

Asc. 2464

Асс. 2464.

100

100

Philosophia Cœlestis.

Dictata S: Gertrudi Virgini.

PHILOSOPHIA
COELESTIS,

TRADITA AB AETERNA SAPIENTIA,

ID EST

DOCTRINÆ SALUTARES
DICTATÆ A MAGISTRO ET
SPONSO COELESTI, CHRISTO
JESU DILECTÆ SUÆ DISCIPULÆ
ET SPONSÆ,

S. GERTRUDI VIRGINI,

Abbatissæ Elpidianæ in Saxonia, Or-
dinis S. BENEDICTI,

EX

Libro suo INSINUATIONIS D. PIE-
TATIS collecta, extracta & in Ordinem di-
sposta: atque etiam auctoritate sententiarum Scri-
ptura, dictis ac doctrinis Sanctorum Patrum,
annotationibusque illu-
strata,

Ad salutarem usum omni animæ Christianæ,
maximè tamen Religiosæ

PER

R. P. SIMONEM Suebinann/
Ordinis S. Benedicti in Monasterio Ad-
montensi Professum, p. t. in Illustrissimo Parthe-
none Gössensi, ejusdem Ord. Provinciæ Styriæ,
Confessarium Ordinarium & in Spiritualibus
Supremum.

SALISBURGI, Typis JOAN. BAPT. MAYR,
Typographi Aulico-Academici.

PHILIPPUS
C. 1515

1515

DOCTRINE
A. M. 1515
CHRISTO

2. GERTRUDI
Abbatissin
1515

Abbasin

1515

Bayrische
Staatsbibliothek
München

1515

R. P. SIMON
1515

1515

Sta...
München
PRÆFATIO

AD BENEVOLUM PIUM-
QUE LECTOREM.

Effectu quodam corporali
aliquanto tempore lecto affi-
xus, in illo otio lectione revol-
vi Revelationes, seu Librum
Insinuationis Divinae Pietatis S.

Gertrudis, ante decennium operâ ac studio
R.P.D. Laurentij Clement Monachi Mon-
ferratensis Pragensis, Ord. S. Benedicti,
novi typi apparatu instructum & editum.
Non mediocre ex ea lectione solatium
sumpsi & fructum excerpfi non parvum,
quem etiam aliis, inprimis tamen anima-
bus meæ curæ commissis, comunicandum
animo induxi: quibus proin ex illo Divi-
no Libro aliquos pios actus, affectus, pre-
ces ac diversa pietatis exercitia extraxi
(quæ in illo Libello precatorio SS. duarum
Sororum Gertrudis & Mechtildis, non pri-
dem Germanico idiomate edito, compre-
hensa non reperi) ac etiam ex Latino in
Germanicum transtuli.

Reperiens autem per decursum ejus-
dem lectionis multas etiam salutare ad e-
ruditionem animarum doctrinas, dictatas
eidem S. Gertrudi à Christo familiari Spon-
so suo, vel per Revelationes in apparitio-
nibus manifestis, vel per Revelationes in
):(2 instin-

PRÆFATIO.

instinctu Spiritus interno, istas pro meo usu, ut inservientes ad directionem in profectum tam propriæ, quàm aliarum animarum, ab exercitijs & precibus separavi, & solas in unum congeffi. Quia verò nullo se mihi offerebant ordine, & sparsim hinc inde obvias habui, in aliquem ordinem, quò commodiùs ac citiùs in certa materia ad manum habeantur, redigere intendi, & ad hoc dein conatus sum: & maximè verò etiam, cùm jam dictaverit animus, forsan benè in publicum pro commodo & bono aliorum quoque, seorsim ab Exercitijs & precibus edendas, operam seriùs applicui. Quare, ut doctrinarum materia pio Lectori citiùs obvia sit, & pro suo gustu fructum sibi desiderabilem in promptu habeat, Ordine Alphabeticò disposui, quò sic cujusque doctrinæ textus in sua materia, virtutis vel vitij secundùm Literam sui nominis ordinem teneat. Ipsæ verò doctrinæ multæ sunt pro solatio, ad erigendam Spem in Bonitatem DEI: potiores tamen pro eruditione & directione ad profectum Virtutum & in Viam salutis æternæ: utroque indiget anima, ne in Via ad Patriam deficiat.

Subjunxi etiam pro majori elucidatione ad singulos textus Annotationes, auctoritate Sac. Scripturæ & SS. Patrum corroboratas,

PRÆFATIO.

ratas, atque ad doctrinam in textu propositam accommodatas; quò animus legentis clariùs informetur, & fortiùs ad profectum excitetur. Nec inconueniens videatur, tantæ Authoritati alias addidisse authoritates; non enim sunt de alieno, sed de hoc ipso Fonte, de hoc ipso Spiritu, de hoc ipso Magistro & Authore; quæ nec etiam à me huc applicatæ, nisi ad maiorem explanationem: unde eadem Spiritus authoritate insignitas eas quoque respicias. Addidergo, quò doctrinæ propositæ ampliùs consolidarentur, magis explicarentur, & de accepto, ex Scripturæ & Patrum autoritate, ampliori robore, intimiùs menti imprimerentur.

Authoritatem has doctrinas (imò totum librum *Insinuat. D. Pietatis S. Gertrudis*) in Ecclesia tenere, nemo sanæ mentis in dubium vertet: constat enim doctissimos & piissimos Authores eas ut authenticas venerari, fidei ac Veritati Catholicæ conformes approbare, suis sæpius scriptis & doctrinis adaptare & inferere. Ego proin defensionem nullam hîc ampliùs assumo. Remitto Eruditum Lectorem ad salutare Paræneticon prædicti R. P. Laurentij Clement, ubi pro approbatione libri *Insinuat. D. Pietatis*, copiosissimas authoritates antiquorum & recentiorum ce-

PRÆFATIO.

leberrimorum Theologorum ac Doctorum longo catalogo adducit & proponit. Insuper ad istam confirmationem non minus reperies ingentem catalogum gravissimorum Authorum, probatas reddentium has Gertrudianas doctrinas, in *Monitiuncula*, ad calcem *Monilis spiritualis* Pijssimi ac Doctissimi D. Ludovici Blosij Abbatis Monasterij Lætiensis, addita à RR. PP. de eodem celeberrimo Monasterio, qui sui præfati Abbatis ac Patris opuscula in unum volumen congefferunt, idque singularibus notis illustrarunt. Et has ab illis adductas reor tibi posse sufficere auctoritates.

Testimonium verò de libris S. Gertrudis Memorati pietate & doctrinâ illustris & apud omnes Ascetas Celebris Viri, nostri Ludovici Blosij, quin adducam, prætere hanc haud possum. Igitur, Benevole & pie Lector, hoc præ omni alio ex duobus locis adducendum nunc cape. Hic in *Epistola ad Florentium*, ad quem suâ *Institutionem spiritualens* scripsit §.4. hæc interserit verba: *libri Beate Truthæ, seu Gertrudis Virginis, qui sub titulo INSINUATIONUM DIVINÆ PIETATIS in lucem prodierunt, jure abs te commendantur: revera enim ingentem thesaurum in se continent. Homines superbi & animales, qui non percipiunt, nec intelligunt ea, quæ sunt*

PRÆFATIO

sunt Spiritus Dei, damnant sanctissimos illos libros, dicuntque hujusmodi Revelationes esse somnia muliercularum. Ignorant enim quanta familiaritate se Deus animæ humili, munda, ananti, atque ab omni impedimento absolute conjungat. Ignorant, uti mens, quæ à Deo excellenter illuminatur & ei intimè unitur, perdiscat veritatem absque aliquo errore, &c. Et paulò post fedulam lectionem istorum librorum ampliùs ipsi commendat & hisce suadet: Tu verò, ut verè illumineris à Deo & gratiâ ejus sagineris, eximièque crescas in humilitate ac ceteris virtutibus, lege libenter non solum Scripturas Canonicas (quæ primum dignitatis locum obtinent) verùm etiam alias pias Patrum lucubrationes cum Divinis literis concordantes: quales sunt libri S. Gertrudis ab te laudati. Idem in Conclavi animæ fidelis par. 2. sub tit. Monilis spirit. in append. S. S. hæc pro autoritate prædictorum librorum adstruit verba: Revelationes S. Gertrudis ante & post mortem ipsius fuerunt à doctissimis illuminatisq; viris summa cum diligentia examinata: quorum unus post accuratâ earum lectionem scripsit sententiâ suam hoc modo: EGO, inquit, IN VERITATE DIVINI LUMINIS SENTIO, NEMINEM, QUI DEI SPIRITU SIT ILLUSTRATUS, POSSE CALUMNIARI AUT IMPUGNARE EA, QUÆ IN HOC LIBRO HABENTUR, NAM CATHOLICA

):(4

SUNT

PRÆFATIO.

SUNT ET SANCTA. Ad hoc subjungit Blofius: *Ex quibus omnibus liquet, quàm longe à Spiritu Dei sint, qui prædictas Divinas revelationes tanquam somnia muliercularum rejiciunt & irrident &c.* Hujus ergo celeberrimi Authoris hîc interim testimonium sufficiat.

Cæterùm, Amice lector, à me etiam in-
finuatum habeas, me textus doctrinarum
fideliter ex suo autographo transtulisse &
posuisse, nullo addito, dempto, vel muta-
to verbo: præsumptioni enim duxissem
sanctam simplicitatem vel verbo mutare,
aut corrigere. Si proin quandoque oc-
current verba minùs ad proprietatem
Grammaticam, tu non hanc, sed pietatem
in sensu respice, atque succum spiritus ad-
verte: *Latet enim in eis, inquit Doctissimus*
de familia S. Brunonis Joannes Landsper-
gius, licet sub verborum humilitate, thesaurus
incomparabilis, qui Divinae Pietatis exube-
rantiâ offertur cunctis bonæ voluntatis homi-
nibus.

Invenies quidem has doctrinas pluri-
mas passim in opusculis sæpius memorati
Ludovici Blofij, maximè in *Monili Spiritu-*
ali, uti series Indicis ad finem voluminis
applicati, sub verbo *Gertrudis*, satis indi-
cat. Illas tamen, cum reliquis in *lib. Insi-*
nuat. D. Pietatis contentis, simul collectas
& or-

PRÆFATIO.

& ordine commodiori dispositas hic tibi propono & offero : & ad hoc se meus extendit & intendit labor, ut omnes in unum congestas, & confertas convenienti ordine dispositas habeas. Quod intitulaverim hoc opusculum, seu hanc collectam doctrinarum, *Philosophiam cœlestem*, non mirare ; nam sunt à Magistro & Doctore cœlesti, & dirigunt ad viam cœlestem, quæ ducit ad vitam æternam, imbuuntque omni disciplinâ cœlesti ; docent enim *sapere ea, quæ sursum sunt, non quæ super terram* : proponunt namque & dictant quomodo summum bonum suâ Bonitate se nobis offerat, quomodo id ipsum pro studio quærendum & beata possessione obtinendum ; quod certò caro & sanguis non revelat.

Meum ergo laborem ac bonam intentionem, Benevole Lector, boni consule : Et si quem fructum inde ceperis, fave, ut etiam tecum ejus fiam particeps. Vive & vale, mei piâ intentione memor.

Promissum CHRISTI de fructu devotæ lectionis hujus libri.

CUM Liber iste (*Insinuat. D. Pietatis*) conscriptus esset, apparuit illi Dominus Jesus, habens ipsum impressum pectori suo dicens : *Hunc librum meum ad hoc intimis pectoris mei impressi, quò singulas literas in eo conscriptas dulcedine Divinitatis meæ pertran-*

PRÆFATIO.

*seam medullitus; ut omnis, qui ad laudem
meam cum humili devotione legerit in ipso, fru-
ctum ex hoc consequatur aeterna salutis. lib. 5.
c. 35. ab init.*

Eodem loco pro confirmatione hu-
jus inter alia hæc Christus ad S.
Gertrudem expressit verba.

EGO in eodem amore, quo omnia in libro isto
conscripta, gratuita Pietate mea tibi infudi,
eodem etiam amore ipsa memoria à te audientis
commendavi, componens & ordinans, ac per
manus ejus secundum optimum beneplacitum
meum conscribens universa. Ego enim ipsum
sepedictum librum meum sanctissima conver-
satione mea operiam, roseisque monilibus quin-
que vulnerum meorum adornabo, ac Septem
donis Spiritus Sancti tanquam septem sigillis
Divina Pietate mea consignabo: ut non sit, qui
ipsum de manu mea possit eruere. Sup. cit. lo-
co ad fin.

In oblatione sui libri S. Gertrudis hoc inter
alia, pro legentibus eum, à Domino ro-
gavit beneficium,

Effluxum hunc nectareum tuæ gratuite Pieta-
tis offero tibi, Jesu Christe, in unione illius ex-
cellentissimæ Charitatis, quâ tu Altissimi Patris
unigenitus omnem influxum Divinitatis, qui
in tuam Deificatam humanitatem descendit,
cum plena gratitudine offerens refudisti in abys-
sum originis tuæ: orans, ut ipsum tibi intrahas
per

PRÆFATIO.

*per affectum suavisui Spiritus tui in laudem
aternam, &c. Ac in efficacem impetrationem
omnis gratia, quæ per affectum & gratitudinem
Divini cordis tui potuerit obtineri omnibus, qui
cum humili devotione amore amoris tui cum
affectuosa gratitudine ipsum dignabuntur lege-
re, & quæque ejus utilia documenta pro tui
(à quo profluxerunt) reverentia studebunt i-
mitari. lib. 5. c. 37.*

AB ÆTERNO à PATRE SINE MATRE
VNIGENITO FILIO.

*Secundæ in Trinitate Unius in Essentia
Unitatis Personæ.*

VERBO, quod erat in Principio apud DEUM;
per quod omnia facta sunt: & sine quo
factum est nihil. Joan. 1.

CANDORI Lucis æternæ & Speculo sine ma-
cula. Sapient. 7.

In altissimis habitanti

SAPIENTIÆ INCREATÆ. Eccli. 24.

*Quæ attingit à fine usque in finem fortiter &
disponit omnia suaviter. Sapient. 8.*

Sapientiæ ergo Fonti, Verbo DEI in excelsis.

Eccli. 1. De SPIRITU SANCTO

INCARNATO.

Per hoc nunc etiam

*In tempore à Matre sine Patre Genito, Unico
Virginis Filio, & Virginum Sponso.*

Salutari DEI nostri in terris Viso Psal. 97.

Decori nostri generis humani,

JESU

PRÆFATIO.

JESU CHRISTO, DEO & HOMINI,
Potenti in opere & sermone. Luc. 24.

DOCTORI JUSTITIÆ. Joel. 2.

Divina Pietatis Dispensatori Munificentissimo

JESU NOSTRO AMORI ET DESIDERIO
Ipsi nempe

FONTI SAPIENTIÆ ET PIETATIS
*Sint hæc effluenta doctrinarum, per operam
meam collecta, omni devotione & humilitate
refusa, dicata & æternum consecrata.*

Dignare, Benignissime, ac Dulcissime
JESU, oculo Pietatis tuæ respicere humil-
limi servi tui sui laboris piam & simplicem
intentionem: & quem per eum, pro ho-
nore & gloria tua intendit fructum, pri-
mum in eo misericordissimè perfice, ad Pie-
tatis tuæ laudem & gloriam æternam. A-
men.

Lib. 2. Dignare etiam, Pijssime JESU, hunc
Infian- *laborem meum suscipere in laudem tuam*
ar. 6. *& gratiarum actionem pro omnibus bene-*
20. cir. *ficijs à te Dilectæ Sponsæ tuæ Gertrudi col-*
ea fin. *latis: Per illum ergo Amorem, quo tu eam*
Item, *ab æterno ad specialem gratiam elegisti: Suavi-*
Lib. 5. *ter attraxisti, ac familiariter tibi univisti: In-*
6. 31. *cundè in anima ejus habitasti: Cursum Vitæ e-*
ad fin. *jus beato fine consummasti. Concede, benignis-*
simè Domine, per merita ejus felici
etiam fine gaudere habeam.
Amen.

ELECTIS.

ELECTISSIMÆ ET DELI-
CATISSIMÆ
SPONSÆ CHRISTI,

IN

SCHOLA ÆTERNÆ SA-
PIENTIÆ DISCIPULÆ
PRÆCELLENTI,

OMNI PIETATE AC DISCIPLINA
COELESTI à MAGISTRO PIETATIS
IMBVTÆ,

DIVINÆ PIETATIS Legatione ad nos
fungenti

*Inter Religiosas Virgineas Margari-
tas Singulari; ac de Moniti Sponsi
Christi gratiosè resurgenti*

THEODIDACTÆ VIRGINI
S. GERTRUDI,

Rosas, de suo cœlestium doctri-
narum horto collectas & comportatas, in
suum honorem devotissimè defert & offert,
seque cum sua opera simul totum
devovet

Collector harum, ex ejus Lib.

Insinuat. doctrinarum

Cliens devotissimus,

Lectissima Virgo S.

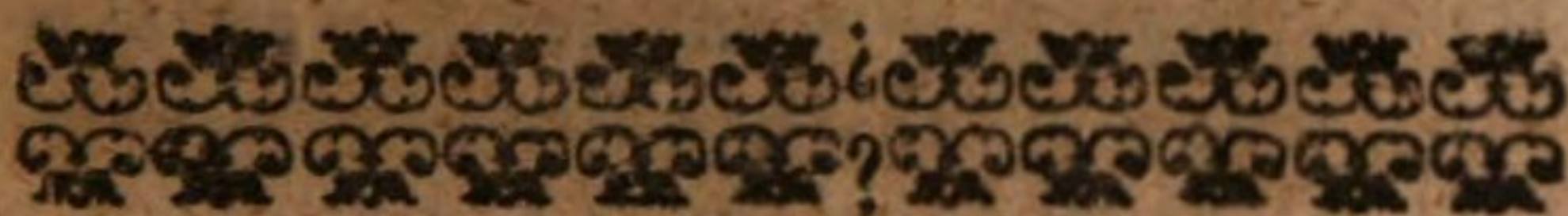
Gertrudis, *Organum Christi* singulare, quo pietatis
sue arcana mundo mani-

festavit: dignare hanc quam tibi in
honorem offero, piam intentionem la-
boris mei ad piissimum cor tuum,
quod fuit singulariter electum habita-
culum CHRISTI Sponsi tui, gratè re-
cipere, ac tuum etiam in meum labo-
rem deferre sanctum favorem; ut te
patrocinante, juxta promissum Sponsi
ac Magistri tui, suaves *Amoris sui sa-*
gitta cordi meo jugiter immittantur,
& omnes *humili devotione* has doctri-
nas de Libro tuo *legentes cœlesti bene-*
dictione mecum *sanctificentur*, & fru-
ctum simul *consequamur aeternæ salutis*,
 deque Divina, per te nobis revelata,
 Pietate tecum æternùm gaudere me-

reamur, ad laudem JESU Sponsi
tui sempiternam.

Amen.

In Pro-
logo
brevis
post in-
it.
Lib. 5:
c. 35.

ABDICATIO

Affectus in creaturas, res
mundanas & terrenas.

I.

*Tota conversio cordis ad DEUM facit
amœnam habitationem DEO.*

Nſpirabas, quòd ſi influ-
entiam gratiarum tua-
rum jugi & debita gra-
titūdine in te, ſuam ſci-
licet Originem refun-
derem in modum aquæ
& in ſtudio Virtutum excreſcens in mo-
dum arborum, bonorum operum viri-
ditate florere, inſuper terrena deſpici-
endo cœleſtia libero volatu in modum
columbæ appetere, & per hæc ſenſibus
corporalibus à tumultu exteriorum ali-
enata, tota tibi mente vacare, omni a-
mœnitate præjucundum tibi cor meum
præberet habitationem. *lib. 2. c. 3.
ad initium.*

Converte te toto corde ad Deum tuum, &
ipſe ſe totum convertet ad cor tuum. Si

A

cum

cum illo Amante verè dicis : *Domine, quid mihi est in cælo ? & à te quid volui super terram ?* Verè etiam cum ipso dicis : *Deus cordis mei,* Pl. 72. v. 25. & 26.

Tract.
9. in
Ioan.

„ Sit tibi Domus Deus, inquit S. Augustinus, E-
„ sto Domus Dei. Mane in Deo & maneat
„ in te Deus. Benè etiam cum illa Aman-
„ te anima dicis : *Mihi adherere Deo bonum*
„ *est.* Psal. cit. v. 28. Planè bonum, si ex
„ omni parte adhæseris, ait. S. Bern. serm.
71. in Cant.

II. *Electi Dei parvi pendunt commo- da temporalia.*

Dominus ad eam : Abundantia pietatis meæ solet omnibus Electis temporalia commoda angustare per conscientia reformationem, ut sic faciliùs ea parvi pendant. lib. 3. c. 4. ad fin.

Benè adverte illud D. Pauli : *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis ejus.* Galat. 5. v. 24. Quam oportet ut quærant & sapiant *quæ sursum sunt,* „ *non quæ super terram.* Coloss. 3. v. 1. & 2. Nec „ misceri poterunt, ait S. Bernardus, Vera „ vanis, æterna caducis, spiritualia cor- „ poralibus, summa imis, ut pariter sapi- „ as, quæ sursum sunt & quæ super ter- „ ram. Felices illi, qui soli jam Deo vi- „ vunt, soli vacant, intelligendo, dili- „ gendo, fovendo. Serm. 5. de Ascens. Do- „ minis.

III. *Abdicatio affectus in creaturas est
certa & plena conversio ad Creatorem,
quam mirum affectum conciliat Dei
in animam.*

EX consortio hominum dum sæpius
magno gravaretur tædio, ut assolet,
(quia amanti Deum, omne quod eitra
Deum reperitur inconsolabilis dolor vi-
detur) sæpissimè repentè consurgens in
fervore Spiritus repetebat locum Ora-
tionis dicens: *Ecce nunc, Domine mi, tæ-*
det me omnium creaturarum & tui solius la-
bet frui consortio & alloquio. Ergo omni crea-
turæ valedicens convertor ad te Unicum &
totum Bonum ac gaudium cordis & animæ
meæ. Sicque deosculans quinque vul-
nera Domini rosea, quinquies legebat
hunc Versiculum.

Ave I Esu, Sponse floride, cum delectamen-
to Divinitatis tuæ ex affectu totius Univerfi-
tatis salutans amplector te, & sic in vulnus
amoris deosculor te.

Vt quasi cum ipso versu ad vulnera
Domini omne tædium suum evaporan-
do per delectamenta devotionis recrea-
retur. Quod dum sæpius faceret, qua-
dam die requisivit à Domino, qualiter
hoc acceptaret, cum tamen quandoque

4 **ABDICATIO AFFECTUS**
modico tempore eisdem intenderet. Re-
spondit Dominus: Quotiescunque tali in-
tentione ad me converteris, ego taliter accepto,
sicut amicus ab amico acceptaret, quod ipsum
per diem unum hospitaretur & omnem ami-
citiā, quam tam verbis & etiam exemplis
exhibere posset alacri benignitate ac mira im-
penderet blanditate. Vnde sicut inter tales ex-
hibitiones blanditatum hospes sapius mente re-
tractaret, quomodo amico suo condignam vi-
cem rependere posset, cum eum apud se hospi-
tari contingeret: Sic ego sine intermissione in
corde meo Divino dulciter retracto & diligen-
ter dispono, qualiter tibi singulas vices, qui-
bus mihi blandiris in terris, in æterna vita
secundum Regalem liberalitatem Omnipoten-
tiæ, Sapientiæ & Benignitatis meæ centupli-
citer milleplicata blanditate & amicabilita-
te recompensem. lib. 3. c. 47. per totum.

Si verè, O anima diligis, sæpius te amo-
roso affectu ad Amatorem tuum JESUM con-
vertas. Cave ne externa sic te distrahant, ut
planè à Dilecto abstrahant. Consolida sic cha-
ritatem tuam, ut inter etiam mundanas va-
rietates non declinet cor tuum ad vanitates;
quò possis & tu verè dicere: Ego autem in
Domino gaudebo, & exultabo in DEO IESU meo.
Habacuc. v. 18. Ex hoc gaudebit Sponsus super
Sponsam, & gaudebit super te DEUS tuus, Isaia
62. v. 5.

IV. Ani-

IV. *Anima, quæ plenè Deo adhæret, & 10-
to affectu se ipsi consignat, quàm suis
affectibus in ipso suaviatur.*

CUm quodam mane loco Oratio-
nis se recollegisset, dixit ad Domi-
num: *O Amantissime Domine, quid
de verbis illis, quæ tam crebro se menti & ori
meo ingerunt, fieri vis?* At ille tenens ma-
nu monile aureum ex quatuor partibus
compactum ostendit illi. Quâ hæsitante,
quid per quatuor partes notaretur, di-
vinitus inspiratum est ei, quod per pri-
mam partem signaretur Divinitas Chri-
sti; per alteram verò partem anima
Christi; per tertiam autem partem ani-
ma cujuslibet fidelis, quam sibi proprio
sanguine desponsavit, atque per quar-
tam partem corpus Christi immacula-
tum. Per hoc etiam, quod in hoc Mo-
nili anima fidelis animæ & corpori Chri-
sti interposita videbatur, dabatur intel-
ligi indissolubilis conglutinatio, quâ Do-
minus fidelem animam etiam proprio
corpori & animæ suæ confert. Et ecce
subitò ex respectu præfati monilis effi-
caci impetuositate infusa sunt ei hæc
verba: *Tu anima mea Vita, tecum sit affe-
ctio cordis mei unita, vi amatorii ardoris
conflata. In omni, ad quod sine te tendis, red-*

6 ADDICATIO AFFECTUS

datur exanimata. Quia tu es amœnitas omnium colorum, dulcor omnium saporum, fragrantia omnium odorum, delectatio omnium sonorum, suavis amœnitas amplexuum intimorum. In te voluptas delitiosa, ex te superessluentia copiosa, ad te allicientia amœnosa, per te influentia affectuosa: Tu superessfluens abyssus Divinitatis. O Rex regum dignissime: Imperator excellentissime: Princeps Illustrissime, Dominator mitissime, Tutor validissime. Tu vivificans gemma humanæ nobilitatis. Te omni creaturæ præeligo, propter te omni delectationi abrenuntio, pro te omni adversitati obvio. In his omnibus te unicum laudatorem requiro. Te vegetatorem horum omniumque bonorum corde & ore contestor. In virtute tui fervoris adjungo intentionem meæ devotionis efficaciam tuæ Orationis, ut per integritatem Divinæ Unionis ducar ad apicem summæ perfectionis, consumpto omni motu rebellionis. lib. 3. c. 67.

Si ex toto ipsi adhæseris, dices cum illa anima: Ego autem gaudebo in Domino & exultabo in Deo Iesu meo. Habac. 3. v. 18. Indulcescat tibi Jesus in corde tuo (& quis amplius quàm Ille?) & non sapiēs nisi Jesum tuum. Planè dices & cum illo amantem te: Quidquid præter illum mihi est, dulce non est. Jesus dulcis memoria: Suaviter cum te ad ipsum recolligis, omne aliud mundi dulce amarescet, & pio sensu cordis tui

Augu.
in Psal.
26. ad
v. 8.

IN CREATURAS & RES TERREN. 7

tui affectuose cum illo in Deo divite dices :

Iesus meus, Deus meus & omnia. Omnino tibi erit *omnia*, si super omnia ipsum diligas, per quem facta sunt omnia.

Affect.
S. Francisco con-
suetum.

V. *Non inharere debet anima Creaturis, sed per eas elevari ad amorem & laudem Creatoris.*

Proposuit ei Dominus : Sicut olim Incarnationis, Passionis & Resurrectionis meae modus & ordo à Prophetis per mysticas rerum species & similitudines est praesignatus : Sic & modò Spiritualia & invisibilia non aliter quàm per rerum cognitarum similitudines possunt ad intellectum hominum exprimi. Et ideò à nullo debet vilipendi, quidquid per imaginationes rerum corporalium demonstratur : Sed studere debet quilibet, ut per corporalium rerum similitudinem Spiritualium delectationum suaves intelligentias degustare mereatur. *lib. 4. c. 12. paulò post init.*

S. Paulus ait : Invisibilia enim ipsius (nempe Dei) à creatura mundi per ea, quae facta sunt, intellecta conspiciuntur. Rom. 1. v. 20. Tanta hæc formarum Varietas, inquit S. Bernardus, atque numerositas specierum in rebus conditis, quid nisi radii sunt Deitatis ? Suavis est Spiritus Domini in omnibus ; Sap. 12. v. 1. His autem, qui secundum Spiritum

Serm.
31. in
Cant.

In Ps.
68. ad
v. 3.

tum sapiunt & judicant: (*animalis enim homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei* 1. Cor. 2. v. 14.) Nam per res creatas conscendunt mente ad Creatorem; hinc & ibi amore quiescunt: non enim inhærent creaturis, sed illas considerando feruntur ad Creatorem & delectantur in Bonitate Creatoris, Pulchrè S. Augustinus: *Si manet & homo in eo, quod Deus fecit, non in illo infixus esset, quem Deus genuit* (nempe in Jesu Filio Dei.) *Universa creatura laudans Deum à tribus pueris in camino commemoratur: & à terrenis ad cœlestia, vel à cœlestibus ad terrena hymnus laudantium Deum pervenit. Non quòd cuncta ista habeant sensum laudandi, sed quia cuncta bene cogitata laudem pariunt & impletur cor consideratione creaturæ ad eructandum hymnum Creatori. Idem: Cœli & terra clamant, Domine, ut amemus te.* lib. Confes. 1.

ABDICATIO

Proprij Sensus.

Qui nimium inhaeret proprio sensui impedit sibi suavitatem gratiæ Divinæ.

DUm oraret pro quadam persona, quæ desiderabat gratiam consolationis adipisci, tale à Domino accepit responsum: *Ista sibi ipsi impedimentum est, quod non potest suavitatem gratiæ meæ percipere. Quia cum ego electos meos attraham mihi quasi per vaporem amoris intimi saporis, obstinatus quisque in sensu proprio tale sibi impedimen-*

mentum facit: quale faceret ille, qui venenatum obstrueret, ne caperet aromaticam fragrantiam suavem. Sed qui causa amoris mei proprio sensui abdicando alienum sequitur, ejus meritum tantò magis cumulatur, quantò gravius contra se ipsum facit: quia in hoc non solum est humilitas, sed etiam Victoriæ virtus. *lib. 3. c. 88. per tot.*

Si quis alienum sensum sequitur & non suum, ille mihi captivitatem, quâ hora animaliali captus, ligatus multisque injuriis affectus sum pro salute humana, rependit. lib. 4. c. 26. fol. 516.

Adhortatur Dominus: *Si quis vult venire post me abneget semetipsum. Matth. 16 v. 24.*

Conversatio Christi tota in humilitate fuit, sic Imitatio Christi maximè in humilitate consistit. Ideo jubet *abnegare seipsum*, quia sine Abnegatione suiipsum humilis nemo est. Abnegatio suiipsum est Abdicatio sensualis proprii amoris, propriæ voluntatis & proprii sensus. Qui non est verus sui Abnegator nunquam est Christi Imitator. Tutius statur judicio probato alieno, quàm proprio. Optimè sibi consulit, qui non sequitur consilium proprii sensus. Nervosè S. Bernardus, adducens illud Evangelii de Jesu Salyatore nostro: *Et erat subditus illis, Lucæ. 2.* „Nempe Mariæ & Joseph. Quis, inquit, „jam non erubescat obstinatus esse in consilio suo, quando suum Sapiencia ipsa desertuit? *Serm. 3. Tempore Paschali.*

„ Nisi quis à semetipso deficiat , ad eum, qui
 „ supra ipsum est , non appropinquat, ait S.
 Gregorius *hom. 32. in Evang.*

Denique ut gratus sis Amatori tuo Jesu,
 captiva iudicium tuum , & humiliter te sub-
 mitte iudicio alieno. Sis humilis , eris tui
 ipsius Victor , & victus dilectus Domini.

ABDICATIO Propriæ Voluntatis.

1. *Abdicatio propriæ Voluntatis, etiam
 in bono , quàm Deo grata & nobis
 fructuosa.*

Dedit illi Dominus intelligi, quod
 irrationabilis est illa excusatio,
 quâ quidam dicunt? Si Deus vel-
 let, quod ego , illa & illa facerem, ipse
 benè daret mihi ad hoc gratiam: cum
 justum sit in hac vita, ut homo in omni-
 bus mentem suam quasi frangat propter
 Deum, nec in aliquo proprio commodo
 consentiat suæ propriæ voluntati, & hoc
 in futuro illi gratissimè rependetur. *lib.*
3. c. 15. post. med.

Unum singulare & sibi præ omnibus gra-
 tum petit à te Deus tuus. Quid illud? *Fili,*
inquit , prebe cor tuum mihi. Proverb. 23. v.
 26. Quia si hoc dederis, omnia dederis, quæ
 tu Deo tuo dare potes. Cor est sedes amo-
 ris , & principium omnis Voluntatis & vo-
 luntariæ actionis. Ama ipsum ex toto cor-
 de

de tuo. Conforma te ipsi cum tota Voluntate tua ; ut nihil aliud velis , quàm quod ipse vult, & hoc solum agere, quod ipse concedit agere ; & *præbe ipsi cor tuum*. Ergo tunc præbes Domino cor tuum, cum illud amplius in tua proprietate nolis tenere.

„ Tunc cor hominis Deo datur, inquit S. Bernardus, quando omnis cogitatio terminatur in eum, gyrat & circumflectitur super eum, & nihil vult possidere penitus præter eum. Sicque colligato sibi animo eum diligit , ut sine ipso amarus sit omnis amor. Nec aliud dixerim Domino cor dare quam ipsum captivare in omne obsequium ejus, & ita Voluntati ejus ex toto supponere, ut nihil aliud velit , quàm quod noverit eum velle.

Ita S. Bernardus (vel quisquis est Author) Epistola in doctrina vitæ agenda.

II. Qui non vult assequi Voluntatem suam, etiam in bono, sequitur Dominum.

CUm ante festum quoddam sentiret infirmitatem, desideravit à Domino, ut eam usque post festum sanam servaret, vel saltem infirmitatem sic temperaret ne à celebritate ipsius festi impediretur ; sed tamen insuper se totam Voluntati Divinæ commisit. Super quo à Domino tale accepit responsum : Per hoc , quod ista à me quæris & in-

insuper voluntati meæ committis, ducis me ad hortum deliciarum areolis florum confitum & mihi valde amenum. Sed scias, quod si te exaudiero in hoc, quod non impedieris à meo servitio, tunc ego te sequor ad areolam, in qua tu magis delectaris. Si verò te non exaudiero, & tu in patientia perseveraveris, tunc tu me sequeris ad areolam, in qua ego magis delector; quia plus amœnitatis invenio in te, si habueris desiderium cum gravamine, quàm si habueris devotionem cum delectatione. *lib. 3. c. 30. §. 24.*

Dicit Dominus de anima Sponsa sua: *Voluntas mea in ea.* Isaia 62. v. 4. Utique de ea, cujus & Voluntas est in ipso. In ea enim Deus sibi complacet anima, quæ ut fidelis Sponsa se in omnibus conformat Voluntati suæ: & ideo complacet, quia sibi conformis est. Consigna ergo, O anima, totam Voluntatem tuam Deo tuo, tota es in illo, tota bona, tota Dilecta, tota Voluntas ejus. Voluntas propria, quod obstinata vult etiam in bono, bona non est: & quod vult bonum ipsi bonum est.

Et si voluntas tua bona, quia intendit bonum: tamen melior est, si resignata est. Pulchrè pro hoc adducit in exemplum S. Bernardus Salvatorem nostrum cum Resignatione suæ Voluntatis, ita primò eum alloquens:

*Matt.
26.*

„ O Domine, Voluntas tua, de qua dixisti,
„ ut non fieret, si bona non erat, quomodo
tua

„ tua erat ? Si bona erat, quare derelicta est ?
„ Resolvit dein : Et bona erat, & ejus erat :
„ Néque minus tamen relinquenda, ob hoc
„ videlicet, ut fieret melior. Concludit de-
„ mum : Erat ergo Voluntas Christi, & bo-
„ na erat, quâ dicebat : Si fieri potest transe-
„ at à me calix iste. Sed ea, de qua dicebat,
„ fiat Voluntas tua, melior erat. *Ita Bernardus Serm. 3. Temp. Paschalis.*

*III. Etiam ad bonum finem non oportet
aliquid desiderare, quod non est ad Vo-
luntatem Dei.*

IN infirmitate sua desiderare cæpit, ut
Dominus eam quantocius restituere
dignaretur pristinae sanitati, ad hoc ut
rigori Ordinis possit devotius insistere.
Cui Dominus benignè respondit : Et
quare, inquit, vellet mihi Sponsa mea
molesta esse, si Voluntati meæ contrave-
niret ? Ad quod illa : Nunquid, Domi-
ne, hoc desiderium meum judicas tibi
contrarium, in quo (ut mihi videtur)
purè laudem tuam quæro ? Respondit
Dominus : Quod sermonem de hoc mo-
ves, quasi puellarem morem dissimulo ;
sed si importunius instares, hoc utique
non acceptarem. In quibus verbis Do-
mini intellexit, quod qui desiderat esse
sanus ad hoc tantum, ut Deo serviat, be-
nè

nè quidem facit ; sed longè perfectiùs est , ut homo se totum Divinæ Voluntati committens credat Deo , quod quidquid circa ipsum ordinat , sive prosperum, sive adversum , hoc sibi saluberrimum esse. *Lib. 3. c. 50. in fin.*

Quod DEUS disponit pro homine , hoc ipsi bonum , modò homo conformitate sua etiam disponat Voluntatem suam. Tantùm ex toto te committe Voluntati Divinæ & omne tibi proveniet in bonum ; quidquid tibi eveniet. Vide ergo, ne quando à Divina Voluntate discordes , ut quod tibi potest esse in bonum, non sit bonum.

*I. Petr.
5. v. 6.*

Monet S. Petrus : *Humiliamini sub potenti manu DEI.* Quid est hoc ? Cedite & subdite vos ejus Voluntati. Humilis & Resignatus dicit cum illa anima : *Benedicam Dominum in omni tempore.* Psal. 33. Id est, tam adversitatis, quàm prosperitatis tempore benedicam Domino. Quare S. Augustinus : *Quis est , qui benedicit Dominum in omni tempore nisi humilis corde ? Esto humilis , si vis benedicere Dominum in omni tempore.* Inter indicia Humilitatis Cassianus hoc primum ponit : *Si quis mortificatus in se habeat omnes Voluntates.*

*In cit.
locum
Psalm.
Lib. 4.
Insti-
tut. c.
39.*

Ergo non solum benedicis cum ex Voluntate bonum facis, sed etiam dum impedis, si Voluntati Divinæ te conformes. Et si Voluntas tua bona sit, tamen oportet cedas Divinæ : Et hæc etiam melior : & cum cedis tibi melius est,

IV. *Quàm gratum sacrificium Domi-
no Abdicatio propriæ voluntatis.*

Infirmirate detenta, quandoque post
sudorem febris invalescebat, quando-
que decrefcebat. Unde cum nocte
quadam sudore maderet, anxie caput
cogitare, utrum ex ipso infirmitas in pe-
ius, five in melius mutari deberet. Et
apparuit Dominus JESUS totus ad instar
floris amœnus, in dextera sua ferens sa-
nitatem & in sinistra infirmitatem, præ-
buitque ei utrasque manus, ut eligeret
quod magis optaret. Illa verò utras-
que respuens, ac inter utrasque manus
Domini procedens in fervore spiritus
accedebat ad cor illud dulcissimum, in
quo sciebat reconditam totius boni co-
piam, ipsius laudabilissimam inquirens
Voluntatem. Quam Dominus blan-
dè suscipiens & leniter circumplectens,
ipsam super cor suum pausaturam recli-
navit. At illa faciem suam protinus
avertens à Domino & à tergo caput re-
clinans super pectus Domini, ait: *Ecce
nunc, Domine, faciem meam avertò à te, toto
corde desiderans, ut non meam respicias Vo-
luntatem, sed tuam in omnibus circa me lau-
dabilissimam placentiam perficias.* Per
quod notari potest, quod fidelis anima
tam

tam securâ confidentiâ se totam & sua omnia Divinæ committere debet dispositioni, quod etiam delectatur nescire, quid circa ipsam Dominus agat, ut eò purius Divinæ Voluntatis complacitum in se sciat esse perfectum. Tunc Dominus ex utraque parte dulcissimi cordis sui, tanquam ducillis à cupa plena extractis, emisit duos rivulos inundantes in sinum ejus, dicens: *Ex quo omnino propriæ renunciando Voluntati, sic avertisti faciem tuam à me, ego omnem dulcedinem & delectationem Divini cordis mei emittendo dirigo in te.* lib. 3. c. 53. ab init.

Tota, ô anima, addicta Divinæ Voluntati sis: nec quid magis in votis habeas, quàm ut ejus in te perficiatur Voluntas. Si hæc tota tua intentio, benè dicis cum illa anima. *In me sunt Deus vota tua, quæ reddam laudationes tibi.* Psal. 55. v. 12. Et hoc est sacrificium laudis, quod honorificat Dominum. Psal. 49. v. 23. Macta in te Voluntatem tuam & benè sacrificabis Domino.

1. Petri 5.

Serm.
68. in
Cant.

Assequuntur monitum S. Petri, qui verè Dominum diligunt: *Omnes, inquit, sollicitudinem vestram projicientes in eum, quia ipsi est cura de nobis.* Ergo non aliud curæ habent, quàm ut toti Domino intendant, juxta illud S. Bernardi: *Intendite illi, quia ipse intendit nobis.* Ideo omnia ipsi committant, quia ipse intendit ipsis. Cur ergo nobis eligamus, si ei cura est de nobis; & ipse nobis bonum vult, quidquid nobis vult? Si nihil aliud, ô anima, tibi eligas, nisi

nisi Divinæ Voluntatis beneplacitum, electa es.

V. *Clavis propriae Voluntatis consignanda Domino: & hoc bonum anima.*

DEsiderio Dominum hospitandi vehementer succensa, ivit ad quandam imaginem Crucifixi & intimo affectu vulnus Sanctissimi lateris deosculans intravit sibi omne desiderium amantissimi cordis filii DEI, orans cum effectu omnium orationum, quæ unquam de eodem corde dulcissimo profluxerunt, ut ad hospitium indignissimi cordis sui dignaretur declinare. Cui Benignissimus Dominus desideratam præsentiam suam exhibens serena blanditate ait: *Ecce adsum: quid mihi datura es?* Et illa: *Optimè veniat Salus mea, & totum, imò solum verum Bonum meum.* Et adjecit: *Heu, Domine mi, ego indigna nihil, quod tuam condecere possit magnificentiam præparavi. Sed totam substantiam meam offero pietati tuæ, desiderans & orans, ut tu ipse tibi in me digneris præparare, quidquid tuam Divinam in me summè delectare possit Benignitatem.* Cui Dominus: *Si vis mihi inquit, hanc in te præstare libertatem,*

tem, da mihi clavem, quâ omnia liberè possum accipere & reponere, quæcunque mihi tam ad commodum, quàm ad refectiorem placent. Ad quod illa: Et quæ est clavis? Respondit Dominus: Voluntas tua propria. In quo verbo intellexit, quod si quis desiderat Dominum hospitio recipere, debet ipsi clavem propriæ Voluntatis suæ resignare, se plenè laudabilissimo beneplacito ipsius commendando & indubitanter de benignissima Pietate sua confidendo, quod in omnibus suam operetur salutem. Tunc Dominus intrat & perficit in corde & anima ejus omnem Divinæ delectationis suæ Voluntatem. lib. 4. c. 23. fol. 500.

Dicit Dominus: Ecce sto ad ostium & pulso: Si quis aperuerit mihi januam, intrabo ad illum. Apoc. 3. v. 20. Propria Voluntas omnia obstruit Domino, Resignata aperit. Ut ergo, ô anima, possis delectari in Domino, liberum ad te præbe accessum & ingressum Domino, ipsi consignando ex toto Voluntatem tuam. Voluntas mala planè excludit; bona, sed propria impedit de accessu Dominum; ingressum præbet anima cum clavem propriæ Voluntatis præbet & se plenè in ejus Voluntatem resignat. Quare monet Siracides: Post concupiscentias tuas non eas & a Volunte tua avertere. Eccl. 18. v. 30. Audi super hoc doctrinam S. Leonis: Cum sint, inquit, in animis hominum multæ bonæ con-

„ concupiscentiæ & laudabiles Voluntates, *Ieiunio*
 „ quid est quod iubetur, ut nostris non con- *septimo*
 „ sentiamus affectibus? nisi quod ab illa con- *mensis.*
 „ cupiscentia prohibemur & ab illa voluntate
 „ revocamur, cuius ortus ex nobis est, & ideo
 „ mala pronuntiatur. Ad distinctionem igi-
 „ tur concupiscentiarum, quæ sunt ex DEO,
 „ benè hominì dictum est: Post concupiscen-
 „ tias tuas non eas; ut quas cognoverit pro-
 „ prias sciat esse vitandas. Hinc etiam S. *Serm.*
 „ Bernardus. Grande malum propria Volun- *71. in*
 „ tas, quâ fit ut bona tua tibi bona non sint. *Cant.*
 Ergo propria Voluntas etiam in bono tibi
 bona non est; ut bona sit, consigna eam DEO
 & Superiori loco DEI.

Si Dominum in corde tuo resignato inha-
 bitantem habes, dices ad eum: Domine,
 quid me vis facere? Et etiam: Ostende mihi, quid
 pro nomine tuo (quid amore tui) oporteat me pa-
 ti. Ecce paratum cor meum, DEUS paratum cor
 meum. Psal. 56. v. 8.

Vide Obedientia, Resignatio.

ADVERSITAS.

1. Adversitas immissa signum Ele- ctionis divinæ.

Intellexit, quod sicut annulus est si-
 gnum desponsationis, sic adversitas
 tam corporalis, quàm Spiritualis veris-
 simum signum est Electionis Divinæ &
 quasi desponsationis animæ cum DEO:
 in tantum, quod gravatus quisque ve-

raciter, imò confidenter dicere possit illud: *Annulo suo subarravit me Dominus meus Iesus Christus.* Et si inter adversa etiam hoc dono non caret, quòd scilicet animum per gratitudinem in laudem & gratiarum actionem valet ad DEum dirigere, consequenter cum jucunditate subsequi potest illud: *Et tanquam Sponsam decoravit me corona.* Quia gratitudo in adversis est ornatissima gloriæ corona super aurum & topazion incomparabiliter pretiosa. *lib. 3. c. 2. ad fin.*

Si tibi Dominus, O anima, porrigit hunc annulum gratanter apprehende, quia est de manu Diligentis; Et cum digito affectus insertum diligenter & constanter tene: Sanè inter dilectas & electas recognosceris. Nam *Beatus, qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam Vitæ, quam repromisit DEus diligentibus se.* Jacobi 1. v. 12. Eris profectò & ipsa, ut Propheta dicit, *Corona gloriæ in manu Domini & diadema Regni in manu DEI tui.* Isaia 62. 3. *Si compatimur & conglorificabimur.* Rom. 8.

Quod S. Augustinus adducit de Martyribus in illud Psalmi, *Exultatio cordis mei sunt.* Psalm. 118. ad v. 111. de quibusvis adversitatem amore Christi patientibus intelligas: Non est, inquit, in eis gloria temporalis hominum vana quærentium; Sed æterna gloria est brevi tempore patientiù, & sine fine regnantium. Quare merito monet S. Jacobus: *Omne gaudium existimate,*
fratres

fratres mei, cum in tentationes varias incideritis. c. 1. v. 2. Ideo & S. Paulus: Gloriamur in tribulationibus. Rom. 5. v. 3.

Dicit ergo Amans anima in suis adversitatibus: *Exultatio cordis mei sunt. Quare? Quia Signum Electionis mihi sunt.*

II. *Immittit subinde Dominus aliquod gravamen cordi, ut medela sit animæ.*

PER Verbum illud: *Spiritus Domini super me.* Et infra: *Ut mederer contritis corde.* Isaia 65. v. 1. Intellexit, quod Filius DEI, cum missus sit à Patre, ut mederetur contritis corde, electos suos soleat aliquo gravamine conterere quandoque parvo, etiam de exterioribus, ut inde habeat occasionem medendi eos. Sed cum hac occasione diverterit ad animam, gravamen illud, quo fortè cor contritum est, non medetur, quia minùs nocivum est: Sed quidquid in anima invenerit damnosum, hoc magis medetur. *lib. 3. c. 30. §. 6.*

Medela ad fomitem peccati extinguendum *Adversitas.* Permittit Dominus vulnerari cor mærore & tristitiâ de adversitate affectum, ut curet vulnera animæ; vel etiam de illis præservet. Si non tollit adversitatem ut petis, cogita quia tibi intendit salutem. *Quia acceptus eras DEO, dixit Angelus ad Tobiam,*

biam, necesse fuit ut Tentatio probaret te. c. 52. v. 23. Quare? ut te tibi & sibi reservaret. Gratè ergo à Domino immittente accipe adversitatem, & humilia te sub illa, erit tibi in medelam.

III. *Quævis adversitas est Crux, quam tollit & sequitur Dominum, qui libenter & patienter patitur.*

DUm de uno Martyre cantaretur: *Qui vult venire post me: respexit Dominum iter quoddam transeuntem amœnosum quidem in viriditate ac florum venustate; sed angustum & asperum spinarum densitate, cui conspexit præcedere similitudinem Crucis divisione spinarum ab invicem iter dilatantem: retroque versum sereno vultu suos post se invitantem ac dicentem: Qui vult venire post me, abneget semetipsum & tollat crucem suam & sequatur me, &c.* Inter quæ intellexit, cuique tentationem suam esse Crucem suam. Verbi causa: Aliquibus erat crux, quod per obedientiae stimulos ad aliqua sibi contraria compellebantur. Alii verò, quod per gravamina infirmitatum à libitis impediabantur. Et sic alia aliis. Quam Crucem sic quisque tollere debet, quod adhibeat Voluntatem libenter patiendi sibi

sibi contraria, & tamen quantumcunque potest perficere, nihil negligat eorum, quæ se it laudabiliora Deo: *lib. 3. c. 30. §. 7.*

Omnis Mortificatio Crux est. Aut te ipsum mortificas, voluptuosa & curiosa tibi subtrahendo: & in hoc tibi quasi ipsi adversaris. Aut ab alio mortificaris, cum tibi adversa obveniunt vel à Superiore, vel ab æquali: aut etiam, cum tibi adversa Deus immittit. In omni hac occasione tollis Crucem tuam & sequeris Christum, cum amore Christi te mortificas & adversa æquo animo toleras.

Diligens anima nunquam vult esse sine Cruce: quia in Via ad Vitam præcedere videt Dilectum cum Cruce: aut sibi ipsa assumit Crucem per aliquam mortificationem, aut submissam in charitate tollit, aut impositam gratanter acceptat & portat. Sic, ut dicit Dominus apud Lucam, *tollit Crucem suam quotidie c. 923. Semper Crux portanda est, inquit S. Hieronymus, ut semper nos Christum amare doceamus.* Hinc etiam Christus (quod benè adverte) dicit: *Qui non accipit Crucem suam & sequitur me, non est me dignus. Matth. 10. v. 38.*

Beatus, qui adversa patienter suffert; sed beator, qui ad passionem adversitatis insuper aliis bonis operibus pro posse suo incumbit; ut in utroque se amare Jesum demonstrat.

IV. *Est misericordia DEI, cum hîc castigat, ut ibi vel parcat, vel copiosius remuneret.*

CUm cantarcur *Salve Regina*. Et per verbum illud, *Misericordes oculos optaret sibi tribui Corporis sanitatem. Dominus quasi blandè subridens dixit: An nescis quia meo misericordissimo intuitu respicio, quando corpore castigaris, vel mente turbaris. lib. 3. c. 30. §. 9.*

*In Psal.
93. ad
v. 14.*

Virtus in infirmate perficitur. 2. Cor. 12 v. 9. Quem Dominus diligit castigat: flagellat omnem filium, quem recipit. Hebr. 12. v. 5. Cum autem flagellat DEUS filium, inquit S. Augustinus curat sub manu Patris flagellantis: quia qui flagellat, ad hereditatem erudit. Ab hereditate non repellit filium suum, quem castigat, sed ideo flagellat, ut recipiat, &c. Tu gaude sub flagellis, quia tibi servatur hereditas. Hinc Ecclesiasticus: In igne probatur aurum & argentum, homines verò receptibiles in camino humiliationis. c. 2. v. 5. Si subsistis in camino humiliationis, aurum es, receptus es.

V. *Dum habemus ab aliis pati, est voluntas DEI, ut patiamur: etsi adversantes peccent, nobis tamen eorum malum cooperatur in bonum.*

CUm quadam vice revolveret adversitates præteritorum temporum suorum, requisivit à Domino, cur tunc per-

permisit à quibusdam molestari? Respondit Dominus : Cum paterna manus filium vult corrigere virga resistere non valet. Unde vellem, quod electi mei nunquam imputarent hominibus, per quos purgantur; sed semper respicerent meum paternum affectum, qui nequaquam paterer vel tenuissimam auram contra ipsos flare, si non aspicerem eorum salutem æternam, quam recipient in remunerationem. Ideo compaterentur illis, qui quandoque pro ipsorum purgatione maculantur. *lib. 3. c. 30. §. 13.*

Non attendas quid, vel à quo patiaris; sed intende illi, qui vult & mittit ut patiaris: & compatere illi, qui peccat in hoc, in quo tu pateris. Patere amore illius, qui amore tui etiam ab hominibus multa passus est: *Qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur. 1. Petr. 2. v. 23. Ad ejus similitudinem, dicit S. Ambrosius. & imaginem justus suæ vitæ cupiens instituta formare, accusatus tacet, læsus remittit, dissimulat læcessus & non aperit os suum, ut illum imitetur, qui sicut agnus ad victimam ductus non aperuit os suum, in Psal. 37.*

VI. *Certiùs nobis DEUS adest in adversis, quàm in prosperis.*

Intellexit alia vice, quod Dominus, cujus delitiæ sunt esse cum filiis hominum,
B 5
quan-

quandoque cum nihil inveniat in homine, quo placita sibi dignatione eum adesse deceat, etiam tribulationes sive molestias tam corporales quam spirituales immittat, ut inde habeat opportunitatem manendi cum ipso; quia Veritatis Scriptura dicit: *Iuxta est Dominus his, qui tribulato sunt corde.* Psal. 33. v. 19. Item: *Cum ipso sum in tribulatione.* Psal. 90, v. 15. Super horum similiumque consideratione diligens gratitudo humanæ exiguitatis, totis præcordiorum affectibus clamare compeilitur illud Apostoli: *O Altitudo divitiarum Sapientiae & Scientiæ DEI, quàm incomprehensibilia sunt iudicia ejus & investigabiles viæ ejus,* Rom. 11. v. 33. quas invenit pro salute generis humani! lib. 3. c. 32.

Quod DEUS uni immittit tribulationes & alteri non, est de inscrutabilibus judiciis ejus. Sed certò, quibus immittit, gratulentur, de filiis sunt. Pariaris amore ejus, non dubites, tibi suâ gratiâ adest: nec deserere potest eos vel auxilio vel præmio, qui sincere amant, & in ipsis adversis, quia amant, eum animo non deserunt. Quare illa anima ex hac fiducia animata dixit: *Si ambulavero in medio umbræ mortis non timebo mala, quoniam tu mecum es.* Psal. 22. Unde sumus, quærit S. Bernardus, quòd nobiscum sis in tribulatione? Ex eo inquit, quod in ipsa tribulatione nos sumus. *Quis enim sustineret, quis persistere sine eo?* Ecce Auxi-

In Psal.
90. ad

Auxilium. De utroque, de auxilio & præmio, v. 16. audi S. Augustinum: *Non timebo mala, quoniam tu mecum es. Quoniam tu habitas in corde meo per fidem: & nunc mecum es. Ut post umbram in Psal. mortis etiam ego sim tecum. Æternum cum 22. ad Deo esse, est præmium diligentium Deum. ad v.*

4.

VII. *Patiens adversitatem amore Dei, est amore languens. Quam talis anima DEO grata.*

DUm Septima vice decumbens, nocte quadam Domino intenderet, ipse dignantissima blanditate ad eam se inclinans dixit: *Nuncia mihi, amica mea, quod amore mei langueas.* Ad quod ista: *Et qualiter ego indigna hoc dicere præsumerem, quod scilicet amore tuo languerem?* Dominus respondit: *Omnis, qui voluntatem suam ad aliquod gravamen causa mei perseverandum sponte mihi offert, ille veraciter potest gloriari, & gloriando nunciare, quod amore mei langueat, dum in gravamine patiens & mihi intendens perseverat.* Tunc ista: *Et quid, inquit, tu Amantissime, ex tali nuncio lucrari poteris?* Respondit Dominus: *Talis nuncius est delectatio meæ Divinitatis, honor Humanitatis, amantitas oculorum & laus aurium mearum.* lib. 3. c. 55. ab init.

Anima amore Sponsi adversa patiens, est amore languens, quia patiens: languet in corpore, erigitur animo: infirma corpore,

con.

Serm.
29. in
Cant.

confortata Spiritu. Benè dicit cum S. Paulo: *Cum infirmor, tunc potens sum.* 2. Cor. 12. v. 10. Vides, inquit S. Bernardus ad hoc, quia carnis infirmitas robur Spiritui augeat & subministret vires? Ita è contrario noveris carnis fortitudinem debilitatem Spiritus operari. Et quid mirum si hoste debilitato tu fortior efficeris?

Potius ergo langueas corpore, amore patiens, nunquam autem animo, amore & Spiritu deficiens. Amor parat delicias Domino etiam in languido corpore, nunquam autem in languido spiritu; quia tunc ipse Amor languet, non amore anima.

VIII. *Externa adversitas, proveniens ab ingratis, reducit ad introversionem animi ac majorem Unionem cum DEO.*

CUM ista intellexisset quod quædam persona ad cujus salutem animæ plus studio & fidelitatis adhibuerat, non responderet sibi debita fidelitate, imò etiam quædam sibi ab ipsa impensa quasi contemnendo inverteret: turbata ex hoc confugit ad Dominum. Quam Dominus benignè consolando ait: *Noli contristari filia, quia ego permisi ista ad tuam summam salutem.* Nimiùm enim consortio ac commansione tua delector, ut eâ crebrius frui possem: quemadmodum mater habens puerulum tenerrimè dilectum, quem semper desi-

desiderans sibi adesse, cum puer ad contubernales gratia colloctionis vult discurrere, circa quælibet vicina larvas vel aliqua apponit horrenda, unde puer territus currat in sinum suum: Sic ego desiderans te lateri meo nunquam deesse, permitto ut amici tui tibi in aliquo contrariantur: ut dum in nulla creatura plenam fidelitatem reperis, eò ardentius ad me recurras, quantò apud me omnium delectationum & fidelitatum abundantiam stabiliorē recognoscis. lib. 3. c. 63.

Adverte, quod affectus humani impediant seu distrahant ab interna conversatione & communione cum DEO. Ideò quandoque melius, nobis adversentur, quàm benè afficiantur & blandiantur homines.

Injurias ac ingratitudinem hominum æquo animo porta ad exemplum Salvatoris tui, qui mala pro bonis accepit, ut apud Psalmistam queritur: *Retribuebant mihi mala pro bonis. Psal. 34. v. 12.* Præclare ergo nos erudit in hoc S. Augustinus, in illud Psalmi, quod ad priora subjungitur: *Ego autem, cum mihi molesti essent, induebam me cilicio. v. 13.* Docemur, inquit, quia pertinemus ad corpus Christi, quia sumus membra Christi: & admonemur in omni tribulatione, non cogitare quemadmodum respondeamus inimicis, sed quemadmodum orando Deum propitiemur, & maximè ne tentatione vincamur. Deinde, ut etiam illi, qui nos persequuntur, ad sanitatem justitiæ convertantur. Nullum majus, nullum melius negotium est in tribulatione.

latione, quam recedere ab eo strepitu, qui foris est: & ire in interiora mentis secretaria: ibi Deum invocare, ubi nemo videt gementem & subvenientem. Illius cubiculi adversus omnem extrinsecus illatam molestiam ostium claudere, humiliare semetipsum in confessione peccati, magnificare & laudare Deum & corripientem & consolantem. Ita S. Augustinus.

Si tibi infideles homines sunt; consolare, bonum & fidelem Dominum habemus, qui non deseret, si prius non deseratur. Ille tibi semper fidelis est. Si tu ipsi fidelis, ipse tibi non potest esse infidelis.

IX. Omnia adversa disponit nobis Dominus ad magnum profectum.

Assumpsit eam Dominus in sinum suum, quasi tenellum infantulum & multis modis ipsi blandiebatur, opponensque os suum Deificum auri ejus & diversimodè ipsam demulcens ait: *Sicut mater benigna tenello infantulo per oscula lenire solet quæque sibi adversa: Sic ego te per blandissimum susurrium amatoriorum verborum lenire tibi desidero universa gravamina tua & contrarietates.* Cumque sic per moram in sinu Domini infinitis Divinarum consolationum blanditiis multipliciter fuisset delectata, præbuit ipsi Dominus cor suum, dicens: *Perspice nunc, dilecta mea, omnia cordis mei interi-*

*ora & perpende diligenter, quàm fideliter omnia, in quibus mihi unquam intendisti, disposui & ornavi ad utilissimum & saluber-
rimum animæ tuæ profectum: & considera,
si vel saltem unius verbi contra me causari po-
test infidelitatem. lib 3. c 63. ad med.*

Dicit Apostolus: *Fidelis Deus, qui non pa-
titur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet
etiam cum tentatione proventum, ut possitis susti-
nere. 1. Cor. 10. v. 13.* Intellige autem non
tantum tentationem allicientem & provo-
cantem ad peccatum, sed etiam exercitatio-
nem in adversis, seu ipsam probationem, quam
Patientia operator. Rom. 5. v. 4. in qua planè
Deus fidelis tibi assistit, suo auxilio & Cha-
ritatis solatio fovet, ac simul tibi facit pro-
ventum ad magnum profectum, & incre-
mentum gratiæ & gloriæ futuræ. Verè fi-
delis, qui consolatur nos in omni tribulatione no-
stra, 2. Cor. 1. 4. Consolatur interno Cha-
ritatis affectu, quo nos confortat: consola-
tur Spe æterni solatii, per quam nos erigit ad
ea, quæ promisit diligentibus se, Hoc nem-
pe est, quod dicit S. Petrus: *Deum autem omnium
gratiæ, qui vocavit nos ad æternam suam gloriam
in Christo Iesu, modicum passos ipse perficiet, con-
firmabit solidabitque. Epist. 1. c 5. v. 10.*

Permittit ergo Deus tibi multa adversari,
ut ex adversitate anima possit multa Virtute
exornari, copioso merito corroborari & tu
aliquando gloriosius coronari,

X. *DEUS pietatis suæ oculos magis ad nos vertit in adversis quàm in prosperis.*

Vice alia cum oraret pro quadam persona, Dominus respondit : Propius eam mihi attraxi, unde magis expedit eam gravaminibus purgari ad similitudinem delicatioris filiae, quæ, ob teneriorem dilectionem, matri suæ vult assidere super sede matri adequatâ, quàm incommodius oportet sedere quàm reliquas filias, quæ sibi prope matrem proprias eligunt sedes : nec etiam in ipsam tam directè dirigi poterit maternæ blanditiæ affectus, quàm in eas, quæ sedent ex adverso. lib. 3. c. 72. à med.

Intendit Dominus magis illis animabus, quas castigat, quia eas magis diligit : Dicit de illo Psalmista : *Oculi ejus in pauperem* (id est, afflictum) *respiciunt.* Psal 10. v. 5. *Respicit, ut adjuvet, confortet & remuneret. Respicit, quia diligit.* Hinc S. Augustinus observat, quod respectus Dei pro dilectione ejus in Scriptura poni solet.

Etiam magis elucet amor in Deum in adversis, quàm in prosperis ; nam in istis magis diligitur bonum temporale, quod dat ; quàm ipse, qui dat : in illis autem ipse diligitur, & propter se, ut pius Pater diligitur : unde & in illis directè ipse ad animam convertitur. Benè hæc anima dicit : *Ego dilecto meo, & ad me Conversio ejus* Cant. 7. v. 10.

Qua.

*In Psal.
65. ad
v. 18.*

AFFECT. ANIMÆ IN DEO STABIL. 33

Quasi dicat: ego in omnibus Dilecto meo
intendo & ipse mihi: nihil ab ejus Charitate
separare me potest, ideo per Charitatem eum
etiam semper ad me conversum habeo. Di-
cit ipse apud Psalmistam: *Oculi mei ad fideles*
terre; ut sedeant mecum. Psal. 100. v. 6. *Fide-*
les terre Intellego animas, quæ inter munda-
nas varietates, etiam in ipsis adversis, since-
rè Deum diligunt & fideliter ipsi adhærent.
Vide Afflictio, Patientia, Tribulatio.

AFFECTIONES ANIMÆ

In Dei Amore sunt stabiliendæ.

Feriâ quartâ dum post Missam à fide-
libus recolitur tuæ adorandæ Incar-
nationis & Annunciationis dignatio:
cui & ego, quamvis minùs benè inten-
debam. Et ecce tu aderas velut ex im-
provviso infigans cordi meo vulnus cum
his verbis: *Hæc confluat tumor omnium af-*
fectionum tuarum. Verbi gratia: *Summæ*
delectationis, spei, gaudij, timoris, cæterarum-
que affectionum tuarum stabiliantur in meo
amore. lib. 2. c. 5. ad med.

Quidquid in amore Dei non stabilitur,
non subsistit, quia fundamentum deest, *Serm. 5*
„ Quare S. Bernardus: Attende solerter quid de
„ diligas, quid metuas: unde gaudeas, unde *Qua-*
„ contristeris &c. Totum enim cor in his *drages*
„ quatuor affectionibus est, & de his accipi-
„ endum puto, quod dicitur, ut in toto cor-
de

„ de tuo, convertaris ad Dominum. Con-
 „ vertatur igitur amor tuus, ut nihil omnino
 „ diligas nisi ipsum, aut certè propter ipsum.
 „ Convertatur etiam ad ipsum timor tuus :
 „ quia perversus est omnis timor, quo me-
 „ tuis aliquid præter eum, aut non propter
 „ eum. Sic & gaudium tuum & tristitia tua
 „ æquè convertatur ad ipsum. Hoc autem
 „ ita fiet, si non, nisi secundum eum doleas
 „ aut læteris. Ita S. Bernardus.

Si anima in Dei Amore benè fundata, ipse
 & Spes & gaudium ejus : Sic & timore ejus
 Sanctus & dolor ad salutem est. Si non ve-
 rè illum amas, qui ex toto corde amandus,
 vana est Spes tua, vana & lætitia tua : dolore
 gravaris laborioso, timore discruciaris per-
 nicioso.

AFFLICTIO

Interna & Externa.

- I. *Afflictio corporis in passione doloris,
 & etiam cordis, in labore Vir-
 tum purgat & serenat
 animam.*

GRatiâ tuæ pietatis illustrante intel-
 lectum meum, pluries revelasti mi-
 hi, qualiter anima manens in corpore
 humanæ fragilitatis, obfuscatur ad in-
 star unius, qui stans in medio angustæ
 habitationis undique susceperet in se,
 tam

tam circa, quàm supra & infra se nebulam, quam habitatio immitteret, velut olla coquens vaporem emittit. Et rursum cum contingit corpus per aliquam passionem affligi, ex parte membri patientis suscipit animam tanquam aërem solari luce perfusum; & ex hoc miro modo clarificatur. Et quò universalior & gravior est passio, eò puriorem clarificationem animæ præstat. Et specialius afflictio vel exercitatio cordis in Humilitate, Patientia & similibus tantò magis animæ candorem colorant, quantò eam viciniùs, efficacius & propius tangunt. Maximè verò serenatur & fulgescit ex operibus Charitatis. *lib. 2, c. 14. in med.*

Virtus dat candorem animæ: sed (nisi infusa) non obtinetur absque labore & Victoria: quò magis ergo laborat & plus vincit anima, eo victoriosior, virtuosior & gloriosior est. Coronat Deus Victoriam, remunerat laborem. Sic S. Paulus per patientiam & Humilitatem in Charitate exercitatus de se dixit: *Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi. In reliquo reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet in illa die iustus Iudex.* 2. ad Tim. 4. v. 7. & 8. De laborantibus in Virtutum operibus dicit Psalmista: *Euntes ibant & flebant mittentes semina sua: venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos.* Psal. 125, v. 6. Id est; Mittant

semina operum bonorum cum labore & conjunctione cordis : gaudebunt æternum de laboris fructu ex operibus reportato. Habeas nunc licet afflictionem cordis, gaude, quia tunc habebis æternam exultationem cordis. Nam *labores manuum tuarum* (S. Augustinus legit : *Labores fructuum tuorum*) *manducabis : Beatus es & benè tibi erit.* Psal. 127. v. 2. Hic beatus in Spe, ibi beatus in re : ubi non amplius manducabis panem doloris, sed lætitiæ & exultationis. *Nam absterget Deus omnem lacrymam.* Apoc. 7. v. 17.

Affligas ergo hîc animam tuam ad tempus, ut afflictione serenata placeat Deo, & ipsa in Deo lætetur æternum. *Qui enim, inquit Veritas, odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.* Joan. 12. 25.

De Afflictione corporis in dolore, & de afflictione animi in ærumnis observa illud Ecclesiasticis : *Vasa figuli probat fornax, & homines justos tentatio tribulationis.* c. 27. v. 6. Si subsistis in afflictione constans in humilitate, patientia & charitate, probatus es coram Deo in tua justitia.

II. *Externa Afflictio facit fructus internos in anima.*

CUm Congregatio cantaret Missam : *Salve Sancta parens &c.* Ob reverentiam Matris Dei, ultimo die illo, quo propter interdictum Ecclesiasticum Divina erant omittenda, inter verba Orationis dixit ad Dominum : *Qualiter conso-*
laber-

laberis nos, *Benignissime Deus*, de tribulatione presenti? Ad quod Dominus: *Delitiae meas ampliabo in vobis, sicut Sponsus liberius fruitur Sponsâ in domo, quàm in publico: sic suspiria & desolationes vestrae erunt delitiae meae: in vobis verò augebitur profectus amoris mei, sicut clausus ignis latius serpit. Insuper in augmentum utrorumque, sicut aqua ex-crescens cum impetu erumpit: sic & delitiae meae in vobis & amor vester in me erumpet.*
lib. 3. c. 16. ad init.

Pronunciatum Domini est: *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* Matth. 5. v. 5.
Ad declarationem S. Augustini hoc sic intel- *Lib. 1.*
lige: *Beati lugentes, qui adversitates lugubres à de Sermo*
DEO immixtas aut permixtas patienter tolerant. Domi-
Quid inde? Quoniam ipsi consolabuntur: aut in nō in
hac vita, aut certò in futura. Quo solatio? Monte.
Illo, quod Deus ipse est. Verè experietur
in afflictionibus benè patiens anima, quod
expertus ille patiens: Secundum multitudinem
dolorum meorum in corde meo, consolationes tuae le-
tificaverunt animam meam. Psal. 93. v. 19. *Ve-*
rè S. Augustinus ad hoc: Multi dolores, sed
multae consolationes: amara vulnera, sed suavia
medicamenta. Planè & Spes futuri solatij da-
bit in afflictione solatium. Qui illud spe-
rant, dicunt: Gloriamur in tribulationibus.
Rom. 5. v. 3.

Nec tantum Spes futuri solatij, quin & ipse Amor Dei dabit afflictis solatium, qui sincere diligunt Deum; cum & à Deo se amari recognoscant. Quod piis afflictio sit consolatio, ostendit S. Bernardus ex eo, quod

S. Paulus dicit : *Si abundant passionēs Christi in nobis, ita & per Christum abundat consolatio nostra.*
 2. Cor. I. v. 5. Hinc ille infert : Quod ab-
 „ undat tribulatio vestra pro eo, abundabit
 „ & consolatio vestra per eum; ut in eo de-
 „ lectetur anima, quæ in his (nempe quæ
 „ sunt mundi) renuit consolari. Apud i-
 „ psum namque ipsa quoque tribulatio ma-
 „ gna quædam consolatio poterit inveniri.
 „ Præfat. in Psal. *Qui habitat.*

III. *Afflictio interna anima Humili- tatis custodia.*

DOminus ad illam : Ex magna dis-
 pensatione salutis tuæ facio, cum te
 aliquando ad mea secreta admittendo
 per contemplationem elevo, etiam ad
 custodiam Humilitatis quandoque ex-
 cludo : ut accipiens invenias, quid sis
 ex me : Et rursus carens agnoscas, quid
 sis ex temetipsa. *lib. 3. c. 16. paulò post
 init.*

Subtrahit se subinde Deus à te, nempe ab
 amica conversatione tua, in qua est consola-
 tio tua : & inde affligitur anima tua de ari-
 ditate post se in te relictæ. Verùm desolatio
 ista non est tibi ad desolationem, sed ad pro-
 bationem & consolidationem humilitatis
 in te. Humilitas sæpius animæ magis fru-
 ctuosa, quàm interni solatij suavitas,

Affligit te Deus aliqua desolatione, ut de-
 solata attentius recognoscas quid habeas ex
 ipso & cum ipso, & ardentius requiras ipsum
 atque

arque efficaciori amore consolideris in ipso ; abscondit se aliquantulum, ut suavius ad reditum eum videas & effectuosius ames.

Advertè, quod pijsimus Abbas noster Ludovicus Blosius in hac re optimè observat ;
 „ Plerumque Deus, inquit, ibi per gratiam
 „ maximè adest, ubi minimè sentitur : & sæ-
 „ pè homini melior est ariditas cordis, quàm
 „ esset profusissima abundantia suavitatis.
 „ Nam in ariditate & sterilitate homo cla-
 „ rius agnoscit se ex se nihil posse. Porro
 „ suavitas illa nonnunquam conceditur eti-
 „ am his, qui pessimè vivunt, quique alieni
 „ sunt à Deo. *Instit. Spirit. c. 7. in med.*

**IV. Deserenti Deum anima subse-
 quens afflictio & amaritudo cordis pro
 salutari antidoto est.**

IN se ipsa die quadam re parva into-
 lerabiliter gravata, talem suam deso-
 lationem ad elevationem hostiæ obtulit
 Deo in laudem æternam. Unde vide-
 batur Dominus animam ejus per hosti-
 am illam sacrosanctam attrahere sibi,
 quasi per quendam cancellum & super
 Dominicum pectus suum suaviter recli-
 nare & blandè alloqui his verbis : Ecce
 in hoc reclinatorio respirabis ab omni
 molestia ; sed quoties declinaveris, ama-
 ritudo cordis te rursus apprehendet
 pro antidoto salutari. *lib. 3. c. 30. §. 25.*

Quiescis, ô anima, in Deo tuo? Quiesce: qua in eo solo segura & suavis quies. Ne declines ad terrena solatia & Deus erit constans solatium tuum. Miraris, quod amarescit animus? Quære, quia forsan declinasti a Fonte dulcedinis ad aquas turbidas, quæ in fine amarescunt. Felix autem, si tibi occurrat afflictio & amaritudo cordis ad recessum tuum; quia hæc tibi succedit ad tuam salutem.

Tract.
2. Epist
1. Io-
anna.

Inmittit Deus amaritudinem cordi, ut cor corrigat, & ad se reducat; nempe suæ suavitatis recordatione ipse solus iterum tibi sapere incipiat, ac inde ipsum solum requiras & toto corde diligas. Hoc es, inquit S. Augustinus, quod diligis: terram diligis: terra eris (totus in spiritu aridus) Deum diligis, Deus eris. Quia unus spiritus eris cum ipso. Cor. 6. v. 17, Totus & semper in solatio Spiritus eris, etiam in adversis ipsis. Dices in omnibus: Quoniam tu es, Domine, Spes mea. Psal. 90. v. 9. Quando dicis hoc? Quando sincere diligis: quando totus in Deo quiescis: quando ipse est Unica Spes tua.

V. Deus sæpius afflictos pro bono temporali orantes non exaudit, ut liberalius donet de bonis æternis.

ALia vice dum auræ intemperies populum nimis affligeret, & ipsa cum aliis sæpius super hoc misericordiam Dei invocaret, nec aliquem sentiret effectum; tandem dixit ad Dominum: Et

Et quomodo, benignissime Amator, tam diu protrahere potes plurimorum desideria, cum ego, quamvis indigna de tua pietate in tantum confisa sim, quod sola misericordiam tuam inflectere possem ad majora? Et Dominus: Non esset mirandum, quod pater permetteret filium à se petere nummum, si toties haberet filio reponere centum marcas: Sic non mireris, quod protraho in hac causa vos exaudire, quia quotiens pro ea invocatis, etiam minimis verbis vel cogitationibus, toties de æternis bonis longè supra centum marcas repono. *lib. 3. c. 31.*

Iustus Dominus, cum non exaudit. Pius Dominus, quod, cum in petitis non exaudit, tamen preces non permittit inanes: plus reddens, quàm preces prætendant. Liberalitas Dei, quam si in tempore non experimur, largius se effundet in æternitate.

Permittit te Deus hic afflictum, ut æternum te habeat consolatum. Non exaudit ad voluntatem, inquit S. Augustinus, *In Psal.* ut exaudiatur ad salutem. Pete ab illo salutem & salus tua ipse erit. Et quid requiris amplius? Ecce, quàm copiosè reddit, cum hic ad voluntatem tuam te non exaudit. Petis temporale, dat æternum, dat se ipsum, quo majus & melius dare non potest: Verè inquirentes Dominum non minuentur omni bono. *Psal. 33. v. 11.*

Ora & operare liberaliter, manus Domini

ni non erit abbreviata ad reddendum : largi-
us recipies, quàm spectare potes.

VI. *Afflictio temporalis conservat nos
ad solatia æterna.*

ADjecit Dominus : Speciales meos
valde sæpè soleo aggravare infirmi-
tate corporis & desolatione mentis & si-
milibus, ut dum desiderant contraria
bona obtinere, Zelans amor cordis mei
valeat eos secundum beneplacitum li-
beralitatis meæ copiosius remunerare.
lib. 3. c. 32. paulò ab init.

Nota ex hoc primò, quod Dominus fre-
quentius imittat afflictiones iis, qui tempo-
ralia bona desiderant ad finem non bonum,
ne per hoc perdantur; sed per contraria & ad-
versa, exerceantur pro bonis æternis.

Nota secundò, quod solatiis hujus tempo-
ris non succedant æterna: nemo utroque po-
test esse beatus. Sic expertus ille dives epu-
lo, cui in flamma ardenti à Patre Abraham
sic responsum : *Recordare, fili, quia recepisti bo-
na in vita tua & Lazarus similiter mala.* Quid
verò isti ad sua temporanea mala? Et quid
illi ad sua temporanea bona? *Nunc autem hic
consolatur, tu verò cruciaris.* Lucæ. 16. v. 25.

*Tract.
de con-
temptu
mundi.*

„ Nunquid non præferenda sunt in hoc sæ-
„ culo mala bonis? inquit S. Bernardus,
„ Quippe, nec ista vera bona, nec illa vera
„ mala esse manifestum est. Non sunt ma-
„ la in hoc mundo homini nociva, nisi pec-
„ cata; aliàs ipsa mala nobis bona sunt, quia
sunt

sunt materia Virtutis & via ad vitam & gloriam.

VII. *Afflictio in aliquo defectu corporali patienter tolerata gratissimum DEO sacrificium.*

DOminus ad illam : In infinitum acceptius est mihi, cum quis in infirmitate sua post consumptas per vigilantiam vires, defectum illum humiliter & patienter sufferendo mihi offert : quàm cum alius sano corpore totam noctem in oratione pervigilaret, cum benè posset vigilare. lib, 3. c. 52. ad fin.

Nota, quod hic de defectu somni Magister adduxit, hoc idem intellige de quovis alio incommodo & defectu corporali, patienter & humiliter eum ferendo. Et planè erit hoc Domino longè gratius sacrificium, quàm quodcunque pium exercitium corporale aliud.

Cor Domini semper pulsatur, quia semper amat : etiam cum desiderata beneficia pro tempore negat ; nam in melius reservat.

Vide, Adversitas, Tribulatio.

AMICITIA

Humana in DEO non fundata omninò fugienda.

CAvebat maximè in verbis, ne cuiuscunque hominis cor sibi attraheret, ne-

44 AMICITIA IN DEO NON FUND. NOXIA.
neve in ejus se insinuaret amicitiam, unde quavis post occasione à Deo retraheretur. Omnem enim amicitiam humanam, cujus advertere potuit causam fundamentumque non esse Deum, ut virus lethale horrebat. *Lib. 1. c. 7. circa fin.*

Ita edocta hæc Sancta anima in Scholâ Magistri sui. Qui ergo volunt sectari veram pietatem & justitiam, hâc disciplinâ omnino debent esse instructi; alias impossibile spirituales profectum faciant.

Anima fidelis Sponsa Christi, quia hunc solum amat, alium non affectat amicum: Omnes suo pio affectu in dilectione Christi concludit, omnem privatam excludit: studet, ut placeat Deo, nulli alteri. Hinc de anima Deo devota Apostolus: *Cogitat, quæ Domini sunt, ut placeat Deo. 1. Cor. 7.*

Qui sincerè Deum amat, nil aliud extra Deum spectat: *Soli Deo adherere ipsi bonum est: & hic solus ipsi sufficit.* O sufficiat tibi, anima, amicitia & gratia Divina, quæ tua Salus est: alia quæ in Deo & propter Deum non est, tibi ad salutem non est: nam sine Deo *vana salus hominis.*

Adverte, quod dixerit de *amicitia in Deo non fundata*? nam amicitia, in qua Deus inter-medius est, quia de bono fundamento est, etiam ipsi Deo grata est. Sic enim Magister noster expressit & promisit: *Ubi duo vel tres congregati (animo conjuncti) sunt in meo nomine (id est, mei causa, mei amore propter meum honorem) ibi in medio eorum sum.*
Matth.

AMOR HOM. AD DEUM DIRECTUS. 45

Matth. 18. v. 20. Ubi per amicitiam promovetur honor Dei, & salus vel propriæ, vel alienæ animæ, salutaris amicitia est. Legitima & pulchra amicitia est, quam Charitas & non carnalitas fundat.

AMOR DEI.

I. *Actus amoris in DEum internos exercere, quàm ipsi gratum, quàm animæ bonum.*

REcolens vice quadã diversos casus instabilitatis: conversa ad Dominum dixit: *Mihi adherere tibi soli, Dilecte mi, bonum est.* Tunc Dominus inclinatus circumplectebatur eam dicens: *Et mihi semper adherere tibi suave est, dilecta mea.* Quod cum diceret omnes sancti assurgentes obtulerunt merita sua antè thronum ob reverentiam Domini, ut inde tribueret animæ istius, ut vel sic dignior sibi fieret habitatio in eâ. Unde intellexit, quàm faciliter Dominus inclinatur ad animam & quàm libenter Sanctorum cætus ipsi ad hoc famulantur, quo ex ipsorum meritis indignitas animæ suppleatur. Hinc cum ex affectu desideriorum diceret: *Ego vilis homuncio salutote, Amantissime Domine.* Tale à dulcissimâ pietate Dei accepit responsum: *Es*

Et ego resaluto te meam amantissimam. Per quod intellexit, quod quotiescunque aliquis dicet DEO : *Dilecte mi, vel Dulcissime, vel Amantissime* & similia cum intenta devotione, frequenter ab ipso tale accipit responsum, ex quo ipse quasi privilegium specialis gratiæ habebit in cœlis : sicut Joannes Evangelista specialem habet gloriam in terris ex eo, quod vocatur *Discipulus, quem diligebat IESUS*, lib. 3. c. 29. per totum.

Sæpius pios amoris affectus ad Deum mittere, excitat animam & delectat Deum.

Vbi thesaurus tuus, dixit Dominus, *ibi & cor tuum*. Matth. 6. v. 21. Si thesaurus tuus Summum Bonum Deus tuus, erit & ibi cor tuum : ad illum ergo quin sæpius suspiret, amor continere non potest. Et quo potius cor se elevet affectu suo, quam in Deum factorem suum ? Cui potius inhæreat, quam cui adhærere semper bonum est ?

Anima Summum Bonum recognoscens, illud respiciens & verè sitiens omnino dicet : *Domine quid mihi est in cælo ? & à te quid volui super terram ? Deus cordis mei, & pars mea, Deus, in æternum !* Psal. 72. v. 25. & 26.

Si Deo Amatori tuo sincerè adhæres, verè dicere potes : *Dilectus meus mihi*. Fidenter ad hoc etiam dicas : *Et ego illi*. Nam quantum tu illi, tantum ille tibi. Jure tunc uteris titulo ad ipsum : *Amantissime, Dulcissime* : & hoc jure Honoris, quo Sponsa es. Nec aliud requirit, quam Amorem Sponsi anima dili-

„diligens. Amat anima Sponsum suum,
 „inquit S. Augustinus. Quid ab illo quæ- *In Psal.*
 „rit, à Sponso suo, quem diligit? Fortè di- *72. ad*
 „vicias & aurum ejus amat &c. Absit Ip- *v. 27.*
 „sum solum amat & gratis amat; quia in
 „ipso habet omnia. Hinc ipse Amantissi-
 „mus, Dulcissimus. Quoties talem salu-
 „tas, etiam ad te Conversio ejus.

*II. Non deseret illos DEUS, qui Actus
 Amoris vel internos, vel externos ad ejus lau-
 dem cum vera pietate aliquando
 exercuerunt.*

IN prædicatione quadam cum audis-
 set recitatum sermonem illum, quod
 nullus hominum salvaretur sine amore
 Dei, quin ad minùs aliquid de illo ha-
 bere deberet, ut ex amore DEI pœnite-
 ret & abstineret à peccato: ipsa revolvit
 in corde suo, quod multi migrarent à
 sæculo, qui plus viderentur pœnitere ti-
 more gehennæ, quàm DEI Amore. Re-
 spondit Dominus dicens: Cum videro
 illos agonizantes, qui mei unquam dul-
 citer sunt recordati, vel qui aliquid me-
 ritorij operis peregerunt, in ipso mortis
 confinio exhibeo me illis benigna pieta-
 te ita amabilem, quod ex intimis me-
 dullis cordis pœnitet eos me unquam
 of-

offendisse, unde & per talem poenitentiam tunc salvantur. *lib. 3. c. 30. §. 20.*

Nota: Sine dolore nullum peccatum deletur. Dolor est major & minor: Ille vocatur à Theologis *Contritio*, iste *Attritio*. *Sess. 14. c. 4.* Iste sufficit ad delenda peccata venialia, etiam cum Sacramento Poenitentiae (uti declarat Concil. Tridentin.) ad mortalia: non autem extra; tunc enim necessarium requiritur *Contritio*, quæ est dolor de offensa, ex motivo, quod *Deum Optimum Maximum omni amore dignissimum offenderit*. Qui hunc dolorem proveniente ex motivo *Charitatis*, etiam excitare potest ad Sacramentum Poenitentiae, salubrius sibi consulit & efficacius operatur; nam per hunc accipit augmentum gratiarum & certior est de redemptione pænarum peccato debitarum: alias per se ad Sacramentum non requiritur.

Amore comparantur & restituantur omnia. Ubi Amor agit, ubi Amor caver, ubi Amor poenitet, semper operatur ad salutem. Amor potest apud Deum omnia. Amor vincit *Amorem Deum*. *Triumphat de DEO Amor*. Ait S. Bernardus. *Serm. 64. in Cant. ad fin.* Qui sincerè amat, securè sperat.

III. *Amor facit placere: & sine Amore nemo potest placere DEO.*

MEditando quandoque cognoscere cœpit interiorem deformitatem suam, & in ea tantum sibi metipsi displicere,

tere, quod quasi anxie vacillans, cogitabat quomodo unquam Deo placere posset, qui tot maculas in ipsa conspiciebat. Quia ubi ipsa unam perpenderet, ibi penetrans oculus Divinitatis conspiceret infinitas. Super quo tali responso est consolata : *Amor facit placentiam*. Unde intellexit, quod si in terrenis hominibus amor tantum praevalet, quod quandoque deformes propter dilectionem placent eis, à quibus diliguntur, & etiam interdum tantum placent, quod amatores per vim dilectionis desiderant simili amatis : quomodo tunc diffidendum est in eo, qui *Deus Caritas est*, quod ex vi Amoris non possit placitos facere, quos amat ? *lib. 3. c. 30. §. 21.*

Dicit S. Petrus : *Charitas operit multitudinem peccatorum*, Epist. 1. c. 4. v. 8. Hoc de utroque Amore, Dei nempe ad hominem, & hominis ad Deum, rectè ad traditam hinc à Magistro nostro doctrinam intelliges. Ex eo, quod nos amat, facit nos sibi placitos : ex eo, quod nos amamus, facimus ut nos ipsi placeamus. Hinc, quantumcunque quis peccator fuerit, Caritas (Dei & hominis) ita operiet peccata, ut Deus ipse illa amplius non respiciat ; inde cum peccata in anima non videt, non potest esse, ut non placeat.

„ Quare S. Bernardus : Qui non habuerit *Serm.*
 „ peccatum, nemo. O solus verè beatus, cui *23. in*
 „ non imputavit Dominus peccatum. Qui *Cant.*

D

illi?

illi ? Electi Dei, quos elegit ut placant : & qui egerunt, ut placerent. Hos, inquit ille, „adverti quasi nunquam peccasse ; quoni- „am & si quæ deliquisse videntur in tempo- „re, non apparent in æternitate : quia Cha- „ritas Patris eorum cooperit multitudinem „peccatorum &c. Unde & in antecedenti- „bus dixit : Stat propositum Dei, stat sen- „tentia pacis super timentes eum, ipsorum „& dissimulans mala & remunerans bona ; „ut miro modo eis non modò bona, sed & „mala cooperentur in bonum. Nimirum, „ut ait S. Paulus : *Diligentibus Deum omnia coo- „perantur in bonum.* Rom. 8. v. 28.

Adverte ad hoc : Peccata mortalia tollunt & extinguunt Charitatem : venialia etsi non tollant, tamen minuunt & debilitant. Ubi minùs peccata Venialia sunt, perfectior & illustrior Charitas, & major DEI in anima complacentia est. Anima magis diligens, magis etiam minora cavebit : quia & in mi- nimo DEum offendere timebit.

Amat DEus, cum amatur ; & tantum, quantum amatur. Atque ex hoc quod amatur, placet anima, quæ amat. Ex hoc, quod ipse amat, complacet sibi in anima, quam amat.

I V. *Amor tendens in Deum provocat reciprocum Amorem Dei : quid hic efficiat in anima amante.*

DUm quidam frater in Capella præ-
dicans inter cætera dixit : *Amor est*

aurea sagitta, quâ si quid sagittaverit homo, hoc sibi quodammodo vendicaret: ergo stultus est, qui Amorem suum terrenis occupat, cœlestia negligendo. Ad hæc verba ista inardescens dixit ad Dominum: O utinam ego haberem hanc sagittam, quia absque dilatione te Unicum Dilectum animæ meæ vellem transfigere, ut te semper retinerem. Quod cum diceret vidit Dominum adversus eam tenentem auream sagittam & sic respondentem: Tu proponis me vulnerare, si auream sagittam haberes: ergo cum ego hanc habeam, volo te transfigere in tantum, quod nunquam amplius ad priorem redibis sanitatem. Jam dicta ergo sagitta videbatur tripliciter reflexa, scilicet in prima parte, in media & prope finem. Per quod dabatur intelligi triplex vis Amoris, quam in anima efficit eam vulnerando. Prima enim reflexio cum pertransiit animam, eo modo ipsam vulnerat, ut more languentis omnia transitoria penitus sibi reddat insipida, in tantum, ut de cætero in nullo talium valeat delectari aut consolari. Secunda autem pertransiens facit animam more febricitantis, qui ex acerbitate doloris cum maxima impatientia expetit medicinam, supra modum impatienti desiderio æstua-

re ad inhærendum DEO : cum omnino sibi impossibile videatur, citra ipsum aliquo modo posse respirare. Tertia deinde pertransiens animam ad ea inæstimabilia perducit, quòd nulla alia similitudo dici potest, quàm quòd animam quasi à corpore separando, nectareis torrentibus Divinitatis facit jucundè ingurgitari. *lib. 5. c. 27. ab init.*

„ Præclare S. Augustinus : Habet omnis
 „ Amor vim suam ; nec potest vacare amor
 „ in anima amantis : necesse est ut ducat.
 „ Sed vis nosse qualis amor sit ? Vide quòd
 „ ducat. Non enim monemus, ut nil amemus,
 „ sed monemus ne mundum amemus : ut
 „ cum, qui fecit mundum, liberè amemus.
 „ Obligata enim anima amore terreno, quasi
 „ si viscum haber in pennis, volare non potest.
 „ Mundata verò ab affectibus sordidissimis sæculi,
 „ tanquam extensis pennis & duabus alis resolutis
 „ ab omni impedimento, id est, duobus præceptis
 „ Dilectionis, Dei & proximi volat. Quò, nisi ad
 „ Deum ascendit volando, quia ascendit a-
 „ mando ? *Ita S. August. Enarrat. in Psal. 121. ad init.*

*Iuxta
 Septuag.*

Deus vulnerat animam dilectam suam sagittâ Amoris sui, cum excitat ad amandum ; uti illa dixit : *Charitate vulnerata sum.* Cant. 2. Et vulneratur reciproco Amore à dilecta sua, prout ipsa dixit : *Vulnerasti cor meum Soror mea Sponsa : vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum.* Cant. 4. v. 9. Nempe in illo oculo, quo totam intentionem dilectionis ad ipsum
 sum

sum direxit. Anima, quæ totum amorem suum in Deum dirigit, Deum sagittat, & quasi trajectum, ut proprium suum, eum sibi vendicat. *Deus Caritas* amore capitur & libenter capitur: nam & ipse prius vulnerat, ut etiam vulneretur: provocat animam ad Amorem; siquidem ad hoc amat, ut ametur, & vult amari, ut reddat Amorem. Quò etiam magis ab anima videt se amari, eo magis & ipsa amat, & eò magis in suavi Amoris vulnere delitiatur.

Anima Charitate vulnerata in sanctum venit languorem, in quo, extra Dilectum suum, nullus alius amor sapit, nullam aliam admittit consolationem: prout in hoc pul-
 „ chrè loquitur S. Gregorius: Mens talis, *Hom.*
 „ inquit, nullam præsentis sæculi recipit *15. in*
 „ consolationem; sed ad illam, quam dili- *Ezech.*
 „ git, medullitus aspirat, fervet, anhelat, an-
 „ xiatur: vilis fit ipsi ipsa salus sui corporis,
 „ quia transfixa est vulnere Amoris.

Ex intimo ergo affectu dicet pia & Deum
 „ verè desiderans anima: Transfige, Dilecte
 „ Jesu mi, salutari & efficaci jaculo Amoris
 „ tui cor meum, ut tui amore & desiderio
 „ langueat; quò omne, quod de mundo est,
 „ ipsi desipiat.

Similem actum Amoris posuit S. Gertru-
 dis, *lib. 2. c. 5.* quem placuit hîc addere.

*Per tuum transvulneratum cor trans-
 fige Amantissime Domine, cor meum jaculo
 amoris tui: in tantum, ut nihil terreni conti-
 nere possit, sed à sola efficacia tuæ Divinitatis
 contineatur. Amen.*

V. *Quàm dulcis Dominum, gustat anima Amans.*

Cum quadam nocte circa Domini-
cam Passionem memoriam haberet
devotiùs occupatam, & inde quasi effre-
nis in abyssum desideriorum ageretur
sensit jecur suum præ nimio æstu deside-
riorum valde succensum, & dixit ad
Dominum: *Mi Amator Dulcissime, si istud,*
quod nunc sentio, scirent homines, dicerent
quod jure à tali fervore abstinere deberem pro-
pter recuperandam corporis sanitatem: cum
tamen tibi occultorum meorum Cognitori per-
spiciè pateat, quod omni cōnatu virium & sen-
suum meorum non possem me modo continuisse
à tua suavitatis pertransitiva commotione.
Ad quod Dominus respondit: *Quis, nisi*
sensu carens nesciat, quod inestimabiliter ef-
ficax dulcedo Divinitatis meae incomprehensi-
biliter longè excedit omnem humanam & car-
nalem delectationem, cum omnis dulcedo cor-
porea Divinae dulcedini corquata, sit quasi
stilla roris exigua ad immensum pelagus totius
maris. Cum tamen sæpius homines tam effi-
caciter humana delectatione trahantur, quod
nullatenus se possunt continere ab aliquibus,
unde non solum corporis, sed etiam anima se
sciunt periculum incursuros æternum. Quan-
id

id minus anima mea Divinitatis dulcedine penetrata se potest ab amore meo continere, unde sibi scit aeternam felicitatem provenire? lib. 3. c. 44. ab init.

Omnis Amor dulcis, sed non omnis usque in finem: nam omnis alius, qui in Deo non est, in fine amarescit. Sic enim mel mundi facit fel. Solus Amor Dei semper dulcis. Hinc sapiens admirabundus exclamat: *O quam Bonus & Suavis est Domine, Spiritus tuus in omnibus.* Sapientiae 12. v. 1. Hinc & Psalmista, ipse hanc suavitatem gustans, monet & invitat ad gustandum: *Gustate, inquit, & videte, quoniam suavis est Dominus.* Psal. 33. v. 9. Quibus verò gustandum se præbet? Diligentibus se. Nam animalis homo (qui in terrenis suum tenet Amorem) non percipit ea, quæ sunt Spiritus DEI. 1. Cor. 2. 14. Animam verò Amatricem & Dilectam suam introducit in Cellam suam Vinariam. Cant. 2. nec ibi tantum gustum suæ dulcedinis aliqualliter præbet, sed Vino Amoris planè inebriat; ut jam nil aliud nisi ipsum solum sapiat, & ex hoc fervorem Spiritus omnino concipiat.

„Is planè, inquit S. Bernardus, non in merito perhibetur in cellam Vinariam intro-
„isse, cum ex Charitatis abundantia beatam
„& salutarem Vini lætitiæ ructare crapulam
„cæperit. Nam redit Divino Amore vehementissimè flagrans & æstuans justitiæ
„Zelo. Unde & talis anima in omnibus
„Spiritualibus suis exercitiis gustum Spiritus
„habet & in fervore Spiritus procedit.

Quare ille Amans desiderans veram dulcedinem & suavitatem, cælum petiit & De-

Serm.

49. in

Cant.

um adivit, petens ab illo: *Latifica animam meam
servi tui, quoniam ad te, Domine, animam meam
levavi. Quoniam, tu Domine, suavis & mitis.*
Psal. 85, v. 4. & 5. Cœlum etiam ascende, si
vis suam etiam tibi Deus communicet suavi-
tatem. Amando ascendis, dicit hic S.
Augustinus, negligendo descendis. Stans
in terra, in cœlo es, si diligas Deum. *Ec-
planè, anima magis est, ubi amat, quàm
ubi animat.* Hinc de dicto Amante, qui
suo amore & desiderio cœlum petijt pulchrè
observat prædictus S. Doctor: Tanquàm,
inquit, tædio affectus ex amaritudine ter-
renorum, indulcari voluit, & quæsit fon-
tem dulcedinis & in terra non invenit:
quocunque enim cor se converterit in ter-
renis rebus, amaritudinem inveniet. Unde
dulcescat non habet, nisi levet se ad Deum
omnis dulcedinis fontem. *Ad hæc dicta
optimè post multa concludit: Si ergo A-
mator Dei esse vis, syncerissimis medullis
castisque suspirijs ipsum dilige, ipsum a-
ma, illi flagra, illi inhia, quo jucundius nil
invenies, quo melius, quo lætius, quo diu-
turnius. Quid enim tam diuturnum,
quàm id, quod est sempiternum?*

Ita S. August. in cit locum Psalmi.

VI. *Quomodo Unio familiaris Amo- ru construenda & tenenda.*

Cum oraret pro quodam magnum
desiderium habente, tale accepit re-
sponsum: Dices ei ex parte mei, quod si
desi-

desideret mihi familiaris AmorisUnione
conjugi, studeat ad similitudinem no-
bilis avis ad pedes meos sibi construere
nidum ex racemis propriæ vilitatis &
palmitibus meæ dignitatis, in quo qui-
escat per jugem memoriam suæ vilitatis,
quia homo mortalis per se semper pro-
nus est ad malum & tardus ad bonum,
nisi gratiâ præveniatur. Misericordi-
am quoque meam crebrius pertractet,
recolendo, quàm paternè paratus sim
fufcipere post lapsum per Pœnitentiam
ad me revertentem. Cum verò à nido
ad pascua libuerit evolare, in finum me-
um progrediatur, ubi per gratitudinem
amatoriam recolat diversa beneficia,
quæ sibi ex superabundantia pietatis
meæ gratis impendo. Si verò adhuc
longiùs spatiano pennas desideriorum
ad altiora extendere delectatus fuerit,
elevet se, tanquam velox aquila supra se
per contemplationem cœlestium, voli-
tando contra faciem meam, alisque Se-
raphim, ausu Charitatis sublevatus, re-
gem in decore suo speculetur claris ob-
tutibus mentis. Sed quoniam non est
præsentis temporis, diu posse consistere
in acumine contemplationis, quæ hîc vix
adipiscitur, rara hora, parva mora, pres-

sis iterum alis per recordationem propriae Vilitatis continuo se dimittat in nidum suum, ibique moretur pausans, quousque rursus evolare per gratiarum actionem ad pascua delectetur amena & per consequens tanquam in excessu mentis culmen attingat Divinae contemplationis, Et sic crebro his vicibus alternatis, sive ingrediatur per considerationem propriae fragilitatis, sive egrediatur per beneficiorum acceptationem, sive etiam sublevetur per coelestium contemplationem: semper delectationes inveniat coelestium gaudiorum. *lib. 3. c. 74. per totum.*

Sic ex Amore transcenditur ad Amorem intimi affectus & intimae unionis. Media ad hunc profectum sunt. Inprimis Humilitas est fundamentum, Spes in Divinam bonitatem erigit, Memoria & grata recognitio Beneficiorum à Deo acceptorum consolidat. Ex hoc habilitatur anima ad contemplandum coelestia, ac Charitate deducta & sublevata pervenit ad unionem intimam, in qua speculatur suo interno intuitu faciem super omnia decoram Dilecti sui; in quantum tamen & quamdiu se illi exhibuerit. Quare ab hoc suavi & amicabili contuitu iterum dimissa, tantum recolligat se deinde ad nidum Humilitatis, ut dona coelestia custodiat. Nam Humilitas custos omnis boni. Ex Humilitate ergo transcendit ad Charitatem.

ritatem. Charitas autem, inquit S. Augustinus compagem facit, compages complectitur unitatem, unitas servat Charitatem, Charitas pervenit ad Claritatem, *In Psal. 30. Concione 2. paulo post init.*

Audi pro hac unione præclaram doctrinam Pii Ludovici Blossii: Sensibilis, inquit, Unio, quæ in hominis natura cum medio fit, Bona quidem est, modo illi, quibus hujusmodi gratia datur, magis ac magis in vera humilitate, patientia & sui resignatione consentur proficere: sed mystica verissimaque Unio, quam nonnulli perfecti, supra vires suas naturales erecti & abyssus Divini Amoris absorpti, in suprema nobilissimaque sui portione (hoc est in mente sine Spiritu, intimoque & nudo animæ fundo) sine ullo medio experiuntur, incomparabiliter præstantior est. Audi ad hoc etiam monitum ipsius: Tu verò paratus sis ariditatem & angustias cordis tenebrasque internas omni tempore vitæ tuæ sustinere, si Deo ita visum fuerit. Verumtamen si idem Benignus Dominus tibi nimis indigno nonnunquam consolationem dulcedinemque spirituales præstiterit, non eam rejicias: sed humili grataque mente illam recipito & jugiter tetine sanctam Dei timorem. Cave ledulò ne propter hujusmodi consolationem vanè gloriaris ac tibi placeas: cave ne nimium illi innitatis vel confidas, nève illa abutaris ad propriam voluptatem: neque enim in donis Dei, sed in ipso Deo quiescere debemus. Concludit post pauca: Quando igitur benignus te visitat & consolatur De.

60 BENEFICENTIA ET BENEVOL.

„Deus, tantò sis humilior, atque in tui nihili pensione stabilior: & non deficias animo subtracta consolatione, sed insistas pijs operibus atque exercitijs in penuria interna ac mæiore, perinde ut in abundantia & gaudio. *Hæc Blosius in Conclavi anima fidelis. parte 1. c. 13.*

Vide Charitas, Desiderium, Dilectio.

BENEFICENTIA ET BENEVOLENTIA IN PROXIMUM.

I. Beneficentia in alios singulariter à DEO remuneratur.

CUM pro anima unius Religiosi Conversi, qui semper pro posse suo exhibuit se Congregationi benevolum & fidelem, oraret Dominum enixius ut, illi rependeret fidelitatem illam, quam sæpius Conventui exhibuerat. Ad quod à Benignitate DEI accepit responsum: *Ego jam fidelitatem illam propter preces Congregationis remuneravi in tribus. Ex naturali enim benevolentia sæpe bene erat cordi ipsius, pro eo, quod alicui benefaceret. Et nunc singula illæ delectationes, quæ vicissim cor ipsius post beneficium dulcorabant collecta simul lætificant eum, quia jam omnes sentit in anima sua. Adhuc etiam habet lætitiæ singu-*

singulorum cordium, quæ ipse unquã latificavit aliquibus beneficiis, ut pauperem denario, puerum xenio, infirmum pomo vel alia refectioe. Super hoc addidi illi gaudium de securitate, quã scit quod hæc præscripta erant mihi accepta. Insuper, si quid sibi prodesse debet in plenum remedium, hoc in brevi supplebitur. lib. 5. c. 14.

Beneficus proximè accedit ad DEUM, cui proprium est benefacere: ideo & apud ipsum singularem sibi conciliat gratiam. Quare Apostolus monet: *Beneficentia & Communionis nolite oblivisci. talibus enim hostiis promeretur DEUS* Hebr. 13. v. 16. Hinc merito S. Chrysostomus: *Benefacere homini, est Hom. beneficium magnum apud DEUM deponere. Habes 27. in exemplum Salvatoris nostri, de quo dicitur. Genes. Qui pertransiit benefaciendo. Act. 10. v. 38. Sicut proprium Christi, ita & ejus assèclarum est, nemini malè, sed cuilibet benefacere. Habes & monitum ac præceptum ejus, non tantum benefacere nobis bene, sed etiam malefacientibus: Diligite, inquit, inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, &c. Ut sitis filij Patris vestri, qui in cælis est (ecce quàm proximè accedit ad DEUM beneficus) Qui solem suum oriri facit super bonos & malos. Matth. 5. v. 44. Vnde & ipse tanti æstimat beneficentiam in proximum, ut quod isti sit sibi factum reputet. Matth. 25. v. 40.*

Benevolens non potest esse non Beneficus; hinc & justus est, qui Beneficus est, propter bonam voluntatem. Quapropter, S. Bernardus: *Justitia est in duobus, in Serm. inno.*

62 BENEFICENTIA ET BENEVOL.

11. in-
ser pa-
rr.

„innocentia & in beneficentia. Innocen-
„tia iustitiam inchoat, Beneficentia con-
„summat. S. Gregorius Nyssenus sic singu-
„lariter hanc Virtutem commendat: Bene-
„ficentia, inquit, est omnium Virtutum lau-
„daturum præstantissima. Hæc est felici-
„tatis comes. Hæc affidet DEO & ma-
„gna est cum ipso necessitudine conjuncta.
Orat. de pauperibus amandis.

II. *Charitas exigit benefacere omnibus
& amicè agere cum omnibus, bonis
& malis,*

ORante ea pro quadam persona, ap-
paruit illi Rex gloriæ Dominus JE-
sus, qui in forma corporis sui præmon-
strabat sibi mysticum corpus Ecclesiæ,
cujus ipse Sponsus & Caput dignatur
vocari & esse. Nam videbatur in cor-
poris sui parte dextra regalibus vestibus
in Divinis solemniter insignitus. In
sinistra verò parte corporis nudus &
quasi totus ulceribus plenus. Unde i-
sta intellexit per dextram partem Do-
mini electos quosque in Ecclesia designa-
ri, qui specialis gratiæ dono & Virtu-
tum meritis à Domino præventi sunt
in benedictionibus dulcedinis. Per si-
nistram verò imperfectos quosque, qui
adhuc laborant vitijs & defectibus, fi-
gurari. Per ornamenta quoque, quibus
dextra

dextra Domini apparebat ornata, notabantur obsequia & beneficia illa, quæ quidem ex speciali devotione impendere student illis, quos agnoscunt speciali privilegio Virtutum siue Divinæ familiaritatis gratiâ cæteris præstantiores. Quia quotiescunque aliquis benefacit Electis DEI propter gratiam ipsi à DEO collatam, toties novo ornatu videtur dextram Domini perornare. Sed sunt quidam, qui libenter propter Deum benefaciunt hominibus bonis, sed defectus malorum siue imperfectorum durius arguendo quandoque per impatientiam magis lacerant, quam emendant. Et hi videntur ulcera Domini, quasi pugnis impetere furiosè, de quibus sanies repentino impetu expressa resfilire videtur in facies eorum, id est arguentium, inficiens & deturpans eos. Sed Benignus Dominus propria pietate devictus amicorumque suorum specialium, quibus benefaciunt, amore provocatus, hæc quasi dissimulans, respicit ad ornamenta beneficiorum specialibus suis impensorum, & cum veste sua dextra, id est, propter electorum merita, maculas illas detergit. *lib. 3. c. 75. ab inj.*

Qui

Qui perfectam Charitatem tenet, Bene-
ficum & Mansuetum se habebit ad o-
mnes. Charitas indifferens est, ad quosque
se extendens: nam tam bonis, quam ma-
lis benevola, benigna, & benefica est.
Licet potius diligat bonos & perfectos, ut-
pote DEO conformiores; tamen & imper-
fectos & malos diligit propter Deum; hinc
cum istos arguit & reprehendit etiam ami-
ca & charitativa compassione reprehendit
& arguit: prout male habenti membro com-
patitur sanum. Ad hoc procedit monitum
Apostoli: *Fratres, si preoccupatus fuerit homo
in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis, huius-
modi instruite in spiritu lenitatis, considerans te i-
psum, ne & tu tentaris. Alter alterius onera
portate & sic adimplebitis legem Christi.* Gal. 6.
v. 1. & 2. Nempe legem Charitatis, quam
Christus ad invicem habere præcepit, verbo
, docuit & exemplo tenuit. Lingua nostra,
, inquit S. Chrysostomus, quasi sit lingua
, Christi, si in loquendo, docendo, corri-
, piendo imitemur mansuetudinem Chri-
, sti. Dico ego: Vera sunt membra Chri-
sti, qui ad exemplum Capitis benefaci-
unt alijs membris, ac benigna Charitate ea
fovent amore Christi. Totam hanc do-
ctrinam compendio tradit hisce S. Grego-
, rius. *Dilectio nostra semper exhibenda
, est & Veneratione sermonis & ministerio
, largitatis.* 21. *Moral. c. 14.*

*Hom.
52. ad
popul.*

Adverte hic etiam, quod omne benefi-
cium, siue corporale, siue spirituale amo-
re DEI proximo impensum Dominus sum-
mâ complacentiâ pro se acceptet. Item,
quod si correptione benevola medium ali-
qua-

qualiter ob vehementiam excedatur; tamen propter Charitatem, quæ licet vehementius agat, excessus non imputatur ad culpam.

III. *Quàm Deo grata Charitas proximo benevolè impensa.*

A Lia vice, dum valde debilis ad Matutinas confurgens, jam unum compleffet Nocturnum, & superveniente aliâ infirmâ, iteratò in Charitate cum illâ Matutinas relegisset valde religiosè; inter Missam dum devotius intenderet Domino, recognovit animam suam valde mirandis ornatibus & miro modo coruscantibus gemmis pretiosis honorificè decoratam. Intellexit Divinitus instructa, se talem ornatum promeruisse, inde, quod in charitate humiliter eum juniore iteratò legerat partem Matutinarum, ante lectam, unde & tot ornatibus præfulgebat, quot verba relegerat. *lib. 3. c. 61. ab init.*

Magnum & valde gratum præstas DEO obsequium, cum obsequium præstas proximo. Nam, & ipse dixit: *Quod uni ex fratribus meis minimis fecistis, hoc mihi fecistis.* Matth. 25. 40. Vide ne negligas, cum tibi facultas & occasio est, impendere & de-
re Charitatem proximo, quâ Dominus
nobis

66 BENEFICENTIA ET BENEVOL.

nobis tantum commendat & ipse tanti æstimat atq; remunerat. Si verè diligis Christum, benefacies proximo propter Christum. Ita per hanc proximo impensam Charitatem exornabis animam tuam, ut non possis non placere Christo. Anima vestitur de meritis Operum Charitatis; ex istis placet.

VI. *Quid mereatur Charitas, propria merita proximo pendens & contribuens.*

A Lia die cum ista recoleret, quod omni merito suo, quod lucrari posset per DEI misericordiam in exercitatione bonorum operum omnino abdicasset in meritum defunctæ, mœrebunda dixit ad Dominum: *Spero Domine, quod amans misericordia tua frequentius respiciet me nudam & egenam.* Ad quod Dominus: *Quid illi, qui sic ex Charitate nudatus est, facere possum, quàm quod ex proprio vellere illum tegens, cum ipso instantius operer, ut eò celerius recuperet erogata?* Tunc ista: *Quantumcunque, inquit, tecum opereris, tamen oportet me nudam ad te pervenire, quia tam adipiscendis, quàm adeptis abrenunciavi.* Ad quod Dominus: *Cum mater vestitas filias secus pedes suos sinit sedere, nudum puerulum in gremio propriis vestibus fovens circum-*

circumplectitur ulnis. Et adjunxit : *Et quid tunc minus habes sedens ad abyssum maris , quàm alij sedent ad exitus rivulorum ?* verbi gratia : Ad exitus rivulorum sedent propriis operibus aliquo qualiter inhærentes : sed qui ex Charitate & humilitate omnia sibi annihilat , habet Deum , qui totius Beatitudinis est abyssus. *lib. 5. c. 11. ad fin.*

Ecce quantum valeat Charitas , quæ mercenaria non est. Nihil deperditur , quidquid etiam de proprijs bonorū opertum meritis ex Charitate proximo penditur. Charitati beneficæ merces redditur ipse Deus. Quid amplius requiris ? Qui habet illū , qui est *omnia in omnibus* , nullo leget.

Qui verò sine respectu ad meritum & præmium , ex sola Charitate Deo & proximo propter Deum deseruit , ejus Charitas est purior , ipse fidelior & beatior. Purus Amor non alium finem habet , quàm seipsum ; & hinc Deum , qui Charitas est , suum præcisè finem respicit ; solum amat , ut amet : denudatus ab omni alio , Præclare in hoc S. Bernardus : Amor solus sibi sufficit , is per se placet & propter se. Ipse meritum ipse præmium sibi est , Amor , præter se nec requirit causam , nec fructum. Magna res Amor , si ad suum recurat principium.

*Serm.
83. in
Cant.*

Anima ergo amans omni proprietatis affectu denudata abudat Deo : hinc & li-

68 BENEFICENTIA ET BENEVOL.

beralis ad alios est; nec tamen cum proprio defectu.

V. *Alium participem velle de suis meritis, DEVS gratè acceptat Charitatem.*

Cum alia quædam persona sibi devotiùs esset commendata, ipsa more sibi solito, dum venit primò ad suam Orationem; desiderabat obtinere à Domino, ut eandem participem faceret omnium, quæ per se (licet indignam) ipse Dominus dignaretur operari in Vigilijs, jejunijs, orationibus, cæterisque operibus pietatis. Cui respondit Dominus: Ego certò communicabo illi omnia beneficia, quæ incontinens Divinitatis meæ dignatio in te gratuitè operatur & operabitur usque in finem. Ad quod illa: Cum universa Ecclesia tua sancta particeps sit omnium, quæ tam in me & per me, quàm etiam per alios electos tuos operari dignaris, quid tunc ista persona specialius à tua Pietate debet recipere, quod ego eam speciali affectu participem desidero fieri beneficiorum omnium à te mihi collatorum. Respondit Dominus: Ad similitudinem, sicut cum aliqua puella nobilis, quæ ex margaritis & gemmis artificiosè componere

*ponere scit ornamenta diversa, quibus
tàm se, quàm sororem suam exornat,
ipsa patri suo ac matri omnibusque dome-
sticis gloriam acquirit & honorem. Atta-
men ipsa, quæ semet monilibus & armil-
lis exornat, quæ sibi præparavit, maxi-
mum obtinet Vulgi favorem & laudem &
per consequens etiam soror ipsius prædi-
lecta, quam sibi similibus ornamentis de-
coravit, etiamsi non tàm per omnia
exquisitis, majorem habet gloriam,
quàm cæteræ sorores ipsius, quæ si-
militer non sunt ornatae. Similiter
etiam, licet Ecclesia participet ex sin-
gulis beneficijs cuilibet fidelium im-
pensis, tamen ille, qui accipit illa,
maximum profectum habet, & con-
sequenter ille, cui ipse speciali affectu
desiderat ea communicare, etiam
majorem exinde consequitur fructum
& profectum lib. 3. 76. ab imit.*

Meriti sui velle participem alterum,
meritum ipsi non tantum non deficiet,
sed & propter charitatem ipsi accrescet.

Quod ergò Charitate alijs communica-
tur etiam de gratijs Spiritualibus, com-
municato multum accedit & communi-
canti nil decedit. DEUS ex sua Bonitate
non potest non remunerare Charitatem.
Etsi Charitas non quærat lucrum; plus
tamen lucratur, quàm unquam erogaverit.

VI. *Beneficium quod proximo impenditur propter Christum, Christo impenditur.*

Proposuit illa etiam Domino quod hæc eadem persona, quæ sæpius, piæ memoriæ, Dominam Mechtildem in suâ infirmitate recreaverat de suis expensis, tamen mæsta querularetur, se minùs obsequij ipsi impendisse. Et insuper etiam doleret pro eo, quod rariùs cum ea locuta fuisset de salute animæ suæ, eò quod semper timebat eam impedire? Ad quod Dominus respondit: *Ex bona voluntate, quâ sæpius hilari liberalitate benefecit Electæ meæ, & libenter fecisset plus, ipsa adhuc quotidie mihi servit ad mensam; sicut princeps illustris Domino suo Imperatori. Ego enim delector in omnibus, quibus ipsa Electæ meæ servivit, ministrando illi vires per beneficia, quæ illi impendit in cibo, potu & similibus; nec non in omnibus cogitationibus, verbis & factis, quibus unquam se ad promovendam ipsam Electam meam in quibuscunque necessariis commovit.* lib. 3. c. 76 à medio.

Planè sic Dominus recognoscit & acceptat, prout edixit: *Quod uni ex minimis meis fecistis,*

cistis, mihi fecistis. Matth. 25. 40. Nam vox Veritatis est. Rectè ad hoc cum S. Cypria-
, nò dicendum: Quid potuit nobis majus
, Christus edicere? Quomodo potuit ma-
, gis justitiæ ac misericordiæ operam pro-
, vocare, quàm quòd præstari id dixit
, sibi, quidquid egenti præstatur &c. Ut
, qui respectu fratris in Ecclesia non mo-
, vetur, vel Christi contemplatione mo-
, veatur. Tract. de Eloëmofyna.

Ergo si ex Charitate proximo quid fecisti, Christo fecisti, planè & tibi fecisti: nam tibi inde meritum, tibi inde remuneratio; quia Christo, id est, propter Christum fecisti. Si nunc negligis Christo benefacere in membro suo, tibi negligis, tibi infidelis es: quia nihil habes, quod à Christo remunerandum; deest enim tibi Caritas, quam solùm remunerat.

VII. Majoris Virtutis est benefacere adversariis, quam Benefactoribus.

DUm in festo Exaltationis S. Crucis interesset Missæ, talibus verbis instructa est à Domino: *Considera quale exemplum praebeam electis meis in tali Crucis honoratione. Nam præ cæteris creaturis, quæ mihi in humanitate mea deservierunt ad commoda corporalia (ut vasa, quibus in infantia mea sum balnea-*

72 BENEFICENTIA ET BENEVOL

tus, & similibus) multò maiorem honorem contuli Cruci meae, spinea corona, lancea & clavis, quae mihi ad pœnam servierunt. Et desidero, ut speciales mei in hoc me vellent imitari: ut scilicet causa honoris mei & suae propriae salutis vellent maiorem affectum dilectionis ostendere suis adversarijs, quàm benefactoribus: quia incomparabiliter maiorem profectum ex hoc consequi possunt. Sed si ex humana fragilitate adversitatibus lesi, statim post illatas injurias neglexerint beneficiis respondere: ad hoc laudabile & acceptabile sacrificium mihi foret, si saltem post moram satagerent adversitates beneficijs compensare: sicut Crux Passionis meae, quae aliquanto tempore in terra jacuit, postea exaltata. lib. 4. c. 54. paulo post init.

Lex est Christiana à Christo Capite nostro sancita: *Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, &c.* Matth. 5. v. 44. Quod docuit & praecepit Magister noster, hoc suo Exemplo confirmavit, orans pro persecutoribus suis & benefaciens illis. Accipe doctrinam, obediās praecepto, imiteris exemplum, si desideras membrum hujus capitis inveniri.

Benè pronunciat S. Gregorius: Ille „veraciter Charitatem habet, qui & „amicum diligit in D E O & inimicum „propter Deum. Hom. 27 in Evang. Apex est Charitatis Christianae Dilectio

inimicorum atque illis pro malo bonum
 „reddere. Hinc S. Bernardus : Nulli,
 „vel inimicissimo homini negari quan-
 „tulumcunque affectum Charitas, sanè
 „in hac parte ambitiosa, permittit. Tibi
 „noceat, si non diligis inimicum. Merito
 „proin S. Augustinus : Disce diligere ini-
 „micum, si vis cavere inimicum. Ideo
 „amplius monet : Exercete misericor-
 „diam. Non est aliud vinculum Cha-
 „ritatis, non est aliud vehiculum, quo
 „perducamur in hac vita ad illam pa-
 „triam : extendite dilectionem usq; ad
 „inimicos, securi estote. Benefaciendo
 „adversarijs, honorem defers Christo. Vi-
 „de quantæ Virtutis & æstimationis sit hæc
 „Beneficentia, hæc Victoria.

Serm.
 50. in
 Cant.
 Enarr.
 rat in
 Psal.
 99.
 post
 med.
 Idem in
 Psal.
 102.
 ad v.
 6.

**VIII. Charitas non tantum ad occa-
 sionem benefacit inimico : sed etiam
 quarit occasionem ipsi benefaciendi.**

DAbat Dominus intelligi (*per visio-
 nem alicujus arboris*) non sufficere,
 quod homo mentem frangat ad bene-
 faciendum inimico, nisi etiam ipse
 quærat occasionem, quomodo hoc
 perficiat &c. Et ideo Dominus nuces
 (*quas in exhibita arbore demonstrabat*)
 quæ amari & duri sunt corticis, in
 una arbore cum pomis demonstravit.
 Quia Charitas inimicorum intermi-
 sceri

74 BENEFICENTIA ET BENEVOLE

sceri debet dulcedini suavitatis Dei, quâ quis etiam paratus sit mortem pro Christo subire. *lib. 3. c. 15. in fine*

Bonum reddere Benefactori, gratitudo est: malum pro malo non reddere inimico, & adhuc benefacere, magna Charitas est, ad quam exercendam justa & diligens anima semper tendit & se intendit & ultro occasionem exercendi quærit, ac gratulatur cum invenerit.

Nunquid ipse Dominus, qui tantum amavit nos, cum inimici essemus, ultro venit ad salvandum nos? Quoniam, cum inimici essemus, inquit S. Paulus, *reconciliati sumus DEO per mortem Filij ejus. Rom. 5. 10.*

Non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos. ait S. Joannes 1. 4. v. 10. venit ad nos, quia dilexit nos: & venit ut amplius diligeret & diligendo nobis benefaceret.

IX. *Non mala pro malis; sed bona reddenda exemplo Christi.*

CUM accidit homini, quod gravamina sua in aliquo posset vindicare verbo, vel facto, retractare studeat, ex quanta cordis dulcedine Amator suus nequaquam malum pro malo restituens, se in nullo vindicavit verbo: sed omnia, quæ pertulit, cum

eum optimo recompensavit ; cum ipsos , à quibus usq; ad mortem persecutus est , ipsa sua passione & morte redemit. Et sic exemplo Domini studeat semper bona restituere pro malis. lib. 3. c. 42. ad med.

Noli vinci à malo , sed vince in bono malum. Hoc monitum Apostoli. Rom. 12. 21. Sed & in hoc exemplum Christi Benigissimi Salvatoris nostri nobis ad imitandum propositum. Unde ipse dixit apud Psalmistam : *si reddidi retribuētibus mihi mala , decida merito ab inimicis meis inani.* Psal. 7. v. 5. Ad sui imitationem inducit hīc S. Augustinus Salvatorem nostrum , affectuosè hominem exhortantem : Ego pro te impio & peccatore, ut tuæ iniquitates mei sanguinis effusione lavarentur , magno silentio & magnā patientiā traditorem meum pertuli. Nonne imitaberis me, ut & tu non reddas mala pro malis ? In prioribus hīc S. Pater dixit ad hunc locum Psalmi : Qui ergo non reddit retribuētibus mala perfectus est. Nunc addit de tali perfecto : Animadvertens igitur & intelligens , quid pro illo fecerit Dominus & ejus exemplo ad perfectionem proficiens , dicit. Si reddidi retribuētibus mihi mala : id est : si non feci , quod tu faciēdo docuisti &c. Majoris patientiæ est , nec ei mala rependere , qui acceptis beneficijs reddit mala pro bonis , quā si nullo antea accepto beneficio nocere voluisset.

76 BENEFICENTIA ET BENEVOL.

*Homil.
35. in
Evang.*

*Lib. de
Patiēt.
1. 10.*

Verus patiens est, qui vindictam non querit. Hinc S. Gregorius Patientiam, sic describit: Patientia, inquit, est, aliena, mala æquanimiter perpeti: contra eum quoque qui mala irrogat nullo dolore moderari. Rēctē proin Tertullianus; Si patientiæ incubabo, non dolebo: si non dolebo, ulcisci non desiderabo. Perfectior autem ille, qui non tantum vindictam non infert, sed insuper bona pro malis reddit. Disce ergo à magistro Pietatis nulli malè, omnibus autem, etiam inimicis, benè velle & facere.

X. *Exemplo Mansuetudinis Christi orandum pro adversarijs.*

SI aliquis accenditur odio adversus eos, qui eum læserunt, recordetur suavitatis illius excessivæ, quā amantissimus Filius DEI inter ipsos etiam indicibiles passionis dolores & pœnas pro Crucifixoribus suis rogavit: *Pater ignosce illis &c.* Et in Unione Amoris illius orare studeat pro adversarijs suis. *lib. 3. c. 42. post med.*

Discite à me, inquit Magister noster, *quia mitis sum Matth. 11. v. 29.* Ecce quam, mitis: Flagellis cœsus, spinis coronatus, clavis confossus, affixus patibulo, opprobrijs saturatus & tamen omnium injuriarum immemor dicit: *Pater ignosce illis.* Bernardus Serm. de Pass. Domini circa med. Ita de impietate & malitia

„malitia Judæorum suavitas pietasque
 „Christi triumphat. S. Cyprianus tract.
 de Pass. Domini. Benefac inimico, &
 tu triumphabis de illo.

XI. *Qui pro se offendentibus orat;
 impetrat etiam propriam suarum
 culparum indulgentiam.*

O Ravit aliquando specialiùs pro
 quadam persona, quæ ipsam a-
 liquando molestaverat. Ad quod tale
 accepit responsum: *Sicut impossibile est
 alicujus pedes transvulnerari sine compa-
 ssione proprii cordis: sic omnino impossibile
 paternæ pietati meæ effectibus misericor-
 diæ non respicere in eum, qui quamvis
 proprijs gravatus excessibus, recognoscit se
 Divinæ indulgentiæ medicamento indigere,
 cum affectu Charitatis ductus, pro salute
 proximorum non desinit supplicare. lib. 3.
 c. 73. post med.*

Prout te habes ad proximum, Ita se
 DEUS habet ad te. Si dimittis, & insu-
 per oras pro offendentibus te, crede, quia
 & tibi impetrabis gratiam & tuas tibi di-
 mittendas offensas. Charitas exercita
 semper impetrat. Monet & docet Magister
 noster: *Estote misericordes, sicut & Pater
 vester misericors est &c. Dimittite & dimitte-
 mini. Date, & dabitur vobis &c. Eadem
 quippe mensurâ, quâ mensi fuerim, remette-*
 tur

tur vobis Lucæ. 6. à v. 36. Item : *Benefacite his , qui oderunt vos , & orate pro persecutoribus & calumniantibus vos. Quare hoc ? Nempe , ut subjungit : Vt sitis filij Patri vestri , qui in cælis est , qui solem suum facit oriri super bonos & malos &c. Matth. 5. v. 44. & 45. habes monitum & in monito etiam præceptum. Sed & exemplum ejus habes , quod ipse quoq; pro persecutoribus suis oraverit , ut de ipso etiam Propheta prædixit : Et pro transgressoribus rogavit Isaia 53. v. 12. Nempe in Cruce pro suis persecutoribus cum dixit : Pater dimitte illis &c. Lucæ 2 . v. 34. Si ergo vis inveniri in numero filiorum DEI tene præceptum , sequere exemplum.*

Dicit Psalmista : *Faciens misericordias Dominus & judicium omnibus injuriam patientibus. Psal. 102. v. b. Ad hoc S. Augustinus : Fertio injurias, securus esto, Faciet enim misericordias Dominus &c. Sic in te , faciet misericordiam, si misertus fueris. Habes promissum ipsius : Beati misericordes : quoniam ipsi misericordiam consequentur. Matth. 5. v. 7.*

Tu ergo ora pro injuriantibus : injuriam & vindictam committe DEO , ipse faciet judicium. *Vide Charitas.*

BENEFICIA DIVINA.

Hæc gratè recognoscenda & benè applicanda.

Dominus ad illam : Cum Imperator

eor alicui principum suorum liberaliter multa largitur pradia & possessiones, & insuper pretiosis eum exornat vestimentis & ille regreditur ab Imperatore, ab omnibus cognoscitur ditatus largè & honoratus valde. Veruntamen, si ipse bona sibi collata excolere negligit, semetipsum exponit inopia, damnumque incurrit. Attamen Benignus rex non ideo vestes ipsi aufert, quas regalis liberalitas sua gratuite contulerat ipsi. Similiter cum ego pro parva devotione magnifica impendo beneficia, tenentur homines postmodum in talibus studiosius se exercere. Et si hoc negligunt facere, fructum certò bonorum illorum amittunt: sed tamen decor gratuita bonitatis meae, quā ego eis benefeci gratis, perpetuò ad laudem & gloriam meam apparebit in ipsis. Et illa: Et quomodo se exercere debent in talibus, ad quorum notitiam hac revelatio & similes forsitan nunquam perveniunt? Respondit Dominus: Hac ipsa tamen, quæ percipiunt dona tenentur studiosius per imitationem exercere, quia certè ad cuiuscunque notitiam aliquid talium venire permitto, ille procul dubio sciat se ad gratitudinem & studium imitationis per scientiam horum magis obligatum. Unde etiam, si ipse scienter per
desidiam

desidiam suam beneficia sibi impensa in
communi sive in speciali, neglexerit cum
devota gratitudine & studio imitationis
augere, damnum aeternum se non erit ex
hoc incursum. lib 4. c. 56. post med.

Duo habes necessaria pro beneficijs Di-
vinis & gratijs tibi collatis : quorum u-
num si deest, tibi donum D E I non est
ad bonum & profectum animæ, sed ma-
gis, ex tua culpa, in iudicium. Nempe,
gratitudo imprimis, dein per omnia ne-
cessaria est Divini doni ac beneficij bona
applicatio. Rectè, nam *ad locum unde exe-
eunt flumina revertuntur, ut iterum fluant.*
Eccles. 1. v. 7. Meritò proin S. Bernar-
,, dus : Etiam fluminis aqua si stare cœ-
,, perit & ipsa putrescet, & inundatione
,, factâ superveniens repelletur. Sic gra-
,, tiarum cessat decursus, ubi recursus
,, non fuerit : nec modò nihil augetur in-
,, grato, sed & quod acceperat, vertitur
,, ei in perniciem. Fidelis autem in mo-
,, dico, censetur dignus munere ampliori.

In Parabola, quam Salvator noster pro-
posuit, Matth. 25. laudat Dominus duos
servos suos, qui talenta sibi tradita cum
fructu applicuere : illum verò servum pi-
grum, qui unum suum talentum appli-
care omninò neglexit, reijcit & talentum
ab illo auferri jubet. Quam parabolam
Christus intulit in ordine ad talenta,
nempe dona & beneficia spiritualia ac
Divina, pro quorum applicatione nobis
D E O reddenda ratio & nam planè, prout
S. Gre-

Serm.
I. in
Capite
Ieiunij

CHARITAS AD DEUM ET PROXIM. 81

S. Gregorius, *cum augentur dona, rationes etiam crescunt donorum.* Invenierit profectò fide-
lis servus, qui supra multa constituetur & in gaudium Domini introducetur, si gratus
& diligens in operatione erit: si beneficium
& gratiam dignè applicet. Hom. 9. in E-
vang.

Qui ergo dona sibi collata gratè recogno-
scit & eadem pro honore Dei & salute pro-
pria ac aliena bene applicat, dignum se red-
dit gratiâ accepta & gratiam meretur ma-
jorem, cum cumulo æternæ gloriæ. Felix
inquit S. Bernardus, qui ad singula do-
na gratiæ redit ad eum, in quo est pleni-
tudo omnium gratiarum, cui dum nos
pro acceptis non ingratos exhibemus, lo-
cum in nobis facimus gratiæ, ut majora
adhuc recipere mereamur. Serm. 27. de
diversis

Omninò: *Faciendi quod in se est, Deus non deest.* Operatur in anima semper ma-
gis ac magis, ubi videt cooperantem &
gratam.

CHARITAS

1. *Charitas est arbor abundans fructi-
bus bonorum operum & floribus bonarum Vo-
luntatum ac foliis radiantibus sua-
vis affectus.*

Vidit Regem Dominum Jesum utris-
que manibus tenere quandam Ar-
borem, tanquam juxta terram abscis-
sam, sed pulcherrimo fructu refertam
& ex singulis foliis instar stellarum miri-
cando.

candoris radios emittentem, &c. Post paululùm verò Dominus ipsam arborẽ demittens tanquam in medio hortõ cordis illius deposuit, ut ipsa stude-
ret fructus ejus ampliare & sub ea pau-
saret, ac inde reficeretur. Quam cum
sibi repositam suscepisset, mox in am-
pliationem fructus illius, orare cæpit
pro quadam persona, quæ se nuperrimè
molestaverat, proponens quod acer-
bum dolorem, quem proximè persen-
serat, iterum perferre eligeret ad hoc,
ut tribulanti se copiosior Dei gratia red-
deretur. Inter hæc subitò in summo
arboris florem gratissimĩ odoris reco-
gnovit, qui foret maturescendus in fru-
ctum, si bonam voluntatem produce-
ret in effectum. Nam per Arborem il-
lam notabatur Charitas, quæ non so-
lùm abundat fructibus bonorum ope-
rum, sed etiam floribus bonarum Vo-
luntatum, imò radiantibus foliis suavis
affectus. Unde cælestes cives mirè ju-
cundentur: cùm homo homini conde-
scendens, indigentias proximorum pro
posse suo nititur sublevare. *lib. 3, c. 15.
ad init.*

Dicit Sponsa: *Sub umbra illius, quem desi-
deraveram, sedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo.*

Cant.

Cant. 2. v. 3. Per *Umbra* intelligit hic S. Bernardus *Fidem in Christum*. Sed hæc umbra debet esse sub *Arbore Charitatis*: nam aliàs est umbra de arbore infructuosa, unde anima verum solatium & salutarem refectionem non habet. Hinc nec Sponsa diceret: *Et fructus ejus dulcis gutturi meo*. Fides enim, ut ait S. Paulus, solum valet, quæ per *Charitatem operatur*. Galat. 5. v. 6. Fructuosa debet esse fides per opera Charitatis; si est, saluari sedemus sub umbra; nam alia umbra Christi Dilecti non est. Merito
 „ inquit prædictus S. Bernardus, Sponsa
 „ ejus desideraverat umbram, de quo & re-
 „ frigerium & refectionem pariter esset ac-
 „ ceptura &c. Propterea Christi potissi-
 „ mum desideraverat Umbra, quod so-
 „ lus sit, qui non solum ab æstu refrigerat
 „ vitiorum, sed & replet delectatione virtu-
 „ tum. Ideo & Propheta: *Spiritus ante fa-*
ciem nostram Christus Dominus, in Umbra ejus vi-
vemus. Thren. 4. v. 20. Planè vivimus sub
 ejus Umbra, si fidem instructam operibus
 „ Charitatis teneamus: Non enim, inquit
 „ iterum S. Bernardus, omnis qui fidem ha-
 „ bet, ex fide vivit; nam fides sine operi-
 „ bus mortua est, Jacobi. 2. Nec po-
 „ test dare vitam, quam minimè ipsa habu-
 „ erit. Optimè idem S. Pater: Mors fi-
 „ dei, inquit, est separatio Charitatis. Cre-
 „ dis in Christum & fac Christi opera,
 „ ut vivat fides tua. Fidem tuam dilectio
 „ animet, prober actio.

Serm.
48. in
Cant.

Ibidem

Serm.
24. in
Cant.
ad fin.

Voluntas bona præcedit opera bona, sicut flores arboris præcedunt fructus: Sed oportet flos maturescat in fructum, Voluntas bo-

*In Psal.
36. ad
vers. 21*

na procedat in actum : Utrumq, tamen, flos & fructus, de radice est Charitatis. Si inplantata & radicata Charitas in corde tuo, germinabit florem bonæ Voluntatis, & faciet fructum bonorum operum. Si facultas ad opus non est, proferas saltem flores bonæ voluntatis, & hoc Charitatis est. Ipsa est Charitas, inquit S. Augustinus, quæ dicitur & Voluntas bona. Plus à te Deus non exigit, quàm quod tibi intus dedit &c. Voluntas bona thesaurus pauperum, in quo thesauro dulcissima requies & vera securitas. Tenes bonam Voluntatem ad Deum & proximum, sedes sub Arbore Charitatis, sub Umbra Christi : Et *Fructus eius dulcis gutturi, affectui, tuo.* Qui enim verè gustavit fructus Charitatis, jam etiam gustavit, quàm *suavis Dominus.*

II. *Deus amat cor forte Charitate, non Naturalitate.*

Cum aliquando videretur sibi in sinu Domini repausare & sentiret magnum cordis defectum, dixit ad Dominum : *Ecce, Amantissime Domine, offero tibi debile cor meum, cum omnibus affectionibus & voluntatibus meis ad delectandum in eo secundum omne beneplacitum tuum.* Cui Dominus respondit : *Tuum debile cor, tali affectu mihi oblatum, tantò gratius accepto, quàm alterius cor forte : Sicut magis acceptatur bestia, multà venatione agitata, quàm dome-*

domestica, eò quod carnes illius teneriores ac suaviores ad vescendum. lib. 3. c. 58. ad fin.

Deus pascitur cordibus nostris, id est, bonis affectibus & voluntatibus nostris. Cor ergo Divino Amore magis agitatum & exercitum, magis pro suo gustu paratum est: Planè suavem & sapidum ipsi cibum de suo paravit affectu qui dixit: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum.* Psal. 56. v. 8. Si Charitas Dei diffusa est in corde tuo, paratum est cor tuum, & paratum ad suavem cibum Deo tuo, quo libenter nescitur.

Sed & in debilitato corpore cor sæpius in Charitate Dei robustius invenitur & potentius in Domino. Sic expertus ille, qui dixit: *Cum infirmior, tunc potens sum.* 2. Cor. 12. v. 10. Nempe per Charitatem, quæ omnia suffert, omnia sustinet. 1. Cor. 13. quæ fortis, ut
 „ mors est. Cant. 8. Fortitudinem Christia-
 „ norum, inquit S. Augustinus, Dei Cha-
 „ ritas facit, quæ diffusa est in cordibus no-
 „ stris. Hinc ille potens in Charitate au-
 „ dacter dixit: *Quis nos separabit à Charitate Christi? Tribulatio? An angustia? &c.* Certum sum quia neq; mors neq; vita &c. poterit nos separare à Charitate Dei, quæ est in Christo IESU. Rom. 8. Nec Dominus respicit bonum affectum corporis, sed cordis; quod valet per Charitatem, & sine Charitate nihil est.

Tene ergo Charitatem & per Charitatem bonam Voluntatem, & robur Spiritus habes, in quo solùm Dominus complacentiam habet. Deficiente corpore,

cave ne deficias animo in Charitate ; alias ex toto deficis ; quia Vita animæ Charitas.

III. *Charitas non tantum operit, sed & extinguit peccata : insuper facit & auget merita.*

Memor quarundam negligentiarum, quas nondum confessa fuerat absentia Confessoris impediante : Hoc voce querula Domino proponebat. Cui Dominus respondit : Et quid causaris pro tuis negligentis, quæ veste Charitatis (quæ multitudinem peccatorum operit) tam gloriosè circumdaris? Ad quod illa: Et quomodo ex hoc consolari possum, quod Charitas operit culpas, quibus tamen recognosco me maculatam? Ad quod Dominus : *Charitas non solum peccata operit, imò etiam instar solaris caloris in se consumit & annihilat omnes negligentias peccatorum venialium, & insuper confert cumulum meritorum.* lib. 3. c. 61. à medio.

Ecce beneficium & Virtutem Charitatis, quæ tam validè operatur, ut peccata mortificet & merita erigat. Sola & per omnia nos Deo gratos facit. Hæc semper veniam meretur, augmentum gratiæ adsciscit & meritorum cumulum reportat.

Charitas justos facit. Nam Charitas, inquit

„quit S. Ambrosius, quæ valida ut mors
 „est, culpam & omnia peccata mortificat.
 „Unde & S. Augustinus: Charitas in-
 „choata, inchoata Iustitia est: Charitas ma-
 „gna, magna iustitia est: Charitas perfe-
 „cta, perfecta iustitia est.

In psal.
 118.
 Serm.
 15. v.
 8.

Nota: Venialia peccata, extra Sacramen-
 tum etiam per actus quosq; veræ Charitatis,
 siue internos, siue externos, extinguuntur:
 cum enim meritum accedit, peccatum de-
 cedit. *Ignem extinguit aqua, Eleemosyna pec-
 catum.* Eccli. 3. v. 33. Quare? Quia Cha-
 ritatis, unde hanc virtutem habet, actus est:
 sic omnis alius, de hac radice procedens &
 de hoc fonte emanans.

lib. de
 nat. &
 grat. c.
 ult.

Tota pulchra es, O anima, si tota in
 Charitate es. Cum Charitate omnia es:
 Sine Charitate nihil es. Charitate accurris
 Deo tuo. Quibus pedibus? Audi memo-
 „ratur S. Augustinum: Pedes tui, Cha-
 „ritas tua est. Duos pedes habeto, noli esse
 „claudus. Qui sunt duo pedes? Duo
 „præcepta dilectionis, Dei & proximi. I-
 „stis pedibus curre ad Deum, accede ad il-
 „lum. Illuminabit te Sol Justitiæ gratia,
 ac maculas cordis tui exsiccabit & annihila-
 abit.

In psal.
 33. ad
 v. 6.

**IX. Prestat potius ad Charitatem, aliis,
 quàm ad propriam suavitatem sibi soli
 deservire.**

Statuit eam Dominus coram se di-
 Scens: *Quid potius eligis, filia, an ut ego
 serviam tibi, vel ut tu mihi servias?* Habe-
 bat

bat enim duos modos Divinae fructificationis. Unum videlicet, quod ita totaliter per excessum mentis ferebatur in DEUM, quod de illa fructificatione per pauca respectu veritatis ad utilitatem proximorum enarrare potuit. Alium verò modum quo sensus per scripturarum exercitationem exacuens Domino cooperante Spiritualis intellectus fruebatur mirabili sapore & delectatione, tanquam præsentialiter facie ad faciem colluderet Domino (sicut amicus amicissimo suo quandoque in tabula colludit in secreto) & ex his volebat aliorum utilitatibus deservire. Et hoc erat, quod Dominus requirebat ab ea, utrum eligeret, ut ipse serviret ei per primum modum : An ipsa Domino vellet servire per modum secundum. At illa non quærens, quæ sua sunt, sed quæ JESU Domini sui, potius elegit cum labore ministrare aliis ad laudem ipsius, quam vacando & gustando quàm suavis est Dominus propriæ satisfacere delectationi. Quod Dominus miro modo videbatur acceptare. *lib. 4. c. 2. paulo post init.*

Ecce servit Deus, qui servit Charitati proximi. Qui sibi soli ad suum gustum, licet
spi-

spiritualem, vacat, quasi requirit, ut ipsi Deus *serviat*. Illud est meriti, hoc gratiæ gratis data. Hinc S. Paulus: *Non querens, quod mihi utile est, sed quod multis* 1. Cor. 10. v. 33. Illud Deus remunerat: hoc remunerationem amplius non habet. In hac ergo vita potius conemur, ut multa præmittamus ad Deum, quibus fruamur in cælo, quàm ut desideremus de cælesti prægustu ipse nobis multum immittat adhuc in terra. Qui spiritualem gustum ex suis exercitiis solum intendit, quærit quæ sua sunt: Qui autem utilitatem proximi ex sincera Charitate intendit, quærit quæ JESU Christi sunt. *Charitas non querit, quæ sua sunt* 1. Cor. 13. v. 5. Nec tantum temporalia, sed nec spiritualia commoda propria. Hoc unicum placet Charitati, ut Christo placeat: hoc unicum sapit, ut Christo sapiat, non sibi saporem quærat.

Dicitur quidem: *Charitas à se ipsa incipit*, Verum hoc intellige quo ad salutem propriam; ut neglecta propria interserviat quis alienæ: Sed nihil negligit in propria, qui curat alienam; quin & sibi suam per merita Charitatis magis procurat & promovet.

V. *Operibus Charitatis resarcimus omne damnum per peccatum animæ nostræ illatum.*

Subjunxit Dominus: O quàm uberrima benedictionis affectu suscipere vellem illum, qui post circulum anni reverteretur

F s ad

ad me reportans mihi talem fructum, quod per totum annum sic studuisset operibus Charitatis, quod opera illa excederent numerum omnium peccatorum suorum, in quibus eodem anno deliquit. Ad quod, cum illa quasi diffidens diceret. Quomodo hoc fieri potest, cum sensus hominum sint proni ad malum, in tantum, ut homo singulis horis multipliciter delinquat? Dominus respondit: Et quare videtur tibi hoc tam difficile, cum ego Deus tantum delecter in ea re, ut si vellet homo aliquantulum studii adhibere, ego Deus omnipotens paratus sim illi cooperari adeò, ut mea Domina Sapientia deberet prævalere.
 Lib. 4. c. 7. circa med.

*Epist.
 107.
 paulo
 post.
 med.*

Quidquid propter Deum fit, quàm minimum fit, est Opus Charitatis, magni apud Deum pretij & in nobis ad delendum peccatum semper valdè efficax. Charitas continuò restituit, quod anima per peccatum perdidit: quia per quemvis actum Charitatis reconciliatur gratia Divina. Libenter Dei Amor, inquit S. Bernardus, nostrum, quem prævenit, subsequitur. Nemo ergo se amari diffidat, qui amat. Ideo tibi ad cooperandum planè Deus non deerit, si te ad operandum Charitas jam movet.

Stude proin, quantum potes, ut intentione & extensione Charitatis actibus sic concertes cum peccatis, quò istis superior evadas ac palmam de illis reportes. Si in
 omni-

omnibus actionibus tuis Deum tibi scopum præfigis & intentionem bonam exinde applices ; ex Charitate operaberis , peccatis facile superior evades , palmam reportabis & triumphabis. Ad hoc tendit monitum Apostoli : *Vigilate , state in fide . viriliter agite & confortamini , Omnia vestra in Charitate fiant. 1. Cor. 16. v. 13. Omnia in Charitate fiunt , quæ bona intentione fiunt.*

VI. Quàm Deo grata Charitas proximo exhibita.

CUM lecto decumbens adverteret , quod homines parcerent , ne eam inquietarent , putantes eam dormire , requisivit à Domino , utrum eis dicere deberet , quod non dormiret , ne impedirentur facere quidquid vellent. Respondit Dominus : *Non , sed permitte eos Charitatis exercitationibus promereri Charitatis remunerationem , quam ego tantoperè delector persolvere.*

Et adjecit Dominus : *Ecce modo tibi proposui duo themata , in quibus per meditationem te exercendo perpende , quod nihil utilius possit homo in hac vitâ perficere , quàm quod in talibus laboribus lassetur , in quibus Divinitas delectetur pausare , & sic se extendat ad proximum in operibus Charitatis. lib. 4. c. 23. circa fin.*

Ecce, si tu deservis & defatigaris operibus & laboribus Charitatis in obsequiis tum spiritualibus tum corporalibus proximi, pausat & requiescit in te Divinitas Christi. Toties sternis lectum cordis tui Christe dilecto tuo, quoties propter ipsum deservis in Charitate proximo tuo. *Si diligamus invicem, Deus in nobis manet*: inquit Joannes. Unde in nobis manet? Ex hoc, quod subjungit: *Et Charitas ejus in nobis perfecta est.* Epist. 1. c. 4. ψ . 12. Pulchrè ad hoc S. Augustinus: *Ama eum* (& in eo etiam proximum) *qui in te capit habitare*, (nempe per inchoatam Charitatem) *ut perfectiùs inhabitando, faciat te perfectum.* Para ergo in te Domino suavem requiem Charitatis, & experieris eum etiam suâ suavitate te inhabitantem.

Qui in hac vita insudarunt operibus Charitatis, certò vocabuntur ad requiem æternitatis; tunc cum Dominus suos electos vocabit: *Venite benedicti Patris mei.* Matth. 25. ψ . 34. Nam in se præparantes requiem Domino operibus Charitatis, inventi in Charitate, admittuntur ad Requiem æternæ Charitatis. Isti sunt *beati illi mortui, qui in Domino moriuntur*: *Opera enim illorum* (nempe Charitatis) *sequuntur illos.* Apoc. 14. ψ . 13. „ Ad quid sequuntur illos? infert S. Bernardus: Nisi, inquit, ut laudent eos in portis opera eorum. Quia sequuntur illos, „ audient à Spiritu, ut requiescant à laboribus suis. Dicit Psalmista: Cum dederit (Dominus) *dilectis suis somnum*: *ecce hereditas Domini.* Psal. 106. ψ . 3. Nempe post hanc vitam in altera expectat omnes pro Domino labo-

laborantes & in Domino morientes requies
& merces æterna.

VII. *Medium Deo vicem Amoris red-
dendi est Charitas proximo ex-
hibenda.*

Dominus ad illam : Tot facibus amoris
Divinum cor meum succendisti, pro quot
personis mihi astas. Tunc illa : Eja, Do-
mine, dore me, quomodo tibi pro personis to-
tius Ecclesiæ dignè astabo, & tot facibus A-
moris Deificum cor tuum accendam, quot ho-
mines sunt in Ecclesiâ Univerſa ? Respon-
dit Dominus : Hoc si desideras perficere,
his quatuor modis potes, ut scilicet : Primò
laudes me pro Creatione eorum omnium, quos
ad imaginem & similitudinem meam creavi.
Secundò, ut gratias agas mihi pro omnibus
beneficiis eis impensis, sive impendendis.
Tertiò, ut quærimoniam moveas pœnitendo
pro omnibus modis, quibus unquam gratis
meis obicem posuerunt. Quartò, ut ores
pro omnibus, quò singuli juxta Divinam
meam ordinationem in omni beneficio perfi-
ciantur ad laudem & gloriam meam. Lib. 4.
c. 24 circa med.

Verè, ô homo, Deus tuus, ut apud
Prophetam dicit, *Charitate perpetua dilexit te,*
Jerem. 31. v. 3. Vicem Amoris exigit à te,
ut & ipsum & propter ipsum illum ames,
quem

quem propter se amari vult & præcipit. semper ergo hanc vicem rependis, cum & proximo Charitatem propter Deum impendis; sed etiam ad redamandum te amplius ipsum accendis.

Ex hoc conclude, quod hîc insinuatur, quod Deum ames & laudes, cum pro proximo oras & gratias refers. Sic etiam intellige de quovis actu Charitatis proximo propter Deum exhibito aut pro illo impenso. Omnia opera Charitatis ad laudem Dei sunt: nec linguâ tantum laudatur, quam Charitate. Pulchrè S. Augustinus in illud Psalmi: *Cantabo Domino in vita mea: Psallam Deo meo quamdiu sum.* Psal. 103. v. 33. *Si semper, inquit, à nobis amatur, semper laudatur.* Hoc quidem continuum erit in illa beata Vita: sed & hîc frequens nobis sit per opera Charitatis, quibus Deus laudatur, donec perveniamus ad laudem æternam. Nam & hîc Charitas otiosa esse non potest: Semper operatur, ubi est, & operando amat & amando laudat. Sic planè diligens anima laudat Deum in vita sua, in Charitate sua: & laudat omni tempore, quo in Charitate manet, & ex Charitate agit.

VIII. *Charitas in operibus facit meritum ad quod venit præmium.*

IN revelatione quadam de duabus animabus Dominus ad illam: *Iustitia mea in eo semper incomparabilis permanet, quod unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem, nec ullo modo fieri*

fieri potest, ut ille, qui minus meruerit, plus accipiat, quàm ille, qui magis meruerit, nisi circumstantia aliqua, ut est, melior intentio, difficilior pugna, ferventior Charitas & similia opera ipsum nobilitaverint. Sed remunerationem debitam gratuita Pietas mea superauget etiam quandoque propter fidelium preces & alias circumstantias meritorias. Lib. 5. c. 12. circa fin.

Nota, quod non dicat, secundum opera; sed, secundum laborem, nempe intensionem conatus sui: nam ubi major conatus, major Charitas, majus meritum. Charitas nobis nobilitat, adauget & excellere facit merita. Qui plus laborat & magis se intendit, plus meretur. Non ergo æqualis acceptatio & remuneratio, ubi specie solum æqualia opera, sed ubi in operibus æqualis Charitas & Divinæ gratiæ cooperatio est. Opera per se non faciunt meritum, sed intentio bona in operibus; sicut & peccatum ac culpam non facit, nisi mala Voluntas: hinc ubi melior & sanctior intentio & laboris major intensio, quia excellentior Charitas etiam majus & excellentius meritum est. Cum Angelus in Apocalypsi 14. prius de mortuis in Domino elocutus & requiem illis de laboribus suis indixit, statim subiunxit: Opera enim illorum sequuntur illos. Nempe sequuntur ad remunerationem, quem de labore operum suorum merebantur. Quare Psalmista: Labores manuum tuarum manducabis: beatus & benè tibi erit. Psal. 127. v. 1. Unde benè conclu-

cludit S. Gregorius : *Ad magna premia perveniri non potest , nisi per magnos labores.* Hom. 37. in Evang.

Ad illud , quod dicit Dominus : *In domo Patris mei mansiones multæ sunt.* Joan 14. v. 2. „ Benè observat S. Augustinus : Etsi , inquit , alius alio fortior , alius alio sapientior , alius alio justior , alius alio sanctior : „ in domo Patris mei mansiones multæ „ sunt. Nullus eorum alienabitur ab illa „ domo , ubi mansionem pro suo quisque „ accepturus est merito. *Tract. 67. in Ioan.*

Observe etiam ex hac doctrina Domini Primò , quod participatio bonorum operum alius applicata apud Deum acceptetur : Secundò , quod & Sancti participant de nostris meritis , ad laudem Dei ipsis applicatis : si ergo multum ipsis deferres , multum de ipsorum patrocinis etiam referes.

IX. *Charitatem animabus purgandis nostris suffragiis impensam Dominus acceptat ac sibi impensam.*

R Equirit à Domino , quàm acceptus sibi sit labor earum , quæ Psalterium persolvunt pro animabus in Purgatorio ? Respondit Dominus : *Tam acceptus certò , ac si memetipsum toties suo pressio à captivitate liberassent , quoties liberatur anima per Orationes earum.* Et hoc indubitanter restituam in tempore opportuno secundum Omnipotentiam meam liberalissima Pietatis. Lib. 5. c. 21. post med.

Viden

Viden quàm Bonus Dominus Charitatem animabus purgandis impensam dignanter acceptet & recompenset, & sic, ac sibi esset impensa. Vis & tibi aliquando benefici & benefac iis, qui in tanta necessitate sunt, ex qua tuis precibus & suffragiis eos sublevare potes; & hoc maximè, quia Dominus beneficium pro se acceptat, sicut & aliam Charitatem, quæ adhuc viventibus exhibetur. Nam hoc ipsum concetnit Charitatem, quæ animabus in Purgatorio confertur, quod Dominus de omni opere Charitatis proximo exhibito pronunciavit: *Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis.* Matth. 25. Et illud: *Quâ mensurâ mensi fuerit, remetietur vobis.* Matth. 7. v. 2. Nempe quàm liberales in Charitate fueritis, tam liberalem etiam Dominum in sua pietate experiamini. Similiter & illud, quod Apostolus de Eleemosyna corporali, spirituali intellige: *Qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.* 1. Cor. 9. v. 6. Ita: Si magnam benedictionem miseris ad purgatorium, magnam invenies & magnam recipies.

Qui beneficus in alios, etiam ipsi in oblationem veniet misericordiae: & hæc, animabus, tuam misericordiam implorantibus (nam semper nobis inclamant: *Miseremini, miseremini mei, saltem vos amici mei.* Job. 19. v. 21.) singulariter tibi obveniet, si misericordiam tuam pre iis tuis impenderis. Cura ergo redimere animas, quæ à te hanc Charitatem expectant; & Dominum redimes, qui hanc Charitatem pro

98 CHRISTUS JESUS FILIUS DEI

pro se acceptat ; nam , ut aliàs dixit : *In carcere eram, & venisti ad me.* Matth. 25. ̄. 36. Nunc hîc de carcere Purgatorij expressius dicit ; à qua captivitate cum liberatur anima se liberatum adstruit. Sic proin & tibi hoc consilium salutare : *Peccata tua elemosynis redime & iniquitates tuas misericordiis pauperum.* Daniel. 4. 24. Jam animam tuam redimis , si pretium Charitatis pro proximo impendis.

Vide supra Beneficentia & Benevolentia in proximum.

Infra Dilectio Dei.

Castitas cordis & corporis

Vide Amor Dei & Virginitas.

CHRISTUS JESUS FILIUS DEI SALVATOR NOSTER

1. *Jesus zelator animæ : Ipsi semper cura de salute & profectu nostro.*

CUM videret cæteros ad sermonem properare , querula mente dixit ad Dominum : Tu scis, Amantissime, quod nunc ex corde libenter audirem prædicationem , si infirmitate non detinerer. Cui Dominus : *Visne Charissima : ut ego tibi prædicem ?* At illa : Libentissime. Tunc reclinavit eam Dominus super cor suum , ita , quod cor animæ cordi suo

suo Divino applicabatur. Cumque ibi anima per moram dulciter requievisset, sensit in corde Domini duos mirabiles & valde suaves pulsus. Et ait Dominus ad eam: Quilibet istorum duorum pulsuum tribus modis salutem hominis operatur. Primus quidem pulsus operatur salutem peccatorum. Secundus iustorum. Per primum enim pulsuum primo modo sine intermissione alloquor Deum Patrem, ipsum peccatoribus digne placando & ad misericordiam inclinando. Secundo alloquor omnes Sanctos meos, coram ipsis peccatores fraterna fidelitate excusando, & eos ad orandum pro peccatoribus instigando. Tertio alloquor ipsum peccatorem, eum misericorditer ad poenitentiam revocando, ac cum ineffabili desiderio conversionem ipsius expectando. Per secundum pulsuum primo modo alloquor Deum Patrem ad congratulandum mihi pro eo, quod pretium sanguinis mei tam utiliter expendi pro Redemptione iustorum, in quorum cordibus nunc delector, tam diversas habere delicias. Secundo alloquor totam cœlestem militiam ad collaudandum laudabilem conversationem iustorum, ut regratiantur mihi pro omnibus beneficiis illis impensis ac deinceps impendendis. Tertio alloquor ipsos iustos, diversimodè ipsis salubriter blandiendo, & ut de

100 CHRISTUS JESUS FILIUS DEI

die in diem, de hora in horam proficiant, fideliter admonendo. Et sicut pulsus humani cordis non impeditur ex visu & auditu, aut quocunque opere manuum, quin semper suum motum habere possit; ita nec cæli, nec terra, nec totius Universitatis gubernatio aut dispositio, hos binos pulsus in corde meo Divino unquam vel ad modicum poterit usque in finem sæculi sedare, aut temperare, aut aliquatenus impedire. Lib. 3. c. 51. ab init.

Ecce, quàm sitiât Fons salutis, Jesus noster, salutem nostram. Ecce, quàm nos adhuc diligat, qui nostram salutem adhuc tanto zelo curat. Quàm verè sunt *deliciae ejus cum filiis hominum*. Prov. 8. v. 31. Quorum salutem tantùm affectat.

Meritò proin etiam pro salute nostra æterna (juxta monitum Apostoli) omnem sollicitudinem projicimus in Eum: quia ipsi cura est de nobis. 1. Petri 5. Nempe si nos cooperari non negligimus, rectè speramus in illum, Curantem nos. Et planè, ut observat S. Augustinus, sic curat unumquemque nostrum, tanquam solum curet: & sic omnes, tanquam singulos. Præclare ad dictum monitum S. Petri S. Bernardus: An non, inquit, tibi videtur, veluti his verbis dictum: Intendite illi, quia ipse intendit vobis. Quasi dicat: Quia tantum diligit nos, ut se totum convertat ad nos: & nos sic diligamus Eum, ut nos totos convertamus ad eum: quod fiet Spe & Charitate. Curat ergo nos, ut peccatores justos

Lib. 3.
Confes.
c. 11.

Serm.
68. in
Cant.

justos & salvos faciat : curat nos , ut jam curatos & justos perficiat. In utroque Amator & Zelator animæ nostræ : in utroque nobis *IESVS*. Ama igitur constanter , O anima , constantem & potentem Amatorem tuum , qui tam fortiter zelat salutem tuam : profectò æternum etiam ab ipso amaberis. Non certò te deserat , si tu prius non deseras Eum.

Verè fidelem Sponsum habes , O anima : cura & tu omnem fidelitatem reddas Sponso tuo , ac ea vicissitudine & reciprocatione sancta , quam ad prius dicta S. Bernardus etiam subjunxit & pulchrè inducit ad illud Sponsæ in Canticis : *Dilectus meus mihi , & ego illi*. Cant. 2 ; ut & tu pariter dicas : (nam esse non potest , si dilecta es , ut ipse intendat tibi , & tu non intendas illi) *Ille mihi & ego illi*. *Ille mihi* , quia Benignus & Misericors est : *Ego illi* , quia non sum ingrata. *Ille mihi* , gratiam ex gratia : *Ego illi* , gratiam pro gratia. Ille meæ liberationi , ego illius honori. Ille salutis meæ , ego illius Voluntati. Ille mihi & non alteri , quoniam una sum columba ejus : ego illi & non alteri. Nec enim audio vocem alienorum ; nec enim acquiesco dicentibus mihi : Ecce hic est Christus : aut ecce illic est. Ita S. Bernardus sup. cit. loco.

II. Christi humanitas nobis ad Refugium in omni tentatione & necessitate nostra.

Si quis humana tentatione in pugnatus firma spe sub protectionem meam

confugerit, inter cæteros est, de quo possum dicere: *Vna est columba mea, tanquam electa ex millibus, quæ in uno oculorum suorum transvulneravit cor meum Divinum: in tantum, si scirem me non posse subvenire illi, hoc tam molesta esset desolatio cordi meo, quod eam omnes cœlestes deliciae non possent alleviare: quia in corpore meo, quod Divinitati conjunctum est, electi mei semper habent Advocatum, qui cogit me compati ipsis in diversis indigentis suis.* *Lib. 3. c. 7. ad init.*

Ecce quanto Charitatis affectu Christus Salvator noster paratus est succurrere nobis. Compatitur nobis; quia *frater & caro nostra est.* Ipse noster Adjutor in omni necessitate & fidelis protector in omni periculo est. Corpus suum, quod dedit percurientibus, animæ nostræ fecit in refugium. Unde ipse de illa, cum refugium cœpit in ipso: *Columba mea in foraminibus petrae, in caverna maceriae.* Cant. 2. v. 14. Ubi ista foramina? In vulnerato Corpore Christi. Sic pulchrè explicat & in hoc discurret S. Bernardus: *Foramina Petrae Vulnera Christi, nam Petrus Christus.* In his passer invenit sibi domum & turtur nidum, ubi reponat pullos suos. In his se columba tutatur & circumvolitantem intrepida intuetur accipitrem, &c. Et revera ubi tuta firmaque infirmis securitas & requies, nisi in Vulneribus Salvatoris? Tantò illic securior habito, quantò ille

„ ille potentior ad salvandum. Premit mun-
 „ dus , premit corpus , diabolus insidiatur ;
 „ non cado , firmatus enim sum supra fir-
 „ mam Petram. *Hæc S. Bernar. Serm. 61. in*
Cant.

Confugas ergo , ô anima in omni neces-
 sitate tua ad hanc Civitatem Refugij , ad
 hanc Petram , tuta & salva eris. Nam pla-
 nè adhuc semper apud Dominum misericordia
 & copiosa Redemptio. In Petra firmaberis.

III. Solatium verè pœnitentibus , quod Iesum Christum sibi habeant Advocatum & Mediatorem apud Deum Patrem.

Vice alia , dum eligere conaretur ;
 quid inter diversa , quæ sibi Domi-
 nus largiflua pietate ex donis suis digna-
 tus est impertiri , utilissimum esset ho-
 minibus manifestari ad suum profe-
 ctum : Dominus ingerens se cogitatio-
 nibus ac desideriis ipsius , tale dedit re-
 sponsum : *Valde utile est hominibus notifi-*
cari , quod utilissimum foret eis semper memo-
rari , hoc scilicet , quod ego Virginis Filius pro
salute generis humani asto ante Deum Pa-
trẽ , & quandocunque ipsi ex humana fra-
gilitate delinquunt corde suo , ego immacu-
latum cor meum pro ipsis Deo Patri offero in
emendationem. Cum verò delinquunt opere ,
ego perforatas manus exhibeo & sic in simili-
bz , in quibuscunque delinquunt , statim inno-

*centia mea placat Deum Patrem, ut pœniten-
tes semper facilem obtineant indulgentiam.
Vnde vellem, ut electi mei, quotiescunque
petitam indulgentiam peccatorum obtinue-
rint, semper mihi gratias agerent pro eo,
quod eis tam facilem obtentum impetravi.
Lib. 1. c. 40. per totum.*

*Prefat.
in Enar.
2. Psal-
mi 22.*

Ubi S. Joannes monet : *Filioli mei, hæc
scribo vobis, ut non peccetis. Pro solatio lapso-
rum addit : Sed & si quis peccaverit, Advoc-
atum habemus Iesum Christum justum. Epist. 1. c. 2.
¶ 1. Simile adstruit S. Paulus : Christus Iesus,
qui mortuus est, imo qui & resurrexit, qui est ad
dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.
Quærit in hoc S. Augustinus : Quare inter-
pellat pro nobis ? Quia, inquit, Mediator esse
dignatus est. Hinc idem Apostolus : Media-
tor Dei & hominum, homo Christus Iesus. 1. Tim.
2. ¶ 5. Sperent proin certam indulgentiam
peccatorum verè pœnitentes & de Bonitate
Domini rectè sentientes, ac in ea piè confi-
dentes : quoniam, qui semel salvavit nos,
neminem vult perire ; nam & nunc Advo-
catus & Mediator noster est. Confide pec-
cator : qui prius animam suam posuit pro
te, nunc cor suum offert pro te : Qui prius
vulneratus propter te, nunc exhibet vulnera
Patri propter te. Sic planè per Ipsum salva-
beris. Vulnera recepta de Charitate adhuc
refulgent Charitatem, & operantur etiam
modò Charitatem ad nos. Hoc nobis so-
latij in miseria nostra est.*

IV. *Gratissima Deo Patri Oblatio ,
quidquid per Christum Iesum Filium
ejus offertur.*

Alia vice , dum propter difficultatem ejusdam operis diceret Deo Patri : *Domine , hoc opus offero tibi per Unicum Filium tuum , in Virtute Spiritus Sancti , in laudem eternam.* Per intellectum sensit , virtutem verbi illius , quod scilicet ad talem intentionem mirificè super humanam æstimationem nobilitaretur & gratum sit Deo Patri , quidquid offertur. Ad similitudinem : Sicut viride apparet , quidquid per viride videtur : Et rufum apparet , quidquid per rufum videtur. Et sic de consimilibus. Sic per omnia placidissimum & acceptissimum est Deo Patri , quidquid per Unigenitum suum offertur. *Lib. 3. c. 30. v. 14.*

Dicit Apostolus de Deo Patre : *Qui etiam proprio Filio suo non pepercit , sed pro nobis omnibus tradidit illum : quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit. ? Rom. 8. v. 33.* Si omnia nobis per Filium , omnino & nostra solum grata erunt per Filium. Iterum Apostolus : *Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum , secundum propositum Voluntatis suæ in laudem gloria gratia suæ , in qua gratificavit nos in Dilecto Filio suo. Ephes. 1. v. 5. & 6.* Qui nos sibi gratos fecit per Filium

G 5

106 CHRISTUS JESUS FILIUS DEI

lium suum, nunc & nostra gratè acceptat per Eundem Filium suum. Unde & Ecclesia suas oblationes & orationes isto addito insignit & concludit : *Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, &c.*

Merita nostra sine meritis Christi nihil sunt : ista nobilitant & exornant opera & merita nostra, ut Deo grata reddantur : ideo ad ista applicanda & cum istis Deo offerenda, ut gratiam habeant.

Cum ergo opus difficile, ô anima, aggredieris, invoca in adiutorium Christum Salvatorem tuum : *Domine ad adiuvandum me festina.* Ex Charitate operari incipias, certò bono auspicio progredieris. Opus tuum sibi commendatum Deo Patri Filius gratè offeret, & tibi meritum reportabit, tibi præmium remanebit.

V. Christus Filius Dei studium nostrum in laudem Dei impensum, efficit holocaustum dignum Sanctissimæ Trinitati.

Celebri festo fulgidæ semperque tranquillæ Trinitatis, dum ob reverentiam ipsius legisset hunc versiculum : *Gloria tibi imperialis, excellentissima, gloriosissima, nobilissima, dulcissima, benignissima, semperque tranquilla & ineffabilis Trinitas, æqualis una Deitas, & ante omnia secula & nunc & in perpetuum.* Et hoc offerret Domino, apparuit Filius Dei in humanitate (in qua minor dicitur esse Patre)

Patre) stans in conspectu Trinitatis venerandæ in florentissimæ juventutis gratâ vernantiâ super quolibet membro habens florem tantæ venustatis ac splendoris, quod nulli visibili materie poterat comparari. Per quod notabatur, quod humana parvitas nostra nequaquam superessentialem laudem excellentissimæ Trinitatis possit vel attingere, Christus Jesus in humanitate sua exiguum nostrum suscipit studium, & hoc in se nobilitando dignum efficit holocaustum Summæ & Individuæ Trinitati. *Lib. 4. c. 42. ab init.*

Nota primò : Quid hîc dicitur Filius Dei humanitate sua stare in conspectu Sacratissimæ Trinitatis, observat etiam & loquitur in simili differentia S. Augustinus super illud Apostoli : *Mediator Dei & hominum*, homo Christus Iesus 1. Tim. 2. Quid est, inquit, *Mediatorem esse inter Deum & homines* ? Non inter Patrem & homines, sed inter Deum & homines. Quid est Deus ? Pater, & Filius & Spiritus Sanctus. Quid sunt homines ? Peccatores, impij, mortales. Inter illam Trinitatem & hominum infirmitatem & iniquitatem, Mediator factus est homo, non iniquus, sed tamen infirmus, ut ex eo quod non iniquus jungeret se Deo : ex eo quod infirmus, propinquaret tibi : acque ita ut inter hominem & Deum Mediator existeret, Verbum caro factum est, id est, Verbum homo factum est. Et hic est Christus Jesus, verus Deus, verus homo.

Nota

Nota secundò , quod per *studium* seu conatum ad laudem sanctissimæ Trinitatis, non tantum intelligatur studium laudis in verbis, sed & maximè per sanctam intentionem in operibus. Et hoc studium, per quod sanctificatur & benedicitur DEUS, offert Christus Filius DEI, ut holocaustum, nempe igne sui Amoris succensum.

Dicit Apostolus de isto Benignissimo Mediatore & Salvatore nostro : *Christus dilexit nos & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam DEO in odorem suavitatis.* Ephes. I. v. 2. Qui ergò aliquando gratissima pro nobis Victima holocausti fuit, cum amplius non moriatur, nunc bonos conatus nostros pro laude DEI efficit & offert Sanctissimæ Trinitati, ut holocaustum *in odorem suavitatis.* Nam non potest non esse Suave, quod per tantam Charitatem perficitur & sacrificatur.

VI. *Christus rogatus ornat animam nostram suis meritis.*

Dominica *Invocavit*, dum se minus præparatam sentiret ad sumendum corpus Dominicum, exorabat Dominum devoto corde, ut jejunium suum Sanctissimum (quo quadraginta diebus & totidem noctibus pro salute nostrâ semaceravit in terris) sibi conferre dignaretur in suppletionem illius defectus, quo ipsa corporali infirmitate detenta, Quadragesimale jejunium solvere cogeretur. Ad cujus petitionem Filius DEI
alacri

alacri vultu festinus confurgens & coram DEO Patre reverenter genua flectens, ait: Secundum quod ego Unicus tuus tibi coaeternus & consubstantialis, ex inscrutabili Sapientia mea perspicacius cognosco defectum humanae fragilitatis, quam vel istas vel quisquam hominum cognoscere possit: Ideo ipsius multiplici fragilitati multipliciter compassus, universalem ipsius desiderans supplere defectum offero tibi Pater Sancte Abstemiam dignissimam Sanctissimi oris mei in veram emendationem & suppletionem omnium, quae unquam per inutilem sermocinationem deliquit, aut omisit. Offero tibi etiam Pater Iuste abstinentiam sanctissimarum aurium mearum pro omnibus delictis aurium ipsius. Abstemiam quoque oculorum meorum offero tibi pro cunctis maculis, quas aliquo illicito visu contraxit. Nec non abstinentiam manuum pedumque meorum, pro omnibus delictis operum gressuumque suorum. Postremo Majestati tuae, Pater Amantissime, offero Deificatum cor meum, pro universis delictis, quae unquam cogitatione, desiderio, sive voluntate commisit. Tunc anima stans coram DEO Patre, videbatur indumentis candidis rubeisque vestita, diversisque ornamentis, velut inclyta proles mirabiliter decorata. Per candidam vestem

III^{IO} CHRISTUS JESUS FILIUS DEI

Item figurabatur innocentia, quæ per abstinentiam Christi animæ donatur. Per rubeam verò labor abstinentiæ. Per Ornamenta quoque multiplices exercitationes singulorum membrorum Domini, quibus nobis salutem mercatus est sempiternam, &c. *lib. 4. c. 17. ab init.*

Observe: Quod hic Electa Sponsa per Vitum vidit, hoc etiam actualiter agitur in Extremæ unctionis Sacramento, ubi Christus ornat animam suis meritis, simul abolendo omnium sensuum externorum defectus & culpas, quò plenè digna & grata compareat DEO: Ibi enim sacrâ Unctione delentur, Virtute Sacramenti ex opere operato Christi, omnes reliquæ peccatorum & anima Christi Virtute induitur, ex qua fortis evadit & ornata comparet.

Christus *Virtus Dei*, etiam nostra Virtus; nam ideo Psalmista in Spiritu ad ipsum: *Domine, Domine Virtus salutis meæ.* Psal. 139, v. 8. *Id est*, ut explicat S. Augustinus. *Qui dat vires salutis meæ.* Ipse est, qui ubique adjuvat infirmitatem nostram. Ipse est (ut etiam notat hic S. Augustinus) Virtus nostra ad perseverantiam. Ipse Virtus nostra ad profectum nostrum. Ipse Virtus nostra ad felicem consummationem nostram. Ipse Virtus nostra ante tribunal DEI nostri. Ipse Virtus nostra ad nostram æterni præmij Coronam.

Invoca ergo tota Virtute tua, O anima Christi sanguine redempta, & metitis ejus
dotaat

dotata, *Virtutem DEI*, Christum Sponsum tuum, ut ipse etiam sit constans virtus tua; quo possis in bono perseverare, de suis meritis exornari, per Virtutem ipsius Victrix coronari, & cum ipso æternum gloriari. Quia quidquid homini datur, per Christum datur: & per ipsum confirmatur. Hinc merito S. Bernardus: *Quidquid Sapientie, quidquid te Virtutis habere confidis, DEI Virtuti, DEI Sapientie, deputa Christo.*

In
Cant.
Serm.

Dicit prædictus S. Bernardus faciem animæ esse *Rectam Intentionem*; Sed hanc ipsam exornant merita Christi, Charitas Christi per Passionem suam nobis impensa. Ad hoc locuta S. Agnes: *Sanguis ejus ornavit genas meas.* Ornatur & confortatur anima Charitate Christi. Unde in Domino bene confidens anima dicit cum S. Augustino: *Quidquid ex me mihi deest, usurpo mihi ex Pisceribus Domini mei.* in Man. c. 21.

Serm.
40.

VII. Corpus Christi claustrum animæ, ad quod ascendit per quinque gradus Humiliationis.

Cum ad vesperras cantaretur: *Vidi Aquam egredientem, &c.* Dixit ad eam Dominus: Respice ad cor meum, hoc manebit templum tuum: Et nunc quære per cæteras corporis partes & elige tibi alias officinas, in quibus regulariter vivas, quia corpus meum erit tibi de cætero pro Claustro. Ad quod illa: Domine nihil scio quærere amplius nec eligere,

112 CHRISTUS JESUS FILIUS DEI
eligere ; quia tam suavem ubertatem in
corde tuo dulcissimo inveni , quod di-
gnaris templum meum dicere, quod ex-
tra illud, nec quietem nec refectiorem
admittere possum. Tunc Dominus ad
illam : Si tibi placet, optimè ista duo po-
tes habere in corde meo, &c. Elige ta-
men aliqua, quæ Claustro expedire vi-
dentur. Tunc illa ad præceptum Do-
mini pro ambitu seu lavatorio elegit pe-
des Domini , pro Operatorio manus
Domini, Os verò Domini pro Locuto-
rio sive Capitulo, Oculos Domini pro
scholis, in quibus legeret, Aures Domini
pro Confessorio. Unde & docuit eam
Dominus , ut ad illud post omnem lap-
sum ascendere deberet, quasi per quin-
que gradus humiliationis, qui notantur
per has quinque dictiones: *Ego vilis, pec-
catrix, pauper, mala, indigna: Et venio ad
te supereffluentem abyssum Pietatis, ut laver
ab omni macula & munder ab omni peccato.*
Amin. lib. 3. c. 28. per tot.

Sit, O anima, ut tibi benè sit, tota dele-
ctatio tua in corde Christi ; ut cor tuum
nil amplius amet, quàm Christum : Sit hîc
tota quies tua, ut nil aliud requirat, nec pos-
sideat quàm Christum. Sit & conversatio
tua in Corpore Christi, ut in omnibus con-
verseris secundum sanctam Conversationem
Christi

Christi. Nam, ut proloquitur S. Joannes : *Qui dicit se in ipso manere, debet sicut ille ambulavit & ipse ambulare.* Epist. 1. c. 2. v. 6. Si Vitam & conversationem Christi assumpsisti, planè juxta monitum S. Pauli, *Dominum Jesum Christum induisti* Rom 13. v. 14. Præclare ad Conversationem Christi assumendam, ut in nobis maneat Christus, hortatur S. Cyprianus : *Qualis, inquit cælestis. tales & cælestes. Quomodo portavimus imaginem ejus, qui de limo est, portemus & imaginem ejus, qui de celo est : imaginem autem cælestem portare non possumus, nisi in eo, quod esse nunc capimus, Christi similitudinem præbeamus.* Tract. de zelo & livore.

Nota : Ad Christi conversationem pervenias vera Humilitate & perfecta Charitate. Si verò à Charitate lapsus es & peccato Divinam gratiam excidisti, medium in Divinam gratiam & pristinam Conversationem redeundi est Humilitas, in qua per hos quinque gradus ascendes. *Primò* perpendendo Vilitatem tuam. *Secundò* proficendo te peccatorem. *Tertiò* agnoscendo defectuositatem tuam. *Quartò* dolendo de malitia tua. *Quintò* recognoscendo te gratiam Dei indignum, confidens solum de immensa Pietate ipsius. Quò profundius in te descendis, eò altius ad Divinam gratiam erigeris, in Schola Christi magis proficis, ad Deum propius accedis, qui semper *humilibus dat gratiam & humilia in omnibus respicit.*

Vis esse dignum & utile membrum in corpore Christi, ut in ipso manere habeas, Charitas te compaginet, Humilitas te consolidet.

CHRISTUS CRUCI- FIXUS.

I. *Devotè aspiciens Imaginem Crucifixi, benignè respicitur à Christo Crucifixo, & suam erga aspicientem Charitatem renovat.*

A Lia vice percepit hanc instructionem, quod cum homo dirigit se ad Crucifixum, æstimet in corde suo Dominum Jesum blanda sibi voce dicentem : *Ecce, quomodo causa tui amoris pependi in Cruce nudus & despectus ac toto corpore vulneratus, nec non per singula membra distentus. Et jam tali dulcore Charitatis afficitur cor meum erga te, quod si saluti tuæ expediret, & aliter salvari non posses, jam pro te solo omnia vellem tolerare, quod nunquam æstimare posses me tolerasse pro toto mundo. Unde per talem meditationem excitet homo cor suum ad gratitudinem, quia veraciter nunquam sine providentia Dei contingit, aliquem Crucifixum videre. Ergo sine culpa esse non potest, quod Christianus tam sumptuosum salutis suæ pretium, quasi ingratus vilipendit; quia nunquam sine fructu est, quod quis pia intentione inspicit Crucifixum. Lib. 3. c. 41. §. Imago Christi &c.*

Hanc

Hanc salutarem instructionem piissimi Magistri tui, o anima Christiana, valde tibi cordi sumito, ac assuesce sæpius convertere oculos mentis & corporis in Deum Salvatorem tuum, tibi in Cruce propositum: quò etiam affectum tuum cum grato animo, ad solatium ipsi reponas. Cave verò, ne ad tuam perpetuam jacturam Crucifixo Amatori tuo dolorem vulnerum suorum ingratitude tua, tantum Amorem non pie recognoscendo, renoves.

Merito autem, inspiciendo Salvatorem tuum pro te Crucifixum, dicis, anima pia & grata, cum S. Ignatio Martyre: *Amor meus Crucifixus est*: nam amore tui Dominus tuus Crucifixus est. Si verè amas Amorem Crucifixum tuum, planè dicēs cum S. Paulo: *Christo confixus sum Cruci*. Et ad hoc etiam fidenter cum illo: *Vivo autem jam non ego, vivit verò in me Christus*. Galat. 2. v. 19. & 20. Cui amore totus inhæreo.

*Epist.
ad Rom.*

Sed ecce, quàm infinita Bonitas Domini, quàm immensus Amor Christi Salvatoris nostri semel Innocens Agnus, Jesus tuus, pro te in Cruce oblatus, quia ipse noluit, totum se pro te impendit. Et hæc Charitas sufficit tibi, sed non ipsi: nam adhuc offerri vellet, si se in pretium pro anima tua non jam totum dedisset. En, quanti Dominus æstimet, & quàm amet animam tuam, pro qua adhuc pati & mori paratus, si necessitas exigeret. Et tu magni eam æstima, ut Amatori tuo & tibi eam æternum conserves: animam tuam, quam pretioso sanguine suo jam semel ad cœlestem gloriam redemit.

*II. Reverentiam externam Crucifixi
imagini suæ exhibitam Christus valde
gratè acceptat.*

Feriâ quadam sextâ, dum totam noctem meditationibus & desideriis incensa duxisset insomnem, memor quo affectu clavos ferreos de quadam imagine Crucifixi, quam propè se semper habebat, extraxerit, & pro ipsis chariophilos redolentes infixerit, dixit ad Dominum: O duleissime Amator, qualiter acceptas, quod clavos ferreos dulcissimis manuum pedumque tuorum vulneribus extrahendo chariophilos benevolentes cum affectu imposui? Respondit Dominus: Ego affectum illum intentum acceptavi, quod pro omnibus vulneribus peccatorum tuorum balsamum nobilissimum meæ Divinitatis infudi &c. Tunc ista: Nunquid, Domine, similiter omnibus facturûs es, qui idem faciunt? Respondit Dominus: Non omnibus: sed illis; qui simili affectu id faciunt, ego similiter benefaciam. Qui verò tuo exemplo incitati idem faciunt devotione, quâ possunt, illos secundariò sufficienter remunerabo. lib. 3. c. 45. ab init.

Obſerva ex hoc primò , quod etiam minima, quæ pio affectu & bona intentione reverenter pro honore ſuo ſunt , Chriſto Dilecto accepta ſunt , ex quacunque ſimplicitate , vera tamen animi ſinceritate , procedant ; (modò ſuperſtitioſa non accedant) quia ex Charitate ſunt , quæ grata non eſſe non poſſunt : nam Ille cor , & non externa reſpicit. Hinc illud S. Auguſtini : *Dilige & fac quod vis.* Planè cum ſimplicibus ſermocinatio ejus. Proverb. 3. v. 32. Iſtis libenter ſe communicat. Nam qui ambulat ſimpliciter (nempe innocenter) ambulat confidenter , Proverb. 10. v. 9. Rectè ex ſinceritate ſua fiduciam habet , Deo grata eſſe obſequia ſua.

Obſerva ſecundò , omnem reverentiam piam Imagini ſacræ exhibitam ipſi Imaginato eſſe exhibitam , quod in illa reſpicitur & obſervatur. Et hanc devotam obſervantiam Deus pro ſuo honore recognoſcit. Nempe honorificando Sancta, honorificatur Sanctus Sanctorum.

III. Pia deoſculatio Imaginis crucifixi & affectuoſa ſalutatio Chriſti Crucifixi, quàm DEO grata. Modus huius pii exercitiij ab ipſo Magiſtro Pietatis hic docetur,

A Liâ vîce, cum pro quadam neceſſitate à Conventu legeretur *Psalmus: Benedicite omnia opera &c.* Cum orationibus, per ſingulos verſus, ad hoc deputatis & iſta cum aliis devotiùs intereſſet:

118 CHRISTUS CRUCIFIXUS.

apparuit ei Dominus quasi totus flori-
 dus & amœnus, qui ad quemlibet ver-
 sum, cum Conventus veniam petere
 super terram, velut in obviam huic, ele-
 vato brachio sinistro, præbuit dulcissi-
 mum vulnus sanctissimi lateris sui ad
 osculandum, quod cum crebrius, ipsa
 deoscularetur, Dominus se hoc ab ea,
 mirificè demonstravit, acceptare. Tunc
 illa dixit ad Dominum: Cum te Aman-
 tissimum Dominum meum sentiam
 valde affectuosè gratificantem, peto ut
 aliquam brevem Orationem me doceas,
 quam simili dignatione Pietas acceptet,
 à quocunque homine cum devotione
 proferatur. Tunc Divinitus inspirata
 intellexit, quod, quicunque devotâ in-
 tentione diceret quinquies hos Versus,
 scilicet,

*IESU Salvator mundi exaudi nos, cui ni-
 hilest impossibile, nisi tantummodo non posse
 miseris misereri.*

*Qui per Crucem tuam mundum redemisti,
 Christe audi nos.*

*Ave Sponse mellifue cum delectamento
 Divinitatis tue ex affectu totius Universita-
 tis salutans amplector & sic in Vulnus Amo-
 ris deosculor te.*

*Fortitudo & Laus mea Dominus & factus
 est mihi in salutem.*

Et

Et hos in honorem quinque Vulnerum Domini, & eadem Vulnera Domina devotiùs deosculando, adjungeret quascunq; vellet Collectas vel Orationes: & hoc per JESU Christi cor dulcissimum Sanctæ Trinitatis Organum commendaret, hoc Dominus acceptare dignaretur pro Oratione quantumvis laboriosè perfecta. *lib. 3. c. 49. ab init.*

Ecce, non in multis verbis, sed in affectuosa Oratione, licet parva, est gratia & efficacia apud Divinam Bonitatem. Unde ipse Magister noster: *Orantes nolite multa loqui.* Matth 6. v. 7. Non os, sed cor multum proferat. Optimè orat, qui corde potius, quam ore orat. Etiam in paucis verbis affectuosè prolatis, cor magnum affectum, quem Deus solùm respicit, promereri potest.

Mitte ergo sæpe pios affectus, O anima, ad Crucifixum Amorem tuum, ad JESUM Dei Virtutem, & sua Pietate confortabit te. Qui tanto amoris affectu pro nobis Crucifixus, nil gratius ipsi à nobis, provenit, quam pios ad ipsum remittamus affectus. Sic nobis se exposuit in Cruce, ut per spem jaculis Charitatis transfodiamus ipsum. Charitate nunc vult vulnerari, qui carne aliquando pro nobis ex Charitate est vulneratus, ut possit de dilecta sua anima dicere: *Vulnerasti cor meum, soror mea Sponsa.* Vulnerabis Dilectum tuum, unde ad te suus defluit Amor, quoties piè ad ipsum emittes jaculatorias preces.

Benè spera, O anima, affectuosè ora, sal-
va eris, per eum, qui tibi factus est in salu-
tem,

*IV. Veneratio Crucifixi sine imitatio-
ne Christi Crucifixi, parum prodest.*

AD Dominum illa : Qualiter accep-
tas, quod quidam tanto affectu er-
ga Crucis tuæ afficiantur imaginem ?
Dominus respondit : Gratanter acce-
pto. Sed tamen, qui circa me affici-
untur Imaginem & Passionis meæ ex-
empla per imitationem non sequuntur,
hoc respicio ad similitudinem, sicut ju-
vencula à matre sua posset acceptare,
quod eam diversimodè vestibus exorna-
ret, secundum propriam placentiam &
honorem ; nec tamen hoc, quod filia
maximè desideraret, perficeret, imò e-
tiam quandòque duriùs denegaret :
Quòusque enim mater differt, quod fi-
lia desiderat, cætera sibi impensa minùs
acceptat ; quia cogitat, quod mater alia
ornamenta pro captu propriæ gloriæ si-
bi imponat, & non ex dulci affectu sui.
Similiter omnis affectus honor, & reve-
rentia Imagini Crucis meæ exhibita,
nunquam mihi plenè sapere possunt,
interim quod homo non studet exem-
plo Passionis meæ imitari. *lib. 3. c. 42.*
ad fin. Chri-

Christianus es ? Veneraberis Crucem Christi. Imitaris Christum Crucifixum ? Perfectè Christianus es ; Nam opere te profiteris Christianum. Afficeris pio affectu in Christum Crucifixum ? Etiam imitare, ut conforme sis membrum capitis tui, ac inde conformes affectum Charitatis tuæ, *Christus passus est pro nobis*, inquit Apostolus, *vobis relinquens exemplum ; ut sequamini vestigia eius.* 1. Petri 2. 21. Relinquens exemplum Charitatis, Patientiæ, Humilitatis, Mansuetudinis &c. *Christianus est, qui non aspernatur Vi-
am Christi ; sed vult viam Christi sequi per passio-
nes ipsius.* Benè sic declarat S. Augustinus in Psal. 36. ad v. 23. Simile proponetur nunc infra,

*V. Delectari de Beneficio Crucis & piè
recolere opus ex Charitate operatum in Cruce,
ac imitari Christum Crucifixum, perfectæ er-
ga Christum Charitatis est, & Christia-
nitatis vera professio.*

Multùm aliquando sollicitabatur pro acquirenda Imagine Sanctæ Crucis, quam crebriùs ob amorem Domini sui posset revereri. Sed retrahebatur à sua conscientia, quia timebat, quod per talem occupationem à fruitione internorum bonorum Dei posset impediri. Unde & super hoc tale accepit à Domino responsum : Noli timere, Charissima, quia nequaquam ob hoc poteris in Spiritualibus impediri, cum ego sim

solus causa tuae occupationis. *Et etiam non mediocriter gratum mihi fateor studium devotionis, quâ quis afficitur circa Imaginem meae Crucifixionis.* Et sicut contingere solet, quod Rex aliquis habens Sponsam, tenerè sibi dilectam, cum qua quia frequenter commorari non potest, quandoque charissimum cognatum suum sibi relinquit loco sui; cui quidquid sponsa blanditatis & amicitiae exhibuerit, sponsus sibi reputat impensum, cum sciat sponsus hoc facere non ex illicita amicitia illius alieni, sed casto Zelo propter amorem suum. Similiter ego delector in exhibitione Venerationis meae Crucis, quae purè sit causa mei amoris. Nisi homo tantummodo delectetur in possessione Crucis & non studeat recolere per hoc amorem & fidelitatem, quâ propter eum dignatus sum subire amaritudinem Passionis; vel alio modo plus propriae dilectioni intendendo, quàm Passionis meae exempla imitari studendo. lib. 3. c. 43. per totum.

Magni aestimare Charitatem DEI Salvatoris nostri, multum est; sed non imitari, parum est. Gaude, O anima Christiana, de Cruce, per quam redempta es: recale Charitatem, quae tibi in Cruce exhibita est: imitare fidelem Sponsum tuum, qui pro te in Cruce passus est. Imitando fidelis Sponsa &

fa & perfecta dilecta es, quæ sine imitatione non es.

Monet Apostolus: *Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in Auctorem fidei & Consummatorem Iesum qui proposito gaudio sustinuit Crucem.* Hebr. 12. v. 2. Hunc, O anima, aspice, ut conforteris; sed & sic aspice, ut imiteris. Habes in illo Virtutem, habes exemplum: utrumque ad tuum profectum.

Dicit Sponsa. *Nigra sum, sed formosa.* Cant. 1. v. 5. Unde *Nigra*? Ab extra, per externam humiliationem & tribulationem: per objecta mundi. Unde *Formosa*? Per internam Virtutem Humilitatis & Patientiæ, quâ conformis Dilecto. Hinc illa diligens anima: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me Virtus Christi.* 2. Cor. 12. v. 9. Præclare ad hoc S. Bernardus: Optanda infirmitas, quæ Christi Virtute compensatur &c. Grata ignominia Crucis ei, qui Crucifixo ingratus non est. Nigredo est, sed forma & similitudo Domini. in Cant. Serm. 25. ad fin.

VI. Pia fiducia de salute nostra ad Christum Crucifixum erigenda, à quo adhuc omnis Salus.

CUM ad laudes cantaretur Antiphona, *oblatus est*, dixit Dominus: Si credis, me in Cruce Deo Patri oblatum, eo quod ipse volui tali modo sibi offerri. Crede etiam indubitanter, quod adhuc quotidie desidero

124 CHRISTUS CRUCIFIXUS.

desidero eodem amore pro quolibet peccatore Deo Patri offerri, quo me in Cruce pro salute totius mundi obtuli. Unde quicumque, quantumlibet gravi pondere peccatorum se senserit depressum, respirare poterit in Spem veniæ. offerendo Deo Patri meam innocentissimam Passionem & mortem. Et credat se per hoc saluberrimum fructum indulgentiæ obtinere; quia nullum tam efficax remedium contra peccata poterit in terris haberi, quam devota memoria meæ Passionis cum Pœnitentiâ & fide recta. Lib. 4. c. 25. brevi post init.

O immensitatem & abundantiam Amoris Salvatoris nostri Christi! O solatium miseris peccatoribus ineffabile! Ecce, Benignissimus Redemptor & fidelissimus Amator tuus, ô anima, qui pro salute tua semel in Cruce offerri & mori dignatus est, adhuc pro te offerri & mori paratus est. Sed modò pro hoc nulla necessitas: nam semel pro omnibus Crucifixus & mortuus, adhuc omnes per eum vivere & salvari possunt. Omnes qui credunt in illum & piâ fiduciâ quærunt salutem ab illo. Quare ergo morieris, ô anima, cum pro te mortua vita sit, ut vivas? Tantum morere peccatis & vives per Christum. Quæcunque ergo læsa à serpente lethaliter es peccato affecta, aspice Exalratum in Cruce aneum serpentem, aspice in Christum Crucifixum, Amorem tuum, firma fide & Spe, & sanaberis. Nam, ut ipse hanc figuram de se adduxit, ita ad hoc

no-

Nobis promisit : *Sicut Moyses exaltavit serpen-* Num.
tem in deserto , ita exaltari oportet Filium hominis : 21.
ut omnis , qui credit in ipsum , non pereat , sed
habeat vitam eternam. Joan. 3. v. 14.

Hinc affectuosa exhortatio S. Augustini
 animam Christianam ad Spem in Christum
 „ Crucifixum animantis : Inspice , inquit , *Lib. de*
 „ vulnera pendentis , sanguinem morientis , *Virgin.*
 „ pretium redimentis , cicatrices resurgen-
 „ tis. Caput habet inclinatum ad osculan-
 „ dum , cor apertum ad diligendum , bra-
 „ chia extensa ad amplexandum , totum cor-
 „ pus expositum ad redimendum. Hæc
 „ quanta sint cogitate , &c. Nempe per-
 pendite & ad fructum vestrum recipite hanc
 immensam Filij Dei Charitatem. Merito *Soliloq.*
 dicis cum prædicto S. Augustino ad hunc *c. 14.*
 „ potentem Amatorem tuum : Dilexisti me
 „ Domine , plus quam te , quia mori volui-
 „ sti pro me. Adde : & adhuc tantum di-
 „ ligis me , ut adhuc etiam paratus sis mori
 „ pro me ? O dignatio infinita ! Ex hoc
 fundamento spero nunc salutem. i

VII. *Exaltantur corda , quæ requiem*
præbent Christo Crucifixo. Hæc re-
quies per Charitatem.

IN festo Exaltationis sanctæ Crucis ,
 dum Ligno Domini reverentiam ex-
 hibendo se inclinaret , Dominus ait ad
 eam : Perpende , quod non diutius , quam
 à sexta hora usque ad vesperras pependi in
 Cruce , quam propterea magno honore subli-
 mavi. Et inde astima , quibus beneficiis
 corda

corda illorum remunerare disposuerim, in quibus per plures annos quiesco. Lib. 4. c. 54. ad init.

Quis potius nostro requiescat in corde, quam qui amore nostri laboravit, passus & affixus est Cruci? Merito proin S. Augustinus: Totus vobis figatur in corde, qui pro nobis fixus est in Cruce. Ne ergo o anima, alium noveris in corde tuo, nisi Jesum & hunc Crucifixum. Et hoc est, ut ait Apostolus, *Christum habitare per fidem in cordibus nostris: in Charitate radicati & fundati. Ephes. 3. v. 17.*

De Crucifixo requiem, (per Charitatem & Patientiam) habes, quod ab ipso expectes exaltationem ad aeternam gloriam.

De Christo Patiente vide Passio Christi.

SACRA COMMUNIO

1. *Dispositio ad sacram Communionem indigna, quam perniciofa.*

Post sumptam Communionem, die quodam, dum revolveret, quantâ diligentia os esset observandum, quod præcipuè inter alia membra est receptaculum pretiosum Christi mysteriorum, hæc similitudine edocta est: Videlicet, si quis non observans os suum à verbis vanis, falsis, turpibus, detractoriis & similibus, in poenitens ad Sanctam accedit Communionem; tali modo suscipit Christum (quantum in se est) sicut qui hospi-

hospitem in ipso ingressu lapidibus in superliminari congregatis obrueret, vel vecie duro caput ejus obtunderet. Hæc legens alto singultu compassionis confideret, quæ conventio tantæ feritati cum tanta Benignitate; ut ille, qui cum tanta mansuetudine venit ad humanam salutem, à salvandis tam crudeliter persequatur. Et hoc idem sentiri potest, de quibuslibet peccatis. *Lib. 3. c. 18. §. 4. per tot.*

Ecce, quàm horrendum, quod hîc proponitur. Et verè horrendum, si quis tremendum hoc Mysterium & indignè tractat & indignus in se recipit; quia DEO irreverentiam & sibi judicium inducit: nam (ut rectè ac Piè quidam ait) *Amor amorum* hoc sacratissimum sacramentum. Ergo qui Amori amore non obviat, sed insuper lædit amorem, nunquid non tantum ingratus, sed & infidelis & crudelis est?

*S. Bernardus
alias
scribitur.*

Oza, quia irreverenter Arcam Domini tetigit, morte multatus temporali: cave ne tu æternâ, quâ certo dignus es, si Sanctum sanctorum indignè tangis & accipis. *Quicumque manducat, inquit Apostolus, panem hunc, vel biberit Calicem Domini indignè, reus erit corporis & sanguinis Domini.* 1. Cor. 11. v. 27. Scimus cum, qui veste nuptiali non comparuit ad Regium convivium, missum in tenebras exteriores. Matth. 22. Sic planè timendum animæ, quæ veste puritatis & pietatis non honestata comparet ad hoc sacrum Con-

*2. Reg.
6.*

Con-

Convivium, id quo Christus sumitur. Ad fontem Puritatis & Pietatis omnino accedendum pure & devote: alias non gratiam hauries, sed tibi iudicium.

Ergo & conscientia ad sacrum Communionem purificanda, & mens devotione exornanda, ut digni hujus sacrae Mensae sumus commensales, & nobis inde gratia accrescat ad profectum æternum.

II. *Quàm fructuosa digna* *Communio.*

Dile quadam communicaturâ, dum hostiam Dominici Corporis offerret Domino pro remedio omnium purgandorum, cognovit exinde maximum relevamen animabus fidelium provenire. Tunc multum admirans dixit ad Dominum, &c. Unde est hoc, quod non semper per me talem operaris effectum, qualem nunc experior post susceptionem sacratissimi corporis tui? Ad quod Dominus: Sicut eum Rex aliquis habitat in palatio suo, non omnibus facilis ad ipsum tribuitur ingressus; sed cum amore Reginae propè habitantis devictus, ad ipsam visendam declinare dignatur de palatio ad civitatem, omnes cives & incolæ civitatis illius ob gratiam Reginae liberalitate regiae ipsius magnificentiae facilius ac liberalius perfunguntur

guntur & ope lætantur. Sic ego cum propriâ benignitate & dulcedine cordis mei devictus per vivificum Altaris Sacramentum me cuiquam fideli (qui sine peccato mortali est) inclino, omnibus cœligenis, simul atque terrigenis ac purgandis inæstimabilis beneficij præsto augmentum. *Lib. 3. c. 18. §. 15.*

Habes de ore ipsius, quem suscipis in sacra Communione: *Qui manducat meam carnem* (quam manducas in Eucharistia sub specie panis) *in me manet, & ego in illo. Qui manducat me & ipse vivet propter me. Qui manducat hunc panem* (sed dignè) *vivet in æternum.* Joan. 6.

Præter verò hanc ordinariam ad augmentum gratiæ & salutis æternæ operationem sacra Communio speciales operatur effectus & fructus, tum in ipso communicante, tum in aliis, pro quibus offertur; uti hîc docet Magister Pietatis, quam & ipse maximè nobis exhibet in hoc Sacramento.

Noli ergo & te, & alios hoc beneficium à te expectantes defraudare, cum tibi occasio est ad hanc sacram mensam accedendi.

III. *Eruditio de fructu sacre Communionis dignè susceptæ.*

IN festo quodam B. Virginis, dum post suscepta specialia & munifica dona ad se rediret, ut ingratitude atq; negligentiam suam cōsiderans, cum in dejectione

Spiritus in animo suo revolveret, quod, ut sibi videbatur, tam parum reverentiae Matri Domini exhibuisset, simulque cæteris Sanctis Dei, quos tamen pro suscepto speciali dono meritò magis ipso die glorificasset. Dominus solita benignitate ipsam demulcens ait Matri suæ Beatissimæ cæterisque Sanctis: Num videtur vobis me satis pro ista emendasse vobis, cum me ipsum in meæ Divinitatis suaviflua delectatione communicavero ipsi in præsentia vestri? Ad quod illi responderunt: Verè supra condignum longè emendatum est nobis. Tunc Dominus blandè conversus ad animam dixit: Sufficitne tibi illa emendatio? Et illa: Optimè, mi Domine, sufficeret mihi, si hoc unum non deesset, quod cum emendaveris præteritas negligentias, ego statim eo superaddere futuras, cum non ignorem pronitatem meam ad lapsum. Cui Dominus: Ego tali modo me tibi dabo, quod non solùm præteritas, verùm etiam futuras negligentias pro te plenè emendabo; tu autem tantummodo stude, ut post susceptum Sacramentum à maculis peccatorum te conserves illæsam. *lib. 3. c. 37.*

COMMUNIO SACRA. 131

Ecce salutarem effectum Sacrae Communionis dignè perceptæ : Et in præsentì & in futurum emendat defectus ; modò effectus Sacramenti non impediatur per subsequentià peccata ; de quibus Venialia solùm suspendunt , mortalia planè tollunt Virtutem Sacramenti.

Et si speciales devotiones quis negligat ad Sacram Communionem , modò aliàs dignè purificatâ conscientiâ accedat, fructum Sacramenti percipit , nempe gratiæ augmentum. Sed ubi devotio, tunc etiam major operatio ad gratiam Sacramentalem. Quò magis per devotionem & Charitatem tu ce Domino comunicas , eò magis ipse specialibus gratiis communicat se tibi.

IV. *Subtractâ gratiâ devotionis , non privatur anima fructu Sacrae Communionis ; modò sit contriti cordis & bonæ Voluntatis*

ORans pro quadam persona , quæ causabatur sibi parciùs infundi gratiam devotionis illo die , quo esset communicatura , quàm quibusdam etiam privatis diebus, Dominus respondit : Non casu fit hoc , sed dispensativè ; quia quando privatis diebus & etiam improvisis horis infundo gratiam devotionis, per hoc cor hominis nititur ad me elevare, quod tunc fortè remaneret in suo corpore. Cum verò in diebus

festis, seu horâ Communionis gratiam subtrahō, electorum corda magis exercitantur per Voluntatem desideriorum, sive per humilitatem. Unde tale studium, talisque contritio magis lucratur ad eorum salutem, quàm quandôque gratia devotionis. *lib. 3. c. 18. §. 12. per tot.*

Noli turbari, cum ad conatum tuum ante sacram Communionem non potes mentem tuam excitare & elevare ad sensibilem devotionem. Accede contrito corde, piæ Voluntatis desiderio, non tantùm non fraudaberis fructu Sacramenti, sed etiam resignatus & humilis animus amplius quid pro bono animæ tuæ lucrabitur: Nam etsi devotionem non sentis, tamen in Charitate accedis, quia cum bona Voluntate accedis. Et ipsa *Charitas*, ut ait S. Augustinus, *aliud non est, quàm Bona Voluntas*. Tantùm tu ne desis bonâ & piâ Voluntate, & nullus erit ad S. Communionem impediens defectus. Si tu facis, quod in te est, omne aliud supplebit Divina Pietas, quod deest.

V. *Anima corde & conscientiâ bene disposita & pio affectu ad S. Communionem accedens, præparatur & ornatur ab ipso Sponso ad dignum accessum.*

Te quodam communicatura, cum te minùs præparatam consideraret, & tem-

& tempus communicandi jam instaret, taliter animam suam alloquitur : Ecce Sponsus jam vocat te, & quomodo procedes ei obviam, nullis, ut dignum esset, ornamentis meritorum præparata? Tunc illa magis indignitatem suam retractans, & ex se ipsa omnino diffidens, ac Spem suam in Dei pietate ponens dixit intra se : Quid valet retardare, cum etiamsi mille anni meo studio relinquerentur, nequaquam tamen me decenter satis præpararem, cum ex me nihil omnino habere queam, quod aliquo modo valeat ad tam sumptuosam præparationem? Sed cum humilitate & fiducia procedam illi obviam : & cum me de longè Dominus meus viderit amore proprio commotus, potens est mihi in occursum mittere, quo præparata dignè valeam ipsi præsentari. Eâque intentione progrediens oculos cordis defixos tenuit in suam deformitatem & incompositionem, & eum paululum processisset, apparuit Dominus, intuitu miserationis imò dilectionis eam respiciens, & obviam mittens illi, ad decenter præparandam eam, innocentiam suam, quâ ipsam pro eamisia candida & molli vestivit : Et humilitatem suam,

quâ ipse dignatur tam indignis sociari,
 & eam pro tunica violatica indueret:
 Spem quoque suam, quâ ipse anhelat
 & æstuat in amplexus animæ, ut eam
 viridi colore decoraret: Amorem suum,
 quo in se afficitur circa animam, ut eam
 auricoloris amictu amiciret: Gaudium
 suum, quo ipse delectatur in anima, ut
 ipsi gemmatam coronam imponeret:
 Postremò confidentiam suam, quâ ipse
 dignatur vili figmento fragilis humani-
 tatis inniti; ponens delicias suas esse
 cum filiis hominum, ut eam calcearet:
 & sic dignè sibi præsentaretur. *Lib. 3.*
c. 18. §. 5.

Speret hoc ipsum & alia anima compun-
 ctè & devotè ad S. Communionem in Cha-
 ritate accedens.

Sicut in nostris humanis illustis quis
 Sponsus electam sponsam suam (in qua si-
 bi complacet, etsi de conditione sua pau-
 percula sit) pretiosis vestibus & monili-
 bus exornat, ut convenienti decentiâ ad
 nuptias pro sua dignitate compareat; &
 hoc ipsum ex amoris affectu, quia ut Dile-
 ctam Sponsam eam adamat. Sic Dilectus
 animæ nostræ, quam sibi assumptâ condi-
 tione nostrâ humanâ in Sponsam adscivit,
 supplet in ea omnia per merita sua, ubi ipsa
 minus habet: modo conscientia fit munda
 & pulchra genis suis; Nempeut observat S.
 Bernardus, *sancta in intentione & operatione:*
 Cum

Cum agit rem bonam ex causa bona. Rectè, & suo solatio hæc Electa & Dilecta dicit : *Ego Dilecto meo* : (quia ad ipsum tota perti-
neo) *Et ad me conversio eius.* Cant. 7. *ψ. 10.*
Nempe convertit se ad me suis meritis, gra-
tiis, donis ac beneficiis. Fidenter & ipsa di-
cit cum S. Augustino : *Quidquid mihi deest, Soliloq.*
usurpo mihi de visceribus Domini mei.

Toties nubit dilecta anima, quoties Cha-
ritatem suam ad Dilectum sincero affectu re-
novat : Et toties ab ipso denuo in dilectio-
nem assumitur & novis semper donis de
thesauro Bonitatis suæ ditatur.

Cura verò, O anima, ut hanc Amoris re-
novationem, quo potes affectu ad S. Com-
munionem facias : nam hîc Sponsus se ip-
sum tibi communicat, & se communicando
largiùs ad tuam devotionem sua etiam do-
na in te diffundit.

VI. *Frequentatio Sacre Communionis* *valde utilis animæ ; ubi tamen ad eam* *digna est dispositio.*

A Liâ vice communicatura dixit ad
Dominum : O Domine, quid mi-
hi daturus es ? Respondit Dominus : Me
ipsum totum cum omni Divina mea
Virtute : sicut Virginea Mater mea me
suscepit. Tunc illa : Quid inde ampliùs
habebo præ illis, quæ hesterno die te me-
cum susceperunt & hodie omittunt,
cum te totum des semper ? Ad quod Do-
minus : Si apud sæculares, qui bis con-
sula-

fulatum obtinuisset, in honore præcederet illum, qui semel accepisset, quomodo non multò majori gloria excelleret in Vita æterna, qui sæpius me suscepit in terris? Tunc ista ingemiscens dicebat: O quantâ gloriâ me tunc præcedent sacerdotes, qui ex Officio quotidie communicant? Et Dominus: Gloriâ quidem magnâ fulgebunt, qui dignè accedunt: sed longè aliter sentitur affectio delectantis, quàm gloria apparentis. Unde est alia remuneratio his, qui ex desiderio & amore accedunt. Alia verò illis, qui cum timore & reverentiâ sumunt. Atque alia etiam illis, qui cum studio exercitationum ad sumendum præparantur. Quarum neutram recipit ille, qui ex usu celebrat. *Lib. 3. c. 36. per totum.*

Ecce & hîc testimonium Christi, quod verè suum corpus & tota sua substantia Divina & humana contineatur in sacra Eucharistia. Ergo Deum hîc adora & Incarnatum venerare.

Non facit Sanctum sancta sæpius frequentare: sed sancta sanctè tractate & pro affectu frequentare. Anima, quæ pij affectus impulsu S. Communionem desiderat, non facilè se subtrahat, cum occasio se offert: aliàs non vertat pium usum in non piam consuetudinem, vel tantum consuetudinariam praxim. Non, *sæpe communicare & sæpe*

& sæpe celebrare, dat augmentum gratiæ; (quin, si non devotè, etiam in iudicium poterit sibi Communicans sumere corpus Domini) sed sæpe dignè ac devotè communicare & celebrare adauget animæ Divinam gratiam: & tunc semper irroratur benedictione cœlesti singulari.

VII. *Negligens sacram Communionem sine rationabili causa privat se fructu privato & communi totius Ecclesiæ.*

DOminus ad illam: Qui amore laudis meæ Divina percipit Sacramenta, habet profecto cibum saluberrimum Deificati corporis mei cum nectare balsami deliciosissimæ Divinitatis & insuper incomparabilem splendorem ex ornamentis Virtutum Divinarum. Tunc illa, Quid tunc, Domine, consequuntur hi, qui dum pro suis negligentis omittunt Communionem, liberiùs ipso die levitatibus & negligentis inserviunt? Dominus respondit: Si quis negligit ad Communionem se præparare, & dum communionem omittit, liberiùs suam perficit Voluntatem, ille se magis indignum efficit, & quodammodo se privat fructu tanti Sacramenti, quod eo die per totam Ecclesiam communicatur. Lib. 4. c. 13. ad fin.

Sine digna dispositione non frequentanda: Sine rationabili causa non negligenda Sacra Communio; minùs Vanitatis aut levitatis alicujus inserviendæ causa. Bene

quidem facit, quod ex hac causa abstinere :
sed hanc causam admittere non deberet.

Qui occasione oblata levi de causa ad S. Communionem se præparare negligit, magno thesauro Divinæ gratiæ se privat, & de beneficiis Ecclesiæ, quæ sunt de hoc Sacramento, non participat.

VIII. Sive accedatur timore reverentiali, sive affectu amoris ad S. Communionem, semper gratus est accessus & fructuosus recessus.

CUM videret unam de sororibus nimis trepidantem accedere ad Sacramenta vivifica sumenda, & ab ea se prætædio, quasi cum indignatione averteret, Dominus hoc piè in ea redarguit dicens: Nonne consideras, quod non minùs dignè mihi debetur reverentia honoris, quàm duleedo amoris: sed cum defectus humanæ fragilitatis uno affectu nequeat utrumque perficere, cum vos ad alterutrum sitis membra, dignum est, ut quod per se quælibet minùs habet, recuperet per aliam. Verbi gratia, qui minùs dulci amore affectus reverentiæ minùs obsequitur, pro se suppletum gaudeat ab illo, qui magis intendit reverentiæ, & vicissim desideret illum obtinere solatia Unctionis Divinæ. *Lib. 3. c. 18. §, 10 per tot.*

Utrius-

Utriusque actus est laudabilis & Domino acceptabilis : Et illius qui timore & pavore reverentiali accedit ad sacram Communionem : Et ejus qui dulci amoris affectu accedit. Invicem autem participant de suis actibus, & uno simul gaudent beneficio Sacramenti.

Adverte, quod, quæ in Christo benè est unita Communitas, membra Communitatis hujus invicem in omnibus bonis, quæ sibi adducunt, participant; licet per diversos actus sibi separatim fructificent. Quod satis colligendum ex illa similitudine, quam S. Paulus pro Communitate totius Ecclesiæ adducit: *Sicut enim, inquit, in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent: ita multi unum corpus sumus in Christo; singuli autem alter alterius membra* Rom. 12. v. 4. & 5.

Ad hoc nunc concludo: Sicut, si quid Virtutis & beneficii corpori naturali accedit, ad omnia membra diffunditur: Sic & in Corpore Mystico sub Capite Christo diffunditur Virtus Spiritualis, ex diversis actibus membrorum adducta, ad omnia membra in Charitate Christi unita, & maxime ad Sacram Communionem, ubi communicatur *Sacramentum Veritatis*. Sic planè singularum animarum dignè communicantium singulares devotiones, singulæ animæ simul communicantes participant; Quin etiam legitimè impeditæ à S. Communionem, ob beneficium Unitatis, participant; uti ex sequentibus constabit.

IX. Participant invicem de fructu Sacrae Communionis; tam impeditus sed ad eam paratus; quam paratus & dignè ad eam actualiter accedens.

Intellexit, quod quandoque se aliquis præparat ad Communionem specialibus orationibus, devotionibus & similibus, & tamen omittit communicare causa discretionis & humilitatis, aut obedientiæ. Tunc Dominus eundem satiat ex torrente sui Divini influxus: & ex præparatione illius, quam aliis participat, magis alios reddit paratos ad communicandum. Et omne bonum, quod quilibet ex hoc consequitur, totaliter cedit in meritum ejus: qui licet non communicans, tamen pro posse suo se studuit præparare. *Lib. 4. c. 13. circa fin.*

Ecce nihil negligis, si rationabili ex causa vel ipse Sacram Communionem omittis, vel aliunde ab ea impedis: quia participas de aliorum, actualiter communicantium fructu. Rationem hujus participationis vide in superiori proxima Annotatione.

Et adverte hîc etiam, quod in intentio bona, quam DEUS respicit, & desiderî impium nunquam sine fructu sint, etsi de executione anima impediatur.

X. Rationabilis Omissio Sacrae Communionis subinde Deo magis placet, quàm actualis Communio.

HAbere solebat hæc Sponsa devotio-
nem & desiderium frequens susci-
piendi corpus Christi, & dum se vice
quadam devotiùs, quàm præcedenti-
bus diebus ad Communionem præpa-
rasset & nocte Dominicâ tantum vi-
rium sentiret defectum, quod videba-
tur sibi non posse communicare, more
sibi solito consuluit Dominum, quid si-
bi magis complaceret faciendum? Cui
Dominus benignè respondit: Sicut
Sponsus diversis epulis satiatus plùs de-
lectatur quietè pausare cum Sponsa,
quàm cum ea sedere ad mensam: sic ego
delector hâc vice, ut propter discretio-
nem omittas Communionem, quàm
ut accedas. Ad quod illa: Et unde,
Amantissime Domine mi, asserere di-
gnaris te modò satiatum? Respondit
Dominus: Ex singulis continentiis ver-
borum omniumque sensuum tuorum,
nec non etiam ex quibuslibet desideriis,
orationibus & voluntatibus tuis, qui-
bus te intendisti ad susceptionem sacra-
tissimi Corporis & sanguinis mei præpa-
rando, fateor me velut exquisitissimis
diver-

diversarum epularum ferculis optimè
satiatum. *Lib 3 c. 38. ab init.*

Fructu Sacramenti non destitueris, si habes verum desiderium illud percipiendi, bonus Dominus bonis intentionibus & voluntatibus nostris jam est contentus : Nec requirit actum, ubi moraliter non est facultas ad actum : Imò displiceret, si anima supra facultatem vellet se intendere, cum ipsi in tali defectu voluntas ex toto sufficiat. Re-signatus animus cum bono desiderio placet ipsi super omnia.

XI. Nemo impediendus de Sacra Communionem, nisi esset notorius de statu peccati mortalis.

QUædam persona, exigente zelo iustitiæ quandoque commovebatur adversus quasdam alias, quas ipsa apud se judicabat minùs paratas vel devotas, sæpius tamen ad Communionem accedere. Et hoc quandoque palam ipsis opponens, quasdam verbis suis fecit pusillanimiores ad communicandum. Pro qua dum ista orans Dominum interrogaret, qualiter ipse hoc in ea reputaret, Dominus respondit : *Cum deliciæ meæ sint esse cum filiis hominum, & ego hoc Sacramentum cum magno affectu in meam commemorationem retractandum & sedulo suscipiendum reliquerim : insuper per hoc cum fidelibus me remansurum usque ad consumma-*

summationem seculi obligaverim : quicumque aliquem (qui non sit in statu peccati mortalis) verbis vel suasionibus retraxerit , ille quodammodo meas delicias (quas in his habere possem) impedit vel interrumpit. Lib. 3. c. 78. ab init.

Nota : Qui sæpius frequentare vult Sacram Communionem & minus reverenter ac devotè ad eam videtur dispositus, à Superioribus est cohibendus, non ab aliis. De statu peccati mortalis (etsi peccatum fuerit notorium) post Confessionem nemo debet amplius judicare. Confessarius potest & debet dehortari, imò cohibere de Communionem pœnitentem, quem experitur in conscientia non ritè dispositum. Devotis & in pietate magis compositis animabus ad desiderium sæpius concedenda S. Communio ; quia in his verè habet Dominus suas delicias : Et ipsæ sanctè deliciantur in illo.

XII. *Quanto amore se Dominus in Sacramento Altaris nobis communicet, ipse Dominus proponit.*

Post sumptam Communionem, dum ad intima se recollegisset, exhibuit se illi Dominus in specie Pellicani, sicut depingi solet, rostro transfodiens eorum suum quod cum illa admirans diceret : Quid mihi, Domine mi, per hanc similitudinem niteris persuadere ? Dominus respondit : Ut consideres, quàm inæsti-

inæstimabilibus amoris stimulis propulsus, hoc tam prænobile donum porri-
go: quod si incongruum non esset ad-
dicendum, post hoc donum magis eli-
gerem mortuus remanere, quàm hoc
donum ab amante anima continere. In-
super etiam consideres, quàm excellen-
ti modo anima tua sumpto hoc dono
vivificetur in Vitam æternaliter perma-
nentem, sicut pulliculus Pellicani vivi-
ficatur ex sanguine cordis paterni. *Lib. 3.
c. 18. §. 6.*

Pondera, quàm verè hoc Sacramentum
vocetur & sit *Amor amorum*, quod benignis-
simus Filius Dei, Jesus Salvator noster non
tantum ex inæstimabili pietate se pro nobis
in Victimam Reconciliationis in Cruce se-
mel obtulerit, sed etiam suæ Charitatis me-
moriale perpetuum relinquens se nobis in
sanctissimo Eucharistiæ Sacramento in ci-
bum animæ instituerit, in quo summa Cha-
ritate se tribuit & totâ suâ substantiâ in ho-
minem se ut cibum imittit. Sic suæ deli-
ciæ sunt non tantum esse cum homine, sed
& in homine; nec spiritualiter solum per
gratiam, sed & corporaliter per realem præ-
sentiam; uti ipse de sumente hunc Sacratif-
simum cibum dixit: *In me manet, & ego in
illo.* Animæ unitur, corpori incorporatur.
Quare & addidit; *Qui manducat me, & ipse
vivet propter me.* Joan. 6. Nempe vivet vitâ
æternâ propter Unionem.

Considera ergo quanta Charitate & de-
votione

votione ad Divinam mensam, ubi dispensatur hoc Sacramentum Charitatis te accedere oporteat. Et vide ne indignus in iudicium tibi manduces: Nam dignis solum est ad Vitam. Hinc S. Bernardus: Etsi non digna (id est, non satis condigna) certe quantâ potes devotione suscipias panem illum, qui de cælo descendit & dat Vitam mundo, Dominicū videlicet corpus Jesu. Si anima non verè esurit hunc cibum, nempe ex interno Charitatis & devotionis affectu & fervore non excitata accedit ad hoc Sacramentum, minùs dignè sumit, nec animæ multum conducit.

XIII. *Gustu Spirituali percipitur suavitatis Sacramenti.*

A Liâ vice dum inter distributionem Sacramenti valdè desideraret hostiam videre, & inde à frequentia accedentium impediretur: intellexit Dominum blandè se invitantem & dicentem: Sua ve secretum, quod inter nos agitur, illis incognitum esse oportet, qui se à me elongant: sed tu si scire delectaris, accede, & non videndo, sed gustando experire, quid sapiat illud absconditum manna. *Lib. 3. c. 18. §. 9.*

Suavitatem hujus Sacramenti, inquit S. Thomas Aquinas, nullus exprimere sufficit, per quod spiritualis dulcedo in suo fonte gustatur. De hoc prædixit S. David per istud: *Cibavit eos ex adipe frumenti &*

K

de Petra

*In Opusculo.
57.*

de Petra mellis saturavit eos. Psal. 8. v. 17 Petra,
unde suavitas mellis fuit, est Christus, & hoc
maximè in S. Eucharistia, ubi se tam Cha-
ritate, quàm gustu Spirituali communicat
suis dilectis; Suavitas autem hujus panis
Eucharistici non sensualiter sed spiritualiter
percipitur. Proin non omnes, qui sumunt
hoc Sacramentum, percipiunt & gustant
suavitatem Sacramenti : quia non omnes
appetitu Spirituali accedunt & vero animæ
gustu manducant. Sic enim nec hîc *anima-*
lis homo potest percipere ea, quæ sunt Spiritus Dei,
1. Cor. 2. 14. Quia suo Spiritu non est pro-
ximus Deo, elongatus ab eo per suam sen-
sualitatem : nec ille, qui leviter & Spiritu
non benè dispositus accedit, nam non ad
gustandum Spiritum Dei accedit, solâ con-
suetudine ductus, tanquam ad communem
mensam. Qui ergo ut filii, *sicut novellæ oli-*
varum (id est, filii Pacis, pietatis & Chari-
tatis) conveniunt ad hanc sacram mensam,
ipsi gustant suavitatem Spiritus in hoc cœ-
lesti cibo. Hinc canit Ecclesia :

„ O quàm suavis est Spiritus tuus, Do-
„ mine, qui ut dulcedinem tuam in filios
„ demonstrares, pane suavissimo de cœlo
„ præstito, esurientes replebis bonis, fastidio-
„ sos divites dimittens inanes. Antiph. in
Vesp. festi Corporis Christi.

XIV. *In Sacra Communionem recipit a-*
nima expressionem Imaginis Christi,
& Christus anima.

IN festo Ascensionis Domini, cum de-
ferretur ei communicaturæ Corpus
Domini-

Dominicum, ait ad eam Dominus: Ecce ad te nunc Sponsam meam venio, non solum tibi quasi valedicturus, imò etiam iam te mecum assumpturus, ac Deo Patri meo presentaturus. In quibus verbis intellexit, quod Dominus per Sacramentum Corporis & Sanguinis sui veniens ad animam, desiderium & bonam voluntatem ejus sibi intrahit: unde sicut cera impressa sigillo ejus imaginem repræsentat; sic ipse similitudinem animæ in se Deo Patri repræsentat, eumque pro illa placans obtinet beneficia gratiarum.

Lib. 4. c. 37. Paulo ante med.

Pronunciavit ipse Dominus, Christus Amator noster: *Qui manducat meam carnem & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in illo.*

Joan. 6. 57. Pulchra similitudine hoc de-

clarat S. Cyrillus Alexandr. *Sicut enim lique-* *Lib. 4.*

facte cere si quis aliam ceram infuderit, alteram in loam,

cum altera per totum commisceat necesse est: Sic qui *c. 17.*

carnem & sanguinem Domini recipit, cum ipso ita

conjungitur, ut Christus in ipso & ipse in Christo

inveniantur. Iterum: Sicut parum (ut Pau-

lus ait) fermenti totam massam fermentat: sic par-

vula benedictio totum hominem in se ipsam attra-

hit & suâ gratiâ replet: Et hoc modo Christus in

nobis manet, & nos in Christo. Sed hanc bene-

ditionem non recipit, nisi qui dignè man-

ducat: hinc indignè manducantis imago

(nam in Judicium sibi manducat) in Chri-

sto non exprimitur & per eum Deo Patri

non repræsentatur.

Si dignè ac devotè Eucharistiæ Sacramentum recipis, præter augmentum gratiæ receptæ, alia gratiarum specialia beneficia à Deo expectare habes. Sanè devotè Communicanti specialius se Deus communicat & familiarius cum ipso agit.

XV. *Per dignam Communionem liberantur animæ de Purgatorio.*

Communicaturæ incidit desiderium, ut se demergeret in profundissimam Vallem Humilitatis, ut in ea lateret ob reverentiam dignationis illius, quâ Dominus pretiosum corpus & sanguinem suum communicat Electis. Unde patuit illi profundissima illa humiliatio, quâ Filius Dei descendit ad Limbum, ut ipsum evacuaret: Unde in Unione descensionis illius nitens, videbatur sibi ad profundum Purgatorij descendisse, & ibidem, quantum potuit, se deprimens intellexit Dominum sibi dicentem: In susceptione Sacramenti, te mihi sic intraham, ut tecum pertrahas omnes ad quosunque pervenerit odor desideriorum tuorum, qui inæstimabilis est in vestimentis tuis &c. Ut intelligas, quoniam miserationes meæ sunt super omnia opera mea: & non sit, qui abyssum Pietatis meæ possit exhaustire: ecce præstosum,

sum, ut per pretium istius vivifici Sacramenti multò plus accipias, quàm orare præsumis. *Lib. 3. c. 18. §. 16. ab init.*

Piè credendum, quod simile beneficium, quale huic Electæ Dominus contulit, etiam cuíque animæ humili ac devotè communicanti, juxta meritum suum & dignitatem, Dominus ex sua Pietate sit collaturus. Et hoc etiam colligendum ex doctrina prioris paragraphi, ex eo, quod Dominus intulit ad prolatam similitudinem: *Sic ego cum propria benignitate & dulcedine cordis mei devictus, per vivificum Altaris Sacramentum me cuíquam fide-
li (qui sine peccato mortali est) inclino, omnibus cæligenis, simulatq; terrigenis ac purgandis inæsti-
mabilis beneficii præsto augmentum.* Nam & i-
deò offertur in Ecclesia pro vivis & defun-
ctis.

XVI. *Periculose infirmus potest post
sumptum cibum corporalem sumere S. Eucha-
ristiam: Etiam non jejunus potest
percipere effectum Sacra-
menti.*

ORans etiam Dominum, ut in tem-
pore obitus sui præstaret sibi, ut
ultimus suus cibus fieret vivificum Sa-
cramentum Corporis Christi, hoc in
Spiritu accepit responsum, quod in hoc
non per omnia salubriter petiisset. Ef-
fectus igitur Sacramenti illius nulla

corporali necessitate potest minui: ergo multò minùs ex cibo illo, quem in tam pœnali necessitate fumat æger contra placitum suum, tantummodò ad sustentandam vitam suam ad laudem Dei. Unde ex percceptione Sacramenti illius, per Unionem, quâ homo Deo unitur, omnia bona ipsius nobilitantur. Sic etiam magis in illo tempore obitus cuiuslibet post susceptionem Sacramenti, omnia, quæ fecit per puram intentionem, meritoria fieri possunt, ut est patientia, cibus, potus & similia per Unionem Corporis Christi crescunt in æternalem cumulum meritorũ. *l. 3. c. 35.*

Necessitas dispensat in omnibus: Et hoc ex Benignitate Divina, quæ non vult esse contra Charitatem, ut ait S. Bernardus, quod est pro Charitate institutum. Hinc nec contra reverentiam est, nec aliquod impedimentum ad effectũ Sacramenti cibus corporalis sumptus ex necessitate ante S. Communionem.

Observe, quomodo intentio bona benè agit in omnibus, etiam quæ contra legem, cum necessitas non finit agere juxta legem. Cessat verò intentio esse bona, cum necessitas cessat; nam tunc est prævaricatio Legis, cum qua intentio bona esse non potest, quia malè agitur, eò quod contra obedientiam. Sic non oportet facere malum propter bonum.

Vide Eucharistia.

COMMUNIO SPIRITUALIS. ISI
COMMUNIO SPI-
RITUALIS.

I. *Quomodo anima disponatur ad per-
cipiendum fructum de Spirituali
Communione.*

DUM venisset quadam vice ad Mis-
sam debilis multum & ad Spiritua-
lem Communionem anhelaret, dixit
ad Dominum: O quam libentissime te
nunc, Vita animæ meæ, saltem Spiri-
tualiter susciperem, si tempus habuis-
sem aliquammodo me præparandi! Cui
Dominus respondit: Respectus Divinæ
Pietatis meæ te decentissime præparabit.
Quo facto videbatur Dominus respe-
ctum suum tanquam solares radios in
animam illius dirigere, dicens: *Firma-
bo super te oculos meos.* In quibus verbis
ista intellexit triplicem effectum, quem
respectus operatur in anima ad simili-
tudinem Solis, & etiam triplicem mo-
dum, quo ad illum obtinendum anima
debeat præparari. Primò enim respe-
ctus Divinæ Pietatis ad instar solis can-
didam reddit animam & ab omnibus
maculis purgatam, velut super nivem
dealbatam. Et ille effectus acquiritur
per humilem priorum defectuum

152 COMMUNIO SPIRITUALIS

recognitionem. Secundò respectus Divinæ Pietatis molliſcat animam & coaptat ad ſuſcipienda dona Spiritualia, quemadmodum cera molliſtur à calore ſolis, & aptatur ad imprimendum cuilibet ſigillo. Et hunc effectum obtinet anima per devotam intentionem. Ter- tiò respectus Divinæ Pietatis fecundat animam vario flore Virtutum, ſicut ſol fructiferam efficit terram ad produ- cendum diverſorum generum fructus. Et hic effectus obtinetur per fidelem confidentiam, quæ ſe homo totum Deo committens, fideliter confidens de ſu- pereffluentia Pietatis ejus, quod omnia, tam adverſa quàm proſpera, ſibi coo- perentur in bonum. *Lib. 3. c. 38. circa med.*

Bene exercetur hæc communio Spiritua- lis in defectum actualis, cum occaſio pro hac non eſt: Et hoc exercitium valde com- modum & utile eſt, cum anima intereſt Sa- crificio Miſſæ, ad Communionem Sacerdo- tis: Sed oportet, uti hîc à Magiſtro Pietatis docetur, ut priùs ſe diſponat *per humilem re- cognitionem ſuæ defectuoſitatis, per formatam devo- tam intentionem* (quæ eſt deſiderium in amo- ro perfecto velle uniri Chriſto) *per Reſigna- tionem in Divinam Voluntatem & confidentiam in ejus Pietatem.* Ad hæc cooperare, O ani- ma, & Deus tuus etiam magna operabitur in te. Ita enim bonus Dominus benigne operatur

operatur in nobis, si nos syncerè cooperemur ipsi.

Disponere se pro gratia, rogare pro gratia, confidere de gratia, adducit gratiam. Deus adest se desiderantibus, se quærentibus, in se confidentibus: quia isti accedunt ipsi.

II. Magnus effectus Spiritualis Communionis, ubi ex obedientia vel alia rationabili causa actualis omittitur.

AD utrasque Missas, dum Conventus communicaret, exhibuit se Dominus tantâ benignitate & dignatione adesse, quod videbatur singulis manu suâ venerandâ hostiam porrigere salutarem, sacerdote tamen quaslibet hostias signo Crucis consignante: Dominus autem JESUS de qualibet hostia, quam alicui porrigebat, videbatur effectivam valdè huic donare benedictionem. At illa de hoc admirans ait: Nunquid, Domine, majorem effectum habent, quæ jam sacramentaliter susceperunt, ut ego, quæ tot Divinis benedictionibus tuis gratuitè sum præparata? Respondit Dominus: Nunquid ditior reputatur ille, qui gemmis & monilibus decoratur; sive ille, qui aurum obrizum multum in abscondito habet re-

conditum. In quibus verbis Domini dabatur intelligi, quod quamvis ille, qui sacramentaliter communicat, indubitanter effectum salutis consequitur copiosum, tam in corpore, quàm in anima secundùm fidem Ecclesiæ. Ille tamen, qui purè ad laudem DEI ex Virtute Obedientiæ simul & discretionis omittit sacramentaliter Corpus Christi suscipere & desiderio ac amore DEI inflammatus communicat Spiritualiter, talem meretur Divinæ dignationis benedictionem accipere, qualem tunc ipsa accepit, multò effectuosiores fructum consequitur, licet hoc humanum lateat intellectum. *lib. 3, c. 38. ad fin.*

Impedita à Sacra Communionem actuali seu Sacramentali refice te, O anima, Communionem Spiritualis, & in hac gustum Spiritus & fructum singularem experieris cum intimo solatio.

Actus internus intensæ Charitatis poterit non solum actum bonum externum supplere; sed etiam præ isto ex majori efficacia Virtutis internæ majorem effectum habere. Nam ex affectu pensat nostra Dominus.

Obedientia promptè amore DEI supplet merita aliorum operum & actuum: Imò nec amittit merita aliarum Virtutum. *De hoc vide inferius.* V. Obedientia

III. Spi-

III. *Spiritualis Communio est inter-
sum desiderium sumendi Corpus
Christi,*

CIrea horam Oblationis hostiæ sa-
lutaris, cum illa eandem hostiam
offerret Domino in laudem æternam &
salutem totius Conventus, Dominus
ipsam hostiam in semetipso suscipiens &
ex intimis suis vivificam suavitatem
aspirans dixit: Ex hac aspiratione, Di-
vina refectione saginabo eas. Hinc illa
dixit ad Dominum: Num, Domine mi,
nunc communicas omnem Congrega-
tionem? Qui respondit: Non; sed
tantummodò desiderium habentes: Et
eas, quæ vellent habere desiderium. Cæ-
teræ verò, quia ad Conventum perti-
nent, tantum profectum inde habebunt,
quod adhuc validum desiderium dabi-
tur eis. *lib. 3. c. 16. circa fin.*

Hæc Spiritualis Communio est actus in-
ternus Charitatis. Peragitur amanti desi-
derio in se recipiendi Corpus Christi (quod
in Sacramento Eucharistiæ exhibetur & da-
tur fidelibus) & per hoc intimè uniendi se
cum Dilecto, non tantum spiritualiter sed
& corporaliter: Cum ergo corpore non li-
cet, conjungit se Spiritu, affectu, voto &
desiderio. Hinc suspiria illa animæ sitien-
tis: *Quemadmodum desiderat Cervus ad fontes a-
quarum, ita desiderat anima ad te DEUS.* *Sua-
vis*

*vit anima mea ad DEum fontem Vivum. Psal. 41
 ψ. 2. Item : DEus, DEus meus, ad te de luce
 nigilo : Sitivit in te anima. Psal. 62 ψ. 2. Ipsum
 desiderium sitis est anima, Inquit hîc S. Augu-
 stinus. Cum sua familia mittit anima su-
 spiria, Dilectus etiam suo favore & Chari-
 tate aspirat & ad eam suâ Pietate se conver-
 tit, ejusque in bonis replet desiderium.*

*In hac Communione Spirituali commu-
 nicat se Dominus animæ dilectæ intimiùs
 per Charitatem, quâ invicem suaviter in-
 hærent, & ipse in illa, & illa in ipso stricti-
 us manet.*

COMPUNCTIO CORDIS.

I. *Quid apud DEVM valeat & efficiat.*

CUM conventus timeret à facie ini-
 micorum, qui dicebantur fortiter
 armati prope Cænobium adventuri, &
 pro tali necessitate in communi persol-
 veretur Psalterium distinctum cum ver-
 su: *O Lux beatissima, &c.* & Antiphona
Veni Sancte Spiritus &c. & ista devotè
 cum aliis Orationi intenderet: Intelle-
 xit in spiritu, quod Dominus per talem
 Orationem compungeret corda quorun-
 dam Spiritu Sancto ad cognoscendum
 proprias negligentias, & pœnitendum
 eum

eum voluntate libenter emendandi, & de cætero pro posse eas cavendi. Cùmq; sic compungerentur, vidit de cordibus singularum taliter per spiritum compunctarum, quasi vaporem quendam efflare, qui Claustum & vicina circumdans, procul ab eis pellebat omnes adversarios: Et secundum quod cujuslibet cor erat magis compunctum & ad bonam voluntatem aclinatum, eò efficacior vapor ex illo efflans omnem contrariam potestatem remotius propellebat. Unde intellexit, quod Dominus per talem timorem & gravamen adversariorum, maximè intendebat ad se retrahere corda sibi electæ Congregationis, ut dum tribulationibus quassatæ & ab omnibus negligentis purgatæ ad paternam ipsius defensionem confugerent, Divinæ consolationis subsidium effectuosius invenirent. *Lib. 3. c. 48, ab init.*

Compunctio cordis, ait S. Augustinus, dicitur stimulus peccatorum, in dolore pœnitendi. Et hic dolor est donum speciale DEI, pro quo exorandus. Ideo ille hoc à Domino petit, qui ad eum dixit: Confige timore tuo carnes meas: à judiciis enim tuis timui. Psal. 118. v. 120. Quare petit hoc? Ut anima compungatur & sanctur. Initium enim salutis est Compunctio

*In Psal.
108. ad
v. 17.*

158 COMPUNCTIO CORDIS:

de grad
Humi-
Or. c. 1.

punctio cordis. Vis tibi DEUM propitium ?
Offer illi sacrificium Spiritus contribulati : pro-
fectò cor contritum & humiliatum Deus non de-
spiciet. Psal. 50. v. 19. Per Humilitatem, in-
quit S. Bernardus, pervenitur ad Verita-
tem. Ex qua salvamur. Planè cum ani-
ma redit ad cor & corde compungitur, etiam
in illa impletur: Misericordia & Veritas obvia-
verunt sibi : Iustitia & pax osculatae sunt. Psal.
84. 11.

Immittit subinde DEUS terrores & tribu-
lationes externè, ut internè compungat, &
Compunctio hominem ad Pœnitentiam
adducat. Jam actum est de anima, quæ
nec internè de bono instinctu movetur, nec
terrore externo animo concutitur.

Serm.
20. de
diversis

Cave, O anima, ne sis inter illos, de qui-
bus prædictus Sanctus Bernardus : Quan-
tos videmus humiliatos, sed non humi-
les : percussos, sed non dolentes : Cura-
tos quidem à Domino, sed ne ipsâ cura-
tione sanatos. De quo Propheta loqui-
tur ad Dominum : Percussisti eos & non doli-
erunt : attrivisti eos, & renuerunt accipere disci-
plinam. Jerem. 5. 3. Tu verò, O anima, quæ
verè DEUM quæris, obviantè tibi externâ
tribulatione, omninò dices : Tribulationem
& dolorem inveni & nomen Domini invocavi. Ps.
114. 3. Per hunc dolorem externum redu-
ceris ad internum de malo affectu animæ.
Sic percutit & sanat Bonus Dominus. Et
pius Pater flagellat omnem filium, quem recipit.
Hebr. 12. 6. Qui compungitur, recipit di-
sciplinam, & recipitur.

II. Anima, ex recognitione suorum defectuum humiliata & Compuncta, ipsi defectus sunt in profectum.

IN vigilia Nativitatis Domini dum intenderet laudare Dominum, DEUS Pater eam alloquens ait : Ecce iterum immitto animæ tuæ eundem affectum, quem præmisi ante conspectum Filii mei ad omnes humanæ fragilitatis emendandos defectus, qui similiter emendabit omnes defectus tuos, in quibus non est profectus. Verbi gratia : sunt quidam defectus, quos homo in se recognoscens humiliatur, & compungitur : Et in his est profectus humanæ salutis. Et tales defectus permitto quandòque etiam amicissimis meis, ut per ipsos in virtutibus exerceantur. Sunt & alii defectus, quos homo recognoscens vilipendit, &, quod pejus est, quandòque etiam pro iustitia defendit, nec ab his corrigi consentit. Et talibus defectibus homo maximum incurrit periculum & perpetuum damnum, *Lib. 4. c. 2. fol. 389.*

Initium conversionis & subsequenter profectus in bono, est vera & humilis recognitio suorum defectuum : Nam quàm diu homo non recognoscit, aut non vult re-

160 COMPUNCTIO CORDIS.

Serm.

252.

de temp

Tract.

de grad

Humi-

lit, c. 1.

cognoscere suos defectus, nec admittit in illis se corrigi, manet superbus & indignus Divinâ gratiâ. Dicit S. Augustinus: Si agnoscens quis reatum suum ipse se à Divino Altari subtraxerit, citò ad indulgentiam Divinæ Misericordiæ perveniet; quia, sicut qui se exaltat, humiliabitur; ita è contrario, qui se humiliat exaltabitur. Idem dicendum de omni alio humili actû compunctionis, ubi homo, verè se recognoscendo, se humiliat. Et *Humilitas* (ex qua procedit compunctio cordis) non est aliud, uti S. Bernardus, quàm ea Virtus, quâ homo verissimâ sui agnitione sibi ipsi vile, scit. Compunctio consistit in internâ Humilitate; sed cum actibus externis Humilitatis se insinuat, si tamen non subsit hypocrisis.

Adverte etiam, esse hominem defectuosum; necdum ei esse in perniciem animæ; imò in bonum, si inde humiliatur; sed si non vult recognoscere, & inde non humiliari, defectus erit ad æternam deficientiam.

Qui vult proficere, debet in suis defectibus deficere: Quantum in his deficit, tantum in bono proficit. Verè compunctus semper est in profectu: Nam præterita pœnitet, & ad futura, sibi ad bonum, se semper extendit. Hic totus Deo intendit: Et quia intendit, totus semper compunctus, semper pius, semper humilis.

Vide Humilitas, Pœnitentia.

CON-

CONFORMITAS NO- STRÆ VOLUNTATIS CUM DIVINA.

*I. Anima conformans se Divine Volun-
tati, est illa dilecta, in qua Sponsus sin-
gulariter complacet sibi.*

Orans pro aliis, quæ se specialiùs e-
jus orationibus commendaverunt,
dixit ad Dominum: Nihil aliud, Domi-
ne, placet mihi pro eis petere, quàm ut
placidissima tua Voluntas in omnibus
illis perficiatur. Post hæc iterum Do-
minus: Et quid vis, ut faciam tibi? Ad
hoc illa: Pro omnibus deliciis exopto,
ut tam in me, quàm in omni creatura
tua placidissima & laudabilissima Vo-
luntas perficiatur. Et ad hoc perfici-
endum quodlibet membrorum meo-
rum figillatim cuilibet pænæ exponere
paratissima invenirem. Cujus verbis
benignissima pietas DEI, quæ adspiran-
do prævenerat, subsequendo remune-
rans, sic respondit: Ex quo tanto de-
votionis affectu voluntatē meam pro-
movere studuisti, ecce secundum assue-
tam mihi benevolentiam remunerabo co-
natum tuum, hoc dono tibi præstans, ut

162 CONFORMITAS NOSTRÆ VOLUN-
ita placida appareas oculis meis, qua-
si nunquam, vel in minimo meam
præterieris voluntatem. lib. 3. c. 11.
ad fin.

Non dubitandum, hoc beneficium pro-
mereri quamvis animam, quæ taliter se
consignat & conformat Divinæ Voluntati:
quia & hæc est, de qua dicit: *Voluntas mea
in ea.* Isaia 62. v. 4. Si perfectè & ex toto
corde Deum amas, facilè te ejus voluntati
conformabis: nam amantes student sibi in-
vicem fieri conformes.

Si voluntas tua tota in Deo, perfecta est
Charitas tua; hinc & voluntas ejus in te:
ex toto places ei. Nil habes, ut amplius ti-
meas, nec animæ, nec corporis malum; nam
ea est conditio perfectæ Charitatis, ut foras mit-
tat timorem 1. Ioan. 4. 18. Sic verò, ut non
tantum amplius anima ex timore non agat,
& cavenda caveat; sed amore: verum eti-
am timorem, tam à præfenti, quam futuro
animæ malo; quia habet Deum protecto-
rem & conservatorem. Mittit & timorem
mali temporalis & corporalis; quia confor-
tat in omni tribulatione Charitas. Quod
ergo dictum: *Non contristabit iustum, quid-
quid ei acciderit.* Proverb. 12. 21. ideo di-
ctum; quia stat totus conformis ad Divi-
nam Voluntatem, quam non timer, sed
exoptat & expectat.

Hinc SS. Martyres in suis pœnis, & omnes
alii dilecti Dei in suis laboribus & adverfi-
tatibus erecti stabunt: erant semper quadrati
lapides, quocunq; & quomodocunq; verte-
bantur stantes ad voluntatem Dei. Pulchrè in
hos

„ hoc S. Augustinus: Attendite, inquit, simi-
 „ tudinem quadrati lapidis, similis debet
 „ esse Christianus. In omni tentatione sua *In Psal.*
 „ Christianus (nempe, qui fidem habet, quæ *86. ad*
 „ per dilectionem operatur) non cadit: & si im- *vers. 2:*
 „ pellitur & si qua vertitur, non cadit. Nam
 „ quadratum lapidem quacunque verteris,
 „ stat. Quare hoc salutari monito concludit: Sic
 „ ergo conquadramini, ad omnes tentatio-
 „ nes parati: quicquid impulerit, non vos
 „ evertat. Stantem te inveniat omnis ca-
 „ sus. Planè inveniet, si stabis conformis
 „ ad Divinam Voluntatem.

II. *Anima conformans se Voluntati
 Divinæ, emplastra lesu Vulneribus appli-
 cat: ita enim ipse hanc Chari-
 tatem acceptat.*

L Egatio Domini cum pervenisset ad
 Conventum pro assumendis qui-
 busdam personis ex Congregatione no-
 stra ad instituendam Religionem in alio
 quodam Monasterio, & idem sermo de-
 venisset ad istam, ipsa secundum quod
 erat optimæ voluntatis & semper
 prompta ad omne beneplacitum Dei:
 licet viribus corporis esset destituta,
 zelo tamen laudis Divinæ instigata co-
 ram quadam imagine Crucifixi in fer-
 vore Spiritus obtulit Deo cor suum in
 laudem æternam, ad perficiendum cor-

164 CONFORMITAS NOSTRÆ VOLUN-
pore & animâ omne beneplacitum ejus.
Ad quam oblationem Dominus tam
medullitus complacatus videbatur,
quod quasi ingenti gaudio & amicissi-
mâ blanditate se de patibulo Crucis de-
mittens in amplexus suavissimos eam
suscepit, ineffabiliter exultans, sicut in-
firmus jam penè desperatus, lætatur ad
oblationem medicamenti diu desidera-
ti & optati, unde sperat ad plenûm se
pristinam recepturum sanitatem, eam-
que blandè vulneri lateris sui suavissimi
applicans ait: *Benè venias mihi Charissi-
ma, Vulnerum meorum emplastrum lenissi-
mum, omniumque dolorum meorum releva-
men suavissimum.* In quibus verbis in-
tellexit, quod quando quis offert inte-
gram voluntatem suam ad omne bene-
placitum Dei, quantumvis etiam sciret
adversitates sibi imminere: hoc Domi-
nus acceptat tali modo, quasi homo
tempore Passionis ejus omnibus Vul-
neribus suis lenissima adhibuisset em-
plastra. *lib. 3. c. 64. ab init.*

Quare ita acceptat Dominus? Quia Cha-
ritate vulneratus gratitudinem de nostra
Charitate (quæ in ista conformitate perfe-
cta est) recognoscit & affectuosè de aman-
te animo acceptat. Nam & ipse pro nobis
oblatus est, quia ipse voluit: vulneratus est propter
iniquitates nostras Isaïæ 53. ut nos ab illis sa-
naremur.

naremur. *Obediens factus usque ad mortem Crucis. Philip. 2.* Gratitude lenit dolores & labores, pro alio susceptos & portatos.

Para ergo, O Anima, cor tuum, ut cum illa amante & resignata anima dicas: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. Psal. 56.* Paratum ad omnem Voluntatem tuam. Parabis per hoc Dilecto tuo semper gratissima emplastra in Officina cordis tui; & eò magis, quò magiste conformem reddideris Dilecto tuo in voluntate tua. Tu lenies dolores suos, ipse tuos. Per istam conformitatem tota es Dilecto tuo, quam te requirit sibi esse. Tu es illa, de qua dicit: *Vna est columba mea, perfecta mea. Cant. 6. v. 8.*

„ Talis conformitas, inquit *S. Bernardus* ma- Serm.
 „ ritat animam Verbo, cum videlicet, cui si- 83. in
 „ milis est per naturam, similem se nihilo- Cant.
 „ minus exhibet per Voluntatem. Diligens
 „ sicut dilecta est &c. Verè Spiritualis san-
 „ ctique connubij contractus est iste, Parum
 „ dixi contractus, complexus est. Comple-
 „ xus planè, ubi idem velle & idem nolle,
 „ unum facit Spiritum de duobus.

Vide Abdicatio propriæ Volunta-
 tis & Resignatio in Divin. vo-
 lunt.

CONSOLATIO HUMANA.

*Hec si nimium queratur, minuitur
 nobis Divina.*

QUod contrarietas, seu privatio
 delectionis in pœna, sit augmen-
 tum

tum in gloria, valde evidens accepit testimonium, quod ipsa tamen nondum intellexit. Igitur cum die quodam circa festum Pentecostes tam intolerabili lateris torqueretur dolore, quod astantes facilius judicassent eam ipso die morituram, quam evasuram, si non scivissent eam à simili dolore sæpius convalluisse, Benignus Amator & verus animæ consolator, hanc sibi vicem reddebat: quod quandocunque fervientium negligentia egens jacebat, ipse pius Dominus Benignus illi aderat, *cujus suavisflua præsentia dolorem ejus mitigabat & temperabat.* Cum verò obsequentium cura diligentior adesset, Domino se subtrahente, dolor ingravescebat: ut per hoc daretur manifestè intelligi, *quòd quantò quis ab humanis solatiis derelinquitur, tantò magis à Divina misericordia respicitur.* Et cum vergente die ad vesperam illa nimietate cruciatus afflicta obtinere niteretur à Domino, ut dolor ipsius leniretur, Dominus sublevans brachia sua, ostendit se quasi pro ornamento in pectore suo gestare dolorem, quem illa toleraverat per diem. Cum autem videret ornamentum illud quasi perfectum, nec ex aliqua parte
habere

habere defectum, exhilarata sperabat, quod ex tunc etiam dolor ipsius cessare deberet: Unde Dominus subjunxit: *Hoc quod deinceps patieris, huic ornamēto splendorem addet. Videbatur enim, quamvis gemmatum, tamen minus fulgens ornamētum, tanquam aurum obscuratum. lib. 3. c. 3. ab init.*

Consolatio humana vel est in verbis, vel in aliquo subsidio corporali, seu temporali. Utraque, si exhibeatur, necessitatem patienti, boni operis habet meritum. Patiens autem, præ alijs omnibus, suam consolationem in Deo quærat, & maximè in spe futuræ consolationis & beatæ retributionis: humanæ ne nimium intendat, ne sibi Divina deficiat. Auxilium tamen pro salute corporali necessarium nullus non rectè quærit; imò ad hanc nos conservare tenemur, hinc & de medio inquirere. Deliciosæ solum consolationes animæ non conducunt.

Qui humiliter suam portat necessitatem, vel desolationem, expectet securè Divinam consolationem: si non submittit temporaneam, certius ab eo expectanda æterna. *Beati, qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur: Matth. 5. 4.* Hinc de paupere, in terris humano solatio omninò destituto Lazaro dictum: *Nunc autem hic consolatur. Lucæ 16. 25.* Et ecce, quò diutius in adversitate & necessitate tua desolatus relinqueris, tu autem in humilitate & patientia perseveras, ornata magis, ad æternum tibi solatium, paratur æternæ gloriæ corona; uti Magister

Pietatis hîc docet. Afflictus autem & desolatus Spiritu non negligat in sua necessitate consolationem salutarem quærere apud medicum & directorem Spiritualem : nam etsi de homine, tamen non humana, sed Divina magis est ; quia Spiritualis & propter Deum, ac sic per hominem Dei consolatio est. Insuper per talem consolationem non intenditur commodum corporis temporale, sed animæ bonum & æternum. Ipsa tamen anima talem afflictionem & humiliationem suam humiliter ferat ; ac de pio Domino, qui consolatur humiles, benè sentiât & confidat, quod non deseret usque in finem.

Vide Humilitas, Patientia.

CONTEMPLATIO RERUM DIVINA- RUM.

I. Ex valle humilitatis est ascensus ad sublimitatem Contemplationis.

Ioannes Apostolus & Evangelista apparuit huic virgini oranti die quâdam in Adventu flavis vestibus indutus, quæ aureis aquilis undique erant intextæ. Per quod figurabatur, quod quantumvis Beatus Joannes elevabatur supra se per excessum mentis in Contemplatione, dum adhuc viveret in corpore : semper tamen conabatur se in
vallem

vallem Humilitatis per propriæ vilitatis recognitionem deprimere. *lib. 4. c. 4. ab init.*

Humilibus Deus dat gratiam. 1. Petri 5. Placè nec istam Contemplationis, nisi humilibus. Non est accessus ad Deum, nisi per humilitatem: non tantum quò ad fruitionem, sed nec etiam quò ad contemplationem in hoc vita. Humilibus solum se exhibet Deus. Excelsus Dominus humilia respicit, & alta à longè cognoscit. Psal. 137. 6. Ideò „ procul à superbis, juxta humilibus. Vis tibi „ bi propinquet Deus? (ait hîc S. Augustinus) Humilia te. Nam tantò à te erit altior, quantò tu elatior. Sine humilitate ergo non continges Deum, nec possessione (nempe per gratiam) nec contemplatione, ut possis videre bona Domini, seu ipsum Dominum in Bonitate sua. Inclinat se humilibus. Non proin præsumat accedere ad Divina Mystica, qui humiles non sunt: quia hæc Pater tantum revelat parvulis.

Beatus vir, cujus est auxilium abs te Domine: (humilis gaudet hoc beneficio) ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum, in loco quem posuit. Psal 83. 6. Ascendit & vivendo & contemplando.

II. *Ut anima fiat Contemplativa, incipiat à Passione Domini.*

Apparente ei S. Joanne Evangelista vestibibus flavis, aureis aquilis intextis, considerando diligentius eum ornatum,

tum, videbatur sub aquilis illis aureis color quidam rubeus apparere, qui ex omni parte circa aquilas parum permiscabat, figurans, quod Beatus Joannes contemplationis suæ ordinem semper inchoare studebat à memoria Domini-
 cæ Passionis, quam nimirum oculis conspexerat, & corde medullitus per intimam compassionem persenserat: sicque paulatim procedens usque ad celsitudinem Divinæ Majestatis subvolabat, quam irreverberatis oculis mentis, quantum mortali homini fas erat, perspicaciùs contemplabatur. *lib. 4. c. 4. paulo post init.*

Idem incipientibus, parvulis seu novellis in Religione suadet S. Bernardus, ut primò nempe assuescant meditari de vita & Passione Christi; quâ meditatione, tanquam lacte adhuc nutriantur: dein factò in Spiritu majori profectu, & charitate magis accrescente, ac mente cælestibus & Divinis magis jam illustrata, paulatim & successivè se ad sublimiora dimittant Divinæ Bonitatis; ac se jam etiam tanquam solidiori cibo, cum jam robustior sit anima, pascere incipiant cælesti sublimiori contemplatione: ut jam non tantum amplius considerent, quæ fecit Deus homo propter hominem mirabilia super terram; sed etiam contemplentur & gustent medullam Bonitatis illius in se.

Sed & in Passione Domini summa re-
 cet Pietas Dei, quam syncerè recognoscens
 homo

homo elevatur etiam ad recognoscendam Divinam Bonitatem. Et summa hæc ac nobis salutaris est Contemplatio Deum esse Bonum; & Bonum in se, (nam essentialiter est Bonus) & Bonum nobis. Et planè, ut ait S. Augustinus, Deum esse Bonum omnis boni, unde omne bonum, cui non addatur, quid sit ipsum Bonum.

A quo Summo Bono participamus per naturam, quidquid in nobis est boni; & per gratiam, quidquid nobis accedit ad animæ bonum. Et hoc Bonum maximè recognoscimus, cum recognoscimus, quod ille, qui est hoc Bonum, etiam nobis factus sit tam Bonus, & se ipsum nobis communicaverit tantum Bonum.

III. *Addictus Contemplationi nemo ex Religiosa Communitate in tantum sit, ut per hoc negligat exercitia Regularia communia externa & corporalia: nisi certus Spiritus veri instinctus sit.*

I Psa ad Dominum: Dicent fortè, cum in ordine Coenobitali fecerim Professionem, tenerer certò sic fervorem devotionis temperare, ut rigori Ordinis Regularis valerem deservire. Ad quod Dominus hâc similitudine ipsam dignatus est docere: Sicut, inquiens, si ordinarentur aliqui Camerarij coram mensa regis sedulò fervituri ob reverentiam

rentiam regis, Rex verò senio confectus, siue debilitatus advocaret unum de adstantibus, in cuius sinu delectaretur sustentari per tempus pausaturus: valde indecens esset, si Camerarius ille, super quem rex eligeret repausari, repente surgens ipsum cadere permitteret, eò quod ad standum coram mensa ipsius quondam ordinatus fuisset. Similiter imò multò magis incongruum est, ut ipse, quem ego gratuitâ pietate meâ attraho ad fruitionem contemplationis, se ab illa retrahat propter sequendum rigorem Ordinis cujuscunque Professionis, cum ego Creator & Reformator Universitatis in infinitum magis delecter in una amante anima, quàm in omni labore & exercitio corporali, quod unquam ab aliquo peragi potest sine amore & pura intentione. Et adjecit Dominus: Si quis autem certitudinaliter non trahitur à Spiritu meo ad quietem Contemplationis, & tamen negligit ordinem ob studium concupiscendæ Contemplationis: ille quasi non vocatus cum rege videtur se ad mensam ponere, cum ante mensam ordinatus sit regi ministrare. Unde sicut minister, qui se mensæ regis apponit non invita-

invitatus, parum consequitur honoris, sed magis contemptum suæ irreverentiæ acquirit : Sic ille, qui ordinem negligens, suo conamine nititur fructum Divinæ Contemplationis obtinere, quam nullus sine dono meo speciali valet habere : quandoque magis ex hoc consequitur, quàm profectum, dum nec in illo proficit, & tamen in eo, ad quod tenetur, tepescit.

Adverte, quod duo Magister Pietatis hic doceat, quæ ex discretionem Spiritus sunt observanda. *Primum* : Ut, qui adducitur vero spiritu ad exercitium Contemplationis, non se abstrahat à suavi familiaritate Dilecti ad opera & exercitia corporalia externa. *Secundum* : Eum, qui certus non est de ductu Spiritus veri, rectius acturum, si se communi Ordini ad exercitia externa conformet ; quæ cum amore sincero & pura intentione agit, æquè is Deo, quàm contemplativus gratus est.

Cedere subinde instinctui Spiritus anima potest ; sed si discernere Spiritum potest, & hunc à gustu propriæ voluntatis. Monet S. Joannes : *Nolite omni Spiritui credere : sed probate Spiritus, si ex Deo sunt.* 1. Joan. 4. v. 1. Verum hæc probatio non facile de iudicio proprio sumenda, quod facile fallit ; sed magis de prudenti alieno : nisi in hoc jam satis experientiâ sit edocta anima.

Necdum plenè exercitati in Charitate, Resignatione & Humilitate non præsumant se immittere per Contemplationem in exercitia

citia intimæ Unionis & familiaris Amoris; quia planè ad ista adhuc non sunt dispositi, non enim de vero Spiritu sunt, qui tantum requiescit super humiles & perfectè resignatos.

Adverte etiam, uti hîc expressit Bonus Magister noster, quod Exercitium Contemplationis sit speciale donum Dei, quod gratuitò ipse largitur: Si ergo non vales benè contemplari, stude benè conversari. Sine contemplationis exercitio poteris salvari; sed non sine exercitatione in conversatione bona.

Optimè agit illa anima, quæ intermiscet tempora temporibus, nunc se applicando exercitiis internis, Orationis mentalis seu meditationis; nunc externis in opere forsitan aliquo manuali, vel ad communitalis bonum, vel ad Charitatem proximi, juxta occasionem & rationem temporis ac dispositionem Ordinis. Uti autem in illis tractat cum Deo, sic ista tractet propter Deum: conetur tamen etiam subinde istis sub exercitiis externis mentem in Deum pio elevare affectu interno; ne etiam sub istis corde planè absit à Deo. Omnium optimè illa, quæ in omnibus agit juxta Obedientiam: nam Obedientia prævalet omnibus exercitiis privatis, etiam optimis Spiritualibus.

In hac re præclarè ac fusè agit noster Ludovicus Blosius in Conclavi animæ fidelis, maximè *par. 1. c. 11. & par. 2. c. 7.*

Vide Meditatio.

COR HUMANUM.

I. *Anima, cum Christo Dilecto offert
cor suum, ipse suum vicissim
offert illi.*

IN Dedicatione Ecclesiæ, sub Respon-
sorio *Benedic &c.* introduxit eam
Dominus in locum, ultra quàm dici
posset admirabilem, scilicet cor JESU
Christi, quod dispositum erat ad mo-
dum domus, in qua erat festum Dedi-
cationis celebratura. Quam cum in-
gressa sibi videretur deficere præ inæ-
stimabili affluentia delectationum, di-
xit ad Dominum: *Domine mi, si Spiri-*
tum meum introduxisses in aliquem locum,
in quo stetissent pedes tui, optimè sufficeret
mibi: sed quid attentabo tibi respondere pro
tam stupenda dignatione, quam modò mibi
exhibes? Ad quod Dominus respondit:

Ex quo tu studes mibi digniorem partem
substantiæ tuæ, scilicet cor tuum sæpius præ-
bere; congruum iudico, ut & ego pro omni
delectamento cor meum tibi exhibeam, qui
sum Deus tibi in omnibus omnia, virtus,
vita, scientia, victus, vestis, &c. quæ velle
potest mens tua. Tunc illa: Quod unquam
in aliquo tibi cor meum consentire potuit, hoc
idem,

idem, Domine mi, donum tuum erat. Et Dominus: Naturale mihi est, ut quemcunque, prævenero in benedictionibus dulcedinis, etiam subsequar in beatitudinibus remunerationum. Et si quis mihi cooperatur, ut eum mihi cooptem secundum beneplacitum cordis mei, necesse est, ut me illi conformem secundum omne beneplacitum cordis sui. lib. 4. c. 60. brevi post init.

Genes.

4.

Nil amplius Dilectus animæ nostræ de nobis habet in desiderio, ut recipiat, quam cor nostrum; quia hoc dando, damus totum, quod ipse à nobis requirit, & ad reddendum nobis dedit. Et hoc donorum omnium ipsi gratissimum. Quidquid aliud dederis & cor non, nil dedisti: nec respicit aliud, quocum cor non datur. Obtulerunt ambo fratres, Abel & Cain munera sua Domino, sed respexit, ait Scriptura, *ad Abel & ad munera ejus: ad Cain verò & ad munera ejus non respexit.* Cur hoc? Quia Cain non applicuit, Abel verò ad munera applicuit cor suum. Ideo, præ omni alio petit apud Sapientem Cor tuum: *Præbe, inquit, fili mi, cor tuum, mihi. Proverb. 23. 26.*

Totum, quod es, debes Deo Creatori tuo: sed totum quod es, est in corde tuo: Vita nempe animæ & corporis tui: si non vivis, nihil es. Et ideo petit, quia in corde est Vita tua, ut ipsi ex toto vivas: & quia amat te, hoc petit à te, ut sit custoditum apud se: petit, ut donato etiam retribuatur possessionem Vitæ æternæ. Unde dabis cor? Da amorem, da affectum, da desiderium, da voluntatem,

luntatem & dedisti cor tuum. Si omnia tua propter ipsum, & voluntatem tuam totam configaasti ipsi, dedisti cor tuum: quia ex toto illi vivis.

Ecce, quàm bonus Deus tuus: Da tu ex toto cor tuum, & ipse se totum reddit tibi. Hoc indicat apud Psalmistam, ubi monet: *Delectare in Domino* (sic, da Domino cor tuum) & dabit tibi petitiones cordis tui Psal. 36. 4. Nempe dabit, quod petit cor tuum. Quid petit cor tuum? Deum (si tamen est *Deus cordis tui*) quo solo verè reficitur & satiatur. Hoc expertum cor S. Augustini, qui ait: Ego aliud & aliud seque- *Soliloq.*
 „ bar & à nullo implebar: dum non in me c. 13.
 „ inveniebam te incommutabile & singu-
 „ lare indivisum, unum bonum, quod con-
 „ secutus non egeo; quod possidens satiatur
 „ totum desiderium meum. Deus ergo pe-
 tit cor tuum, & cor tuum petit Deum
 suum. Da Deo, quod à te petit; & ipse
 etiam dabit, quod petit cor tuum, nempe
 se ipsum, quo melius & excellentius dare
 non potest. Dat se tibi nunc per gratiam
 & internam pacem: dabit se dein per æter-
 nam sui fruitionem.

II. Cum anima offert cor suum Christo
Filio Dei Dilecto suo, offert ipse illud
unitum cordi suo Deo Patri.

ET cum ista offerret Domino cor
 suum per hæc verba: Ecce, Domine,
 cor meum, abstractum ab omni creatura, in-
 tegrâ voluntate offero tibi, orans, ut illud
 abluas in Virtuosa aqua lateris tui sanctis-
 simi,

fini, & decentissimè exornes illud in pretioso sanguine dulcissimi cordis tui, ac tibi convenientissimè coaptes illud in aromatico vapore Divini amoris tui: apparuit Filius DEI, offerens illud DEO Patri unitum cordi suo Divino in similitudine calicis, qui ex duabus partibus cerâ esset compactus. Quod illa videns supplici devotione dixit ad Dominum: Præsta Amantissime Deus, ut cor meum semper tibi adsit ad similitudinem flaconum, qui ad refectionem Dominorum deferuntur, ut semper pro placito tuo, illud habeas inmundum ad infundendum & effundendum, qualicunque hora volueris, & quibuscunque tibi placuerit: Quod filius DEI benignè acceptans, dixit ad Patrem: In tuam æternam laudem, O Pater Sancte, cor illud effundat, quæ cor meum dispensativè continuit in mea humanitate lib. 3. c. 30 §. 1. ab init.

Anima, quæ prædicto modo offert Christo Dilecto cor suum, eodem etiam beneficio gaudebit, quo Beata hæc anima in oblatione sui cordis est beatificata.

Cor Christo offertur, cum totus amor in ipsum convertitur; & hoc toties, quoties Amoris est renovatio. Unde toto amore ad ipsum convertamur apud Prophetam nos monet. *Convertimini, inquit, ad me in toto corde vestro. Joel. 2. 12.* Est cor ex toto ad Chri-

Christum Dilectum convertum, & ipsius
 „ cordi unitum, si nihil omnino diligat, ait
 „ *S. Bernardus*, nisi ipsum, aut certe propter
 „ ipsum. Minus enim re, Domine, amat;
 „ qui tecum aliquid amat, quod propter te
 „ non amat. *Augustinus Soliloq. c. 19.* Ha- Serm.
2. de
Qua-
drage
 bet planè ea anima cor suum ad Christum
 convertum, quæ verè dicere potest: Ego
 „ dilecto meo (id est, toto corde, toto di-
 lectionis affectu ipsi adhæreo) Si hoc est, re-
 ctè etiam præsumere potest, ut dicat: *Et ad*
me conversio ejus. Cant. 7. 10. Nempe scio,
 quod dicat: *Ego diligentes me diligo.* Proverb.
 8. 17. Hinc non dubito cor suum ad me
 esse convertum & cordi meo unitum. Nam
 „ magnes amoris est Amor. Magnes attra-
 hit & unit.

Si cor tuum totum consecrasti Christo,
 non dubites cor tuum gratum DEO esse sa-
 crificium propter Christum filium suum di-
 lectum. Et hoc est, quod dixit Filius: *Quis*
diligit me, diligitur à Patre meo. Joan. 14. 21.

Præparat Christus ipse sibi gratam inhabita-
tionem in corde nostro, si ipsi consignemus clavem
proprie Voluntatis. lib. 4. c. 23. circa fin.

Sed vide de hoc supra V. Abdica-
 tio propr. volunt. n. 5.

III. *Cor nostrum est thalamus: qualiter*
hic Sponsus animæ nostræ exornandus,
ab ipso docetur.

DUm audiret cantari secundum Re-
 sponsum, & doleret se Primum,
 scilicet *Adorna, &c.* non audivisse, dixit

ad Dominum : *Doce me, Amantissime Domine, qualiter thalamum cordis mei tibi placidissime debeam exornare.* Cui Dominus : *Expande cor tuum, sicut olim aperiabantur tabulae deauratae in templis idolorum, ut provocarent populum ad sacrificandum in diebus festis paganorum, & fac me videre imagines depictas in eo, in quibus delectatur anima mea miro & ineffabili modo.* In quibus verbis Domini intellexit, quod Dominus inæstimabiliter delectatur in corde illius, qui sibi hoc expandit per jugem commemorationem malorum suorum & DEI beneficiorum gratuito-
rum. lib. 4. c. 9. paulò ante med.

Qui suam præteritam malitiam dolenter, & Divinam Bonitatem in se operantem gratè recognoscit, thalamum cordis sui amanti Sponso pro voto parat & exornat.

Dominus, Dilectus animæ nostræ, cor ab homine desiderat, ut illud solus possideat & totus inhabitet : & hoc, quia amat hominem. Præpara ergo & exhibe ei sic cor tuum, ut sit ipsi non tantum gratum habitaculum, sed & thalamus suavis quietis. Nempe delectatur Dominus corde contrito & grato : Contrito de peccatis, grato pro beneficijs. Taliter præparatum & dispositum cor inhabitat & suavem in illo sibi quietem sumit. Cor contritum advocat, cor gratum recreat.

Qui amplius non dolet de præteritis delictis & non reddit gratias pro acceptis beneficijs.

CORRECTIO FRATERNA. 181

beneficijs, DEUM quasi obliviscitur, & hæc oblivio redundat in se ipsum. Contritio semper confirmat Veniam, Gratitude semper adducit maiorem gratiam. Jubemur, *In Cant.*
inquit S. Bernardus, colligere fragmenta ne *Serm.*
percant, id est, nec minima beneficia ob- *5. circa*
livisci. Nunquid non perit, quod dona- *med.*
tur ingrato? Idem dicit: Ingratitudo vi-
as obstruit gratiæ, & ubi fuerit illa, jam *Serm.*
gratia accessum non invenit, locum non *2. de*
habet. *septem*

Exhibe ergo semper, ô anima, Cor con- *pani-*
tritum & gratum Dilecto tuo, planè erunt *bis ad*
ei deliciæ esse tecum. *int.*

Vide Gratia.

CORRECTIO FRATERNA.

I. *Hæc ob respectum hominum non in-*
termittenda. Est DEO valde
grata.

V Idens aliquando unam personam in quibusdam observantijs Regularibus negligentius agentem, cum timeret se coram DEO culpam incurrere, si ipsam, cum sciret, negligeret ad meliora promovere, simulque ex humana fragilitate metueret, quod quædam blandiores dictura essent, quòd se plus, quàm necesse esset, occuparet minora promovendo: more sibi solito obtulit

hoc in laudem æternam Domino, quod Benignus Dominus multum gratanter se acceptare demonstrans ait: Quotiescunque hoc verbum, vel simile pro amore meo supportaveris, toties apud te firmissimè circummuniam & undique circumvallabo ab omnibus occupationibus, quæ te in aliquo à me possent impedire: ad similitudinem, sicut Urbs præmunitur vallibus & muro: & insuper ad cumulum meritorum tuorum superaddam omne meritum, quod quilibet lucrari posset, si humiliter monitis tuis ad laudem meam devotis studiis obaudierit. lib. 3. c. 62. per tot.

Si discreto & pio zelo in aliquo defectu corrigis fratrem tuum, Deo rem gratam facis: tibi & illi ad salutem agis. Nam verè, ut ait S. Hieronymus, *per salutem alterius nobis quoque acquiritur salus.* Conclude è converso: Per jacturam salutis alterius, quam cum possemus præpedire & non facimus, nobis ipsis quoque jacturam firmissimus: quia agimus contra Charitatem. Magis respicienda gloria Dei, quam gloria & favor hominum, unde pro salute proximi impediamur.

Dicis forsan: Modica sunt, quæ non curanda. Sed & modica nec in se, nec in alio spernenda. Et minora curanda sunt mala, ne in majora excrecant. Qui affectus malos corporales etiam parvos non citius curat, vel curari non admittit, excrecent paulatim

latum in majores & periculosiores. Una etiam scintilla parva non citius sopita potest incrementum sumere in grave incendium. Una parva rimula in navi non maturius obstructa potest esse causa ruinæ totius navis:

Hæc Correctio fraterna tam est necessaria, non tantum ut proximum lucremur, sed etiam Communitatem à malo præservemus. Nam omissio fraternæ Correctionis facit malum serpere de anima ad animam. Hinc ille ex antiquis Patribus dixit non aliam esse causam, quod mundus pereat, quam *omissio fraternæ Charitatis*. Et S. Augustinus, bonos cum malis in hoc mundo gravissimis calamitatibus affligi, testatur ob defectum fraternæ correctionis. lib. 1. de Civ. vit.

Sed etiam forsan dices: Frustra ago: non acceptat proximus. Tu tamen exhibe medicinam, fac Charitatem: si hanc non recognoscit, tibi manet meritum & ipsi periculum perditionis. Tuum conatum Dominus respiciet, & ad bonum commune etiam venire faciet, DEI c. 2.

II. *Ad correctionem fraternam, quæ potest fieri vel immediatè per se, vel median-
tibus Superioribus quisque Religio-
sus obligatur.*

Cum ex libro Genesis 4. pronunciatum fuit in Choro: *Vbi est Abel frater tuus?* intellexit per Verbum illud, quod Dominus à quolibet Religioso requirat quodlibet factum à proximo suo

contra Religionem, cujus cautelam ipse aliquo modo prævenire posset, five ipsum admonendo, five prælatis suggerendo. Et quod illa excusatio, quâ quidam dicunt (mihi non est mandatum, ut alios corrigam: insuper ego ipse sum peior, quàm ille) tam parum prodest apud DEUM sicut Cain profuit, qui dixit: *Nunquid custos fratris mei sum ego?* Unusquisq; enim tenetur coram Deo fratrem suum à malis retrahere & ad bonum promoverere; & quodocunque contra conscientiam hoc negligit, contra DEUM delinquit. Nec prodest ei, quod sibi non commissum prætendit, quia veraciter hoc sibi à DEO commissum est, secundum quod ei conscientia sua ostendit. Et si negligit, hoc DEUS ab anima ejus requirit, quandoque etiam magis, quàm ab anima Prælati, qui non adest, vel, si forsan præsens est, non advertit. Unde scriptura comminatur dicens: *Vae facienti, vae vae consentienti.* Consentiens culpam incurrit; quia dissimulat, cùm manifestando posset laudem Dei promoverere. lib. 3. c. 30. §. 11. à medio.

Quisque tenetur ad laudem Dei, & propter hanc ad salutem proximi promovendam. Qui negligit, nec Deum, nec proximum diligit. Et si

Et si principaliter Superiori, tamen omnibus lege Charitatis incumbit prospicere, quantum fieri potest, de salute proximi, & errantem in Viam Veritatis & salutis reducere: qui negligit, offendit Christum Caput nostrum, qui singula membra vult sibi in Charitate coopererentur ad salutem. Qui non corripit Vitium proximi, cum potest; aut, si non potest, pro medela non suggerit Superiori, ipse est consentiens iniquitati eius. Audi in hoc nervosè differentem S. Bernardum, in exemplum zelum S. Joannis Bapt. fortiter & constanter pro Veritate & justitia stantis, adducentem: Ligatus, inquit, & in carcerem trusus, nihilominus *Serna.*
 stetit in Veritate, & occubuit pro Veritate *in festo*
 te feliciter. Ferveat etiam in nobis zelus *S. Joann.*
 iste, Charissimi. Ferveat & amor justitiæ *nu Bap.*
 in nobis, odium iniquitatis. Nemo, *post.*
 fratres, vitia palpet, peccata dissimulet *med.*
 nemo. Nemo dicat: *Nunquid custos fratris*
mei sum ego? Nemo, quod in se est, æqua-
 nimiter ferat, cum viderit ordinem de-
 perire, minui disciplinam. Est enim con-
 sentire, filere, cum arguere possis: &
 scimus, quia similis poena facientes ma-
 neat & consentientes. Ita S. Bernardus.

III. De Correctione fraterna, doctrina priori similis. Sed & docetur hic etiam modus & ordo Correctionis.

ADjunxit Dominus: Utinam quidam saltem per expressionem ulcerum amicorum suorum, dignarentur addiscere, qualiter ulcera corporis mei,

scilicet Ecclesiæ, hoc est defectus proximorum possent curare; ut scilicet primo leniter tangendo, id est, lenibus admonitionibus in Charitate proximorum defectus studerent emendare. Dum autem perpenderent, se sic non posse proficere, processu temporis studerent durius corripiendo sanare. Sed sunt quidam, qui de ulceribus meis nullam videntur habere curam; videlicet hi, qui defectus proximorum agnoscentes, ipsos quidem ex hoc vilipendunt, nec tamen eos corrigere aliquatenus unico verbo fatagunt, ne forte ipsi aliquid gravaminis incurrant, inducentes sibi calvam excusationem, dicendo cum Cain: *Nunquid custos fratris mei sum ego?* Illi videntur ulceribus meis tanquam quoddam imponere emplastrum, non quod sanet, sed quod potius computrescere vulnus meum & quasi vermibus scaturire faciat, dum suâ taciturnitate defectus proximorum sinunt excrescere, quos fortè aliquibus verbis potuissent emendasse, lib. 3. c. 75. circa med.

In Corpore Ecclesiæ, cujus Caput est Christus, sunt membra omnes fideles animæ; siue majora, siue minora sint, omnia se mutuò curare & consovere invicem debent in Charitate Christi.

Fraternam correctionem non oportet omittere.

CORRECTIO FRATERNA. 187

mittere ; & tamen eam non indiscretè agere : Qui omittit , facit Christo Capiti injuriam : quia admittit ejus injurias , qui indiscretè agit , secat & non sanat. Pulchrè de hoc fervore & discreto zelo justitiæ S.

„ *Bernardus* : Si amas Dominum Jesum toto *Serm.*
 „ corde , totâ animâ , totâ Virtute tuâ , 44. in
 „ nunquid si videris ejus injurias , contem- *Cant.*
 „ ptumq; ferre ullatenus æquo animo po- *ad fin.*
 „ teris ? &c. Vinum est fervidissimus zelus
 „ iste , expressum de botro Cypri & calix
 „ inebrians Christi Amor &c. Habens ergo
 „ ex fraterno oleum mansuetudinis , & ex
 „ Divino Amore Vinum amulationis , se-
 „ curè accede ad sananda vulnera illius , qui
 „ incidit ad latrones , piissimi Samaritani
 „ optimus imitator : securè quoque dicito
 „ & tu cum Sponsa : Botrus Cypri Dile-
 „ ctus meus mihi in vineis Engaddi : hoc
 „ est zelus justitiæ Amor Dilecti mei mihi
 „ in affectibus Pietatis:

Dicit anima ad pietatem & bonitatem jam affecta : *Corripuet me* (S. Augustinus legit : *Emendabit me*) *justus in misericordia & increpabis me : Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.* Plal. 140. 5. Justus iste intelligitur , qui amat justitiam & odit iniquitatem. Benè observa expositionem hujus textus apud S. Augustinum : Videte , in-
 „ quit , peccatorem confessorem. Emendari
 „ se vult misericorditer potius , quàm lau-
 „ dari fallaciter &c. Hoc itaque quædam
 „ membra Christi dicunt , de quibusdem
 „ membris Christi dicunt , in uno corpore
 „ dicunt. Dignatur loqui Dominus ex per-
 „ sônâ emendatoris , nec respicit personam
 „ emen-

„ emendati ; vel emendantis. Omnia enim
 „ membra in illo ; & ipse dicit : *Emendabit*
 „ *me justus in misericordia.* Quid justus te e-
 „ mendaturus est ? Caput omnia membra
 emendat. *Emendabit me justus in misericordia*
 „ *& arguet me.* Arguet me, sed in misericor-
 „ dia. Arguet, sed non odit : & eò magis
 „ arguet, quia non odit. Et iste quare inde
 gratias agit : *Quia corripe sapientem & diliget*
 „ *te.* Proverb. 9. Emendabit justus, quia
 „ persequitur ? Absit. Hic est potius emen-
 „ dandus, si odio emendat. Quare ergo e-
 mendat ? In misericordia. *Et arguet me, in*
quo ? In misericordia. Oleum autem pec-
 catoris non impinguabit caput meum. *Quid*
est ? Oleum peccatoris non impinguabit
 „ caput meum ? Non crescet caput meum
 „ de adulatione. Falsa laus adulatio est, fal-
 „ sa laus adulatoris : hoc est oleum pecca-
 „ toris &c. *Ita S. Augustinus in cit. loc. Psal.*
 Si ex Charitate & Zelo justitiæ corripis
 & emendas proximum, in misericordia cor-
 ripis & emendas, & ad salutem emendas :
 sanas membra Christi. Qui ergo emen-
 dat unum membrum in bonum, Christus
 per ipsum agit ; & ipse Christo Capiti hoc
 beneficium præstat.

IV. *Fratri Corruptio debet quæri apud
 Superiorem ex Charitate, non ex sen-
 sualitate.*

INter alia hæc Dominus : Sunt & ali-
 qui, qui dum defectus proximorum
 causâ correctionis produnt, si non vi-
 dent statim secundum suam compla-
 centiam

centiam eos corripere, seu judicari, protinus exasperantur, & cum indignatione proponunt in corde suo de cætero se nil prodituros, nec aliquem correcturos, dum videtur eis, quod eorum verba minùs attendantur: Sed tamen non omittunt proximos suos in corde suo duriùs arguere, & aliquando detractio- nibus obfulcare; nec tamen pro admo- nitione vel emendatione proferunt ali- quod verbum. Et isti videntur ulce- ribus meis imponere emplastrum quod- dam, quod foris quodammodo tumo- rem contegat, sed intus quasi igneo tri- dente ulcera mea pœnaliter dilacerando torqueat. lib. 3. c. 75. post med.

Ubi Charitate deficiis, in sincera & bona intentione deficiis. Si Charitate non indu- ceris ad correctionem proximi, non bonum proximi intendis, sed ad sensualitatem pro- priam agis: nec tibi meritum lucraris, quia bonum ex bono & pro bono non intendis: non enim vis lucrari proximum; sed tan- tum, ut pro malo suo corripiatur.

Hinc salutaris eruditio S. Augustini pro *In E.*
 „ correptione proximi: Nunquam alieni *p. st. ad*
 „ peccati objurgandi suscipiendum est ne- *Galat. 6.*
 „ gotium, nisi cum internis interrogationi-
 „ bus examinantes nostram conscientiam,
 „ liquido nobis coram Deo responderimus,
 „ dilectione nos facere. Dilige, & dic,
 „ quod voles. Minus debet strictiorem ob-
 „ jurgandi aut puniendi severitatem in proxi-
 mum

num alius à Superiore exigere; quia omnino agit contra Charitatem.

Tu jam fecisti officium tuum, malum proximi pro medela Superiori suggerendo: deinceps tu totum ad correctionem committe officio illius: te nil amplius tangit.

CRUX CHRISTI.

1. Propter operatam in Cruce nostram salutem, diligit Dominus Crucem: ideo & à nobis amanda.

Dominus ad illam: Affectu humanæ salutis specialiter Crucem diligo, quia per eam ex totis viribus meis desideratam humani generis Redemptionem obtinui. Sicut devotiores homines quandoque majori affectu respiciunt loca, seu dies, in quibus majora bona gratiæ Spiritualis accipere meruerunt. *lib. 4. c. 54. post init*

Quia Pius Dominus nos diligit, etiam diligit Crucem, per quam nos redimit. Ecce Charitatem immensam Domini, amat adhuc & pio affectu recolit, quod pro nobis passus sit in Cruce. Perpende quantum à nobis diligendus sit Christus Crucifixus; quia non tantum amore nostri est Crucifixus & in Cruce passus: sed hoc ipsum adhuc amat, quod pro nobis crucifixus est, & de hoc gratulatur sibi.

Sit & nobis dilecta Crux, non tantum quod fuerit instrumentum nostræ Redemptionis, sed & quod Dilectus animæ nostræ

stræ ei suffixus. Ideo & propter Crucem Dilecti diligamus & nos omnem nobis obvenientem Crucem; dicamusque ex corde amore Dilecti cum S. Andrea: *O Crux desiderata & concupiscenti animo mihi preparata, gaudens venio ad te: quia amator tuus semper fui, desidero amplecti te.* Planè Crucifixum non amabis, si cum illo Crucem non ames.

II. Loco Reliquiarum S. Crucis, que haberi non possunt, suadet & docet Dominus apud se portare scripta verba sua, quæ majori affectu in sua Passione & de Cruce pronunciavit.

Cum magno desiderio sollicitaretur, ut acquirere posset aliquas Reliquias de Ligno Domini adeo ipsi dilecto, ut eas in reverentia habens à Domino suaviori affectu respiceretur, ait illi Dominus: Si vis habere Reliquias, quæ cor meum efficacissimè trahere possent ad habentem eas, tunc perlege textum Passionis meæ, & considera ibi diligenter, quæ verba majori affectu dixerim: & illa describens, loco Reliquiarum conserva, & ea sæpius revolvens pro certo scito, quod ex eis gratiam meam optimè præ cæteris Reliquiis promereberis. Nam & hoc, si per inspirationem meam edocta non fuisses, ratio tibi persuadere posset.

Quia

Quia cum amicus vult amicum præteritæ amicitiae commonere, efficacius ipsi dicet: Recordare affectus illius, quem in corde tuo sensisti, quando illud & illud verbum loquebaris. Quàm si diceret: Recordare affectus illius, quem sensisti, cum in illo sederes loco, vel, cum illis vestibus induus esses. Unde & credere potes, quod dignissimæ Reliquiæ meæ, quæ in terris haberi possunt, sunt verba dulcissimi affectus & benignissimi cordis mei. *lib. 4. c. 54.* paulò post init.

Omnia verba Domini, quæ in humana sua conversatione est locutus, magnæ sunt Virtutis, singulariter ultima in Cruce prolata: & præ aliis singularis affectus Charitatis sunt, quibus pro persecutoribus suis affixus Crucis rogavit: *Pater, dimitte illis: non enim sciunt, quid faciunt. Lucæ 23. 34.* Piè ac nervosè de hoc Domini Charitatis, affectu S. Bernardus; Vide nunc, inquit, opera Domini, quæ posuit prodigia sua, per terram. Flagellis cæsus est, spinis coronatus, clavis confossus, affixus patibulo, opprobriis saturatus, omnium tamē doloris inmemor, *Ignosce, ait, illis.* Hinc multæ miseriæ corporis, hinc multæ misericordiæ cordis, hinc dolores, hinc miserationes &c. Exaudiendus pro reverentia tua clamas. *Pater, ignosce illis: quia nesciunt, quid faciunt.* O quam multus es ad ignoscendum! O quàm magna multitudo

„titudo dulcedinis tuæ, Domine! O
 „quàm longè cogitationes tuæ, à cogita-
 „tionibus nostris! O quàm firmata est et-
 „iam super impios misericordia tua! Mira-
 „res. Ille clamat *Ignosce: Judæi, Crucifige.*
 „Molliti sunt sermones ejus super oleum,
 „& isti sunt jacula: O Charitas patiens,
 „sed & compatiens! Charitas patiens est,
 „sufficit. Charitas benigna est, cumulus
 est. *Ita S. Bernardus Serm. de Pass. Domini.*

Quare hæc verba, *Pater, dimitte illis*, præ
 reliquis majori affectu Dominum pronun-
 tiasse merito judico. Quàm ergo præcel-
 lens ejus Charitatis affectus ex dicto actu
 refulgeat, colligendum ex eo; quod in
 prioribus hujus Capitis ipse inducit, docet
 „& monet: Desidero, *inquit*, ut Speciales
 „mei in hoc me vellent imitari; ut scilicet
 „causa honoris mei & suæ propriæ salutis
 „vellent majorem affectum dilectionis o-
 „stendere suis adversariis, quàm suis bene-
 „factoribus: quia incomparabiliter maio-
 „rem profectum ex hoc consequi possunt.

Dicta verba, *Pater ignosce illis*, nobis Je-
 sus noster testamento reliquit: & pro solat-
 tio, & pro imitatione reliquit. *Pro solatio.*
 Quia in Cruce Mediator noster constitutus
 est; & nunc etiam, uti tunc, sic semper
 apud Patrem interpellat pro nobis, Media-
 tor Dei & hominum. Semper pro peccato-
 ribus ad se revertentibus orat. *Pater, ignosce*
illis: imò & vocat illos. Si tunc exauditus
 est pro reverentia sua, exaudietur, non du-
 bites, & nunc. Confide: est enim Filius
 semper Dilectus Patris, & ipse semper nos
 diligens. *Pro imitatione.* Ut eadem facia-
 mus,

In Ioan.
tract.
119.

mus, & ignoscamus inimicis, oremus pro per-
sequentibus nos; beneficiamus his, qui oderunt
nos; quod etiam verbo docuit prius *Matth. 5.*
Concionabatur prius verbis, nunc in Cruce
exemplo patrocinantibus suis Verbis. Li-
gnum in quo, ait *S. Augustinus*, fixa erant
membra patientis, etiam Cathedra fuit
Magistri docentis.

Poteris, juxta consilium hinc datum Do-
mini, verba illa sua in Cruce prolata,
scripta conservare & portare tecum; sic ta-
men, ut eadem etiam diligenter conserves
& revolvās in corde tuo, inde exciteris ad
amorem & imitationem: Monet Aposto-
lus: *Portate Deum in corpore vestro. 1. Cor. 6.*
20. Portabimus per Exemplum Charitatis
Christi; & tunc rectè, quando prius porta-
bimus Charitatem in corde.

Ergo dicta verba Domini, ut sacratissi-
mas Reliquias semper tecum porta, & non
tam in charta scripta, quàm cordi inscripta.

*Quomodo Crux assumenda & post Domi-
num portanda. Vide Adversitas, Afflictio,
Patientia, Tribulatio.*

DEFECTUS HUMANI.

*I. Recognoscere & velle emendare suos
defectus, DEUS valde grātē ac-
ceptat.*

QUADAM nocte cor suum apud se
discutiens, & illum in se defectum
recognoscens, quod scilicet ex usu sæ-
pius dicere solebat: *DEUS scit. sine in-
tentio.*

tentione vel necessitate & se ipsam pro hoc reprehendens, desideravit à Domino, ut hunc defectum penitus in ea emendaret & hoc sibi dono donaret, ne unquam mellifluum nomen suum in vanum nominaret. Cui Benignus Dominus blandè respondit: Et quare velles, ut ego privares honore illo & tu infinito fraudareris præmio, quod lucraris quotiescunque illum defectum vel similem recognoscens de cætero cavendum proponis? Nam quandocunque quis studet pro amore meo defectus suos devincere, tantum mihi exhibet honoris & fidelitatis, quantum miles aliquis Domino suo exhiberet, si strenuè se in bello contra inimicos opponens omnes manu forti viriliter expugnaret ac prosterneret. *lib. 3. c. 58. ab init.*

Mavult nos DEUS permittere in defectibus, ut certemus contra defectus ad præmium lucrandum, quam esse sine defectibus, unde nihil lucremur. Habere defectus aliquos morales, non obest homini; sed non velle recognoscere & emendare, summus est defectus, qui solum obest. Noli autem spernere etiam modicos defectus: *Qui enim spernit modica, paulatim decidet. Eccli. 19. v. 1.* Nempe qui spernit modicos defectus facile labetur in majores. Et plene, qui non curat minores, vix tandem seriò curabit majores. *Sine defectu non vivimus, sed tamen si-*

ne defectu vivere velle debemus, & semper nos in illo curare.

Laudabile homini Christiano & valde utile est, cor suum sæpius discutere, an in profectu, vel defectu. Homo, qui non sæpius discutit, inveterascit. Discute, & cura emendare defectus tuos pro posse tuo, jam in conversatione tua es gratus DEO, etsi non sis ex toto perfectus & à defectibus liber.

II. Si homo recognoscens suos defectus humiliatur & componitur, defectus sunt ipsi in profectum.

IN Vigilia Nativitatis Domini dum intenderet laudare Dominum, Deus Pater eam alloquens ait: *Ecce iterum immitto animæ tuæ eundem affectum, quem præmisi ante conspectum Filij mei ad omnes humanæ fragilitatis emendandos defectus, qui similiter emendabit omnes defectus tuos, in quibus non est profectus.* Verbi gratia: Sunt quidam defectus, quos homo in se recognoscens humiliatur & compungitur: & in his est profectus humanæ salutis. Et tales defectus permitto quandoque etiam amicissimis meis, ut per ipsos in virtutibus exerceantur. Sunt & alij defectus, quos homo recognoscens vilipendit, & quod pejus est, quandoque etiam pro justitia defendit,

nec ab his corrigi consentit. Et talibus defectibus homo maximum incurrit periculum & perpetuum damnum. lib. 4. c. 2. fol. 389.

Diligentibus Deum, inquit Apostolus, *omnia cooperantur in bonum*, Rom. 8. 28. Etiam proprii defectus; quia inde humiliores fiunt. A dilectione Dei non deficit, qui defectus suos humiliter recognoscit & eos corrigere satagit.

Initium conversionis & profectus Spiritualis est vera & humilis cognitio suorum defectuum: quia, quamdiu homo non recognoscit, aut non vult recognoscere suos defectus, nec admittit in illis se corrigi, manet superbus. *Humilitas*, ut ait S. Bernardus, *est Virtus, quâ homo ex vera sui cognitione sibi ipsi vilescit*. Qui se benè cognoscit, etiam suos defectus recognoscit; & inde proficit, quia defectus excrecere non sinit, quos recognoscit. Ibi major profectus, ubi minùs sunt defectus.

Esse defectuosum necdum homini venit in malum (intellige verò de defectibus minoribus peccatorum venialium, non de gravioribus mortalium; nam isti veniunt semper in grave malum, quia tollunt ex toto Charitatem) sed inde ex recognitione non humiliari & non velle emendari, (etiam in minoribus) est superbia, quæ inducit malum.

Minor quidem Dilectio, ubi plures defectus; sed non est sine Dilectione, qui conatur emendare; & quantum emendat, tantum proficit. Qui enim vult proficere, de-

bet in suis defectibus deficere : ubi incipit in istis deficere, ibi incipit in bono proficere.

III. *Defectus Superiorum & Subditorum utrisque invicem sunt ad maiorem profectum meritorum.*

Cūm oraret pro uno defectu cuiusdam Magistratus sui, ut Dominus ipsum emendaret, tale accepit responsum : An nescis, quod non solum illa persona, sed omnes, qui præsunt huic mihi dilectæ Congregationi, non carent suis defectibus ; cūm nullus homo possit esse in hoc sæculo, qui omnino careat defectu, hoc me permittente ex abundantia meæ Divinæ Pietatis & dulcedinis & dilectionis, quâ Congregationem hanc elegi, ut inde meritum ipsius mirificè augeatur ? Nam multò majoris Virtutis est subjici illi, cujus defectus cognoscitur, quàm alteri, cujus omnia opera probata videntur. Ad hæc cūm ista diceret : Quamvis, Domine mi, congauderem subditorum meritis ; desidero tamen etiam Prælatos culpâ carere, quam timeo eos quandoque contrahere ex defectu. Respondit Dominus : Ego cūm cognoscerem in illis omnem defectum, permitto, quod ex diversitate curarum quandoque

que maculentur; aliàs forsan ad tantam humilitatem nunquàm devenirent. Unde sicut subditorum meritum crescit ex ipsorū tam defectibus quàm profectibus: sic etiam Prælatorum meritum crescit ex subditorum tam profectibus, quàm defectibus: quemadmodum in uno corpore diversa se membra promovent ad omnem profectum. In quibus verbis intellexit supereffluentem Divinæ Sapientiæ Pietatem, quæ permittit inesse defectus, ut ad majores ducat profectus, in tantum quod videbatur sibi, quod si Bonitas Dei nunquam in aliqua re ampliùs clauisset, quàm in hac pietate, omnis creatura ipsum dignè laudare non posset, lib. 3. c. 83. per tot.

Nemo sine defectu; quia sumus homines: sed hoc ad humilitatem nostram, ne extollamur de nobis, & non agnoscamus largitorem boni: atque invicem per nostros defectus exerceamur pro bono: atque tandem in charitate defectus invicem supporando, meritum lucremur, & nobis adaugeamus. Unde monitum Apostoli. *Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi.* Galat. 6. 2. Nempe legem Charitatis. Nam & Pius Dominus etiam languores nostros tulit & dolores nostros ipse portavit. Isaie 53. 4. Optimè advertit S. Augustinus, quod necesse sit in omni Congregatione inveniantur

In Psal.
54. ad
vers. 7.

„niantur mali (Sic etiam Salvator noster :
Necesse est, ut veniant scandala. Veruntamen
Væ homini illi per quem, &c. Matth. 187.)
„Deus enim, qui novit exercendos nos, mi-
„scet nobis & non perseveraturos : aut certe
„ita simulatos, ut nec inchoaverint, in quo
„perseverare debeant. Novit enim neces-
„sarium nobis esse, ut feramus malos, &
„proficiat, quod boni sumus. Iterum :
„Ne putetis gratis esse malos in hoc mundo
„& nihil boni de illis agere Deum. Omnis
„malus, aut ideo vivit, ut corrigatur : aut i-
„deo vivit, ut per illum bonus exerceatur.
Vis confirmari bonus, debes à malis exer-
ceri ad bonum (prout sic pro electis suis
constituit Deus) debes tolerare malos : to-
lerando probans, an Aurum sis.

Idem
in eun-
dem
Psal. ad
vers.
3.

DESIDERIUM ANIMÆ.

I. *Quæcunque desiderantur propter Deum, in illis desideratur ipse Deus.*

Dixit ad Dominum : Heu, Domine, quod tam tepida sunt desideria mea, ad te verum bonum meum, unde tam rarò mihi convenit dicere : *Sitivit anima mea ad te.* Dominus ad eam : Non rarò, sed frequentius dicas mihi, quod me sitiat anima tua, quia pietas amoris, quâ humanam diligo salutem, compellit me, ut quæcunque bona desideret electus, semper reputem illum me desiderasse, cum in me lateat, & ex me

me profluat omne bonum. Verbi gratia: Si homo desiderat sanitatem, securitatem, comodum, Sapientiam & similia; ut magis queam cumulare meritum retributionis, frequenter reputo eum desiderasse me. Excepto si deliberativè declinaret à me, ut scilicet ita desideraret Sapientiam habere, ut inde possit superbire: sive sanitatem, ut malum perficere posset. *lib. 3. c. 32. ab init.*

Quidquid etiam in temporalibus & corporalibus desideraveris à Domino bono fine, nempe ad majorem sui Gloriam, iuste & æquè petes: quia ex tua intentione recognoscat Dominus, quod ipsam quæras & non te. Quidquid propter Deum desideratur, benè desideratur. Nimirum si sanitatem desideras, ut possis in Divinis Deo, aut proximi salutì deservire: Si Sapientiam, ut ad propriæ salutis ac alicuius directionem ipsam habeas. Et quidquid aliud, quod in se non est malum, si pro gloria & ad laudem Dei desideras.

Præclare advertit S. Augustinus in Psal. 133. ad vers. 5. Inquisivi Dominum, & exaudivit me. Qui, ergo, inquit, non exaudientur, non Dominum quærant. Intendat Sanctitas vestra. Non dixit, inquisivi aurum à Domino, & exaudivit me, inquisivi à Domino senectutem, & exaudivit me, inquisivi à Domino hoc aut illud, & exaudivit me. Aliud est, aliquid inquirere à Domino, aliud ipsum Dominum.

Ex hoc conclude : Si ipsum Dominum inquisieris, semper exaudieris. Quomodo hoc ? Dominum semper habebis, semper se tibi dabit. Hinc & in illo, quod propter ipsum inquiris & desideras ; licet forsan non det illud, quod propter ipsum desideras, tamen certò se tibi dabit, quia desiderium tuum ad ipsum est.

II. *Non tantum ipsum desiderium bonum, sed & voluntas desiderij est desiderium gratum coram*

DEO.

Vice quadam dum querularetur in corde suo, quod tantum desiderium habere non posset, quantum expediret ad laudem DEI. Divinitus edocta est, quod DEO peroptimè sufficit in homine, cum plus habere non potest, quod cum voluntate haberet magnum desiderium & quàm magnum vellet habere, tam magnum habet coram DEO. Et quando cor continet tale desiderium, scilicet voluntatem habendi desiderium, in hoc DEUS magis delectatur habitare, quàm unquam homo habitare posset in floribus vernalis amœnitatis. *lib. 3. c. 30. §. 24. ab init.*

In defectum sensibilis seu actualis desiderii substitue bonam voluntatem, quod nempe libenter velles habere desiderium, & tantum, quantum Deo placeret : hoc apud Deum,

Deum, qui in omnibus voluntatem pensat, sufficit. Ideo, licet non sentias desiderium, tamen velle tuum Deus habet pro desiderio: Sicut in aliis voluntas bona, ubi non est facultas, apud Deum tantum est, quantum actualitas. Idem est, quod alias dicitur: *Si doles, quod dolere non possis, satis doles.*

Multa bona velle, est multa bona desiderare. Sed cura, ubi & quantum potes, ut Voluntas tua sit efficax & transeat in effectum; alias esset velle & non velle.

III. Dominus supplet ex sua Pietate defectum, ubi est verum desiderium, etiam in Sacramentis.

Discutiens die quodam cor suum & reperiens aliqua, quæ libenter fuisset confessa & cum Confessore habere non posset, confugit more solito ad unicum Solatium Dominum Iesum Christum, & querulando exposuit eitale suum impedimentum. Cui Dominus respondit dicens: *Quid turbaris Dilecta? Nam quotiescunque id à me desideras, ego ipse Summus Sacerdos & verus Pontifex tibi adero & singulis vicibus simul septem Sacramenta efficacius in anima tua renovabo, quam ullus Sacerdos vel Pontifex septem vicibus perficere posset. Ego enim pretioso sanguine meo baptizabo, in virtute Victoriæ meæ te confirmabo, in fide amoris mei te mihi desponsabo, in perfectione Sanctissimæ Conversatio-*
nis

*nis meæ te consecrabo, in pietate Misericordiæ
meæ te ab omni Vinculo peccatorum absolvam,
in supereffluentia Charitatis meæ te meipso ci-
babo, teque fruendo satiabor. Et in suavi-
tate Spiritus mei omnia interiora tua tam effi-
caci Vnctione penetrabo, quod per omnes sen-
sus & motus tuos stillabit adeps devoionis, un-
de sine intermissione habilitaberis & sanctifi-
caberis ad Vitam æternam, lib. 3. c. 60.
per tot.*

Quod huic dilectæ animæ contulit Do-
minus, non dubitandum, quin cuique alteri
sincerè diligenti & dilectionis desiderium
verè habenti sit collaturus. Bonum deside-
rium multos defectus supplet, qui ex alieno
accidente obveniunt; nam de radice Chari-
tatis est: ideo etiam sine actu externo ope-
ratur ad vitam æternam, Divinâ Bonitate
defectum supplente. Quod ipsum manife-
stum est de Baptismo Flaminis, de Virtute Pœ-
nitentiæ, Contritione. Sic & Charitas potest
dare effectum in defectu Sacramenti.

IV. *Jus hereditarium ad videndum* *DEum Christus interim suscipit pro a-* *nima habente desiderium viden-* *di DEum.*

DUm cantaretur (in festo S. Ursulæ)
Responsorium Regnum mundi, in il-
lo verbo, *Quem vidi, quem amavi, &c.*
venit illi in memoriam quædam perso-
na, quam audivit frequentius turbari

pro desiderio videndi DEUM. Unde dixit ad Dominum: Et quando, Benigne DEUS, sic dignaris animam illius consolari, quod hoc Responsorium cum gaudio possit decantare? Respondit Dominus: *Videre ac amare me, ac credere in me, tale bonum est, quod nullus potest talia sine fructu desiderare. Unde cum quævis anima desiderat hoc consequi & prohibetur ex humana fragilitate: statim humanitas mea pro sorore sua, scilicet, anima humana procedit ad Divinitatem, quasi hereditario jure hoc bonum suscipiens, usque dum anima illa carne soluta ipsa-
met valeat suscipere, & perfrui gaudio æternali. lib. 4. c. 56. brevi post init.*

Ecce anima Christiana hereditarium jus ad Visionem Dei (quæ erit Vita & Beatitudo tua æterna) jam habes vi Redemptionis tuæ; quia ad hoc redempta es, ut Deo perfrui habeas, quæ prius tota à gratia ipsius exclusa eras. Hoc testatur Humanitas Christi in cœlo. Ideo & hoc pro te jus jam suscipit Christus per Humanitatem suam; sed ubi à te videt desiderium ad videndum Deum. Hoc verò desiderium ne sit inanis motus cordis tui, sed idipsum exhibeat vita tua; nam alias esset desiderare & non velle. Si bona vita tua, venies certius ad illam Beatam, in qua *facie ad faciem videbis Deum*: medium enim ad hanc beatam vitam non est aliud, nisi bona Vita in hac vita, quâ nempe vivis DEO. Vivis nunc DEO? Speres
certè.

certò illam beatam, in qua videbis DEUM.

*Pra-
fat. in
Psalm.
31.
post.
med.*

Vis scire vitam tuam? Inquire conscientiam tuam, hæc repræsentabit vitam tuam: invenies bonam, spera illam promissam Beata. *Spera enim gerit conscientia bona*, inquit S. Augustinus. Ideo, quia jam fundata in Charitate. Hinc ille, cujus gloria fuit testimonium conscientie sue, quod in omni simplicitate cordis & sinceritate Dei conversatus sit in hoc mundo 2. Cor. 1. 12. ex hoc testimonio fidens dixit: *Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo*. Philip. 1. 23.

*Idem
in Psal.
62. ad
Vers.
2.*

Dicit prædictus S. Augustinus: *Ipsum desiderium sitis est anima*. Quidquid ergo desiderat anima, hoc sitit: & hoc desiderabit, quod amabit. Si bonum amabit, bonum desiderabit: & bene sibi desiderabit. Hinc diligens, anima & quia diligens sitiens illum Fontem Vitæ dicit: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus*. *Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum: quando veniam & apparebo ante faciem Dei?* Psal. 41. v. 2. & 3. Beata anima, quæ habet hanc sitim & toto impetu animi accurrit ad Fontem, ubi replebitur in bonis desiderium suum. Impeditur desiderium, ut tendat sursum, si conversatio in terris hæret.

Satietas desideriorum

*Amantis animæ solus est
Iesus.*

*Vide infra Iesus Dilectus
animæ nostræ.*

DEVO-

DEVOTIO ANIMÆ IN DIVINIS.

I. *Intentio Devotionis facit animam & opera ejus Deo grata.*

Per verbum illud : *Cantate Domino canticum novum* : Intellexit, quod Canticum novum cantat Domino omnis, *Isaia 42. 10.* qui cantat cum intentione devotionis ; quia ex ipso, quod à Deo accipit gratiam, quâ illi intendere potest, jam novus effectus, erit Deo gratus.

Omne bonum, quod renovatâ intentione agitur, est *Canticum novum*. Intentio bona est, quæ intendit laudem Dei. Deus non tam laudatur ore, quam corde & opere. Unde de illis, qui solo ore laudant, dicit apud Prophetam : *Populus hic labiis me honorat : cor autem eorum longè est à me : Isaia 29. 13.* Cum intentio ergo est bona in corde, & illa ipsa applicatur in opere, est bona & vera laus, est devotio Deo grata. Nunquam non gratus Deo, qui in operibus suis semper intendit Deo.

Becè cantat, qui juxta monitum Apostoli in omnibus agit : *Omnia, inquit, vestra in Charitate fiant. 1. Cor. 16. 13.* Hinc S. Augustinus : *Qui non habent Charitatem, cantare non possunt.* Nempè Canticum Deo gratum. *In Ps. 143 ad v.* Unde idem etiam : *Cantat Deo, qui vivit Deo : psallit nomini ejus, qui operatur in gloriam ejus. Ita cantando, ita psallendo : id est, sic vivendo, sic operando, iter facit ei, qui*

In Ps. qui ascendit super occesum. *Iter facit Christo*
67. ad Præbet ad se accessum Christo. Sic cum nos
v. 5. suâ gratiâ prævenit, & nos devoti sumus,
 amplius subsequitur & suâ gratiâ ad nos
 venit.

II. In quibus consistat Virtus veræ devotionis.

Cum ad Tertiam in hymno cantaretur: *O Crux ave Spes Unica*. Ista obtulit Domino Devotionem omnium, quæ in illo versu ipso die per septem horas Canonicas cum salutare stude-
 rent. Tunc Dominus accipiens florem egredientem de funiculo devotæ intentionis Sanctissimæ animæ suæ, ipsum omnibus præbebat, quarum sibi devotionem hæc Sponsa ejus obtulerat. Ex cujus applicatu singulæ sumebant quendam Spiritualem splendorem simul & recreationem. Tunc illa dixit ad Dominum: Domine mi, si per hanc devotionem tantum hæc sorores nostræ consequuntur profectum, quid eis daturus es, quando post processionem cum majori affectu & devotione se totas sibi impendent, ferventiori te desiderio salutantes? Respondit Dominus: Singulorum florum istorum ipsis exhibebo amœnitatem, quia triplicis devotionis modos mihi tunc præsentaturæ sunt. Quædam enim devotionem habere desiderantes, sed eâ carentes,

res, presentabunt mihi studium laboris & exercitationis exterioris. Et has ex flore, qui progreditur de studioso exercitio innocentissimi corporis mei, recreabo. Quædam verò dulcedine devotionis abundantes, presentabunt mihi effectum desideriorum suorum. Et illas reficiam de flore egrediente de intentione devota anima mea sanctissima. Quædam etiam (quarum Voluntas in omnibus mea Divina unita est Voluntati, per quod unus Spiritus mecum sunt effecta) offerent mihi se ipsas totas ad omne beneplacitum meum: & istis florem nobilissimæ Divinitatis aspirabo ad salutem. Post processionem verò dum Conventus faceret inclinationem ad Gloria laus & prosterneretur, cum dicebatur, *Fulgentibus palmis*, ad talia singula verba prætendebat ipsis Dominus florem studiosi exercitij corporis sui ad recreandum, confortandum & conservandum eas in servitio suo. Per hoc insinuans, quod tales labores nobilitaret cum sanctissimis laboribus suis. lib. 4. c. 23. circa med.

Ad devotionem excitandam debet esse conatus: ubi effectuosus haberi non potest, placet DEO ipse conatus & Resignatio in suam voluntatem, quæ omnem devotionem sensibilem suppleat. Coneris, ut sis devotus; si ad conatum non sentis devotionem

tionem, doleas te non esse devotum: & sufficit DEO desiderium & bona voluntas.

Cum per aliqua exercitia corporalia ex Obedientia agenda impeditis à devotionibus & piis exercitiis aliis, non angaris; nihil enim inde negligis: tantum hæc piâ intentione amore Dei peragas, satis in devotione es & fructu devotionis non fraudaberis. *Devotio* aliud non est, quam Mens elevata & directa ad Deum. Sive dein exercitia per se sint spiritualia, sive corporalia, quæ tamen ex intentione & directione Spiritus redduntur spiritualia, semper Devotio est.

Quare, ut semper in devotione simus, monet Apostolus: *Sine intermissione orate*: 1. Thes. 5. 17. Quomodo hoc? S. Augustinus dicit, Continuum habere desiderium „ bonum, esse sine intermissione orare. „ Ipsum, inquit, desiderium tuum Oratio „ tua est: & si continuum desiderium, con- „ tinua Oratio.

In Psal.
37. ad
v. 10.

Non deficiat intentio tua bona, non desideria deficiant devota, non affectus pii in ipsis etiam exercitiis tuis corporalibus; semper orabis, semper devotus eris, semper coram Deo assistes.

III. *Sensibilis devotio in piis exercitiis ab anima non spectanda: nec ob huius defectum ea intermittenda.*

A Liâ vice, dum aliam expavescentem videret & pro ea oraret, Dominus respondit: Vellem ut electi mei me tam crudelem non æstimarent, sed crede-

crederent, quia pro bono, imò pro optimo acceptarent, si super expensis suis mihi aliquod servitium exhiberent. Verbi gratia : super expensis proprijs DEO sacrificium persolvit, qui cùm non habet saporem devotionis, nihil tamen minùs servit DEO in Orationibus, genuflexionibus & similibus, & super his confidit de benigna Pietate DEI, quòd tamen placitè illud acceptet. *lib. 3. c. 18. §. 11. per totum.*

Devotio in Spiritu & mente, non in sensu consistit. Mens tua, ô anima, benè concordet Deo & satis devota es. Nil minus devotionis habes, si gustum non sentis, cùm mentem in Deum elevatam tenes. In Divinis intentio & desiderium sufficit. Solus Deus quærendus, sine alio commodo. Audi de hac sensibili devotione, ab anima non affectanda, præclaram & salutarem doctrinam nostri Ludovici Blosii.

„ Suavitatem, *inquit*, Devotionis in ipsis
 „ tuis exercitiis impurè ne quæsieris. Non in
 „ ea turpiter conquiescas : sed per eam ad
 „ Deum progredere. Admodum periculosa
 „ est spiritualis ingluvies, quâ quis dul-
 „ cedine gratiæ ad oblectationem sui abuti-
 „ tur. Anima, quæ hoc vitio altius infecta
 „ est, non potest dici pudica & fidelis famu-
 „ la Christi : neque enim Deo gratis obse-
 „ qui vult, sed Dei donum magis, quàm De-
 „ um diligit : Servula mercenaria, non filia
 „ liberalis est. Si minùs ei adblanditur sua-
 „ vitas illa sensibilis, mox ipsa rota amaru-

„ lenta, tota indignabunda, tota turbulenta,
 „ tota impatiens, pietatis studia deserit, &
 „ timoris pudorisque habenis excussis, dat se
 „ prorsus externis consolationibus. Videli-
 „ cet, si Deus eam oblectare vult, Deo ser-
 „ vit: sin minus, ab eo recedit. Animave-
 „ rò, quæ fidelis ancilla, vel pudica Sponsa
 „ Christi appellari mereretur, non in Dei do-
 „ bis, sed in Deo quiescit, &c. Observa &
 „ præclarum ejus consilium pro ariditate men-
 „ tis, quod in sequentibus sic infert: Si tibi
 „ oranti, aut sacrificanti, aut Divina medi-
 „ tanti, aut sacre lectioni insistenti, aut
 „ quodvis aliud sanctum opus facienti deest
 „ sapidus ille devotionis affectus, perge ta-
 „ men in incœptis, & pium concipiens desi-
 „ derium placendi Deo, offer ei cordis tui
 „ sterilitatem, ac laborem in laudem æter-
 „ nam. Sic enim ipsa ariditas, quam perfers,
 „ non minus illi erit grata, quàm internæ
 „ dulcedinis affluentia; imò verò forte gra-
 „ tior: rationalis siquidem Devotio longè
 „ certior, ipsique Domino acceptior est,
 „ quàm devotio sensibilis. Ita pius Lud. Blo-
 „ sius *Paradisi animæ fid. par. 1. c. 25. & 26.*

IV. *Qui non solum propria innititur
 devotioni, sed etiam aliorum se commendat,
 directius accedit ad DEUM & ejus de-
 votio redditur efficacior.*

IN Vigilia Nativitatis Domini rapta
 in Spiritu recognovit Dominum JE-
 sum in sinu DEI Patris suavissima quâ-
 dam tranquillitate quietissimè accu-
 bantem

bantem. Ad quem omnium personarum festum instans cum devotione percolere intendentium, in similitudinem cuiusdam vaporis dirigebantur desideria. Dominus autem Jesus totus floridus & delicatus de corde suo Divino in omnes vapores illos splendorem mirificum immittebat, quo quidem splendore parabatur ipsis via ad ipsum veniendi. Per quam, dum singulæ accederent ad DEUM, intellexit quod illi, qui se aliorum orationibus humiliter commendaverant, quasi quibusdam manibus ducentium subvecti, ac ex utraque parte vallati sine omni errore recto tramite ad Dominum in splendore cordis sui Divini properabant. Illi verò, qui proprijs studijs, & orationibus suis confisi festum devotè percolere nitebantur, quandòque extra viam calcantes errore itineris impediiebantur. Quandòque verò ad viam revertentes accedebant ad DEUM in lumine sibi divinitùs ministrato. *lib. 4. c. 1. ab init.*

Quod dicitur in naturalibus, *Virtus unita fortior*, hoc maximè etiam obvenit in Spiritualibus, ubi Unitas Charitatis est. Non mirum; nam sic ipse de se expressit Dominus: *Ubi sunt duo vel tres consentientes in nomine meo* (nempe in amore meo) *ibi sum in medio eorum.* Matth. 18. 20. Unanimitas valdè disponit

ad recipiendam Divinam gratiam. Cum discipulis Domini erant perseverantes unanimiter in Oratione. Act. 1. 14. disponebant se ad adventum Spiritus Sancti.

Non ergo confidas de solis tuis viribus; sed require etiam subsidium ab aliis, ut virtute unitæ Charitatis fortior evadas.

DEUS BONUS IN SE ET AD NOS.

I. *Gratis ad nos DEUS liberalis & Bonus est.*

R Evolvens die quâdam diversitatem multiplicium gratiarum, sibi ex largiflua DEI pietate infusarum, miseram se, ac omni bono indignam reputavit pro eo, quod tam innumerabilia dona à DEO accepta adeo negligenter deperdidisset, quod nullum omnino fructum videretur reportasse, nec in se ipsa per fruitionem, seu per gratiarum actionem; nec in alijs, quibus si notum fuisset, posset ædificationis extitisse causa, vel Divinæ cognitionis promotio: Unde & super hoc tali est intellectu consolata: quia Dominus quandoque tali modo non diffundit electis dona gratiarum, quod exigit à singulis dignos fructus reportare, cum humana fragilitas hoc sæpe impediat; sed cum superfluens

effluens DEI largitas se continere non possit, quamvis hominem sciat in singulis non posse exerceri, tamen assidue superauget cumulum gratiarum, ut vel sic appropriet homini cumulum Beatitudinis in futuro. Sicut solet fieri per hæc terrena, quæ quandoque conceduntur parvulo, qui nullam scit inde sperare utilitatem, ut postmodum adultus bonis abundet: Sic Dominus, cum electis suis confert gratiam in hac vita, eis præparat & appropriat, de quorum æterna fruitione beatificabuntur in cælis. *lib. 3. c. 30. §. 23. per tot.*

Ecce, quantæ Benignitatis Bonus Deus: etiam cum gratias à nobis referre non habet, tamen ex sua bonitate liberalis suis gratiis est. Satis ipsi est, si in æterna laude gratias recipiat æternas; ubi Electorum communis Laus erit: *Confitemini Domino, quoniam Bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Psal. 117.*

Gaude, O anima, te habere tam Bonum Dominum, sed cave, ne abutaris tanta Bonitate.

II. Bonitatis Divinae Laus, quod etiam indignis se communicet.

Dominus ad illam: *Quantò ad indigniorem me inclina vero, tanto majori reverentiâ, meritò, ab omni creatura extollor. Et tunc illa: Cum hæc consolatio mi-*

216 DEUS BONUS IN SE

hi præstita esset in illa hora, quâ ad tua
vivifica accederem Sacramenta, & inde
circa illa (ut justum erat) haberem
veram meam intentionem: addidisti
dictæ revelationi etiam hunc intelle-
ctum, quod scilicet eo modo & inten-
tione quilibet accedere deberet ad Sa-
cratissimam corporis & sanguinis tui
Unionem, ut amore amoris & gloriæ
tuæ, parvi penderet (etiamsi possibile
esset) quod magnam damnationem sibi
in Sacramento sumeret, ut tantum-
modo Divina Pietas tua magis claresce-
ret per hoc, quod se tam indigno, non
dedignaretur communicare. *lib. c. 19.
post med.*

Indigna pro nobis Pius Dominus susce-
pit; non mirum, si indignis etiam se com-
municet propter quos suscepit. Quis dignus
suo in mundum adventu fuit, aut quis di-
gnus eâ gratiâ adhuc est? *Omnes peccaverunt,*
inquit Apostolus, & egent gloriâ Dei, iustifica-
ti gratis per gratiam ipsius Rom. 3. 23. & 24.
Solius ergo D. Bonitatis fuit, quod venerit
Filius Dei *peccatores salvos facere.* Divina Pie-
tas semper claruit ex nostra infirmitate & in-
dignitate: quia si sani fuissetis, non opus
habuissetis Medico: si digni, non opus
misericordiâ. Ideo autem indignis se com-
municat, non tantum ut laus suæ Bonitatis
magis clarescat; sed etiam ut suâ gratiâ eos
dignos Bonitate suâ faciat; & hoc, quia
amat. Væ autem tibi, si gratiæ non respon-
deas

deas & eam tibi non coarctes; tunc enim te verè indignum facis.

III. *Benignitas Divina in tolerando imperfectos.*

Dilequâdam, dum post totas manus ad mensam inter Conventum in ambitu starem, & claritatem solis in virtute sua lucentis attenderem, hæsitans cogitationibus, dixi in animo meo: Si Dominus, qui creavit solem istum, & cujus pulchritudinem ipse sol cum luna dicitur mirari, qui etiam ignis consumens est, tam veraciter esset mecum, sicut se frequenter mihi præsentem exhibet: quomodo possibile esset, quod tam frigido corde, tamque inhumanè, imò perversè inter homines conversarer? Et ecce, tu subitò (cujus eloquium licèt semper sit dulce, tamen tunc tantò dulcius erat, quantò fluctuanti cordi meo plus necessarium) subintulisti dicens? In quo extolleretur omnipotentia mea, si hoc non prævaleret, ut quocunque loco fuero, me in memetipso possem continere, ne sentiar, vel appaream ultra, quàm aptissimè congruit pro loco & tempore & pro persona? Nam ab initio Creationis cœli & terræ, in toto opere Redemptionis

magis usus sapientiâ Benignitatis, quàm
potentia Majestatis. Cujus Sapientiæ
Bonitas maximè relucet in tolerando
imperfectos, quousque illos per libe-
rum arbitrium ducam ad viam perfe-
ctionis. *lib. 2. c. 18. ab init.*

Si divitias Bonitatis Dei, O anima, aliun-
dè agnoscere non posses, agnosce ex hoc,
cùm consideras quanta mala quotidie homi-
nes in terris agant, & Bonus Dominus suâ
Benignitate tam clementer omnia supporter.
Mavult quasi suam portare offensam, quàm
ad ruinam æternam extinguere hominem,
semper patienter eum ad Pœnitentiam ex-
pectans. *An ignoras*, inquit Apostolus, *quo-
niam Benignitas Dei ad Pœnitentiam te adducit?*
Rom. 2. 5. Expectat, ut convertaris & vi-
vas. Ideò autem tolerat, ut vel Bonitas
ejus de malis toleratis magis ad laudem su-
am elucescat; vel de Bonitate ipsius homo
ad conversionem suam moveatur. Ergo Bo-
nitatis suæ est, quod toleret malos: & Per-
fectionis suæ, quod imperfectos: novit ipse
infirmiorem nostram.

Ecce Bonitatem infinitam Dei! prævidit
hominem peccaturum & se graviter offensu-
rum, & tamen eum creavit & pretio sangui-
nis sui, per humanitatem propter eum as-
sumptam, redemit, nihil pro bono ipsius ne-
gligens: & minus pendens suam offensam,
quàm hominis magnificentiam & gloriam,
quem creando ad suam imaginem, & pretio-
so sanguine suo redimendo tanti fecit.

Habes profectò, O anima, Bonum Do-
minum & hunc summum Amatorem tuum.

Sed vide, ne abutaris Bonitate, aliàs tibi amplius Bonus non est; nam & iustitia simul comitatur Bonitatem ejus, hanc exercens in convertis, illam in obduratos. Quem ergo habere poteras Dilectum Sponsum, cave ne invenias districtum Judicem, cum te ex malitia tua perdes. Vive semper inter spem & metum; ut ad Divinam Bonitatem erigaris, & tamen Bonitate non abutaris. Bonus est tibi Deus tuus, si talis est vita tua.

IV. *Benigna Patientia DEI in nostris defectibus.*

NOtificasti mihi, Domine, quàm Benigna patientiâ defectus nostros supportares, ut vel sic emendatos nos posses beatificare. Cùm enim quodam vespere in iram commota fuisset & sequenti die ante diluculum orandi opportunitas instaret, exhibuisti te mihi in tam peregrina specie ut secundùm formam judicarem te tam rerum, quàm virium solatio penitus destitutum. Tunc conscientia ex præcedenti lapsu emordente, querulans cœpi revolvere, quàm indecens esset in se summæ Puritatis & Tranquillitatis Authorem, stimulis vitiosæ perturbationis inquietare; & digniùs judicavi, imo deliberavi malle potiùs te abesse, quàm adesse, eâ solummodò horâ, quâ negligere-
rem

rem repugnare hosti, ad ea, quæ tibi ad-
eò contraria sunt, me impellenti. Ad
hoc recepi responsum tuum in hunc
modum: Quomodo consolari potest
æger, qui vix alienis gressibus obtinuit
induci ad gratum sibi splendorem solis,
cùm ingruit repentina tempestas, nisi
in spe reversionis purioris serenitatis.
Sic ego tuo devictus amore, tecum eli-
gens habitare inter procellas vitiorum
inundantium, ad serenum tuæ emenda-
tionis & portum humilitatis intendo.
lib. 2. c. 12. ab init.

Hic textus cum priori ex toto coincidit.
Ergo præter supra annotata hic solum ad-
verte.

Primò, quòd defectus veniales Deum
quidem non omnino à nobis alienent, ta-
men aliquo modo elongent: nec quidem
graviter offendunt, tamen cum quasi con-
tristent.

Secundò, quàm ista Electa Sponsa suum
parvum defectum tantum curarit, & hoc ex
abundantia Charitatis: & nos vix majores
nostros curare velimus frigescente Charitate.

Tertiò, quàm benignè expectet Pius Do-
minus, ut à defectu nostro nos iterum ad
ipsum recolligamus. Non te deseret Bonus
Deus, modò defectus tuos humiliter agno-
scas & illos emendare cures. Quò solertiùs
tu tuos curas defectus, eò largius suâ ad te
accedit gratiâ.

V. Homo

**V. Homo commendans se DEO, non
facile cadet: & si ceciderit, facile ad
Pœnitentiam resurget.**

PER Versiculum: *Dignare, Domine, die
isto, &c.* intellexit, quod in quocun-
que se homo commendat DEO, orans
ut ipsum à peccato custodiat, etiamsi
occulto DEI judicio homini videatur,
quod graviter deliquerit in aliquo, nun-
quàm tamen sic delinquet, nisi gratia
DEI velut baculus sustentet eum, quod
semper faciliùs ad Pœnitentiam redibit.
lib. 3. c. 30. §. 10

Ex hoc collige, quod faciliùs ad veniam
veniet, qui ex fragilitate, quàm qui ex ma-
litia peccat. Novit enim, qui condidit ho-
minem, unde & ipse etiam pronunciavit,
quod *sensus & cogitatio humani corâs in malum
prona sunt ab adolescentia sua.* Genes. 8. 21.
Ideo & fragilitati nostræ faciliùs condescen-
dit. Unde & Psalmista de lapso ex fragili-
tate: *Cùm ceciderit, non collidetur: quia Domi-
nus supponit manum suam.* Psal. 36. 25. *Suppo-
nit* nempe, ut quidam hic benè explicat, *ma-
num suâ Divine providentiæ, vel ut labentem ex-
cipiat, vel ut collapsum sublevet.* Bonus semper
nobis est Dominus, cum confidimus in Bo-
nitatem ipsius, & illâ non abutimur.

Et hæc laudabilis praxis tibi, O anima,
curæ sit, quò te dicto versiculo semper ma-
nè Deo commendes,

VI. *De quatuor modis querendi DEUM*
Instructio ad fidelem ani-
mam.

DUM cantaretur Antiphona, *in lectulo meo, &c.* inter aliam etiam verbum, quod quater in Antiphona repetitur, scilicet, *quem diligit anima*, intellegebat quatuor modos, quibus DEUS quæri potest ab anima fidei. Per primum, scilicet, *in lectulo meo per noctem quæsi vi*, intellexit primam viam, quâ in Lectulo Contemplationis per laudis extollentiam quæritur DEUS. Unde sequitur: *Quæsi vi eum & non inveni*: quia anima mortali carne circumdata nunquàm ad plenum potest extendi in laudem DEI. Per secundum quod sequitur: *Surgam & circuibocivitatem per vicos & plateas, quæram, quem diligit anima mea*: intellexit studium gratiarum actionis, quo anima per vicos & plateas, id est, diversos modos DEI dona, quibus benefacit creaturæ suæ, pertractat; ibi etiam nequaquàm ad condignum laudes persolvere potest. Et hinc bene etiam sequitur: *Quæsi vi illum, & non inveni*. Per Tertium, quod sequitur: *Invenierunt me vigiles, &c.* intellexit Justitiam & Misericordiam DEI, quibus admonita

monita anima ad se ipsam reddit & respectu beneficiorum DEI considerans indignitatem suam per querimoniam & poenitentiam malefactorum suorum, Domini misericordiam incipit quærere dicens: *Num quem diligit anima mea vidistis?* Et sic cum de suis meritis diffidens, humili confidentia ad Divinam se convertit Pietatem per devotam Orationem, quandòque per gratiæ inspirationem invenit, quem diligit anima fidelis. *lib. 3. c. 12. ab init.*

Quid homo sibi quærat nisi bonum & Quod melius & majus bonum, quàm Summum Bonum? Ergo hoc præ omni alio quærendum, sine quo homo nullum potest habere bonum. Merito proinde S. Augustinus: *Hoc tantum scio, quia malè mihi est præter Lib. te, non solum extra me, sed & in me ipso; & 13. omnis copia, quæ Deus meus non est, egestas mihi Confess. est. c. 8.*

Planè inquirentes Dominum non minuentur omni bono Psal. 33. 11. Quomodo minuerentur, cum inquirentibus se Summum Bonum totum se exhibeat. Nam ut ipse apud Prophetam promittit: *Quæretis me, & invenietis me cum quaesieritis me in toto corde vestro. Jer. 29. 13.* Sed ubi illum inquires, ut certiùs invenias? In omni, quod noveris à sua Bonitate non esse alienum: In omni, ubi illum ad Voluntatem suam in toto corde tuo quaeris. Utere præscriptis hinc inquirendi modis, & perge in illis juxta conditionem cordis tui, & certo

& certò invenies, quem jam diligit anima tua. Nempè quære *Contemplatione*, ubi se tibi ad intrà suâ suavitatem exhibebit: *Gratiarum actione*, ubi se tibi suâ gratiâ amplius communicabit: *Pœnitentiâ*, ubi per veniam te iterum in suam amicitiam admittet: *Confidentiâ*, ubi se tibi suo solatio per spem totum reddet. *Hoc est via Domini, perveniendi ad Dominum, ambulate in ea.*

VII. *Virtus anima, quâ stabilitur constanter in Deo, in tribus consistit.*

Intellexit etiam de quadam persona, pro qua orabat, eam uti debere tribus palis, super quorum uno gradiendo, altero à dextris, alteroque à sinistris sustentaretur. Palus itaque primus esse debet *Charitas devota*; ut scilicet omnes homines in Charitate Dei pro posse suo libenter traheret ad Deum & omni homini libenter prodesset ad laudem Dei in unione illius amoris, quo Dominus operatus est communem salutem totius generis humani. Secundus palus, quo scilicet uti debet à dextris, sit *humilis subjectio*, quâ omni homini propter Deum sit subjectus humiliter, & summopere præcaveat, ne quisquam, sive superior, sive inferior in factis & verbis ejus scandalizetur. Tertius verò palus, quo sustentetur à sinistris, debet esse diligens custo-

custodia, ut scilicet summo conamine se ipsum sic omninò immunem custodiat ne unquam aliquam maculam cogitationibus, verbis, sive factis contrahat, unde aliquam vel minimam notam offensæ Divinæ incurrat. *lib. 3. c. 74. §. 2.*

Non sufficit animam esse conversam & jam accessisse ad Deum, sed oportet pro salute sua etiam stabiliatur in Deo; alias parùm juvat quæsisse Deum. In Deo stabilitur anima *Charitate, Humilitate & Iustitia vitæ.* De *Charitate* est fundamentum, quod dicitur S. Joannes: *Deus est Caritas, qui manet in Charitate, in Deo manet & Deus in eo.* 1. Joan. 4. 16. De *Humilitate*, quod dicit Propheta: *Spiritus Domini requiescit super Humilem.* Isaia 66. Et quod insinuat S. Petrus: *Deus humilibus dat gratiam.* Epist. 1. c. 5. v. 5. Si gratiâ stabilitur cor, in Deo stabilitur. De *Iustitia* est illud Psalmi: *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo? aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula & operatur iustitiam.* Psal. 14. Se immunem custodire, est *iustè vivere.* Iustè vivere conservat Deum.

Deus inventus amplius est quærendus: quia semper diligendus, semper quærendus; *In Ps.* uti S. Augustinus: *Est sine fine quærendus, quia* 104. *sine fine amandus.* Quòd inventus amplius vult quæri, idè est, quòd amplius vult diligere; & amplius diligere, ut amplius operemur iustitiam: quia, ut etiam docet S. Augustinus, *Perfecta Caritas, perfecta Iustitia est.* *Lib. de Nat. & grat.* Iustitia confirmat omne bonum in nobis, & nos in Deo. Hoc est, quod monet Psalmi-*118.* sta; *Quærite Dominum & confirmamini, quærite* *P faciem*

226 DEUS BONUS IN SE

faciem ejus semper. Psal. 134. 4. Proficias Justitiâ, semper Deum quæris. Si semper Deum toto corde quæris, semper invenis, & inde stabilitis in eo. Profectus noster major Charitas, major Justitia est: & hoc Deum in nobis confirmat: nam & ipse Charitas & Justitia est.

Nota verò hîc etiam: Licet nemo sine macula peccati vivat; nam quis potest dicere: Mundum est cor meum, purus sîm à peccato? *Proverb. 20. 9.* Tamen Justus (qui etiam septies in die cadit. *Proverb. 24. 16.*) & timens ac diligens Deum anima omni industriâ custodier se etiam à minimis peccatis, ne Deum vel levissimè offendat. Hinc, quia magis immunis à peccato & in se purior, etiam perfectior & in Deo solidior est. Sed *justi*, ut dicit S. Gregorius, *permutantur aliquando cadere, ut semper valeant firmius stare.* (nempè, ut ex casu fiant cautiore & humiliores) *Hi longius à Domino non recedunt, &c.* Justus, quia tantùm in Veniale cadit, Justitiam non amittit.

*Lib. 6.
in 1.
Reg.
c. 15.*

VIII. *Gratuitâ Misericordiâ, ad exhibendas Divitias Bonitatis suæ, subinde aliqua anima à nota peccati incontaminata conservatur.*

AUdiens aliquando indulgentiam plurimorum annorum prædicari, ut fieri consuevit pro oblationibus, corde devoto dixit ad Dominum: Si nunc abundarem magnis divitijs, multa pondera

dera auri argentique libentissimè offerrem, ut per indulgentiam istam à peccatis absolverer ad laudem & gloriam nominis tui. Ad quod Dominus benignè respondit : *Ergo ex auctoritate mea habeto plenam remissionem omnium peccatorum & negligentiarum tuarum.* Statimque conspexit animam suam absque omni macula niveo candore nitentem. Deinde post aliquot dies, dum rediret in se ipsam, & inveniret animam suam eodem adhuc, quo priùs agnoverat, candore micantem, timere coepit se in tali ostensione innocentiae animæ fore deceptam, æstimans apud se, quod nimirum præmonstrata puritas, si vera esset, obfuscata tamen aliqualiter appareret ex continuo lapsu negligentiarum & levitatum, quas humanâ fragilitate sæpiùs incurrisset. Cujus desolationem Dominus piè consolatus est his verbis : Numquid non ego mihi metipsi majorem servo Virtutem, quàm creaturis meis contulerim? Nam Soli materiali talem Virtutem dedi, quod si pañus dealbatus aliquam maculam contraxerit, repente ex Virtute caloris ipsius ac splendoris eadem macula annihilata priori, imò micantiori restituatur albedini : quantò magis animam, quam

ego (qui sum Creator solis) respectu
 misericordiæ meæ, direxero, ab omni
 nota peccati seu negligentiarum incon-
 taminatam potero conservare, depu-
 rans in ea vicandentis Amoris mei om-
 ne quod in ea est maculatum. *lib. 3.
 c. 11. ab init.*

Ab omni macula etiam originali fuit præ-
 servata electa & præelecta Virginea Mater
 Dei Beatissima Maria: hoc ipsi privilegium
 ex hominibus speciale est. Aliàs sæpius Bo-
 nitas Divina conservat aliquam animam sibi
 dilectam à macula peccati: & si aliquam
 ex fragilitate contraxerit aliquando macu-
 lam, citius ab Amore Sponsi purificatur, qui
 Solis instar extrahit maculas.

Nota, quod per actus Amoris inter-
 nos & externos semper deleantur pec-
 cata; & hoc propter attractum reci-
 procum Amorem ipsius Dei: præve-
 niente tamen aut concomitante aliquo
 dolore de peccato.

Amore tuo, O anima, te totam reflectas
 ad Solem Justitiæ, multum immaculata
 conservaberis.

DILECTIO DEI.

DEus diligentibus se ipse est præmium.

Vide infra n. 2.

DILE-

DILECTIO ANIMÆ IN DEUM AMATOREM SUUM.

I. *Eruditio de medijs perveniendi in Dilectionem DEI.*

P Rincipum Apostolorum Petri & Pauli Festo præclaro, dum ad Matutinas cantaretur secundum Responsorium, *Si diligis me*, ista requisivit, a Domino, quas oves ipsa pascere posset, per quod summam dilectionem in opere sibi demonstrare valeret. Respondit Dominus: *Pasce mihi quinque agnos tenerrimos electos; scilicet Cor tuum pasce Divinis meditationibus, Os tuum salutaribus locutionibus, Oculos tuos sacris lectionibus, Aures tuas utilibus admonitionibus, Manus tuas continuis exercitationibus.* Nam quoties horum unicuique studueris, hoc semper suscipiam pro summa exhibitione dilectionis. Per Divinas Meditationes Cordis intellexit notari omne, quod cogitare potest ad laudem DEI & propriam proximique salutem. Similiter de salutaribus locutionibus intelligendum est. Per sacras verò lectiones, omne quod est salutiferum ad videndum, ut imago Christi Crucifixi, infirmorum indigentia & ex-

230 DILECTIO ANIMÆ

empla iustorum. Inter utiles admonitiones intellexit salubrius pasci aures ad placitum Domini, quando patienter recipiuntur correptiones. De continua verò exercitatione manuum, dum cogitaret, quod non posset simul fieri cum lectione, intellexit, quod Dominus quasi pro opere manuali acceptat studium vel intentionem legendi, vel etiam, quod liber manibus tenetur, & similia *lib. 4. c. 45. ab init.*

Ecce exercitia diligentis animæ, & media perveniendi ad Dilectionem Dei in ea-que se stabiliendi, ac inde in ipso Deo. Si intendis & verè vis diligere, ut etiam digna sis diligi (quò ipse fiat Dilectus tuus & tu Dilecta sua) istis diligenter incumbe exercitiis. Ita, O anima, pascis te & Dominus pascitur in te, & planè *inter lilia*, quia inter exercitia Pietatis; quò possis & tu dicere: *Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia.* Cant. 2. 16. Ostendes te Dilectam, si libenter in illis, quæ sunt Dilecti, versaris.

Perge ergo per hanc viam Pietatis & pervenies ad metam Charitatis. Exercitia pia interna & externa procurant, promoveni & fovent Charitatem.

II. DEUS per Amorem suum ipse est Præmium diligentibus se.

IN illo verbo Isaia. 40. 10. Ecce merces ejus cum eo, intellexit quomodo Domi-

Dominus in amore suo est præmium
 Electorum, tam suaviter se ingerens,
 quòd animus amantis verissimè asse-
 re potest, se longè supra omne meritum
 dignissimè remuneratum. *lib. 3. c. 30.*
S. 4. ad fin.

Dilectionem ad se Deus suavitate dile-
 ctionis in gustu spirituali jam in hac vita
 remunerat, cum anima diligens jam prægu-
 stat quàm suavis ipse sit: in altera, suavitate
 æternæ fruitionis, cum potaverit eam de
 torrente voluptatis suæ. Ubique ipse bea-
 tum præmium diligentibus se est: ubique se
 illis communicat. Sic fideli ac dilecto Abra-
 ham promisit: *Ego protector tuus sum, & merces*
tua magna nimis. Genes. 15. 1. Ita magna,
 quàm major esse non potest; ut meritò S.
 Thomas Aquinas pro suo labore non re-
 quisierit aliam, quàm istam, quæ ipse est,
 qui est & erit omnia in omnibus.

Ecce, O anima, Deus tuus, qui prius in
 Filio suo totum se tibi dedit, dat se tibi
 etiam in præmium dilectionis tuæ, ut frua-
 ris eo æternum. Sis ergo tota illius, qui to-
 tus tuus est & erit: Sis *Una Vni*, qui solus
 sufficiens est in omni. Sufficis tu Deo tuo,
 sufficiat & tibi Deus tuus, cum quo tibi
 æternum benè erit.

Vide supra Amor DEI &
 Caritas.

DONA DEI.

I. Est inscrutabilis Iudicij & Sapientia DEI, distributio & divisio donorum suorum.

QUærens à Domino: Cur, Amantissime Domine, frequentius ea, quæ gratuitâ pietate tuâ mihi dignaris revelare ab aliorum revelationibus sunt tam differentia, quod ex hoc sæpius contingit ea ab aliquibus discerni, cum ego malim ea celari, quàm manifestari. Dominus respondit: Sicut si Magister aliquis interrogaretur à pluribus diversarum linguarum hominibus & omnibus responderet unius tantùm linguæ interpretatione: non expediret quidem, nec acceptaretur à quoquam; sed si cuilibet secundùm interpretationē linguæ suæ responderet, scilicet latino latine, græco græcè: tantò ejus Sapientia elegantior probaretur, quantò cuilibet secundùm linguam suam convenientius responderet. Similiter quando ego differentiis dona mea cuilibet communico, eò clariùs patet profunditas investigabilis Sapientiæ meæ, quâ secundùm convenientiam intellectus sui cuilibet respondeo, & quæ voluero revelo secundùm

dū in capacitatē sensus cujuslibet, quem
 ipsis donavi, scilicet simplicioribus, per
 magis corporeas similitudines quæque
 demonstrando: capacioribus verò in-
 tellectus occultiores & obscuriores ad-
 umbrationes proponendo. *lib. 3. c. 48,*
ad fin.

Est *gratia gratum faciens*, & hæc est Chari-
 tas cum cæteris virtutibus. Pro hac gratia
 comparanda debet homo conari & laborare.
 Et est *gratia gratis data*, quæ gratuitâ liberali-
 tate Dei datur homini, cui & quantum ipse
 vult. Unde Apostolus, ubi enumerat gra-
 tias gratis à Spiritu Sancto datas, addidit:
Dividens singulis prout vult. 1. Cor. 12. 11.

Quod donet Dominus uni excellentiorem
 v. g. intellectum, majorem sapientiam vel
 scientiam, &c. est gratuitum donum, gratia
 gratis data: si cum hoc talento benè nego-
 tiatur, nempe operatur ad laudem Dei, ad
 suam proximique salutem, tunc ex eo, quod
 accepit, lucratur duo talenta & facit sibi me-
 ritum pro mercede æterna; uti de talentis à
 Deo homini datis satis declarat S. Grego-
 rius homil. 9. in Evang. Et nota ex dicta-
 ta doctrina Magistri nostri, quàm benigne
 se nobis Deus accommodet juxta nostra ta-
 lenta à se nobis collata. Tantum quisque
 operetur juxta gratiam doni sibi dati ad lau-
 dem & gloriam Dei, ipse certò assistendo &
 dirigendo non deerit. Talenta cave ne ab-
 scondas; quia de his reddes rationem: non
 eris fidelis servus, si non pro placito Domini
 applicueris ad suam laudem & gloriam &
 pro bono propriæ vel alterius animæ. Sic

Epist.
101.

„*S. Bernardus* cuidam scripsit : De solo, in-
quit, talento tibi credito respondere tibi
para, securus de reliquo. Si multum acce-
pisti, da multum. Quod si modicum est,
& id tribue. Etenim qui in modico fidelis
non est, nec in maximo. Totum da ; quia
totum repetendus es usque ad novissimum
quadrantem. Quodquod ergo accepisti
talentum, hoc benè applica, ut securus sis
pro reddenda ratione : cui plus datum est,
plus requiretur ab ipso. *Cum enim augentur*
dona, inquit *S. Gregorius*, *rationes etiam cre-*
scunt donorum. Si te recognoscis multis dona-
tum, ne glorieris de illis, quia ex tuo non
sunt ; sed magis time de majori reddenda ra-
tione. Hinc Apostolus : *Quid habes, quod non*
accepisti : si accepisti, quid gloriaris quasi non acce-
peris. 1. Cor. 4. 7. Applica & da gloriam
Deo.

Hom.
sup. cit.

Cum benè pergis in gratia gratum facien-
te, magis te etiam confirmabit Deus in gra-
tia gratis data, ut pro gloria ipsius benè in
omnibus pergas, tibi ad augmentum gratiæ
& gloriæ æternæ.

II. Gratia Divina augetur, cum benè applicatur.

Cum tu, Amator meus Dulcissime
toties mihi Deificum cor tuum do-
naveris diversis modis, vellem nunc sci-
re quem fructum inde consequi debe-
am, quòd iterum illud mihi tam liberè
concedis ? Qui respondit : *Nonne fides*
habet Catholica, quòd qui semel communicat,
huic

huic me ipsum tribuam cum omnibus bonis, quæ continentur in thesauris meæ Divinitatis pariter & humanitatis. Et quanto tamē homo sapius communicaverit, tanto magis cumulus ejus beatitudinis augetur & multiplicatur. lib. 3. c. 53. ad fin.

Hortatur nos Servator noster per parabolam hominis nobilis, qui distribuit talenta servis suis ad negotiandum cum illis, ut & nos cum collatis nobis talentis negotiemur: *Negotiamini, inquit, dum venio. Lucæ 19. 13.* Hoc negotiari aliud non est, quàm per gratiam nobis collatam lucrari apud Deum multa & magna merita, quæ Deus pro suo honore, nobis autem pro præmio æterno acceptat. Unde & Apostolus: *Exhortamur vos, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. 2. Cor. 6. 1.* Quasi dicat: Videte, ut gratiam vobis à Deo collatam benè appliceris: ne finatis eam in vobis esse otiosam; sed operemini cum ea ad vestrum bonum æternum.

Nec tantum qui nunc benè applicat gratiam sibi à Deo datam lucratur sibi meritum, sed etiam augmentum majoris gratiæ. Et hoc est, quod Dominus ad prædictam parabolam addidit: *Omni habenti dabitur, & abundabit. Dabitur ei amplius, qui prius datum benè applicuit; & abundabit Divinâ gratiâ.* Et planè, qui benè applicat gratiam acceptam, dignus est accipere majorem.

Gratiam ergo Divinam quamcunq̃ue accipis, vel accepisti, si ad fructum faciendum applies, eam tibi accrescere facis. Datur tibi, ut reddas Datori tuo: quò liberalius reddideris, liberalius gratis iterum donaberis.

III. *Infundit DEUS dona specialis gratiae, quandoq; propter humilitatem subtrahit: Vtrumque ad bonum anima.*

QUasi in excessu mentis effecta recognovit quàm mira & ineffabili dignatione Divina Pietas quandoque condescendat homini, copiosè gratiam suam infundendo, & quandoque minora denegat ad conservandam humilitatem, quæ est fundamentum & conservatorium gratiarum: & qualiter utrumque hoc Dominus amanti animæ facit cooperari in bonum. *lib. 3. c. 9. ad medium.*

Cùm specialem aliquam gratiam tibi Dominus denegat, vel etiam subtrahit, majori tibi gratiâ accedit, quòd te in humilitate conservet, quâ tu in gratia ipsius conservaris, & reliquas tibi collatas gratias certius conserves.

Ubique nobis Dominus bonus est, cùm humiliat & cùm sublevat. Totum verò tuum desiderium & studium sit, quòd stabilia-
ris Divinâ gratiâ, non ut subleveris multis specialibus donis ac gratiis. Si humilis fueris, ultrò tibi addentur: nam *humilibus Deus dat gratiam. 1. Petri 5. 5.*

Ad tuam salutem promovendam non est necessarium multis dotatus sis gratiis. Cresce Charitate & Humilitate, jam multum proficies ad salutem æternam.

IV. *Sub*

IV. *Subtractâ aliquâ gratiâ Speciali
subinde meritum hominis magis
augetur.*

Cum aliquamdiu à Domino non esset visitata, nec tamen gravatè id ferret, accidit semel, ut opportunâ occasione datâ, unde hoc esset, Dominum interrogaret. Cui Dominus respondit: Vicinitas nimia amicos quandoque, ne se mutuò queant perfectè contueri, præpedire solet. Verbi gratiâ, si quis amicum advenientem amplexatur, fit interea ob nimiam conjunctionem, ut delectatio visus impediatur. Hoc illa audiens mox intellexit subtractione gratiæ meritū hominis quandoque multifariam augeri: si tamen subtractâ gratiâ illâ homo benè agendo ac se mortificando non invenitur segnior, licet cum labore tunc operetur gravamenque majus sentiat. *lib. 1. c. 19. ab init.*

Major relucet Charitas, ubi non per specialem gratiam. sed cum majori difficultate ex tuo conatu operaris, & omne difficile amore Dei fortius superas. Hinc ubi major labor, majus meritum, majus præmium: Ubi major difficultas vel passio, major victoria, major corona. Amanti autem nihil difficile. *Charitas omnia suffert, omnia sustinet.* 1. Cor. 13. Sine speciali gratia poteris benè operari

238 EUCHARISTIE SACRAMENTUM.

operari, non autem sine Charitate. Ideo Apostolus: *Omnia vestra in Charitate fiant.* 1. Cor. 16. 13.

Licet ergo te Dominus speciali gratiâ non præveniat, aut tibi assistat, tantum tu perge in Charitate & confortabit te, ut in eo omnia possis: etiam *faciet cum tentatione proventum.* 1. Cor. 10. 13.

Cave, ne aliquando, cum successum pro voto non habes, à tuis bonis exercitiis omnino desistas: perge piâ fiduciâ, Dominus bonam voluntatem respiciens adhuc aspirabis & cor tuum irrorabit. Si desistis, à Charitate deficis & de pietate Domini diffidis; quod tibi valde perniciosum est.

EUCHARISTIE SACRAMENTUM.

I. *Summa Fietas Dei in Eucharistie Sacramento consideranda.*

CUM die quodam in prædicatione sermo de Divina Justitia protenderetur, illa eo modo intendebat, quod expavescens trepidaret accedere ad Divina Sacramenta. Unde à Benignitate Dei his verbis est animata: Si negligis interioribus oculis Benignitatem meam attendere tibi multiplicibus modis exhibitam, respice saltem corporalibus oculis & intueri, quàm parva pixide conclusus tibi obviam procedo, & scito pro

pro certo, quod rigor Justitiæ meæ ita planè circumclusus est mansuetudine Misericordiæ meæ, quam in exhibitione hujus Sacramenti erga genus humanum dignanter prætendo. *lib. 3. c. 18. §. 7. ab init.*

Dicit Evangelista de Pietate Benignissimi Jesu Salvatoris nostri: *Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Joan. 13. 1.* Planè ineffabiliter dilexit, quod se non tantum mundo donaverit & in mundo pro nobis se in Victimam Reconciliationis obtulerit; sed adhuc etiam in novissima Coena, dum se ad immolationem disposeret, (qui ipse Sacerdos & Victima) in cibum nobis dederit atque ad nostrum solatium hoc saluberrimum Eucharistiæ Sacramentum instituerit, unde animæ nostræ ad vitam æternam haberent refici.

Ecce Charitatem infinitam. Ecce quàm se à fine in finem suaviter sua Pietate protendat. Nam

*Se nascens dedit Socium;
Convalescens in edulium;
Se moriens in pretium,
Se regnans dat in præmium:*

*Hymn.
Ecclesiæ
in festo
Corporis
Christi;*

Quam ergo semel nobis attulit Benignitatem, in hoc Sacramentum intulit; ubi *esurientes semper implet bonis.* Planè hoc Sacramentum nobis in testimonium est, quod *apud Dominum misericordia & copiosa Redemptio;* Psal. 129. 4.

Tesseram suæ Charitatis nobis posuit Pius Dominus perpetuam hoc Sacramentum. Et hoc est, quod ipse promisit & pronuncia-

vit: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.* Matth. 28. 20. Omni-
no nobiscum est totâ suâ substantiâ æternâ
& assumptâ in V. Eucharistiæ Sacramento.
„ *Quare S. Thomas:* Ut arctius hujus Charita-
„ tis immensitas fidelium cordibus infigere-
„ tur, in ultima cœna, quando Pascha cum
„ discipulis celebrato, transiturus erat de hoc
„ mundo ad Patrem, hoc Sacramentum in-
„ stituit, tanquam Passionis suæ memoriale
„ perenne, figurarum veterum impletivum,
„ miraculorum ab ipso factorum maximum
„ & de sua contristatis absentia solatium
„ singulare reliquit.

Benedic ergo, anima mea, Dominum: & omnia, quæ intra me sunt, nomini sancto ejus. Benedic anima mea Dominum: & noli oblivisci omnes retributiones ejus. Psal. 102 v. 1. & 2.
Benedic singulariter pro immenso beneficio in hoc Sacramento tibi præstito, & hujus summæ Charitatis noli unquam oblivisci.

II. *Summa dignatio immensa Bonita- tis Divinæ in V. Eucharistiæ Sacramento perpendenda.*

VIce aliâ, horâ simili, nec dissimili
inductione ad degustandam suæ
suavitatis dulcedinem Divina Pietas al-
lexit eam his verbis: Attende minutam
formulam substantiæ illius, in qua to-
tam Deitatem & Humanitatem meam
tibi exhibeo, & confer quantitatem il-
lius cum quantitate humani corporis:
& inde æstima dignationem Benignita-
tis

tis meæ. Quia sicut humanum corpus excedit in quantitate corpus meum, id est, quantitatem speciei panis, sub qua est corpus meum, sic Misericordia & Charitas mea trahit me in hoc Sacramento, ut finam amantem animam aliququaliter prævalere mihi, sicut corpus humanum in quantitate, corpus meum. *Vbi sup. in med.*

Deus, qui ex infinita Bonitate sua propter nos parvus factus est, etiam dignatus est pro solatio nostro in parva totum se nobis exhibere hostia: sed in hac parvitate nobis magnus in Benignitate & Misericordia; & hoc nobis solatii est. Si miraris mundi machinam conditam, mirare magis mundi Conditorem sub parva particula reconditum. In illo comparet miranda Omnipotentia, in hoc miranda Omnipotentis dignatio; ut quem cœli non capiunt, comprehendatur sub tam parva particula. Hinc merito D. Thomas vocat hoc Sacramentum *Miraculo-*
rum maximum. Unde & ipse? Quid hoc
 „ Sacramento mirabilius? In ipso namque
 „ panis & vinum in Christi corpus & san-
 „ guinem substantialiter convertuntur: ideo-
 „ que Christus Deus & homo perfectus sub
 „ modici panis & vini specie continetur.

*Opuscu-
lo est.*

Magnum mysterium Incarnatio Filii Dei, non minus hujus Sacramenti Institutio. In utroque magna Divinæ Bonitatis exhibetur dignatio: quod Deus propter hominem factus homo, & hic ipse factus cibus hominis. Sic enim ipse dixit: *Ego sum panis vivus, qui de*

242 EUCHARISTIE SACRAMENT.

caelo descendi : Joan. 6. 51. Nobis datus, nobis natus, nobis cibus factus : & hoc totum propter nos dignatus. Ad hoc dignatus nobis fieri panis, ad quod dignatus est pro nobis mori ; nempè, ut vivamus per eum. *Qui manducat me*, inquit, *& ipse vivet propter me.* Joan. 6. 58.

Ut verò intelligas (quod in textu hîc adstruitur) quomodo *anima amans praevaleat* Dilectus, adverte : Sicut Charitas, ipsum trahendo ad nos, praevaluit in eum ; sic anima amans, ad S. Communionem ipsum potenter trahit ad se ; & sic ipso quasi major est, & ipsi praevalet.

Vides, quantum valeat devota & amans anima apud Deum. Sis potens Charitate, potenter Dei gratiam trahes ad te.

III. *Misericordia Divina singulariter se nobis exhibet in V. Eucharistia Sacramento.*

DIE alio, dum porrigeretur salutaris hostia, Dominus iterum adjecit commendare nimiam dignationem suam his verbis : Num consideras sacerdotem illum, qui porrigit hostiam, oratum illum, quem ob reverentiam tractandi sacramenti gestat retinere circa brachia, & nudis manibus corpus meum tractare. Unde intelligas, quod quamvis, ut dignum est, piè respicio, quæ in gloriam meam exercentur : ut
sunt

sunt Orationes, jejunia, Vigiliæ & similia: tamen (licet minùs intelligentibus non videatur) majori compassionis affectu adsum electis meis quando stimulis humanæ fragilitatis impulsî ad misericordiam meam confugiunt: sicut ibi vides carneam manum Sacerdotis propiorem Sacramento, quàm Ornatum. *Vbi sup.*

Docet hic Magister Pietatis sese citiùs inclinare ad eos, qui ad misericordiam suam confugiunt, quàm qui speciali devotione bonorum operum ad ipsum accurrunt: quod ipsum per tractationem & porrectionem hujus Sacramenti insinuat & explicat. Ita adamat salutem animæ nostræ Pius Dominus. Ergo in hoc ipso Sacramento omnis misericordia & benignitas speranda & expectanda; est enim *pro mundi vita.*

Hinc & ipse hic Servator noster de se: *Ego sum panis vitæ.* Joan. 6. 48. Ideo & maxime Servator noster, quia *Panis Vitæ*, quia est noster Panis. Ad hunc Panem tantum omni fiducia veniamus & manducemus, certò vivemus, si non indignè manducemus:

Qui enim manducat hunc Panem, vivet in æternum. Joan. 6. 59. *Quomodo morietur*, inquit *118.*
S. Ambrosius, *cujus cibus vita est?* Et S. Augustinus: *In corpore & sanguine suo voluit esse 18.*
salutem nostram. *In Ps.*

Et hoc summæ misericordiæ ac pietatis 33.
est, quòd Salvator noster non tantum vitam Conc.
nobis semel suâ morte contulerit; sed etiam 1 Circa
se nobis in Eucharistiæ Sacramento in ci- med.

244 EUCHARISTIÆ SACRAMENT.

bum dederit, quo non tantum vitam conservemus, sed etiam perditam recuperemus ac instauremus, & instauratam fortius ac firmius teneamus. Quare idem Servator noster: *Ego veni, ut vitam habeant & abundantius habeant.* Joan. 10. 10. Vitam quidem habemus per mortem ipsius; sed abundantius per ipsum habemus, quia cibus noster est. Ideo enim descendit *Panis Vivus de coelo*, ut conservemur per illum.

Hic ergo Panis vivificat, alit, nutrit & vegetat animam in vitam æternam. Verè *cor hominis confirmat*, consolidat in gratia Dei. Sed si vis panem vitæ sumere, ut tibi in vitam sumas, discute prius vitam tuam; si non invenis bonam, dole, depone, emendare propone, accede ad manducandum, & tibi *Panis Vitæ* erit. *Accedite ad eum*, monet S. Ambrosius, & *absolvimini, quia remissio peccatorum est.* Sanatur anima ad vitam si medicinam vitæ vivæ fide recipit. Unde meritò S. Augustinus: *Mutet vitam, qui vult accipere vitam.* Aliàs omnino continget, quod subjungit: *Nam si non mutet vitam, ad iudicium accipit vitam: & magis ex ipsa corrumpitur, quàm sanatur; magis occiditur, quàm vivificatur.* Si sincera & plenâ voluntate vitam emendandi accedis, accedis ad fontem misericordiæ, ad fontem gratiæ, ad fontem vitæ.

*ubi
sup.*

*Serm.
3. de
Temp.*

IV. *Quantus fructus ex devota inspectione V. Euchristiæ Sacramento.*

Intellexit aliâ vice, quod quoties homo cum desiderio & devotione inspexerit Hostiam, in qua latet Corpus
CHRI-

CHRISTI Sacramentaliter, toties meritum suum auget in cœlo; Quia æternaliter in futura Visione DEI, tot sibi speciales delectationes alludent, quoties in terris cum devotione & desiderio inspexit Corpus CHRISTI: vel etiam vellet videre, si posset, cum rationabiliter impeditur. *lib. 4. c. 25. ad fin.*

Fides docet latere in Hostia consecrata Corpus Christi Domini; vel potius dicendo, ipsam Hostiam consecratam esse Corpus Domini. Etsi speciem panis oculis externis conspicias, tamen sub hac specie venerare & internis oculis illum intueri, qui dixit: *Ego sum panis vivus, qui de cœlo descendi. Joan. 6. 51.* Quem verò hîc conspicias per fidem sub velamine, videbis aliquando *facie ad faciem.*

Ad hunc intuitum Sacræ Hostiæ si moveat sensum externum internus affectus & pium desiderium, devotio est, quæ singulariter à Deo acceptatur. Cura proin, ut in hoc conspectu externo simul internè actum Amoris elicias (nam & hîc *Amorem amorem* cernis) mereberis inde conspectum gaudii singularis in Visione Beatifica. Ubi de isto conspectu seu devotione inspiciendi impediris, prout in aliis devotis actibus, ita & hîc pium desiderium totum supplebit.

Vide Sacra Communio.

EXERCITIA SPIRITUALIA.

I. Non sic exercenda sunt exteriora, ut neglegantur interiora: non sic temporalia, ut neglegantur Spiritualia; maxime à Religioso.

PRO aliqua persona exorans, quæ sæpius gravabatur ex quibusdam causis suo consilio dispositis tale accepit responsum: Ego per gravamina expurgo negligentiam illam, quâ causâ illa humanius sentiendo, aliququaliter exteriorum utilitatem prætulit profectui interiorum. Ad quod ista: Cum non possumus subsistere absque subsidijs exteriorum bonorum, quid hic commisit illa providendo ad quam specialibus hoc respicit. Ad quod Dominus: Puellæ nobilis honor & decor est, pelles varias habere sub pallio: quæ si eas verteret exterius, quod prius cesserat honori & decori ejus, hoc tunc caderet dedecori & confusione. Unde mater non sufferens filiæ derisionem, si non posset aliter, saltem alio eam desuper contegeret amictu, ne reputaretur insana. Sic & ego tenerè diligens hanc filiam meam, talem ejus contego defectum per diversa

diversa gravamina, quæ sæpius ex eadem causa permitto ei evenire sine sua culpa. Et insuper per patientiam specialiam ornatu perorno. Nam primò (id est, principaliter) in Evangelio mandavi *quærendum esse Regnum DEI, & iustitiam eius*, Matth. 6. id est profectum interioris hominis. Et hinc exteriora non quidem secundariò quærenda, sed adiicienda potiùs repromissi. Ponderus verbi istius magnoperè perpendat quilibet Religiosus, qui specialis DEI desiderat esse amicus. *lib. 3. c. 90. per tot.*

Religioso prima cura sit de Spiritualibus; quia ad hoc Religiosus est, ut Spiritui inserviat; ne, dum curat temporalia, negligat potiora, quæ sunt animæ, ad quam salvandam Religio assumpta est. Caveat ne inveniat inter illos *tepidos*, quos Dominus *evomit de ore suo*. Apoc. 3. 16. nempe, qui in Religione minùs Spiritui & animæ deserviunt. *Quid autem prodest homini, si mundum universum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?* Matth. 16. 26.

Summa est jactura Religioso cum fervorem Spiritus perdit. Ergo administrando temporalia, videat, ne Spiritualia omnino negligat; imò hæc primò in cura sint, ne curando temporalia perdat æterna. Negligendo Spiritualia seipsum negligit Religiosus; & longiùs recedit ab eo, ad quem quærendum primò venit. Si verè Deum, quem elegit, diligit, sæpius se cum illa quærente
 Q 4 & amant

Serm.
84. in
Cant.

& amante excitabit: *Surgam & queram, quem diligit anima mea.* Cant. 3. 1. Diligens non potest diu abesse à suo dilecto: quærendo nunquam desistit, qui semper diligit. Merito, tò S. Bernardus: Magnum bonum quærere, Deum: ego hoc nullis in bonis animæ secundum existimo; primum in donis, ultimum in profectibus est. Nempè, qui desinit quærere, deficit: qui deficit non invenit. Invenitur quidem in omnibus, quæ bono fine aguntur; sed maximè in Otio Spirituali, ubi se certius manifestat.

Religiosus ex obedientia Marthæ Conditionem subiens, ministrat quidem Christo; sed non ita, ut Magdalena, fruitur aspectu ejus: ideo, non sic mente temporalibus inhæreat, quia sæpius redeat ad internum cubiculum suum atque ad dulcem conspectum Christi revertatur. Pertractet negotia externa propter Christum, sed interna cum Christo non omnino negligat. Ita in utroque optimè & gratè deservit Christo, qui nil aliud à suis dilectis requirit, quàm, ut in omnibus & semper quæratur, & quærendo ipsi ex toto adhæreatur.

II. *Impeditus per corporalem infirmitatem à communibus Exercitiis Regularibus nil negligit; modo in Divinam bene resignatus sit Voluntatem.*

VIce quâdam à rigore Ordinis causa infirmitatis impedita, cum ad audiendas Vesperas consedisset, ex desiderio simul & mœrore cordis dixit ad Dominum:

num: Nonne, Domine, tibi laudabilius foret, quòd nunc inter Conventum in Choro essem, ac orationibus vacarem cœterisque Regularibus exercitijs insudarem: quàm quòd nunc istà debilitate detenta tantum tempus consummo negligenter? Ad quod Dominus: Num tibi videtur Sponsus minùs delectari in Sponsa, quando familiari ejus conversatione potitur in domo, quàm cum gloriatur ipsam ornatam procedere ad spectaculum vulgi? Inter hæc illa intellexit, quòd tunc anima quasi ornata procedit ad publicum, cum in studio bonorum operum exercetur ad gloriam DEI: sed tunc quasi in conclavi cum Sponso quiescit, quando à talibus studijs corporali molestiâ impeditur: quia tunc delectamentis priorum sensuum privata, soli Divinæ relinquitur voluntati. Et inde Dominus in homine tantò magis delectatur, quantò minùs homo ipse sibi in se invenit, unde possit vanè delectari vel gloriari. *lib.*

3. c. 22. *per tot.*

Charitas est radix omnis meriti, quia omnis boni: ideo ex Charitate placet & est grata anima Deo. *Charitas*, teste S. Augustino, *non est aliud, quàm bona voluntas.* Tenes bonam voluntatem, jam tenes Charitatem,

250 EXERCITIA SPIRITUALIA.

tem, jam places Deo ; etsi externa non agas, ubi tibi facultas non est. Bona proin voluntas facit meritum, non opus externum : hinc opus externum potest esse sine merito, nunquam autem Bona Voluntas. Quare idem S. Augustinus : *Coronat Deus intus Voluntatem, ubi non invenit facultatem.*

Hoc non potest non esse laudabile, quod Deus disponit : ideo anima nil laudabilius agit, quam se conformando Divinæ dispositioni & voluntati. In hoc summè laudat Deum, si dicit : *Fiat voluntas tua* : & est hic actus omnium excellentissimus.

Exercitaris à Deo aliquā infirmitate, optimum tuum erit exercitium disponendo & dirigendo tuam voluntatem ad Divinam. Quia Deo placet tibi immittere infirmitatem, placebis & tu in infirmitate, si grātē portaveris infirmitatem : aliud licet non agas, hoc sufficit.

Vide infra Bona & resignata voluntas.

III. *Qui intermittit privata Exercitia propter obedientiam, & Charitatem proximi, nihil negligit.*

IN Natali quorundam Martyrum, dum cantaretur. *Gloriosum sanguinem, &c.* Intellexit : quia quemadmodum sanguis, qui in se est abominabilis > ex eo quod pro Christo funditur, in scriptura collaudatur : Sic illa negligentia Religiosorum, quæ provenit ex obedientia,

entia, vel ex fraterna Charitate, in tantum complacet DEO, quod dignè appellari potest GLORIOSA, *lib. 3. c. 30. §. 9.*

Stude Obedientiæ & fraternæ Charitati, fructuosius agis, quàm si tibi soli agis.

Colligo ex allatis, propriam voluntatem Deo offerre, idem esse quod proprium sanguinem offerre. Martyr maçtatur à Tyranno, Resignatus maçtat se ipsum in sua voluntate: utrumque grata Victimæ. Gratissimum Deo obsequium si obsequaris suæ voluntati. Voluntas ejus est, superiori obedire & proximo in necessitate subvenire: in utroque, ipse vult respici. Age hoc respectu ipsius, nil profectò tibi negligis, sed plus lucraris.

Christus Servator noster per obedientiam suam sacravit nostram: hinc obedientia propter Christum assumpta, magis meritoria est, quàm quodvis specialis devotionis exercitium. Specialia sunt apud Deum, non quæ nos specialiter eligimus, sed quæ conformiter ad suam voluntatem agimus. Ubi verò obedientia aliud non proponit, vel exigit, perge devota anima, in tuis privatis specialis devotionis & pietatis exercitiis: semper tamen benè fundata in resignatione, per quam apud Deum gloriosa eris.

In Charitate proximo exhibenda, Christus se ipsum pro illo substituit; Sic enim dicit: *Quod uni ex minimis meis fecisti, mihi fecisti.* Matth. 25. 40. Etsi ergo in aliis tuis privatis bonis exercitiis etiam propter Christum te adhibeas; in operibus autem Charitatis ipsi Christo te exhibes eique in proximo inservis.

Nota

Nota verò aliud esse officium amicitiae extra necessitatem ex sola benevolentia : (quod tamen etiam potest esse ex Charitate ; nempe si propter Deum) aliud obsequium Charitatis in necessitate. In illo à te non exigitur, ut te impendas negligendo propria, maximè pro tua spirituali necessitate, vel utilitate ; nam *Charitas incipit à se ipsa* ; nec Christus mandavit : *Diliges proximum tuum plus quàm te ipsum*, sed , *sicut te ipsum* : Matth. 22. 39. nec hoc intelligas ad æqualitatem, sed tantum ad similitudinem Dilectionis. In isto autem , nempe obsequio Charitatis exigente necessitate , oportet ut propriis relictis, ubi potes, proximo amore Dei te impendas ; nam in ista causa Deus ipse cedit juri suo : nisi in pari sis necessitate ; tunc enim tibi proximior es quàm alteri.

Vide Obedientia, Charitas.

IV. Pium Exercitium in facienda intentione ad capiendum somnum, doctum ab ipso Domino.

NOctem quandam penè totam duxit insomnem, ex quo cùm in tantum debilitaretur , quòd jam omnibus viribus destitueretur : hunc defectum more sibi solito obtulit Domino in laudem æternam, ad salutem totius Universitatis. Cui Dominus benignè compatiens docuit eam , ut his verbis eum invocaret.

EXERCITIA SPIRITUALIA. 253

Per Tranquillissimam suavitatem, quâ ab æterno in sinu DEI Patris accubuisti: & per amœnissimam pausationem in Utero Virginali, quâ novem mensibus quievisti. & per jucundissimam delectationem, quâ unquam in aliqua amante anima dignatus es delectari: rogo te Misericordissime Deus, ut non ad meum commodum, sed ad æternam laudem tuam mihi concedere digneris aliquantam requiem, quâ lassata membra corporis usui exercitationis restituantur.

Et cum ista verba diceret, videbatur sibi, quod per ea quasi per gradus ascendendo appropinquaret Domino.
lib. 3. c. 52. ab init.

Hoc exercitium etiam in praxim recipias, non tantum cum nocte defectum somni habes; sed etiam jam cum te pro quiete capienda ad lectum vesperi confers & collocas.

Observe ex hoc primò, quod per pios affectus & intentiones bonas corde ascendimus ad DEUM. Si ergo bonâ intentione te confers cubitum & pio affectu obdormis, planè potes dicere: *Ego dormio & cor meum vigilat.* Cant. 5. 2. Omnino vigilavit cor, cum evigilans piam intentionem reassumit. Advertit benè S. Augustinus: „ Ideò, inquit, Deus donavit somnum corpori, quo reparantur membra corporis, ut possint vigilantem animam sustinere. Illud autem cavere debemus, ne ipsa anima nostra dormiat: malus enim est somnus animæ.

254 EXERCITIA SPIRITUALIA.

„ animæ. Bonus somnus corporis quo re-
 „ paratur valetudo corporis. Somnus au-
 „ tem animæ est oblivisci Deum. In Psal. 62.
 ad v. 2.

Observe secundo: quod corpus, cum be-
 neficia sua ad restorationem recipit, etiam
 impensius pro honore Dei in bonis exerci-
 tationibus & laboribus est applicandum.
 Non ad voluptatem, sed ad necessitatem
 corpori instruendum; ne tibi, sed Deo
 vivas.

*V. In defectu somni nocturni Patien-
 tia exercenda & DEO offerenda: ne in de-
 fectu corporali anima defectum
 patiatur.*

Nota, quod sequitur, statim ad prio-
 ra refertur.

Tunc ostendit illi Dominus ad dex-
 teram suam valde amœnolam ses-
 sionem præparatam, dicens illi: *Veni
 electa mea, repansa super cor meum & proba,
 utrum inquietus amor meus te quiescere si-
 nat.* Cùmque sic super cor Domini
 mellifluum reclinasset & suavissimos
 pulsus ejusdem efficacius persentiret, di-
 xit ad Dominum: *O Amator dulcissime,
 quid modo pulsus isti loquuntur mihi? Re-
 spondit Dominus: Hoc, inquam, Quandoque
 aliquis per Vigilantiam lassatus & viribus
 destitutus roget me per verba quæ modo tibi
 inspiravi dicenda, ut ipsi ad laudem meam &*
ad

ad reparandas vires quietem concedam: & ego ipsum tunc non exaudiero, si tunc patientiam amplectendo, humiliter talem suum supportat mihi defectum: hoc Divina Suavitas mea & Benignitas tantò suavius ab illo acceptat. lib. 3. ubi sup.

Duo hîc etiam observanda. *Primum*, ut in defectu somni pias apud te cogitationes revolvas & mente cum Domino tractes; ne otiosè decumbas, aut aliis ineptis impliceris cogitationibus: loquere interim cum Domino, & audias quid loquatur in te Dominus. *Secundum*, ut in isto defectu suavem in te patientiâ tuâ Domino quietem pares & exhibeas: ac anima tua super cor Domini se reclinet & in eo paulatim per resignatam voluntatem & patientiam suam. Vide ergo, ubi corpori non conceditur beneficium somni, animam tuam per tuam impatientiam ne defraudes majori & meliori. Si corporale beneficium non impetraveris, cura tibi procures spirituale, quo tibi æternum benè sit. Huic exercitio planè assuecat cor Religiosum, quod semper Deo devotum esse debet.

Cor Domini continuum habet pulsum, nempe Amoris, quia in omni & semper nos amat: ideo & tu in omni circa te recognoscas amorem; siue det beneficium desideratum, siue non det: Si det, vult ut eo fruaris pro honore suo; si non det, vult ut patientiâ exercearis, quò tibi coronam æternam perficias, adaugeas & gloriosius exornes.

Vide supra Afflictio n. 7. & infra V.

Patientia.

Gr.

VI. *Gratissimum Christo & nobis saluberrimum Exercitium pro diebus profanis Bacchanaliorum, ab ipso dictatum.*

DEsideravit aliqua sibi donari à Domino, quibus per tres illos dies continuos (*ultimos Bacchanaliorum*) quibus mundani insolentiùs delinquant, acceptius Deo obsequium posset exhibere. Cui respondit Dominus: *In nullo poteris mihi gratiùs obsequi, quam in eo, quod patienter in memoriam meæ Passionis sufferas quæcunque eveniunt gravamina sive interna, sive externa, & cogas te ad facienda, quæ tibi magis sunt contraria. Et hoc saluberrimè in custodia sensuum externorum & refrenatione ipsorum perficere poteris. Nam quicumque, se in memoria meæ passionis in his diebus studuerit exercere, absque dubio largam remunerationem à Pietate meâ se speret accepturum.* lib. 4. c. 15. paulò post init.

Et mente & re se exercere in Passione Domini (illam meritando & imitando) gratissimum Christo pro his diebus exercitium est, prout ejus hîc doctrina refert. Quamvis & aliàs semper gratum est, nunc tamen gratissimum: nam sic ab anima devora reficitur & recreatur, cum à dissolutis & flagitiosis, qui renovant per peccata vulnera ejus, magis offenditur & graviùs læditur.

Melius ergo, O anima, tibi erit his diebus
ire

Ite ad domum luctus, (ubi occuparis cum Christo patiente) quàm ad domum convivii. Eccle. 7. 3. ubi voluptati indulgetur. Nempe melius tibi erit intrare in cubiculum cordis tui (te ad intra recolligere) & clauso ostio ibi suaviter tractare cum Christo dilecto tuo de immenso amore Passionis suæ & de magno pretio Redemptionis tuæ, quàm ad extra in mundanas vanitates & dissolutiones te profundere. Melius tibi erit te dare in devotam compunctionem, quàm in profanam dissolutionem: quia in illa te convertis ad Deum, in ista te avertis à Deo: in illa te invenis ad salutem æternam, in ista te perdis ad jacturam æternam. Melius tibi erit hisce diebus studere mortificationi ad honorem Passionis Domini, quàm te in mundanas libertates & voluptates emittere: *Præterit enim figura hujus mundi. 1. Cor. 7. 31. Mundus transit & concupiscentia ejus. 1. Joan. 2. 17.*

Apud illos, qui se vanitatibus & vanis gaudiis immittunt *extrema gaudii luctus occupat*: Proverb. 14. 13, apud te autem, O anima, quæ tu mortificationi, & compunctioni insistis, extrema luctus tui gaudium occupabit æternum.

VII. *Aliud pium Exercitium pro iisdem diebus, etiam ab ipso Domino propositum.*

Dixit ad Dominum: *Vellem Doctor Amantissime, etiam nunc edoceri à tua Benignitate, quibus orationibus specialiter his tribus diebus, te à mundanis ad iracundiam*

258 EXERCITIA SPIRITUALIA.

provocatum, blandius possem placando delinire. Respondit Dominus: Non mediocre acceptarem, si quisquam legendo tria *Pater Noster*, vel *Laudate Dominum* omnes gentes; Ad Primum offerat Deo Patri omne Exercitium Sanctissimi cordis mei (quo unquam lassatus sum in terris pro salute generis humani, in laude, gratiarum actione, querimonia, actione, desiderio & amore) in emendationem omnium terrenarum & carnalium delectationum ac perversarum voluntatum, quibus nunc aliquod cor implicatur humanum. Ad Secundum offerat Deo Patri omne exercitium oris mei innocentissimi, in abstinentia & temperantia tam ciborum, quam verborum, in predicatione & oratione continua (quibus pro salute humana insudavi) in emendationem omnium peccatorum in *Vniversa Ecclesia* commissorum in gula & ebrietate, ac nocivorum inutiliumque verborum multiplicatione. Ad Tertium verò Patri meo cœlesti offerat omne Exercitium sanctissimi corporis mei, cum omnibus motibus singulorum membrorum meorum, ac totam seriem meæ perfectissimæ conversationis, dum omni amaritudine meæ innocentissimæ Passionis & mortis (quam pertuli pro Redemptione generis humani) in emendationem omnium quæ tempore isto quocunque motu, vel modo singulorum membrorum mundus contra propriam

priam salutem saviendo committit. Ubi sup.
circa med.

Noli, O anima; quæ devota vis esse Chri-
sto Dilecto tuo, hisce diebus; in quibus va-
ni majoribus se imbrittunt vanitatibus; in-
termittere hoc consultum pium exercitium,
quo fructuosius pro te agas, & pro aliis Do-
minum places, & ipsi Domino solatium ad-
feras. Sint vana vanis, tu intende & inhare
Dilecto tuo; ut ostendas, quod ipsum uni-
te & sincere diligas. Videbis aliquando il-
los in vanum abuisse, tibi autem fructum
ad æternum solatium fecisse.

*Noli conformari huic sæculo, si vis conformis fieri
imagini Filii Dei. Audi S. Augustinum, quid
vanitates mundi in te contineant: Vincu-
la inquit, hujus mundi (nempe affectiones
mundanæ) asperitatem habent veram, ju-
cunditatem falsam; certum dolorem, in-
certam voluptatem, &c. Insuper, ut ait S. 39. ad
Iacobus: Quicumque amicus vult esse hu-
jus sæculi, inimicus Dei constituitur. c. 4. tum.
v. 4. Amici mundi amant nugas mundi.
Unde verè V. Beda: Amatores mundi inquisi-
tores nugarum. Planè nuga, quæ cum mundo
transcunt. Vera sunt, quæ æterna sunt: hæc
inquirenda semper. Felix es anima, quæ
cum S. Paulo dicis: Mihi mundus crucifixus
est, & ego mundo. Galat. 6. 14.*

Benedic Dominum in omni tempore, ut
& tu ab ipso benedicaris benedictione ætet-
na. Noli ergo vel momentum etiam perde-
re, quo non ad laudem Dei & tibi in fru-
ctum æternum opereris. Hinc benè & ner-
vosè hortatur S. Bernardus: Nemo vestrum,
fratres, parvi æstimet tempus, quod in

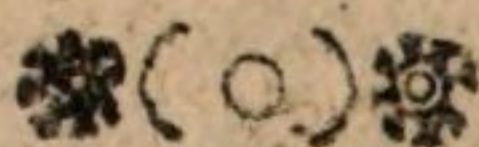
260 EXERCITIA SPIRITUALIA.

„verbum consumitur otiosis. (magis hoc intellige de tempore, quod consumitur in vanitatibus & nugis mundanis) Siquidem
 „tempus acceptabile est, & dies salutis.
 „Volat verbum irrevocabile, volat tempus
 „irremeabile, nec advertit insipiens quid
 „amittat, &c. O nec prætereat hora, quam
 „tibi ad gloriam æternam promerendam
 „miseratio Conditoris indulget, &c. *Serm.*
17. de diversis.

In quibus proini delinquunt & offendunt
 vani, sis tu fidelis, in iisdem his diebus laudes Deum: *Corde*, Divina meditando, beneficia Dei recolendo, ad æterna suspirando: *Ore*, Orationi diligenter insistendo, sermones bonos & ædificatorios miscendo, gulam refrænando: *Opere*, corpus ab illicitis & curiosis abstrahendo, in Divino officio & Charitatis operibus industrius applicando, mortificatione strictius exercendo. Hoc erit *sacrificium* laudis, quo Deum his diebus singulariter honorificabis.

Exercitia Religiosæ mortificationis internæ & externæ. *Vide Religiosus.*

Exercitia de Passione Domini. *Vide Passio Domini.*

FIDUCIA IN DEUM, UT IN SE COMPREHENDIT FIDEM ET SPEM.

I. *Auxilium Divinum confidenti semper paratum est per Christum.*

Dominus ad illam : *In corpore meo, quod Divinitati conjunctum est, electi semper habent advocatum, qui cogit me compati ipsis in diversis indigentis suis. Et illa: Domine mi, quali modo immaculatum corpus tuum, in quo nunquam habuisti aliquam contradictionem, poterit te cogere ad compatiendum nobis in dejectionibus nostris tam diversis? Ad quod Dominus: Intelligenti facile persuasum est. Nam Apostolus dicit de me: Debit per omnia fratribus assimilari, ut misericors fieret. Hebr. 2. 17. Et subjunxit: Unus oculorum electæ meæ, qui transvulnerat cor meum securæ confidentiæ est: quam habere debet de me, quod verè possum, sciam & velim sibi in omnibus fideliter adesse. Quæ confidentiæ tantam vim facit Pietati meæ, quod nullatenus ipsi possum abesse. lib. 3. c. 7. à med.*

Ubi dicit Psalmista : *Deus auxilii mei. statim subjungit: & spes mea in Deo est. Psal. 65. 8. Nempe, quia novit Deum fidelem Adjutorem, totam fiduciam suam in spe auxi-*

huius ejus pro omni necessitate sua collocavit.

Homo habet necessarium Divinum auxilium in tribus: In *Tentatione* hostium, ut vincat: In *Operatione*, ut perficiat: In *Passione*, ut sufferat. In omni Deus confidenti animæ, per assistentiam Christi Filii sui, Benignissimi Salvatoris nostri, auxilio suo adest. Unde Ecclesia in orationibus suis, in quibus Deum pro auxilio & gratia aliqua invocat, moris habet, ut ad finem addat: *Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, &c.* Quomodo prius, ut ait Apostolus, cum illo omnia nobis donavit: Rom. 8. ita adhuc per illum omnia nobis donat, omnia præstat, omnia in nobis perficit.

De auxilio in *Tentatione* & insidiis hostium animæ, est illud Psalmi 90. *Qui habitat in adiutorio Altissimi, in protectione Dei cæli commemorabitur. Dicet Domino: Susceptor meus es tu, & refugium meum: Deus meus, sperabo in eum. Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium, &c.* In adiutorio Altissimi habitat, ut observat S. Bernardus, qui totam Spem suam in Deum collocat: hoc securè faciet, qui pietati studuerit & piè in Domino vivere voluerit. Omnes autem, inquit Apostolus, qui piè volunt vivere in Christo Iesu, persecutionem patientur. 2. Tim. 3. 12. tum ab invisibilibus, tum visilibus hostibus. Deus auxilii, inquit S. Augustinus, dat auxilium certantibus: dat auxilium, ut vincant & à pietate non cadant. Quare iterum Apostolus: Deo gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum Iesum Christum. 1 Cor. 15. 57.

De auxilio in *Operatione* Psalmista quoque,

que, qui pro hoc auxilio laudem & gratias Deo reddit: *Benedictus es, Domine, quoniam tu adjuvisti me, & consolatus es me.* Psal. 85. Nempe in omni gravamine, labore & difficultate. Confidenti in Deum, etiam, quod impossibile videtur, possibile redditur. Ideo ille: *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Philip. 4. 13. Qui confortando adjuvat. Quis verò est qui nos confortat? Ille, quem amamus, in quem speramus, propter quem laboramus.

De auxilio in *Passione*, seu tribulatione æquæ Psalmista: *Multe tribulationes iustorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus.* Psal. 33. 20. Hinc & Apostolus: *Fidelis Deus, qui non patietur vos tentari* (seu tribulari) *supra id, quod potestis; sed faciet etiam cum tentatione* (cum tribulatione) *proventum, ut possitis sustinere.* 1. Cor. 10. 13.

Illum ergo quare, monet S. Augustinus, qui in Psal. deesse nunquam potest. Quare invocatione, 14. ad desiderio, amore; profectò auxilio suo tibi vers. 4. non deerit. Propè enim est Dominus omnibus invocantibus eum, omnibus invocantibus eum in veritate. Psal. 144. 18. *Bonus est Dominus sperantibus in eum, anima quarenti illum.* Thren. 3. 25.

Fidas Deo, confidas in Deo, committas te Deo, habebis in omnibus Auxiliantem Deum: placebis Deo.

Illustre Exemplum de Confidentia in Deum, refertur de ipsa S. Gertrude in Vita ipsius, quod placuit hîc addere.

Quæcunque à Deo (hæc Sancta Virgo) *receperat bona, soli Confidentia tribuit, æstimans illa eò magis gratuita, quantò verè gra-*

tis atque citra ullum meritum hoc nobile confidentia donum à Deo gratiarum omnium largitore recepisset. Hac Confidentia adeò confortabatur, ut mori sæpenumero desideraret; Divina tamen semper unita voluntati, cui se adeò conformabat, ut tam vivere, quam mori perinde illi esset. Per mortem namque sperabat obtinere æternam beatitudinem; vivendo verò Divina laudis incrementum. lib. I. c. II. post med.

Confide te Deo, & ipse confidet se tibi: qui tecum omnia disponet pro laude & gloria sua & pro bono tuo æterno. Ubi tu virtute tuâ deficis, ex virtute Dei (quæ Christus est. I. Cor. I. 24.) subsistis.

II. *Confidentia in Divinam Misericordiam invenit gratiam.*

I Psalms ad Dominum: Domine mi, cum Confidentia tam securum sit bonum, quod nullus ipsam absque dono tuo habere possit, quid demereri potest, qui eò caret? Cui Dominus: Quilibet tamen pusillanimitatem suam aliquo modo devincere potest, saltem testimonio scripturarum. Et si non interno corde, tamen ore mihi dicere poterit illud Job: Et si in profundum inferni demersus fuero, inde me liberabis. Et illud: Et si occideris me, tamen in te sperabo. Et similia. lib. 3. c. 7. ad fin.

Si deposito vetere homine totum te converteris ad Dominum, & ipse, qui *Pater & Misericors est*, totus se converteret ad te; sic enim ipse promisit apud Prophetam: *Convertimini ad me, & ego convertar ad vos* Zachariae 1. 3. Præclare *S. Gregorius*: Deus, in *In Psal.*
 „quit, qui abjicit delinquentem, converti- 7. *Pe*
 „tur ad poenitentem: vocat etiam averfos, 112.
 „donat peccata conversis, &c. Ergo verè
 conversus benè confidit in Divinam miseri-
 cordiam se recipiendum in gratiam. Ut fi-
 ducialiter ad ipsum accedat & se convertat
 peccator, ipse etiam spem Deus apud alte-
 rum Prophetam fecit, dicens: *Nolo mortem*
morientis (id est, peccatoris) *revertimini, & vi-*
vite Ezech. 18. 32. Si vis converti, vivis:
 si es conversus & manes conversus, semper
 vives.

Nervosè & solatiosè loquitur ad hoc *S.*
 „Bernardus: Audi, inquit, Deum quomodo *In*
 „ipse contriti cordis temperat amaritudi. *Cant.*
 „nem, quomodo pusillanimum à despera- *Serm.*
 „tionis barathro revocat, quomodo blandæ 11.
 „& fidelis promissionis melle mœrentem *brevi*
 „consolatur, erigit diffidentem. Ait per post
 Prophetam: *Ego infranabo os tuum laude mea inis.*
 „ne intereas. *Isaia* 48. hoc est: Ne interitu
 „facinorum tuorum nimiam incurras tri-
 „stitiam, atque instar effrænis equi despera-
 „tus in præceptis tuis & pereas. Fræno te
 „(inquit) inhibebo indulgentiæ meæ &
 „meis laudibus erigam, respirabisque in
 „bonis meis, qui de tuis confunderis malis,
 „dum me sane benigniorem quàm te culpa-
 „biliorem invenies. Hoc fræno si infrana-
 „tus fuisset Cain, nequaquam desperando

„dixisset : *Major est iniquitas mea , quàm ut
 „veniam merear.* Genes. 4. Absit, absit. Ma-
 „jor enim est ejus Pietas, quam quævis ini-
 „quitas.

Invenies ergo certò gratiam , si verè &
 confidenter quæris Divinam Misericordiam.

Si jam verè Deum amas, securè jam etiam
 ejus amorem & gratiam speras: quia non
 potest non esse gratus, & non potest non
 amari, qui jam amat. *Nemo itaque, inquit*
prædictus S. Bernardus, se amari diffidat, qui
jam amat. Apud amantem, imò in amante
 Deus est. Nam *Deus Charitas est: & qui ma-*
net in Charitate in Deo manet, & Deus in eo,
 1. joan 4. 16. Charitas proin securè spe-
 rat. *Qui non diligit manet in morte.* 1. Joan. 3.
 14. Igitur, qui diligit, vivit: vivit vitâ ani-
 mæ, quæ Gratia Dei & Deus est.

Epist.
 107.
 post
 med.

Alia doctrina in simili.

III. *Post veram conversionem ad DEUM, omnino ab ipso speranda venia Mediatore Christo.*

SUB Matutinis (*Dedicationis Ecclesiæ*)
 dum DEO sibi que intenderet, & can-
 taretur Responsorium, *Vidi civitatem,*
 commonefecit eam Dominus cujus-
 dam verbi quod ipsa sæpius hominibus
 solebat proponere ad animandum eos,
 ut habeant fiduciam ad Deum, & dixit:
Ut cognoscas & magis certificeris, modò osten-
dam tibi, quanta dignatione accepto, quòd
anima

anima fidelis post transgressionem resipiscens, & ad me rediens compungitur pro transgressionem cum proposito de cætero pro posse suo, me auxiliante, peccata cavendi. Hæc cum diceret Filius Regis Summi imperialibus honorificè insignitus processit ante thronum gloriæ DEI Patris, idem Responsorium altisonâ voce dulciter decantans & dicens: *Vidi civitatem sanctam Ierusalem.* In quibus verbis intellexit inæstimabilem dulcedinem, quâ cor Divinum afficitur, quoties aliquis cum mœrore recolit se per elongationem cordis, vel dissolutionem verborum, aut operum inutilium recessisse à Domino Deo suo, qui tam continuis beneficiis prævenit & subsequitur ipsum: & cum desiderio proponit similia de cætero velle cavere. Quod quotiescunque facit, toties Filius Dei inæstimabili novæ exultationis suavitate affectus eadem verba vel similia concinit Deo Patri. *lib. 4. c. 60. post med.*

Nota, aliud esse elongationem à familiaritate Dei, aliud ab amicitia Dei. Illa elongatio est per imperfectiones: ista per peccata gravia & plenam aversionem à Deo; de qua (si recedentes non revertantur) dicitur illud: *Quoniam ecce, qui elongant se à te peribunt.* Psal. 72. 27. De ista, ubi paululum recedit à Dilecto diligens anima dicitur il-
lud

Iud desiderantis animæ ad pristinum fervorem redire volentis : *Indica mihi, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum.* Cant. 1. 6. Cum vel paululum à Dilecto ad externas delectationes declinat anima, refrigerescere incipit, ideo se recolligens desiderat iterum invenire Dilectum in meridie, qui alibi non invenitur. *Meridies*, inquit S. Augustinus, *signat magnum fervorem.* Quasi ergo dicat : Ne à fervore plane deficiens & libertati me majori tradens, à te amplius vagari incipiam, indica mihi ubi te iterum inveniam in meridie, ut per te pristinum fervorem recipiam, & in tuam suavem familiaritatem redeam.

In utroque liberum ad Deum reditum & accessum habet anima, & redux semper gratè recipitur : & in amicitiam & in familiaritatem redire potest, si tota revertitur. Hinc & invitatur : *Revertere, revertere Sulamitis : revertere, revertere, ut intueamur te.* Cant. 6. 12. Revertere ad Pœnitentiam, ad vitæ emendationem, ad fervorem & boni prosecutionem : & per hoc in meam amicitiam, in meam familiaritatem, in pristinam mutuum dilectionem.

Non spe deficias, O anima, quomocunque à Deo recesseris ; semper recipieris, si piâ fiduciâ accesseris. Et si etiam recessisti in Regionem longinquam & dissipasti malè vivendo substantiam tuam, nempe bona mentis tuæ : revertere ad pium Patrem, misericordiæ motus recipiet te inter brachia Pietatis & Bonitatis suæ & osculabitur te, induetque novâ stolâ, gratulabitur, te, qui perieras, inventum. Luc. 15. Nam & ipse Dominus (qui

(qui verè etiam nobis pius Pater est) omnes, qui recesserunt ab eo, amanter ad reversionem revocat, ad paternam gratiam invitat, & suam etiam ad ipsos conversionem omni benignitate repræsentat; sic enim inquit apud Prophetam: *Revertimini ad me & revertar ad vos.* Malach. 3. 7.

Peccasti, noli desperando amplius peccare, ne gravius Dominum offendas: *Dedit* In Psal. enim, inquit S. Augustinus, *spem, ne desperando amplius pecces: & desperatio timenda est in ad peccatis.* Quare S. Bernardus illud sapientis *vers. 8.* proponens, *sentite de Domino in bonitate, &c.* Sapientiæ 1. meritò hortatur: *Vos igitur ex-* Sermon. *emplo iusti, si de vobis in humilitate sentitis, sentite* 11. in *& de Domino in bonitate.* Noli proin unquam Cant. diffidere de venia: Ecce & Deum bonum habes & fidelem Advocatum ac Mediatorem Dominum Jesum Christum, qui est *propitiatio pro peccatis nostris.* 1. Joan. 2. Non te potest perdere, neque vult esse perditum, qui venit querere & salvum facere, quod perierat. Lucæ 19. nisi te ipsum velis perditum, salvus eris.

Adverte: Motivum nostræ spei est Divina Bonitas & sua fidelis promissio: ideo enim spero, quia scio Deum bonum esse & in promissis suis fidelem. Fundamentum spei est conscientia bona, quæ nil Deo adversi amplius in se novit. Ideo S. Augustinus: *Spem gerit conscientia bona. Quomodo mala conscientia tota in desperatione est, sic bona conscientia tota in spe.* Ubi ergo conscientiam tuam semel fecisti bonam, & conservas bonam, semper profectò Deum invenies bonum.

Spera in Divinam Bonitatem; sed abuti

câ noli. Spes venit in bonum, abusus in malum. Et desperando & malè sperando tibi noxius es.

Vide sup. Christus Jesus Salvator noster.

Infra. Pœnitentia.

GRATIA DEI.

Vide sup. DONA DEI.

GRATITUDO PRO BENEFICIIS DEI.

I. *Adaugeat nobis meritum.*

Intellexit, quod quandoque quis re-
gratiatur Deo pro victoria, sive pro
alio beneficio cuidam collato, vel in-
struit aliquem, unde proficiat, ille pro-
fectò meritum utriusque lucratur. *lib.*
4. c. 44. ad fin.

Adverte: Quidquid exhibes, vel in te, vel
in proximo ad laudem & gloriam Dei, & te
exhibuisse gratularis, refers gratias Deo pro
beneficiis suis tam communibus, quàm tibi
particulariter collatis: quam gratitudinem
pro magno tuo merito acceptat Deus. Sin-
gulariter recognoscit magnus Benefactor no-
ster Christus sibi factum, & hoc in gratitu-
dinem pro suo labore ad nostram salutem
impenso, quod amore sui ad proximi salu-
tem impenditur. Reciprocum beneficium
quasi refers Deo, in Charitate proximi.

Præ.

Præclare S. Bernardus de gratitudine & in- *Serm.*
 gratitudine in ordine ad Deum : Gratiâ- *1. de*
 rum, inquit ; cessat decursus , ubi recursus *Qua-*
 non fuerit : nec modò nihil augetur ingra- *drigef.*
 to , sed & quod acceperat , vertitur ei in
 perniciem. Fidelis autem in modico cen-
 setur dignus munere ampliori.

II. *Insignis actus gratitudinis in Deum*
S. Gertrudis, pro beneficiis ab eo sibi
collatis.

Cum nequaquam valeam respondere unum
 pro mille : illi æternæ , immensæ & in-
 commutabili gratitudini committo , quâ tibi,
 O fulgida semperque tranquilla Trinitas , ex
 te ipsa & per te ipsam & in te ipsa omne debi-
 tum plenè suppletur , & huic me quasi pulvis
 exiguus ingerens per eum , qui in substantia
 mea tibi assistit , offeram tibi gratiarum actio-
 nes , quales dedisti posse per eundem in Spiritu
 Sancto pro universis beneficiis tuis. lib. 2. c.
 11. ad init.

Disce ex hoc actu gratiam Dei sincere
 agnoscere , & pro gloria sua benè applicare ;
 & ad maiorem , prout electa ista , pervenies
 gratiam. Crescunt electi gratiâ in hac vita
 gratitudine , cum ad meliora conantur : in
 altera , ad proportionem meritæ gratiæ ma-
 net illis gloria.

Debitum gratitudinis nunquam plenè
 Deo reddes : redde quantum potes gratum
 animum , & satis reddis. Plenum debitum
 ipsa sibi supplebit Divina Bonitas. Gratus
 semper

272 GRATIT. PRO BENEFIC. DEI.

semper eris, cum ad beneplacitum Dei egeris.

III. *Actus gratiarum actionis ejusdem, pro omnibus à Deo acceptis beneficiis, ma- ximè pro internis gratiis anima.*

Glorifico & magnifico sapientem & be-
nignam Omnipotentiam tuam. Laudo
& adoro omnipotentem & benignam Sapien-
tiam tuam. Benedico & gratias ago omnipo-
tenti & sapienti Benignitati tuæ Deus meus:
quia quidquid mihi unquam impendi potuit
à largitate tua, recepi semper inestimabiliter
longè supra condignum. lib. 2. c. 9. in fine.

Prima Gratitude est grata recognitio col-
latæ gratiæ. Altera, bona & sedula applica-
tio ejusdem pro laude Dei. Tertia, affe-
ctuosa gratiarum Actio: & hæc non tam
ore, quàm animo. Laudes Deum corde, ore
& opere, ex toto gratus es.

Quidquid à Deo bonorum omnium Lar-
gitore, sive in internis sive externis, specialis
boni recipis, est gratia: major tamen, quod
pro solatio, vel pro auxilio aut robore inter-
nè ad animam recipis. Si semel gratus es,
amplius confortaberis & ad majora promo-
vetberis. Crescit cum gratitudine gratia.

Vide de hoc etiam supra Dona Dei.

GRAVAMINA INTER- NA ET EXTERNA.

Vide Adversitas, Afflictio, Tribulatio.

HORÆ

HORÆ CANONICÆ.

I. *Intentè, devotè & cum pia gravitate sunt recitanda : quia est Divinum Officium.*

HOras Canonicas dum vice quadam legendo minùs intentè perfolveret, adesse sibi novit humani generis hostem, qui quasi insultando persecutus est consequentia Psalmi : *Mirabilia testimonia tua &c.* Singula, velut pro festinatione syncopando : & cum compleffet versiculum, addidit : Bene expendit Creator tuus, Salvator tuus & Amator, quod dedit tibi tam expeditam loquelam, quod tam decenter prævales facere sermonem, quæcumque volueris, cum sibi loquendo eam abruptè proferas, quod jam in Psalmo isto tot litteras, tot syllabas & tot verba subtraxeris. Unde intellexit, quod si callidus hostis in Psalmo illo tam subtiliter numeraverat figillatim litteras & syllabas, post mortem magnam accusationem afferre potest, qui festinanter & sine intentione horas dicere consueverunt. *lib. 3. c. 32. subdito §.*

Attendit malignus omnibus nostris actionibus etiam bonis, quo studio, quâvè pietate agantur. Prout, cum devotè, & sincere

cerè agimus, Deus habet complacentiam : ita, cum minùs devotè, vel etiam negligenter, seu fraudulentè, ille de nostro defectu exultat.

Toto corde psallere, toto corde in Divinis agere, ex toto corde Deo intendere & se impendere, est Deum sacrificio laudis honorificare.

Audi S. Bernardi salubrem admonitionem, ad Divinum Officium, maximè in Choro, purè ac strenuè persolvendum :
 „ Monco vos, dilectissimi, purè semper ac
 „ strenuè Divinis interesse laudibus. Stre-
 „ nuè quidem, ut fiat reverenter, ita &
 „ alacriter Domino assistatis, non pigri,
 „ non somnolenti, non oscitantes, non
 „ parcentes vocibus, non præcidentes ver-
 „ ba dimidia, non integra transilientes,
 „ non fractis & remissis vocibus, virili &
 „ sonitu & affectu voces Sancti Spiritus de-
 „ promentes. Purè verò, ut nil aliud, dum
 „ psallitis, quàm quòd psallitis, cogite-
 „ tes &c. *Serm. 47. in Cant. circa fin.*

Diligenter ergo, intentè, piè, reverenter & hilariter agendum, quidquid pro Divino cultu institutum, & pro eo agendum; aliàs verus cultus non est.

II. Valde devota Exercitia, quæ piam intentionem pro laude Beatis. Virginis & ad Venerationem Dominicæ Passionis ad omnes horas Canonicas applicant: dictata S. Gertrudi ab ipso Magistro Pietatis Christo Iesu.

ET adjecit Dominus: *Lauda me, in-
 quies, pro Prima: per cor meum dulcissimum,*

cissimum, in Humilitate illa placidissima, qua Intemerata Virgo magis magisque habilitabatur ad me suscipiendum, & imitata est meam Humilitatem, quâ ego iudex vivorum & mortuorum horâ Primâ coram gentili homine judicandus astare humiliter sum dignatus pro Redemptione generis humani.

Ad Tertiam : Lauda me in desiderio illo ferventissimo, quo me Filium Dei, de sinu Patris Summi traxit in uterum suum Virginalem, & imitata est me in illo desiderio ferventissimo, quo ego salutem humanam desideravi, cum duris flagellis cæsus, spinis coronatus & horâ Tertiâ crucem ignominiosissimam meis fessis cruentatisque humeris cum summa Mansuetudine & Patientia dignatus sum bajulare.

Ad Sextam : Lauda me in Spe illa securissima, quâ Cœlica Virgo per bonam voluntatem & sanctam intentionem semper ad laudem meam adspirabat. Et imitata est me, qui in alta Crucis arbore suspensus, inter ipsas amarissimas mortis acerbitates, totis viribus anhelabam ad humani generis Redemptionem, unde & clamabam : Sitio. In tantum scilicet salutem animæ humanæ, quod si necessitas fuisset, adhuc duriora & amariora supplicia pertulissem, meque ad universa pro redimendo homine gratis paratum obtulissem.

Ad Nonam : *Lauda me in ardentissimo Amore illo mutuo, scilicet Divini cordis ac Intemerata Virginis, quæ Divinitatem excellentissimam tenerrimè conjunxit ac inseparabiliter cunnivit humanitati in utero Virginali. Et imitata est me Vitam viventium horâ Nonâ in Cruce præ Amoris magnitudine morti amarissimæ succumbentem ob humanam Redemptionem.*

Ad Vesperam : *Lauda me in Fide illa constantissima, quâ beata Virgo sola tempore mortis meæ, recedentibus Apostolis & desperantibus universis, in vera fide perstitit immobilis. Et imitata est me in fidelitate illa, quâ jam mortuus de Cruce positus subsequutus sum hominem, etiam usque ad limbum inferni : unde ipsum omnipotenti manu misericordiae meæ eripiens, transvexi ad gaudia Paradisi.*

Ad Completorium : *Lauda me in perseverantia illa laudabilissima, quâ Mater mea dulcissima in omnibus bonis & virtutibus perseveravit usque in finem. Et imitata est me tantâ diligentia Opus humana Redemptionis peragentem, quod etiam post obtentam, amarissimâ morte, veram hominis liberationem, necdum omisi corpus meum incorruptibile humano more tradere sepulturæ, ut demonstrarem nihil esse tam vile, quod pro salvatione*

vatione hominis recusarem. lib. 3. c. 46. à med. in fin.

Horæ Canonicæ repræsentant nobis My-
steria Passionis Domini, in cujus honorem
etiam institutæ. Si sic pia intentione con-
jungis Mysteria Incarnationis & Passionis
Benignissimi Redemptoris nostri, gratissi-
mum Deo offers Sacrificium laudis. Fac,
ut hæc exercitia pia etiam tibi in praxim re-
feras.

Sed & adverte *Primò*, quòd æquè tibi,
per quas imitata Filium suum Virginea Ma-
ter, ad imitationem, proponantur Virtu-
tes: si vis verè esse, O anima Christiana,
filia Magnæ hujus Matris, & Unica Dilecti
tui, oportet eas assequaris.

Secundò, quod singulis Mysteriis singulæ
sint additæ Virtutes; nempe *Humilitas*,
Mansuetudo, *Patientia*, *Fides*, *Spes*, *Chari-
tas*, *Perseverantia*: Et hæc, ut imitationis
Exemplar. Istis Virtutibus perfecit Salva-
tor noster Opus salutis nostræ. Istis Virtu-
tibus, si imiteris, proficies & tu & stabi-
lieris in salute tua æterna. Et hinc Oratio
tua planè erit efficax & fructuosa. Cura
proin, ut has Virtutes non tantum assumes
in meditationem, sed etiam ad imitatio-
nem, & hoc maximè; nam perfecta est
Devotio, ubi est imitatio. Meditatio so-
lùm disponit, Imitatio facit fructum.

Vide infra. Meditatio & Oratio.

HUMILITAS.

I. *Humilitas animæ magis Deo placet, quàm ejus Devotio.*

A Liâ vice cum ad Communionem campana pulsaretur & cantus imponeretur, ista se sentiens minùs paratam justo, dixit ad Dominum: Ecce jam, Domine mi, venis ad me, & cur non, ut benè prævalet, præmisisti mihi ornamenta Devotionis, quibus præparata tibi decentiùs obviam procedere possem? Ad quod Dominus: Sponsus quandoque magis delectatur intueri collum purum & candens suæ Sponsæ, quàm torque tectum, ac tortiles manus ejus mundas, quàm chirothecis videre eas ornatas: Sic ego quandoque plus delector in Virtute Humilitatis, quàm in gratia Devotionis. *lib. 3. c. 18. §. 8. ab init.*

Agas, quidquid agas externâ devotione & cultu, si corde non sis humilis, nihil apud Deum agis, qui cor respicit humile. Nec cultum devotum externum (qui tamen bonus & commendabilis est) à se discere proposuit Magister Pietatis, sed Humilitatem: *Discite, inquit, à me, quia mitis sum & humilis corde.* Matth. 11. 29. Humilitatis habitu oportet ad Deum accedere, qui vult gratus comparere. Devotio externa est

est ad ædificationem ; sed Humilitas ad propriam ad Deum recommendationem. Non deest devotio interna , ubi anima humilis est corde : modo compunctione , licet non sensibili devotione ad sancta accedat , jam sanctè illa tractat vel percipit.

Nullum sine Humilitate obsequium Deo gratum : *Quia humilia respicit , & alta à longè cognoscit.* Psal. 137. 6. Planè sic multi Deum honorant labiis , signis & actibus externis ; *cor autem illorum longè est ab illo.* Quare longè ? Quia non sunt humiles corde , qui solum Deo appropinquant. *Delicia quidem ejus cum filiis hominum ;* sed certò tantum cum illis , qui sunt devoti & humiles : Devotus & humilis solum familiaris est Deo. Imitatio Humilitatis optimum condimentum Pietatis.

Humilium & mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Dixit illa devota in sua Oratione ad Deum. Judith. 9. 16. *Respexit , inquit Psalmista , in Orationem humilium & non spre-*
vit precem eorum. Psal. 101. 18. Meritò proin S. Chrysostomus : *Orationis vehiculum est Hu-* **Ad**
mitas. Sine Humilitate impossibile Deo **vers. 132**
 placere aliquid ; *ideo S. Bernardus : Sine Hu-* **in Psal.**
mitate , audeo dicere , inquit , nec Virgi. 9.
nitatis Mariæ placuisset. Quid ergo aliud si- **Hom. 1.**
 ne Humilitate Deo placere posset , si Mariæ **super**
 Virginitas solum ex Humilitate placuit ? **Missus**
II. Permittit subinde Deus hominem la- **est.**
bi in peccata , ut humilior fiat , & per Hu-
mitatem ipsi magis placens.

Orans pro quadam , quæ Sacramen-
 ta Dominici Corporis levi de causa

280 HUMILITATIS BONUM.

intermiserat suscipere, scilicet ne aliqui videntes possent scandalizari, talis similitudinis accepit responsum: Sicut homo, qui manifestam maculam reprehendit in manu sua, statim manus suas lavat: sed post lavationem mundatur non solum à manifesta macula, verum etiam totæ manus ipsius redduntur mundiores: Sic contingit cadere in aliquam leviolem culpam, ut inde poenitentes mihi ex Humilitate magis placiti fiant. *lib. 3. c. 18. §. 13.*

Triplex hic doctrina advertenda. *Prima*, quàm animam oportet esse sollicitam, ut ad contractam maculam citius ad lavacrum Poenitentiae accurrat & se mundet, ut monet Propheta: *Lavamini, mundi estote*, Isaia 1. 16. Ut semper mundi, sæpius lavemur. Hoc tamen maximè fiat, cum ad S. Communionem accedimus, ut Sanctum sanctè recipiamus, & æquè cum ad aliquod Officium Divinum agendum tendimus, atque nos ad conspectum Dei aliquâ devotione sistere volumus. Et hoc est, quod monet Apostolus, ut in Oratione *puras manus leveamus ad Deum*. 1. Tim. 2. 8. Quod ipsum intellige de omni alio Opere Divino, ut mundus coram Deo compareas. Si medium ad Sacramentum Poenitentiae non est, dele interno dolore & humilitatis actu, recognoscendo tuum defectum.

Secunda: Quàm, ad veram mali recognitionem & dolorem de peccato, Deus facilis est

est ad ignoscendum. Humilia te, & statim se inclinat ad te. Ipse est, qui tibi dolenti propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat omnes infirmitates tuas. Psal. 102. 3. Ecce duplex beneficium Bonitatis Divinæ: propitiatur & sanat. Sanabit te, inquit S. Augustinus ad hunc locum Psalmi, sed opus est, ut sanari velis. Sanat ille omnino quemlibet languidum; sed non sanat invitum. Sanat nempe illum, qui sanitatem ab ipso desiderat & quærit.

Tertia: Quòd sæpius etiam, dum cadere permittit, ex ipsa permissione sanat. Sanat nempe cum inducit Humilitatem, quæ animam sanat & salvat. *Humilibus dat gratiam.* Jacobi. 4. 6. Benè advertunt Doctores cum *Lib. de S. Augustino*, ad illud Apostoli, *Diligenti- Cor- bus Deum omnia cooperantur in bonum.* Rom. 8. rept. 28. quod etiam malum peccati Electis *ve & grat.* niat in bonum, quia post peccatum ex casu hu- c. 1. miliores, cautiores & ferventiores resurgunt. Sic hoc non tantum de leviori & veniali, sed etiam de graviore & mortali culpa intelligendum. Ecce quantum Bonum *Humilitas*, ut ad illud in anima promovendum, etiam permittat Deus peccati malum!

III. *Humilitas trahit Deum ad nos.*

VIce quâdam dum memoria præteritorum peccatorum in tantum eam deiecisset, quod latere omnino satagebat, Dominus cum tanta dignatione se illi inclinabat, quòd tota cœlestis Curia eum revocare nitebatur, quasi

282 HUMILITATIS BONUM.

cum admiratione: Ad quod Dominus respondit : Nullo modo possum me continere , quin sequar eam , quæ tam efficacibus *Humilitatis* tractibus cor meum intrahit sibi. *lib. 3. c. 30. §. 26.*

*Lib. 31.
Moral.
c. 35.*

Humilitas reconciliat nos Deo , attrahit Divinam gratiam , & præparat nobis locum in cælo. Illuc, inquit *S. Gregorius* , Humilitati homines redeunt , unde apostatarum Angeli superbiendo ceciderunt.

Sine Humilitate nulla est Pœnitentia , nulla cum Deo Reconciliatio , nulla potest esse Spes veniæ , nulla omnino Vitæ æternæ. Sola Humilitas reducit nos ad Deum , & Deum ad nos. Humilibus semper est liber accessus ad Deum ; imò se ipsum ad humiles demittit Deus. Præclare *S. Augustinus* ad illud Psalmi 33. *Humiles spiritu salvabit.* „ *ψ. 19.* Deus , inquit , super omnia est. „ Erigis te, non illum tangis. Humilias te, „ & ipse ad te descendit. Excelsus Dominus & humilia respicit *Psal. 137. 6.* Ideo respexit in humilem publicanum ; & quia respexit, descendit hic justificatus in domum suam.

Quare ad hoc à se propositum exemplum Christus ita concludit : *Quia omnis , qui se exaltat humiliabitur : & omnis , qui se humiliat exaltabitur.* *Lucæ 18. 14.* Unde *S. Augustinus* : Magis placet Deo Humilitas in malis factis , quàm Superbia in bonis factis. *In Psal. 93. ad vers. 13.*

Dolere de peccatis est inchoata Pœnitentia ; Recogitare annos præteritos in amaritudine anime (id est , humili & contrito corde) est confir-

confirmata Pœnitentia: & Deo confirmatus desuper suam super humilem pœnitentem gratiam. Ista dolorosa recordatio, & indignitatis propriæ humilis recognitio ita Deo est affectuosa, ut propter *Humilitatem* non tantum toto favore se ad animam pœnitentem inclinet; sed etiam cor suum Divinum in eam totum immittat, eamque miro solatio Pietatis suæ afficiat.

Charitas quidem traxit Filium Dei in hunc mundum ad nostram Redemptionem; in Uterum autem Virginis, ut homo fieret, traxit Humilitas Virginis. Ideo, ut ob-
servat *S. Bernardus*, etsi placuit (*Electa Vir-
ginea Mater*) ex Virginitate, tamen ex *Hom. 1.*
Humilitate concepit. Sic planè & Cor super
humile per Humilitatem suam concipit in *Missus*
se Deum per gratiam suam. Humiles sunt est. cir-
de familia Christi, ideo familiares Deo. *Cum ea med.*
simplicibus, inquit Sapiens, *sermocinatio ejus.*
Prov. 3. 32. Nempè Deus communicat se
& sua Humilibus. Unde Christus ad Pa-
trem: *Confiteor tibi Pater, Domine cœli & ter-
ra, quia hæc abscondisti* (scilicet mysteria gra-
tiæ & gloriæ, quæ Christus prædicavit)
*à sapientibus & prudentibus & revelasti ea parvu-
lis.* *Matth. 11. 25.* id est, humilibus. Veri-
tas, ait *S. Bernardus*, quæ à superbis abscon-
ditur, humilibus revelatur. *De grad. Hu-
militat. c. 1.* Meritò proin *S. Leo* Papa to-
tam *Christiane Sapientie disciplinam in Volun-
taria Humilitate constituit.* *Epist. ad Dio-
scorum,*

IV. *In Humilitatis Vallem defluunt
torrentes Divinarum gratiarum.*

FESTIVO quodam die, dum ad sanctam Communionem viderem accedere plures, quæ se orationibus meis commendaverant: ego verò corporali infirmitate impedita, imò indignitate meâ (ut timeo) Divinitus repulsa, recolerem plura erga me beneficia Dei, timere cœpi mihi à vanæ gloriæ vento, qui fluentia Divinæ gratiæ posset exsiccare: & desiderabam mihi talem immitteri intellectum, quo præmunirer in futurum. Unde à paterna Pietate tua taliter sum instructa, ut scilicet æstimarem affectum erga me in similitudine Patris familias, qui gauderet de gratiosa elegantia plurimorum natorum, quibus etiam applauderet numerosa turba domesticorum & vicinorum, & inter quos parvulum haberet, qui nondum ad elegantiam reliquorum pervenisset, quem paterno affectu miserans, frequentius in sinum suum reciperet, verbisque ac munusculis illi, præ cæteris, blandiretur dulciùs. Et adjunxisti, quòd si certâ æstimatione me cæteris imperfectiorem reputarem, torrens melleæ Divinitatis tuæ nunquam deflueret

steret defluere in animam meam. lib. 2.

c. 18. à med.

Dicit Psalmista ad Dominum : *Qui emittit fontes in convallibus : inter medium montium pertransibunt aqua.* Psal: 103. 10. Observat hic S. Augustinus, quod per *Montes* intelligatur aliquid magnum & altum, per *Convalles* aliquid depressum & humile. Potest anima esse & *Mons* & *Vallis*. *Mons*, per magnum Spiritum (nempe magnum zelum Christianum) *Vallis*, per Spiritum humilem. Quare in hoc sensu ad dictum versum Psalmi sic loquitur : *Non repugnat, ut qui sunt Montes, sint & convalles.* Sicut enim montes dicuntur propter spiritalem magnitudinem, ita & convalles propter sui Spiritus Humilitatem. Ergo humilis convallis est, & gratia Dei fons est.

Dico ego : Justus Mons est. Unde de illo dicitur : *Iustitia tua sicut montes Dei.* Ps. 35. 7. Ubi major Iustitia, major Mons. In Montem autem Dei nemo erigitur, nisi ex Valle Humilitatis : Fundamentum enim Iustitiæ est Humilitas, sicut ejus Radix est Charitas. Si in Iustitia proficis, in montem altum erigeris : ut autem semper proficias, & amplius non deficias, Humilitatem non tantum conserves, sed & profundius eam in te fundes. Profundius fundamentum portat majorem altitudinem : & major altitudo requirit profundius fundamentum. Sic plane emittet Deus fontes in convallibus : (nempe emittet fontes gratiarum in corda humilium) & in medio montium pertransibunt aqua. Id est, semper erit defluxus gratiarum per medium

medium Justitiæ (si hinc inde Virtutes emineant) in Vallem Humilitatis.

Simile observat & docet S. Bernardus , in illud Apostoli : *In cor hominis non ascendit &c.* „ 1. Cor. 2. 9. Sed quid est , *inquit* , quod „ in cor hominis non ascendit ? Utique quia „ fons est , & ascensum nescit. Scimus enim , quia fontium natura est , rivos se- „ ctari convallium , montium ardua decli- „ nare ; sicut scriptum est. *Qui emittis fontes „ inconvallibus &c.* Hoc autem est , unde ad- „ monere sæpius studeo Charitatem ve- „ stram , quia Deus superbis resistit , humi- „ libus autem dat gratiam. *Iacobi. 4.* Qui dixit : *Ego flos campi & liliū convallium.* Cant. 2. 1. Invenitur cum suis solatiis & gratiis solū in cordibus humilium. *Liliū* , ad nostræ Humilitatis Vallem à cœlo demissum , est verè *Convallium* ; quia non tantū elegit fundum humilem , qui voluit fieri humilis , nempe in Matrem Virginem humilem ; sed nec adhuc crescit (nempe Christus suā gratiā) nisi habeat fundum corda humilia : tunc planè , ut Arabicus habet , est *Liliū torrentium* , multarum pietatum ; multarum , quæ ex Pietate crescunt , gratiarum. Ubi Humilitas , crescit Pietas , crescit gratia. At verò præter jam dicta , ex proposita à Christo doctrina adverte.

In primis , quod , qui singularem à Deo accepit gratiam , pro salute propria vel aliorum , de ea in corde suo rectè gloriari possit ; sed ut ea gloria in eum transeat , à quo provenit gratiā ; sicut scriptum est : *Qui gloriatur in Domino gloriatur* , 1. Cor. 10. 17.

Secundò .

Secundo, ut Vanæ gloriæ culpam effugias, non melius est medium, quàm ut omne, quod boni agis, sive in ipso cultu Divino, sive ad promovendam salutem proximi, citius id ad Dei gloriam referas, & Deo gloriam pro eo reddas, à quo sufficientia nostra est. Sic S. Paulus pro sua sufficientia in laboribus suis gravissimis Deo reddidit gloriam; nam ubi dixit: *Abundantiùs illis omnibus laboravi.* Statim, ut se à vana gloria salvaret, subjunxit: *Non ego autem, sed gratia Dei mecum.* 1. Cor. 15. 10. Sed hoc ipsum, quòd sufficiens in laboribus fuerit, gratiæ Dei attribuit: *Gratiâ Dei*, inquit, *sum id, quod sum.* ubi sup. Quare pro se & pro nobis in recognitionem pronuntiavit: *Soli Deo honor & gloria.* 1. Tim. 1. 17.

V. *Humilitas ornatus & gestus convenientissimus Sponsæ Christi, ac omni animæ Christianæ.*

Vice aliâ orans pro sibi commendatis & memor præ cæteris majori affectu unius personæ, dixit ad Dominum: *Exaudi me, Benignissime Domine, secundum dulcedinem paterni affectus tui, pro ea orantem.* Cui Dominus respondit: *Ego frequenter Exaudio, quandocunque oras pro ea.* Et illa: *Quare tunc toties inclamat me cum tam dubiis verbis, quasi nunquam aliquam consolationem à te recipiat, semper recolens vilitatem suam.* Ad quod

quod Dominus : *Hic est delicatissimus gestus in Sponsa mea , cum quo permaximè commovet affectum meum erga se , & convenientissimus ornatus , in quo mihi placet , quia ipsa sibi in suo statu displicet ; & hoc ipsi tanto plus augmentatur , quantò plus oras pro ea.* lib. 3. c. 72. ab init.

*De
grad.
humil.
c. 1.*

Verus humilis , quia sibi non placet , placet Deo ; & tantò amplius placet , cùm amplius displicet sibi. *Hinc S. Bernardus : Humilitas est Virtus ; quâ quis , ex verissima sui cognitione , sibi ipsi vilescit. Et quantum quis apud se vilescit , tantum apud Deum excellit , qui præ omnibus in anima Humilitatem respicit , & humiles corde diligit.*

Anima , ut sit Dilecta cœlestis Sponsi , quò ipsi placeat , studere debet. Placet , cùm studet ipsi conformis fieri ; & maximè , cum ipsi Humilitate conformior est. Vult Deus electos suos conformes fieri *Imaginis Filij sui.* Rom. 8. Quæ illa Imago ? Quæ relucet ex sua assumpta humanitate. Et quid relucet ex illa ? *Humilitas.* Unde ipse ; *Discite à me , quia mitis sum & humilis corde.* Matth. 11. 29. Imitare Humilitatem Christi , eris conformis *Imaginis Filij Dei.* Præclare in hac causa loquitur *S. Augustinus :*
„ Fratres mei , inquit , vel hinc solum nos discimus , quia Humilitatem nos docuit Christus : quia Deus factus est homo.
„ Ipsa est Humilitas , quæ displicet paganis , unde nobis insultant. Qualem Deum colitis , qui natus est ? Qualem Deum co-
litis ,

*In Psal.
93. ad
v. 13.*

„litis, qui Crucifixus est: Humilitas Chri-
 „sti superbis displicet: tibi autem Chri-
 „stiano si placet, imitare. Si imitatus fue-
 „ris, non laborabis; quia ipse dixit: Ve-
 „nite ad me omnes, qui laboratis & onerati
 estis, & discite à me: quia mitis sum & hu-
 milis corde. *Hæc est ergo disciplina Christiana.*

Quam si assequaris, Christo conformaberis.

Monet Apostolus: *Induimini Dominum Je-
 sum Christum.* Rom. 13. 14. Induit Chri-
 stum, qui Christi Virtutes imitatur & in se
 assumit, de quibus singularis est Humili-
 tas; quod nobis benè innuit S. Bernardus,
 ubi illud Apostoli, *Libenter gloriabor in infir- De
 mitatibus meis, ut inhabitet in me Virtus Christi, grad.*
 2. Cor. 12. 9. sic exponit: Nondum forsàn *Humi-*
 „intelligis, de qua Virtute specialiter dixe- *lit. c. 9.*
 „rit, quia Christus omnes virtutes habuit.
 „Sed cum omnes habuerit, præ omnibus
 „tamen Unam, id est, Humilitatem in se
 „commendavit, cum ait: *Discite à me, quia*
mitis sum & humilis corde. Matth. 21.

Si ergo Humilitatis ornatu insignita es,
 ô anima, & humili incessu in omnibus pro-
 grederis, (nempe si ad intra & extra humi-
 lis es) insignis Sponsa comparebis: & non
 potest esse (quia ad Voluntatem ejus tota
 es) ut te non respiciat Dilectus, cui nempe
 ex conformitate Humilitatis non poteris
 non placere. Profectò, ob hanc singula-
 rem conformitatem, *Gaudebit Sponsus super*
Sponsam & gaudebit super te Deus tuus. Isaïæ 62,
 5. Humilitas est chara illa Virtus, quam
 Christus toto desiderio elegit propter nos,
 ut nos electos faceret; qui omnino erimus,
 si cum in Humilitate imitati fuerimus.

VI. *Humilitas præbet animæ, & Christo in anima requiem.*

Revelavit Christus S. Gertrudi de Sororesua S. Mechtilde, præter alia etiam istud. *In omnibus, inquiebat, quæ videt vel audit ab aliquo, semper se humiliando reputat indignam, ab omnibus viliores. Per quod mihi exhibet satis deliciosam quietem in corde & anima sua.* lib. 5. c. 6. brevi post init.

Prout in hoc paravit Humilitas Christo requiem, ita & in quavis anima parabit, hæc Virtute imbuta. Christus, qui ad nostram Humilitatem se demisit, nec jam eligit (licet *delicia ejus sint esse cum filiis hominum.* Proverb. 8. 31.) pro sua in habitatione & quiete, nisi corda humilia & Humilitate benè instructa. Merito proin S. Augustinus „ ad Dominum : Excelsus es, Domine ; sed „ humiles sunt domus tuæ !

*Lib. 1.
Confes.
c. 5.*

Humilitas planè est sedes Pacis, idè & quietis. Nam si, ut dicit Sapiens, *inter superbos semper iurgia sunt.* Proverb. 13. 10. Pax semper inter humiles erit. Unde hoc ? Quia pacem in se habent, etiam ad alios habent : hinc pacifici in se, quia mansueti, etiam humiles sunt ; non enim invicem abesse possunt Humilitas & Mansuetudo. Ideo in humilibus & mansuetis cordibus residet & quiescit Princeps Pacis Jesus Dilectus animæ nostræ. *Factus enim est in pace locus ejus.*

Psalm. 75. 4.

Cantabant Angeli in Nativitate Domini :
In terra pax hominibus bonæ Voluntatis. Lucæ.
 2. 14. Ubi bona Voluntas potius, quam a-
 pud humiles? Quia veri humiles nunquam
 sunt sine Charitate (sunt enim conjuncti
 DEO) ideo nunquam sine pace. *Bona Vo-*
luntas, docet S. Augustinus, *est Charitas &*
Charitas non aliud, quam Bona Voluntas. Da
 Charitatem, dabis Pacem: Charitas autem
 Pacem non præstabit, nisi per Humilitatem.
 Humilis ergo parat locum & præbet in se
 suavem quietem Christo dilecto.

Ubi Christo per suam Humilitatem ani-
 ma in se paravit locum & quietem, etiam
 sibi jam conciliavit quietem; quia non po-
 test esse, ut non sit in pace, quæ DEum Pa-
 cis habet intra se. Quare, ubi vides humi-
 lem, recognosces etiam Mansuetum, quia ha-
 bet internam pacem & animæ quietem. Un-
 de, cum nos Christus ad Mansuetudinem &
 Humilitatem à se addiscendam hortaretur,
 hunc de illis fructum promisit, cum statim
 addidit: *Et invenietis requiem animabus ve-*
stris. Ac si diceret: Requiem habebitis, si
 mites & humiles fueritis: & requiem ani-
 mæ non tantum temporaneam, sed & æ-
 ternam.

De quinque gradibus Humiliatio-
 nis vide supra *Christus Iesus &c. n. 7.*

JESUS DILECTUS ANI- MÆ NOSTRÆ.

Charitas & mundities cordis constringit nos Iesu.

CUm Beatissima Mater tua te sata-
geret involuere pannis infantiaë,
ego postulabam me simul tecum invol-
vi, ne vel tenui panni medio mihi
subtraheretur, ejus amplexus & oscula
longè vincunt mellis pocula. Et sic vi-
debaris involvi candidissimâ lyndone
Innocentiaë, & stringi aureâ fasciâ Cha-
ritatis. Quibus si tecum involvi & con-
stringi cuperem, magis oporteret me
insudare omnimodæ munditiaë cor-
dis & operibus Charitatis. *lib. 2. c. 16.
ad fin.*

Dicit Apostolus Jesum *per fidem habitare
in cordibus nostris*. Ephes. 3. 17. Sed sola fides
adhuc inhabitantem non tenet: vide ergo
ut inhabitantem sic tenens, ut eum nec tu
dimittas, nec ab eo amplius dimittaris;
quod cum illa dilecta dicere & tu possis: *In-
veni, quem diligit anima mea: tenui eum, nec
dimittam*. Cant. 3. 4. Sed quod dicis, etiam
cura, nempe, ne dimittas. Profectò nisi
tu prius dimittas, ipse te amplius non di-
mittet. Prout rectâ fiducia *S. Augustinus*
,, ad ipsum: Scio, Domine, quod tu me
,, non deseres, nisi prius ego te deseram. *Pe
ipse*

JESUS DILECTUS ANIM. NOST. 293

„ipse teneat, teneri vult, ait S. Bernardus, cum
 „perhibeat dicens: Deliciae meae sunt, esse
 „cum filiis hominum. Si ergo tu ipsi ma-
 nes constrictus, plane ipse tibi manebit; quia
 libenter apud te, & tecum est. Amor non
 dimittet, nec se à te dissolvat, nisi tu Vin-
 culum Charitatis dissolvas.

Ecce habes hîc medium ab ipso dilecto
 tibi propositum, quomodo te ei constringas,
 & ipsum tibi constrictum habeas & teneas.
 Hoc est *Charitas & cordis mundities*. Hoc te-
 ne medium, & ipsum tenebis. Charitas sic
 constringit, ut non possit non amare, cum
 amatur; nam & ipse dicit: *Ego diligentes me*
diligo. Proverb. 8. 17. Amor est apud ama-
 tum. Sic, uti & ipse etiam pronuntiavit,
ubi est thesaurus, ibi & cor. Matth. 6. 21. Si
 tu amas JESUM, amabit & ipse te: Si tu
 cum JESU, & ipse tecum. Quomodo e-
 nim à dilectis posset separari, quamdiu ama-
 tur?

Mundities cordis attrahit & tenet Dile-
 ctum. Et ipse certò quærit sua pascua, &
pascitur inter lilia Cant. 2. 16. Quamdiu ergo
 lilia invenit, pascitur; & dum pascitur, non
 deserit. Hoc est, munda corda amat, &
 quia amat, nunquam deseret; sed & in ipsis
 suas delicias habet. Omnino, ut S. Bernar-
 dus, quia *Sponsus*, cum sit *Virtus*, in virtutibus
 complacet sibi; cum sit *Lilium*, libenter inter lilia
 commoratur; & cum sit *Candor*, delectatur can-
 didis. Nempe ipse *Candor lucis aeternae & spe*. 71.
culum sine macula. Sapientiae 7. 26. *Totus est*
eandem, loquitur idem & semper candidus, spe- Ibid.
 „ciosus formâ prae filiis hominum. Tu ergo, qui
 „hæc audis, vel legis, cura habere lilia pe-
 T ; „ nec

„nes te, si vis habere habitatorem filiorum
 „habitantem in te. Id est, stude cor tuum
 mundare à vitijs & exornare Virtutibus, &
 JESUS Dilectus totâ dilectione tibi mane-
 bit constrictus. Nec timeas, quòd aliquan-
 do à domo cordis tui recedet, si in eam non
 admittas, quod oculos suæ Pietatis offendat.

Si ergo, ô anima, habes Charitatem &
 cordis candorem seu puritatem, ne diffidas,
 adhæres JESU Dilecto tuo, & ipse inhæret
 tibi: tu manes in illo & ipse in te. Sic mu-
 tuâ dilectione constricti, in hac beata unio-
 ne jam confidenter & verè dicere potes: *Di-*
lectus meus mihi, & ego illi. Cant. 2. 16.

II. *Satietas desideriorum Amanti ani-* *mæ solus est IESVS.*

PRæoccupata infirmitate, eum die
 quâdam communicatura sentiret
 magnum virium defectum, ac exinde
 minorem habere posset devotionem,
 dixit ad Dominum: *O dulcer anima mea,*
 cum (heu!) nimis sciam me indignam
 ad tui Sacratissimi Corporis & sangui-
 nis susceptionem, si in aliqua creatura
 extra te possem alicujus delectationis in-
 venire alleviationem, omitterem hâc
 vice Communionem sanctam. Sed quia
 ab Oriente usque ad Occidentem, à Me-
 ridie usque ad Septentrionem, nihil o-
 mnino cognoscere possum, in quo de-
 lectando aliquod sentiam refrigerium,
 tam

tam corporis, quàm animæ, præterquam in te: ergo æstuans & anhelans & currens in siti desideriorum venio ad te Fontem Vivum. Quod Dominus secundum Benignitatem suam dignanter acceptans, talem ipsi vicissitudinem amatoriæ blanditatis recompensans respondit: Sicut tu certè affirmas, te in nulla creatura delectari posse extra me: sic & ego in Divina Virtute mea confirmo, quòd nunquam in ulla creatura delectari volo extra te † Illâ verò in corde suo revolvente, quod, quamvis Dominus ex Benignitate sua dicere dignaretur, se nolle in aliqua creatura extra se delectari; tamen id aliquando mutari posset. Dominus sic ingerens cogitationibus ipsius respondit: *Velle meum idem est, quod posse, ideo nil aliud possum, quam quod volo.* lib. 3. c. 50. ab init.

Nota Primo: Illud † Nunquam in ulla creatura delectari volo extra te, sic intelligendum: Nulla mea delectatio erit in aliqua creatura extra te, vel sine te: non sic erit in alijs, quin non etiam specialis sit in te.

Nota Secundo: Etsi Dominus magis delectetur in anima magis electa; tamen delectatur & habet suas delicias in omni anima diligente, & in omnibus, quos ipse, ut dilectus diligit.

Observa hîc etiam, quàm beniguè se JESUS

sus animæ communicet, quæ toto desiderio ad ipsum anhelat, & alia desideria non affectat. Age ergo etiam, ut quoque cum illo dicas: Domine, ante te omne desiderium. Psal. 37. 10. Domine, quid mihi est in cælo? & à te, quid volui super terram? DEUS cordis mei Psal. 71. 25.

Qui desideratus aliquando cunctis gentibus, & jam ad mundi solatium DEUS-Homo in mundo comparuit, ipse planè & nunc præ omni alio nobis Desideratus esse debet, ut nil amplius nobis sit solatiij, quàm Dulcis JESUS; & quidquid aliud est in desiderio, tantum propter ipsum. Ipse omnino est, prout à Patriarcha Jacob prænominatus, antequam nobis Natus, *Desiderium collium æternorum*, Gen. 49. 26. Quia per ipsum reseratum est nobis cælum, per ipsum intramus ad Vitam, pascua & gaudia æterna; & Ipse est nobis Vita. Meritò proin S. Bernardus: *Paradisum habemus meliorem & longè delectabiliorem, quàm primi parentes habuerunt, & Paradisus noster Christus Dominus est.* Ideo ille, hunc Paradisum prævidens, lætabundus cecinit: *Ego autem gaudebo in Domino, & exultabo in DEO Iesu meo.* Habac. 3. 18. Hinc „ & S. Augustinus: Non potest quisquam „ fraudari delectationibus suis, cui Christus „ est gaudium: æterna enim exultatio est, „ qui bono lætatur æterno.

Quàm suaviter nos trahamur ad hunc *Finem desideriorum nostrorum*, nempe Dominum JESUM Christum, præclare & pulchrè „ nos docet prædictus S. Augustinus: Est „ quædam, inquit, voluptas cordis, cui pa- „ nis dulcis est ille coelestis. Porro, si Poë-
tz di-

Serm.

I. de
Nativitate
Domini.

In sent.
tom. 3.
n. 90.

Tract.
26. in
Joan.

„tæ dicere licuit: *Trahit sua quemque Volu-*
 „*ptas*; non necessitas, sed voluptas; non
 „obligatio, sed delectatio: quanto fortius
 „nos dicere debemus, trahi hominem ad
 „Christum, qui delectatur Veritate, dele-
 „ctatur beatitudine, delectatur justitiâ, de-
 „lectatur sempiternâ Vitâ, quod totum
 „Christus est? Quare idem S. Augustinus
 tam verè, quàm affectuosè ad Amantissi-
 mum Dominum JESUM, ut Creatorem no-
 strum (nam omnia per ipsum facta sunt) sic lo-
 cutus: *Fecisti nos, Domine ad te; & inquietum*
est cor nostrum, donec requiescat in te. Ut Redem-
 ptorem nostrum simili affectu & Sincerita-
 te alloquamur etiam nos: Pijssime JESU,
 Exaltatus in Cruce cæpisti nos trahere ad te;
 nam dixisti: *Ego, si exaltatus fuero à terra, o-*
mnia traham ad me ipsum. Joan. 12. 32. jam
 inquietum est cor nostrum, donec ad quie-
 tem intrahatur ad te, & in te satiatur deside-
 rio suo, quod extra te nunquam satiari po-
 test.

Lib. 1.
 Confess.
 c. 1.

Nil canitur suavius:
Nil auditur jucundius:
Nil cogitatur dulcius:
Quàm IESUS DEI Filiusq;
IESU dulcedo cordium:
Fons vivus, lumen mentium,
Excedens omne gaudium,
Et omne desiderium.
IESU Rex admirabilis,
Et triumphator Nobilis
Dulcedo ineffabilis:
Totus desiderabilis

Ex Jubilo S. Bernardi.

Vide sup. Desiderium animæ.

*IESus Zelator animæ nostræ**Vide sup. CHRISTUS JESUS n. i.*

III. *IESus adhuc nostra Reconciliatio:*
Crucifixus est nobis positus in signum
fœderis.

CUm Processio fieret, quæ statuta fuit pro necessitate tempestatis, & revertente Conventu in Choro imago Crucifixi præferretur, intellexit ex eadem imagine Filium DEI dicentem: Ecce ego cum exercitu meo advenio supplicaturus tibi DEO Patri in ea forma, quâ omnem humanam creaturam reconciliavi. Quibus verbis persensit Patrem cœlestem, tam benignissimâ placabilitate serenatum, ac si omnis humana culpa centupliciter super condignum sibi esset emendata. Unde etiam videbatur DEUS Pater imaginem Crucis prædictæ in nubibus exaltare cum his verbis: *Hoc erit signum fœderis inter me & terram. lib. 3. c. 31. ab init.*

Posuit post Diluvium DEUS *Arcum in nubibus cœli in signum fœderis.* Genes. 9. 13. Id est, in signum Misericordiæ & Reconciliationis. Posuit planè DEUS Pater in signum fœderis, id est, Reconciliationis cum humano genere (quod non veller perditam humanam animam ad imaginem suam conditam) JESUM Filium suum factum hominem in

Crucis

Cruce extensum, collocatum in monte Cal-
variz. *Quem proposuit DEUS, inquit S. Pau-*

lus, propitiationem per fidem in sanguine ipsius.

Rom. 3. 25. Et S. Joannes: Ipse enim (JESUS
noster) est propitiatio pro peccatis nostris: non pro

nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

1. Joan. 2. 2. Pulchrè & piè pro nostro sola-

tio S. Anselmus: Quid misericordius, in-

quit, intelligi valet, quàm cum peccatori

damnato æternis tormentis, & unde se re-

dimat non habenti, DEUS Pater dicit: Ac-

cipe Unigenitum meum, & da pro te: &

ipse Filius, tolle me, & redde pro te.

JESUS ergo, & hic Crucifixus positus est
nobis in *signum fœderis*. O solatiofum signum

Amoris! Arcus iste (Gratiosus JESUS noster,
in cruce expositus) non est extensus contra

te, ô anima, sed ad recipiendum te intra se;
nempe ad tuam cum DEO Reconciliatio-

nem. Vult te habere sibi intimam. Ecce

habet brachia extenta, dicit S. Augustinus, ad

amplexandum te. Amplexata à Christo, jam

inter amplexus Divinæ gratiæ hæres. Aspi-

ce Exaltatum in Cruce, & sanaberis: in

angustijs tuis hoc signum respice, vinces &

salvaberis.

Confide nunc, ô anima, Amor tuus non
tantum pro te. Crucifixus est; sed & adhuc

cum hoc signo Crucis stat tibi in signum
fœderis: nam *Mediator DEI & hominum,*

homo Christus IESUS. 1. Tim. 2. 5. Mediator

nobis factus per mortem Crucis. Passus est,

ut nos beatificaret; mortuus est, ut nos vi-

vificaret: & per hoc adhuc Mediator no-

ster est.

I E S U

Lib.

Cur

DEUS

homo

c. 9.

Lib.

de S.

Virgi-

nis.

300 INTENTIO MENTIS BONA

I E S V nostra Redemptio, Amor & Desiderium. Hymnus Eccles.

Vide de hoc plura sup. tit. CHRISTUS IESUS Filius DEI, & , Christus Crucifixus.

INTENTIO MENTIS BONA.

*I. Deus dijudicat intentiones nostras
& ex illis nos.*

DUM quâdam vice diceret ad Dominum: Quid Domine mi, de me fieri debet, vel quid proponis facere mecum? Dominus respondit: Sicut mater consolatur filios suos, ita & ego consolabor te, &c. Nempe mater tentat parvuli voluntatem dicens: Vis hoc, & vis illud? & neutrum perficit: Sic DEUS tentat hominem, quandoque sibi immittens gravamina prævidere, quæ nunquam imminet: & tamen ex hoc, quod homo ex voluntate consentit, Deo optimè sufficit & facit eum dignum æternâ remuneratione: Iterum, sicut nemo alius intelligit loquelam pueri, nondum verba formare valentis, exceptâ solâ genitrice: sic solus Deus intelligit intentionem hominis, & secundùm hanc judicat ipsum, longe aliter, quàm homi-

homines, qui tantummodò respiciunt exteriora. *lib. 3. c. 30. §. 26.*

Sedes & radix omnis boni & mali est cor nostrum, inde enim procedunt bona & mala. Quid homo ad extra agat, videamus: quid in corde cogitando & intendendo teneat, nescimus. DEUS autem inspicit etiam & scrutatur cor. *Scrutans corda & renes DEUS. Psal. 7. 10. Homo videt ea, quæ patent, Dominus autem intuetur cor. 1. Reg. 16. 7.* Ideo & homo iudicat secundum oculos, DEUS vero secundum cor. DEUS videt intentiones cordis nostri & secundum has videt (& videndo iudicat) nos bonos, vel malos, prout intentio cordis bona vel mala est. Officinam ergo omnis boni & mali habemus cor nostrum, inde enim exeunt, de nostris intentionibus & voluntatibus, cogitationes bonæ vel malæ, & ex illis DEUS nos videt & iudicat bonos vel malos; licet intentio nunquam etiam in effectum veniat. Ideo nec aliud remunerat, vel punit DEUS, quam Voluntatem nostram.

Opera nostra ex se bona, vel mala sunt: mala ex se nunquam bona fieri possunt: bona autem in se, per intentionem malam perverti & mala fieri possunt. Quare non sufficit, ut res bona sit, nisi etiam animus & voluntas cum intentione bona in re sit. Huc venit doctrina Christi, Magistri nostri, qui proposuit: *Lucerna corporis tui est oculus tuus: Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum erit lucidum: Si autem oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebrosum erit. Matth. 6. 22.* HecS, Augustinus sic explicat, esse nimirum

Lib. 2.
de Ser-
mon.
Dom.
in
monte
c. 13.

„ runc opera nostra munda & placere in con-
 „ spectu DEI, si fiant simplici corde: id est,
 „ intentione superna, sine illo Charitatis:
 „ quia & plenitudo Legis Caritas: Ocu-
 „ lum ergo hic accipere debemus ipsam in-
 „ tentionem, quâ facimus, quidquid faci-
 „ mus, quæ si munda fuerit & recta, & illud
 „ aspiciens, quod aspiciendum est, omnia o-
 „ pera nostra, quæ secundum eam opera-
 „ mur, necesse est bona sint. Quæ omnia
 „ opera totum corpus appellavit, &c. Con-
 clude è conuerso, opera nostra non posse esse
 munda, recta & bona: sed necessario esse
 mala, quæ secundum rectam intentionem
 non operamur. Sic etiam S. Gregorius, qui
 æquè *Oculum simplicem* interpretatur Intentio-
 nem rectam, & *Oculum nequam* Intentionem
 perversam & malam: *Totum corpus*, inquit,
tenebrosum erit, quia cum perversa intentione
quid, vel rectum agitur, & si splendere coram ho-
minibus cernitur, tamen apud examen interni iudic-
ii obscuratur.

Lib.
28.
Moral.
c. 6.

Vide! tota salus, vel perditio tua ex in-
 tentione & voluntate tua pendet: Si bo-
 na intendis, habebis bona; si mala, mala.
 Bonus oculus benè videt: Bona intentio
 mentis benè dirigit actionem suam, & ex
 hac directione provenit bonum opus,
 quod operantem promouet ad videndum
 bona Domini in terra viventium.

II. *Opera nostra bona nobilitantur in*
corde Divino per nostram intentio-
nem bonam & puram.

IN Festo Purificationis B. Virginis,
 dum audire desideraret, quid canta-
 retur

retur in Choro, sed lecto decumbens nequiret intelligere, mæsta dixit ad Dominum: *O si nunc, Domine mi, locorum distantia non impediret, posset cor meum saltem per aliqua verba cantus ad delectandum in te provocari!* Ad quod Dominus: *Si ignoras, Charissima, quid modò canetur in Choro, convertere ad me, & diligentius considera, quid agatur in me, qui contentivus sum omnium, quæ unquam possent delectare te.* Et statim illa cognovit in Spiritu, quod quemadmodum aliquis ex nimia lassitudine concito anhelitu hiat, sic singula membra Domini sine intermissione velut anhelando intrahunt sibi omnia opera bona, quæ à quoquam homine peraguntur in Ecclesia, & illa in se purificata & nobilitata offert semper Venerandæ Trinitati in laudem æternam. Sed opera, quæ fiunt cum intentione ad Laudem DEI, illa intrahit sibi cor Divinum, miro quodam & ineffabili modo ea in se nobilitando & perficiendo. Et quamvis quælibet opera bona ex intraçtu sanctissimorum membrorum Domini inestimabilem & omnem humanam capacitatem supergredientem operentur salutem animæ; illa tamen opera, quæ cor Deificum suo attractu dignatur nobilita-

304 INTENTIO MENTIS BONA:

bilitate & ad summam perfectionem in
Unione sui perducere, tantò sunt dignio-
ra & per consequens etiam salubriora,
quantò homo, sive animal vivens mor-
tuo cadavere dignior & acceptior æsti-
matur. *lib. 4. c. 9. brevi post init.*

Intentio bona, applicata operibus, est a-
nima & Vita operum; nam sunt ex charita-
te, quæ animat: sine intentione bona sunt
quasi inanimata, imò si fiant ex intentione
mala, omnino sunt mortua, etsi ex se aliàs
essent bona. Opus ergo quòdcunque &
quantumcunque bonum solum habet suam
gratiam apud DEUM per intentionem bo-
nam, & propter hanc acceptat illud ad
meritum. Intenti bona & recta dat pre-
tium actionibus nostris.

Ut anima sit gratiosa coram Sponso JESU
Dilecto suo, debet habere pulchram & vi-
vam faciem. Per faciem animæ intelligit
S. Bernardus *intentionem mentis*; quæ si bona
& recta & in causa bona, facies est pulchra;
si mala & in causa non bona vel recta, facies
animæ est turpis. Cujus proin opera sunt
informata bonâ intentione, comparet anima
ejus pulchra facie coram sponso suo, qui in
specie ejus non potest non habere compla-
centiam. Manet hâc specie anima semper
pulchra, si in nullo amplius suam intentio-
nem à DEO avertat.

Adverte, ut opera nostra bona sint & no-
bis meritoria, oportet, summum Bonum,
DEUM, vel immediatum, vel saltem ulti-
matum finem habeant. Cùm ergo opera
nostra ad DEUM diriguntur, nobilitantur
& gra-

In
Cant.
Serm.
40.

INTENTIO MENTIS BONA. 305

& gratiam recipiunt, & ex illis gratiosa redditur anima. Illa autem opera bona, quæ purè ad laudem DEI, sine respectu ad proprium commodum aguntur, sunt nobilissima & gratiosissima apud DEUM. Sed de hoc plura in sequenti Tit.

Monet Psalmista: *Quærite DEum & vivet anima vestra.* Psal. 68. 33. Quæritur & invenitur DEUS per intentionem bonam; (nam istâ accedimus ipsi) & inde vivit anima nostra, cum invenit ipsum; nam ipse, *Lib. 2. ut ait rectè S. Augustinus, est Vita anima nostra, sicut anima corporis Vita est.* Inquire intentiones tuas & invenies an, & quomodo *de Lib. arbit. c. 16.* vivat anima tua. Iterum Psalmista: *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* Psal. 36. 4. Hoc est: intende ipsi, & ipse intendet tibi: cum ipse tibi intendit, ipsum habes; quid amplius præter ipsum requiras?

III. Quò purior Intentio, eò nobilius & acceptius nostrum opus, quòd istâ intentione agitur, apud DEum.

DE quodam, quòd tam gratè acceptet ejus conatus, dixit cum admiratione ad Dominum: Domine, non videtur mihi homo iste tam perfectus esse, quòd omnia opera sua ita purè aggrediatur ad laudem tuam: sed credo, quòd sæpe etiam alia causa instigent eum, ut est lucrum temporale, & per consequens commodum corporale: Et quomodo tunc, tu inpermixta Dulcedo DEVS, tales, ut asseris, in corde & corpore ejus poteris habere

306 INTENTIO MENTIS BONA:

habere delicias? Ad quod Dominus valde dignanter respondit: Quoniam voluntas eius sic adaptata est meae Divinae Voluntati, quod ego sum summa causa omnium operum eius. Ergo in singulis cogitationibus, verbis & operibus suis inestimabilem fructum lucratur. Attamen si puriori & devotiori studeret intentioni in singulis negotiis, tunc tanto amplius negotia & opera sua nobilitaret, quanto aurum præponderat argento. Item, si cogitationes & sollicitudines etiam puriori devotiorique intentione ad me dirigere studeret, inde etiam tantum nobilitarentur, quantum aurum optimum ad purum examinatum prævalet auro vetusto & obscurato. lib. 3. c. 69. ad fin.

*In Ps.
118.
Cont.
12.*

Observe primò: Intentio est bona, quæ tendit in finem honestum, & bonum: ut res, quam agis, non tantum in se bona sit, sed etiam in bonum finem agatur. Quod præclare docet S. Augustinus in illud Psalmi: *Averte oculos meos ne videant Vanitatem*: Magni, inquit, interest, cum aliquid boni facimus, cujus rei contemplatione faciamus. Officium quippe nostrum non officio, sed fine pensandum est, ut scilicet non tantum si bonum est, sed præcipue si bonum est, propter quod facimus, cogitemus. *Causam nempe nostræ actionis & finem consideremus.*

Observe Secundò: Intentio, ut recte tendat, etiam pura & simplex sit oportet; nempe non duplicem respiciens finem, æternum

num & temporalem, spirituales & corporales. Simplex oportet sit oculus, qui purè DEum & bonum respicit animæ æternæ. Non rectè tendunt, qui simul DEum & se ipsos quærere satagunt; qui simul æterna & temporalia requirunt. Per illud, quod ipsa pronuntiavit Veritas, *Nemo potest duobus Dominis servire*, Matth. 6. Intelligit S. Augustinus duplicem prohiberi intentionem. Unde monet: Videte, inquit, ne duos fines constituatis, ut & Regnum DEI propter se, & ista necessaria; sed hæc potius propter illud. Ita nobis non deerunt; quia duobus Dominis servire non potestis. Duobus autem Dominis servire conatur, qui Regnum Dei pro magno bono appetit, & hæc omnia temporalia. Non poterit autem simplicem habere oculum & uni Domino servire, nisi quæcunque sunt cætera, si sunt necessaria, propter hoc unum assumat, id est, propter Regnum Dei. Ergo simplici corde tantummodo propter Regnum Dei debemus operari, bonum ad omnes; non autem in hac operatione vel solam, vel cum Regno DEI mercedem temporalem cogitare. Adverte hic autem, quòd, qui utitur temporalibus medio debito ad necessitatem, & intentione se ad Dei obsequia conservandi, benè utatur: licet enim corpori pro necessitate serviat, tamen in hoc Deus finis est. Qui sua non propter se, sed propter Deum quærunt, jam simplicem habent finem & puram intentionem.

Observe Tertiò, quòd purior, imò purissima Intentio sit, quæ solum Deum suum U-

*Lib. 2.
de Sermon.
Dom.
in Monte
c. 25.*

308 INTENTIO MENTIS BONÆ

Tract.
10. in
Epist.
Ioan.

nicum finem respicit, & nihil omnino proprii intendit. Ubi purior Intentio, solidior Charitas est. Puritas intentionis perfecta est, ubi nil aliud, quam DEUS intenditur solus; hic solus propter se, & non propter aliud, toto corde diligitur & quæritur. Hinc
„Regula à S. Augustino proposita: Quid-
„quid propter se (*propter ipsum Deum*) &
„gratis quæritur, ibi est finis. Nempe
verus, purus & beatus: finis sincerae Cha-
ritatis, quæ *non quærit, quæ sua sunt*. Id-
eo & S. Bernardus, qui faciem animæ decla-
rat esse Intentionem nostram, illud Sponsi
de sua Sponsa, *Pulchræ sunt genæ tuæ*. Cant.
„1. Sic explicat: Duo quædam in In-
„tentione necessariò requiruntur, *Res &*
„*causa*; id est, *quid intendas & propter quid*.
Hæc decoram reddunt faciem animæ, cum
utrumque in intentione & actione animæ
invenitur. Infert post pauca, quod ad per-
fectum decoris perveniat, cum nec aliud pro-
pter Deum, sed ipsum Deum solum inten-
dit. Tandem ad perfectionem bonæ & pu-
ræ Intentionis, sic concludit: *Ergo solum in-*
quirere Deum propter ipsum solum, hoc planè est
utramque bipartitæ intentionis faciem habere pul-
cherrimam.

Interim, ô anima, si ad hanc perfectio-
nem necdum pervenisti, ut Deum non pro-
pter se solum, sed etiam propter te inquiras:
stude saltem, ut omnis tuæ Intentionis &
actionis *Causam Deum* habeas: nempe quod
intendis & agis, propter Deum intendas &
agas; exornabis genas tuas ad complacen-
tiam Sponsi, & ipse gratè te respiciet & re-
cipiet.

*IV. Intentio in actione & passione nostra quò dirigenda & quomodo applicanda:
& maximè etiam in fruitione commodorum corporalium.*

DUm ista rogaretur à quadam, ut se recrearet cibo, quia valde debilis erat, ipsa abhorrens comedere, antequam audiret Passionem Domini, more sibi solito requisivit à Domino, quid factura esset. Cui Dominus respondit: *Reficere, dilecta, in Vnione amoris illius, quo ego amator tuus in Cruce vinum myrrhæ cum felle mixtum, cum gustassem, nolui bibere.* Ad quod, cùm illa cum gratiarum actione voluntatem suam deflexisset, præbuit illi Dominus cor suum dicens: *Ecce in vasculo memoria illius verbi, scilicet (cùm gustasset, noluit bibere) præsto tibi desiderium illud, quod me traxit, ne ego illud biberem, sed tibi bibendum reservarem.* Tu ergo bibe securè, quod ego Medicus probatissimus prægustavi, & per hoc saluberrimè potandum temperavi. Mihi quidem ad hoc oblatum vinum myrrhatum cum felle mixtum, quò citiùs morerer. Sed desiderium multa patiendi pro homine, retraxit me ne biberem. Tu verò è diverso in eodem amore sume omnia necessaria & commoda, ut per ea in servitio meo diutiùs viva conservaris.

310 INTENTIO MENTIS BONA.

veris. Per poculum denique mihi oblatum tria considera. Erat itaque Vinum myrrhatum cum felle mixtum : ad cuius similitudinem & tu in quolibet commodo triplici stude intentioni. Primò , ut omnia cum gaudio Spiritus ad laudem meam facias : quod notatur per Vinum. Secundò , ut tali intentione quaeque commoda admittas , quò diutius pro amore meo possis pati : & hoc ad significationem Myrrhae , quae conservat à putredine & corruptione. Tertiò , ut pro amore meo libenter velis , quousque mihi placeat frustrari jucundissimæ praesentiae meae gaudio , quae habetur in caelis , & esse in hac Valle miseria : quae per sel significatur. Quotiescunque aliquod commodum tali intentione admiseris , hoc ego acceptabo taliter , sicut amicus ab amico suo acceptaret , si ipse sel sibi oblatum penitus ebiberet , & pro eo sibi nectar suavisimum propinaret. lib. 4. c. 23. paulo post med.

Salutaris est nobis omnis passio , cum amore Domini pro nobis passi patienter patimur. Temperavit nobis ad nostram salutem omnem Passionem nostram Salvator noster Passione suâ. Felix anima , quae simul temperat intentione suâ , ut patiando vicem Amoris Dilecto reddat. Dicit ergo anima syncerè amans : Nolo esse sine Vulnere , quia Amatorem meum vulneratum amore mei video : nolo esse sine amaritu-

INTENTIO MENTIS BONA. 311

dine tribulationis , quia Dilectum meum felle potatum intelligo. Dicit enim , de gratitudine sollicita , cum grata illa anima : *Quid retribuam Domino , pro omnibus , quæ retribuit mihi ? Calicem salutaris accipiam.* Psal. 115. 13. *Calicem salutaris accipere & bibere* , declarat S. Augustinus , *est imitari Passiones Christi.* Id est , libenter velle pati , quæ passus est Christus ; & dum quis patitur , imitatur Patientiam Christi , ille imitatur passiones Christi , ille retribuit Domino , ille gratus est , ille fidelis est , ille bibit sibi ad salutem de Calice Domini , quia gratè bibit.

Si eâ Charitatis intentione , ô Christiane , diutiùs vivere desideras , quò diutiùs pro Christo pati habeas : Si , etiam corporalibus commodis te æque reficis , quò diutiùs pro gloria Domini laborare valeas : salubriter longiorem Vitam tibi exoptas , bene corporalibus commodis tibi inservis. Sic omnium optima tua intentio , si omnem vitam tuam , omne commodum tuum , omnem laborem tuum , omnem passionem tuam Christo consecres : Christo vivas , Christo te consecres , Christo labores , Christo patiaris , Christo moriaris : sic planè tibi *Christus vivere est & mori lucrum.* Philip. 1. 21. Nam Christi amor & honor te moveret ad omnia opera , labores & passiones fortiter suscipiendas. Omnis ergo actionis & passionis tuæ Christus finis sit. *Finis enim constitutus est Christus omni credenti.* Rom. 10. Concludit ad hoc S. Augustinus : *Intentio ergo dirigatur in finem , dirigatur in Christum.* In Psal. 54. ad tit.

V. Intentio bona quemvis minimum actum, etiam ex se indifferentem, facit bonum & Deo gratum.

PEtens à Domino remissionem omnium peccatorum. Qui elevatâ venerabili manu sua, dedit benedictionem in hæc verba: *Indulgentiam & remissionem omnium peccatorum tribuo tibi ex visceribus meæ gratuita Pietatis.* Et adjecit Dominus: *In veram emendationem omnium delictorum tuorum suscipe à me hanc tibi injunctam satisfactionem, ut scilicet per circulum totius anni istius, diebus singulis semper perficias aliquod opus bonum in Unione Pietatis illius, quâ ego remisi tibi omnia peccata tua.* Quod cum illa gratanter susciperet, hæsitans tamen aliquantulum ex humana fragilitate dixit: *Et quid faciam, Domine, si hoc aliquo modo neglexero, cum occasio se præberet?* Ad quod Dominus: *Quare velles hoc negligere, quòd tam leviter potes perficere? Nam Benignitas mea acceptabit, si unum vestigium tali intentione calcaveris, seu calamus de terra levaveris, vel verbum unum locuta fueris, vel alicui gestum amicabilem exhibueris, vel etiam si Requiem æternam pro defunctis, sive quodcunque verbum pro peccatoribus, vel etiam justis dixeris.* Et in his illa nimium consolata orare cœpit

pit pro amicis suis specialibus, ut ipsi etiam à Divina misericordia talem acciperent consolationem. Cujus precibus Dominus annuens sic ait: *Omnes, qui volunt tecum persolvere satisfactionem tibi injunctam, simul tecum habeant remissionem omnium peccatorum suorum ex hac mea benedictione.* Et sic iterum longè extensâ Venerabili manu, dedit benedictionem. Deinde subjunxit Dominus: *O quàm uberrimæ benedictionis affectu suscipere vellem illum, qui post circulum anni revertetur ad me reportans mihi talem fructum, quod per totum annum sic studuisset operibus Charitatis, quòd opéra illa excederent numerum omnium peccatorum suorum, in quibus eodem anno deliquit.* lib. 4. c. 7. circa init.

Ecce quàm Bonus DEUS noster, qui etiam minima, animo bono sibi à nobis oblata, gratè acceptat: quia non potest non esse bonum & DEO gratum, quod est de corde puro & conscientia bona, & fide non ficta, 1. Tim. 1. 5. Nam hoc Charitatis est. Charitas etiam in parvo operatur magna; quia illa solum DEum contingit, & apud DEum dat pretium operi. Sic quidquid homo apud DEum valet, ex Charitate valet.

Stude ergo opera tua agere ex Charitate: quantacunque sunt, DEo semper grata sunt, quia non pensat quanta, sed ex quanto sunt; nempe ex quanta intentione animi fiant. Charitas etiam in parvo magna esse potest;

314 INTENTIO MENTIS BONA:

In Psal.
89. ad
vers.
17.

prout animus intendit. Hoc est, quod do-
cet S. *Augustinus*: Omnia bona opera no-
stra unum opus est Charitas. Tunc enim
inquit amplius, recta sunt opera nostra, cum
ad finem diriguntur: nempe Charitatis.
Charitas rectificat, justificat, vivificat & no-
bilitat opera nostra, quæ tanta sunt, quan-
ta est Charitas.

Hom.
20. in
Evang.
ante
med.

Adverte, quod hîc etiam proponit piissi-
mus Magister noster, posse nos semper quo-
tidianos defectus, & culpas resarcire operi-
bus Charitatis, quæ etiam in minimis ope-
ribus nostris exerceri potest; & hanc exer-
cendo, fructu bonorum operum excedere fa-
cilè valebimus culpas; quod est, ut monet
S. Joannes, *facere fructus dignos pœnitentiæ*. Luc.
3. nempe prout declarat S. Gregorius, *tantò
majora quisque acquirat bonorum operum lucra per
pœnitentiam, quantò graviora sibi intulit damna
per culpam*. Conare ergo, quod ubi in aliquo
ex fragilitate delinquis, citiùs suppleas defe-
ctum aliquo bonæ intentionis opere, quàm
minimum etiam sit; qualia hîc etiam com-
memorat & suadet Christus. Quo majora
agis, magis te etiam restauras.

Tria proin pro nostris defectibus solerter
observanda. *Primum*, ut quantum possu-
mus, illos caveamus. *Secundum*, ut, cum in-
cidimus, citiùs pœnitentiâ emendare stude-
amus. *Tertium*, ut bonorum operum fru-
ctibus eos resarcire satagamus: sic à gratia
Divina non alienabimur.

IV. *Etiam*

VI. *Etiam delectatur DEUS operibus nostris bonis sine gustu Spirituali actis; modò adsit Intentio bona.*

DUM post suscepta mysteria Devotionis gratias Domino persolveret, dicens: *Invitata ad tuum Convivium veni gratias agens.* Dominus blandissimis & super mel & favum suavissimis verbis subjunxit dicens: *Scias, quòd ego ex toto corde desiderabam te.* Et tunc illa: *Quid Divinitas tua, Domine, inde consequi delectatur, quod indignis dentibus meis tua immaculata contero Sacramenta?* Ad quod Dominus: *Amor proprii cordis facit, quod amici verba sunt suavia; sic ego ex meo proprio amore habeo, quòd in illis delector, quæ quandoque electis meis parum sapiunt.* lib. 3. c. 18. §. 8.

Dominus requirit à nobis nostra. Bona Intentio & Voluntas aliquid à nobis sunt. Gustus Spiritualis in Devotione DEI donum est, quem à nobis non potest exigere; sed cum ipse immittit aliquem non ad propriam voluptatem; ad suum verò honorem & ad profectum animæ nostræ vult eo frui. Tantùm pergamus secundùm bonam Voluntatem & nunquam à bono deficiemus. Cùm nos gustum non habemus, sapit magis Domino nostra constans bona Voluntas. Audi in hoc præclaram eruditionem nostri devotissimi Ludovici Blosij.

Non

„ Non angamur, *inquit*, si nobis deest sen-
 „ sibilis devotio, sensibilisque amor (qui
 „ plerumque impurus est) si item de-
 „ sunt lacrymæ exteriores: sed hoc unus-
 „ quisque curet, ut per rationalem sive in-
 „ tellectualem amorem, nempe per bonam
 „ Voluntatem, DEO semper unitus sit
 „ & beneplacitum DEI pro summo solatio
 „ habeat. Absurdum valde foret, quotidie
 „ in Oratione Dominica dicere DEO: *Fiat*
 „ *Voluntas tua*, & tamen perturbari vel in-
 „ dignari, quando illa fit. *Institut. Spirit. c.*
 „ *7. n. 4. Idem in simili docet alibi.* Si tibi,
 „ *ait*, DEUS consolationem suavitatemque
 „ internam præstiterit, agnosce te illa indi-
 „ gnum esse, & eam humili gratoque ani-
 „ mo ad DEI gloriam suscipe, studens inte-
 „ rim servare te ab ea tam liberum, quasi
 „ nihil tale accepisses &c. *Et paulò post*: Di-
 „ ligamus ergo Deum, non potissimum
 „ propter illa, quæ ab illo recipimus vel ex-
 „ pectamus; sed propter ipsummet, qui est
 „ infinitè amabilis. Constituamus nobis
 „ pro fine laborum nostrorum ac requie no-
 „ stra gloriam ejus; & illam pluris facia-
 „ mus, ac magis amemus, quàm nostram,
 „ ipsamque habeamus pro nostra propria.
 „ &c. *Iterum post pauca sic piè & rectè monet*:
 „ Humilis esto, & lauda dulcissimum DE-
 „ um tuum, cùjus fidelitas, & Dilectio erga
 „ te tanta est, ut tibi in hoc exilio non det ea
 „ quæ sine vana tui complacentia portare
 „ non posses. Reddet autem perenniter in
 „ cœlo vicem sanctis desiderijs tuis. Inte-
 „ rim ergo consolentur te hîc verba, quæ
 „ cecinerunt sancti Angeli dicentes: *Pax*
homi.

INTENTIO MENTIS BONA. 317

„hominibus bonæ Voluntatis, Luca 2. &c. Sci-
„to etiam verum indicium verissimi amoris
„esse, si æquè DEum diligis, dum se aspe-
„rum exhibet, sicut dum se præbet suavem;
„ac voluntatem tuam voluntati illius, tam
„in amaris, quàm dulcibus, humiliter re-
„signas & permittis. *Sacel. anima fid par. 1.*
§. 3. n. 7.

Ergo non tam places DEO ex dono suo,
quàm ex bona Voluntate tua. Si agis ex
recta intentione, rectè agis omnia: nec al-
liud à te requirit Dominus. Si motum ani-
mi non sentis, moveat saltem mentem cha-
ritas, qui motus est super omnia.

Vide sup. Devotio n. 3.

VII. Et operibus ac laboribus externis propter DEum se intendere, tanti ac Exercitia devotionis alia ipse æstimat.

ANno quodam, dum Congregatio
multùm esset gravata quodam de-
bitò, ista devotiùs instabat, Dominum
deprecando, ut suâ pietate provisores
Claustri promoveret, ut persolvere pos-
sent, quod debebant, Dominus leniter
blandiendo respondit: *Et quid ego inde
lucrarer, si ipsos in hoc juvarem?* Et illa: *Vt
studiosius & devotiùs post hoc in spiritualibus
exercitijs vacarent,* Et Dominus: *Et
quem ego inde fructum consequar, cum ego
bonorum vestrorum non egeam, & pro eodem
mibi*

mibi sit, vos vacare Spiritualibus & exterioribus laboribus insudare, cum tantummodo Voluntas liberâ intentione pro me dirigatur? Nam si solummodo in Spiritualibus exercitijs delectarer, utique naturam humanam post lapsum denuò reformassẽm, non indigentem victu vel amictu, alijsque, pro quibus humana desudat industria in conquirendis & conficiendis vitæ necessariis. Sed sicut Imperator aliquis præpotens non solum delectatur in palatio suo habere puellas delicatas & ornatas, sed etiam ordinat principes, duces & milites, aliosque diversis operibus aptos ministros, quos singulos in palatio suo semper habeat ad diversa negotia paratos: ita & ego non solum delector in interioribus delicijs contemplativorum, sed ex diversis exercitiis utilium negotiorum, quæ sunt causâ mei honoris & amoris, allicior ad commanendum & deliciosè convivendum cum filiis hominum, quia talibus magis exercentur in charitate, patientiâ & humilitate, cæterisque Virtutibus. lib. 3. c. 69. ab init.

Propriæ devotionis Exercitia rectè negligis, & nihil inde negligis, ubi pro bono Communi, aut privato proximi, amore & honore Dei te impendis aut obedientiæ deservis. Ubi bona intentio, ubique Devotio. Magis subinde Deo grata est obsequiosa voluntas, quàm piæ interioris exercitationis voluntas propria; quia ex illa sæpius relucet

relucet major Charitas & Humilitas, quibus præ omni alio Deo placemus. Modo omnia nostra, ut Apostolus suadet, in Charitate fiant, salva sunt omnia.

Contemplari Virtutem bonum est, operari Virtutem, melius: inde enim affertur fructus. Dixit suis Servator noster a discipulis: *Ego posui vos, ut eatis & fructum afferatis: & fructus vester maneat.* Joan. 15. 16. In duobus præceptis Charitatis, inquit S. Augustinus, tota lex pendet & Prophetæ: Hic est fructus noster. Nempe, si Charitatem assequamur, omnia assequimur. Quidquid ergo fructus pro aliis & in aliis facimus, etiam nobis afferimus, etiam nobis manet. Intellego ego illud: *Ego elegi vos & posui vos, ut fructum afferatis*, ut Electi Dei semper se applicent & applicari fiant ad fructus faciendos in se & in aliis.

Tibi autem, ô Religiosa anima, ut Spiritui proprio rectè etiam deservias, quantum potes, sint interpolata tua studia & exercitia, miscens tempora temporibus, juxta illud :

Nunc lege, nunc ora, nunc cum fervore labora.

Sed hoc, ubi Obedientia aliud non disponit & Charitas aliud non exigit. Exigit enim Charitas, ubi est vera necessitas, omnia propria, etiam Spiritualia, postponas.

VIII. *Commodo corporis inservire in
necessitate. & non deservire utrumque Deo
gratum, si Intentio ad ipsum rectè
dirigatur.*

Sub Miſſa cum deficientibus viribus
cam ad Evangelium ſurgere pigeret
& pro

VID
 —:— —:—
 ΔΙΥΙΑ ΔΙΥ
 —:— —:—
 VIDI VIDI
 —:— —:—

& pro hoc semetipsam argueret, quia nesciret, qualis profectus in tali discretionem esset, si ab hoc labore sibi parceret, cum non speraret pristinam se recepturam sanitatem: more soliro requisivit à Domino; quid sibi laudabile foret. Dominus respondit: Quando cum difficultate supra posse tuum aliquid facis ad laudem meam, ego accepto illud à te, sicut necessario indiguissem eo ad profectum honoris mei. Cum verò alia omittens commoda corporis admittis, cum intentione ad me directà, hoc ego accepto, ac si ego ipse infirmus commodo illo nullatenus possem caruisse. Sicque utrumque pro gloria meæ Divinæ Magnificentiae, in te remunerabo. *lib. 3. c. 59. post med.*

Ecce quàm omnia ad beneplacitum Dei agis, quæque bonâ intentione agis. Vis non parcere & pro necessitate indulgere corpori amore ejus, Deo gratum sacrificium offers. Vis parcere, quò diutiùs ipsi servire in hac vita queas, Deus acceptat, ac si tuo commodo ipsi deservias. Tu omnia tua ad bonum finem dirige, sive pro commodo tibi quid sit, sive incommodo: ex hoc fine Dominus benignè omnia tua respiciet.

Sed advertat bona anima, ne supra facultatem suam se oneret; ne dum multa vult, ad

ad plura necessaria dein non valeat. Discre-
tio, Mater Virtutum, dirigat actionem
nostram, & bonæ intentioni nihil unquam
deficiet. Quidquid discretè agis, gratè Deo
agis, & tibi ad meritum. Audi in hoc S.
Bernardum præclare differentem: Timen- *Serm. 3*
„ dum, inquit, ei, qui tantâ delectatione *in Cir-*
„ (nempe gustu Spirituali) omnia facit (etiam cumcis.
„ illa, quæ vix ferunt vires naturales ;) ne dum *Dom.*
„ sequitur affectionem, corpus destruat per *ad fin.*
„ immoderatam exercitationem ; ac deinde
„ necesse habeat, non sine magno Spiritua-
„ lis exercitij detrimento, circa debilitati
„ curam corporis occupari. Ergo ne incur-
„ rat, qui currit, illuminari necesse est lu-
„ mine Discretionis, quæ Mater Virtutum
„ est, & consummatio perfectionis. Hæc
„ nimirum docet, ne quid nimis &c. Qua-
„ re, cum hæc gratia Discretionis non ab
„ omnibus semper dignosci possit, post
„ pauca saluberrimum hoc addit consilium :
„ At verò, ait, quia omnino rara avis est
„ in terra, hujus discretionis locum in vo-
„ bis, fratres, suppleat Virtus Obedientiæ,
„ ut nihil plus, nihil minus, nihil aliter
„ quàm imperatum sit, faciatis.

Quod multæ sanctæ animæ, naturæ com-
munibus viribus non cedentes, graviora si-
bi addiderint onera, singulari de licentia
Spiritus Sancti fuit, quod in illis mirandum
& non continuò imitandum : quia de hoc
instinctu non quævis anima certa est. Dico
& sentio ego, bonam Intentionem in mo-
derata corporalium commoditatum fruitio-

ne, & Obedientiæ Virtutem (ut etiam sentit S. Bernardus) supplere omnia.

De Intentione ad refectiorem corporalem, Vide infra.

Refectio corporalis.

Plura de Intentione bona vide *Voluntas bona.*

LAUS DEI.

Quomodo nostra ad laudem Dei dirigenda & applicanda, in prioribus de *Intentione bona*, quæ opus dirigit, satis est insinuatum. Unicum adhuc addo.

Deus delectatur in singulis verbis, quæ ad laudem ipsius dicuntur, vel cantantur. Et in quo consistat Laus Dei.

Cum ex infirmitate Chorum frequentare non posset, sæpius tamen ibat ad Horas audiendas, ut vel sic in servitio Dei corpus suum exerceret. Et cum perpenderet se Deo tam studiosâ devotione non intendere, ut desiderabat, frequenter hoc Domino conquerebatur, cum dejectione Spiritus dicens: Quid, Amantissime Domine mi,

mi, tu nunc habes honoris ex eo, quòd ego negligens & inutilis hîc sedens, vix in uno vel duobus verbis vel notis tibi intendo? Ad quod Dominus tandem vice quâdam sic respondit: Et quid tu habes ex eo, quòd amicus tuus unâ vice vel bis porrigeret tibi haustum dulcissimi & recentissimi medonis, de quo sperares, te multum confortari? Multò ergo maiorem delectationem scias me habere de verbis singulis & neuimis, quibus unquam laudi meæ intendis. *lib. c. 59. ab init.*

Age, quantum potes: si non multa potes, multa bonâ Voluntate intende. Delectatur Deus etiam in minimis tuis, ubi ad laudem ipsius intendis. Supple internis, ubi externis non vales: nam Deus non tam requirit ea, quæ corporis, quàm quæ animi sunt; & ista præ omni externo respicit. Corpus tamen, quamdiu viget, ad laudem Dei applicare non desine; ut corpus & animus in laudem Dei conspirent & concordent: sic utroque gratum Deo sacrificium laudis offeres, & utrumque in laudem Dei æternam sacrificabis.

Quomodo semper & rectè laudes Deum, audi exhortantem S. Augustinum: Laudate, *inquit*, Deum totis votis de totis vobis: id est, ut non solum lingua & vox vestra laudet Deum; sed & conscientia vestra, vita vestra, facta vestra &c. Tunc desinas laudare Deum, quando à iustitia,

„ & ab eo, quod ipsi placet, declinas &c.
 „ Ergo fratres, non tantum ad sonum at-
 „ tendite, cum laudatis, sed Deum toti
 „ laudate: canter vox, canter Vita, can-
 „ tent facta. *Enarrat. in Psal. 148.* Quod
 idem dicit de laude Dei in Patria, hoc
 ipsum intellige de laude Dei in Via: nam
 si ipsum hinc verè laudas, vocaberis etiam
 certò ad laudem ipsius æternam: hinc inci-
 pis, si amas Deum, laudare Deum: ibi per-
 ficis, cum amabis æternum Deum. Dicite
 ergo: *Amas, & laudas. Desinis laudare, si de-
 sinis amare.* In Psal: 85. ad ψ. 17. Cum amas,
 benè ages; (implicat alias, ut ames) benè
 agendo semper laudabis. O felix anima,
quam laudant in portis opera ejus. Quæ hinc ve-
 rè laudavit Deum per opera sua, & ista lau-
 dabunt eam apud Deum suum; ipse ut di-
 gnam admitteret ad laudem suam æternam:
 ad quam non veniet, quæ dignè hinc non
 laudavit.

MARIA VIRGO, MATER DEI.

I. *Virginea Mater commendatur ab
 ipso Filio* MATER MISERICORDIÆ,
*& suadet in necessitate ad eam
 recurrere.*

EX Spirituali quadam revelatione
 cum intellexisset hæc S. Virgo Ger-
 trudis sibi in augmentum meriti ali-
 quid adversitatis imminere, & inde ex
 humana

humana fragilitate trepidaret : Pius Dominus ipsius pusillanimitati condescendens, Misericordem Matrem suam Inclytam Cœlorum Imperatricem illi dedit in Matrem benignam, Dispensatricem, ut quantumcunque nimietate aduersitatis supra vires gravaretur, semper ad ipsam Matrem Misericordiæ securum haberet recursum, cuius interuentu se sciret alleviandam. *lib. 3. c. 1, ab init.*

Hunc recursum ad Benignissimam Matrem Misericordiæ omnis anima fidelis habere potest: nam hic ipse filius Virginæ huius Matris ipsam Matrem nobis constituit, cum dixit de Cruce discipulo suo Joanni: *Ecce Mater tua.* Joan 19. 27. Hinc & *Mater viventium* appellatur. Sed & ipsa gratè omnes accedentes recipit; nunc enim oportet, quia Mediatrix nostra facta est: Verum ex sua benignitate Mediatrix se omnibus offert. Unde piè ad nostrum solatium S. Bernardus: Revolve diligentius Evangelicæ historiæ seriem universam, & si quid fortè increpatorium, si quid durum, si quod denique signum vel tenuis indignationis occurrerit in Maria, de cætero suspectam habeas & accedere verearis. Quod si (ut verè sunt) plena magis omnia pietatis & gratiæ, plena, mansuetudinis, & misericordiæ, quæ ad eam pertinent, inveneris, age gratias ei, qui talem tibi Mediatrix benignissimâ miseratione providit, in qua nihil possit esse suspectum. Denique om-

„nibus omnia facta est, sapientibus & in-
 „ sapientibus copiosissimâ Charitate debi-
 „ tricem se fecit, omnibus finum misericor-
 „ diae aperit, ut de plenitudine ejus accipi-
 „ ant universi: captivus Redemptionem,
 „ æger curationem, tristis consolationem,
 „ peccator veniam, justus gratiam, Angelus
 „ læticiam, &c. Serm. in illud Apoc. Si-
 gnum magnum.

Et si quidem hæc Mater gratiarum per se
 & ex sua dignitate pro se invenit gratiam a-
 pud DEUM, tamen etiam pro nobis: Ideo
 Mediatrix nostra facta, nunc omnes inveni-
 unt gratiam eam, & per eam, apud DEUM;
 quæ primò invenit, ut & nos invenire-
 mus: quæ plena gratiâ, ut & nos ab ea recipe-
 remus. Supervenit insuper in plenam gra-
 tiâ Spiritus Sanctus: ad quid, si jam plena,
 nisi (quod piè observat prædictus S. Bernar-
 dus) ut adveniente jam spiritu plenam, sibi eodem
 superveniente, nobis quoque superplena & superes-
 fluens fiat. Serm. 2. in Assumpt. B. Virg.

*II. Beata Virgo Mater DEI inclinat se
 ad assistendum animabus devotè eam
 invocantibus.*

HOrâ quadam Orationis, dum se
 IDEO exhibendo perquireret, quid
 ei magis placeret, cui rei ab ea hora in-
 tenderet, Dominus respondit: Matri
 meæ, quæ ad latus meum residet, asta
 & eam stude collaudare. Tunc ista de-
 votè Reginam Coeli salutabat per hunc
 Ver-

Versum: *Paradysus Voluptatis, &c.* Col-
laudans, eam, quod ipsa fuit amœnissi-
ma inhabitatio, quam DEI inscrutabi-
lis Sapientia (cui omnis creatura est co-
gnita inter delectationes paternarum
deliciarum elegit ad inhabitandum; o-
rans, ut obtineret sibi cor tam amœno-
sum varietate Virtutum, ut DEUS et-
iam in ipsa delectaretur habitare. Ad
quod B. Virgo videbatur inclinari, qua-
si ad plantandum in corde hujus orantis
varios flores virtutum, scilicet *Rosam*
Charitatis, Violam Humilitatis, Obsequium
Obedientiæ & similia, per hoc dans intelli-
gi, quàm parata sit precibus eorum, qui
invocant eam assistere. Dumque pro-
cedendo iterum salutaret eam per **Ver-**
sum: *Gaude morum disciplina, &c.* col-
laudans in ea, quòd præ omnibus homi-
nibus familiam affectionum, morum
ac sensuum, cæterorumque motuum
suorum tantâ diligentia rexisset, quod
Domino in ea habitanti decentissimum
obsequium impendebatur in tantum,
quòd nunquam cogitatu, verbo sive
facto, aliquod indecens commisit; o-
rans ut etiam idem sibi obtineret: ad
hoc Virginea Mater videbatur affectio-
nes suas emittere in specie delicatarum

puellarum, quasi mandans eis, ut singulæ se singulis affectionibus hæc orantis adjungerent, & ad obsequendum Domino cum ipsis excitarentur, ac supplere studerent, si quid illa minùs exequerentur. Per hoc dans etiam Virgo Beata intelligi, quàm prompta sit adjuvare se invocantes. *lib. 3. c. 19. ab init.*

Maria fecunda cum Virginitate, & Virgo casta cum fecunditate: Et in hoc est Mater DEI, & per hoc nobis Mater misericordiæ. Maria incontaminata ab omni contagio peccati & malæ affectionis: Ornata omni flore & gemma Virtutum, sanctarumque affectionum: Et in hoc summa Sponsa DEI, nobis autem Speculum puritatis & totius Sanctitatis. Quæ ergo anima purior à peccatis, & pulchrior ornatu Virtutum, hæc conformior est Mariæ, & hinc charior Cœlesti Sponso.

Vis, ô anima, parare cor tuum amœnissimum hortum Dilecto tuo, *ubi ipse pascit, ubi cubet in meridie*; evellas primò omnes pravas voluntates & ineptas affectiones, & inferas pro his cordi tuo bonas, rectas & sanctas; ut ex istis excrescant amœnissimi flores Virtutum & bonorum morum ac nullas amplius finas deinceps excrescere Zizanias. Ubi labore tuo non sufficis, invoca in auxilium Auxiliatricem omnium fidelium, & Dilecto Filio suo placere quærentium, Mariam Matrem gratiarum, quæ plenâ gratiâ, de suis gratijs fidelissimè communicabit; Nam ipsa, quàm inhabitavit *Virtus DEI*, amat virtuosas animas,

animas, quia sibi sunt assimiles. In omni opere Virtutis, ait, S. Thomas opusc. 8. *pos-
ses eam habere in adiutorium, & ideo dicit: In
me omnis Spes Vitæ & virtutis. Eccli. 24.
Nullus ad ipsam accessit, qui sine bene-
dictione recessit. Ipsa est Vellus, in quod
se effudit ros, imò pluvia Divinæ gra-
tiæ, unde etiam in nos descendit, & adhuc
semper descendit ros Divinæ Benedictionis,
quâ benedigitur terra nostra; prout in simi-
li præclare S. Bernardus: Mariæ, destillan-
tibus cœlis, tota se infudit plenitudo Di-
vinitatis, adeò, ut de hac plenitudine om-
nes acceperimus, qui verè sine illa non a-
liud, quàm terra arida sumus. Ab hac be-
nedictione Benedicta terra nostra planè da-
bit flores & fructus suos. Quare ad fiduci-
am erigendam ad fontem Pietatis, Mariam, *Serm.
excitat nos affectuosè hortando prædictus 4. in
S. Bernardus; Ad hunc igitur Fontem siti. Festo
bunda properet anima nostra. Ad hunc Af-
misericordiæ cumulum totâ sollicitudine sumpt.
miseria nostra recurrat. Ibi inventura so- B. Vir-
ladium & auxilium certum & potens. ginis.**

III. *Maria pia ac fidelis Advocata om- nibus devotè eam accedentibus.*

CUm per verba illa: *Eia ergo advoca-
ta nostra:* Ista Benignissimam Ma-
trem in sui auxilium invocaret, videba-
tur ipsa Mater inclyta velut funibus qui-
busdam validis tracta inclinari ad eam.
Per quod intellexit, quòd quoties aliquis
ipsam suam Advocatam, cum devotio-

ne nominando, invocat, per hoc nomen materna pietas ejus in tantum commovetur, quòd nullatenùs se valet cohibere, quin benignè precibus ejus acclinetur. In illo verbo: *illos tuos misericordes oculos ad nos converte*: Beatissima Virgo mentum Filij sui blandè tangens, ipsum versus terram inclinavit ad nos, dicens: *isti sunt misericordissimi oculi mei, quos ad omnes me invocantes salubriter possum inclinare, unde & uberrimum fructum consequuntur salutis aeternae*. Hinc à Domino hanc percepit eruditionem, ut ad minus quotidie Matrem suam Beatissimam per ista duo verba invocaret, scilicet: *Eja ergo Advocata nostra*. Et: *illos tuos misericordes oculos ad nos converte*. Quod per hoc in hora sua novissima non mediocre solatium obtineret. *lib. 4. c. 53. parum ante fin.*

Quisquis vis gaudere hoc solatio in extremis vitae tuæ, juxta consuetam Venerationem etiam devotè Matrem misericordiae propositis verbis saluta & invoca omnibus diebus vitae tuæ: profectò per Inventricem & Matrem gratiae invenies Vitam & hauries salutem à Domino. Proverb. 8. 35. Unde Ecclesiasticus ex persona ipsius: *In me omnis gratia Via & Veritas, in me omnis Spes Vita & Virtus*. c. 24. 25. Sicut impossibile est, inquit S. Anselmus, ut illi, à quibus oculi

,, los

„ los misericordiae suae , avertit , salventur ;
„ ita necessarium , quòd hi , ad quos con-
„ vertit oculos , pro eis advocans , justifi-
„ centur & glorificentur. *Apud S. Antonin.*
4. par. c. 14. §. 7.

Planè non possunt admittere ejus viscera
Misericordiae , ut ab illis se avertat , qui ro-
tà pietate & devotione se ad eam conver-
„ tunt, Quare *S. Bernardus* : Sileat Miseri-
„ cordiam tuam , Virgo Beata , si quis est ,
„ qui invocatam te in necessitatibus suis si-
„ bi meminerit defuisse. Nos quidem ser-
„ vili tui cæteris in Virtutibus congaude-
„ mus tibi , sed in hac potius nobis ipsis.
„ Laudamus Virginitatem , Humilitatem
„ miramur ; sed Misericordia miseris sapit
„ dulciùs ; Misericordiam amplectimur
„ chariùs ; recordamur sæpiùs ; crebriùs in-
„ vocamus. Hæc est enim , quæ totius
„ mundi reparationem obtinuit , salutem
„ omnium impetravit. Constat enim pro
„ Universo genere humano fuisse sollicitam,
„ cui dictum est : Ne timeas Maria ; inveni-
„ sti gratiam : utique , quam quærebas &c.
„ Quis ergo Misericordiae tuæ , ô Benedi-
„ cta , longitudinem & latitudinem , subli-
„ mitatem & profundum quest investigare ?
„ Sic potentissima & piissima Charitas &
„ affectu compatiendi , & subveniendi abun-
„ dat effectum , æquè locuples in utroque. Sic
S. Bernard. Serm. in Assumpt. B. Virg. ad finem.

IV. *Immaculata Virgo Maria verè
Candidum Liliū; Quia sine omni
labe peccati fuit.*

Cum similiter oraret, apparebat eadem Virginea Mater in præsentia semper Venerandæ Trinitatis in similitudinem Candidi Liliij, quod fieri solet cum tribus folijs, uno erecto & duobus demissis. Per quod dabatur intelligi, quod ipsa Beata Dei-genitrix inde meritò dicitur *Candidum Liliū Trinitatis*, quia præ omni creatura plenissimè & dignissimè in se suscepit Virtutes Colendæ Trinitatis, quas nunquam vel minimo peccati venialis commaculavit. Per erectum enim folium notabatur DEI Patris omnipotentia. Per duo verò demissa, Sapientia & Benignitas Filij & Spiritus Sancti, quibus ipsa simillima invenitur. Unde etiam intellexit à B. Virgine, quod si quis eam salutans devotè diceret: *Candidum Liliū Trinitatis & Calicæ amœnitatis Rosam præfulgidam*: in ipso permaximè ostendere vellet, quid prævaleret ex Omnipotentia Patris, & quantas ad inventiones sciret ad salutem generis humani ex Sapientia Filij quamque inæstimabiliter exuberet visceribus pietatis ex Benignitate Spiritus Sancti.

tus Sancti, adjecitque B. Virgo ad hæc: etiam in exitu animæ suæ apparebo illi, qui taliter me salutatur, in florentia tantæ venustatis, quod admiram consolationem sui cœlicam amœnitatem illi ministrabo. Unde post decrevit B. Virginem, five etiam Imaginem ejus, his verbis salutare.

Salutatio, ab ipsa Virginea

Matre docta, tali Oratiunculâ

à S. Gertrude est formata.

Ave candidum Liliū fulgidæ semperque tranquilla Trinitatis, Rosaquæ præfulgida Cœlicæ amœnitatis, de qua nasci & de cujus lacte pasci Rex cœlorum voluit: Divinis influxionibus animas nostras pascere. lib. 3. c. 19. §. 1. & 2.

Devotus Cliens Beatiss. Virginis Mariæ assuescat simili devotione sæpius salutare Electissimam Patronam suam maximè ad imaginem ejus aliquam: profectò in hora mortis, uti ipsa promisit, suos Misericordiæ oculos gratiose ad eum converteret, solatio suo singulari recreabit & securum in Spe de hac vitâ migrantem in æternam comitabitur & prosequetur.

Quod dixit Sponsus de sua Sponsa: Sicut Liliū inter spinas, sic amica mea inter filias. Cant. 2. 2. Summæ Sponsæ aptissimè congruit. Nam verè Liliū inter spinas B. Virgo, quæ nata ex peccatoribus innocens & sine macula nata,

Serm.
3. de
Nati-
vitat.
Beat.
Virg.

la nata & conservata. Sic verè & syncerè de hoc candido Lilio B. Petrus Damianus : Si-
cut liliū inter Spinas, inquit, sic Beatif-
sima Virgo Maria enituit inter filias : quæ
de Spinosa propagine Judæorum nata
candescebat munditiæ Virgineæ castitatis
in corpore, flammescebat autem ardore
geminæ Charitatis in mente, fragrabat pas-
sim odore boni operis, tendebat ad subli-
mia intentione continuâ cordis. Candens
certò Liliū Maria Virgo, Innocentiâ om-
nis peccati, Puritate Virginitatis, splendore
bonorum operum, & excellentiâ Charitatis.
Planè candidum Liliū, quæ digna fuit mun-
do edere Candorem Lucis æternæ; nam ex ea
ortus est Sol iustitiæ Christus Deus noster.

Cæterum, quòd Liliū hoc à prima ori-
gine semper totum candidum sit præserva-
tum, etiam ab originali macula sentio ego
cum potioribus cultoribus Marianis, imò
consentio Ecclesiæ & veneror hoc ipsi spe-
ciale Beneficium in Immaculata Virgine, de
qua illud singulare dicitur : *Tota pulchra es,
Amica mea, & macula non est in te.* Cant. 4. 7.
Meritò proin hoc appropriat S. Ildefonsus
de Laud. B. Virgin. ipsi Virgineæ Matri so-
li; nam de nulla alia anima hoc dici potest:
Tota pulchra es, &c. Quomodo verò *tota pul-
chra*, si vel momento aliquo pulchra & sine
macula non fuisset?

V. *Cultum exhibitum Electissimæ
Matri suæ acceptat Dominus ac sibi
exhibitum.*

Moris erat sibi, sicut amantium est,
totum, quod placet & sapit, retor-
quere

quere in amatum. Unde quandocunque audiebat aliquid legi vel cantari in laudem five salutationem B. Virginis, aut aliorum sanctorum, quod suavius movere potuit affectum; & per hoc semper magis intendebat ipsi Regi regum Domino, sibi præ omnibus (ut justissimum erat) unicè Dilecto & Electo, quàm ipsis Sanctis, quorum festum, vel memoria recolebatur. Unde & in Festo Dominicæ Annunciationis, dum B. Virgo sæpius in prædicatione extolleretur & nulla fieret mentio de opere saluberrimo Incarnationis Domini; Illa hoc moleste ferens & à prædicatione rediens, dum pertransiret coram Altari generosæ Virginis ipsamque salutando lentiret se non pleniter suavi affectu erga ipsam Matrem omnis gratiæ commoveri, sed potiùs in omni salutatione ipsius ac laude semper ad Jesum Benedictum fructum ventris sui affectuosius intendere: Formidare cæpit, se ex hoc indignationem tam præpotentis Reginæ incurfuram, cujus trepidationem Benignus consolator blandè removit dicens: Ne timeas, Charissima, quia talis salutatio, vel laus dilectæ Genitricis meæ, quâ plus mihi intendis, quàm optimè

optimè sapit sibi. Sed tamen, quia conscientia tua te ex hoc gravat, studeas de cætero coram Altari imaginem intemeratæ Matris meæ salutare devotiùs, meam imaginem insalutatam prætermittendo. Ad quod illa: Hoc absit à me, inquit, ô unicum, imò totum Bonum meum, Domine; quia in hoc cor meum nunquam potest consentire, ut te, à quo pendet tota salus mea, imò Vita animæ meæ, deserto, possim ad aliquem affectum meum dirigere salutandum. Cui Dominus blandè respondit: Consenti mihi nunc, amica mea; & quotiescunque sic Matrem meam salutaveris, me omisso, hoc ego acceptabo simul & remunerabo vice perfectionis illius, quâ quis verè, fidelissimè omnium centuplorum centuplum prompto animo relinquit propter majorem mei exaltationem. *lib. 3. c. 20. per tot.*

Si tanti æstimat & acceptat Charitatem, *minimo ex sui factam*, Matth 25. quanti non æstimabit & acceptabit honorem electissimæ Matri suæ exhibitum? Et si illam Charitatem acceptat, ac sibi factam, meritò istum honorem ac sibi exhibitum.

„ Audi exhortantem S. Bernardum: Totis
 „ ergo medullis cordium, totis præcordio-
 „ rum affectibus, & votis omnibus Mariam
 „ hanc veneremur, quia sic est voluntas ejus,
 qui

„ qui totum nos habere voluit per Mariam.
 „ Hæc, inquam, voluntas ejus est, sed pro
 „ nobis &c. *Et paulò inferius* : Quæramus
 „ gratiam & per Mariam : quia quod quæ-
 „ rit, invenit, & frustrari non potest &c.
 „ *Et tandem ad finem* : Cæterum, quidquid
 „ illud est, quod offerre (*nempe Deo*) paras,
 „ Mariæ commendare memento, ut eodem
 „ alveo ad Largitorem gratiæ gratia redeat,
 „ quo influxit. Neque enim impotens erat
 „ Deus, & sine hoc Aquæ - ductu infunde-
 „ re gratiam prout vellet, sed tibi vehicu-
 „ lum providere voluit &c. Ideoque mo-
 „ dicum istud, quod offerre desideras, gra-
 „ tissimis illis & omni acceptione dignissi-
 „ mis Mariæ manibus offerendum tradere
 „ cura, si non vis sustinere repulsam. *Serm.*
de B. Virg. 2. aliàs de Aquæ - ductu.

*VI. Veneratio Mysteriorum Passionis
 Dominicæ cum devotione ad Beatiss. Virgi-
 nem, Domino valdè grata : qui &
 hunc modum ipse docuit.*

Pervigilans nocte quadam, ac in me-
 moria Dominicæ Passionis laborans
 affectu; cum multùm ex hoc lassata
 esset & matutinas nondum dixisset, sen-
 tiretque, se viribus nimis defecisse, di-
 xit ad Dominum: Eja, mi Domine,
 cum scias, quod humana fragilitas mea
 nullatenùs possit nunc pausatione care-
 re, doce me nunc quid possim Beatissi-
 ma Ma-

mæ Matri tuæ honoris vel obsequij exhibere, dum non valeam debitas horas illius persolvere. Cui Dominus : *Lauda me per cor meum dulcisonum in Innocentiâ integerrimæ Virginitatis illius ; quâ ipsa me Virgo concepit, Virgo peperit, & post partum Virgo inviolata, permansit, & imitata est meam Innocentiam, quâ ego horâ matutina pro Redemptione generis humani captus, ligatus, alapis & fustibus cæsus diversisque contumeliis & opprobriis miserabiliter & immisericorditer sum affectus. Quod cum ista faceret, videbatur Dominus cor suum Deificum in similitudine aurei Scyphi Matri suæ Virgineæ ad potandum præbere. Ex cujus mellea dulcedine illa suaviter potata & dulciter satiata, imò abundanter inebriata, medullitusque penetrata visa est deliciosè jucundari. Tunc ista collaudans etiam Virginem dicebat : *Laudo & saluto te, Mater beatitudinum, dignissimum Spiritus Sancti Sacrarium, per dulcissimum cor Jesu Christi, DEI Patris, tuique amantissimi Filii, orans ut in omnibus indigentis, & in hora mortis, nobis succurras, Amen.* Unde etiam intellexit, quòd quandocunque, aliquis, secundùm quod præscriptum est, laudaret Dominum & in super col-*

lau-

laudando B. Virginem, adjiceret hunc Versum: *Laudo & saluto te, Mater, &c.* ut supra, totiens eidem Virgineæ Matri videretur cor dulcissimum Jesu Christi sui amantissimi Filij ad potandum præbere: quod Regia Virgo magnopere acceptaret, & secundum liberalitatem maternæ pietatis suæ benignè quemlibet remuneraret.

Sequuntur pia Exercitia de Passione Domini & Laude Beatiss. Virginis ad omnes Horas Canonicas ab ipso Domino JESU dictata.

ET adjecit Dominus: *Lauda me, in-quiens, pro PRIMA per cor meum dulcissimum, in humilitate illa placidissima, quâ intemerata Virgo magis magisque habilitabatur ad me suscipiendum, & imitata est meam humilitatem, quâ ego Judex vivorum & mortuorum horâ primâ coram gentili homine judicandus astare humiliter sum dignatus pro Redemptione generis humani.*

AD TERTIAM: *Lauda me in desiderio illo ferventissimo, quo me Filium DEI de sinu Patris Summi traxit in Vterum suum Virginalem, & imitata est me in illo desiderio ferventissimo, quo ego salutem humanam deside-*
ravi,

ravi, cum duris flagellis cæsus, spinis coronatus, & hora tertiâ crucem ignominiosissimam meis fessis cruentatisque humeris cum summa mansuetudine & patientiâ dignatus sum ba-
julare.

AD SEXTAM: Lauda me in spe illa securissima, quâ Calica Virgo per bonam Voluntatem & sanctam intentionem semper ad laudem meam aspirabat. Et imitata est me, qui in alta Crucis arbore suspensus, inter ipsas amarissimas mortis acerbitates, totis viribus anhelabam ad humani generis Redemptionem, unde & clamabam: SITIO. Intantum scilicet salutem animæ humanæ, quòd si necesse fuisset, adhuc duriora & amariora supplicia pertulissem, meque ad universa pro redimendo homine gratis paratum obtulissem.

AD NONAM: Lauda me in ardentissimo Amore illo mutuo, scilicet Divini cordis ac Intemeratæ Virginis, quæ Divinitatem excellentissimam tenerrimè conjunxit, ac inseparabiliter connivit humanitati in Vero Virginali. Et imitata est me Vitam viventium, horâ nonâ in Cruce præ Amoris magnitudine morti amarissima succumbentem ob humanam Redemptionem.

AD VESPERAM: Lauda me in Fide illa constantissima, quâ B. Virgo sola tempore mortis meæ, recedentibus Apostolis & despe-
ranti-

stantibus universis, in vera fide perstitit immobilis. Et imitata est me in Fidelitate illa, quâ iam mortuus de Cruce positus subsequutus sum hominem, etiam usque ad limbum inferni. Vnde ipsum Omnipotenti manu Misericordiae meae eripiens, transvexi ad gaudia Paradisi.

AD COMPLETORIUM: *Lauda me in perseverantia illa laudabilissima, quâ Mater mea dulcissima in omnibus bonis & Virtutibus perseveravit usque in finem. Et imitata est me tantâ diligentia opus humanæ Redemptionis peragentem, quòd etiam post obtentam amarissimâ morte, veram hominis liberationem, necdum omisi corpus meum incorruptibile humano modo tradere sepultura, ut demonstrarem nihil omninò esse tam vile, quod pro salvatione hominis recusarem. lib. 3. c. 46. per totum.*

Ex hoc adverte, quod Benignissimus Iesus Electissimam Matrem suam in omnibus velit secum honorificari: & ideò, quia amore toti conjuncti, etiam honore non sint separati.

Rectè hinc etiam colligis, quid non gratiæ per hanc Matrem gratiarum assequi valeamus, quam ipse Dominus, quia in Matrem elegit, in tantum honorificavit, ut sine illa honorificari non velit. Audeam ex hoc dicere: *Quidquid de meritis Christi etiam cum meritis magnæ hujus Matris habemus. Nam per*

hunc Canalem seu Aquæ-ductum omnis
 „ ad nos derivatur gratia. Propterea, in-
 „ quit *S. Bernardus*, tanto tempore humano
 „ generi fluenta gratiæ defuerunt, quod
 „ necdum intercederet is, de quo loquimur,
 „ tam desiderabilis Aquæ-ductus.

Quare prædicti S. Bernardi in eodem loco ex-
 „ hortatio: Altiùs ergò intueamini, quanto
 „ devotionis affectu à nobis eam voluerit
 „ honorari, qui totius boni plenitudinem
 „ posuit in Maria: ut proinde, si quid Spei
 „ in nobis est, si quid gratiæ, si quid salutis,
 „ ab ea noverimus redundare, quæ ascendit
 „ delicijs affluens. Hortus planè delicia-
 „ rum, quem non modò afflaverit veniens,
 „ sed & perflaverit superveniens Auster ille
 „ Divinus, ut undique fluant & effluant a-
 „ romata ejus, charismata scilicet gratia-
 „ rum. Tolle corpus hoc solare, quod illu-
 „ minat mundum, ubi dies? Tolle Mariam,
 „ hanc maris Stellam, maris utique magni
 „ & spatiosi; quid nisi caligo involvens,
 „ & umbra mortis ac densissimæ tenebræ
 „ relinquuntur? *Serm. 2. de Virg. Deip. a-*
 „ liàs de Aquæ-ductu.

VII. *Quæ anima singulariter sunt commendatæ Beatiss. Virgini.*

DOminicâ proximâ, dum cele-
 braret Festum illud jucundissimum,
 quo de hoc egressa exilio conspectui Be-
 atissimæ Trinitatis primò deberet assi-
 sti, & tanquam in excessu mentis oculo
 internæ contemplationis perlustraret
 omnia

omnia merita & gaudia singulorum ordinum Angelorum & Sanctorum: & insuper affluentibus bonis, quibus tam feliciter dotati sunt, miro modo delectaretur, ex intimo cordis affectu cœpit gratias agere pro eis. Similiter collaudabat Dominum, pro omni dignitate, gratia & gloria Beatissimæ Virgini Matri impensa, deprecabaturque ipsam Matrem Virginem Mariam, ut ob amorem filij sui dignaretur in supplementum indigentiarum offerre pro ea Domino illas Virtutes, per quas se maximè cognosceret ipsi Domino Virtutum complacere. Tunc cœlorum Regina precibus devotæ suæ provocata obtulit Filio suo, quasi pro camisia candidissima *Virgineam suam Castitatem*: & tanquam pro tunica viridi suam placidissimam *Humilitatem*: Et velut pro amictu purpureo suam immarcescibilem *Charitatem*. Quibus virtutum ornamentis cùm Dominus animam induisset, omnes Sancti in tam præcellentibus vestimentis Virtutum illarum delectati, exurgentes orabant, ut etiam omnia dona gratiarum dignaretur animæ illi infundere, quæ quilibet eorum potuisset

potuisset suscepisse, si debito modo adaptasset se. *lib. 5: c. 29. ad fin.*

Singularissimæ Virtutes Beatiss. Virginis sunt *Castitas, Humilitas, Caritas*. Quæ animæ eam in his imitantur, sunt singulares apud illam & singulares apud Filium, qui amat in illis, quod amavit & respexit in Matre. Pulchra permixtio, inquit S. Bernardus, Virginitatis & Humilitatis. Nec mediocriter placet DEO illa anima, in qua & Humilitas commendat Virginitatem & Virginitas exornat Humilitatem. *Amplius quid asserit hic S. Pater: Sine Humilitate (audeo dicere) nec Virginitas Mariæ placuisset: &c. Ut de Spiritu Sancto conciperet, sicut ipsa perbibet, Respexit Humilitatem ancillæ suæ. DEUS potius quàm Virginitatem. Si nunc accedit tertium, Caritas, utrumque alterum sanctum & perfectum erit, ex quo non potest amplius anima non plenè placere DEO.*

Associatæ ergo illæ duæ Virtutes, *Virginea Castitas & Humilitas* commendant animam apud Deum, sed *Caritas* confirmat in Deo. Sic & in *Virginea Matre Virginitas & Humilitas* placuit, & ob has electa; sed in Matrem est confirmata per *Charitatem*; nam de Spiritu Sancto, qui est *Caritas*, concepit. Pulchrè & piè de Charitate hujus *Virgineæ Matris*, etiam memoratus S. Bernardus: Est, inquit, Sagitta electa Amor Christi, quæ Mariæ animam non modò confixit, sed etiam pertransiit, ut nullam in pectore Virginali particulam vacuum amore relinqueret; sed toto corde, totâ animâ, totâ Virtute diligeret, & esset gratiâ plena.

,, Aut

Hom.
1. super
Missus
est.

Serm.
29. in
Cant.
circa
fin.

„ Aut certè pertransiuit eam , ut veniret us-
 „ que ad nos , & de plenitudine illa omnes
 „ acciperemus , & fieret Mater Charitatis ,
 „ cujus Pater est Charitas Deus. Verùm ,
 hanc Charitatem Maria non primùm con-
 traxit ex conceptione Filij Dei ; sed etiam
 ob hanc concepit. Ideo & salutavit Eam
 Angelus *gratiâ plenam* : nam si Charitate
 plena non fuisset , nec gratiâ fuisset. Quæ
 proin prius Christum concepit per fidem &
 Charitatem in corde , digna facta est Eum
 per humanitatem concipere in Utero suo
 Virginali.

Assequere , ô anima , has Marianas Vir-
 tutes , eris profectò inter illas , de quibus
 prædictum : *Adducentur Regi Virgines post*
eam , proxima ejus afferentur tibi in letitia &
exultatione. Psal. 44. 16. His ornatz Vir-
 tutibus benè dicitur tibi : *Specie tua & pul-*
chritudine tua intende , prosperè procede & regna.
 ibid. v. 5.

Obserua ad hoc demùm de Charitate
 ipsius , quod hæc Piissima Mater seipsam
 nuncupet *Matrem pulchræ dilectionis* Eccl. 24.
 24. Si imitaris Matrem , ô anima , eris
 & tu filia Dilectionis. Nam est *Mater pul-*
chræ Dilectionis , non tantùm ob perfectissi-
 mam Charitatem in Deum ; sed etiam
 (quod nobis magnum solatium) ob sum-
 mam dilectionem ad nos. Quare B. Petrus
 Damianus eam affectuosè alloquens . Scio ,
 „ Domina , quia Benignissima es , & amas
 „ nos amore invincibili , quos in te & per te
 „ Filius tuus & Deus tuus summa dilectio-
 „ ne dilexit.

Sermo.
1. de
Nativ.
B. Vir.

De gin.

346 MEDITATIO MENTIS PIA.

De ejus Misericordia & erga nos Charitate plura dixi sup. n. 1. & 2. hoc tit.

Ad dicta haftenus concludo : *Maria nobis Aurora consurgens*, Sanctis in cœlo *Pulchra ut luna*, Deo *Electa ut Sol*. Cant. 6. 9. Ipsa omnibus omnia facta est : Tota omnibus, & omnibus tota. Deo ad æternum beneplacitum, Sanctis ad Solarium, nobis Civitas ad Refugium. *Sub tuum ergo praesidium confugimus Sancta Dei - Genetrix : Regina cœli, Mater Misericordiae, Spes nostra Maria, Salve.*

MEDITATIO MENTIS PIA.

Quam hac Deo grata & jucunda. Major conatus in ea majorem addit gratiam.

SCire desiderans, quis fructus esset in Deo, quod cogitationes diriguntur ad Deum, taliter instructa est : Quod cum homo meditando, sive intendendo, cogitationes suas in Deum dirigit, ante thronum gloriæ præsentat Deo quasi speculum miri splendoris, in quo Dominus sui ipsius imaginem jucundissime speculatur ; quia ipse immissor est & Director omnium bonorum. Cùm homo propter impedimenta, quandoque difficilius in talibus laborat ; quanto la-

tò laborat graviùs, tanto delectabiliùs Speculum illud in conspectu semper Venerandæ Trinitatis, omniumque Sanctorum ornatum apparet. Et hoc manebit æternaliter in gloria Dei, ad animæ ipsius perennem exultationem. *lib. 3. c. 30. §. 16.*

Omninò, ut ipse apud Sapientem, sunt Domino *Delicia esse, cum filiis hominum.* Proverb. 8. 31. Sed facilè conjicis, quod solum cum illis, quibus ipse sapit, & quibus ipsis deliciæ sunt esse cum ipso. Monee Psalmista: *Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus.* Psal. 33. 9. Qui gustant & vident? Qui intendunt Domino mente & animo; qui conversantur Spiritu cum Domino; qui cogitando & meditando elevant cor ad Dominum; (est enim *Meditatio elevatio*, seu ascensio mentis ad Deum) isti gustant delicias Domini apud Dominum. Ubi igitur Deus incipit nobis esse in deliciis, ut jucundum sit nobis cum ipso conversari corde, & ipse suas apud nos incipit habere delicias. Unde, ut illa diligens anima adhuc in exilio solatium sumeret, *ascensiones disposuit in corde suo in Valle lacrymarum.* Psal. 83. 6. Vel potius, Deus ipse illi ascensiones disposuit, ut corde, mente & animo sapius ad ipsum ascendat. „Quantò plus amaveris, inquit hic S. Augustinus, tantò plus ascendes.

Amando, ô anima, ascendis, & ascendendo Deum contingis, quem contingendo trahis intra te, ubi in Charitate videt se. *Intende*

348 MERITUM HOMINIS

tende ergo Deo, & ipse intendet tibi. Continuas in hoc exilio non potes, saltem sapius ad Deum elevatas habeto cogitationes, ut cor nunquam longius absit à thesauro suo. Cum vacas Deo Meditatione, ipse jucundè contemplatur tuas intentiones: complacebit sibi in te & tu complacebis tibi in ipso: & inde dirigeris Spiritu ad omne bonum, ex quo profectus noster ad omne animæ bonum.

MERITUM HOMINIS APUD DEUM.

I. *Liberum arbitrium permissum à Deo homini, ut lucretur merita, quæ dependent ab arbitrio hominis.*

ET hoc præcipuè, Domine, in donis tuis ad augmentum meriti, gratia tua nobis conservat, quod liberum arbitrium, sicut hosti nullatenus permit- tis, ita & tu ipse nullo modo velis auferre à nobis. *lib. 2. c. 11.*

Præordinavit Divina Bonitas & Sapien- tia æternam Beatitudinem homini non dan- dam, nisi in mercedem suorum meritorum: quare, nisi mereatur, eam sperare minimè habet. Per merita sua oportet homo lucre- tur cœlum. Merita verò nunc operatur per arbitrium suum: nam merita non essent, si arbitrium, aut hoc liberum non esset; quia ex suo nihil operaretur, unde nec sibi ali-
quid

quid lucraretur ; atque etiam , nec præmio
se dignum redderet , nec pænæ se reum fa-
ceret. Hinc pro faciendis meritis , liberum
arbitrium est ex donis Dei , & quasi quid
Divinum in homine , propter judicium co-
gnoscenti & propter libertatem eligendi ,
prout apertè & præclarè *S. Bernardus* ; Arbi-
trij , *inquit* , libertas est planè Divinum
quoddam præfulgens in anima , tanquam
gemma in auro. Ex hac nempe inest illi
inter bonum & malum , nec non inter
Vitam & mortem , sed nihilominus inter
lucem & tenebras & cognitio judicij , &
optio eligendi.

Serm.
81 in
Canti-
ca.

Conare verò , ô anima , hoc dono Dei ,
libertate arbitrij tui , benè utaris , ad ho-
norem ipsius , & animæ tuæ salutem.
Quare , ut arbitrium tuum nunquam tibi
vertas in perniciem , totum ei consecres , qui
ipsum tibi dedit in bonum tuum ; ut nun-
quam eo sine ipso tanquam proprio uti ve-
lis , ipsius beneplacitum in omnibus spe-
ctans : & hoc ipsi erit delectabile , & tibi
utile. Planè si arbitrium tuum Deo reddas
& ipsi totum consecres , *Cor tuum* , quod u-
nicè à te petit , *ipsi præbes*. Proverb. 23. 26.
Fac ergo , ut , quod tuum est , ampliùs non
sit tuum : & ubi ampliùs non tuum , bonum
tuum erit : Utere hoc dono Dei , eligendo
bonum & cavendo malum : aliàs totum
Deo resigna , ut cor tuum ad omnem ejus
Voluntatem semper sit paratum ; & ad arbi-
trium suum nil requirat , nisi ipsum solum
Deum unicum verum bonum suum. Pro
actionibus verò tuis cora ejus Bonitatem , ut
ipse dirigat arbitrium tuum , sibi ex toto
jam

350 MERITUM HOMINIS

jam consignatum, pro sua gloria, & ad bonum tuum æternum.

Merita porro homo lucratur per hæc media : *Certando, vincendo, patiando & benè operando* : & per hæc demum cœlum. *Certando* ; nam ut ait Apostolus, *non coronatur nisi qui legitime certaverit*, 2. Tim. 2. 5. Quare idem Apostolus in spe sui meriti : *Bonum certamen certavi &c.* Ideo reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus &c. 2. Tim. 4. 7. & 8. *Vincendo* ; sic enim Dominus, (ut audivit S. Joannes :) *Vincenti dabo sedere de ligno vitæ, quod est in Paradiso Dei mei.* Apoc. 2. 7. Iterum : *Qui vicerit, dabo illi sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici & sedi cum Patre meo in throno ejus.* Apoc. 3. 21. *Patiendo* : Est in hoc monitum & promissum Christi ; ut injurias ab hominibus nobis illatas non tantum patienter, sed & gaudenter feramus, ob mercedem æternam : „ *Beati, inquit, qui persecutionem patiuntur propter justitiam : quoniam ipsorum est Regnum cœlorum. Beati estis, cum maledixerint vobis & persecuti vos fuerint &c. gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis.* Matth. 5. à versu 10. De omni alia tribulatione amore Dei patienter portata, est illud Apostoli : *Beatus vir, qui suffert tentationem : quoniam, cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se.* Jacobi. 1. 21.

Benè operando. Ideo Psalmista : *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo ? aut quis requiescet in monte Sancto tuo ? Qui ingreditur sine macula & operatur justitiam.* Ps. 14. Unde Domi-

Domini JESUS in Apocalypsi B. Joannis: *Ecce venio cito, & merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua.* Apoc. 22. 12. Quare & ipse de illis, qui per bona opera operati sunt iustitiam: *Iusti autem ibunt in Vitam eternam.* Matth. 25. 46. Iterum: *Et procedent, qui bona fecerunt in Resurrectionem Vitae.* Joan. 5. 29. Hinc ejusdem fidelissimi Remuneratoris nostri ad nos admonitio: *Thesaurizate vobis thesauros in caelo.* Matth. 6. 20. Ista thesaurizatio fit per nostra merita, à Deo nobis reservata ad remunerationem æternam.

„ Libero arbitrio malè utens homo, inquit S. Augustinus, & se perdidit & ipsum. Nunc ergo utere benè, ad merita facienda, quibus tuam libertatem (quâ libertate à Christo es donatus) tibi vendices, & meritis tibi in caelo multum thesaurizes. Sic arbitrium tuum habes instrumentum ad æternam salutem tuam, quo te conservabis & ipsum.

*Enchirid.
6. 304*

II. Etsi anima non ad omne opus suum bonam intentionem renovet; tamen omne redditur meritorium ex prima intentione communi bona, si ea amplius non invertatur.

Corporali impediante infirmitate, dum segniùs Deo intendisset, tandem rediens ad se prægravatâ conscientia humili devotione hunc suum defectum studuit Domino confiteri. Et cum

cùm timeret se per longam moram laboraturam, antequam suavitatem Divinæ gratiæ recuperaret, subitò in instanti persensit ad se Benignitatem Dei per blandissimum amplexum inclinam & dicentem : Filia mea, tu semper mecum es, & omnia mea tua sunt. In quibus verbis intellexit, quod quamvis homo quandoque ex humana fragilitate intentionem suam negligit ad Deum dirigere, pia tamen Misericordia Dei non negligit omnia opera nostra æternâ remuneratione reputare digna, si solummodò voluntas non avertatur à Deo, & homo frequentius pœniteat ab omnibus, quæ conscientia remordet. *lib. 3. c. 30. §. 24. à med.*

Intentio semper in nobis debet manere bona, alias nihil habemus boni, nihil meritorium. Sed ad omnem actionem renovare intentionem, non est opus, nec ferret nostra facultas, ut se quis tantum intendere posset. Assuesce pro omnibus diei operibus manè facere in communi intentionem bonam; & cave intentione seu voluntate perversa eam amplius non invertas, omne opus tuum bonum ac meritorium evadet; & tu manebis bonus & ex intentione tua præconcepta Deo gratus. Perfectius autem reddes opus tuum, quod renovatâ intentione egeris; & hoc etiam ad majus augmentum

eum meriti erit. Si non semper directe intentus Deo, saltem semper voluntas tua inhæreat Deo, ut omne tuum ad ipsius honorem & beneplacitum velit. Et in hoc est totum negotium salutis nostræ.

Non opus ex se, sed Voluntas bona, ex qua opus & bonum remuneratur à Deo. Sicut Voluntas propria mala punitur, (unde
 „ S. Bernardus: Quid odit, aut punit Deus,
 „ nisi propriam voluntatem? Cesset volun-
 „ tas propria, & infernus non erit.) Sic
 Voluntas bona, directa ad Divinam & in
 opus bonum, procedens de arbitrio bono,
 à Deo præmiatur; quia inde merita habent
 suam originem.

Sermon
3.
Temp.
Pascae
4.

III. Opus majoris difficultatis etiam majoris meriti.

PRO quodam orans, ut Dominus al-
 leviaret ejus gravamen, hoc recepit
 ab eo: Ecce, si huic gravamen, pro quo oras,
 alleviarem, tunc ego tam nobili gemma,
 quæ mihi placet, in nummis istis (qui ejus
 grata merita denotabant) carerem, &
 ipse eâ in remuneratione fraudaretur, qui
 tunc cum dextera manu tantummodo num-
 mum offerret sine gemma. Ille enim offert
 quasi simplicem nummum, qui sine adversi-
 tate, & tamen de Voluntate Divina in omni-
 bus operibus suis Deo intendit: sed ille, qui
 in singulis operibus suis premitur adversitate
 & tamen de Divina Voluntate non discordat,

354 MERITUM HOMINIS

ille offert Deo aureum nummum cum probatissima gemma. lib. 3. c. 69. brevi post init.

Omnia Deo grata, quæ ex bona Voluntate procedunt: sed quæ cum majori difficultate aguntur forti animo, magis grata, quia ex majori Charitate. Intentio & intensio in labore facit meritum; hæc verò sine illa, nullum: hæc autem cum illa, majus. Amat, qui benè mente intendit; magis amat, qui totas vires suas intendit. Ubi major labor propter Deum, major Charitas, majus meritum, major gratia, major pro præmio in cælo gloria. Unde aliquando canentes Angelos audivit S. Furseus, ut
 „ de ipso refert *V. Beda*: Nullus labor durus
 „ videri debet, nullum longum tempus,
 „ quo gloria æternitatis acquiritur. *Quapropter etiam monitum S. Pauli*: Bonum autem facientes non deficiamus: tempore enim suo metemur non deficientes. *Galat. 6. 9.* Planè qui benè te impendis, ut ait Psalmista, *Labores manuum tuarum manducabis, beatus es & benè tibi erit.* *Psalm. 127. 2.*
 „ *S. Augustinus legit*: Labores fructuum tuorum (qui sunt merita tua,) manducabis, beatus es, & benè tibi erit. *Vnde & sic exponit*: Cum manducas labores fructuum tuorum, beatus es: cum perveneris ad fructum laborum tuorum, benè tibi erit. Quid dixit? Nam si benè tibi erit, utique beatus eris: & si beatus eris, benè utique tibi erit. Sed interest inter Spem & rem. Si spes tam dulcis est, quantò res dulcior erit.

Rectè speras de fructibus laborum tuorum,

*Lib. 3.
 histor.
 Angl.
 c. 19.*

rum ; nempe speras merita de laboribus tuis & fructum æternum de meritis tuis , qui strenuè & syncerè amore Dei laboras. Ex hac spe jam tibi dulcescet labor ob fructum de eo percipiendum : & inde jam beatus in Spe, quia æternum *benè tibi erit in Re* ; nam tibi manet & in mensura magna , cum plus laboraveris , manet , *quod repromisit Deus diligentibus se.*

IV. *Quomodo debeamus esse dispositi , ut participemus de alienis meritis.*

DOminus ad illam : Cum verò pro viventibus similia (nempe suffragia) offeruntur, servo ipsis certè ad salutem. Sed quomodo adhuc ipsi possunt iustis operibus, desiderio, & bonâ Voluntate propriam augere salutem, decet ut ea quæ ex aliorum meritis consequi desiderant, propriis laboribus studeant promereri. Unde, si ista, pro qua oras, veste beneficiorum à me tibi collatorum exornari desiderat, Spiritualiter ad tria studeat. Primò inclinet se humilitate & gratitudine ad accipiendam vestem, id est, fateatur humiliter se aliorum meritis indigere, & grates mihi cum effectu referat pro eo, quod indigentiam ipsius per aliorum abundantiam dignor supplere. Secundò, lavet ipsam vestem cum spe, & fiducia id est, sperando de bonitate mea, confidat se ex hoc apud me magnam profectum salutis consecuturam in ani-

*ma. Tertiò, induat eandem in Charitate
ceterisque Virtutibus se exercitando. Simili-
ter etiam faciat, quicumque desiderat aliorum
beneficiis & Virtutum meritis participare :
tunc exinde poterit profectum consequi. lib. 3.
c. 65. à med. in fin.*

Sicut unum membrum in corpore ani-
mato participat de altero & unum alteri se
communicat : sic in Corpore Mystico, cu-
jus Caput Christus est, membra invicem
participare possunt, quæ Charitate animata
& ex se ad mutuam Charitatem disposita
sunt. Prima igitur dispositio ad merita alie-
na participanda est Charitas, quæ vivâ
membra facit ; hanc comitari debent Hu-
militas & Fiducia in Deum ; prout præsens
Magistri nostri doctrina proponit. Ergo in
Humilitate te funda, in *Fiduciam* ad Divinam
Bonitatem te erige, & *Charitate* te totum im-
bue ; & merita propria facies, & aliena tibi
attrahes : sic per propria & aliena tibi sedem
in cœlo parabis.

Verùm, ne velis confidere salutem tuam
solis viribus alienis, & tuas, quas ipse ha-
bes, non impendere : sed conjunge tuas a-
lienis, & virtus conjuncta erit fortior. Id
est : Noli sic confidere de meritis alienis,
ut propria facere negligas : de tuis certior
tibi es, quàm de alienis. Nam in die re-
tributionis referet, ut ait Apostolus, *unus-
quisque propria corporis, prout gessit. 2. Cor. 5.
10.* Intellige & propria animæ ; quæ e-
nim sunt propria corporis, sunt & animæ,
nec corpus agit sine anima, nec anima sine
corpo-

corpore. Possumus quidem gaudere meritis alienis, ut suffragiis; sed meritis propriis propriè debetur & propria merces. *Operarius est dignus mercede suâ.* Merita propria sunt nobis semen æternæ gloriæ & fundamentum futuri ædificij, nempe celestis. Unde suadet Apostolus *divites fieri, in bonis operibus & thesaurizare fundamentum bonum in futurum, ut apprehendamus veram Vitam.* 1. Tim. 6. 19. Nempe beatam & æternam. *Tota præparatio futura gloriæ, ait S. Thomas, est per merita, quæ hic acquiruntur per gratiam.* Ergo propria merita, quæ acquirimus per gratiam, conciliant & augmentant nobis etiam gratiam, & ad mensuram gratiæ gloriam. Quæ tu proin pro æternitate tibi congregasti, certus esto, quod tua erunt.

De hoc vide plura sup. *Intentio bona, infra Opus bonum & Remuneratio Divina.*

MISERICORDIA DEI.

I. Hæc in tantum se extendit, ut non tantum remittat pœnitenti, sed etiam quandoque propter ejus actum amoris, intentum parcat toti mundo.

PER verbum, quod legitur in Isaia 51, 17. *Elevare, elevare, consurge filia Jerusalem;* intellexit profectum, qui militanti Ecclesiæ provenit ex devotione electorum. Quia videlicet cum una a-

mans anima toto corde convertitur ad Dominum, cum integra voluntate, quòd si prævaleret, libentissimè persolveret Domino DEO omne damnum, in quo est detrimentum sui honoris, & sic inter orandum facibus amoris inardescens blanditur DEO; in tantum ipsum placat, quòd quandòque reconciliatus parcit toti mundo. Et hoc est, quod dicitur: *Vsque ad fundum calicis bibisti: Quia per talem modum justitiæ severitas plenè commutatur in serenitatem.* Sed quod additur: *potastisque ad fæces:* subintelligitur, quòd damnatis, quibus fæx justitiæ debetur, nulla redemptio fieri potest. *lib. 3. c. 30. §. 3. per tot.*

Verè miserationes Domini super omnia opera ejus, Psal. 144. 9. Non diffidas, ô anima, & hæc tibi superabundans misericordia reservata est. Vis verè converti ad Dominum, rectè veniam dandam speras: nam ipse aversos à se ad gratiam suam invitat: *Convertimini, inquit, ad me, & ego convertar ad vos,* Malach. 3. Es jam toto corde ad Dominum conversa, veniam datam etiam meritò speras ex suo promisso; nam omni revertenti promisit: sed & *Suavis Dominus universis.* cit. loco Psal. Et quia Suavis universis, rectè misericordiam sperare habent universi; nisi quibus ejus Bonitas sapere amplius non vult: vel quia deficiunt ad creaturas, vel quia deficiunt à Spe: non enim

nim isti gustare possunt, *Quoniam suavis est*
Dominus. Præclare *S. Augustinus*: Vocat *In Ps.*
 „modò aversos, donat peccata conversis. 32. ad
 „Patiens est super peccatores donec conver- *vers. 5a*
 „tantur. Quandocunque conversi fuerint *Cone. 1.*
 „præterita obliviscitur, futura promittit.
 „Hortatur pigros, consolatur afflictos, do-
 „cet studiosos, adjuvat dimicantes: nemi-
 „nem deserit laborantem & ad se excla-
 „mantem: donat, unde sibi sacrificetur, i-
 pse tribuit unde placetur. Et hoc totum
 immensæ Bonitatis & Misericordiæ Di-
 vinæ.

Sed adverte quid ampliùs proposita præ-
 sens doctrina de hac Divina Bonitate nobis
 refert: Non tantum conversam animam in
 gratiam & pristinum amorem recipit; sed
 cum ipsa jam sincere amat, ampliùs eam re-
 damat, & ipsa in gratia ampliùs crescit: Hinc
 propter suam gratiam, quàm apud DEUM
 invenit, inveniunt & sæpius aliæ animæ
 singularem apud DEUM gratiam; imò, ut
 hîc dicitur, propter talem amantem, dile-
 ctam & electam gaudet subinde tota Uni-
 versitas Bonitate & Misericordiâ Divinâ.
 Profectò *Misericordiâ Domini plena est terra.*
Psalm. 32. 5. Ut omnes adhuc viventes super
 terram eam sincere quærentes, invenire
 possint.

Observa quod Psalmista dicit: *Misericordiâ*
Domini plena est terra: Nil dicit de cælo,
 vel inferno. *In cælo* enim ait hîc *S. Augu-*
stinus, non indigent misericordiâ, quia nulla ibi *Vbi*
miseria. *In inferno, quidem miseria, sed si-* *sup.*
ne spe alicujus misericordiæ; Nam ex illa *Cone. 12*
miseria

miseria nulla amplius Redemptio : ideo dam-
 nati æternum adjudicati Divinæ Justi-
 tiæ, ubi pax seu misericordia, cum illa am-
 pliùs in osculum non convenit. Et meritò
 damnati amplius Divinâ Misericordiâ gau-
 dere non possunt ; quia non pulsarunt ad
 januam Misericordiæ, dum tempus miseren-
 di erat. Quare salutare monitum *predicli S.*
Augustini. Magnum misericordiæ tem-
 pus non transeat, fratres non nos transeat.
 Venturum est iudicium. Erit & tunc pœ-
 nitentia ; sed jam infructuosa. Hoc est
 ergo tempus misericordiæ, erit & iudicij.
Querite ergo Dominum, monet Propheta, *dum*
inveniri potest : invocate eum dum propè est. *Isaiæ*
55. 6. *Nunc tempus acceptabile* (in quo quæ-
 situs Dominus, invenitur cum Misericordia
 sua) *nunc dies salutis.* 2. Cor. 6. 2. in qua ad-
 huc ad salutem, si pro ea Dominum invoca-
 mus, erigi possumus. Nam nunc Medicus
 noster est, qui aliquando Iudex noster erit.
 Totum hoc tempus misericordiæ est, subse-
 quens erit Justitiæ & iudicij, cum amplius
 nulla proderit invocatio. Neque enim tunc,

*Ibid.**Conc. 1.**Serm.**3. de**Qua-**drages.**Epist.**7. ad**Venan-**tiam.**c. 4.**Vide sup. Fiducia in DEUM. n. 2. & 3.*

Infra Pœnitentia,

MIS-

Pœn 30 Pœn 30
30 30 30 30

30 30 30 30

30 30 30 30

MISSÆ SACRIFICIUM.

*Bona Voluntas cooperatur ad effectum
Sacrificij Missæ.*

SI extenderis voluntatem tuam ad hoc, quòd libenter, quantumcunque difficili labore ad hoc servire velis, ut hæc oblatio (quæ omnibus Christianis, tam vivis, quàm defunctis prodest) secundùm dignitatem suam plenum sortiretur effectum, tunc optimè pro modulo tuo me adjuvisti ad opus meum: *lib. 3. c. 6. ad fin.*

Cura, ô Christiane, ut semper singulari devotione & intentione Sacrificio Missæ intersis; nam inde tibi ac alijs magnum fructum referes. Offeras cum sacerdote DEO Hostiam placationis, quæ pro nobis in ara Crucis aliquando oblata est; Planè, quod in actuali Sacrificio Sacerdos ad fructum pro vivis & defunctis, tu intentione & devotione etiam operaberis; & quod Virtute Sacrificij Sacerdos impetrat & obtinet, tu virtute devotæ intentionis impetrare & obtinere poteris. Para proin omni devotione animum tuum cum ad audiendâ Missam accesseris. Et cum tantum fructum ex auditione Missæ referas; illi interesse, cum est occasio (etiam extra dies, qui sunt de præcepto) ne negligas. Piè sentit Querricus Abbas discipulus S. Bernardi, quòd fideles Sacrificio Missæ adstantes etiam suo modo concurrant ad consecrationem Sacramenti. Non

*Serm.
S. de
Purific.
cat. B.
Virg.*

362 MISSÆ SACRIFICIUM.

„solus, *inquit*, Sacerdos sacrificat, non solus
 „consecrat, sed totus conventus fidelium,
 „qui adstat cum illo, consecrat, cum illo
 „sacrificat. Et hoc colligendum etiam ex
 præsenti doctrina Christi, qui docuit S. Ger-
 trudem, quod si cum pia Voluntate interes-
 set Sacrificio Missæ, ipsam tunc adjuvare &
 ei cooperari *ad opus suum*. Si ad hoc opus
 cooperatur anima devota CHRISTO, planè
 etiam cooperatur sacerdoti sacrificanti. Sed
 verba consecrationis à sacerdote cum inten-
 tione consecrandi prolata solùm efficaciam
 ponunt ad conficiendum Sacramentum.
 Monet verò ad priora fidelem animam præ-
 „dictus Abbas. Debent itaque adstantes
 „habere de suo, sicut & Sacerdos, fidem fir-
 „mam, orationem puram, devotionem
 „piam.

Tunc etiam coperantur ad sacrificium, &
 interfunt Sacrificio ad utilitatem propriam
 totiusque Ecclesiæ fidelium, & vivorum &
 mortuorum.

Adverte. Quòd si devotè audiens Missam
 tantum præstat sibi & alijs fructum, quan-
 tum ipse præstabit Sacrificans, qui dignè
 & devotè celebrat ac sacrificat. Etsi ex o-
 pere operato (quod est infiniti Valoris)
 summum fructum operetur, tamen ex sua
 digna & devota operatione majorem sibi &
 alijs fructum procurat. Quod aliàs V. Be-
 da negativè adstruit, sacerdotem non legi-
 timè impeditum, & se à sacrificio abstinèn-
 „tem, *privare*, quantum in eo est, S. S. Tri-
 „nitatem laude & gloria, Angelos lætitiâ,
 „peccatores venia, justos subsidio & gratia,
 „animas in purgatorio decedentes refrigerio,
 „S. Ec.

„ S. Ecclesiam beneficio Spirituali Christi, se
 „ ipsum verò medicinā & remedio. Nunc hoc
 positivè è converso sic adstruendum : Sacer-
 „ dos dignè celebrans per actum Sacrificij
 „ S. S. Trinitati laudē & gloriā adducit, An-
 „ gelis lætitiā, peccatoribus impetrat veniā,
 „ justis procurat subsidium & augmentum
 „ gratiæ, animabus in Purgatorio facit refri-
 „ gerium, Ecclesiam beneficio Spirituali
 „ Christi corroborat, se ipsum medicinā re-
 „ staurat. Quoties ergo & dignè, ô Sacer-
 dos, celebras, toties tantos operaris & tibi
 singulares fructus reportas.

Docet S. Chrysostomus, quòd DEUS in
 Sacrificio Missæ exoratus tam interna, quàm
 externa bona multa tum Sacrificanti, tum
 ministranti, tum etiam audienti elargiri so-
 leat. *Hom. 77. in Ioan.*

II. *Instructio de Spirituali presentia ad Sacrificium Missæ, ubi corporali impedimur.*

DEcumbens die quodam, cum Missæ
 interesse nequiret, & esset commu-
 nicatura, turbato corde dixit ad Domi-
 num : Ecce mi Amantissime, cui nunc
 nisi Divinæ præordinationi tuæ ascribe-
 re possum, quòd hodie impedita sum à
 Missarum solemnijs : & qualiter nunc
 possum præparari ad tui Sacratissimi
 corporis & sanguinis perceptionem, cùm
 ut mihi videtur, summa semper præ-
 paras

paratio mea soleat esse intentio Missæ? Ad quod Dominus respondit: Ex quo hanc mihi imponis causam, intende mihi, & dulcisona & amatoria decantabo tibi epithalamia. Audi ergo à me, quod sanguine meo es redempta & perpende, quòd totum tempus triginta trium annorum, quo in hoc exilio laboravi pro te, nihil aliud extitit, quàm legatio desponsationis tuæ. Et hoc sit tibi pro prima parte Missæ. Audi à me, quòd Spiritu meo sis dotata, & disce, quòd sicut in legatione illa totos triginta tres annos, ut dixi, corpore laboravi: sic in Spiritu celebravi jucundissimas, exoptabilissimásque nuptias pro tui conjunctione. Et hoc sit tibi pro secunda parte Missæ. Audi etiam à me, quòd sis Divinitate meâ adimpleta, & agnosce, quòd Divinitas mea prævalet inter exteriores corporis molestias, interiores suavissimas gratissimasque spirituales ministrare delicias. Et hoc tibi pro tertia parte Missæ. Audi insuper à me, quòd sis amore meo sanctificata; & agnosce, quòd nihil omnino ex te, sed solum habes ex me, unde placere potes. Et hoc sit tibi pro quarta parte Missæ. Audi postremò à me, quòd conglutinatione

tionē meā sis sublimata; & agnosce, quia cūm data sit mihi omnis potestas in cœlo & in terra, impediri non possum, te pro beneplacito meo mecum exaltare: sicut conjunctam Regis thalamo decet Reginam nominari & per consequens dignè venerari. Ergo his intendendo delectare, nec amodò causeris te Missā caruisse. *lib. 3. c. 8. per tot.*

Hoc privilegio & beneficio gaudere potest quævis fidelis, devota & amans anima, cūm ob infirmitatem ad Missam conveniendi facultatem non habet.

Est quidem hæc in præpositis Mysterijs meditatio à Magistro Pietatis præscripta animæ legitimè absenti à Sacrificio Missæ; sed eandem valdè utiliter etiam exercere potest, quæ realiter Missæ Sacrificio interest. Verūm præter hoc ex doctrina proposita duo benè advertenda obveniunt.

Primum, quòd Adventus filij Dei in hunc mundum fuerit adventus ad desponsationem cum anima humana, de qua desponsatione prædixit apud Prophetam per hoc quod dixit: *Sponsabo te mihi in sempiternum.* Osee 2. 18.

Hanc desponsationem suam cum anima humana ipse Filius DEI per parabolam à se propositam nobis insinuat: *Simile factum est*, inquit, *Regnum cœlorum homini Regi, qui fecit filio suo nuptias.* Matth. 22. 2. Quis ille Rex & Filius Regis, optimè nobis declarat S. Gregorius: *Iam intelligit, dicit, Caritas vestra, H. m. quis est iste Rex, Regis Filij Pater. Ille nimirum* 38. *in*
cui

*Evang.
post i-
nit.*

cui Psalmista ait: *Deus iudicium tuum Regi da, & iustitiam tuam Filio Regis, Psal. 71.* Sic etiam S. Augustinus hic in sua Exposit. intelligit Regem Deum Patrem, Regis Filium DEI Filium, Verbum æternum. Per unionem ergo illam Divinitatis cum humanitate, ubi Deus homo factus est, in Vinculo Amoris nuptiæ Istæ actæ sunt. Et hoc Mysterium etiam in Sacrificio Missæ recolitur.

Secundum, quod per Incarnationem Filij Dei humanæ animæ ineffabile beneficium immensæ Charitatis accesserit: Est enim sanguine Christi, quem pro ipsa fudit, Redempta & ob hoc in adoptionem Filiorum Dei recepta: *Spiritu Christi dotata*, ut nunc Christus per Baptismum in ea & ipsa in Christo vivat. *Divinitate Christi*, nempe gratiâ, adimpleta: Unde *Divine facta consors natura. 2. Pet. 1. 4.* *Amore Christi sanctificata*, scilicet per communicatam gratiam, quâ nos Deus Pater gratificavit in Dilecto Filio suo. *Ephes. 1. 6.* nempe, ut explicat S. Chrysostomus, *Gratiosos nos reddidit, hoc est, non solum peccato nos liberavit, sed & dilectos effecit.*

Tandem in Ascensione ejus in cœlum ob Unionem Humanitatis cum Divinitate sublimata & cum Christo exaltata; unde ut Regina astitit à dextris ejus. Sed hoc omni beneficio gaudebit solum anima illa, quæ usque ad mortem manet fidelis: nam huic solum est promissa Corona Vitæ. *Apoc. 2. 10.* Hæc ut Sponsa introducatur à Christo Sponso ad thalamum cælestem. Non immeritò; inquit, S. Bernardus, Sponsæ nomine censetur anima, quæ amat. Iterum: Anima quæ perfectè diligit, nupsit. Unde S. Augustinus

In

Cant.

Serm.

7. &

Serm.

MISSÆ SACRIFICIUM. 367

„*simus* : Omnis anima , aut Christi Sponsa ;
„ aut diaboli adultera. Nempe ex sua dilectione dignoscitur.

In Genes. ad Lit.

Observe etiam ex proposita Magistri nostri doctrina , conformitatem Voluntatis cum Voluntate Sponsi Cœlestis omninò convenire animæ Sponsæ. Quare *S. Bernardus* :
„ *dux* : Talis conformitas maritat animam
„ Verbo , cum cui videtur similis per naturam , similem nihilominus ipsi se exhibet
„ per Voluntatem. Hinc per talem conformationem in nullo alio bono opere (ad quod aliàs fertur intentio) unquam quid negligit , ubi per Divinam Voluntatem ob infirmitatem impeditur. Voluntatis oblatio est Sacrificium perfectissimum & Deo suavissimum.

Serm. sup. cit.

III. *Fructus devota auditionis* *Missæ.*

HOrâ quâdam elevationis Hostiæ sub Missâ ; dum eandem Hostiam Sacrosanctam offerret Deo Patri in emendationem dignam omnium peccatorum & suppletionem omnium negligentiarum suarum , cognovit animam suam conspectui Divinæ Majestati præsentatam in beneplacito illo , quo Christus JESUS Splendor & imago paternæ gloriæ , Agnus Dei sine macula se ipsum eadem horâ obtulit Deo Patri pro salute Universitatis in altari &c. Cum verò
gra-

gratiarum actiones pro posse suo Domino persolveret, delectata in tam mira Divinae Pietatis dignatione, hunc ab ipso percepit intellectum, quod quotiescunque aliquis cum devotione interest Missæ, intendens Deo, qui se ipsum offert in Sacramento pro communi salute Universitatis: ille veraciter respicitur à Deo Patre pro beneplacito Hostiæ Sacrosanctæ sibi oblatae: ad similitudinem, sicut qui de tenebris calcit in radium luminis solaris, totus repente illustratur. Tunc illa requisivit à Domino, dicens: Nunquid, Domine mi, statim ut quis in peccatum labitur, amittit etiam istam beatitudinem; sicut qui de lumine solis redit ad tenebras, perdit gratam lucis claritatem? Respondit Dominus. Non; licet enim peccans aliquando lumen Divinae placabilitatis sibi obumbrat; pietas tamen meo semper in eo vestigium illius beatitudinis homini conservat in Vitam æternam: quam quotiens sibi multiplicando accumulatur, quotiens cum devotione studet Missæ interesse & Sacramentis. *lib. 3. c. 18. §. 3.*

Ista doctrina non adeo clarè est proposita: tamen, ut mihi videtur, ex ea colligendum.

MISSÆ SACRIFICIUM. 369

Primò, quòd illis, qui devotè intersunt Sacrificio Missæ (quod Filius ipse Deo Patri pro salute omnium præsentium offert) deleantur peccata minora, seu Venialia. Quod etiam hoc Sancti Patres Cyprianus, Basilius, Chrysostomus, Ambrosius doceant, refert celebris quidam recentior Author. Est enim hoc Sacrificium propitiatorium pro vivis & defunctis; ideò pro utrisque offertur.

*Pada-
gog.
Christ.
par. 2.
c. 8.*

Secundò, quòd isti devoti sub sacrificio Missæ specialiter respiciantur à Deo, atque illustrentur & beatificentur gratiis specialibus, tum ob *opus operatum*, tum ob propriam devotionis operationem. Et toties, quoties sic devoti sunt, ad majus augmentum ipsis gratiæ accrescunt. Quod si dein peccata plura venialia rursus intercurrent, etsi impedire possent devotionem & devotionis fructum ad eam aliàs consequentem, non tamen tollunt gratiam & fructum de priori devotione perceptum.

Hinc observa, peccata Venialia nusquam in opere bono impedire effectum meriti; quia, etsi obfuscent aliquo modo animam, ne sit tam gratiosa, tamen non tollunt Charitatem, ex qua ipsa accepta manet apud Deum: Sic etiam nee in ipsis Sacramentis impediunt effectum seu augmentum gratiæ gratum facientis. Ubi tamen major puritas cordis & devotionis affectus, major etiam provenit effectus.

Quò ergo fructuosius tibi agas, non tantum consuetudinariè, sed etiam singulari devotione cura Sacrificio Missæ in-

teris.

terfis. Devotior anima gratiofius à Deo respicitur, quia devotius Deo intendendo fuavius & gratius Sacrificium offert. Si irreverenter interes, potius culpam quàm fructum reportas.

MORS CORPORIS TEMPORALIS.

I. Qui benè vult mori, non debet sibi vivere, sed Domino.

Feriâ quartâ post diem Paschæ, dum sumptam Communionem adhuc in ore teneret, Divino affatu taliter est salutata: *Veni, electa mea, & ponam in te thronum meum.* In quibus verbis sensit illam horam advenisse, de qua in præcedenti Beati Martini festo dictum audierat hoc verbum, scilicet: *Nimis citò volo te de hac vita sumere.* Tunc adjecit Dominus: *Quantumlibet temporis hodiernæ diei supervixeris, hoc non tibi studebis vivere: sed laudem meam secundùm desiderium tuum in omnibus lucraberis.* lib. 5. c. 25. ad init.

Quod Pius Dominus hîc suæ Dilectæ dixit, hoc quivis mortalium sibi etiam dictum observet: *Nimis citò volo te de hac vita sumere.* Planè citius hujus vitæ cûssum absolvimus & ad æternitatem decurrimus, quantumcunque temporis currimus: nam
omne

Omne nostrum tempus non est, nisi unum *Modicum*, utpote citius dilabens; prout verè *S. Augustinus*: *Modicum est hoc totum Tract.*
 „ spatium, quo præsens pervolat sæculum. *101. in*
 Sed & insuper nescit homo, quando finietur *Ioan.*
 hoc suum *Modicum*, nempe quâ die vel horâ *sub fin.*
 à temporanea sua commoratione in æterni-
 tatem evocandus. *Statutum est*, inquit *S.*
Paulus, *hominibus semel mori*, post hoc autem
judicium. *Hebr. 9. 27.* Quando autem il-
 lud *Semel* erit, nobis incognitum est. *Nescit*
homo finem suum. Eccl. 9. 12. Quare Serva-
 tor noster monet: *Vigilate, quia nescitis ho-*
ram, quâ horâ Dominus vester venturus sit &c.
Ideo estote parati: quia quâ nescitis horâ filius
hominis veniet. Matth. 24. 42. & 44. Qui
 benè paratus ad mortem, securus venit ad
 iudicium, quod particulare habebit quævis
 anima statim post transitum de hoc mundo.
 „ Quapropter etiam *S. Augustinus*: In quo *Epist.*
 „ quemque statu invenerit suus novissimus *80.*
 „ dies, in hoc eum comprehendet mundi
 „ novissimus dies: quoniam qualis in die
 „ isto quisque moritur, talis in die illo ju-
 „ dicabitur &c. Ac per hoc vigilare debet
 „ omnis Christianus, ne imparatum eum
 „ inveniat adventus Domini. Imparatum
 „ autem inveniet ille dies, quem impara-
 „ tum inveniet suæ vitæ hujus ultimus dies.
 Unde illius salutare monitum:

Omne crede diem tibi diluxisse supremum:

Sic & omnem horam suspectam habeas, ne
 tibi novissima sit. *Mors senibus in januis, ju-*
venibus in insidiis. Mors ergo semper & ubique
 expectanda, quia nos ubique expectat.

Beati verò mortui, qui in Domino moriuntur.

Apoc. 14. 13. Moritur in Domino, qui in Domino vixit. Monuit hinc suam electam Sponsam Dominus ad finem vitæ, sibi ad aliquantulum tempus adhuc protensæ, illo adhuc spatio, ut ipsi viveret, nempe totam vitam suam usque ad extrema ipsi impendere & consecrare studeret; prout ipse totam vitam suam pro nobis impendit. Unde & monitum Apostoli ad omnes Christianos: *Pro omnibus mortuus est Christus; ut & qui vivunt, jam non sibi vivant; sed ei, qui pro ipsis mortuus est & resurrexit.* 2. Cor. 5. 15. Hinc S. Chrysostomus adstruit, quod talem oporteat esse Christianum, ut verè cum Apostolo etiam dicere possit: *Vivo autem jam non ego, vivit verò in me Christus.* Galat. 2. 20. Omnino talis etiam cum ipso dicere potest: *Mihi vivere Christus est, & mori lucrum.* Philip. 1. 21. Quasi dicat, inquit S. Chrysostomus: „Etiam moriendo non moriar, eò quod „Vitam habeo in me ipso. &c.“ Et in hac vita, non meum est istud vivere, sed Christi. Planè, qui sic Christo vivit, inter illos est, qui cum S. Paulo dicunt: *Sive vivimus, sive morimur, Domini sumus.* Rom. 14. 8. Nam idèò *Domini sumus*, quia Domino vivimus. Et hæc Vita facit beatos mortuos, qui in Domino vitam æternam vivent. Ergo in Domino viventes expectamus rectè *Beatam Spem & adventum gloriæ magni Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi.* Tit. 2. 13. Ideo Domino viventibus idem Apostolus ad solatium dixit: *Vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Cum Christus apparuerit, Vita vestra; tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria.* Coloss. 3. 3.

In c. 1.
Epist.
ad Phil.
lip.

Vbi
sup.

II. Preparatio ad mortem valdè incumbit etiam animæ sanctæ.

Communicatura vice quâdam dum nimio defectu virium laboraret, requisivit à Domino, si per instantem debilitatem debitum carnis esset solutura? Unde & tale accepit responsum: Cum puella viderit nuncios sponsi sæpiùs advenire & negotiari de his, quæ spectant ad nuptias perficiendas: dignum est etiam, ut ipsamet se præparet in his, quæ ipsam ad sponsalia decent. Simili modo convenit, ut tu, cum sentias ægritudinem, nihil eorum negligas, quibus velles ante obitum præparari. *lib. 5. c. 26. ab init.*

Præcedens bona vita per se quidem bona præparatio ad Mortem; nam qualis Vita, talis mors. Qui totâ vitâ didicit benè vivere, hoc ipso didicit benè mori. *Undecumque In Psal. mors, ait S. Augustinus, pio bona est. Ut ex- 148. go nobis mors bona sit, curemus, ut in vi- ad v. 8. ta semper boni inveniamur. Sed tamen Resignata Voluntas (ut in sequentibus hujus Capituli à Domino insinuat) Desiderium esse cum Christo, Fiduia in Deum, ferventissimus Amor anhelans in amplexus Sponsi, ut uniatur ipsi amore eterno, animam omnino disponunt ad beatum transitum. Quid amplius deesse potest amanti animæ, si pleno amore occurrat Sponso suo?*

Hom.
13.
in E-
vang.

In Ps.
48.
v. 6.

Illam similitudinem, quam induxit Dominus *Luce 12. Et vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando revertatur à nuptiis: ut cum venerit & pulsaverit, confestim aperiant ei: S. Gregorius sic exponit: Venit, inquit, Dominus cum ad Judicium properat, pulsat verò cum jam per ægritudinis molestias mortem vicinam esse designat. Cui confestim aperimus: si hunc cum amore suscipimus &c. Qui de sua spe & operatione securus est, pulsanti confestim aperit, quia lætus Judicem sustinet. Et cum tempus propinquæ, mortis advenit, de gloria retributionis hilarescit. Non timebit, qui benè semper expectavit, & ex fundamento bono speravit: nam promissum Domini diligentibus se confortabit. Spes certò hîc non confundet. Non perveniet ad diem malam, inquit S. Augustinus, qui ambulat in Via Dei. Dies mala, dies novissima, (Nempe hujus Vitæ & extremi iudicii.) non erit illi mala. In via DEI non potest esse nisi terminus bonus. Quisquis dies ipsi fuerit extremus, si ipse fuerit inventus bonus, bonus erit; quia ad beatam Vitam janua erit.*

Ille ergo ad suum transitum dignè præparata est anima, quæ Dominum fiducialiter expectat, & advenientem cum amore suscipit. Hoc beneficio gaudebit omnis ea anima, quæ Deum toto corde quæsit, dilexit & ipse fideliter adhæsit; nam advenientem non tam Judicem, quàm Dilectum suum, & Remuneratorem bonorum expectat.

III. *Quæ nos præparent ad felicem mortem.*

IN extremis inter alia hæc Dominus ad illam: Si quis desiderat in extremis suis adventus mei consolatione lætificari, studeat quotidie vestimentis exquisitissimis, id est, operibus meæ perfectissimæ Conversationis, per imitationem amiciri: ascendatque vehiculum corporis sui, id est, sequatur in omnibus Spiritum: studeat corpus suum subjugare & frænum iumentum, id est propriam voluntatem suam manui meæ consignet: plenè confidendo de meâ Pietate, quod in omnibus ei fideliter assistam in quibuslibet bonis, ejus spiritum paternè promovendo: Omniaque incommoda & adversa sua offerat mihi in laudem æternam, Tunc ego de singulis, quæ suffert, ipsum tanquàm gemmis prætiosis & ornamentis varijs decorabo. Si quando verò ex humana fragilitate contigerit ipsum retrahere mihi frænum prius consignatum, propriam in aliquo perficiendo Voluntatem, hoc statim per Pœnitentiam diluat, ac iterato mihi suam resignet Voluntatem: & suscipiet eum dextera Misericordiæ meæ, deducetque eum inestimabili gloriâ & honore ad Regnum Claritatis æternæ. lib. 5. c. 29. ad fin.

Nota ex proposita doctrina: Sedulam exercitium Virtutum per bona opera, in quo

consistit imitatio Christi: Mortificatio corporis, quâ caro Spiritui subjugetur: Abdicatio propriæ Voluntatis, & Resignatio in Divinam, quâ secundum Spiritum rectè vivitur: Fiducia de Divino auxilio, quod animæ syncerè Deum quærenti, & firmâ fide in eum speranti nunquam deest: Patientia in adversis, quâ amore DEI mansuetè patimur, & Christo Patienti, qui se pro nobis in Cruce obtulit, conformamur: Poenitentia de erroribus commissis & maxime de usu propriæ Voluntatis. Hæc præparant nos, quam exoptamus, ad felicem mortem. Hæc est via, quâ anima directè Cælum petit.

In Ps.
67. ad
v. 14.

S. Augustinus compendio idem penè medium insinuat, quoad felicem finem deducimur: *Hæc est mors optima* (unde & nobis *secura*) *ut in cupiditatum cohibitione à terrenis in spe cælestis hereditatis homo usque in finem perseverans, diem vitæ hujus ultimum claudat.* Huc, etiam respicit monitum S. Pauli: Sobriè, & justè & piè vivamus in hoc seculo, expectantes beatam Spem. Tit. 2. 12. Sicut impietas, ait S. Hieronymus, magni DEI re- formidat adventum, ita secura de opere suo Pietas præstolatur.

Denique pia Vita præparat nos ad felicem mortem, & deducit nos ad beatam, quam desideramus, æternam Vitam.

NECESSITAS HUMANA, QUO AD CORPUS ET ANIMAM.

Est Necessitas conservationis, & Necessitas Passionis.

I. Per leta & tristia anima à DEO exercitata construit sibi thronum in Cælo.

ORante eâ pro quadam persona, demonstratus est sibi status conversationis ejus in hunc modum: Apparuit enim coram throno DEI ædificans sibi thronum egregium ex geminis quadratis, utebaturque quasi auro pura pro cæmento, & quandoque sedens repausabat super thronum, quem ædificabat. Aliquando verò exurgens iterum ipsum altiùs ædificare studebat. Unde ista intellexit, quòd per gemmas significarentur diversa gravamina, quibus donum DEI conservaretur & nobilitaretur in anima hominis illius, quia electis iter asperum in hac vita facit Deus, ne dum delectantur in via, obliviscantur eorum, quæ sunt in Patria. Per aurum verò, quo gemmæ compaginabantur, notabatur gratia spiritualis, quam habebat,

bat, cum qua semper omnia adversa & gravamina tam interiora, quàm exteriora, plenâ & securâ confidentiâ compaginare deberet ad profectum salutis. Per hoc quoque, quod aliquando in ipso throno sedendo pausabat, demonstrabatur, quod quandoque in fruitione Divinæ consolationis delectaretur. Ac per hoc iterum exurgens ædificabat, notabatur repetitum continuum exercitium operum bonorum, per quod ille de die in diem proficit & sublevatur ad profectum. *lib. 3. c. 74. §. 3. per tot.*

Hom.
8. *In*
Matth.
ante
men.

Epist.
136.

Quomodo cum ista variavit & per variationem istam confortavit animam, ita Pius Dominus benignè agit in hoc exilio cum electis suis, miscens ipsis mæsta lætis & læta mæstis; prout hoc benè observat & pulchrè insinuat *S. Chrysostomus*, ubi docet:
„ Enim verò, *ait*, Misericors DEUS mæstis
„ rebus, quædam etiam jucunda permiscuit.
„ Quod certò in sanctis omnibus facit, quos
„ neque tribulationes neque jucunditates
„ sinit habere continuas: sed tum de adversis;
„ tum ex prosperis justorum vitam, quasi
„ admirabili varietate contexit. Submittit
„ jucunda, ut in mæstis confortentur: submittit
„ tristia, ne in jucundis dissolvantur.
„ Ita & *S. Bernardus*: Si tristia semper acciderent,
„ quis sustineret? Si semper prospera,
„ quis non contemneret? Sed rerum
„ tanta Gubernatrix Sapientia, horum perne-
cessaria

„cessariâ vicissitudine eo moderamine ele-
 „ctis suis cursum vitæ temporalis alternat,
 „ut nec adversa frangant, nec læta dissol-
 „vant; cùm potius & ista ex illis gratiora:
 „& illa ex his tolerabiliora reddantur. Cùm
 ergo consistimus spiritu inter læta & tristia,
 inter consolationes & desolationes, profici-
 mus, & invenimur probati Deo, pro Regno
 suo æterno, ad quod assumit, qui fideles in
 omni comprobantur.

Hoc igitur est, quod nunc dicunt beati de
 hoc exilio jam educti: *Transivimus per ignem
 & aquam, & eduxisti nos in refrigerium.* Psal.
 65. 12. Nempe, ut hic advertit S. Augusti-
 nus, per jucunda & adversa hujus vitæ, (quæ
 electis suis DEUS variat) educti in refri-
 gerium, id est in requiem æternam, ubi am-
 pliùs non est labor & dolor.

II. *Quomodo prospera & adversa à Domino suscipienda, ut utraque sint ad salutem nostram.*

DOminus ad illam: Sic omnia pro-
 spera & adversa suscipias in illo a-
 more, quo ego tibi omnia illa mitto ad
 salutem. Prospera ergo suscipias cum
 gratitudine in unione illius amoris, quo
 ego Amator tuus fragilitati tuæ conde-
 scendens, ea tibi procuro, ut per ea di-
 scas æternam prosperitatem cogitando
 sperare. Adversa verò suscipias in U-
 nione illius amoris, quo ex affectu pa-
 ternæ

380 NECESSITAS HUMANA.

ternæ fidelitatis ea tibi immitto, ad præparandum tibi pro his æternum bonum;
lib. 4. c. 22. circa med.

Ecce medium in adversis & prosperis se DEO & beatæ æternitati conservandi, quod præ omnibus homini ad hoc creato curandum.

Homo non potest esse sine omni prosperitate; sed ubi corporalis & temporalis externa non est, confortari internâ necessè habet; ut saltem animus non succumbat: nec tamen debet esse sine omni adversitate, ne in temporaneis suam beatitudinem constituat. Utrumque nobis Dominus ad bonum nostrum attemperat, tantum interest, ut nobis in bonum sumamus & vertamus.

Ergo inter prospera & adversa vitam hîc agimus nostram, sed sic agamus in utraque necessitate, ut virtutem, pro nostra æterna salute, operemur. Neque in prosperis debet suppressi Virtus, neque in adversis deficere. Sicut *diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, Rom. 8. Sic diligens Deum in omnibus operatur suam æternam salutem, siue prosperum siue adversum sit: illud eum non extollit, hoc non dejicit. Verum quidem, quod ait S. Augustinus: *Periculosior est res prospera animo, quàm adversa corpori*. Tamen animæ syncerè diligenti & circumspicè agenti, etiam prosperitas temporalis in bonum æternum venit; prout pulchrè & benè de hoc differit Guericus Abbas, discipulus S. Bernardi. Nos autem, ait, & cum abundat illa consolatio temporalis, oportet esse & gratiores & humiliores: & cum

*In Psal.
50. ad
vers. 1.
circa
med.*

*Serm.
in*

NECESSITAS HUMANA. 381

„cū deficit, de æterna redemptione cer-
„tiores & lætiores. Cū tamen suppetit, *drages.*
„sive salus corporum, sive tranquillitas *ad inst.*
„temporum aut copia rerum, eā moderatio-
„ne utenda ac dispensanda est; ut sit non
„ocasio peccati, sed adiutorium Virtutis;
„ac potius de bonis bona faciamus, quā
„de bonis mali faciamus. Si benedicas
„Dominum in omni tempore, bene tibi
erit.

In prosperis proin cogita: Si DEUS tam
Bonus in bonis temporalibus, quā Bonus
erit in æternis: Si bonæ creaturæ, quā
Bonus Creator: Si aliquid bonum, quan-
tum bonum Summum bonum, à quo omne
bonum.

In adversis cogita illud Apostoli: „Non
„sunt condignæ passionēs hujus temporis
„ad futuram gloriam, quæ revelabitur in
„nobis. *Rom. 8. 18.* Item: Momentaneum
„& leve tribulationis nostræ supra modum
„in sublimitate æternæ gloriæ pondus ope-
„ratur in nobis. *2. Cor. 4. 17.* Igitur &
prospera & adversa, si animum benè diri-
gis, possunt tibi esse ad consolationem, pro
præsenti & pro futuro.

NOVUS ANNUS.

I. *Quomodo hic celebrandus, maxime
à Religiosis.*

DIE Sancto Circumcisionis, ut ob-
tulit Domino salutatiunculas dul-
cissimi nominis JESU, post hæc dixit
ad il-

ad illum : *O Amator dulcissime , dignare
 Congregationi nostræ semper tibi dilectæ more
 Sponsi amorosi Novum dare annum. Respon-
 dit Dominus : Renovamini Spiritu mentis
 vestræ. Et illa : Nec obliviscatur Pietas
 tua , Pater Misericordissime , hoc sanctissimo
 Circumcisionis tuæ die omnium nostrum dese-
 ctus circumcidere. Respondit Dominus :
 Circumcidimini per considerationem Regulæ
 vestræ. Tunc illa : O Amantissime Domi-
 ne , cur respondes mihi ad hæc tam seriøsè ,
 quasi nullum nobis ad ea gratia tuæ auxilium
 dignareris porrigere , sed nos proprio studio
 in his velis laborare , cum tamen , ut ipse te-
 staris , sine te nihil possimus facere ? Ad hæc
 blandè Dominus : Ego ipse indubitanter
 volo vobis in his tam evidenter cooperari ,
 quòd si quis propter laudem & amorem meum ,
 hoc die , hoc est anni initio , per veram cordis
 compunctionem animo retractare studuerit ,
 quid in quibusque Regulæ suæ articulis deli-
 querit & studium de cætero cavendi proposue-
 rit : huic ego adesse volo tanquam Magister
 benignissimus , qui prædilecto sibi & delicato
 discipulo ad discèdas litteras posito in sinu suo ,
 indice cuncta ostendens , incorrecta delet , &
 omissa rescribit : Sic ego omnes ejus defectus
 misericorditer emendabo & negligentias
 que paternè supplebo. Et cum ipse more
 puerili*

puerili mente vagando aliqua transiliet inconsiderata, ego interim pro eo diligentissimam consideratione sua supplebo neglecta. Et ad-
 jecit Dominus: Si quis Voluntatem suam
 ab omni, quod novit mihi esse contrarium, vi-
 riliter retrahere & ad omne beneplacitum
 meum studuerit dirigere huic ego de splendo-
 re Divini cordis mei lumen cognitionis mini-
 strabo, & ad hoc omnes articulos digitorum
 ejus ordinare volo, ut componere possit mihi
 laudabilissimum & decentissimum, sibi que sa-
 luberrimum & utilissimum Xenium, quod sin-
 gulis annis more sponsæ amantis, mihi sponse
 suo florido condignæ ad instar Sponsalis ar-
 rbæ possit offerre. lib. 4. c. 5. in med.

Docet & monet hîc Magister noster, ut
 ad auspiciu Novî anni etiam renovemus
 Spiritum mentis nostræ & circumcidamus cor no-
 strum à defectibus & negligentis nostris.
 Qui ergo initium anni sibi ad salutem vult
 auspiciari, monitum hoc assequatur; & om-
 nino Deus annum ipsi singulari benedictio-
 ne prosperabit, quò cum magno incremen-
 to salutis eum queat decurrere. Est autem
 „ (ut colligo ex S. Gregorio) Spiritu mentis re-
 „ novari, non aliud, quàm novo Divini amo-
 „ ris fervore mentem erigi; ut anima non
 tantum suum in Deum Amorem confirmet.
 sed etiam in majorem fervorem ignem Cha-
 ritatis excitet: nam nec Charitas conservari
 potest, quæ novo fervore non sæpius reno-
 vatur, & bonis operibus si non continuo
 foveatur; sicut ignis naturalis necessariò de-
 scit,

22.

Moral.

c. 4.

Vbi
sup.

ficat, cum ipsi fomenta deficere incipiunt. Deficiente Charitate, non aliud expectes, quàm ipsum etiam defectum Spiritus. Unde memoratus S. Gregorius, ne animam perdendo fervorem à Charitate deficiat, suadet etiam singulos in dies renovationem continuare: Animus, inquit, noster, dum igne Amoris excoquitur, semper in se servat claritatem pulchritudinis quotidianam renovatione fervoris: nescit enim mens per torporem veterascere, quæ studet per desiderium semper inchoare. Si ergo Novo Anno fervens facis initium & bonis propositis bonum ponis fundamentum, vide ut renovationem continues; ne veteres in defectus descendens, fervorem restauratum & pulchritudinis receptæ claritatem perdas; unde & de te à cæpto bono, initio & fundamento semel posito deficienti dicatur: *Hic homo cepit ædificare, & non potuit consummare.* Lucæ 14. 30.

Fac igitur ita bonum initium (quod etiam tibi felix erit) ne bonum initij tui à te amplius deficiat; nempe, perge ut bene cœpisti. Renovatio continuata dabit progressum; alias veterasces & remanebis. Progredere renovatis semper propositis, & felix tibi fuisse Novi anni Auspicium, experieris & gratulaberis. Renovatâ Charitate redde & conserva te Deo tuo, & ipse reddet & augmentabit tibi gratiam.

Quò verò Charitas altiores & solidiores radices agat, debent resecari defectus morales, consuetudines ineptæ, inordinatæ affectiones, & omnes denique, quantum fieri potest,

potest, notabiles imperfectiones. Hoc est nos circumcidere & alterum a Magistro nostro præscriptum medium, ut Novum Annum bene auspicemur. Et planè Spiritus quis renovari non potest, nisi se in prædictis circumcidat. Unde S. Bernardus circumcisos dicit illos Religiosos, qui rectè tenent paupertatem, ut nullus sit affectus ad res temporaneas: qui student mortificationi; ut non cedant sensualitatibus, quò caro Spiritui subjugetur: qui Regularem disciplinam studiosè observant, ut propriæ voluntati in nullo vivant. Optime inquit, circumcidit nos, & superflua refecat universa, voluntaria paupertas, penitentia labor (in mortificata vita) Regularis observatio discipline. Serm. I. de Circumcis. Dom.

Si Voluntatem tuam ad renovationem Spiritus & refecationem defectuum & inordinatorum affectuum studiosè applies, ne dubites, suo auxilio tibi Dominus aderit. Dat namque, ut hic promisit, animæ bonæ Voluntatis cognitionis lumen, ut possit cognoscere, quæ ad ejus beneplacitum agenda sunt; & adest auxilio cooperationis, ut sufficiens ac potens sit ad agendum ea, quæ ad laudem ipsius per annum & deinceps agere salubriter sibi proposuit.

II. *Quale in Novo Anno Domino Xenium offerendum: quale ab ipso expectandum.*

O Rante pro quadam persona, quæ multum desiderabat, ut impetraret sibi

ret sibi à Domino, ut quasi pro Xenio, quod ad novum annum sæculares solent sibi invicem dare, hoc ipsi præstaret, ut ex integro corde esset fidelis, tam in adversis, quàm prosperis. Dominus benignè respondit: In eo, quòd voluntatem desiderij habet talia à me postulandi, ego ab ea accepi xenium, miro modo mihi acceptum. Sed quia decet me xenium reddere, sicut postulat: hoc idem sit inter me & illam, tam sibi in profectum, quàm mihi in oblectamentum, ut scilicet pars mea fulgeat in gloriam meam, & ipsa partem suam de hora in horam exornet me cooperante. Quia sicut mater filiam docendo, manu filiae componit opus, sed suâ scientiâ: sic ego aternâ sapientiâ meâ, personâ illâ mediante componam hoc Xenium. Intellexit etiam, quòd margaritæ & gemmæ, quibus xenium debet exornari, sint studia & desideria sancta & cogitationes variæ ad DEUM tendentes, puta, de timore & amore DEI, de Spe & gaudio & similibus: quorum unum DEUS non negligit, quin opere-
tur de eo animæ salutem æternam. lib. 4. c. 5. post med.

Desiderabat hæc anima à Domino pro Xenio sibi ad Novum Annum dari gratiam constantis fidelitatis, quâ possit ipsi integro corde in omnibus fideliter adhærere; ut nec prospera,

prospera, nec adversa eam amplius à Charitate separare queant. Hoc ipsum amans desiderium ejus acceptavit sibi Dominus pro tali xenio, quale gratius ipsi nullum offerri potest: nam nil desiderabilius ab anima, quam sibi desponsavit in fide, expectat, quàm fidelitatem amoris; ut ipsum toto corde perquirat, desideret & amet, ac constanter in omnibus toto affectu adhæreat. Hinc iste fidelis amor devincit sibi vicissim amorem Divini affectus Cœlestis Sponsi, qui non potest non amare se amantem. Hoc ergo cura, o anima, ad hoc conare, hoc unicè in votis habe, quò fidem tuo Dilecto syncerè serves, atque in fidelitate amoris constanter de ipsi conserves.

„Tria debes DEO tuo, Timorem, Ho-
 „nore, Amorem. *Vnde S. Bernardus: E-*
 „xigit Deus timeri ut Dominus, honorari *Serm.*
 „ut Pater, ut Sponsus amari. Quid in his 83. *in*
 „eminet? nempe Amor. Absque hoc & *Cant.*
 „timor pœnam habet, & honor non habet
 „gratiam. Et qui de amore non venit
 „honor, non honor, sed adulatio est. Et
 „quidem soli DEO honor & gloria; sed
 „horum neutrum acceptabit DEUS si mel-
 „le amoris condita non fuerint. Advertit
 „etiam hic idem S. Pater, quod *plùs DEVS a-*
 „mat amari quàm timeri & honorari. Si red-
 „dis ipsi Amorem, & amorem reddet ipse ti-
 „bi: timorem & honorem non potest, nec
 „conveniret. Et hoc magnum, quòd te ut
 „Sponsus amet, si ipsum Sponsus ames. *Et ibid.*
 „quam, inquit idem, *aliam quaris inter Sponso*
 „necessitudinem, vel connexionem, præter amari &
 „amare? Redde, o anima, debitum amoris tui,
 „B b 2 & ipse

& pſe certò ut ſponſus etiã reddet Amoris ſui deb tum; nam promiſit diligentes ſe diligere.

Renova igitur ad Novum annum Amorem in Sponſum tuum, cum propoſito fideliter cum ſemper ipſi conſervandi; & denuò ipſi præbes cor tuum, quod ipſe ſemper grãtè acceptat. Et quid ampliùs à te deſiderat Dominus tuus, Amator tuus, Sponſus tuus, quàm cor tuum? *Præbe*, inquit, *filii mi, cor tuum mihi*. Proverb. 23. 26. Non dixit: Caput tuum, Corpus tuum; ſed, *cor tuum*. Si cor tuum dedisti, jam te totum dedisti, & ſine corde nil dedisti: hoc ergo totum ipſi præbe, & redde illi, qui dedit ipſum tibi; & maxime hoc redde ipſi pro Xenio ad Novum annum. Si priùs dedisti, ampliùs redde; ut ampliùs ipſius ſis, majori Charitatis affectu. Quantum tu te reddes illi, tantum ſe reddet tibi. Sed redde cor tuum, ut non tantum ampliùs non ſit tuum; ſed etiam, quò acceptius ſit Xenium, redde & præbe Renovatum novo fervore Spiritus, amore, affectu, devotione, bonis propoſitis & ſanctis deſideriis ac votis: ac maxime Charitate renovatum in proximum, ſine qua nec Deum diligere, nec ipſi placere poteris; nam totum defectuoſum eſt, quia non habet totum, quod de Lege Charitatis eſt.

Sic proin redde JESU Dilecto tuo cor tuum, ut ampliùs omnino non ſit tuum: quò poſſis & tu, ut verè amans, cum illa amante anima etiam dicere:

*Ex libro S.
Bernardi.*

Cor meum à me tranſiit,

Simul poſt I E S U M abiit.

Fidelis manes, ſi ampliùs ad vanos affectus non retrahis. O Beatum tibi, quod ipſi dedisti, Xenium!

OBEDI.

O B E D I E N T I Æ B O N U M.

I. Meritum Obedientiae, præter hoc, quod æternum remunerabitur, etiam in tempore obtinet obedienti Divinam consolationem.

PER Responsorium, quo canitur:
Vocavit Angelus Domini Abraham, &c.
Genes. 22. 15. Intellexit, quia sicut Abraham extento brachio ad Obedientiam perficiendam, vocari meruit ab Angelo: sic electus, quando ad aliquod opus sibi difficile propter Deum mentem flectit integram, adjungendo Voluntatem, statim in instanti, arridente sibi suavitate gratiæ Divinæ, testimonio propriæ conscientiæ, meretur consolari. Et hoc est donativum, quo incontinentissima liberalitas Dei prævenit æternam mercedem, quo unusquisque propriam mercedem accipiet secundum laborem suum. *lib. 3. c. 30. §. 13.*

Sis promptè obediens, & nunc invenies gratiam coram Domino, & pro futuro vitam mereberis æternam. Ecce quantum bonum Obedientia, & quantæ potentiæ. Obedientia Christi Benignissimi Salvatoris nostri restituit nobis Cælum, quod nobis ino-

90 OBEDIENTIAE BONUM.

bedientia perdidit. Meritum Obedientiae prae aliis singulare est, quia refert & consolationem temporaneam animi, & aeternam praemij aeterni.

Anima obediens propter Deum, & in tempore & in aeternitate beata est: hic propter speciales gratias Divinas, ibi propter specialem gloriam. Sicut Abraham per suam Obedientiam singularem obtinuit benedictionem pro se & semine suo: Sic omnis verè obediens obtinet à Domino singularem benedictionem ad aeternum profectum animae suae. Si tibi gravis videtur Obedientia tua, recogita, an unquam gravior fuerit, quàm JESU Dilecti tui, quæ fuit in summis laboribus à juventute sua & usque ad mortem Crucis. Si amas Obedientiam, amabis in ea Amatorem tuum, qui propter te factus est Obediens: & ipse te consolabitur in difficultate Obedientiae tuæ: & poteris omnia in eo, qui te confortat. Sicut ipsum confortavit Angelus ad Obedientiam suam; ita omninò ipse te confortabit gratiâ suâ in Obedientia tua: Si tu adhibes tuum studium, ipse planè non intermitteret suum adjutorium.

Ut verò Obedientia nostra bona & nobis meritoria sit, oportet istas teneat condiciones & proprietates: Sit simplex, prompta, hilaris, constans. *Simplex*, non multum discutiens rationes praecepti, sed humiliter Superiori se subdens. *Prompta*, Voluntate semper parata & inclinata, sine contradictione & murmure. *Hilaris*, ut fervore veræ Charitatis compareat. *Constans*, ut nunquam

quam , quâcunque occurrente difficultate deficiat , & finem vitæ coronet. De omni hac Obedientiæ proprietate habes Exemplar Obedientiam Amantissimi Salvatoris tui. Fuit sua Obedientia *Simplex* ; nam etsi amarissimam Passionem & mortem prævidens oraverit ad Patrem : *Si possibile est, transeat à me calix iste* : tamen ad simplicem obedientiam citius se recolligens , totus resignatus dixit : *Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Matth. 26. 39. Avertens oculos suos ab amaritudine Passionis suæ , & convertens in voluntatem Patris , ac salutem nostram simpliciter obedivit. Fuit *Prompta* : nam *oblatus est* , quia ipse voluit. Isa. 53. 7. Unde illud S. Pauli ex persona Christi ad Patrem ex Psal 39. *Hæstiam & oblationem noluisti ; corpus autem aptasti mihi &c.* Tunc dixi : *Ecce venio.* Hebr. 10. 5. Iterum Apostolus : *Dilexit me , & tradidit semetipsum pro me.* Galat. 2. 20. Fuit *Hilaris* : Nam proposito sibi gaudio sustinuit crucem. Hebr. 12. 2. *Salus animarum* (propter quam sustinuit Crucem) Christo gaudium fuit , inquit Theodoretus : ideo & hilaris Obedientia , ex qua Salus nostra provenit. Fuit *Constans* : *Humiliavit enim semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis.* Philip. 2. 8. Unde & ipse in Cruce , cum in Obedientia consummasset Opus Redemptionis nostræ , antequam emitteret Spiritum , dixit : *Consummatum est.* Joan. 19. 30. Ac si per hoc insinuaturn velit Patri : *Pater perfecisti omnia , sustinui omnia , quæ tu mihi præordinasti ad Redemptionem humanam : factus sum obediens usque ad mortem.* Quis inde fructus Obedientiæ suæ ?

392 OBEDIENTIAE BONUM.

Nostra Restauratio, qui per inobedientiam
ruinam salutis passi, & propria Exaltatio.

(*Plura de his Obedientiae proprietatibus inve-
nies apud Ascetas, sicut & de singulari-
bus fructibus eius. Sufficiat modò in meis
Annotatibus tantùm aliquid de his an-
notasse.*)

Vis ergo, ô anima, luctari meritum & ob-
tinere præmium Obedientiae, inspicere & fac-
secundum propositum Exemplar. Inspice
Obedientiam Mansuetissimi JESU, Salva-
toris tui. Ipse, Dei Filius, ostendit nobis,
quantum nos in Obedientia & propter Obe-
dientiam oporteat laborare & pati. Vis
exaltari? Sis humilis & Obediens: nam &
propter hoc Deus exaltavit Filium suum,
quia factus obediens, cum factus homo.

In
Cant.
Serm.
71. ad
fin.

Quantum Bonum Obedientia, recogno-
sce ex hoc, quòd de malo inobedientiae dicit
„ S. Bernardus: Grande, inquit, malum pro-
„ pria Voluntas, quâ fit ut bona tua, tibi
„ bona non sint. Ergo benè vertimus: In-
„ gens bonum Obedientia & resignata Vo-
„ luntas, quâ fit, ut tua omnia benè fiant, &
„ tibi proficiant ad salutem æternam.

II. Opera Obedientia sunt nobis pro solatio in extremis.

DUm hebdomadaria ad Capitulum
legeret corde tenus, revelatum est
illi, quòd illa hoc faceret propter præce-
ptum Regulæ suæ, quæ dicit, quòd le-
ctio illa memoriter sit recitanda, & ideo
tale

tale meritum per hoc acquireret, quasi tot personæ pro ea orantes starent in conspectu DEI, in quot verbis ipsa laboravit cantando. Hinc intellexit, quod in extremis, secundum Bernardum, homini anxio. Quasi opera sua dicunt: *Tu nos egisti, opera tua sumus, nos te non deseremus, sed semper tecum erimus, & tecum ad iudicium pergemus.* Tunc DEO propitio omnia opera Obedientiæ in similitudine personarum honorabilium consolabuntur eum, & intervenient pro eo ad DEUM, ita, quod quodlibet bonum opus ex Obedientia rectâ intentione perfectum obtinebit homini indulgentiam alicujus negligentia. Et hoc erit magnum relevamen agonizanti. *lib. c. 81. per tot.*

Ecce quantâ animi & conscientia libertate ac solatio ad extrema pergit, qui Obedientiæ humiliter se subdidit, ac libenter & diligenter in ea DEO deservijt. Opera misericordiae & Obedientiæ stant pro nobis in extremis. In his fuit aliquando per Filium DEI nostra Redemptio, & hisce etiam nos redimimus animas nostras. Nunquam ergo sis tristis in Obedientia tua, quæ tibi in subsidium & solatium erit in extremis. Secus or coram Tribunali DEI compareret, qui cum voluntate propria non compareret. Humilitas nos placere facit DEO, quæ in Obedien-

394 OBEDIENTIAE BONUM.

bedientia & per Obedientiam singulariter illustratur. Ideo & illustriora sunt opera ex Obedientia, quàm quaecunque alia ex propria voluntate acta. Alia opera bona sunt DEO grata sacrificia, sed Obedientiae opera semper sunt sacrificia cum victima, in quibus se ipsum homo DEO sacrificat, dum propriam Voluntatem in DEI honorem ex amore mactat. Hæc non tantum reconcilient nobis mundi Judicem, sed & gratiam singularem apud eum nobis parant. Quomodo proin non potest non consolari ea anima ad suum decessum & transitum, quæ in se recognoscit (ut meritò credit & sperat) ad DEUM præmisisse tam grata sacrificia, per quæ æternum DEO consecrata manet.

*In Ps.
70. ad
v. 19.*

Sola Obedientia, ait S. Augustinus, tenet palmam. Ideo Obediens verè Victor decedit de hac vita. Unde & Sapiens: Vir Obediens loquetur victorias. Prov. 21. 28. Dicit Victorias: nam quoties obediendo se ipsum vincit & actum Obedientiae exercet, toties reportat insignem de se Victoriam. Nec est insignior Victoria, quàm virtuosè vincere se ipsum; nam & laboriosior ista, quàm quævis externa contra potentiam alienam; quia certans hîc facit violentiam sibi ipsi. Dum enim, inquit S. Gregorius, aliena voci (seu voluntati) subdimur, nosmetipsos in corde superamus. In corde se superare, est fortius, quàm hostem armis superare. Unde etiam Sapiens: Melior (id est, major & fortior) est, qui dominatur animo suo expugnatore Urbium. Prov. 16. 32. Multi sunt potentes contra vim externam, contra se ipsos non sunt. Patientes

*Lib. 35.
Moral.
c. 10.*

rientes ergo & humiles obedientes, gloriosi
Victores Cœlum læti ingrediuntur.

III. *Per Opus Obedientia nullum aliud
Opus bonum negligitur.*

ORans pro quadam persona, quæ
multum gravabatur ex quodam
labore sibi injuncto, hoc à Domino est
edocta responso: Si quis propter me
aggredi voluerit aliquem laborem gra-
vem, in quo tale timet incurrere impe-
dimentum, quo devotionis conquiritur
detrimentum, & tamen postponit pro-
priæ animæ utilitatem, ut meam perficiat
Voluntatem: hujus hominis piam
intentionem ego tanti reputo, quod i-
psam solam suscipio pro opere perfe-
cto, quamvis fortè nunquam ad hoc
veniat, ut hoc opus saltem incipiat:
quod tamen coram me habet talem fru-
ctum, ac si omnem laborem perfecerit
& nullam unquam negligentiam inte-
rea contraxerit. *lib. 3. c. 89. per tot.*

Colligitur ex hac doctrina, quod anima
illa, pro qua oravit, in proposito & inten-
tione habuerit magnum aliquod opus singu-
laris devotionis: sed injuncta aliquâ obe-
dientia esse impeditam, aut forsitan etiam
conceptam devotionem interdictam. Cui
verò pro solatio hanc Dominus dictavit do-
ctrinam,

strinam, nempe suam Obsequentiam non deperdituram meritum conceptæ bonæ intentionis, quam prosequi impeditur. Et hanc nunc doctrinam ad se etiam referat quævis anima Obsequentia subdita.

Observe etiam, quod tali Obsequenti animæ duplex bonum obveniat; nam & meritum habet de propria sua ad propositum bonum opus intentione: (quia Deus coronat etiam omnem bonam Voluntatem, quæ impeditur ab opere) & meritum Obsequentia, cum libenter decedit de sua propria, etsi bona, Voluntate. Intentio bona & prompta Obsequentia suppleant omnia exercitia privatae devotionis. CHRISTI Voluntas optima fuit, & perfectissima, etiam quæ hominis; tamen subditus factus, ab hominibus voluit dirigi, & suam non facere voluntatem.

Lib.
35.
Moral.
c. 10.

Si melior est Obsequentia, quam Victimæ, ut quondam Deus per Prophetam expressit. i. Reg. 15. 22. Omnino etiam melior, quam omnis particularis & privata devotio. Nam per Obsequentiam, ait S. Gregorius, Voluntas propria mactatur. Hoc est, quod etiam monet S. Petrus in i. Epist. c. i. v. 22. Animas vestras castificantes in Obsequentia Charitatis. Id est, amoree DEI voluntates vestras omnino submittentibus; ut nihil planè de propria voluntate vobis adhæreat: purus sit animus vester ab omni inquinamento propriae Voluntatis, etiam in bono. Anima sancta, quæ ex Charitate, nempe propter Deum, illis, qui sunt loco DEI, obedit, castificat se: nam Zelum suum ad Divinam, Voluntatem ordinatum habet. Perfecta Ob-

Obedia, inquit S. Bernardus, largiori vo-
luntate fertur in latitudinem Charitatis, &
ad omne, quod iungitur, spontanea est.
Nempe, anima perfectè Obediens, ut hic
docet Magister noster, postponit etiam pro-
priam utilitatem, ut Divinam perficiat Volunta-
tem.

De
Præ-
cep.
& di.
spen-
sat.
c. 9.

Et hoc maximè etiam locum habet in O-
bedientia ordinata ad Charitatem proximis.

De perfecta Obedia & ex toto Re-
signata Voluntate est directà via ad per-
fectionem: & solidius se medio Obedia
entia anima in perfectione fundat; quia
fundat se humilitate, quantum recedit à
sua voluntate, & inde proficit in Cha-
ritate.

IV. Obedia inducit Dominum ad intima anima nostræ.

DIE solemni Ascensionis tunc illa
ad Dominum: Eja, doce me, A-
mator meus; qualiter tibi laudabilem
peragere possim processionem, ob reve-
rentiam celeberrimæ processionis illius,
quâ tu ad Patrem iturus discipulos tuos
eduxisti foras in Bethaniam, Respon-
dit Dominus: Cum Bethania interpreta-
tur Domus Obedia, ille per omnia placi-
dissimam mihi ac laudabilem celebrat proces-
sionem, quâ me ducit ad intima sua, qui of-
fert mihi integram voluntatem suam, revol-
vensque, ea diligentius, in quibus magis pro-
priam

priam, quam meam Divinam perfecit voluntatem, dolet & dignè pœnitet, proponens deinceps in omnibus meam requirere, & desiderare, ac perficere voluntatem. lib. 4. c. 37. ad init.

Bethania Castellum Mariæ, Marthæ ac Lazari, juxta Jerusalem (ad quod sæpius divertebat J E S U S) interpretatur (ut hic etiam adstruit Pijssimus Magister noster) *Domus Obedientia*. Ut proin etiam ad te divertat Benignissimus Dominus, debes esse in domo Obedientia, nempe sub Obedientia disciplina: Et tu ipse debes esse *Bethania*, Castellum Obedientia, in quo non amplius propria Voluntas dominatur, sed humilis Obedientia per subjectionem animum regit & regi patiatur.

Quæcunque igitur anima vult, ut ad se divertat Dominus, oportet omnem omnino excludat propriam voluntatem: ac etiam apud se gratè moretur & suæ domus dispositio ipsi placeat, semper studeat Obedientia, eamque amet; & verè erit *Bethania*, id est, *Domus Obedientia*: atque ob hoc etiam à Domino amabitur. Nam aliàs, ut verè adstruit S. Bernardus, nec studium bonæ actionis, nec otium sanctæ contemplationis, nec lachryma pœnitentis extra *Bethaniam* (extra Domum Obedientia) accepta esse poterunt illi, qui tanti habuit Obedientiam, ut vitam, quam ipsam perdere maluerit, factus Obediens Patri, usque ad mortem.

*Tract.
ad mi-
lites
templi.
B. ult.*

De Bethania, de Domo Obedientia, proxima via in Jerusalem, ad *Visionem pacis*, & temporaneæ & æternæ, Inobedientia primi ho-

mi hominis occlusit nobis cœlum, Obedientia Filij DEI facti hominis, iterum nobis reſeravit cœlum, quòd nunc ſemper patet verè humilibus, & propter DEUM humili-ter obedientibus.

Nil intimiùs habet homo ſuâ voluntate, ſi hanc offert Domino, in intimis habet Do-minum JESUM ſuum, qui amavit Obedi-entiam *usque ad mortem crucis*, & inde nobis factus in ſalutem. Ubi Obedientia, ibi bo-na voluntas, ibi Charitas, ibi DEUS. Cha-ritas DEUS, Bona Voluntas Charitas. Ideò, ut ait S. P. N. Benedictus, *DEO exhibetur, quæ majoribus præbetur Obedientia. c. 5. Reg.* Hinc & Deus exhibet ſe illi, qui in Supe-riore exhibet Obedientiam ipſi.

Pergit tecum Deus, cum tu pergis in Obedientia. Quò ibitis? Tu ad ipſum, & Ille ad te: & ambo in unum convenie-tis: Ubi? In intimo tuo, ubi eſt Reſignata Voluntas tua, quam Dominus ſemper ſuâ gratiâ comitatur & proſequitur.

V. Proprius ſenſus, etiam in bono & Inobedientia quàm pernicioſa Religioſo.

CUM quædam obiſſet, quæ per o-mnem vitam ſuam pro remedio a-nimarum plures facere ſolebat oratio-nes: ſed humanâ fragilitate in perfe-cti-one Obedientiæ aliquantulùm negli-gens extiterat, præferens quandoque rigorem jejuniij, vigiliarum & ſimilia
Virtuti

Virtuti obedientiae, visa est diversis quasi monilibus ornata; sed sub illo ornatu gravi pondere lapidum impedita duci ad Dominum à pluribus. Cumque ista videns hoc miraretur, edocta est, quod personae ducentes erant ipsius orationibus liberatae; Ornatus verò verba orationum: sed lapides culpa inobedientiae. Tunc Dominus: Ecce, inquit; quomodo animae istae, gratitudine instigante, non permittunt me consueti ordine culpas prius purgare & postea ornamenta monstrare: cum tamen oporteat eam purgari adhuc pro culpis inobedientiae & proprii sensus. Ad quod illa: Nonne, Domine, in fine admonita recognovit hoc, & quomodo potuit, poenituit. Unde & scriptura dicit: Cum homo agnoscit, Deus ignoscit. Respondit Dominus: Si cognitio illa non intervenisset, pondus eam in tantum demersisset, quod vix unquam ad me venisset. lib. 5. c. 24. in med.

Obedientia semper securè ducit: ideo semper præferenda proprio sensui, etiam in bono, qui nos facile seducit. Et ob hoc Obedientia rectè præferenda etiam corporalibus propriis victimis; (id est, corporalibus mortificationibus) quia melior est.

Serm.

46. in

Cant.

an med.

Observat S. Bernardus, non quiescere Dilectum apud animam inobedientem, licet ex suo sensu intendat bono; quia non
habet

habet lectulum floridum, extra quem nec animæ potest esse quies, cum secum non habeat quiescentem Dilectum.

Quærent & dicunt illi apud Prophetam : *Quare jejunavimus & non aspexisti : humiliavimus animas nostras & nescisti ?* Audiunt a Domino causam hoc responso : *Ecce in die jejuniis vestris invenitur voluntas vestra.* Isa. 58. 3. Quare in hoc merito prædictus S. Bernardus : Grande, inquit, malum propria Voluntas, *Serm. 7. in Cant. ad fin.* quâ fit, ut bona tua, tibi bona non sint. Oportet proinde extra lilia fiant, qui hujusmodi sunt, quia nihil omnino, quod propria inquinatum sit voluntate, gustabit is, qui pascitur inter lilia. Id est, nil Deo est gratum (maximè ab anima Obsequentia addicta) quidquid etiam boni paratur ex propria Voluntate; quia condimentum Humilitatis (quæ omnia apud Deum grata reddit) deest. Proprius sensus in subdito plerumque sapit aliquam superbiam. Hinc idem ibidem concludit : Non „ sapit illi jejunium meum, quod non lili- „ lium Obsequentia, sed vitium propriae Vo- „ luntatis sapit. Ego autem non solum de „ jejunio, sed de silentio, de vigiliis, de o- „ ratione, de lectione, de opere manuum, „ postremò de omni observatione Monachi, „ ubi invenitur Voluntas sua in ea, & non „ Obsequentia Magistri sui, id ipsum sentio. „ Minimè prorsus observantias illas, etsi bo- „ nas in se, tamen inter lilia, id est, inter „ Virtutes censuerim deputandas. Ita S. Bernardus.

Vide Abdicatio propriae Volunt. & sensus. Infra Resignata Voluntas.

OBSERVANTIA REGULARIS.

I. *Observatio & ordo Regularis à Religioso sollicitè tenendus.*

QUI propter commoda corporis (dum sentit non adesse necessitatem) negligit ordinem, quærendo delectationes exteriores: ille faceret quodammodo, sicut faceret aliquis, qui cum esset coram mensa Regis ad serviendum ipsi ordinatus, abiret, & stabulum equi sui purgando se turpiter inquinaret. *lib. 3. c. 44. in fine.*

Religiosus non diligenter intendens Regulari Observantiæ, est in Ordine sine ordine & non censendus de Ordine.

Si exigente necessitate, & non pro voluntate, corporali commoditati inserviando, Regularem Observantiam interrumpis, vel aliquam negligis, minime tibi cedit in culpam; nam commune illud, *Necessitas non habet legem*, etiam hic locum habet. Sed cave ne tibi necessitatem sine necessitate facias, & voluptatem pro necessitate spectes; ac magis forsan voluptas, quam debilitaris necessitas à Regulari Observantia & communi ordine distrahat. Sis observans necessitatis; sed nunquam delieatus, ut deliciosè tibi inservias, & ab observantiis te facilè subducas sine necessitate. Stude Communitati ad Regularem observantiam semper esse conformis;

OBSERVANTIA REGULARIS. 403

formis; nisi vera necessitas particulare quid exigat, de qua requires conscientiam tuam.

Ne ergo sic provide corpori, ut animæ curam postponas. Ne tibi, seu corpori tuo sic charus sis, ut animæ tuæ inimicus fias. Ne sic sis misericors in corpus tuum, unde animam miseram efficere possis. Quæ enim

„charitas (merito in hoc loquitur S. Bernardus) *Tract.*

„carnem diligere & Spiritum negligere? *de Vita*

„Qualis misericordia, ancillam reficere & *Ermo.*

„Dominam interficere? Ne proin un- *Relig.*

quam admittas maiorem discretionem pro *c. 7.*

corpore, quam pro anima; nam hoc sum-

ma indiscretio esset. Ut verò pro utroque

discretè agas, utriusque providè attende ne-

cessitatem; tamen istius illius semper præ-

ponas. Ubi etiam vera corporis necessitas,

cum ipsi discretè inservitur, jam cedit anima

sux necessitati; nec inde jacturam habet:

Voluntas enim bona omnia refarcit.

Condescende igitur corpori, in tantum,

ne deficiat omnino in Divino servitio; a-

liàs vires tuas, quas DEO consecrasti, ipsi

in laudem suam exhibe & redde. Memen-

to, quia te totum Divino servitio devovi-

sti: redde fideliter obsequia tua, ut inter fi-

deles servos aliquando inveniaris, & cum

ipsis gaudium Domini ingrediaris. Si non

fideliter reddis, tibi ipsi infidelis es; quia ti-

bi ipsi, & nil DEO, negligis (nempe fidelis

servi remunerationem) Deus bonorum tuo-

rum non eger. Attende ergo vocationem

tuam, & illud S. Bernardi sapius menti tuæ

suggerito: *Ad quid venisti?* Nimirum non

tibi, sed DEO deservias: non tibi, sed DEO

vivas,

II. *Religiosus non dignè vivens juxta
Regularem Observantiam, justius à
DEO condemnatur.*

IN visione, quam habuit in festivitate
S. P. N. Benedicti, vidit illum gestasse
velut pro baculo sceptrum quoddam
decentissimum, gemmis pretiosissimis
mirè coruscantibus, ex utraque parte
mirabiliter perornatum. Quod cùm
manu teneret à parte ad se versa ex
gemmis sceptri arridebat ei felicitas o-
mnium, qui per Regularem discretio-
nem Ordinis sui unquam sunt correcti
& emendati, ex qua etiam inæstimabi-
li delectatione Divinæ pietatis afficieba-
tur. A parte verò altera, quæ scilicet
versa videbatur ad Dominum, respon-
debat decor Divinæ Justitiæ in hoc,
quòd illos, quos ad tanti Ordinis digni-
tatem gratuitâ sublimaverat dignatio-
ne, culpis eorum exigentibus justo judi-
cio condemnando supplicijs deputa-
vit æternis. Quia quantò quis ad di-
gniozem Ordinem à Domino sublima-
tur, eò justius indignè vivens condem-
natur. *lib. 4. c. 11. circa med.*

Religiosè vivere facit verum Religio-
sum non habitus. Non te Ordo sanctum
faciet, nisi & tu vitâ Religiosâ sanctifices
Ordinem. Media ad sanctitatem tibi præ-
bet

bet Ordo, si non apprehendis, non juvat Ordo. Et nisi respondeas Vocationi tuæ, nil protest te vocatum esse. *Religiosus consideret*, inquit S. Bernardus, *non tantum unde revocatus, sed & quò vocatus sit.* Ideo & dignè ambulet Vocatione quâ vocatus est, ut & Religione, & DEO vocante dignus sit. Serm. 27. de divers.

Quare prædictus S. Bernardus de illis, qui tantum sunt observantes Religiosi habitus, sed non Religionis, ita meritò: *Maxima cura est, ut corpus regulariter induatur & contra Regulam suis vestibus munitur (nempe Religiosis virtutibus) anima nuda Relinquitur.* Unde ipse etiam: *Vae semel, & vae iterum portantibus Crucem Christi* (portantibus Religionis insigne,) *& non sequentibus Christum:* Nempe per Humilitatem, Paupertatem, Obedientiam & cæteras Christianas Virtutes. Est enim substantia Religionis *Imitatio Christi.* Imitatores Christi, ut ipse expressit, habent *Lumen Vitæ.* Joan. 8. Unde & isti directè pergunt ad Vitam, ad quam *Via arcta est.* Matth. 7. Tract. de Vita c. 5. Ibid. c. 1.

Religiosus ergo dignè ambulans per Regularem Observantiam in Vocatione sua, speret fidenter Divinam Pietatem, habet enim promissum CHRISTI de *Vita æterna.* Matth. 19. Minus verò dignè ambulans, timeat Justitiam Divinam, quæ manet infidelibus, qui ipsi non fideliter & constanter adhærent, de quibus Psalmista: *Quia ecce, qui elongant se à te peribunt.* Psal. 72. 27. Unde peribunt? Quia cum se elongant à Vita, perdunt *Lumen Vitæ;* ideo cæci in ruinam pergunt. *Qui sequitur me*, inquit *Vita nostra, non ambulat in tenebris. Sed habebit*

406 OBSERVANTIA REGULARIS.

Lumen Vita. Joan. 8. 12. Iste certius salvabitur; quia pergit in lumine, ex quo venit ad Lumen, in quo videbimus lumen.

Habes, ô Religiose, promissum Pietatis Divinae (quæ & ipsa Veritas) & ob promissum Spem; & hæc te ad profectum animet. Habes & terrorem ob Zelum Justitiæ, & hic te ad meliorem vitam revocet. Zelo pietatis Religiosæ perge, & Pietas Divina te comitabitur, ut certius Zelum suæ Justitiæ sis evasurus. Religiosius vivens securius moritur.

III. *Observantia Regularis Jejunij*

*DEO est grata: non minùs Obedientia,
ubi ex causa legitima & necessi-
tate est dispensatio.*

CUM invocaret auxilium Domini ad inchoandum ipso die (nempe Exaltationis S. Crucis Festo) Jejunium Regulare, quod per dimidium annum à Religiosis observatur, Dominus dignantissimè respondit: *Quicumque Religionis Zelo instigante, voluntariè pro amore meo se præbet ad Observantiam Jejunij Regularis, & per hoc non suam sed meam desiderat gloriam: hoc ego, licet bonorum vestrorum non egeam, tamen propriâ Benignitate coactus tanti accepto, quanti Imperator acceptaret à fideli principe suo, si se offerret singulis diebus ad mensam propriis expensis ipsi sufficientissimè*
mini-

ministraturum. Si verò processu temporis aliquanto observantiam jejuniorum relaxare contigerit, purè propter Obedientiam & necessitatem cum contrarietate cordis, quâ homo sentit mentem suam in fervore bonæ Voluntatis in tantum ad me elevatam, quòd causâ amoris mei libentissimè abstineret, & tamen benignè propter me subicit se Magistratus sui Voluntati in Unione illius humilitatis, quâ ego ad laudem Patris me hominibus subdidi in terris: hoc ego mihi ita acceptum reputo, sicut amicus ab amicissimo suo acceptaret, quòd ipsum ad mensam suâ secus se collocans, tantâ blanditate ad reficiendum invitaret, quòd diceret se nullam buccellam gustaturum, nisi & ipse comederet primam, & sic ad singula fercula per singulas buccellas ipsi blandiretur. lib. 4. c. 54. in med.

Triplicem hîc observe doctrinam. Prima: Non temerè recedendum à Regulari Observantia. Secunda: In ea non dispensandum, nisi in sola necessitate & ex vera Charitate. Tertia: In legitima dispensatione subdito obediendum & suo sensui non inhærendum.

De Prima satis declaratum supra n. i. Et omnino, non potest dici Regularis, qui non regulariter, id est, secundum Regulam vivit, ac Regulari Observantiæ se non conformat.

De Secunda est optima declaratio S. Bernardi: Statuta, inquit, quamdiu Charitati

*Tract.
de Præ-
cep. &
Di-
spen-
sat.
c. 2.*

„ militant , immobiliter fixa sunt , mutari-
„ riq; omnino ne ab ipsis quidem Præpositis
„ sine offensa possunt. At si è contrario con-
„ traria fortè aliquando Charitati visa fue-
„ rint , his duntaxat , quibus hoc posse vi-
„ dere datum , & providere creditum est :
„ nonne justissimè esse liquet , ut quæ pro
„ Charitate inventa fuerunt , pro Charitate
„ quoque ubi expedire videretur , vel omit-
„ tantur , vel intermittantur , vel in aliud
„ fortè commodius demutentur ? Sicut è re-
„ gione iniquum procul dubio foret , si sta-
„ tuta pro sola Charitate , contra Charita-
„ tem tenerentur. Tenent ergo fixam fir-
„ mamque immobilitatem etiam apud Præ-
„ latos , quæ ex stabili necessario sunt , sed
„ quatenus Charitati deserviunt. Unde
„ idem alibi de iniqua dispensatione : Ubi
„ inquit , necessitas urget , excusabilis di-
„ spensatio. Ubi utilitas provocat , dispen-
„ satio laudabilis est. Utilitas dico com-
„ munis , non propria. Nam cum nihil ho-
„ rum est , non planè fidelis dispensatio , sed
„ crudelis dissipatio est. Igitur , ubi legiti-
„ ma Dispensatio , doctrina *Tertia* locum ha-
„ bet , quam ipse Magister satis declaravit.
Nempe , quo docet , ut Religiosus Voluntati
sui Superioris se humiliter subdat ; & in
eo , in quo rationabiliter dispensat , simpli-
citer obediat : nam ratio dispensationis
manet Superiori reddenda : inferiori , de
sua bona , ad strictiorem Observantiam ,
Voluntate manet meritum. Bona Voluntas
nunquam privatur suo merito.

*Tract.
de Con-
siderat.
lib. 3.
c. 4.
ad fin.*

Igitur , & non agere contra Regularem
Observantiam , & in legitima dispensatione
vel

vel privata cedere Voluntati Superioris, aut in communi conformare se Communitati, Religiosæ Virtutis est. Etiam bonum quod velis, ex Voluntate Superiorum non velle (maximè si est in aliquo rigore corporali) tibi in bonum cedit propter simplicem Ob-
dientiam.

*IV. Observantia debita in aliqua Com-
munitate, maximè Religiosa, erga Su-
periores & æquales.*

ORante pro quadam persona, ap-
paruit illi Rex gloriæ Dominus JE-
sus, qui in forma corporis sui præmon-
strabat sibi Mysticum corpus Ecclesiæ,
cujus ipse Sponsus & Caput dignatur
vocari & esse. Nam videbatur in Cor-
poris dextra regalibus vestibus in Di-
vinis solemniter indutus. In sinistra ve-
rò parte Corporis nudus & quasi totus
ulceribus plenus &c. Cùm ergo Domi-
nus JESUS per jam dictam revelatio-
nem videatur sibi Ecclesiam sic ap-
propriare, quasi boni sint dextra pars
corporis, deteriores verò pars sinistra:
quilibet Christianus summo opere invigi-
lare debet, qualiter congruum ministe-
rium sano, aut infirmo membro Chri-
sti exhibeat. Valdè enim abominabi-
liter videretur facere, si quis ulcera a-

410 OBSERVANTIA REGULARIS

mici sui pugnis contorqueret, sive venenatis emplastris foveret; aut caput suum super se inclinatum deijceret vel deorsum torqueret. Similiter quilibet abhorrescat in animo suo, si Domino Deo Creatori & Redemptori suo tam inhumanâ crudelitate se considerat adversari magis, quàm deservire, & elaboret sic mores suos temperare, ut fidelissimo Remuneratori suo in omnibus pro modulo suo videatur magis prodesse, quàm obesse; ut scilicet, perfectioribus, ad laudem DEI, beneficia quæcunque possit, impendat, quibus in bonis promoveantur: Et imperfectioribus omnem, quam possit adhibeat curam, quò emendentur. Et insuper Prælati suis devoto affectu subjectus sit in omnibus bonis obediendo & obsequendo, & defectus eorum dignè supportando. Nec tamen illis in factis culpabilibus aduleatur. Et quæ non potest verbis corrigere, continuis desideriis & orationibus intimis ad Deum fufis conetur pro posse suo fideliter emendare.
lib. 3. c. 75. §. Cum ergo.

Si vis esse genuinum membrum JESU Capitis nostri, attende ipsum in corpore suo benè serves & observes. Superiores reverearis, ac illis in omnibus, quæ contra Deum

OBSERVANTIA REGULARIS. 417

Deum non sune, humiliter ac promptè obsequaris. Tibi æquales, proximos tuos in suis defectibus charitativè supports; ac illis in omni necessitate, & maxime Spirituali animæ pro facultate tua succurras, atque propter Deum obsequia Charitatis libenter ac diligenter impendas ac præstes. Ames ergo proximum, & oderis sua Vicia: sic amando & odiendo obsequeris Divinæ Voluntati. Si bene oderis, Charitate non læsa, etiam vitia illius secundum posse tuum emendare curabis: & tunc obediendo amabis.

Triplex est medium pro lucro salutis proximi: Vel ut ipsum, si potes, charitativè admonitione ipse corrigas: Vel Superiori pro correctione ex Charitate suggeras: (pro-ut supra de fraterna Correctione doctum) Vel si in neutro potes, ferventes pro salute ejus ad Deum preces fundas.

Observe: Tria debent esse in bona Observantia alicujus Christianæ Communitatis & maxime Religiosæ. *Timor, Honor, Amor.* Hoc innuit S. Paulus, ubi monet: *Reddite omnibus debita &c. Cui timorem, timorem: cui honorem, honorem.* De Amore statim subjungit: *Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis.* Rom. 13. 7. & 8. *Timor & Honor*, id est, Reverentia & Obedientia debetur Superioribus, *Amor* æqualibus; tamen ob respectum & reverentiam Capitis, cujus nos membra sumus, etiam istis aliquis *Honor*, ut monet idem Apostolus: *Honore*, inquit, *invicem prævenientes.* Rom. 12. 10. Et D. Petrus: *Omnes honorate, frater.*

412 OBSERVANTIA REGULARIS.

fraternitatem diligite. I. 2. v. 17. Ubi hæc est Observantia laudabilis est Communitatis conversatio & magna ædificatio, quæ singulariter Religiosam Communitatem condecorant.

Similem ferè doctrinam de Religiosa Observantia proponit S. Bernardus, quam placuit hic addere, ubi Religiosum in Communitate viventem sic alloquitur: Arbitror,
 „ quod tu, qui in Congregatione es, bene
 „ vivis, si vivis ordinabiliter, sociabiliter &
 „ humiliter. Ordinabiliter tibi, Sociabi-
 „ liter proximo, Humiliter Deo. Ordina-
 „ biliter, ut in omni conversatione tua solli-
 „ citus sis observare vias tuas & in conspectu
 „ Domini & in conspectu proximi: cavens
 „ tibi à peccato & illi à scandalo. Sociabi-
 „ liter, ut studeas amare & amari; blandum
 „ te & affabilem exhibere: supportare non
 „ solum patienter, sed & libenter infirmita-
 „ tes fratrum tuorum, tam morum, quàm
 „ corporum. Humiliter, ut cum hæc o-
 „ mnia feceris, Spiritum vanitatis studeas
 „ exsufflare, qui ex hujusmodi nasci solet:
 „ & quantumcunque illum senseris, negare
 „ omnino consensum. *In festo Apost. Petri
 & Pauli Serm. 1. ad med.*

In Humilitate ergo & Charitate debet esse tota Religiosa Conversatio. Erit autem tunc, si proximo libenter & maximè in conferentiis, pro pace servanda cesseris; ipsi pro facultate tuâ promptâ charitate interservieris, ac benevolum te ipsi semper exhibueris, eumque in suis miseriis & defectibus patienter & mansuetè supportaveris. Si Superiori

OFFICIUM DIVINUM. 413

periori te syncerè propter Deum submiseris, & legitimè præcipienti libenter ac simpliciter obedieris. Si Deo omne bonum tuum, à quo accepisti, verè consignaveris, & ipsi gloriam reddendo tanquam in suum fontem refuderis. Hoc si facis, benè verèque Religiosè ac Deo gratè vivis, qui & tibi reddet coronam, quam repromisit diligentibus se.

Vide Religiosus & Religio.

OFFICIUM DIVINUM.

I. *Divinum Officium ut bene agatur, qui invigilat valde gratus est DEO.*

Considerans quandoque unam personam sub Matutinis circuire Chorum, & commonere alias ad aliqua observanda, in quibus aliquando ex oblivione fiebat confusio in Divino Officio, requisivit à Domino, qualiter tale studium à quoquam acceptaret. Cui respondit Dominus: Quicumque ad laudem meam studet in Divinis negligentias præcavere, & alios etiam ad idem præmonere, pro illo ego suppleo, quidquid ipse neglexerit in debita devotione & intentione. *lib. 3. c. 85. per tot.*

Ex hoc duo observa: Primò, quàm Deus à nobis requirit, ut Officium in suam laudem institutum debito ritu peragatur: Secundo

414 OFFICIUM DIVINUM.

Secundò, quàm gratum ipsi obsequium præstet, qui attendit & invigilat, ut non tantum à se, sed etiam ab alijs Officium in suum cultum ritè & bene agatur.

Monet S. Pater N. Benedictus: *Nihil o-
peri DEI præponatur.* c. 43. Reg. Id est: Nil
nobis ita curæ sit, quàm ut Divinum Offi-
cium ritè, debitè & diligenter peragatur.
„ *Vnde ad hoc S. Bernardus: Ex Regula nostra*
„ *nil operi DEI præponere licet. Quo qui-*
„ *dem nomine Laudum solemnia quæ in*
„ *Oratorio Deo quotidie persolvuntur, Pa-*
„ *ter Benedictus ideo voluit appellari, ut ex*
„ *hoc clarius aperiret quàm nos Operi illi*
„ *vellet esse intentos. In Cont. Serm. 47. ad*
fin.

Vide sup. Horæ Canonicae. n. 1.

II. In Divino Officio supplet Divinum

*Cor nostros defectus, qui præter inten-
tionem vel voluntatem nostram
intercurrunt.*

DOminus ad illam: Divinum cor
meum humanam recognoscens
fragilitatem similiter & instabilitatem,
cum inæstimabili semper desiderio ex-
pectando optat, quousque tu, si non ver-
bis, saltem aliquo nutu committas sibi
supplendum pro te ac perficiendum,
quidquid per te minùs perficere potes.
Illud autem sicut ex Omnipotenti Vir-
tute facillimè prævalet & inscrutabili
Sapien-

OFFICIUM DIVINUM: 419

Sapientiâ optimè scit; sic ex naturaliter mihi insita Benignitatis dulcedine benevolentissimâ hilaritate persolvere omnino concupiscit. *lib. 3. c. 25. ad fin.*

De priori doctrinâ accepimus, quantâ curâ Divinum Officium agendum; quia Cultus & Opus DEI. Ex ista habemus, ubi ad adhibitam convenientem industriam adhuc defectus aliqui citra nostram culpam intercurrunt, Cor Divinum suâ benignitate illos supplerurum. Nam sicut Dominus huic Dilectæ promisit, sic quævis anima bonæ Voluntatis in simili causa & casu idem beneficium à sua Benignitate expectare habet; condescendit enim semper Bonus Dominus defectibus nostris, cum ex nostra culpa non sunt, qui nostram bonam intentionem & voluntatem benignè in omnibus respicit. Semper est *Pax hominibus bonæ Voluntatis.*

Unde ad supplendum nostros defectus, in recitandis seu cantandis *Horis Canonicis*, ordinavit Ecclesia ad absolutas Horas, has in DEI laudem & Sanctorum addamus preces: *Sacrosanctæ & individue Trinitati*, &c. Uti habetur in Breviario.

Ad ritè ergo & devotè agendum Divinum Officium sis industrius; ob defectus, qui præter intentionem & voluntatem obveniunt, ne sis anxius. Cave tantum culpabilem negligentiam.

Vide Horæ Canonicæ,

OPERA BONA.

I. *Vult DEUS ut sibi cooperetur homo ad eternam salutem : jam solus amplius operari non vult.*

Orans pro quadam Persona, quam vidit in defectu, ex desiderio inter cætera dixit: Domine, cum ego, licet minima creaturarum tuarum, tam ad laudem orem pro homine isto, & cum tu tam Omnipotens sis, quod omnia prævaleas, quare non exaudis me? Respondit Dominus: Sicut ex Omnipotentia omnia prævaleo, sic ex inscrutabili Sapientia mea omnia discerno, nec aliquid perficio, quod non deceat. Sicut rex terrenus habens potentiam tam virium, quam voluntatum, quando libenter habere vellet stabulum suum purgatum, ipse tamen nullo modo manibus suis hoc facit, quia non deceret: Sic ego nullum convertò à malo, in quod propriâ voluntate incidit, nisi ipse sibi vim inferens, voluntatem mutet & exhibeat se mihi amabilem & decentem.
lib. 3. c. 84 à med. in fin.

Exhibebit se anima Sponso suo *Amabilem* per puritatem conscientiae, purgatæ per veram Pœnitentiam: *Decentem* per exercitium

tiam bonorum operum, quibus ad complacentiam Sponsi decoratur.

Adverte *Primò*: Et hoc esse Divinæ Bonitatis, quòd verè pœnitenti & se emendanti offerat gratiam suam: qui ergo per Pœnitentiam eam non quærit, non est eâ dignus. Sufficit, quòd te Salvator tuus ad salutem tuam semel redemerit. Sufficit, quòd te Jesus Sponsus tuus vocaverit ad Ecclesiam suam, in qua salvari potes. Sufficit, quòd tibi in Ecclesia constituerit post naufragium medium salutis, Sacramentum Pœnitentiæ. Sufficit, quòd verè pœnitenti & resipiscenti promiserit gratiam, & paratus sit iterum dare salutem. Restat, ut nunc gratiæ ejus prævenienti etiam coope- reris. Si audis Vocantem, & ad vocem ejus non obdutaveris cor tuum: Si quæris salvantem ex toto corde, invenies te justificantem & aliquando te glorificantem. Si ipse tibi non dees, ipse tibi auxilio suo non deerit; & omnino etiam dicere poteris? *Quia ipse est DEVS meus, Salutaris meus & Susceptor meus.* Psal. 61. 7. Legit hîc ita S. Augustinus; qui & ad hoc observat: *QVONIAM DEUS MEUS, ergo vocat me: ET SALUTARIS MEUS, ergo justificat me: ET SUSCEPTOR MEUS, ergo glorificat me.* Vocat, ut te salvet; sed non sine te. Salvat, ut te suscipiat; Sed non absque meritis tuis: suscipit, ut te glorificet; sed propter fidelem cooperationem tuam. Cooperando, Justitiam & salutem operaris.

Adverte *Secundò*: Peragitur vera Conversio, cum homo assequitur & prosequitur illud: *Declina à malo. & fac bonum.* Pl. 36. 27.

Hom.
20.
in E-
vang.

In utroque oportet . ut conversus , acceptâ primâ gratiâ , ampliùs cooperetur Divinæ gratiæ ; aliàs effectum salutis nunquam consecuturus constantem. Ergo ad veram & salutarem conversionem requiritur , ut deinceps anima conversa *ingrediatur sine macula, & operetur iustitiam*, Psal. 14. Hoc est , quod monuit S. Joannes , prædicans Baptismum Pœnitentiæ : *Facite fructus dignos Pœnitentiæ*. Lucæ 3. 3. Quid hoc sit , optimè declarat „ S. Gregorius : Per hoc , inquit , quod dicitur : *Facite fructus dignos pœnitentiæ* : uniuscujusque conscientia convenitur , ut tantò majora acquirat bonorum operum lucra per Pœnitentiam , quantò graviora sibi intulit damna per culpam. Sic incipit enim *ingredi sine macula* ; id est , justè vivere : & *operari iustitiam* , nempe per bona opera Virtutum merita ; unde ascenditur in Montem Domini , quæ est vera ad Conversionem Emendatio.

Igitur & ad gratiam recipiendam , & ad augmentum gratiæ oportet hominem cooperari ; ut reviviscat & proficiat ad salutem æternam.

Vide infra Pœnitentia.

II. Præstat operibus Charitatis ad proximorum salutem insudare , quàm infiniti dulcedini cordis.

CUM mihi aliquando communicaturæ sub Missa copiam tui liberaliùs indulfisses , & ego niterer investigare , quod facere prævalerem , quò tibi qualem

qualemunque vicissitudinem tantæ dignationis saltem ex parte rependere possem : tu Instructor Sapientissime, proposuisti mihi illud Apostolicum : *Optabam ego ipse anathema esse pro fratribus meis.* Et cum usque ad tempus te docente scivissem, animæ mansionem in corde constare, ostendisti tunc etiam in cerebro mansionem ipsius : quod postea (fateor) scripturâ testante cognovi, licet ante id nescirem. Et dixisti, hoc esse magnum, si anima relictâ dulcedine fruitionis cordis, causâ tui corporalibus sensibus regendis invigilaret, ac operibus Charitatis infudaret ad proximorum salutem. *lib. 2. c. 14. ad fin.*

Inter opera Divina, ait S Dionysius, Divinissimum, Deo cooperari in salute animarum. Nil magis amat Deus in homine, quàm cum ipsum amat, ut etiam illud amet, quod ipse singulariter amat; nempe salutem animarum : nam propter hanc etiam descendit de cœlo. Ubi homo sibi soli vacat, cum etiam possit pro bono aliis vacare, videtur plus se, quàm DEUM querere. Salutem proximi promovere, est gloriam DEI promovere : fit autem hæc promotio & instruendo & bono exemplo ædificando. Vult DEUS, ut Charitas, quæ diffusa est in cordibus nostris, etiam diffundatur in corda proximorum; ut & ipsa imbuantur Charitate & justitiâ.

Quod hîc Magister noster docuit & expressit de operibus Charitatis spiritualibus proximo exhibendis, idem intellige de corporalibus in necessitate ipsi exhibendis; ut relictâ etiam tuâ commoditate spirituali, seu, ut hic dicitur, *dulcedine fructificationis cordis*, proximo in necessitate tuis obsequiis deservias; & maximè si etiam Obedientia ad hoc te dirigit & adstringit. Non certò à nobis requireret Dominus in illo districto examine, quàm suavibus affectibus meditati simus, nec quàm dulci mente oraverimus; sed quàm amore sui copiosa Charitatis opera egerimus, quàm prompti in Charitate fuerimus. Nec aliud in die Retributionis remunerabit, quàm Charitatis opera. Plus omnino lucratur sibi anima ad salutem propriam æternam se operibus Charitatis, tum spiritualibus, tum corporalibus impendendo, quàm spirituali singulari intentioni & speciali suavi devotioni insistendo.

Qui verè sperat, sincerè amat: & quia amat, sperat, nam ipse amor Spem fundat: Amantem enim expectant promissa DEI, & ipse securè expectat, quod promissit Deus. Amor vacare non potest, extendit se semper ad opera; nec tantùm in sua interna, sed etiam externa, quæ sunt pro gloria DEI; nec tantùm ad se, sed etiam ad alios: semper denique fructuosè impendit se. Unde
 „ S. Augustinus: Adde fidei Spem & Dilectionem & noli cogitare, quid opereris.
 „ Ipsa Dilectio vacare non potest. Hinc
 & S. Paulus Fidem commendat, *quæ per Dilectionem operatur*. Galat. 5. 6. Nempe, non potest

*Præfat.
 in Psal.
 31. circa
 med.*

potest esse, ut Charitas, non operetur; ipsa enim, ubi est, statim movet & promovet ad operandum. Incipit quidem Charitas à se; sed, si vera est, etiam non negligit ad alios extendere se. Charitas DEI includit Charitatem proximi, & Charitas proximi præsupponit Charitatem DEI. Ob hoc loquitur prædictus Apostolus: *Omnia Lex in uno sermone impletur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum.* Galat. 5. 14. Nam diligendo proximum propter DEUM, diligimus & DEUM: nec sine illo possumus diligere DEUM. Nihil ergo negligit in salute propria, qui curat simul alienam.

III. *Eruditio, quomodo Opera Misericordiae corporalia spiritali modo supplenda sunt.*

SEcundâ feriâ post Dominicam *Invo-*
cavit, dum legeretur in Evangelio:
Venite benedicti Patris mei: esurivi enim &c.
Ita dixit ad Dominum: *Eia, mi Domine,*
cum nobis non congruat corporaliter esurien-
tes cibare, sitientes potare & cetera opera
Misericordiae perficere, eo quod te ordinante
sub Regulari Professione conversantes, nihil
nobis proprii liceat possidere: doce me, quo
studio possimus & nos illam dulcissimam Bene-
ditionis tuæ vocem consequi, quam pro ope-
ribus misericordiae, hoc loco Evangelij pro-
misisti? Respondit Dominus: *Cum ego*

vera Salus & Vita animæ sine intermissione in
quolibet homine esuriam & sitiam suam
salutem, si quis omni die studeret aliqua edi-
ficatoria verba Sacra Scriptura recitare, ille
certo meam esuriem suavissimâ refectione re-
levaret. Si verò lectione ipsi hanc etiam in-
tentionem adjungeret, quòd scilicet ex ea com-
punctionis, vel devotionis gratiam obtinere
desideraret, tunc etiam sitim meam dulcissimo
poculo refocillaret. Si quis etiam, saltem unâ
horâ quotidie mihi vacare studuerit totâ men-
tis intentione, ille saltem gratum hospitium
mihi exhiberet. Et qui singulis diebus in ali-
qua Virtute exercitari studuerit, ab illo me
decenter coopertum acceptarem. Similiter,
qui alicui vitia, vel tentationi viriliter resi-
stendo devinceret eam, ab illo me infirmum
diligenti curâ visitatum reputarem. Qui au-
tem pro peccatoribus & animabus purgandis
devotè oraverit, hoc tam dignanter acceptabo,
ac si ad me incarceratum crebrius veniendo,
blandis consolationibus suis desolationem
meam sublevasset. Adjecitque Dominus:
Si quis prædictis se quotidie pro amore meo ex-
ercitaverit, & specialiter tempore Quadrage-
simali: hunc indubitanter cum tota Divina
suavitate mea, regali gloria, nec non ami-
cabili fidelitate dignanter remunerabo: sicut
hoc incomprehensibilem Omnipotentiam, &
inscrui-

*Inscrutabilem Sapientiam, dulcissimamque
benevolentiam meam unquam liberalius decet
adimplere. lib. 4. c. 18. per tot.*

JESUS, qui amat salutem tuam, in te
esurit, sitit, infirmatur &c. Quidquid er-
go in te corrigis, refectis & erigis, hoc ipsi
facis: quidquid boni præstas animæ tuæ,
hoc ipsi præstas; quia eam sibi redemit,
dum pro ea posuit animam suam, qui ob
hoc eam totam sibi vendicat. Quidquid
etiam Spiritualis beneficii proximo pro sa-
lute sua impendis, sibi impensum acceptat;
nam sicut tuam, sic & cujusque amat & af-
fectat salutem. Et ipse in omni anima ama-
tur, in qua quæritur.

Ubi ergo Obedientia & Paupertas Reli-
giosa Opera Misericordiæ corporalia exer-
cere non admittit, per hæc assignata media
Spiritualia apud Deum supplere stude, pro-
ut præsens proponit & docet doctrina.
„ Nempe Christo deservies Lectione sacrâ,
„ Compunctione cordis, Devotione men-
„ tis in bonis exercitiis, Meditatione rerum
„ Divinarum, Virtutum Exercitatione, In-
„ dustriâ in vitiorum extirpatione, Oratio-
„ ne & suffragiis pro conversione peccato-
„ rum, seu Redemptione animarum de Pur-
„ gatorio. Quæ omnia sunt grata obsequia
Christo Dilecto animæ nostræ. Conare
proin, ô anima Religiosa, hanc salutarem
tibi etiam inducere praxim.

Aliàs, quoties Opus Charitatis pro fa-
cultate tua proximo exhibes, Misericordiæ
Opus exhibes, & in illo Christo deservies &
Charitatem exhibes; si tamen propter ipsum

exhibes. Et ecce, quidquid ipsi exhibes, hoc tibi reservat (*ut adsequentem textum pluribus annotabitur*) Ergo in operibus Charitatis non tam proximo, quam tibi ad æternum bonum operaris, tibi enim ad bonam messem aras & seminas. *Qui seminant in benedictionibus, de benedictionibus & metent.* 2. Cor. 9. 6. *Qui pronus est ad misericordiam benedicetur.* Prov. 22. 9. Benedicetur hic augmento gratiæ, ibi cumulo gloriæ. Si Charitatem erogas, dicit S. Augustinus, crescit cum erogas. Cum Charitate crescit & gratia, & ad mensuram gratiæ gloria. Timeant, qui non propter ad misericordiam illud: *iudicium sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam.* Misericordes autem & Charitativi habeant illud solatii, quod subiungitur: *Superexaltat autem misericordia iudicium.* Jacobi 2. 13. Præclare ad hoc prædictus S. Augustinus: *Ne putetis, fratres, quia tunc non est iustus, quando nostri non misereatur, aut recedit à Regula Iustitiæ suæ. Et cum damnat, iustus est: & cum miseretur, iustus est. Quid enim tam iustum, quam reddere misericordiam præroganti? Quid tam iustum, quam ut, in qua mensura mensi fueritis in ea remetatur vobis?* Matth. 7. *Da egenti fratri. Cui fratri? Christo.* Sic etiam intellige de omni Charitatis officio & obsequio, quod proximo exhibes, quia Christo exhibes. Quid inde lucraris? Gratiam & Misericordiam Divinam. *Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur.* Matth. 5. 7. *Misericordem te vult esse Misericordia.* ait S. Leo. Non ob aliud, quam ut ipsa tibi etiam accedat.

Serm.
in Festo
omn.
San-

Et

Et ex hoc maximè Misericors Dominus, quòd te ad misericordiam exhortetur, ut misericordiam consequaris de Misericordia.

Ergo si illa Misericordiæ opera impendere proximo non potes, quia in tua potestate & facultate non sunt, saltem Charitatis officia, quantum vales, & quantum licet diligenter & affectuosè exhibe.

IV. *Quàm gratè DEUS nostra bona opera acceptet, & fideliter ad præmium æternum reservet.*

IN nocte Dominicæ, *Esse mihi*, apparuit Dominus Jesus sedens in throno gloriæ suæ. Et S. Joannes Evangelista sedebat secus pedes Domini scribens. Tunc ista interrogavit eum, quid scriberet: Cui respondens Dominus ait: Ego singula obsequia hesterno die à Congregatione ista mihi impensa, & adhuc per duos dies subsequentes impendenda, in hac facio cartha diligenter annotari in illum finem, ut cùm ego (cui Pater omne judicium dedit) unicuique post mortem suam fideliter reddidero *mensuram bonam* pro singulis laboribus operum suorum bonorum, & insuper addidero *mensuram confertam* ex fructu meæ saluberrimæ Passionis & mortis

Dd 5

(unde

(unde omne humanum meritum mi-
 rificè nobilitatur) ducam eos cum hac
 cartha ad Patrem, ut & ipse Omnipoten-
 tia paternæ Benignitatis suæ super-
 addat eis *mensuram coagitatam & superes-*
fluentem pro beneficijs istis mihi in hac
 persecutione, qua nunc à mundanis in-
 festor, (*nempe Bacchanaliorum tempore*)
 benignè impensis : qui cùm ego sim fi-
 delissimus omnium, multò minùs pos-
 sum omittere, quin recompensem be-
 nefactoribus meis bona, quàm Rex Da-
 vid, qui omni tempore vitæ suæ non
 prætermisit benefacientibus sibi con-
 gruis beneficijs respondere. *lib. 4. c. 16.*
ab init.

Observe ex hac doctrina *Primò* : Quod
 placuit in hac Congregatione Domino, pla-
 cet semper in omnibus piâ intentione ope-
 rantibus bona. Per bona opera continua
 obsequia Christo, qui amat pro te bonum
 tuum, præstas ; & quoties præstas, ipsum
 honorificas ; unde & tu ob hanc honorifi-
 cationem honorificaberis ; uti ipse promisit :
Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater
meus. Joan. 12. 26.

Observe *Secundò* : Bona opera tua sunt
 quasi beneficia apud Deum, quibus ipsi be-
 nefacis ; non autem, quòd ex aliqua indi-
 gentia ea à te requirat ; sed quòd per ea lau-
 detur, in quo beneplacitum suum habet.
 Nam sicut per mala opera blasphematur :
 sic

Sic per bona opera piarum animarum lauda-
 „ tur. *Vnde S. Augustinus*: Non solum vox
 „ tua sonet laudes DEI, sed opera tua con-
 „ cordent cum voce tua. Cum ergo Deus
 „ laudatur de bono opere tuo, opere tuo lau-
 „ das DEUM: & cum blasphematur Deus
 „ de malo opere tuo, opere tuo blasphemas
 „ DEUM. Benefacis ergo DEO Laude
 „ tua: non quasi de laude tua ipsi aliquid ac-
 „ cedat, sed quia ipsi placet. Si ipsi benefacis,
 „ tibi facis; nam & ipse tibi propter fidelita-
 „ tem tuam benefaciet.

In Psal.
 146.
ad v. 13

Observa Tertiò: Omnia opera tua bona, cum per tuam sanctam intentionem & per hanc in Unionem meritorum Christi (quæ nostra nobilitant) redduntur meritoria, Deus reservat tibi in præmium æternum: nam Divina Bonitas non potest non retribuere, quod pro gloria sua tribuitur ipsi. Ideo, ubi Angelus beatos pronunciavit, *qui in Domino moriuntur*, statim subjunxit: *Opera illorum sequuntur illos*. Apoc 14. 13. Si opera nostra modò sunt ad laudem DEI, & nos in transitu laudabunt apud DEUM ex meritis suis apud DEUM reservatis. *Ad quid enim*, ut ait S. Bernardus, *sequuntur opera Sanctos? nisi ut laudent eos in portis opera eorum*. Et inde laudem consequantur æternam, quia fuerunt in laudem DEI.

Totum hoc argumentum compendio
 „ pulchrè inducit S. Augustinus: Laudari se,
 „ inquit, vult Deus: (nempe per opera tua,
 „ per vitam tuam) & hoc, ut tu proficias,
 „ non ut ille sublimetur. Non est omnino,
 „ quod illi retribuas: & quod exigit, non si-
 „ bi,

428 ORATIO AD DEUM.

„bi, sed tibi exigit: tibi proderit, tibi ser-
„vatur. Non hoc à te amat, quod illum
„augeat, sed quod te ad illum perducatur. Ve-
hiculum sunt bona opera à Charitate di-
recta.

Vide Meritum, Remuneratio.

ORATIO AD DEUM.

*I. Devota Oratio nunquam infru-
ctuosà.*

QUâdam vice majori erga Domi-
num æstuans desiderio, dixit ad
Dominum: Eja Domine mi, possum
nunc orare? Cui Benignissimus Do-
minus respondit blandè: Ita Domina
Regina, tu optimè potes mihi impera-
re, quia voluntati tuæ ac desiderio in
omnibus promptiùs obtemperabo,
quàm unquam minister aliquis Domi-
næ suæ possit ministrare. Et ista: Sal-
vum per omnia verbum piissimæ di-
gnationis tuæ, Benignissime DEus. At-
tamen, cùm tam promptum exhibere
digneriste mihi indignissimæ, cur quæ-
so totiens effectum caret Oratio mea? Re-
spondit Dominus: Cùm Regina dicit
ministro suo, porrige mihi filum, quod
dependet retrorsum super sinistram sca-
pulam meam, putans ita esse, cùm non
possit retrò se respicere, & ille quærens
quod

quod iussus est, cūm videt filum non super sinistram, sed super dexterā dependere, tollit profectō, quod comperit & porrigit Dominae suae, consultius existimans hoc, quā ut extraheret filum unum de tunica sua ex parte sinistra, ut sic praeceptum adimpleret. Similiter ego, qui sum Sapientia inscrutabilis, si quandoque non exaudio preces tuas ad vota, procul dubio semper pro illis dispono utiliora, cūm tu humanā fragilitate impedita non possis discere meliora. *lib. 3. c. 33. per tot.*

Adsit devotio, humilitas, confidentia & resignatio, non potest non habere efficaciam & fructum tua Oratio: etsi non in re petita, tamen majorem, quā spectare possis, pro tua aeterna salute. Si & petas quid (iudicio tuo) pro salute tua, quod tamen non est ad salutem, vel etiam contra salutem tuam, DEUS non dabit, nec potest dare tibi, quia esset contra bonitatem suam. „Ager, „inquit S. Augustinus, petit multa à medico, *In Ps.* „non dat medicus: non exaudivit ad voluntatem ut exaudiat ad sanitatem. Ergo Medici *85. ad* „cum tuum pone DEUM, pete ab illo salutem, & Salus tua ipse erit. Non quasi *Vers. 5.* „salutem extrinsecus, sed ut Salus ipse sit: „Ne rursus aliam ames salutem prater ipsum, sed quomodo habes in Psalmo: *Dic animae meae Salus tua ego sum Psal. 34.* „Quid ad te, quid tibi dicat ut se tibi det? „Vis ut det se tibi? Quid, si quod vis habere, non

430 ORATIO AD DEUM.

„re non vult ipse ut habeas, ut se tibi det!
 „Impedimenta removeret, ut intret ad te, &c.
 „Suis servat non terram, sed cœlum. Vi-
 „lius fortè aliquid dico, cùm dico, cœlum
 „sed se ipsum, qui fecit cœlum. Pulchrum
 „est cœlum, sed pulchrior est Fabricator
 cœli. Ita S. Augustinus. Ergo si ad O-
 rationem tuam aliud, quod, licet intentio-
 ne bonâ petis, tibi non dat, se ipsum tibi re-
 servat. Desideras quid ad salutem tuam, ipse
 novit, quid sit pro salute tua: ipse est Di-
 spensator salutis tuæ. Quidquid aliud præter
 ipsum in voto haberes, salus non esset. Sed
 forsan propter ipsum petis, quod petis? Si
 non potes habere, quod propter ipsum pe-
 tis, certus sis, quòd pro hoc habeas ipsum;
 quod tibi sufficiat. Sic & S. Paulus rece-
 pit: *Sufficit tibi gratia mea.* 2. Cor. 12. 9. U-
 bi gratiam tuam, ipsum habes.

Quòd ergo Orantem in petitione sua ali-
 quando Deus non exaudit, est, aut quòd
 non rectè, vel non ad bonum finem oret.
 Aut, quòd id, quod petitur, suo tempore
 dare velit: differt ex certo fine, ut tempore
 opportuno det. De utroque, ad illud Psal-
 mi: *Et tu das escam illorum in tempore opportuno,*
 optimè observat etiam S. Augustinus, cùm
 „sic ad Dominum loquitur: Prorsus, tan-
 „quam reficiens ægrotum in opportunita-
 „te, quando debet accipere, tunc das; &
 „quod debet accipere, hoc das. Nempe
 sicuti ægroti constituitur à Medico cibus
 vel medicina suo tempore, & cibus condu-
 cens corpori: Sic Bonus Dominus omnia
 disponit, & dat quod, & prout est ad bo-
 num animæ. Nunquam ergo instructuosa

Bona

In Ps. 144.
ad Ps.
15.

Bona Oratio, quæ semper bonum fructum reportat: sic enim DEUS nunquam gratis oratur.

Qualiter oratio nostra oportet sit constituta, ut Deo sit grata & nobis fructuosa, adverte ex illa amplius memorati *S. Augustini* descriptione: Oratio, inquit, est locutio cum Deo. Quando legis, Deus tibi loquitur: quando oras, cum Deo loqueris. Cum Deo in utroque tractas. Quàm ergo reverentem, devotum, circumspectum, collectum & humilem te in oratione servare oporteat, tractando in hoc negotio cum Summa, nempe Divina Majestate, facile ex hoc advertis. Ut bonam tuam reddas orationem, observa *S. Bernardi* hanc brevem Regulam: Sit, inquit, Oratio, quæ pro temporalibus est circa solas necessitates restricta: Sit oratio, quæ pro virtutibus est animæ, etiam ab omni impuritate libera & circa solum beneplacitum Dei intenta: Sit ea, quæ fit pro æterna Vita in omni humilitate, præsumens de sola (ut dignum est) miseratione Divina. *Serm. 5. in Quadrages. ad finem.*

Et hæc annotasse sufficit: fusiora enim tractare hîc mei instituti non est.

II. Duo singulariter oranda pro infirmo.

Quando oratura pro quodam infirmo requisivit à Domino, quid sibi magis placeret, ut oraret pro ipso. Ad quod Dominus: Duo tantùm verba devo-

432 ORATIO AD DEUM:

devota corde dic pro illo. *Primò*, ora
ut conservem illi Patientiam. *Secundò*,
ora ut singula momenta, per quæ pas-
surus est, perducam ad gratiorem lau-
dem meam & ad utiliore profectionem
infirmi, secundum quod Charitas ab æ-
terno præordinavit in corde meo pater-
no ad salutem ipsius infirmi. Et adjun-
xit Dominus: *Quoties hæc verba replica-
veris, toties augebitur meritum tam tuum,
quàm infirmi.* lib. 3. c. 73. ad fin.

Præter obsequium Charitatis corporale
(quod non negligas, ubi tibi est facultas)
etiam infirmo exhibes Spirituale, ut pro
ipso ores ad impetrandum ipsi prædictum
salutarem effectum. Monet Apostolus.
*Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem dili-
gatis.* Rom. 13. 8. Id est, nisi ut invicem
officia & obsequia Charitatis exhibeatis:
quod debitum semper vobis manet: quo
nunquam vos exsolvetis, nam verè, ut ait
„*S. Augustinus*, Charitas nos semper debi-
„tores tenet: Illa enim una est, & si quo-
„tidie redditur, semper debetur. Hoc de-
bitum maximè exsolvendum proximo in ne-
cessitate constituto: unde & obligat ad o-
randum pro ipso, ut Deus vel sublevet ne-
cessitatem, vel confortet in necessitate. Ideo
singularis Charitatis est, orare pro infirmis,
ob quam Orationem & Charitatem Deus
infirmo singulariter suâ gratiâ accedit, uti
observandum ex illo Apostoli: *Oratio fidei*
(id est, fidelis, quæ fideliter in Spe & Cha-
ritate

7^m Ps.
37. ad
v. 39.

itate pro infirmo peragitur : seu oratio fidelium in Ecclesia) *salvabit infirmum & alleviabit eum Dominus. Jacobi 5. 15.* Id est, salutem impetrabit, si non corporis, tamen certius animæ : & ad preces fidelium confortabit infirmum Dominus.

Nota etiam ex proposita doctrina. *Primò* Valde commendabilem apud Deum esse Orationem, quam pro invicem offerimus. Quare prædictus monet Apostolus : *Orate pro invicem, ut salvemini. Jac. 5. 16.* Est Charitatis summæ pro salute aliorum orare : & *Lib. 5. efficaciam singularis pro invicem orare. Un. Registrò de S. Gregorius : Preces, inquit, nostræ tandem Epist. celerius in Dominicæ Pietatis aurem subleventur, quando eas vicissim pro nobis fusas Charitatis ardor acuit. Et suam salutem promovet, qui pro alterius orat : imò ad majorem utilitatem provenit oranti. qui pro aliis, quàm si pro se solo orat. Communibus autem se adjungendo orationibus efficacius est, quàm insistendo privatis. Libentius, ut ait S. Augustinus, Sacrificium Orationis accipitur, cum in conspectu Misericordis Judicis proximi dilectione conditur : quare communibus & alternis plùs animus Orationibus, quàm singularibus aut privatis. Epist. 67.* 119.

Nota *Secundò* : Quòd Charitas & Pietas Divina præordinet nobis infirmitates & omnes adversitates ad nostram æternam salutem. Nam & ideo pius Pater corpus castigat, ut animam ad salutem disponat : adversitates mittit, ut animam curet. Medicus & Pater noster est. Medicus secatur, ut

436 ORATIO AD DEUM

curet. Pater castigat, ut filium, quem diligit, ad salutem servet. Verè, ut ait Apostolus, *tanquam filium se nobis offert Deus.* Hebr. 12. 7. Ergo Pater noster est: amemus disciplinam, quia in disciplina amat nos; *diligit enim, quem castigat.* Igitur ut filios exhibeamus nos, diligamus disciplinam Patris, patienter adversa ferendo; & operabitur ad animæ salutem disciplina, sicuti ad sanitatem corporis medicina. Ut igitur patiens ad voluntatem piissimi Patris patienter ferat suam infirmitatis & adversitatis disciplinam ad animæ suæ salutem, si amas stare in Charitate, fac Charitatem, & ora pro eo: ipsi & tibi procurabis Charitatis & referes æternitatis fructum.

III. Oratio Dominica habet Virtutem, & pio affectu dicta refert fructum Orationum omnium.

IN Missa, quam Dominus JESUS huic Sponsæ suæ in infirmitate ipse cantavit, cùm post *Sanctus*, quod Beatis. Virgo suavissimâ voce intonuit, omnes Sancti in reliquo subsequerentur dicentes: *Dominus Deus Sabaoth &c.* Summus Pontifex JESUS de solio suo imperiali exurgens videbatur cor suum beatissimum, quod in similitudine aurei altaris comparuit, propriis manibus elevando Deo Patri præsentare, semetipsum

ipsum tam ineffabili & inæstimabili modo pro Ecclesia sua immolare, quòd nullius creaturæ dignitas ad hoc comprehendendum valet saltem aliquatenus aspirare. In ipsa verò eadem horâ, quâ Filius DEI Divinum cor suum obtulit DEO Patri, pulsabatur campana ad elevationem hostiæ in Ecclesia. Sicque factum est, ut uno eodemque momento Dominus hoc perficeret in cœlis, quod per sacerdotis ministerium agebat Ecclesia sua in terris: ipsâ penitus ignorante, quænam esset, hora, aut quid cantaretur in Missa. Cumque anima in admiratione tam incomprehensibilis operationis Divinæ multum delectaretur, innuit ei Dominus, ut legeret *Pater Noster*, in Unione illa, quâ eadem Oratio in dulcissimo corde suo multo tempore fuit dulcorata & ad salutem omnium fidelium ex maximo affectu prolata. Quod cum illa legens compleisset, Dominus hoc ab ea gratissimè suscipiens, omnibus Angelis & Sanctis per talem ejus affectum donavit, quòd cum illo *Pater Noster* perficerent omne, quod unquam per aliquam Orationem perficere possent ad salutem totius Ecclesiæ, & etiam fidelium defunctorum. Hinc

438 ORATIO AD DEUM:

iterum innuit Dominus, ut oraret pro Ecclesia; cumque devotissimè orares pro omnibus generaliter & pro singulis specialiter, Dominus illam Orationem in Unione omnium Orationum & operum Sanctissimæ Humanitatis suæ universali Ecclesiæ communicavit cum tanto fructu, quantus unquam per aliquam Orationem potest obtineri, dicens: *Oratio ista, mihi modò per te oblata pro Ecclesia, erit ipsi incomparabiliter Salus salutum superabundans pro sui sublimitate, sicut dicitur Canticum canticorum. lib. 4. c. 62. post med.*

Hæc sublimissima Oratio, quæ verè est *Oratio orationum*, comprehendit in se omnia, quæ homo vel pro corpore, vel pro anima; pro tempore, vel pro æternitate à Deo Salvatore suo orare potest: & tantâ Virtute instructa est, ut præ cæteris apud Deum efficaciam habeat: non mirum; nam à *Dei Virtute* Christo constructa, & ab *Æterna Sapientia* Filio Dei Incarnato hominibus dictata est. Hinc meritò Ecclesia præceptis a se precibus, quæ statutis horis dicendæ, hanc Dominicam Orationem præponere & prius dicere, ac cum ea illas concludere ordinavit; ut ab ista etiam gratiam & efficaciam habeant. Unde & laudabilis ac fructuosa consuetudo tenetur, si Virtuosa hæc Dominica Oratio initium aliarum orationum faciat, prius dicendo.

Audia-

Audiamus de Virtute hujus Orationis *S.*

„ *Cyprianum* : Quæ vera magis , *inquit* , apud *Tract.*
 „ Patrem precatio , quàm quæ à Filio , qui *deOrat.*
 „ est Veritas , de ore ejus prolata est ? &c. *Domi-*
 „ Et cum ipsum habeamus apud Patrem Ad- *nica,*
 „ vocatum pro peccatis nostris , quando
 „ peccatores pro delictis nostris petimus ,
 „ advocati nostri verba promamus. Nam
 „ cum dicat , quia quodcumque petierimus
 „ à Patre in nomine ejus , dabit nobis ;
 „ quantò efficacius impetramus , quod pe-
 „ timus Christi nomine , si petamus ipsius
 „ Oratione ? Si ergo hanc Orationem pio
 „ affectu (uti oportet) coram Deo profers ,
 efficaciam habet ex se , & ex tua devotione
 amplius : imò sine devotione suspenditur
 Virtus Orationis , sed ex tuo defectu.

Hoc mihi porro pro hac Dominica Ora-
 tione benè advertendum venit, quòd petitio
 prima posita sit: *Sanctificetur Nomen tuum.* Ni-
 mirum , ut in omni petitione nostra primò
 honorem DEI respiciamus ; & quidquid
 à DEO petimus, sive pro bono corporis, si-
 ve pro bono animæ ; sive bonum tempo-
 raneum, sive æternum, tantum in istum fi-
 nem petamus, ut *Sanctificetur Nomen suum.* Sic
 enim Orans non tam pro suo bono , quàm
 pro Gloria DEI petita desiderat accipere, ut
 in illis honorificetur Deus ; Cujus laus &
 honor præ omnibus quærendus. Quod pro
 honore DEI non petitur, nunquam benè
 petitur. quidquid autem pro honore DEI
 petitur, semper benè petitur, & nunquam
 frustra petitur. Quod non petitur ad DEI
 laudem, nec in propriam potest venire salu-

tem. Unde ille dixit: *In DEO laudabo sermones meos* Psal. 55. 5. *In DEO laudas sermones tuos*, inquit hîc S. Augustinus, *ut in Deo lauderis sermonibus DEI.* Id est, si quæras honorem DEI, laudas DEUM; quærendo laudem DEI, laudaris à Deo, acceptis in omnibus es Deo: promissa sua, quæ repro-misit diligentibus se, etiam te expectant; quia fidelis es, non quærens tam tuum, quàm quòd suum est; nam & quod tibi quæris, propter ipsum quæris. Unde ad priora subdit: *Etenim, si quod in te DEI est* (quia accepisti à DEO) *honoratur à te, & tu factus à DEO, honoraberis in DEO, &c.* In DEO ergo laudabo sermones meos, quia ibi ipse est *fons sermonum verorum* (ipsa Veritas, quæ dictavit petitiones meas) *Sermones meos; quia sitiens accessi & bibi.* Nempe, quod pro honore suo desideravi, accepi; nec aliàs desiderassem, ut acciperem. Ideo quidquid peto, pro honore suo peto: quidquid accipio, pro honore suo accipio.

Sic ergo omnem petitionem tuam ad DEUM dirige, ut hanc ad omnem mente addas: *Sanctificetur Nomen tuum.* Nec aliud tibi fieri velis, quàm ut hoc fiat. Omnino fructuosam facies Orationem tuam.

Vide Devotio, Preces.

OTIUM

OTIUM SEU OTIOSI- TAS , OTIOSA.

*Continens se ab otiosis & inutilibus di-
ctis & factis, à multo malo servat animam
suam, & fructum magnum à DEO
reportat.*

PER illud Isaiaë 58. 13: *Si glorificave-
ris eum, dum non facis vias tuas, &c.*
Intellexit, quia qui præmeditando di-
sponit facta vel verba sua, & cùm nul-
lam in eis considerat utilitatem, conti-
net se ab his, quæ ei liberent, triplex
inde consequitur beneficium. Primum,
quòd datur sibi suavius delectari in
DEO, sicut dicitur: *Delectaberis in Do-
mino.* Secundum, quod nocivæ cogi-
tationes minùs prævalebunt contra il-
lum, sicut dicitur: *sustollam te super al-
titudinem terræ.* Tertium, quod in æ-
terna vita Filius DEI plenius præ cæte-
ris ipsi communicat fructum Sanctissi-
mæ Conversationis suæ, qua ipse nobili
victoriâ omni tentationi restitit & glo-
riosè vicit, sicut dicitur: *Et cibabo de he-
reditate Iacob patris tui.* lib. 3. c. 30. §. 4.

Anima ex toto DEO adhærens & Chri-
stum Dilectum verè imitans semper conabi-
tur fructuosis studiis & bonis conversationi-

bus esse intenta : ut ab eo, quem diligit, non abstrahatur ; ut cor suum conserveat Dilecto suo immaculatum & dignum habitaculum : ut ex bona conversatione sua etiam certius aliquando possit gaudere de fructu Conversationis Dilecti sui, quam in terris fructuosè egit pro salute nostra. Ita omnino gaudebit beneficijs propositis. Audi consilium Prophetæ pro fructuosa conversatione tua : *Indicabo tibi, ô homo, quid sis bonum, & quid Dominus requirat à te : Utique facere iudicium, & diligere misericordiam, & sollicitum ambulare cum DEO tuo.* Michææ 6. 8. Monet, ut semper sis intentus operibus bonis, vel in causa DEI, vel animæ tuæ, vel pro bono proximi tui : ut nempe semper virtuosa, & nunquam otiosa agas. Observa quòd dicat : *Ambulare cum DEO tuo* : ut nunquam ad vana & otiosa redimittas, ne à DEO tuo te dimittas. Iterum, quòd dicat : *Sollicitum ambulare* : ut omnino cures ne aliquando conversatio tua cum DEO tuonon sit : non erit cum DEO, si non sit ad gloriam DEI ; nec tu eris cum DEO, si in illis te occupes, quæ DEI non sunt : nec ipse intendet tibi, si tu non intendis ipsi. Cum DEO tuo semper ambulabis, si bene semper conversaberis. *Quid querit à te*, ait S. Bernardus, *qui tantâ sollicitudine quasivit te, nisi te sollicitum ambulare cum DEO tuo ?* Non igitur aliud agas, quàm quod pro te requirit ut agas ; & quod agis, fac sollicitè agas, ut sollicitè ambules cum DEO tuo ; & semper sollicitus in ijs, quæ DEI sunt. Tibi sollicitus es, si sollicitè ambulas : Tibi fructuo-

sus

Serm.
2. de
Pente-
coste,

OTIOSITATIS MALUM. 443

sus es, si ad honorem DEI semper fructuosis intendis: tibi verò perdis, quidquid de tempore perdis.

Adverte ergo & conclude è contra ex prædictis beneficiis tria mala, quæ obveniunt otiosa sectanti. *Primum*: Quòd defraudetur internis solatijs Spiritus ac gustu spiritualis refectionis animæ: Nam *animalis homo* (qui sensualibus intendit) *non percipit ea, quæ sunt spiritus DEI.* 1. Cor. 2, 14. Cum Spiritualia amplius anima non percipit, deficit: non percipit; quia intendendo alijs, quæ vana sunt, gustum spiritus perdit: nihil enim Veritati (quæ cibus animæ) cum Vanitate *Alimentum gratiæ cælestis*, inquit S. Ambrosius, *non impertitur otiosis.* Lib. 6. in Luc. c. 9. *Secundum*: Quòd noxiæ cogitationes facilè se ingerant animæ otiosis intendenti; Quòd & talem hostis malignus citius per aliquam malitiam captiver. Unde illud: *Multam malitiam docuit otiositas.* Eccli. 33. 20. Quare meritò S. Bernardus: *Fugienda otiositas mater nugarum, noverca Virtutum.* Ubi virtutes, & merita deficiunt. *Confer. der. lib. 2. c. 138* Nutrimentum Virtutum est bona conversatio. *Tertium*: Quòd otiosis intendens non possit gaudere meritis conversationis Christi. Quia Christus in omni actione sua semper est operatus salutem nostram: nunquam otiosus; nam semper *pertransit* *benefaciendo*: Sic & nos in omni actione nostra vult intendamus & operemus salutem nostram. Planè non dignus meritis Christi, qui suis, benè conversando, non accedit. Salutare in hoc est monitum S. Cypriani: *Converse-*

*Tract.
de Orat.
Dom.*

mur quasi templa DEI, ut DEVM in nobis consisteret habitare. Nec sit degener actus noster à Spiritu & qui Cœlestes & Spirituales esse cœpimus, non nisi Spiritualia & cœlestia cogitemus & amemus. Jam verò Spiritualibus & cœlestibus intendit, ac sibi fructuosè agit, qui honestis ad Gloriam DEI intendit; etsi etiam corporalia ac temporalia sint.

Ergo meritò concludit Sapiens: Qui seclatur otium, stultissimus est. Proverb. 12. 11. Omnino nam perdendo tempus, omne bonum, imò se perdit. Indulget tibi Deus hoc tempus vel ad pœnitentiam agendam, vel ad dignos fructus pœnitentiæ faciendos, vel ad coronam æternam augendam: ad hoc ergo te & tempus applica.

Vide Exercitia Spirit. Opera bona.

PASSIO DOMINI.

I. Quàm grata Domino Passionis sue grata memoria.

R Espectu indignitatis suæ, dum quâdam vice quasi deficientibus viribus meritorum, in via, quâ in Spiritu ad Dominum properabat, decumberet: Dominus benignissimâ suâ pietate inclinatus ad eam dixit: Ex jure legis matrimonialis decet, ut ubicunque Regina decubuerit, Rex ad eam visendam properet. Per quæ verba intellexit, quod Dominus ex pietate sua videtur sibi

sibi tantum teneri animæ, quæ passionis suæ memoriam cum devotione promodulo suo frequentat, quantum Rex tenetur Regina lege matrimoniali. Nam cognovit se illam dignantissimam visitationem proinde meruisse, quod in feria sexta studebat recolere Dominicam Passionem. Et intellexit, quod quicumque tepesceret in devotione, semper tamen benignus respiceretur à Domino, si Passionis suæ memoriam non omitteret celebrare. *lib. 3. c. 39. per tot.*

Vis proficere in devotione, sæpius te exerce in Passionis Dominicæ meditatione: inde enim pleræque Sanctæ animæ suum hauserunt Spiritum & sumpserunt profectum: nam inspectâ immensa Charitate CHRISTI (quæ maximè relucet de sua Passione) etiam ad Charitatem sunt succensæ. *Incentivum maximum Amoris*, teste S. Bernardo, *est Incarnationis & Passionis Christi Meditatio*. Nec certò quid gratius Domino, quàm gratè recognoscere suam in nos de Passione sua reludentem immensam Charitatem, eamque sæpiùs mente revolvere.

Vis, ô anima, etiam Dilectus dignetur ad te venire & intra te commorari, ad gratam memoriam Passionem ejus sæpiùs revoca, ut in hac te veram dilectam ipsi probes; veniet certò, & mansionem gratam apud te faciet; unde & tu cum illa dicere possis: *Fasciculus Myrrhæ Dilectus meus mihi inter ubera mea commorabitur. Cant. 1. 12.* Pulchrè ad hoc

*Serm.
29. de
diver-
sis.*

*Serm.
2. in
Cena
Dom.*

hoc observat prædictus *S. Bernardus* (vel quis
„ quis est Author) Inter ubera, *inquit*, est
„ cor. Et ubi est cor, ibi dilectio: & ubi
„ dilectio, mansio. *Vnde dein prosequitur?*
„ Novit autem, quicumque rectè sapit, quan-
„ tum Christianæ pietati expediat, quantum
„ DEI servum deceat, Sacrosanctæ Passio-
„ nis ipsius fidelius recolere beneficia, ad
„ fruendum suaviter in conscientia, ad re-
„ condendum plenius per imitationem in
„ memoria. Quare ejusdem salutare mo-
„ nitum: Sit meditatio nostra CHRISTUS,
„ & hic Crucifixus. Ipsum ponamus signa-
„ culum super cor, singnaculum super bra-
„ chium nostrum. Ipsum amplectamur bra-
„ chiis quibusdam vicariæ dilectionis, ipsum
„ sequamur studio piæ conversationis. Hoc
„ enim iter, quo ostendatur & nobis ipse,
„ qui est Salutare DEI.

*Serm.
1. de
Verbis
Esaie
Proph.*

Hunc ergo Dilectum fasciculum, ô ani-
ma, reconde ad intima cordis tui, quò tibi
intimius etiam sapiat dilectio ejus, ejusque
suavitatem dulcius in mentem erucentes, tibi
ad salutis incrementum, ipsi ad gratam odo-
ris in memoriam evaporationem.

II. *Exercitia de Passione Domini præ cæteris animæ fructuosa.*

Item aliâ vice circa Passionem Domi-
nicam mentem gerens occupatam
intellexit, quòd quando aliquis rumi-
mationes vel lectiones de Domini-
ca Passione, in infinitum majoris hoc
Virtutis esse, quàm de cæteris exercitijs.

Quia

Quia sicut impossibile est aliquem trahere farinam & pulverem nullum contrahere ; sic esse non potest , ut aliquis cum devotione etiam parva Domini-
cæ intendat Passioni & nullum inde fructum percipiat. Et etiam cum legis aliquis de Passione , ad minus habilitat animum ad suscipiendum fructum , in tantum , quod magis est fructuosa intentio talis hominis , qui frequentat memoriam Passionis Christi , quam plures intentiones alterius rei , cui nulla cura est de Passione Domini. Ergo studeamus frequentius de Passione Christi aliqua ruminare , ut ipsa efficiatur nobis mel in ore , melos in aure , jubilus in corde. *lib. 3. c. 41. §. 2.*

Iste textus ferè cum priori coincidit : ideo & priora annotata æquè ad hunc reducenda & observanda. Sed singulariter hîc nobis commendatur , ut nobis familiare sit , libenter de Passione Domini loqui , audire , legere , & meditari. Quare nil habeto , ô anima , familiarius , quam exercitium in Passione Domini : non poterit esse , ut inde non accendaris ad maiorem Charitatem & devotionem.

Vocat Sponsa , uti supra adduximus , Dilectum suum *Fasciculum Myrrhæ* , ob amarissimam Passionem propter se copiosè toleratam : & hunc Fasciculum ad gratam memoriam intra se semper retinere velle promittit. Merito ;

Serm.
43. in
Cant.
circa
med.

ritò ; nam Sponsa non esset , si ad cordis ha-
bitaculum Sponsum non admitteret & vi-
caria Charitate eum non foveret ; & in ea
Charitate , quâ eam dilexit. Unde quia o-
mnis anima in opere salutis amata omnem
ad hanc gratitudinis vicem adhortatur &
„ Bernardus : Tu quoque , inquit , si sapi-
„ Sponsæ imitaberis prudentiam , atque
„ hunc Myrrhæ tam charum fasciculum de
„ principali tui pectoris , nec ad horam pa-
„ tieris avelli , amara illa omnia , quæ pro te
„ perculit , semper in memoria retinens &
„ assiduâ meditatione revolvens : quò pos-
„ sis dicere & tu : Fasciculus Myrrhæ Dile-
„ ctus meus mihi , inter ubera mea commo-
rabitur. Quàm familiaris ipsi fuerit in Pas-
sione Domini exercitatio brevi ad priora
„ subjungit : Hæc meditari , ait , dixi sa-
„ pientiam , in his mihi justitiæ perfectio-
„ nem constitui , in his plenitudinem scien-
„ tiæ , in his divitias salutis , in his copias
meritorum &c. Et hanc tibi exercitatio-
nem redde familiarem , & tibi salutarem in-
de hauries fructum.

Sit & tua sublimior hæc Philosophia , scire
IESVM & hunc Crucifixum. Inde planè ad sa-
lutem sapere disces.

III. Sexta feria , quæ Passione Domi-
ni est sacrata , exigat à Christianis
gratam hujus Charitatis
memoriam.

Feria sextâ quadam cum dies jam de-
clinaret ad vespereum , ista respiciens
imagi-

imaginem Crucifixi, inde compuncta
 dixit ad Dominum: Eia dulcissime
 Creator & Amator meus, quanta &
 qualia tu pro salute mea hodie pertulisti,
 quod ego infidelissima vilipendens, sic
 diem istum aliis occupata præterivi,
 quod hâc die ad memoriam non revo-
 cavi, quid tu æterna Salus pro me sis
 passus singulis horis, & tu Vita vivifi-
 cans omnia amoris mei sis mortuus.
 Ad quod Dominus illi de Cruce respon-
 dit: Quod tu neglexisti, hoc ego pro te
 supplevi: nam singulis horis ego colle-
 gi in cor meum, quod tu debuisti reco-
 luisse in corde tuo, & exinde tam nimia
 plenitudine intumuit cor meum, quod
 cum magno desiderio expectavi horam
 istam, ut mihi fieret hæc intentio de te:
 & cum illa nunc offerre volo Deo Patri
 meo totum, quod ego per diem pro te
 supplevi, quia sine tua intentione non
 posset tibi tam salutiferum esse. In hoc
 igitur notari potest fidelissimus Amor
 Dei erga hominem, qui per illam solam
 intentionem, quâ homo cogitat sibi es-
 se molestum, quod neglexit, emendat
 Deo Patri & supplet omnem defectum
 ejus altissimo modo, pro quo jure lau-
 det eum omnis homo. *lib. 3. c. 41. ab*
init. Duo

Duo ex hoc textu notanda obveniunt.
Primum : Quod anima , quæ dolet neglexisse aliquod exercitium pietatis , quod libenter fideli Amatori suo JESU , ex affectu gratitudinis & amoris peregisset in laudem ipsius , recipiat hunc ab ipso favorem , ut ipse hunc defectum benignè suppleat , & fidem recognitionem pro actuali obsequio , quod neglectum , acceptet. Tantum ergo in tuis defectibus recognosce humiliter & dolenter tuam negligentiam , supplebit certo Benignissima Pietas JESU , quæ pro culpa totius mundi aliquando piissimè satisfecit in Cruce.

Secundum : Quam laudabilis ab antiquis sit observantia , *Feriam Sextam* venerari gratâ memoriâ in piis exercitiis amorosæ Passionis Dominicæ ; nempe quia in ea Benignissimus Salvator noster operatus est salutem nostram per passionem & mortem suam , ac homo in ea quasi recreatus est. Anima quæ grata & devota est Dilecto pro se Crucifixo , Amori suo , non intermitteret singularibus internis & externis exercitiis venerari hanc sacram feriam. Si non frequentius aliàs , saltem hac feriâ attentius te ad hanc Charitatem recolligas , ut menti tuæ illud S. Ignatii Martyris ingeras : *Amor meus Crucifixus est.*

IV. *Valdè Domino gratum est exercitium orandi expansis brachiis in honorem Crucifixionis suæ.*

Dixit ad Dominum : Eia doce me , Doctor optime , unum saltem factum ,

Etum, quod specialiter in memoriam
 Passionis tuæ possumus perficere? Re-
 spondit Dominus: Hoc ergo accipe,
ut orantes expansis brachiis formam meæ Pas-
sionis Deo Patri prætendatis pro emendatione
universalis Ecclesiæ, in Unione illius amoris,
quo ego in cruce manus expandi. Et illa:
 Si quis hoc facere vellet, oporteret eum
 angulos quærere, eò quòd iste modus
 non habetur in usu. Ad quod Domi-
 nus: Hoc ipsum studium quærendi angulos
 mihi complaceret, & opus illud exornaret,
velut gemmæ monile perornant. Et adjecit
 Dominus: Si quis hoc in usum duceret,
 quod palam expansis manibus orans nullius in
 hoc contradictionem expavesceret: ille tan-
 tum honoris mihi exhiberet, quantum ille Re-
 gi defert, qui eum solemniter inthronizat.
 lib. 4. c. 16. post med.

Tria hîc nobis à Magistro commendan-
 tur. *Primum*: Quàm ipsi gratum suam San-
 ctam Passionem in Crucifixione venerari per
 imitationem expansis brachiis preces ad
 ipsum fundendo. *Secundum*: Ut hoc exer-
 citium, si aliàs publicæ consuetudinis non
 est, in occulto magis fiat. *Tertium*: Qui
 autem suo exemplo & ædificatione etiam a-
 lios ad hoc pium exercitium induceret, sin-
 gulari apud ipsum recommendatione se red-
 deret dignum.

Ad *Primum* ergo observa: Si quæ majora

corporalis mortificationis non vales, ad minus hoc pro facultate tua Crucifixo Dilecto tuo in gratitudinem saepius offerre ne negligas. Sed & in hoc meditare, quomodo Amori tuo JESU toto cordis affectu crucifixus fias ac maneat; quò possis & tu dicere: *Christo confixus sum cruci. Vivo autem iam non ego: vivit verò in me Christus.* Galat. 2. 19.

Ad Secundum: Ut tua privata devotionis externa exercitia non facile in publicum producas; semper ea magis in abscondito agas ac teneas: *Et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.* Matth. 6. 6. Deprædari desiderat, inquit S. Gregorius, qui thesaurum suum publicè portat in via. Deprædari non vis, cave ne unquam tuis bonis operibus sic compareas coram hominibus, ut velis videri ab illis. Quò minus respiceris in tuis actionibus ab hominibus, magis te DEUS in tua intentione respicit; qui non tam actioni, quàm intentioni nostræ intendit.

Ad Tertium: Si quod bonum opus necessariò in publico agendum: vel etiam ad inducendum bono exemplo proximum in pium aliquod opus ex proposito proprium opus in publicum proferatur; tunc ad consilium memorati S. Gregorij, sic opus sit in publico, quatenus intentio maneat in occulto: ut & de bono opere proximis præbeamus exemplum, ut tamen per intentionem, quâ Deo soli placere quærimus, semper optemus secretum. Is solùm Deo placet, qui actione sua soli Deo placere quærit. Si quæris de opere tuo non placere homi-

Hom.
9. in
Evang.

Vbi
sup.

hominibus, sed eo ædificare homines pro gloria Dei, bene agis in publico, & Deo places. Hoc est, quod alias docuit Magister noster. Sic, inquit, luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona & glorificent Patrem vestrum, qui in celis est. Matth. v. 16. Sed verò, si fragilitati tuæ metuis vanam gloriam, potius securitati conscientiae consulas, quam externâ actione alios ædificare studeas: & maxime si spiritu adhuc minus instructus & non solide fundatus sis, tale non præsumas. Cum Obedientia ad aliquod publicum te demandat & dirigit, securius pergis, quam præsumptione propriâ.

V. Eruditio fidelissima Christi, quomodo passio sua ab anima fidei sibi ad salutem sit applicanda in actionibus moralibus.

ALiâ vice dum in die sancto Parasceves circa memoriam Dominicæ Passionis suavius afficeretur, vicemque Amoris Dilecto ex intimo cordis affectu rependere desideraret, dixit ad Dominum: Eia doce me, ô Unica Spes & Salus anima mea, quomodo tibi pro tua amarissima mihi que saluberrima Passione saltem aliquam possim reddere vicem. Ad quod Dominus: Si quis alienum sensum sequitur & non suum, ille mihi captivitatem, quâ hora matutinali captus, ligatus, multisque inju-

riis affectus sum pro salute humana, & rependit.

Captives ergo sensum tuum in obedientiae subjectionem, gratam semper rependes vicem Servatori tuo Benevolentissimo pro captivitate sua, in qua fuit initium Obedientiae suae; nam ad hoc captus est, ut subiret Obedientiam sibi propositam usque ad mortem Crucis.

Qui verò humiliter culpabilem se reddit, Iudicium, quo horâ primâ multis falsisque testibus accusatus & morti adjudicatus sum, mihi recompensat.

Humiliter semper tuos recognoscas defectus & culpas: ac æquè humiliter & mansuetè portes injurias tibi illatas: Veneraberis Humilitatem ac Mansuetudinem benignissimi Salvatoris tui, in gratam memoriam suae injuriosae accusationis; qui in ea obmutuit tanquam agnus coram tondente se. Isaiaë 53. 7.

Qui autem sensus suos continet à delectabilibus, flagella, quæ sustinui horâ Tertiâ, mihi rependit.

Inquit Apostolus: *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitis & concupiscentiis ejus. Galat 5. 24.* Isti venerantur flagella Domini, & gratam reddunt vicem pro flagellatione sua. Ut igitur & tu veneris Dominum in flagellis suis, carnem tuam mortifica, subtrahendo ei noxias voluptates. Unde ad nos monitum prædicti Apostoli: *Mortificate membra vestra, quæ sunt super*

super terram. Coloss. 3. 5. Et hoc est, quod idem de se & omnibus Christi fidelibus adstruit: Semper mortificationem IESU in corpore nostro circumferentes. 2. Cor. 4. 10.

Et qui se subdit dyscolis Prælati, spineam coronam mihi alleviat.

Monet S. Petrus: *Servi subditi estote in omni timore Domini, non tantum bonis & modestis, sed etiam dyscolis. Epist. 1. c. 2. v. 18.* Nempe patienter ferendi Superiores duriores, eorumque Obedientia, licet austerior, humiliter & patienter portanda. *Imposuisti homines*, inquit Psalmista ad Dominum, *super capita nostra. Psal. 65. 12.* Et quia Deus imposuit, quantumcunque graveris rigore disciplinæ & obedientiæ, patienter & humiliter feras. Quia etiam, ut ait Apostolus, *non est potestas nisi à Deo. Rom. 13. 1.* Æque in dyscolo Superiore reverere Deum, eique obedi tanquam Deo, cum non præcipit, quod est contra Deum. Et in hoc rependes gratitudinis vicem Christo Capiti tuo pro te spinis coronato. Noli, *ut monet S. Bernardus*, sub Capite spinis coronato esse membrum delicatum.

Qui verò læsus primus ad pacem humiliatur, Crucis mihi bajulationem restituit.

Et monitum Apostoli ad omnia membra Christiana: *Alter alterius onera portate. Galat. 6. 2.* Item: *Noli vinci à malo; sed vince in bono malum. Rom. 12. 21.* Stude paci, supportando defectus proximi, & vicisti: quâ victoriâ solum veram pacem tenebis. Ille Victor est, qui læsus non lædit, & in-

super lædenti benevolus est. Si sic Victor es, Simon Cyrenæus es, qui Crucem portare Dominum adjuvat; ac pro labore gravis bajulationis suæ gratum te exhibes.

Si quis etiam supra posse se extendit ad opera Charitatis erga proximum, extensionem, quâ horâ Sextâ in cruce acriter distentus sum, mihi rependit.

Quid affixit Dilectum nostrum Cruci? Amor. Expansis brachiis totus se in nos nunc pandit Amor suus. Piè & affectuosè
„ S. Augustinus de hoc fidelissimo Amatore nostro: Caput, inquit, habet inclinatum ad osculandum, brachia extensa ad amplexandum, totum corpus expositum ad redimendum. Pro amore suo; quod te tantum amaverit, non aliud à te requirit, quàm, ut etiam ames; & Ipsum ames in proximo tuo. Sicut se totum impendit tui amore pro salute tua, ita vult toto cordis affectu te impendas in Charitate proximi, ut studium tuum sincerè sit extensum in opera Charitatis erga proximum, & in Charitate ad omnes. Sic enim ab ipso habes: Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. Joan. 15. „ 12. Ac si apertè dicat, ait S. Gregorius: Ad „ hoc amate, ad quod amavi vos. Id est; Propter hoc, quod amavi vos, & invicem amate vos, ut vicem dilectionis in Charitate proximi mihi rependatis. Ingratus es, ô Christiane, si in proximo dilectionem Christo non refundis.

*Lib. de
S. Vir-
ginie.*

*Hom.
27. in
Evang.*

Qui etiam non fugit gravamen contumelia, vel tribulationis, ut proximum retrahat à culpa,

*à culpa, mortem meam mihi rependit, quam
pertuli horâ nonâ pro salute humana.*

Dixit consilium malignantium contra
Benignissimum Salvatorem nostrum : *Mor-
te turpissimâ condemnemus eum.* Sap. 2. 20. Sed
certò non fuit (quod nec potest esse) consi-
lium contra Dominum : nam hæc mors fuit
ad consilium Domini, quia propter salutem
nostram : sed & *oblatus est, quia ipse voluit ;*
Isa. 53. 7. Etsi ad turpissimam mortem
J E S U S Dilectus noster lucratus est nos
contumeliis, tribulationibus, passione suâ
ac ipsâ turpissimâ morte Crucis. Non fu-
gies tribulationes, non abhorrebis contu-
melias, si amore J E S U zelabis & quæres
salutem proximi : nam & apud potentem
Amatorem nostrum contra ista prævaluit
Charitas, qui etiam propter nos sustinuit
opprobrium. Amor vincit omnia. Nec
mors separabit verè diligentem à Charitate Dei,
quæ est in Christo Iesu. Rom. 8. *Grata ignomi-
nia Crucis ei, ait S. Bernardus, qui Crucifixo in-
gratus non est.* Si lucratus es fratrem tuum
ad vitam, Mortem Domini, quæ Vita no-
stra est, gratè veneratus es ; qui ipse etiam
*proposito gaudio sustinuit crucem, confusione con-
temptâ.* Hebr. 12. 2, *Quæsiuit denique mor-
te suâ vitam nostram.*

*Qui autem conviciatus humiliter respon-
det, me quasi de Cruce deponit.*

Habes præter doctrinam verbi etiam
exemplum Benignissimi Magistri nostri, de
quo S. Petrus : *Qui, cum malediceretur, non
maledicebat.* Epist. 1. c. 2. v. 23. *Quin, &
ad omnia convicia, ad omnes calumnias &*

In Ps.
37.

„injurias tacuit. Quare *S. Ambrosius* : Ad
 „ejus (*nempe Christi*) similitudinem atque
 „imaginem justus suæ Vitæ cupiens insti-
 „tuta formare , accusatus tacet , læsus re-
 „mittit , dissimulat laceffitus & non aperit
 „os suum , ut illum imitetur , qui sicut
 „agnus ad victimam ductus non aperuit os
 „suum. Docuit nos suo exemplo Humili-
 tatem & Mansuetudinem, Humilitatem ta-
 cendo, Mansuetudinem respondendo: Un-
 de dixit : *Discite à me, quia mitis sum & humi-*
lis corde. Matth. 11. 29. Qui in his imitatur,
 bonus discipulus comprobatur ; verè fidelis,
 uti ille (*Ioseph ab Arimathea*) qui eum de-
 posuit de cruce & sindone involvit. *Marci*
15. 46. Ingratitudo quasi de novo Chri-
 stum cruci affigit ; sed gratitudo deponit :
 ideo gratus es , si mansuetus & humilis es
 ad proximum te conviciantem ; si injurias
 & calumnias humiliter suscipias ac mansue-
 tē portes : nam Humilitate & Mansuetu-
 dine solvis Christum de Cruce, qui etiam
 te propter gratitudinem tuam absolvet à
 morte æterna.

*Qui verò proximum sibi præfert, reputans
 ipsum majori honore, vel commodo, aut alio
 bono se digniorem : ille sepulturam mihi re-
 pendit. lib. 4. c. 26. post med.*

Qui aliquando corpore exanimato fuit
 reconditus in sepulchro , nunc Spiritu suo
 vult recondi in corde nostro : nempe Dile-
 ctus animæ nostræ vult requiem in corde
 nostro. Corpus habuit usque in triduum
 suam requiem in sepulchro , nunc anima
 Christi

Christi suam requiem quærit in corde humili : ibi enim Christus invenit suam requiem , ubi anima suam habet : Ubi ergo ? In corde per humilitatem ; sic enim promissit illis , qui ab ipso discerent esse humiles corde : *Et invenietis requiem animabus vestris.* Bona ac laudabilis est externa Humilitas corporis ; sed nisi hæc fundata sit in interna cordis , apud Deum non est commendabilis : interna mentis , quâ homo omnibus se viliores reputat , fundat in nobis & parat Christo requiem : & hæc paratâ requie gratissimâ suavissimè in te Christus requiescet , qui humilia semper eligit receptacula.

Assequere ergo , ô anima , hanc saluberrimam doctrinam Amantissimi Domini ac Magistri tui , solatium & fructum magnum capies ac reportabis. Nil Domino dulcius & tibi salubrius , quàm in omnibus difficultatibus & adversitatibus tuis grata Passionis suæ memoria, earumque ad suam Passionem pia applicatio.

VI. *Compassio Christo Patienti grata & nobis fructuosa.*

AD amorosam compassionem, quam semel persensit in corde suo de amara Passione ejus , Dominus ad eam : *In eodem amore , quo ego tempore mortalitatis meæ , omnem anxietatem , tribulationem & amaritudinem Passionis & mortis pertuli in corpore meo pro salute humana , etiam nunc cum jam immortalis sim effectus , hodie eas-*

dem sustinui in corde tuo, quod toties ex intima compassione anxietatum & amaritudinum mearum medullitus est commotum & penetratum in salutem veram omnium salvandorum. Vnde & per hanc compassionem (quæ mihi per diem illum compassa es) do tibi omnem fructum meæ venerandæ Passionis & pretiosæ mortis, in augmentum tuæ beatitudinis sempiternæ. Et hunc honorem cordi tuo sic mihi compasso superaddo, quod ubicunque adoratur lignum crucis, quod mihi ad supplicium inserviivit, simul cum illo anima tua suscipiet fructum intimæ compassionis, quam mihi per diem hunc exhibuit. lib. 4. c. 25. post med.

Adverte ad istum textum *Primò* : Quòd Compassio una sit Interna, alia Externa. Interna est, quâ anima amoroso intimo dolore compatitur Dilectissimo Salvatori, quòd tam gravia, tam amara, tam indigna pro se passus sit. Externa, ubi adversitates, tribulationes & gravamina sibi undecunque obvenientia, amore Dilecti sui Patientis patienter tolerat & æquo animo portat, eaque in gratitudinem pro sua Passione ipsi offert, atque cum eadem intimè unit: quæ externa Compassio sic etiam ad internam reducitur, & de ejusdem fructu participat.

Adverte *Secundò* : Quòd & alia verè & syncerè compatiens anima eodem de sua pia compassione possit gaudere fructu, quo beatificata est Dilecta hæc anima : nempe
omni

omni fructu Passionis & Mortis Domini, ad æternæ beatitudinis suæ augmentum. Hinc, quoties verè compatitur, etiam toties sibi augmenter fructum gloriæ. Et quæ in Compassione non fuerit, neque in conglo- rificatione futuram.

Adverte *Tertiò* : Quòd Dilectus animæ nostræ, licet jam impassibilis, tamen per nos in corde nostro compatienti, amoris affectu sentiat quasi illos dolores, quos tempore suæ Passionis persensit : atque eodem amore eos sustineat, quo tunc susti- nuit : ac si per Charitatem quasi denuò vul- neretur; & hoc quoque in salutem salvan- dorum.

Compatere ergo, ô Anima Christiana, pio affectu, affectuosissimè Dilecto JESU tuo de sua Passione in corde condolendo. Compatere & opere, adversa amore ipsius patienter ferendo : gratam te reddes, fructu Passionis gaudebis, & æternâ Beatitudine, ad quam sanguine Christi es redempta, di- gnam te facies : Si enim, ut ait Apostolus, *compatimur & conglorificabimur. Rom. 8. 17. Si socij passionis & consolationis erimus. 2. Cor. 1. 7.* Certa & sicura est expectatio promissæ beatitudinis, ubi est participatio Domi- nicæ Passionis, ait *S. Leo Papa Serm. 9. de Quadrages.*

VII. *Medium leniendi dolores Patien- tis IESU, ab ipso traditum.*

Apparuit ei Dominus Jesus in tali dispositione, quâ ad statutam est flagel-

flagellatus, stans inter duos lictores vin-
ctus: quorum unus videbatur eum cæ-
dere spinis, alter verò flagello nodo-
so. &c. Tunc adversus ad illam dixit:
Nonne legisti scriptum de me: *Vidimus*
eum tanquam leprosum &c. Isaia 53. Ad
quod illa: Eia Domine, unde nunc le-
niri posset tam acerbus dolor tenerrimæ
faciei tuæ? Cui Dominus: *Si quis per-*
tractans Passionem meam devoto corde per a-
morem compungeretur, & in tale charitate
oraret pro peccatoribus: illius cor esset mihi
emplastrum suavissimum, quo omnis dolor ille
leniretur. lib. 4. c. 15. post med.

Recogitate eum, monet S. Paulus, qui ta-
lem sustinuit à peccatoribus adversus semetipsum
contradictionem. Hebr. 12. 3. Nempe revo-
cate in memoriam, quæ & quanta Christus
à peccatoribus pro peccatoribus passus sit.
Sed & recogitate, ô bonæ animæ, qualem
adhuc à peccatoribus sustineat contradictio-
nem, qui peccatis peccata addunt & ingrati
renovant vulnera ejus, & suam prolongant
iniquitatem. Tu verò fac charitatem, ut
ores pro illis, quò à peccatis desistant & ad
bonum convertantur: unde non tantum ipsi
salventur; sed & Salvator noster, qui semel
pro peccatis nostris passus, in gratam reco-
gnitionem suæ Charitatis à te recipiat bene-
ficio; ne tantum amplius ab illis non vul-
neretur, sed & prius accepta leviantur vul-
nera, & Charitatis emplastro gratè conte-
gantur.

gantur. Ipse semel pro peccatoribus mortuus est, jam non moritur amplius, sed in ea Charitate nunc ores, ut peccatores propter ipsius mortem vivant. De hac Charitate ipsi gratus eris; & illis impetrando, tibi gratiam impetrabis. Planè Caritas Christi urget nos, ut Charitatem pro Charitate rependamus.

**VIII. Christus patiens est nobis norma
& forma ad mortificationem, Patien-
tiam & Mansuetudinem.**

QUærens illa à Domino, quomodo opera bona possent in memoriam Passionis ejus perfici? Respondit Dominus: *Vt omnia, quæ facitis in jejuniis, vigiliis cæterisque regularibus disciplinis, faceretis in Unione Passionis meæ. Et quando-
cunque ab aliqua re abstineretis in visu, auditu, verbo, aut similibus, semper illud offerretis mihi in Unione illius amoris, quo ego omnes sensus meos continui in Passione meâ: licet enim vel unico intuitu potuissem terruisse omnes mihi adversantes, vel unico verbo convicisse falsi omnes mihi contradicentes: ego tamen, tanquam ovis, quæ portatur ad victimam, inclinato humiliter capite, oculisque depressis in terram, coram iudice non aperui os meum ad respondendum vel unicum excusationis verbum contra tot falsas querimonias mihi objectas.* lib. 4. c. 16. circa med.

Omnia

Serm.
2. de
Pass.
Dom.

Omnis Christi actio est nostra instructio: *Christus passus est pro nobis*, inquit Apostolus, *vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia* „ *eius.* Quapropter S. Leo: Erigamur ad „ *eum*, qui pulverem abjectionis nostræ „ *corpus fecit gloriæ suæ*: & ut resurrectionis „ *eius mereamur esse consortes*, Humilitati & Patientiæ ipsius per omnia congruamus. Ut proberis, ô anima, fidelis Sponsa Christi Dilecti tui, adhærebis vestigiis eius in Humilitate, Mansuetudine & Patientia; ut & tu, qualem ipse amat, inveniaris Humilis, Mansueta, Patiens. Charitas te facile in hæc vestigia inducet. *Pulchri* certò erunt *gressus tui* cum exactè sequeris: & tu tota pulchra (qualem te desiderat) comparebis Sponso tuo.

Cave ergo, quæ jam infixisti pedes in vestigia Dilecti tui, aliquando vagari incipias sensibus tuis externis, ut vel aliquantulum à Dilecto declines; quia facile ab amore deficies, (minùs enim diligit, quæ sensibus mortificata non est) quod tibi sine periculo pleni defectus non erit. Contine sensus ab otiosis & vanis & hoc amore Dilecti tui pro te mortificati; quo te ipsi gratiosorem reddas, & ipse te gratiosius respiciat, cum ipso conformior eris. Vivax es anima, quæ sensibus externis mortificata es, & inde gratiosa.

Cura etiam, quo te magis ad beneplacitum Dilecti exhibeas, ut labores & mortificationes tuas, siue voluntariè assumptas, siue aliunde provenientes, non tantùm verâ Charitate informes; sed etiam intentione tuâ

euā in Vinculo Charitatis, laboribus, mortificationibus ac Passionibus Christi Dilecti tui adunias: erunt Domino magis grata & tibi ad meritum & salutis augmentum efficaciora; quia simul Virtutem Sacrificij Christi, qui se ipsum pro nobis obtulit, efficacius recipiunt.

IX. Passio Domini maximè colitur Resignatione & conformatione ad Voluntatem Divinam.

Dixit ad Dominum: *Eia, Domine, doce me qualiter possim laudabiliter tibi Passionem tuam percolere Venerandam? Respondit Dominus: Ut scilicet sapius mente revolvās cum gratitudine & compassione anxietatem illam, quā ego Creator tuus & Dominus in agonia constitutus prolixius oravi & prae nimia vehementia anxietatis, desiderij & amoris, sanguineo sudore faciem terra irrigavi; & omnia opera tua omniaque circa te agenda mihi commendes in Unione subjectionis illius, quā ego eadem Oratione dixi ad Patrem: Pater, non mea, sed tua Voluntas fiat. Et sic omnia prospera & adversa suscipias, in illo amore, quo ego tibi omnia illa mitto. lib. 4. c. 22. paulò post init.*

Dicit de Benignissimo Salvatore nostro Apostolus: *Humiliavit semetipsum factus obediens*

diens usque ad mortem, mortem autem crucis. Philip. 2. 8. Ergo Resignatio Filij DEI in Voluntatem Patris exhibens se in Obedientia, fuit fundamentum nostræ Redemptionis. Singularius proin Passionem Domini, per quam facta est nostra Redemptio, non coles, quàm si eam non tantùm pro debito recognoscas; sed etiam amore Amantissimi Domini tui, qui propter te factus est Obediens, omni voluntati Divinæ humiliter resubdas, eique ex toto te consignes, ac imitando humilitatem & resignationem ipsius semper de corde dicas: Domine, non mea, sed tua voluntas fiat. Amore mei, Dulcissime IESU, te ad Passionem & mortem resignasti: ego amore tui maneo ad Voluntatem tuam totus resignatus. Dedisti te pro me: & ego me totum reddo tibi, ampliùs nil respiciens quàm te.

Hæc in te disponendo & toto corde proferendo, præ omni devotione alia veneraberis Passionem Domini tui.

X. *Quomodo benedicendus Dominus pro contumeliis in terris ipsi illatis.*

DUm sub Missa legeretur in Evangelio, *Dæmonium habes*, ista medullitus super contumelia Domini sui commota, nec sustinens, ut Dilectus animæ suæ, tam indebitè sibi objecta verba adverteret, ex intimo cordis affectu his verbis vice versa ipsi blandiebatur dicens: *Ave Vivificans gemma Divina nobilitatis.*

litatis. Ave immarcescibilis flos humana dignitatis IESU Amantissime, tu mea summa & Unica salus. Cui Benignus Amator more solito vicem dignantissimam re-compensans, manu sua benedicta mentum ejus apprehendens, seque ad ipsam blandè inclinans auri animæ ejus hæc verba suavissimo Susurrio instillavit dicens: *Ego Creator, Redemptor & Amator tuas per angustias mortis, relictæ omni beatitudine meæ, acquisivite.* Hinc & Dominus ad eam: Quicumque contra blasphemias & contumelias, mihi illatas in terris, me salutaverit illo affectu, quo tu me modò salutasti, huic me in judicio illo districto (quo in morte judicandus accusationibus dæmonum prægravabitur) eadem blanditate exhibebō, quā me modò exhibui tibi, & iisdem verbis consolabor ipsum, dicens: *Ego Creator, Redemptor & Amator tuus &c.* lib. 4. c. 22. post med.

Ergo & tibi, ô anima, hunc salutarem morem inducas, quò & tibi per gratitudinem Supremum Judicem, quem Salvatorem prius habuimus, concilies.

Perpende quantos labores, dolores & contumelias Dominus est perpessus pro te, ut ad salutem requireret te. Velis non tantum ex te non esse ingratus, sed & condoleas ipsi de ingratis, qui mala reddunt pro bonis,

bonis, contumeliis ipsum afficiendo operibus malis. Atque verò tu laudem & honorem invicem ipsi deferas, affectu, ore & opere: profectò, quem habuisti Piissimum Redemptorem, Benignissimum etiam experieris Judicem.

Quod ex bono affectu procedit, jam etiam bonum in effectu est: procedet nempe bonum de ore & manifestabit se etiam in opere. Quapropter si caves ne ore, cave etiam ne opere & Vita ipse blasphemetur Christus, si non Christiano more vivas. Deus „laudatur, inquit S. Augustinus bono opere „tuo: blasphematur malo opere tuo. Iterum: Hoc est Deum benedicere in Ecclesiis, sic vivere ut per mores cujusque benedicatur Deus. Vide igitur quomodo ex bono affectu, ore & opere in omnibus benedicas Deum, ut laudem tuam substituas pro contumeliis Benignissimo Domino illatis.

In Ps.

146.

ad 7. 1.

In Ps.

25. ad

7. 12.

Vide Christus Crucifixus.

PATIENTIÆ BONUM.

I. Patientia addiscenda à Speculo Patientiae patiente 7 ESV.

QUÀdam nocte dum secus lectum suum quandam Crucis Christi imaginem haberet, & eadem imago quasi casura ad ipsam esset inclinata; illa imaginem erigens sic blandiendo alloquebatur: O Dulcissime 7 ESV, cur inclinas te? Cui

Cui ille protinùs respondit : Amor Divini cordis mei attrahit me tibi. Tunc illa assumens imaginem istam & cordi suo imposuit dulciter constringens eam amplexibus & osculis , blandiendo dixit : *Fasciculus Myrrha Dilectus meus mihi.* Cui consequentia Dominus quasi ab ore sumens adjunxit dicens : *Inter ubera mea commemorabitur.* Per quod tali eam intellectu donavit , quòd scilicet quilibet homo omnia adversa & gravamina tam cordis , quàm corporis , diligenter involvere deberet suæ Sanctissimæ Passioni , quasi qui sedem intruderet in medium fasciculi. Verbi gratia cùm homo gravatus adversis provocatur ad impatientiam , recolat Filij DEI admirandam patientiam , qui tanquam agnus mansuetissimus ad immolandum pro nostra salute deductus non aperuit os suum vel ad unicum impatientiæ verbum. *lib. 3. c. c. 42. ad init.*

Monet Apostolus : *Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen : aspicientes in Auctorem fidei & consummatorem IESVM , qui proposito sibi gaudio sustinuit Crucem.* Hebr. 12.

¶ V. 1. & 2. *Præclare S. Augustinus : Pen-* In Ps.
dens in ligno (*IESVS Dilectus anima nostra*) 108.
ut commendaret Patientiam , non osten. ad 7. 4.
debat potentiam inter verba detrahen-
tium , quos posset Divinâ potestate de-

„lere. Sed nobis utilius erat, quòd Patien-
 „tiæ præbebat exemplum, quàm si suos inī-
 „micos sine dilatione perdendo, ad hoc nos
 „ædificaret, ut impatienter festinaremus
 „de his, quos malos patimur vindicari &c.
 „Deinde cum Christi Patientiam recorda-
 „mur, tanquam ipso excitato, sicut factum
 „est cū dormiret in navi, qui perturba-
 „tionem cordis nostri tempestatemque
 „tranquillat animo sedato atque placato.
 Nempe ad recordationem Patientiæ Christi
 (qui non ex sua, sed pro nostra culpa pas-
 sus) citiùs sedabuntur motus impatientiæ
 in animo nostro.

Cū ergo gravaris aduersitatibus inspice
 Speculum Patientiæ, respice JESUM tuum
 doloribus animi & corporis summè affectum
 in Cruce pendentem; tibi non solum ad sa-
 lutem, sed etiam in Patientiæ ac Humili-
 tatis Exemplar expositum. Attende, quæ
 pro te Dilectus passus, quante amoris affe-
 ctu, quàm singulari Patientiæ exemplo:
 profectò videns dolores Domini tui, si dili-
 gis, etiam patientiùs tuos feres: *O vos
 omnes, inquit. qui transitis per Viam attendite
 & videte, si est dolor, sicut dolor meus.* Thren.
 1. 12. Merito igitur tibi dicendum, & si
 syncerè tantam dilectionem recognoscis,
 etiam dices, & verè dices: *Planè non sunt
 condigne passionēs meæ pro Charitate, quæ relucet
 de Passione Domini mei.*

II. *Qui imitatur Patientiam Christi,
& proprium de sua Patientia meritum,
& merita Christi sibi in augmen-
tum habet.*

Addidit Dominus: Quicumque ad-
versa & gravamina sua fasciculo
Passionis meæ inferendo involverit, &
exemplo Passionis meæ inferendo per
studium imitationis se undique consti-
paverit; ille est, qui verè *inter ubera mea*
commorabitur: ita quòd ego speciali affe-
ctu omne, quod per Patientiam & cæ-
teras Virtutes meas procuravi, illi in
augmentum meritorum suorum dona-
bo. *lib. 3. c. 42. post med.*

*Inspice ergo, & fac secundum exemplar, quod
tibi in monte (Calvariae) monstratum est.*
Exodi 25 40. Id est; Si verus Amator es,
ô homo Christiane, Benignissimi Salvatoris
tui, sis etiam studiosus ejus imitator, ut
comprobes ipsi amorem tuum: & maxime
imitator in singularibus virtutibus ejus Hu-
militate & Patientiâ. *Tota quidem Vita*
Christi, ut ait S. Augustinus: *morum disciplina*
fuit; sed de Cathedra crucis singulariter
prædictas Virtutes docuit: nisi dicamus to-
ram Vitam Christi Crucem fuisse, prout re-
vera fuit; atque per hanc totam nos præ aliis
illas virtutes, quæ singulariter de sua Vita
resplendent docuisse. Quare ad priora, ita
pulchrè Christi disciplinam prædictus S. Au-
gustinus nobis proponit: Contumelias,

472 PATIENTIÆ BONUM.

„inquit, superbissimè horrebant (*homines huius
ius seculi*) omne genus contumeliarum sustinuit. Injurias intolerabiles esse arbitrabantur: quæ major injuria, quàm justum innocentemque damnari? Dolores corporis execrabantur: flagellatus atque cruciatus est. Mori metuebant: morte multatus est. Ignominiosissimum mortis genus crucem putabant: crucifixus est. lib. de vera Relig. c. 16.

Crucem igitur Domini cum Humilitate & Patientia etiam amplectere: Omnia adversa humiliter & patienter ferendo, imitaberis Christum; imitando merita etiam assequeris Christi, quæ se tuis cum magna Virtute conjungent easque singulari gratiâ exornabunt; hæc assequendo, gloriosus apparebis in conspectu DEI tui & ad gloriam proveheris æternam. Hæc est Via Domini, Regia Via S. Crucis insignitæ Humilitate & Patientiâ, sequere & ambula in ea & habebis lumen Vitæ.

Patere & morere cum Christo, vives & gaudebis æternum cum Christo. Nam, ut ait Apostolus, *Sicut abundant passionibus Christi in nobis; ita & per Christum abundat consolatio nostra &c. Scientes, quod sicut socii Passionum, sic & consolationis erimus.* 2. Cor. 1. v. 5. & 7.

III. Finis Patientiæ salutaris quis?

*Ad hunc respicit Deum amans
Anima.*

CUm quâdam vice B. Mechtildem hæc DEI electa rogasset, ut pro se orando

Orando Virtutem Mansuetudinis ac Patientiæ sibi à Domino impetraret (his enim præcipuè sibi videbatur indigere) ac B. Mechtildis , ut rogata fuerat , ubi pro hac gratia illi obtinenda Dominum orabat , hoc ab eodem accepit responsum : *Mansuetudo , quæ in ea mihi placet , nomen accepit à manendo. Quia verò iugiter ego in ea habito , decet ut ipsa quoque maneat mecum &c.* Simili quoque modo , quæ mihi in ea placere debet Patientiæ nomen accepit à Pace & Scientia. Tale namque studium debet ei inesse , tum pacis , tum scientiæ , ut in adversitate quacunque nullam harum amittat. Semper etiam in mente habeat sciatque quare patitur : hoc est , non aliud in se inveniat , quare patitur , aut quare ad patiendum se offerat , quàm ex amore , quo veræ fidelitatis mihi signum exhibeat. lib. i. c. 18. ab init.

Multi multa patiuntur ; sed non patienter , aut non verâ Patientiâ , quæ solum est , cum Charitate informata est. Qui non verè patienter patiuntur , quidquid patiuntur , sine fructu patiuntur. Aliqui patiuntur ex necessitate , & vellent non pati , & hi de sua passione nullum fructum repporant. Aliqui patiuntur voluntariè , sed tantum propter lucrum temporale & sæculare ; & isti non verâ Patientiâ patiuntur , quia non ex Charitate ; ideo nec referunt fructum animæ in

474 PATIENTIÆ BONUM.

Patientia. Ergo qui ex Charitate patiuntur, veri (quia Virtuosi) patientes sunt.

Vera & apud DEUM meritoria Patientia habet finem supernaturalem, nempe ipsum DEUM, propter quem & cuius amore quis patitur. Sic Sancti Martyres ad passiones & tormenta Christi amore se offerebant & patiebantur. Sic omnes iusti patiebantur & adhuc patiuntur propter iustitiam; id est propter pietatem, propter Virtutem, propter DEUM. Nam omnes, inquit Apostolus, qui pie volunt vivere in Christo IESU, persecutionem patientur. 2. Tim. 3. 12. Sic omnes verè DEUM amantes animæ, immensas tribulationes patienti animo ferunt propter Dilectum animæ nostræ, qui maiora amore nostri passus est. Quia nec sine passione volunt esse, quia Capiti Patienti volunt membra conformia esse. Hinc ille Seraphicus ad Amatorem nostrum, Patientem JESUM prolocutus: *Nolo esse sine vulnere, quia te pro me vulneratum aspicio.* Hinc & Seraphica illa Virgo: *Aut pati, aut mori.* Quo quasi insinuatum voluit: *Quia tesseram Amoris non darem, nisi amore Amoris mei Crucifixi etiam patiar: potius moriar, quam non patiar.*

Inter alia elogia S. Paulus Charitati etiam hoc attribuit: *Charitas patiens est.* 1. Cor. 13. Et meritò: Nam Charitas non esset, si patiens non esset. *Tolle Charitati Patientiam, & desolata non durat.* ait S. Cyprianus. Planè non durat, quia in igne tribulationis sine Patientia non subsistit. Dico ego vicissim: *Tolle Patientie Charitatem, & desolata non durat: nec sine illa, vera aliquando Patientia*

S. Franciscus.

S. Theresia.

Tract.
de Patientia.

tia est ; quia non propter DEUM est. Ergo ubi Charitas , ibi Patientia : & ubi Patientia ibi Charitas.

Patere , ô anima , & libenter ac patienter patere , gratanter de paterna manu omnia suscipiendo , quia omne , quod pateris , à DEO tuo tibi venit , & tibi ad bonum venit. Quia DEUS vult patere. Patere & amore illius , qui amore tui passus est. Bona & felix erit Patientia tua.

IV. *Instructio de Patientia , & fructibus ejus in hac & aeterna Vita.*

R Equirens à Domino , quid sibi placeret , cui illa horâ intendere deberet. Dominus respondit : *Volo addiscas Patientiam.* Erat enim pro aliqua causa valde turbata. Ad quod illa : Et quomodo , aut per quid addiscere possum ? Tunc Dominus eam assumens ad se , sicut Benignus Magister tenellum discipulum suum in sinu suo , quasi per tres litteras proposuit ei tria , quæ ipsam ad Patientiam deberent animare dicens : Ad primum attende & perpende quantâ familiaritate notetur à rege , qui sibi præ aliis in omnibus maximè assimilatur : & inde æstimes quantum affectus meus crescat erga te , ex eo , quòd propter me similem mihi contumeliam pateris. Ad secundum verò dixit : Item perpen-

de, quid familiarissimus regis & in omnibus sibi simillimus reverentiæ obtineat à familia: & inde æstima, quid tibi gloriæ in cœlis pro Patientia præparetur. Ad tertium autem dixit: Considera, quid amico conferat solatij fidelissimi amici blandiens compassio, & inde æstima, quàm suavissimâ blanditate ego ipse te sim leniturus in cœlo pro minimis etiam cogitationibus, quæ te hîc gravant. *lib. 3. c. 30. §. 27.*

Ecce Patientia tria tibi beneficia præstat. Primum: Si verè patiens es, conformis es imaginis Filij DEI, JESU Dilecti tui, qui te propter conformitatem singulari affectu amabit: unde & inter electos recognosceris. Secundum, quòd Patientiam tuam fidelis Remunerator DEUS, singulari gloriâ, tibi in cœlo jam præparatâ, coronabit. Tertiam, quòd Benignissimus Dominus, cujus si nunc es socius passionis, post temporaneas tribulationes æterno solatio recreabit. Quid illustrius, quàm *conformem esse imaginis Filij DEI*? Quid beatius in hac Vita quàm propter hanc conformitatem certius expectare æternæ gloriæ coronam, *quam repromisit Deus diligentibus se*? Quid gloriosius, quàm erigi in Spem gloriæ filiorum DEI, & Filio DEI fratri nostro, si jam compatimur, etiam congrificari, atque in hac congrificatione insuper ab ipso, amico quasi æterno speciali solatio recreari? His beneficiis te Patientia beabit.

Merito proin omnes syncerè diligentes & propter Dilectionem verè patientes dicunt cum S. Paulo : *Gloriamur in Spe gloria filiorum DEI. Non solum autem, sed & gloriamur in tribulationibus ; scientes quòd tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationem, probatio verò Spem, Spes autem non confundit : quia Charitas DEI diffusa est in cordibus nostris.* Rom. 5. v. 2. & 3. Pulchrè in hunc locum Apostoli observat S. Bernardus : In tribulatione, inquit, Spes gloriæ, imò & ipsa in tribulatione gloria continetur : Sicut Spes fructus in semine, sic & ipse fructus in semine est. Fructus in tribulatione per Patientiam est, & sine Patientia nullus est. Dicit proin etiam ad nostrum solatium prædictus Apostolus : *Momentaneum hoc & leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis.* 2. Cor. 4. 17. Virtus hujus operationis est Charitas & Patientia. Etiam id hoc benè observat memoratus S. Bernardus, quòd Apostolus non dicat : Remunerabitur, sed æternum gloriæ pondus operatur in nobis. Quare addit : Latet gloria, fratres, abscondita nobis est in tribulatione, in momentaneo hoc latet æternitas, in hoc levi pondus sublime & supra modum. Per Patientiam ergo eruamus.

In Ps.

90.

Serm.

17. circa med.

Vbi

sup.

Recognosce te, ô anima inter dilectas, quibus ea præservata sunt, si Patientiam tenes in tribulatione ; & Dilectus tecum erit in tribulatione, nempe suâ gratiâ. Unde amplius S. Bernardus : In plenitudine gratiæ erimus nos cum illo. Patientia

Ibid.

tientia operatur hic gratiam & ibi gloriam : utrumque in nobis.

V. Anima amans & verè patiens non discernit pœnas : parata ad omnes & patiens in omnibus.

CUM orares pro quadam persona, miserans, quòd audisset verbum quoddam impatienter loqui; scilicet quare sibi DEUS tales molestias immitteret, quæ ipsi non convenirent. Dominus dixit ad eam: *Interroga illam personam, quales molestiæ sibi convenirent, & dic illi: ex quo sine aliqua saltem molestia non possit obtinere Regnum cœleste, quòd ipsa sibi nunc eligat, quæ sibi videantur inter molestias congruere. Et cum hæc sibi evenerint, quòd tunc conservet Patientiam.* In quibus verbis Domini intellexit periculosissimum genus impatientiæ hoc esse, cum alicui videtur, quòd in aliis causis vellet benè patiens esse; sed in his, quæ sibi DEUS immittit, non possit: cum è contrario homo semper confidere debet, hoc sibi magis utile esse, quod DEUS immittit; & quando in hoc negligeret Patientiam conservare, inde deberet humiliari. *lib. 3. c. 71. ab init.*

Verus Patiens non discernit, quid, vel à quo patiatur; nec præordinat sibi quantum

tum veller pati, committit se in hoc dispositioni & providentiæ Divinæ, sine qua nec capillus de capite peribit. Nec attendit patiens unde, vel quale malum sibi ad patiendum obveniat: illum pie observat, qui vult ut patiatur: ac ideo ejus amore non recusat pati: non rogat à se auferri passionem, sed tantum, cum augetur passio, rogat in se confirmari & augeri Patientiam. Homo Patiens semper, & ad omnem Divinam Voluntatem comparatus & conformis est.

O quàm errat anima, quæ Domini vult inverti dispositionem, quam ipse jam ab æterno pro bono ejus præordinavit. Domini est præordinare, hominis se humiliter subdere Divinæ Ordinationi. Distorti & non recti est cordis, ait S. Augustinus, cuius cor non se corrigit ad Deum, sed Deum vult distorquere ad se. *In Ps. 146.*
Vnde idem: In Ps. 100.
 Rectum cor hominis dicitur, qui omnia, quæ vult Deus, ipse vult. An sis recti cordis, in tribulatione probaris: si patiens es, recti es cordis; quia cor tuum ad Voluntatem Dei erectum est: cum non erectum, distortum est. Humiliter ergo te subde in omnibus dispositioni Divinæ, in quacunque & quantumeunque tribulatione (nam absque voluntate ejus non pateris) & dispones te ad beatitudinem Regni cælestis; nam per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei. Act. 14. 21. Quare S. Petrus: Humiliamini sub potenti manu Dei (patienter & humiliter ferendo ejus disciplinam) ut vos exaltet in tempore Visitationis. Epist. 1. c. 5. §. 5. S. Paulus: Omnis disciplina in presenti quidem videtur non esse gaudij, sed meroris;

480 PATIENTIÆ BONUM.

meroris : postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddet iustitiæ. Hebr. 12. 11. Exercitatus per eam in Patientia senties omnino profectum animæ tuæ , unde recognoscens etiam dicas : Bonum mihi , quia humiliasti me , ut discam justificationes tuas. Exercitio Patientiæ addiscuntur justificationes Dei. Id est : Patiens agit & sustinet ad Voluntatem Dei , in omnibus illi conformis.

VI. Gravamina patienter tolerata sunt Ornamenta animæ.

Memor ista quarundam personarum , quas sciebat aliis gravaminibus oppressas , dixit ad Dominum : O quantò dignioribus præmiis merentur recompensari & pretiosioribus ornamentis decorari à Pietate tua , Misericors Pater , quæ tam ponderosa sufferentes gravamina , nullis talibus aut similibus alleviantur consolationibus , qualibus ego (licet , heu , valde indigna) frequentius sublevor , nec tamen dignâ Patientiâ , quæcunque mihi evenientia supporto. Ad quod Dominus : *In his , sicut & in omnibus delicatam curam tenerrimæ dilectionis erga te demonstro , tanquam mater tenellum amans infantulum , cum ipsum libenter ornaret argento & auro , & tamen sciat ipsum non posse pondus ornamentis*

menti ferre, tenuioribus floribus ipsum ornat; qui pondere non gravantes, splendorem tamen administrant: sic & ego tempero gravamina tua, ne eorum pondere succumbas & tamen Patientiæ merito non careas. Hinc illa considerans altitudinem Divinæ Pietatis erga salutem suam, ex nimia gratitudine in devotas laudes prorupit. Tunc intellexit, quòd ornamenta illa, quæ sibi pro gravamine suo præostensa erant in similitudinem florum tenuium, sed splendentium, per gratitudinem illam, quâ Deo pro adversitate sua laudes decantabat, spissiores reddebantur. Et inde etiam intellexit, quòd gratia illa, quâ Deo donante in adversis ipsum laudare potuit nobiliori modo suppleat pondus gravaminum ad similitudinem, sicut pretiosius est ornamentum ex puro auro, quàm ornamentum argenteum, quod tantùm in superficie deauratur. lib. 3. c. 63. à med. ad fin.

Verè non patitur pius Dominus nos gravari adversitatibus, supra id quod possumus; sed semper omnia suâ pietate attemperat ad posse nostrum, unde & nos meritum habeamus, & ipse complacentiam de ornatu Patientiæ nostræ. Ad hoc Apostolus: *Fidelis Deus, qui non patitur vos tentari supra id quod potestis; sed faciet etiam cum tentatione proventum.* 1. Cor. 11. 13.

Colligis

Colligit planè Patientia rosas ad componendam immarcescibilem glorie coronam. Imò Patientiam hanc perficit, quæ sine hac perfici non posset: nam Patientia opus perfectum habet. ait S. Jacobus 1. 4. Et ipsa est, quæ nobis reddit hanc coronam. Unde idem Apostolus: *Beatus vir, qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam Vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se.* c. 1. v. 12. Quare salutaris Admonitio S. Basilij: „ Fili Patientiam arripe, quæ maxima est „ Virtus animæ, ut volociter ad sublimitatem perfectionis possis ascendere. Nulla Virtus agitur sine Patientia: nam vincendo Vitium Virtus exercetur, quæ est Victoriæ animi. Patientia verò omnia vincit, ideo in omni Virtute triumphat & simul meritum reportat.

Ornat anima magis Patientiam suam, quæ insuper in adversis Deo laudes & gratias refert; quæ *benedicit Dominum in omni tempore*, etiam tribulationis. Monet Apostolus: *Gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini IESU Christi, Deo & Patri.* Ephes. 5. 20. Ad quod S. Hieronymus: Christianorum propriè Virtus, etiam in his, „ quæ adversa putant referte gratias Creatori: Nam in beneficiis Dei, quæ nobis accedunt, gratulari, hoc & gentilis facit & „ judæus. Fortia fortiter, patienter ac gratanter pati Christianum est. Vis, ô anima, coronam tuam in cœlo multum exornari, operare multam patientiam: Vis gratiosa comparere coram Sponso, exorna te floribus rosarum de Patientia collectis.

VII. *Patienter ferre sibi detrahentium
linguas, conciliat animæ pulcherrimum
ornatum, quo gratè comparet co-
ram Sponso.*

Cum in festo Dedicationis Ecclesiæ
ad Matutinas legeretur; *Regina Sa-
ba venit ad Regem Salomonem.* Et infra:
cum gemmis Virtutum. Ista compuncta
dixit ad Dominum: Heu mihi, Beni-
gnissime Deus, & qualiter ego tan-
tilla perveniam ad te; quæ nec vesti-
gium cujuslibet Virtutis recognosco in
me? Ad quod Dominus: Scis ne ta-
men hoc, quòd aliquando detrahen-
tium diversitate molestaris? Et illa.
Scio, Domine; quia, heu! exigentibus
culpīs, proximis sæpe fui causa scan-
dali. Ergo singula detrahentium verba
sume tibi loco Virtutum, quibus exor-
nata pervenias ad me, & ego compassi-
vâ pietate mea compulsus benignè susci-
piam te, & quantò plus conversatio tua
sine culpa comprobatur, eò magis cor
meum amatoria blanditate tibi conde-
scendit. Quia per hoc efficieris mihi si-
millima, qui in operibus meis semper
habui perversores. *lib. 4. c. 60. ab init.*

Virtutes exornant animam ad jucundam
complacentiam Cælestis Sponsi, & maxime

484 PATIENTIÆ BONUM.

In Ps.
63. ad
7. 7.

Patientia in ferendis detractionibus & calumniis, quæ gravius lædunt animum. Tales patientes maximè in conformitatem veniunt Dilecti. Ideo S. Augustinus, ad illud, quod dicebant Judæi de Benignissimo Salvatore nostro: *Seducitor ille*, sic nos ad hanc conformitatem animat, nempe ad Patientiam in contumeliis & calumniis. Hoc, inquit, appellabatur nomine Dominus JESUS Christus, ad solatium fervorum suorum, quando dicuntur seductores. Ita etiam: Quando ipsis famosè detrahitur, quando contumelia turpiter infertur, quando calumnia injuriosè imponitur. Et ideo ipsis hoc ad solatium, quia hoc ipsum Dominus noster propter nos servos suos est passus: in qua passione conformantur Capiti suo, ubi patienter eam portant. *Non est servus major Domino suo.*

Anima, quæ Deo placere studet, nec requirit aliorum laudes, nec curat aliorum detractiones: manet innixa suo Dilecto. Quare S. Hieronymus: *Prima Monachi Virtus est contemnere hominum judicia, & semper Apostoli recordari dicentis: Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem. Galat. 1. 10.* Ideo idem Apostolus: *Mihi pro minimo est, ut à vobis judicer, aut ab humano die. 1. Cor. 4. 3.* Ad quod bene advertit S. Anselmus: *Justi, inquit, non humana judicia, sed æterni Judicis examen aspi- ciunt, atque ideo derogantium verba cum S. Paulo despiciunt.* Optimè ergo cum illo Sancto dicendum: *Si vis esse beatus, discite contemnere & contemni.* Contemnere favores & lau-

PATIENTIÆ BONUM. 485

& laudes humanas : contemni per hominum iudicia , detractiones & calumnias. Testem Vitæ tuæ Inspectorem Deum habes.

VIII. *Austerior reprehensio supra delictum cedit Patienti in magnum bonum.*

CUM in Psalmo cantaretur versus : *Verba iniquorum &c.* intellexit, cum aliquis ex humana fragilitate culpabilis effectus , pro culpa sua corrigeretur, si quid ampliùs verborum additur, misericordiam Dei provocant, & cedunt in augmentum meriti ipsi culpabili homini. *lib. 3. c. 30. §. 8.*

Minus forsan deliquisti , quam reprehenderis : patienter per verba acrius arguentis. Ecce, Salvator tuus omnino innocens passus est : tu nunquam non nocens es, etsi in hoc non tam culpabilis. Recordare Patientiæ Salvatoris tui, qui in multis injustè accusatus tacuit. Recordare priorum delictorum tuorum, pro quibus Deo uccidum debitè satisfacisti : invenies te non injustè pati (injustè conqueritur, quisque injustè se pati queritur) Recordare præmia æterna pro Patientia tua præparata. Reddes per Patientiam tuam Salvatori tuo gratitudinem. Referes pro peccatis tuis veniam & augmentum gratiæ. Reportabis de merito Patientiæ æternum præmium. Nunquam pænarum illi est nimium, qui respicit præmium.

486 PATIENTIÆ BONUM.

Huc convenit illud *S. Bernardi* : Non sunt
 „ condignæ passionēs hujus temporis ad
 „ præteritam culpam, quæ remittitur; ad
 „ præsentem consolationis gratiam, quæ
 „ immittitur; ad futuram gloriam, quæ
 „ promittitur.

IX. *Ad adhibita media corporalia,
 cum ad sanitatem efficacia non sunt, effica-
 ciam habeat Patientia pro salute
 animæ.*

Accidit quâdam vice unam perso-
 nam in quodam labore improvise
 & magno dolore cruciari : Cui ista
 compatiens cum oraret pro ea Domi-
 num, ne membrum justo labore læsum
 periclitari permittteret, Dominus beni-
 gnè respondit : Nequaquam periclita-
 bitur, sed pro dolore illo incomparabi-
 le præmium merebitur. Omnia etiam
 membra, quæ mota sunt ad obsequen-
 dum illi membro, ad hoc ut dolorem
 ipsius allevient & sanent, similiter ex
 hoc præmium perpetuum obtinebunt.
 Ad similitudinem, sicut cum intingitur
 pannus unus in croco, si quid aliud in-
 ciderit, similiter cum eo colorabitur;
 sic cum patitur unum membrum, cæ-
 tera omnia membra, quæ illi obsequun-
 tur, simul cum illo æternâ gloriâ remu-
 nera-

nerabuntur. Tunc illa : Domine mi, quomodo tantum promereri possunt membra invicem sibi servientia, cum hoc non ideo faciant, ut membrum læsum pro tuo amore amplius & patientius sustineat; sed tantummodo ad hoc, ut dolorem suum allevient. Ad quod Dominus : Illam passionem, quā homo post adhibitum dolori suo remedium patienter tolerat pro amore meo, hoc quod nequit lenire studio suo, ego sic sanctificavi in verbo illo, quo in extremo necessitatis meæ articulo Patrem oravi dicens : *Pater, si fieri potest, transeat à me calix iste*, quod homo incomparabile præmium & meritum per illam lucratur. *lib. 3. c. 70.*

Ubi medela pro corpore non est, veniat Patientia in medelam animæ; ne duplici malo infelix sis. Malum corporis vertit Patientia in bonum animæ. *In Patientia vestra possidebitis animas vestras.* dicit Dominus. „Lucæ 21. 59. Qui ergo Patientiam non „servaverit, ait *S. Bernardus*, perdet justitiam, hoc est, vitam perdet; hoc est, perdet animam suam. *Serm. 3. de Annunt.*

Hortatur Psalmista omnem laborantem, Patientiam teneat in suo labore. *Viriliter*, inquit, *age, confortetur cor tuum & sustine Dominum.* Psal. 26. 14. Fides docet, omnia de Voluntate Dei nobis evenire; ideo, ut in voluntate sua Dominum sustineamus, ne-

488 PATIENTIÆ BONUM.

In Ps.
26. ad
v. ult.

In
Cant.
Serm.
34. ad
init.

cesse est, ut Patientiam teneamus. Quid
inde? Sustinendo Dominum, inquit S.
Augustinus, habebis eum, habebis quem
sustinebis (nempe Dominum suâ gratiâ)
Aliud desidera, si majus, si melius, si
suavius inveneris. Unde etiam S. Bernardus:
Tu ergo cum te humiliari videris (cum te
videris in tribulatione, in labore & dolore) ha-
beto id signum in bonum, omnino argu-
mentum gratiæ propinquantis &c. Vbi &
tu dicere poteris: Bonum mihi Domine,
quia humiliasti. Psal. 118. Addit ad prio-
ra S. Bernardus exemplum humiliationis &
Patientiæ Job, ad quam ipsi magna conse-
cuta est benedictio. Nonne, inquit, fer-
vum suum Job, cum post insignem trium-
phum, tantam & tam probatam Patien-
tiam largâ remunerandam benedictione
censeret, prius in multis & districtis per-
cussationibus humiliare curavit, & sic
parare viam benedictioni?

Humilitas ergo & Patientia parant nobis
viam ad benedictionem Divinam, hic gra-
tiæ, ibi gloriæ. Vis consequi à Domino
largam benedictionem? Stude Humilitati
& Patientiæ; istis enim Virtutibus debetur.

**X. Prasignatio & Patientia in adversis
est Calix inebrians praeclarus Do-
minum.**

IN die Exaltationis S. Crucis, cum
sub Missa ad elevationem Calicis, ite-
rum offerret Domino præteritam Con-
gregationis molestiam, hoc accepit re-
spon-

sponsum : Ego bibam & indubitanter bibam Calicem hunc, quem mihi fervor devotionis & desideriorum vestrorum in tantum dulcoravit, quod quoties mihi illum porrexeritis, nunquam desistam bibere, quousque me valde ebriosum feceritis, & ad omnia vota vestra paratum. Et cum illa diceret : Quomodo, Domine IESU, hunc tibi porrigere poterimus ? Tali modo instructa est : Ut quilibet revolvens miseriam suam, Domino internam laudem offerat, & poeniteat, quod DEUM non ferventer desideravit, ut decuit : & proponat, quod si possibile foret, libenter sustineret ad laudem DEI in corde suo omnem cruciatum, quem unquam humanum cor DEUM desiderans sentire potuit, etiam usque in diem mortis suæ : tunc eum porrigit Domino DEO suo Calicem potationis super dulcedinem nectaris & balsami sibi gratiorem. *lib. 4. c. 54. paulò ante fin.*

Præbes Domino Calicem gratissimi potus, ubi te resignas ad omnem suam Voluntatem, in tribulatione tibi immittenda. Si & immissam patienter feras, de affectu amoris tui haustum habet suavissimum.

Nihil Domino dulcius, quam amore ipsius libenter pati, & in passione grato affectu ad ipsum respicere. Sic ad illum respiciebant Apostoli, de quibus dicitur : *Ibant*

Apostoli gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine I E S U (propter J E S U M, amore J E S U) contumeliam pati. Act. 5. 41. Hoc gaudium ipsorum Domini, no dulcedo fuit. Hinc S. Chrysostomus: Fortitudinis excellentissimus gradus est, non tantum patienter & libenter, sed lætanter quoque adversas res ferre. Quare S. Jacobus: Omne gaudium existimate, fratres, cum in tentationes varias incideritis. c. 1. v. 2. Quare in hoc gaudium? Quia in hoc fides nostra (seu fidelitas nostra) probatur: Ista probatio, ut subjungit Apostolus, Patientiam operatur. Patientia Calici nostro (id est, passioni nostræ) immissa, suavissimum Domino haustum conficit, qui non tam ipsi, quam nobis conducit.

Soliloq.

22.

Tibi etiam attemperas, quidquid adversi verâ Patientiâ & amore Dilecti supportas. Nam amanti animæ fit suave, quidquid amore Dulcis J E S U patitur. Nam ipse Dominus, ut ait S. Augustinus, est Dulcedo inæstimabilis, per quam omnia amara dulcorantur. Si verè amas, rectè etiam cum illo amante dices: *Dominus pars hereditatis meæ & Calicis mei. Psal. 15. 5.* Et omnino etiam ad hoc cum S. Augustino dices: Eligant sibi alij partes, quibus fruantur, terrenas & temporales: portio Sanctorum Dominus æternus est. Bibant alij mortiferas voluptates, portio Calicis mei Dominus est. Nempe Dominus tota mea delectatio est, de cujus amore nulla me unquam, quantumcunque amara, tribulatio separabit.

Ite,

Ita, ô anima, Vino Amoris impotata, propinabis etiam haustum Charitatis Dilecto tuo de Patientia tua, ubi amore ipsius pateris. Ipse verò pro Patientia tua, quâ ipsi suavissimum Charitatis haustum præbes, potabit te aliquando *de torrente Voluptatis suæ* in deliciis æternis. Ingredere ergo Viam Patientiæ, & colliges præclaros fructus Patientiæ ad tuum æternum solatium. Habes certò Deum in auxilium, habes & in præmium. Audi confortantem nos ad Patientiam S. Petrum : *Deus*, inquit, *omniæ gratiæ* (id est, omnis Patientiæ) *qui vocavit nos in æternam suam gloriam in Christo IESU, modicum passos ipse perficiet, confirmabit, solidabitque.* Epist. 1. c. 5. v. 10. Nempe hîc in gratia & ibi in gloria. *Patientia opus perfectum habet.* Jacobi 1. 4.

Audiamus adhuc S. Bernardum, Dilectum nostrum, ut Speculum & Præmium Patientiæ adducentem, cum sic affectuosè „ ipsum alloquitur : Utrumque es mihi, „ Domine JESU, & Speculum patiendi & „ præmium patientis : utrumque fortiter „ provocat, & vehementer accendit. Tu „ doces manus meas ad prælium exemplo „ Virtutis tuæ, tu caput meum post victo- „ riam tuæ coronas præsentia Majestatis ; „ sive quia pugnantes te specto, sive quia „ te expecto non solum coronantem, sed „ & coronam. *Serm. 47. in Cant.*

Vide Adversitas, Tribulatio.

PECCATUM MALUM ANIMÆ.

I. *Cum consensus non est in peccatum,
tentatio non est ad peccatum.*

PEr verba, quibus canitur de S. Joanne: *Haurit virus hic lethale*, intellexit, quod sicut Virtus fidei servavit illæsum S. Joannem à veneno: sic consensus Voluntatis contra peccatum renitentis, conservat animam immaculatam, quantumcunque venenosum sit, quod cordi ingeritur contra Voluntatem. *lib. 3. c. 30. §. 10.*

Ex hac doctrina tria observanda. *Primum*: Quantum malum sit peccatum, quod animam non inficit tantum, sed etiam interficit: sicut veneno corporis Vita extinguatur. Verum intellige hoc de peccato Mortali; nam Veniale non adimit Vitam animæ, etsi defectuosam faciat. *Mortale* ideo dicitur, quia mortem infert animæ; nam separat à Deo, qui est Vita animæ. *Sicut vita corporis est anima*, inquit S. Augustinus; *ita anima Vita est Deus*. Ideo, ut anima vel ad Vitam redeat, cum separata est; vel receptam constanter teneat, hortatur Psalmista: *Quærite Deum, & vivet anima vestra.* Psal. 68. 33.

Secundum: Quod quidem consensus in malum facit peccatum; sed cum consensus solum est sensus naturæ & non ab intellectu & Voluntate, non facit peccatum. Nam
ubi

*Serm.
13. de
Verb.
Apost.*

ubi non est Voluntarium, non est apud Deum culpa vel delictum. Sicuti bonum solum facit bona Voluntas: sic malum solum facit mala Voluntas. Ergo, ubi nulla Voluntas, nullum bonum, nullum malum: nullum meritum, nullum peccatum. Unde

„ *S. Augustinus*: Peccatum ita in sua essen- *Lib. 1.*
 „ tia includit Voluntarium, ut si hoc desit, *Re-*
 „ desinat esse peccatum. Est igitur quando- *tract.*
 que tantum naturæ sensus & non Voluntatis *15.*
 consensus; unde nec peccatum, nisi hic
 consensus etiam accedat. Præclare *S. Bernar-*
 „ *dus*: Peccatum in foribus est, nisi ipse a-

„ perias, non intrabit. Appetitus in corde
 „ prurit, sed sub te est, nisi sponte cesseris,
 „ nil nocebit. *Serm. 28. de diversis.*

Tertium: Quamdiu ratio & Voluntas contra- certat, tamdiu tentatio seu concupiscentia non tantum non est peccatum; sed etiam propter resistantiam anima habet suum meritum, & reportat coronam: Nunquam cor inficitur tentatione, quod à consensu immundum se conservat. Quin, ad Virtutes Via, tentationum est Victoria: hæc Victoria medium ad perfectionem. Qui multum vincit, multum proficit.

II. Nullum est impedimentum salutis, ubi impedimentum ex propria culpa non est.

AGnetis Deo dilectæ Virginis sanctæ nocte, cum plurimum delectaretur in eo, quod Dominum amoris illius suavitate, illaque laude gloriari conspexit,

494 PECCATUM MALUM ANIMÆ.

spexit, quâ tota cœlestis curia extollebat verba prædictæ Virginis, quæ tunc in Ecclesia replicabantur, recolens infirmitatem suam cum mœrore dixit ad Dominum: *Heu, Domine, quanta delectationis suavis, influxisse potuisset in animam meam occasione tam dulcium verborum, si infirmitas mea non impediisset?* Ad quod Dominus: *Servata est tibi hæc suavis in memetipso, & illam hauries hic, vel in futuro eò dulcius, quanto minus mixta insipiditate propriæ Voluntatis.* Unde intellexit, quòd nullius hominis salus minuitur per tale impedimentum, quod propria culpa non incurritur. *lib. 4. c. 8. ab init.*

Impedimentum gratiæ & salutis solùm est peccatum: ubi autem (ut supra annotatum) non est Voluntarium, nec est peccatum. Propria voluntas parit peccatum, & impedit à bono salutis animæ. Sola propria voluntas, inquit S. Bernardus, damnat animas. Unde idem: Cesset propria Voluntas, & infernus non erit.

Ubi proin negligentia Voluntaria, illa culpabilis; & ex hac generatur peccatum Omissionis: si in re ex præcepto necessaria & gravi, grave est peccatum, privatio gratiæ tum ordinariæ, tum extraordinariæ, & hinc impedimentum ad salutem. Cum ergo impedimentum præter culpam est, Deus non permittit impedimentum venire

in de-

in detrimentum : coronat adhuc bonam ,
quæ supplet , Voluntatem.

III. *Ob peccatum fit à nobis Deus alienior.*

CUm quodam Vespere in iram com-
mota fuisset & sequenti die ante
diluculum orandi opportunitas instaret,
exhibuisti te mihi in tam peregrina spe-
cie , ut secundum formam judicarem te
tam rerum , quàm virium solatio peni-
tus destitutum. Tunc conscientia ex
præcedenti lapsu emordente querulans
cœpi revolvere , quàm indecens esset in
se summæ puritatis & tranquillitatis
Authorem , stimulis vitiosæ perturba-
tionis inquietare , & dignius judicavi ,
imò deliberavi malle te potius abesse ,
quàm adesse eâ solummodò horâ , quâ
negligerem repugnare hosti , ad ea , quæ
tibi adeò contraria sunt , me impellentis.
Ad hoc recepi responsum tuum in hunc
modum : Quomodo consolari potest
æger , qui vix alienis gressibus obtinuit
induci ad gratum sibi splendorem solis ,
cùm ingruit repentina tempestas , nisi
in spe serenioris tempestatis. Sic ego
tuo devotus amore tecum eligens habi-
tare inter omnes procellas vitiorum
inun-

496 PECCATUM MALUM ANIMÆ.

inundantium, ad serenum tuæ emendationis & portum humilitatis intendo, lib. 2. c. 12. ad init.

Ad propositam doctrinam Observa. *Primò* : Quod quidem animam labentem in aliquam Venialem imperfectionem (uti hîc Electæ huic contigit) Dilectus non ex toto deserat, tamen remotior aliquo modo ab ea fiat, ac quasi alienam speciem de ejus imperfectione recipiat, quâ ipsi tam gratiofus non comparet; ut videatur peregrinus, non prior familiaris : cum nempe suâ gratiâ speciali ab ea se subtrahat : & hoc maximè in inordinatis motibus iræ & impatientiæ, usque dum componantur & sedentur.

Secundò : Quòd indignum sit Mansuetum Dominum, ejus tantum in pace est factus locus, cor inhabitare perturbatum & irâ motum : tamen ubi amore necdum ab eo planè recessit (non recedit autem statim per motum primum) hoc à malo graviori Vindictæ, odij & invidiæ Dominum conservare : ac sedatis fluctibus, ad humilem recognitionem suæ imperfectionis (quæ Dilectum reducit) citius ad priorem dilectionem & suavitatem cordis reverti, & priora amica commercia cum anima agere.

Adverte nunc etiam : Quòd si peccatum *Venialem* aliquam à Deo diversionem facit, quòd *Mortale* omnino separationem faciat : quia gratiam & amicitiam totam tollit. Ideo ex hac infelici separatione duo summa mala observa : unum immediatum in hoc sæculo, alterum concomitans, quod subsequitur in altero sæculo. Illud, quod nunc
jam

PECCATUM MALUM ANIMÆ. 497

jam peccatorem omnino alienat à Summo Bono Deo, & diaboli potestati mancipat: quòd de filio Dei fiat mancipium diaboli. Istud, quod pœnis æternis (damni & sensus) addicit, easque inducit, si in tempore non fiat reversio & conversio per Pœnitentiam (quod medium adhuc superest) ad Deum Summum Bonum. Habes Summum Bonum Deum, habes summum malum peccatum, quod separat ab illo Bono, & invehit omne malum. Præclare & verè hoc
 „ proponit *S. Augustinus*: Unum, inquit,
 „ est Summum Bonum: aliud autem sum-
 „ mum malum. (*illud Deus, hoc peccatum*)
 „ Illud, propter quod appetenda sunt cæte-
 „ ra bona, ipsum autem propter seipsum
 „ (*nempe propter bonitatem suam*) Hoc, pro-
 „ pter quod declinanda sunt mala cætera,
 „ ipsum autem propter seipsum, nimirum
 „ propter turpitudinem & malitiam suam.
 Meritò peccatori ingeritur illud Prophetæ.
Scito, & vide, quia malum & amarum est, reli-
quisse te Dominum Deum tuum. Jerem. 2. 19.
 Ipse profectò te non deseret, si tu ipsum priùs peccato non deseras. Malum ex te est, & propter malum Deus à te abest.

*In Sen-
tentia.
Sen-
tent.
159.*

„ Optimè ergo *S. Bernardus*: Cavendum,
 „ sanè, ait, interim peccatum, quam pec-
 „ cati pœna, & eò studiosiùs à malo, quàm
 „ à flagello declinandum, quò perniciosiùs
 „ & omnino infeliciùs sit, à Deo animam,
 „ quàm à corpore separari. *Serm. 10. in*
Pf. 90.

IV. *Quò maturiùs, eò felicius resistitur malo.*

ALià vice docuisti me istà similitudine, quòd in eo in quo præstat adversario assensum faciliorem, in illo etiam hosti ausum; cum pulchritudo Justitiæ tuæ exigat, te quandoque potentiam miserationis tuæ aliququaliter occultare in his vitiis, quæ propria negligentia nobis efficit viciniora: & ideo, quò maturiùs, eò utiliùs, fructuosiùs & felicitiùs cuilibet possumus resistere malo. *lib. 2. c. 11. ad fin.*

Quamprimùm peccatum præ foribus est, illud evertendum est: & hoc cura. Vide, ut priùs vincas, quàm vincaris. Si prævenis, vinces. Sta semper in timore & habebis bonam custodiam animæ tuæ. Unde ille; *Si non in timore Domini tenueris te instanter, citò subvertetur domus tua. Eccl. 27. 4.* Domus nempe conscientia tuæ.

Pulchrè & benè S. Augustinus in illud Psalmi: *Hoc mare magnum &c. illic reptilia, quorum non est numerus. Ps. 103. v. 25.* Terribile, inquit, mare significat, ibi sunt reptilia, quorum non est numerus. Infidiae repunt, in hoc sæculo, & incautos repente occupant. Repentes autem tentationes quis numerat? Repunt, sed cave, ne surripiant. Principiis ergo obsta. Si primas non extinxeris scintillas, facilè exurget grave incendium.

De hoc plura Vid. *Tentatio.*

V. *Medium delendi peccata Venialia docetur.*

Rogo doceas me, Magistrorum Benignissime, quomodo maculas abstergere possim, cum contraxero. Dominus respondit: Nunquam per tempus finas eas durare in te; sed cum primo cognoscis te maculatam, statim devoto corde dic Versum: *Miserere mei Deus.* Vel illum: *O Unica Salus mea, Christe IESU, da ut per saluberrimam mortem tuam deleantur omnia mea delicta.* lib. 3. c. 37.

Quod refert hæc doctrina, intelligendum est de peccato Veniali: nam Mortale extra Sacramentum Pœnitentiæ sine Contritione non deletur. Recognoscere & dolere peccatum, delet peccatum. Ergo recognoscendo statim dolo, ut citius doleas, ac inde in grata specie te Dilecto conserves.

Nemo vivit sine peccato saltem Veniali. Etiam *justus*, inquit Sapiens, *sepius* (in die) *cadet*. Proverb. 24. 15. Nempe venialiter: nam Veniale peccatum non exterminat iustitiam, sed stat cum Iustitia. Unde & S. Joannes: *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus; ipsi nos seducimus & Veritas in nobis non est.* Epist. 1. c. 1. v. 8. Non quidem & iustus sine peccato vivit: sed etiam, cum ceciderit (uti ad priora addit Sapiens) *resurget*: non inhærebit peccato. *Resurget* citius humiliter recognoscendo & corrigendo pecca-

500 PECCATUM MALUM ANIMAE.

Hom.
12. in
1. ad
Corint.

Serm. 1.
in Cæ-
sa
Dom.

peccatum ac defectum suum. Planè obsec-
vat, quod monet *S. Chrysostomus*: Pecca-
tum, si ad animam tuam divertit, hospes
sit, non incola.

Pulchrè ac rectè advertit *S. Bernardus* ad
illud, quod dixit Dominus in lotione pe-
dum ad Petrum: *Qui lotus est, non indiget,*
nisi ut pedes lavet. Intelligendum hoc de dilu-
tione peccatorum Venialium. Unde sci-
mus. *inquit*, quia ad diluenda peccata,
quæ non sunt ad mortem, & à quibus
plenè cavere non possumus ante mortem,
ablutio ista pertineat? Ex eo planè, quòd
offerenti manus & caput pariter ad abluen-
dum, responsum est: *Qui lotus est, non in-*
diget, nisi ut pedes lavet. Lotus est, qui
gravia peccata non habet, cujus caput, id
est, intentio, & manus, id est, operatio
& conversatio munda est: sed pedes, qui
sunt animæ affectiones, dum in hoc pul-
vere gradimur, ex toto mundi esse non
possunt. quin aliquando vanitati, ali-
quando voluptati, aut curiositati plus
quàm oportet cedat animus vel ad horam.
In multis enim offendimus omnes. *Jaco-*
bi 3. 2.

Ut ergo citiùs etiam laves pedes tuos, ac
benè ad perfectionem ambulare pergas, ad
recognitionem defectus tui citiùs utere me-
dio proposito Piissimi Magistri tui, Domi-
num nempe deprecando prædictis vel simili-
bus precibus dolente affectu ad ipsum pro-
latis.

Vide sup. Defectus humani.

Medium

POENITENTIA DE PECCATIS. 501

Medium delendi peccata Mortalia
est *Pœnitentia*, de qua nunc infra.

Pœnitentia consideranda est, ut *Vir-*
tus & ut *Sacramentum*. Ad utrumque
se extendent sequentes Cœlestis Ma-
gister doctrinæ.

Sæpiùs etiam intelligitur per *Pœ-*
nitentiam ipsa *Satisfactio* pro pec-
catis.

POENITENTIA DE PECCATIS.

I. *Anima mundatur à peccatis & a-*
maritudine Pœnitentiæ & Suavitate
Amoris Divini.

Appropinquante borâ Confessionis,
dum magis gravaretur à contradi-
centibus, dixit ad Dominum: Cum
tuæ paternæ misericordiæ pium cor non
ignoret, quàm gravis mihi sit ista Con-
fessio facienda: quare permittis me,
Benignissime Deus, è contradicentibus
supergravari? Ad quod Dominus: Ho-
mines balneantes solent fricantium ma-
nibus adjuvari, ut ampliùs munden-
tur: sic tu contradicentium molestiâ
promoveris. Et inde, cùm à sinistris

502 POENITENTIA DE PECCATIS.

Domini pateret illi quasi balneum nium calorem evaporans, exhibuit etiam ipsi ad dextram suam Dominus hortum quendam amœnissimarum deliciarum, floribus diversis vernantem; sed tamen specialiùs erant in eodem horto sine spinis rosæ pulcherrimæ &c. Innuebat ergo Dominus illi, ut amœnitatem horti illius intraret, si eam præeligeret balneo, quod sibi tam immoderatum causabatur; ad quod illa: Nequaquam, Domine, sed balneum, quod mihi Divino afflatu tuo calefecisti, incunctanter intrabo. Et Dominus: Hoc sit, inquit, tua perpetua salus. Intellexit igitur hortum prædictum significare gratiæ Divinæ suavitatem, quæ suaviter flante leni austro Amoris fidelem animam nectareo rore amatoria- rum lachrymarum perfundit, & subito super nivem reddit candidatam & plenissimè securatam, non solum de indulgentia peccatorum, verùm etiam de cumulo superabundantium meritorum: unde gratissimum Domino esse sciebat, quòd ob amorem ipsius, id quod gravius erat, eligeret, relicto suaviori &c. Sciendum etiam, quòd maximè duobus modis anima mundatur

ab

POENITENTIA DE PECCATIS. 503

ab omni peccato. Primò per amaritudinem Pœnitentiæ & ejus attinentias, quæ per balneum notantur. Secundò per suavem concremationem Divini Amoris & attinentias, quæ per amœnum hortum significantur. *lib. 3. c. 14. ad med.*

Nota, Actum Amoris, qui non habet concomitantem dolorem, non delere per se peccata. Nam per Psalmistam solum dicitur: *Cor contritum & humiliatum, Deus, non despicies. Psal. 50.* Sed nec est verus actus Amoris, qui in statu peccati non exercetur Pœnitentiæ dolore de offensa Summi Boni: Hoc quidem: Post Pœnitentiam per actus Charitatis, internos & externos, semper anima magis ac magis mundatur & purificatur; ita etiam, ut ob intensiorem interni actus Charitatis, sine Purgatorio (remissâ culpâ & pœnâ) transire possit ad cœlestem Beatitudinem.

Et hoc est, quod dicit *S. Gregorius*: Tan- *Hom.*
tò amplius peccati rubigo consumitur, *33. in*
quantò peccatoris cor magno Charitatis *Evang.*
igne concrematur.

De pœnitente M. Magdalena Medicus noster pronunciavit: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Lucæ 7. 47.* Nempe remissa ipsi ob conceptum dolorem ex Amore Dei super omnia. Si amas & doles semper, & tibi remittuntur; non tamen sine Voto Sacramenti Pœnitentiæ, quod modò à Christo pro remissione peccatorum institutum est. Si amas & doles, semper &

104 POENITENTIA DE PECCATIS.

tibi remittuntur. Ubi Amor ibi dolor. In hoc etiam substantia est Poenitentiae. Amare & dolere remittit peccata & mandat à peccatis.

Videtur verò hic Magister noster magis agere de purificatione, prout anima adhuc purificanda esset in Purgatorio, per Satisfactionem, quam aliàs, ut dictum, suppleret intensio actus Charitatis. Sed certius agit anima satisfaciendo per opera satisfactoria in actione & passione (quæ Purgatorii poenas minuunt) quàm expectare tantæ Virtutis actum, de quo incerti sumus: quia certus esse nequis tibi fore illam gratiam. Ubi ergo ad satisfaciendum Domino pro peccatis tuis opera satisfactoria assumis, vel passionem alicujus adversitatis in satisfactionem Deo affers, semper anima magis purificabitur à peccatis suis, etsi prius jam remissis, ut tantum purificari purgatorii poenis necesse amplius non habeat. Anima, quæ Deum intimius amat, mavult in hac Vita tribulationibus purificari, quò decessens purior Dilecto præsentetur, & citius beato ac suavi conspectu ipsius gaudere queat.

Sed de hoc plura infra *V. Purgatorium.*

II. Quivis dolor de peccatis habilitas ad Divinam gratiam recipiendam.

IN Vigilia Nativitatis Domini ante Matutinas aliquanto tempore pervigilans,

POENITENTIA DE PECCATIS. **SOS**
gilans, in amaritudine cordis retracta-
bat coram Domino defectum impatien-
tiæ suæ, quam vespere incurrerat ex
quadam negligentia sibi servientium &c.
Hunc defectum suum revolvebat in
corde cum mœrore, reputans se o-
mnium donorum Dei valde indignam,
quâ ex tam parva sibi servientium ne-
gligentia ad tantam impatientiam fue-
rat delapsa. Super quo Divina Miseri-
cordia eam tali instruxit intelligentia.
Quòd scilicet omnes cogitationes, qui-
bus homo cum mœrore suam retractat
defectum, post dignè peractam poeni-
tentiam (de qua Scriptura dixit: *In qua-
cunque hora conversus fuerit peccator & in-
gemuerit, omnium peccatorum suorum non
recordabor amplius.* Ezech. 18. 22.) nihil
aliud sunt, quàm quædam habilitatio
ad gratiam Dei recipiendam. *lib. 4. c. 2.
ab init.*

Nota: In superioribus dictum sine do-
lore interno deleri peccatum non posse: ita
planè, nec Veniale. Cum dolore quidem,
etiam parvo (tamen vero) delentur peccata
Venialia, extra quoque Sacramentum Poe-
nitentiæ; unde etiam ad majorem gratiam
disponit, vel saltem in priori conservat.
Defectus namque parvi, seu peccata Venia-
lia, etsi non tollant, tamen inhabilitant ho-
minem ad majorem gratiam Divinam reci-

506 POENITENTIA DE PECCATIS.

piendam : per dolorem autem super suo defectu reddit se iterum habilem.

Peccato Mortali infectus & corrupeus, cum incipis recognoscere culpam & dolere de peccato, incipis te disponere ad gratiam Divinam recipiendam, quæ tibi deinceps confertur, cum jam perfectè doles de offensa Dei Summi Boni ex amore super omnia : Vel cum imperfecto dolore (nempe Attritione) te Sacramenti participem facis, quod defectum tuum de meritis Christi supplet.

Ecce Benignitatem Dei nostri, qui tam pronè remittit delicta. Vix tu tam facilis es (ut ita dicam) ad delinquendum (etsi ad hoc vitiatâ naturâ inclines) quàm facilis ille est tibi pœnitenti ad remittendum. Nam *misereri & parcere ipsi proprium. Miserationes ejus super omnia opera ejus. Psal. 144. 2.* Verè, ut Propheta : *Multus est ad ignoscendum. Isa. 55. 7.* Præclare ad hoc *S. Fulgentius* : „ In hoc multo, inquit, nihil deest, in quo „ est omnipotens misericordia, & omni- „ tentia misericors. Tanta est autem & Be- „ nignitas omnipotentis & omnipotentia „ Benignitatis in Deo, ut nihil sit, quod „ nolit, aut non possit relaxare converso.

Cave verò ne pecces in Misericordiam Dei malè præsumendo de Bonitate sua. Etiam cave ne pecces de Misericordia Dei de- „ sperando. In utroque summum pericu- „ lum, ait *S. Augustinus*, & sperando (nem- „ pe sine conversione) & desperando de Misericordia Dei. *Utrumque*, ait idem, *metuen- dum est, utrumque periculosum. Væ à desperatio- ne, Væ à perversa spe.* In Psal. 144. ad v. 5.

Quo-

Epist. 7.
ad Ve-
nan-
tiam.
c. 4.

Tract.
33. in
Joan.

Quomodo pro utroque nobis Pius Domi-
 nus salubriter præordinavit, optimè nobis,
 „ declarat prædictus S. *Augustinus*: Ne, *in* *In Ps.*
 „ *quit*, desperatione homines pejùs viverent, 101.
 „ promisit indulgentiæ portum. Rursus ne *ad* 2.
 „ de spe veniæ pejùs viverent, fecit diem 10.
 „ mortis incertum: providentiissimè utrum-
 „ que constituens, & revertentes quò reci-
 „ piantur, & differentes unde terreamur.
 Peccasti, converte te ad Benignitatem Di-
 vinam humili & contrito corde cum filiali
 fiducia, & *speranti in oblectationem veniet mise-*
ricordia. Sed ad peccandum & ad retarda-
 tionem Pœnitentiæ noli abuti tantâ Beni-
 gnitate protervè de ea præsumendo. *Miseri-*
cordia enim & ira ab illa citò proximant. Eccl. 5:
 7. Spes ergo timori adsit, & timor à Spe
 non recedat: ne malè speres, ne etiam de-
 speres. *Beneplacitum enim est Domino super ti-*
mentes eum: & in eis, qui sperant super Misa-
ricordia ejus. Psal. 146. 11.

III. Statim pœnitens statim gratiam in- venit & sanctificatur.

PER Verbum illud: *Sanctificamini fi-*
lii Israel. Josue 3. 5. Intellexit, quod
 si quis pœnitendo velociter de omnibus
 commissis suis & omissis cum integro
 corde se inclinat ad obedientiam præce-
 ptorum Dei, tam veraciter coram Deo
 sanctificatur & paratus invenitur, sicut
 leprosus ille mundatus est, cui dixit
 Dominus: *Matth.* 8. 3. Volo, mundare.
lib. 3. c. 30. §. 5.

508 POENITENTIA DE PECCATIS.

Si nos veloces sumus ad poenitendum, planè habemus Deum velocem ad ignoscendum. Ita experit̃s David, qui statim, ut poenituit de peccato, merebatur audire permissum à Domino Prophetam : *Domine quoque transtulisti peccatum tuum.* 2. Reg. 12. 13. Unde ad hanc poenitentiam composuit Psalmum 50. qui est inter Poenitenciales 4. & incipit : *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam &c.* Quare & nos ad poenitentiam agendam excitando, & in spem Divinæ Misericordiæ animos nostros erigendo, ad hoc præclare & solatiosè S. Augustinus : Quisquis peceasti, & dubitas agere poenitentiam pro peccato tuo, desperando salutem tuam, audi David gementem. Ad te Nathan Propheta non est missus, ipse David ad te missus est. Audi eum clamantem, & simul clama; audi gementem, & congemisce; audi flentem, & lachrymas junge; audi correctum, & condelectare. Si tibi non potuit intercludi peccatum, Spes veniæ non intercludatur &c.

Quisquis ergo peccato gravaris clama cum poenitente Rege ad Misericordem Deum, & consolare de misericordia & Venia recipienda. Clama humili & contrito corde, quod certò Deus non despiciet : *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam &c.* Subveni gravi Vulneri (ita hic prædictus S. Augustinus) secundum magnam medicinam tuam. Grave est, quod habeo, sed ad omnipotentem confugio. De meo tam lethali Vulnerè desperarem, nisi tantum Medicum reperirem.

POENITENTIA DE PECCATIS. 509

rem. Quia ipse vult & potest sanare. Quid enim tam ad mortem, quod non possit sanare tanta Bonitas, tanta Virtus? Planè, *Epist.*
 „ ut optimè adstruit *S. Fulgentius*, Peritus *ad Ver-*
 „ est Medicus (*Benignissimus Deus noster*) o- nan-
 „ nnes potest infirmitates sanare (*sed & tiam.*
 „ Ipse, ipsa est Virtus sanandi) Misericors est *c. 31*
 „ Deus noster, universa potest peccata di-
 „ mittere. Non est perfecta Bonitas, à
 „ qua non omnis malitia vincitur: nec est
 „ perfecta medicina, cui morbus aliquis in-
 „ curabilis invenitur. Iple enim est de quo
 „ dicitur: *Qui propitiatur omnibus iniquitatibus*
 „ *tuis* (ecce Bonitas ejus) *qui sanat omnes infir-*
 „ *mitates tuas.* *Psalm. 102. 3.* Ecce Virtus ejus.
 Et quare tardas venire ad tantam Bonitatem,
 ad tantam Virtutem, quæ vult & potest ci-
 tò sanare? Tantùm citiùs Medicum accede,
 & sanaberis citò: invenies Vitam & hauries
 salutem à Domino. Tamen ipse invitat:
Convertimini ad me, & convertar ad vos. *Za-*
char. 1. 3. Citiùs ad ipsum convertere, &
 ipse moram non faciet suâ gratiâ ad te con-
 verti. Ipse vult, ut vitam habeas: *Nolo,*
inquit, mortem peccatoris, sed ut convertatur à
via sua, & vivat. *Ezech. 33. 11.* Tua nunc
 interest, si vis vivere, ut Vitam quæras.
 Accede plenâ fiduciâ in Spiritu humilitatis
 „ & animo contrito: Sanabuntur (*ut loquitur*
 „ *in cit. locum Psalmi S. Augustinus*) omnes
 „ languores tui, noli timere. Magni sunt,
 „ inquires, sed major est Medicus. Omnipot-
 „ enti Medico nullus languor insanabilis
 „ occurrit, tantùm tu curari te sine.

Non igitur tardes converti ad Dominum. ne-
que differas de die in diem. *Eccl. 5. 8.* Quem
 enim

SIO POENITENTIA DE PECCATIS.

In Ps.
144.
ad v. 8.

Serm.
17. de
Verbis
Dom.

enim hodie invenire potes, cras forsan non invenies. Ideo Propheta : *Querite Dominum, dum inveniri potest.* Isa. 55. 6. Quando invenies ? Istâ certò præsentî horâ, an subsequenti, incertum est. Audi ad hoc salutare monitum amplius memorati S. *Augustini* : Noli ergo dicere : Cras me convertam, cras Deo placebo : & omnia hodierna & hesternâ dimittuntur mihi. Verum, quidem dicis, quia Deus conversioni tuæ indulgentiam promisit, sed dilationi tuæ diem crastinum non promisit. *Vnde idem* : Ipsa res est, quæ multos occidit, cum dicunt, cras, cras & subito ostium clauditur : remansit foris cum voce corvina, quia non habuit gemitum columbinum. Patet quidem omni adhuc horâ janua Divinæ Misericordiæ ; sed veniet hora, quâ tibi claudetur, & hanc nescis ; forsan citius, quàm spectas.

Hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra. monet Psalter Psal. 94. 8. Hodie te vocat ad poenitentiam, hodie te vocat ad salutem, hodie vult te sanare Benignus Medicus ; non vult ut mala prævaleant per longas moras : cras forsan amplius non vocabit, sed advocabit, ubi amplius sanandus non eris. Noli ergo obdurare cor tuum, hodie audi vocem ejus, & veni ad Medicum, qui hodie paratus est te sanare. Habebis profectò, ô anima, semper paratum Medicum, dum te vocat ; Mitem & suavem Dominum, cum in tempore eum quæsieris : si intermiseris, sustinebis post hac strictum Judicem. Qui Misericordiam,
dum

POENITENTIA DE PECCATIS. 511

dum tempus miserendi est negligit, merito sentiet, & æternum, Justitiam. Convertè te hodie & dic: *Sana me, Domine, & sanabor; saluum me fac, & saluus ero: quoniam laus mea tu es.* Jerem. 17. 14.

IV. *Qui verè dolet se peccasse, & postulat auxilium à Domino ad cavenda deinceps peccata, benedicit Domino & benedicitur à Domino.*

CUM cantaretur Responsorium: *Benedicens &c.* Ipsa quasi in persona Noë astitit Domino exoptulans benedictionem, quam cum esset consecuta, Dominus vice versa videbatur ab ea benedictionem postulare. Per quod intellexit, quòd homo tunc benedicit Domino, quando in cogitatione se dicit poenitere, (*nempe ex corde dolet*) quòd unquam suum Creatorem offendit, & ejus auxilium exoptulat, ut de cætero peccata caveat. Ad quam benedictionem Dominus cœlorum gratanter profundè inclinans, ostendit eam benedictionem in tantum sibi fore acceptam, ac si tota salus ipsius per illam perficeretur. *lib. 3. c. 30. §. 11.*

Observandum ex hac doctrina: Dolere ex corde de peccatis, & gratiæ auxilium postulare à Domino ad cavenda peccata, inducere hominem in veram emendationem: *actua-*

512 POENITENTIA DE PECCATIS.

actualem verò esse emendationem, unde tota salus pendet, ubi actualiter caver, & cavere studet, & ad bonum se disponit.

Hom.
34. in
Evangel.

„ Dicit S. Gregorius : Pœnitentia est per-
„ petrata peccata plangere & plangenda non
„ committere. Tunc perfecta ad Domi-
num Conversio est, quando ad Pœnitenti-
tiam sequitur emendatio, & Emendatio
non à Pœnitentia discedat. Vera emendatio
consistit in hoc : *Declina à malo & fac bonum.*
Psal. 36. 27. Emendatus est, qui ingreditur
sine macula & operatur iustitiam. Psal. 14. 2.
Hoc est, quod etiam monet Propheta : *De-*
relinquat impius viam suam (mala opera sua,
malam Vitam suam) *& revertatur ad Domi-*
num. Isa. 55. 7. Revertatur per bona ope-
ra, quantum per mala à Domino recessit.
Et hoc quoque est, quod S. Joannes Bapt.
monet, *facere fructus dignos Pœnitentia.* Lucæ
3. 8. Et quod Apostolus, *Exuere veterem ho-*
minem secundum pristinam conversationem, &
induere novum, qui secundum Deum creatus est,
in iustitia & Sanctitate Veritatis. Ephes. 4. 22.
& 24.

In Ps.
5. ad
v. 12.
In Ps.
108.
ad v.

Dolendo ergo de mala Vita præterita, &
inchoando meliorem Vitam novam, ac in
ea proficiendo, benedicis Domino, & vi-
cissim benediceris à Domino. Quâ bene-
dictione? Est una temporanea, altera æter-
na. Utramque indicat S. Augustinus :
„ Hæc est, inquit, Benedictio, gloriari in
„ Deo & inhabitari à Deo. Et hæc est tem-
poranea, quæ est gratia Dei. Æternam,
dicit *Vitam æternam.* Sicut maledictio pœna
æterna, quam induit peccator non resipi-
scens : sic *Benedictio Vita æterna*, quam con-
sequi.

POENITENTIA DE PECCATIS. 113

sequitur justus in justitia perseverans. Verè poenitens & verè se emendans benedicitur à Domino hic gratiâ suâ, & ibi Vitâ ac gloriâ æternâ. Si proin in toto corde ad Dominum conversus fueris, Benedicis Domino, & tu Benedictus eris à Domino, & planè in hac benedictione cum aliis Benedictis in laudem æternam pronuntiabis: *Confitemini Domino, quoniam Bonus: quoniam in seculum Misericordiâ ejus.* Psal. 117.

Adverte, quod Magister noster etiam hîc doceat, ad cavenda peccata (id est, ad veram & plenam Emendationem) esse implorandum Divinum auxilium. Et omnino: nam, ut ejus etiam discipulus docet, *non quòd sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est.* 2. Cor. 1. 5. Si cogitare non sufficientes sumus, minùs operari: nempe cogitare & operari bonum & cavere malum. Cum poenitens petit auxilium, jam insinuat bonam mentem & propositum ex toto se emendandi, quod necessarium requisitum ad Poenitentiam est.

Ad cavendum malum & agendum bonum nobis necessaria Sapiencia est, ideo à Deo fonte Sapienciæ petenda. Quare monitum S. Jacobi: *Si quis vestrum, inquit, indiget Sapienciâ, postulet à Deo. c. 1. v. 5.* Vera ac salutaris Sapiencia est *timere, colere & amare Deum.* Hæc omnes indigemus, hæc nobis pernecessaria est ad Vitam rectè justèque agendam, ac salutem nostram æternam promovendam. Hæc à Deo præ omni alia postulanda; quia sine ista omnis alia non prodest. *Initium Sapienciæ, dicit* Psal-

514 POENITENTIA DE PECCATIS.

Psalmista Psal. 110. Sapiens Proverb. 1. 7. Ecclesiasticus. 1. 16. *Timor Domini.* Eriste etiam ibid. v. 22. *Corona Sapientiae Timor Domini.* Sed ut timor sit corona Sapientiae, oportet Sanctus sit, permanens in seculum seculi. Psal. 18. 10. & filialis, qui non tantum cum Amore consistit, sed & Amorem requirit: non servilis, quem perfecta Charitas foras mittit. 1. Joan. 4. 18. Timendo cavebis malum; nam, ut ait Sapiens, *Per timorem Domini declinat omnis à malo.* Amando facies bonum; nam Charitas radix omnis boni otiosa non est: *magna semper operatur,* ait S. Gregorius, *ubi est.* In utroque bene & tibi ad salutem sapiens. Ad utrumque Divinum auxilium requiras & exores. Sicut Ecclesia orat: *Sancti nominis tui, Domine, timorem pariter & amorem fac nos habere perpetuum &c.* Orat. Ecclesiae Dom. infra Octav. Corp. Christi.

Cum inceperis timere Dominum, ut caveas mala, benediceris à Domino. Quomodo? Audi Psalmistam: *Secundum altitudinem caeli à terra corroboravit misericordiam suam super timentes se.* Psal. 102. 11. *Ecce sic benedicetur homo, qui timeat Dominum.* Psal. 127. 4.

V. Pœnitentia instaurat tabernaculum Dei in homine.

Cum audisset decantari illud in celo: *Ecce tabernaculum Dei cum hominibus:* dabatur ipsi per hoc intelligi, quod ille, qui verè compunctus integra
Volun.

POENITENTIA DE PECCATIS. 515

Voluntate proponit de cætero emendationem malorum ac studium bonorum operum, veraciter efficitur tabernaculum Dei, in quo tanquam in domo propria habitare dignatur Dominus Majestatis, Sponsus animæ amantis. *lib. 4. c. 60. ad fin.*

Ubi Apostolus dicit ad Ephesios. 3. 17. *Christum habitare per fidem in cordibus vestris.* statim subdit: *In Charitate radicati & fundati:* ex quo constat Christum, qui verus Deus est, nos inhabitantem habere, quamdiu in nobis Charitatem radicatam & fundatam tenemus; nam notum illud: *Qui manet in Charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* 1. Joan. 4. Constat quoque per peccatum Charitatem dirui & exterminari, quâ amisâ etiam gratiam Divinam amitti, in qua cor nostrum Christus inhabitat. Sed Poenitentia & reversio ad meliorem Vitam restaurat interiorem domum nostram, ac simul per Charitatem renovatam reducit ad nos gratiam Divinam quâ excidimus, & Christum Dilectum nostrum in domum nostram iterum recipimus.

Ad priorem annotatum est doctrinam, Perfectam Conversionem ad Deum consistere in plena Emendatione Vitæ, hunc in aversione à malo & conversione ad bonum. Hæc perfecta Conversio facit etiam Deum converti ad nos. Unde ipse apud Prophetam: *Convertimini ad me, & ego convertar ad vos.* Zachar. 1. 3. Et per hanc conversionem reciprocam Dilectus iterum introducit in

516 POENITENTIA DE PECCATIS.

tabernaculum Dilectæ animæ perfecta Pœnitentiâ & Emendatione instauratum ; ut tunc & ipsa dicere denuò possit : *Ego Dilecto meo & ad me conversio ejus.* Cant. 7. 10. Deus, „ inquit S. Gregorius , qui abijcit delinquentem, convertitur ad pœnitentem. in *Psal. 7. Pœnit.*

Anima ergo , quæ per veram Pœnitentiam redit ad Deum , & per emendationem Vitæ jam adhæret Deo , rediit jam etiam ad veniam , ad gratiam apud Deum : & quæ prius non grata , nunc iterum grata : quæ prius non dilecta , nunc dilecta : quæ prius longè à Deo , nunc per gratiam Reconciliationis intra se habet Deum. In hoc nunc constans est salus tua , ô anima , ut , quem invenisti & introduxisti , teneas eum & non dimittas , donec benedixerit tibi Vitâ æternâ. Quò verò Deum constantem inhabitatorem cordis tui habeas , audi & stude assequi exhortationem salutarem S. Augustini :

Serm.
25. de
Temp.

„ Quia , inquit , per gratiam Dei meruimus fieri templum Dei , quantum possumus , cum ipsius adjutorio , laboremus ne Dominus noster in templo suo , hoc est , in nobis ipsis amplius inveniat , quod oculos suæ Majestatis offendat. Sed habitaculum cordis nostri evacuetur vitiis , & Virtutibus repleatur ; claudatur diabolo , & aperiatur Christo. Amat manere tecum Christus , si tu semper amas , quod ipse amat.

Serm.
2. de
Ass.
sumpt.
g.

Benè observandum ex S. Bernardo , quod domus nostra , ut sit digna habitatio Domini , sit mundanda , ornanda & replenda : quod

POENITENTIA DE PECCATIS. 517

quod pulchrè attribuit illi triadi Sanctæ germanæ consanguinitatis cohabitantium in domo Marthæ, ad quam Christus sæpius divertit; Marthæ nimirum exornationem, Mariæ impletionem, Lazaro mundationem. Ad quod sic concludit: *Intret ergo domum Salvator & frequenter visitet, quam pœnitens Lazarus mundat, ornat Martha, Maria replet.* Nempe Christus inhabitat domum, quam mundat Pœnitentia, studium Virtutum exornat, fervor devotionis & piorum affectuum implet. *Ecce tabernaculum Dei cum hominibus.*

*Quàm blandè suscipiat Deus pœniten-
tes. Vide sup. Confidentia in Divinam
Bonitatem.*

PRECES AD DEUM.

I. *Preces nostræ devotè ad Deum fusæ
nunquam sunt irritæ, licet non assè-
quantur, quod intendunt.*

QUædam persona frequentius cau-
sabatur, se nullum sentire profe-
ctum ex Oratione pro se orantium.
Quod iste proponens Domino requisi-
vit causam ab eo. Cui respondit Do-
minus: Interroga ipsam quid utiliùs
judicet fratri suo, vel alteri cuique
parentum suorum, cui multùm deside-
raret beneficium alicujus Ecclesiæ con-
cedi: Utrum hoc, quòd Ecclesia con-
cedere-

cederetur ipsi, aut quòd pretium Ecclesiae totum in simul puerulo adhuc studentì præsenteretur, & quid cum argento ageret, si proprio arbitrio pueri relinqueretur. Et cùm secundùm humanam rationem non possit aliter responderi, quin utiliùs sit puero concessum beneficium Ecclesiae, ex qua eùm ad annos discretionis suae pervenerit, potest multis bonis abundare, quàm pretium, quod modo puerili inutiliter expenderet, & postea, sicut & antea miser & inops egeret. Ergo confidat de mea pietate Divina & Sapientia (qui sum Pater, frater & amator ipsius) quod multò sollicitiùs & fideiùs procuro & dispono omnem profectum animae & corporis ipsius, quàm ipsa alicujus consanguinei sui utilitatem, & quòd certò factum omnium orationum & desideriorum ad me pro salute sua fusorum diligentissimâ fidelitate conservem ipsi usque ad tempus idoneum & prae-destinatum: & tunc omnia simul infundam ei, cum nullius poterunt importunitate infici, vel minorari. Et hoc longè sibi salubriùs credat, quàm quòd statim post alicujus orationem pro ea factam infunderem ipsi aliquam suavitatem,

tatem, quàm fortè vana gloria obfusca-
ret, vel superbia exsiccaret, vel etiam
quòd prosperitatem ipsi concederem
terrenam, quæ possit ipsi occasio fieri
diversorum peccatorum. *lib. 3. c. 80.*
per tot.

Sive ipse ores, sive alij pro te orent, si in-
tentio est bona & devotio sincera, Oratio
non potest esse sine fructuoso effectu: etsi
iste non sit, quem tu intendis, sed erit me-
lior & tibi utilior. Si non accipimus, quod
petimus & spectamus, melius accipiemus:
& si non accipimus, quando volumus, ac-
cipiemus tempore, quo nobis erit congruen-
tius. Resignata Voluntas plus apud Deum
impetrat, quàm propria Voluntas etiam pro
bono.

Audi pro hoc pulchrè & acutè differen-
tem S. Augustinum, ubi inducit petiti-
onem S. Pauli & Sathanæ apud Deum.
Nempe ille petiit, *ut auferretur ab eo stimulus*
carnis. 2. Cor. 12. Iste, ut haberet faculta-
tem tentandi. *Job. c. 2.* Iste est exauditus
in sua petitione, ille non. Illi respondit
Dominus: *Sufficit tibi gratia mea.* Isti: *Ecce*
in manu tua est. Ps. 6. Infert ad hoc S. Au-
gustinus: Quid dicam? Revera comparan-
dus Apostolus cum diabolo? Apostolus
rogat & non accipit: diabolus petit, &
accipit. Sed non accepit Apostolus pro-
pter perfectionem suam, accepit diabolus
propter damnationem suam. Denique
ipse Job accepit sanitatem in opportuni-
tate. Dilatus est enim, ut probaretur, &

In Ps.
144.
ad 7.
15.

„ diu sedit in pulvere , & multa dixit : &
 „ rogabat Deum , ut auferrentur ab eo ista ,
 „ & Deus non auferrebat. Citiùs diabo-
 „ lum exaudivit ad eum tentandum , quàm
 „ ipsum Job ad sanandum. Discite ergo
 „ non murmurare adversus Deum , &
 „ quando non exaudimini : ne deficiat in
 „ vobis , quod scriptum est : *Per singulos
 dies benedicam te.* Adducit dein etiam
 exemplum ipsius Salvatoris nostri JESU Fi-
 „ lij Dei : Ipse , *inquit* , Filius , ipse Uni-
 „ cus Patris utique venerat solvere , quod
 „ non debebat , mori in manibus peccato-
 „ rum , sanguine suo delere chirographum
 „ mortis nostræ. Ad hoc venerat : & ta-
 „ men , ut tibi ostenderet exemplum patien-
 „ tiæ transfiguravit corpus humilitatis nostræ
 conforme corpori gloriæ suæ. *Philip. 3.* Pa-
 „ ter , *inquit* , si fieri potest , transeat à me calix
 „ iste. Et ut impleret , quamvis non acci-
 „ peret , quod petere videbatur , *per singu-
 los dies benedicam te : Verùm non quod
 ego volo , ait , sed quod tu vis Pater.* Ecce
 habes hîc normam orandi cum resignata
 Voluntate à Salvatore nostro. Brevibus
 „ concludit nervosè alibi : Dimitte Deo
 „ consilium suum. Quid ergo , inquis ,
 „ faciam ? Quid orem ? Quid ores ? Quod
 „ te docuit Dominus , quod te docuit Cœ-
 „ lestis Magister. Invoca Deum tanquam
 „ Deum , ama Deum tanquam Deum ,
 „ Illo melius nihil est , ipsum desidera ,
 „ ipsum concupisce.

In Ps.
85. ad
v. 5.

Si quid ergo petis , quod non est pro sa-
 lute animæ tuæ , salubriter in eo non exau-
 diris.

diris. Si quid petis, quod aestimas pro salute tua, & non citius exaudiris, pro bono tuo differri crede: vel si hoc ipsum, quod oras, non impetras, aliud in majus bonum tibi manet reservatum. Devota Oratio, quia nunquam otiosa, nunquam infructuosa.

Vide simile sup. V. Oratio. n. I.

II. Preces fuse pro aliis nunquam sunt illis sine fructu, etsi iste non statim compareat.

CUM in Oratione sua perquireret à Domino, quid proficeret amicis suis, quod totiens pro eis oraret, dum orationis nullum in illis videret profectum? Hæc similitudine instructa est à Domino: Dum parvulus reducitur ab Imperatore ditatus immensis prædiis possessionum, quis intuentium statim in forma pueri illius donationis videt aliquem fructum, cum tamen testes non lateat, qualis & quantus sit futurus ex concessis divitiis? Ergo non mireris, quod corporaliter non cernis fructum Orationum tuarum, quem ego secundum æternam sapientiam dispono ad utiliorem profectum. Et quantò sæpiùs pro aliqua oratur, tantò magis beatificatur: quia nulla fidelis Oratio

522 PRECES AD DEUM.

manebit sine fructu, quamvis homines
ejus lateat modus. *lib. 3. c. 30. §. 15.*

Ista doctrina cum priori coincidit. Singulare hoc hîc est observandum, Charitatem, fundendo preces pro salute proximi, singulariter à Deo observari: unde sic acceptat, ut nunquam infructuosam esse sinat; quin & ipsi proveniat oranti in fructum, & illis, pro quibus orat, fructus magnus accedat; magni enim semper æstimat Deus Charitatem proximo, maximè in necessitate animæ, impensam.

Fac ergo Charitatem, ut diligenter ac fideliter ores pro salute proximi: & Deus remunerabit tibi Charitatem, & videbis aliquando, quid oratione tuâ profeceris ad solatium tuum æternum. Si in aliis proximo tuo subsidio esse non potes, saltem precibus tuis ipsi non desis: lucraberis apud Deum per tuam Charitatem ipsi & tibi.

Vide sup. V. Oratio. n. 2.

Recommendatio ad preces alterius nunquam est sine fructu.

ORans etiam pro quodam, qui se orationibus suis, tam per inter-nuncios, quàm etiam per se ipsum, nimis humiliter se commendaverat & devotè, vidit Dominum se ad ipsum dignantissimè inclinantem, eumque totum quodam cœlestis luminis splendore circumdantem & in ipso lumine gratiosè

tiosè infundentem sibi omnia, quæ ipse sperabat se posse per merita orationis istius obtinere. Sicque edocta est à Domino, quòd quodocunque aliquis se alterius orationi committit plenè confidens, quod per ejus merita Divinam possit obtinere gratiam, pius Dominus indubitanter secundùm desiderium & fidem suam benefacit ipsi, etiamsi ille, cui se committit, neglexerit devotè orare pro ipso. *lib. 3. c. 73. §. 2.*

Sicut in aliis, sic nec in isto perit pia intentio & sanctum desiderium. Orare pro invicem sic commendatur à Domino, sicut diligere invicem. Debitum Charitatis semper debemus invicem; ideo sicut debitum beneficentiæ, sic Orationis, quæ inter beneficia spiritualia, proximo conferenda, singulare est. Exemplum se etiam in hoc nobis præbuit Benignissimus Salvator noster, de quo Evangelistæ perhibent sæpius orasse, & in oratione etiam pernoctasse: & absque dubio has preces non tam pro se, quàm pro salute nostra (propter quam in terras venit) fuisse, sentiendum est. Sicut enim ejus passio, ita & ejus Oratio tantum fuit pro salute nostra: atque in hoc simul nobis exemplo fuit ad Charitatem, ut etiam pro invicem oremus. Unde monitum Apostoli: *Orate pro invicem, ut salve-*

mini. Jacobi 5. 16. Merito proin S. Augu- In Ps.
stinus: Ad hoc enim, ait, oravit, ut do- 56. ad
ceret orare: quia ad hoc passus est, ut do- 7. 2.

„ceret pati. Nempe, ut doceret imitari pietatem & Charitatem.

*In Ps.
85. ad
mit.*

Advertendum demum cum præfato S. Augustino, quomodo diverso respectu Christus dicatur orare pro nobis, orare in nobis, orari à nobis. *Sic verò hoc exponit: Orat pro nobis, ut Sacerdos: orat in nobis, ut Caput nostrum: oratur à nobis, ut Deus noster.* Si fideles sumus Deo & proximo, speremus Christum etiam pro nobis orare: Si devotè oramus, credamus Christum in nobis orare; unde certius impetramus: à nobis verò oratur, quoties ipsum Advocatum & Mediatorem nostrum invocamus; vel etiam ut ipsum Deum adoramus. Habes ergo & patrociniū ab ipso, habes auxilium per ipsum, habes fidelem Dispensatorem ipsum. In omni pro tuo bono. Disce proin & tu ad proximum tuum esse bonus, quia tibi Christus Bonus, qui pro te & tecum orat, & te pro bono remunerat.

Certus esto, cum fideliter oras pro aliis, fideliter & tibi in alterius preces te commendanti reddetur, saltem à Domino, qui desiderium tuum & Charitatem respicit & recognoscit. Charitas semper cum fructu revertitur ad beneficientem.

PURGATORIUM ANIMARUM.

I. Per preces pro ipsis fusas semper alleviantur in suis pœnis.

CUm Sacramentum Corporis Christi in Missa offerretur pro anima cujusdam Religiosi Conversi, apparuit ipsa anima miro modo clarificata simul & jucundata. Tunc dixit ad Dominum : Vicitne anima ista, Domine, nunc omnia, quæ tenebatur pati? Respondit Dominus : Plus vicit, quam tu, vel aliquis hominum æstimare posset, etiam si videretur de infernalibus incendiis ad cœlestia evolare. Sed tamen adhuc nequaquam tam plenè purgata est, quòd digna sit meâ jucundâ præsentiâ consolari. Tamen de hora in horam ad singulas preces pro ea fusas, magis magisque consolatur & alleviatur. Adjecit Dominus : Orationes vestræ tam velociter non possunt illi succurrere, sicut facerent, si culpam illam non haberet, quòd in sæculo tam durum & inexorabilem se exhibuit ad flectendum Voluntatem suam secundum voluntatem illorum, qui eum in quacunque causa rogabant. *lib. 5. c. 15. ad fin.*
Triplex

526 PURGATORIUM ANIMARUM.

Triplex est hîc doctrina. *Prima* ; Quod anima ad Visionem Beatificam non admit-
tatur , nisi plenè ab omni macula purgata :
Secunda : Quod preces & suffragia pro ani-
mabus purgandis semper ipsis veniant in
subsidium & sublevamen. *Tertia* : Quod
animus durus & non benevolus ac beneficus
erga proximum retardetur diutius à Visione
beatifica.

Disce ergo *Primò* , vel te immaculatum ,
quantum potes , conservare in hac vita : vel
per patientem sufferentiam malorum hujus
Vitæ hîc diluere maculas , ut minus purgari
tibi maneat , ac inde citius Visione beatificâ
gaudere habeas ; nam *Candor Lucis æternæ* non
potest videri , nisi sit plenus candor in vi-
dente. Disce *Secundò* : Si vis gaudere post
hanc vitam precibus & suffragiis aliorum ,
animabus purgandis tuis etiam libenter &
diligenter succurre subsidiis : nam quod
aliàs Dominus de eleemosyna temporali ex-
pressit , hoc ipsum de Spirituali animabus in
Purgatorio conferendâ intelligas : *Date &
dabitur vobis. Lucæ 6. 38.* Disce *Tertiò* in
hac vita esse benevolus & beneficus in alios ,
& tibi etiam benefiet in altera Vita , ubi cer-
tus vives pro æterna Vita. *Beati enim misero-*
ricordes , quoniam misericordiam consequentur.
Matth. 5. 7. Nec tantum illi , qui miseri-
corditer cum proximo agunt ; sed & qui mi-
sericordiam & charitatem in necessitate ex-
hibent.

Quia hîc de Purgatorio agitur : Adverte ,
quod fide Catholicâ doceamur, esse anima-
rum Purgatorium , ubi post hanc vitam à
reliquiis macularum omnino purgantur ,
donec

PURGATORIUM ANIMARUM. 527

donec expurgatæ dignæ fiant Visione Beati-
ficâ. Tenet hoc etiam Ecclesia Catholica
multis exemplis & revelationibus indubita-
tis certò comprobatum. Sed & est in hoc
quoque non minùs plena doctrina Sancto-
rum Patrum, etiam antiquorum, de qui-
bus S. Chrysostomus & S. Augustinus ma-
nifestè docent & suadent, pro defunctis Mis-
sæ Sacrificium offeratur, pro ipsis oretur &
elemosynæ fiant; utique non pro defun-
ctis, qui sunt in inferno, unde nulla est re-
demptio: ergo pro illis, qui adhuc Purga-
torij loco detinentur. Ille ait: *Statuerunt*
Apostoli, ut in Missæ Sacrificio oretur pro defun-
ctis. Audi prædictum S. Augustinum de
Purgatorij igne expressè differentem in il-
lud Psalmi 37. *Domine, ne in furore tuo ar-* Rom.
guas me, neque in ira tua corripias me. Ubi sic 69. *ad*
docet & loquitur: Ne sim inter illos, quibus Popul.
dicturus es: Ite in ignem æternum, qui pa- Matth.
ratus est diabolo & angelis ejus. Neque in 25. 41.
ira tua emendes me, ut in hac vita purges me;
& talem me reddas, cui jam emendatorio igne
(id est Purgatorio) non opus sit, propter il-
los, qui salvi erant, sic tamen quasi per i-
gnem. Quare, nisi quia hic ædificant supra 1. Cor.
fundamentum, ligna, fœnum, stipulam? 3.
Ædificarent autem aurum, argentum, lapi-
des pretiosos, & de utroque igne securi es-
sent: non solum de illo æterno, qui in
æternum cruciaturus est impios, sed etiam
de illo, qui emendabit eos, qui per ignem
salvi erunt. Quia diciter, salvi erit, con-
temnitur ille ignis. Ita planè, quamvis
salvi per ignem, gravior tamen erit ille
ignis,

§28 PURGATORIUM ANIMARUM.

, ignis, quàm quicquid homo potest pati in
, hac Vita.

*Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defun-
ctis exorare, ut à peccatis solvantur. 2. Mach.
12. 46.*

II. *Pro vivis & defunctis acceptat Deus merita oblata: sed citius ea de- functis applicat.*

Rogata à quadam persona, dum of-
ferret Domino cuncta, quæ gratui-
tâ suâ pietate in ea dignatus esset ope-
rari, ut in salutem cederent se rogantis,
statim apparuit illi persona, pro qua o-
rabat, stans coram Domino, qui sedens
in throno gloriæ, habebat in sinu suo
vestem quandam valde mirabiliter or-
natam, quam prætendit coram perso-
na illa, nec tamen ipsam vestivit eâ.
Quod ista multum mirans dixit ad Do-
minum: Cum ante paucos dies ad similem
oblationem meam, animam paupercula cu-
jusdam personæ, pro qua tunc orabam, ad
tam sublimia cœli gaudia provexeris sine mo-
ra: cur modò, Benignissime Deus, de iisdem
beneficiis tuis mihi indignissimæ collatis,
etiam istam, quæ vehementer desiderat veste
hâc, quam ipsi prætendis, non exornas? Re-
spondit Dominus: Cum in Charitate mihi
offeritur aliquid pro animabus fidelium defun-
ctorum,

etorum, ego ex ingenua mihi pietate, quæ proprium est mihi misereri semper & parcere, cum sciam, quod se ulterius in nullo possint ipsi juvare, eorum inopiam misertus, statim id, quod pro eis offertur, do eis in remedium absolutionis & alleviationis, aut etiam ad cumulum æternæ Beatitudinis, secundum cuiuslibet statim aut meritum. lib. 3. c. 65. ab init.

Ecce, ut Pius Magister ipse erudit de Charitate ad subveniendum animabus in Purgatorio, quæ se ipsas juvare non possunt. Si tanta pietate inclinat Benignissimus Dominus ad earum sublevationem, cur nos non duceret Charitas, cum possimus, ut nostris, quantum possumus, non sublevemus suffragiis, quæ etiam Bonus Dominus tam citò pro remedio illorum acceptat? Audimus quasi semper nobis inclamantes: *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei.* Job. 19. 21. Quod ergo tibi aliquando vis fieri, nunc & illis feceris. Simus misericordes, ut etiam consequamur. Quâ enim mensura Charitatis mensi fuerimus, eadem remetietur nobis.

III. *Quidquid pro animabus in Purgatorio existentibus peragitur, redundat etiam in proprium bonum.*

R Equisivit à Domino dicens: Quem fructum consequitur Congregatio nostra, Domine, de magno Psalterio, quod

530 PURGATORIUM ANIMARUM.

quod legit ? Respondit Dominus : Illum , de quo dicitur : *Oratio tua in finem tuum convertetur.* Insuper ex abundantia Benignissimæ pietatis meæ hunc fructum ipsis superaddam propter Charitatem , quâ fidelibus meis subveniunt ad laudem meam , quòd ubicunque post hoc in toto mundo idem Psalterium persolvitur , ex hoc quælibet earum tam gratiosè participabit , ac si pro sui solius remedio legeretur. *lib. 5. c. 22. in med.*

Modum legendi hoc Psalterium pro defunctis , vide cit. Cap. in Declaratione.

Verè & sibi metit , qui Charitatem pro aliis seminat. *Qui ergo seminat in benedictionibus , de benedictionibus & metet* 2. Cor. 9. 6. Ex omni Charitate proximo , sive in vivis , sive post mortem , impensâ , exrescit beneficio magnus fructus. Nihil deperdit , qui proximo ex Charitate liberaliter tribuit. Merita propria per modum suffragij animabus Purgatorij ex Charitate applicata habent suum effectum & apud applicantem non faciunt defectum ; quæ & ipsi reservantur apud Deum ad remunerationem , & animabus veniunt in suffragium ; imò Charitas , quæ non quærit , quæ sua sunt , insuper adauget meritum.

Simile quid eidem S. Gertrudi insinuat a Domino subsequenti Cap. 23. ubi ista habentur : Vidit Dominum Benignissimum

PURGATORIUM ANIMARUM. 531

„ finum cuiuslibet operi sibi oblato (*pro quo-*
„ *dam defuncto*) aliquid addere ex liberalissi-
„ ma pietate sua , & sic illi remittere , ut
„ pro bona voluntate nunc duplicatum re-
„ ciperet & conservaret in æternam remune-
„ rationem. Per quod intellexit , quòd ho-
„ mo non perdit , sed multum lucratur in
„ Charitate alios adjuvando.

Vis ergo tibi & aliis bene (si charitativus
es , talis eris) aliis fac bene ; maximè verò
illis , qui in pœnis adhuc solvunt , quod
minus bene in ipsis inventum ; qui & sibi
non tantum quid amplius mereri non pos-
sunt , sed nec se à pœnis juvare , nisi (si non
intervenias suffragando) *solvant ultimum qua-*
drantem.

IV. *Nulla anima digna Visione Divi-* *na , nisi plenè expurgata , etiam à mi-* *nima negligentia.*

DUæ puellæ genere nobiles , sed men-
te multò nobiliores : carne germa-
næ , sed spiritu & Virtutibus magis pro-
pinquæ , post peractam innocenter pue-
rilem ætatem , in sanctæ Religionis Vir-
tutibus florentes in novitio fervore de
hoc sæculo in coelestem thalamum im-
mortalis Sponsi sunt vocatæ &c. Prima
igitur die gloriosæ Assumptionis Mariæ
feliciter defuncta huic Gertrudi pro ea
oranti apparuit , quasi in magna luce
& ornatu vario ante thronum gloriæ
Ll Impe-

532 PURGATORIUM ANIMARUM:

Imperatoris Christi Jesu; cui tamen
 astitit tanquam Sponsa verecunda, ni-
 tens subducere faciem & nequaquam
 ausa oculos aperire, vel levare ad glo-
 riam tantæ Majestatis. Quod cum ista
 videret, ducta zelo pietatis dixit ad
 Dominum: Eia Benignissime Deus,
 quare hanc filiam tuam dimittis astare
 tibi quasi alienam, non suscipiens eam
 inter suaves amplexus tuos? Ad quod
 Dominus blandissimâ serenitate defle-
 xus videbatur extendere dextram suam
 velut in ejus amplexus. Anima verò
 illa velut cum quadam delicata reve-
 rentia videbatur se amplexibus Domini
 subtrahere, quod ista multum admi-
 rans dixit ad animam: *Qua de causa vi-
 deris tam amabilis Sponsi amplexibus suavi-
 bus te subducere?* Ad quod illa: *Quia
 nondum plenè purgatam me aliqua macula
 indecentem faciunt: ergo dictante justitiâ,
 si omni modo liber mihi pateret ad Deum ac-
 cessus memetipsam sponte subtraherem, cum
 sciam me tam glorioso Domino meo nondum
 convenire.* Tunc ista: *Et hoc quomodo
 esse potest, cum tamen videaris jam tan-
 quam glorificata præsentia Domini astare?*
 Respondit anima: *Licet omnis creatura
 præsens sit Deo, secundum tamen hoc anima*
quæ-

qualibet apparet ipsi specialiter appropinquare, secundum quod proficit in Charitate. Illam tamen beatitudinem, quâ anima jucundatur ex fruitione & visione Divinitatis cum plena remuneratione, nulla anima meretur accipere usque plenè purgata ab omni macula, intrare mereatur in gaudium Domini sui lib. 5. c. 8. ab init.

Quæ hîc essent annotanda, vide infra ad doctrinam subsequenter; quia in idem fere cum ista convenit.

V. Prius purganda, quàm remuneranda anima electa.

Post mensem dum germana illius felicis memoriæ agonizaret, ista diutius pro ea orasset, post moram decessionis illius vidit animam ejus in loco quodam lucido, in specie cujusdam Virgunculæ, quæ rubeis vestibus decenter composita sponso esset præsentanda. Apparuitque ibidem juxta eam Dominus in specie juvenis floridi & delicati ex singulis quinque vulneribus suis animæ singulos quinque sensus novâ suavitatis dulcedine recreando & miræ blanditatis delectamentis ipsam consolando; tunc ista, cui hoc revelabatur, dixit ad Dominum: Cum tu Deus totius consolationis tam blandâ serenitate huic adsis, quid sibi

534 PURGATORIUM ANIMARUM.

vult, quod tamen maestiori vultu internum gravamen pretendit? Ad quod Dominus: Ex hac presentia, cum ipsi tantummodo mea Humanitatis delectamenta exhibeam, non potest plenè consolari, quia per eam rependi ipsi duntaxat illud desiderium & devotionem, quam ad Passionem meam in extremis suis habuit. Sed post hac cum purgata fuerit à negligentis præterita vita, in presentia jucundissimæ Divinitatis meæ eam perfectè consolabor. Tunc ista: Et quomodo, inquit, omnes negligentia præterita conversationis ipsius non sunt sufficienter emendata per devotionem, quam manifestavit se in extremis habere; cum scriptura dicat hominem judicari secundum quod in fine vitæ suæ invenitur? Respondit Dominus: Cum homo viribus deficiens ad extrema perducitur, tunc usque ad finem conversatio pervenit ipsius, quia nihil tunc amplius prævalet viribus, sed tantum Voluntate. Et cui ego ex tunc gratuita pietate do bonam Voluntatem & devorum desiderium, ille habet profectum. Sed hoc semper tam plenum effectum non habet ad diluendas omnes culpas præteritarum negligentiarum: sicut, si homo adhuc sanus & viribus prævalens vitam suam integrâ voluntate emendaret. Tunc ista: Nunquid, Domine mi, piissima miseratione non prævalere

valeret hanc animam, cui ab infanzia dederas ad omnem hominem pium cor & benignam Voluntatem, etiam nunc absolvere ab omni impedimento negligentiarum? Ad quod Dominus: Pietatem cordis ipsius & benignam Voluntatem ego superabundanter remunerabo. Sed oportet dictante iustitia mea, ut omnis macula negligentiarum abstergatur. Et hinc quasi blandiendo tenens mentum puellæ adjunxit: Et in hoc sponsa mea iustitia mea libentissimè consentit; quia cum purgata fuerit gloria Divinitatis meae jucundissimè consolabitur. Ad hæc dicta, cum illa benigno vultu annueret, Dominus videbatur se quasi in cælum recipere, & ista in loco eodem permanere sola, & velut totis viribus se sursum trahens nitebatur ad superiora. Per hoc, quòd sola remansit, videbatur purgari, quòd puellari levitate aliquando libentius mansit inter homines. Per hoc verò, quòd cum labore sursum nitebatur, purgabatur, quòd ex gravamine corporis aliquando pigritiæ consensit.

lib. 5. c. 8. à med.

Observe Primò, quòd ex iustitia Divina maneat animæ de hac Vita decedenti satisfactio pro minima culpabili imperfectione: quod proin hic non exsolvit operibus satisfactoriis per Virtutem Charitatis, Humili-

536 PURGATORIUM ANIMARUM.

tatis : Patientiæ aut propriam mortificationem , manet exsolvendum in Purgatorio , ubi omnes etiam adhuc adherentes terrenæ maculæ ante admissionem ad Beatissimum conspectum Divinum omnino sunt purgandæ : nam in Civitatem cœlestem æternæ Beatitudinis (ubi est beata Visio Dei) *non intrabit aliquod coinquinatum.* Apoc. 21. 27. Sed Misericordia Divina citius absolvit , cum nos ipsis misericordiam suffragiis nostris impendimus : & ob hoc etiam fiunt preces & opera bona in Ecclesia pro defunctis , ut Divina misericordia ad eorum salvationem maturiorem flectatur.

Observe *Secundò* : Sicut negligentia in observantiis debitis & officiis pietatis ac charitatis remoram aliquam faciunt à Visione Beatifica : ita merita de operibus Charitatis reportata , quæ in Divina acceptance reservantur , promovent maturiorem transitum ad fruitionem Dei in Visione Beatifica. Ad hoc bene adverte illud , quod eadem defunctæ puellæ anima , de qua hîc refertur , S. Gertrudi , pro ipsa sub Missa salutarem hostiam ad elevationem sacerdotis offerenti revelavit ; ut ad prius relata sequitur : In veritate , *inquirebat* , modò expetior verum esse , quod scriptura dicit : Quia nullum bonum est in homine tam parvum , quod non remuneretur. Nec aliqua culpa , quæ non expurgetur , sive ante mortem , sive post eam. Nam pro eo , quòd libenter sacram communionem accepi , nunc magnam me delam obvineo de Sacramento Altaris pro me oblato. Et pro eo , quòd tam benignam Voluntatem habuit

„ habui ad omnes homines , nunc multò ci-
 „ tius iuvet me oratio pro me fusa. Insuper
 „ pro singulis æternam remunerationem ex-
 „ pecto in cœlis. *Vbi sup. ad fin.*

Observe Tertiò : Beatitudo cœlestis con-
 sistit in plena Visione & fruitione Dei : quæ
 ergo animæ ad hanc necdum admittæ , nec-
 dum perfectè sunt beatæ. Exhibet se qui-
 dem subinde Christus (uti huic contigit)
 animabus non plenè purgatis Humanitate
 suâ pro solatio ; sed ex hoc non adhuc per-
 fectè beatificatæ : habent tamen ex hoc in-
 choatam quasi beatitudinem ; sed comple-
 tam & perfectam ingredientur , quâ Divi-
 no intuitu gaudebunt facie ad faciem , ubi
 omnis macula in ipsis purgata , aut per Di-
 vinam misericordiam deleta fuerit.

Tria ergo diligenter in hac vita cura , &
 tibi in illis pro futuro salubriter prospice.
Primum , ut pro facultate tua operibus chari-
 tatis & pietatis sedulò incumbas. *Secundum* ,
 ut negligentias tuas per mortificationes pro-
 prias & per patientem sufferentiam malo-
 rum in hoc sæculo diluas , quò minus tibi
 ad expurgandum in futurum remaneat , ci-
 tiusque glorioso conspectu Divino dignus
 inveniaris. *Tertium* , ut pro defunctis dili-
 genter ores & suffragia in subsidium ipsis
 mittas , quò & tu in hac necessitate aliquan-
 do simili beneficio certiùs gaudere habeas.

QUIES ANIMÆ IN CHRISTO ET CHRISTI IN ANIMA.

*I. Cor sanctè Amantis anima quiescit
in solo corde Dilecti : declinat
alienum.*

CAvebat maximè in verbis, ne cu-
juscunque hominis cor sibi attrahe-
ret, neve in ejus se insinuaret amici-
tiam, unde quâvis post occasione à Deo
retraheretur. *lib. 1. c. 7. circa fin.*

*Tract.
8. in
Ioan.*

*Serm.
71. in
Cant.*

*Serm.
83. in
Cant.*

Adverte : Si quiescis in Christo, & Chri-
stus quiescit in te : tu amore, ipse suæ gra-
tiae favore. Inhabita, inquit *S. Augustinus*,
& inhabitaberis : vicissim enim se habi-
tant, quod continet, & quod continetur,
Ama, & amaberis : Deus Charitas in te
manet, si tu in illo *1. Ioan. 4. 16. Pracla-
rè S. Bernardus* : Quis est, qui perfectè ad-
hæret Deo, nisi qui in Deo manens, tan-
quam Dilectus à Deo, Deum nihilomi-
nus in se traxit vicissim diligendo ? *Idem
alibi* : Exigit Deus amari ut Sponsus. Er-
go anima Sponsa non fit alij familiaris nisi
Sponso, qui totum cor, totum amorem
exigit.

Quòd *Vnctio Divina* internè docuit hanc
electam & dilectam, hoc ipsa docet suo
exemplo animam quamque Religiosam
Deo electam : nempe cor suum non tradat
alienis, soli suo Electo & Dilecto illud
præservet ; quò verè possit dicere : *Dilectus*

meus mihi, & ego illi. Cant. 2. 15. Item: Di-
 lectus meus candidus & rubicundus, electus ex mil-
 libus. Cant. 5. 10. Unde verè diligens ani-
 ma semper suo amore sollicita acclamat Di-
 lecto: Indica mihi, ubi pascas, ubi cubes in
 meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium
 tuorum. Cant. 1. 6. Hæc igitur, benè me- *In Ma-*
 ditatur S. Augustinus, est cordis nostri re- *nuali.*
 quies, cum in amore Dei per desiderium *c. 29.*
 figitur, nec ultra quidem appetit; sed in
 eo, quod tenet quâdam felici securitate
 delectatur. Et idem: Fecisti nos, Do-
 mine, ad te; & inquietum est cor no-
 strum, donec requiescat in te. *lib. 1. Con-*
fess. c. 1. Toto proin & sincero affectu JE-
 SU unico Dilecto insinuabit se anima fide-
 liter ipsi adhærens, cum illa devotissima a-
 nima ad ipsum se convertens similibus: O *Ecce Lu-*
 Bone JESU! O charorum omnium Cha- *dor.*
 rissime! O Amor meus Unice! O dul *Blosio.*
 cedo cordis mei & Vita animæ meæ! *Brevè*
 Quando tibi per omnia placebo? Quando *Reg.*
 mihi ipsi & creaturis omnibus perfectè *Tyronis*
 moriar? Quando nihil præter te vivet *Spirito.*
 in me? Eia digneris me tibi sine medio *s. 5.*
 unire & tecum unum Spiritum efficere. *n. 6.*
 Sufficit Dilecto JESU meo cor meum; suf-
 ficiat ergo & cordi meo solus Dilectus JE-
 SUS meus: nil amplius præter ipsum pos-
 sideat, in nullo amplius extra ipsum quie-
 scat. Ipse Requies mea in sæculum sæculi.

Observa hîc etiam, quæcunque vis esse
 anima verè Religiosa, ex proposita exem-
 pli doctrina, amicitiae humanæ singularita-
 tem, seu familiaritatem hominum omnino
 tibi, ut magnum impediens à familiaritate

540 QUIES ANIMÆ IN CHRISTO

Au-
 thor
 Libel.
 de Imit.
 Christi,
 lib. 1.
 c. 8.

JESU, & ut desolationem spiritus (uti verè
 est) esse fugiendam. Amicitia quidem in
 Deo fundata non sit aliena ab anima Reli-
 giosa, nam hæc est Charitas; sed illa, quæ
 est humanæ singularitatis & privatæ fami-
 liaritatis procul absit, interturbat enim sua-
 vem conversationem & quietem internam,
 cum Dilectio, ac perfectum Spiritus pluri-
 mum impedit. Unde saluberrimum illius
 „ monitum: Charitas habenda est ad o-
 „ mnes; sed familiaritas non expedit. Au-
 „ det etiam pius quidam Author dicere: Fa-
 „ miliaritas erga etiam personas sanctas ve-
 „ nenum est Amoris Dei.

II. *Christus ipse parat animæ dilectæ quietem juxta cor suum.*

VIce quâdam apparuit ei Dominus
 JESUS præ filiis hominum inæsti-
 mabiliter formâ speciosus, mirâ blan-
 ditate suscipiens eam inter amplexus
 suos persuaves, ac præparans ipsi quie-
 tem suavissimam in sinistro brachio pro-
 pè cor suum dulcissimum & omni bea-
 titudine plenum. Videbatur enim qua-
 si propulvinari sternere ipsi omnem do-
 lorem totius corporis sui sanctissimi,
 quem in Cruce pertulerat pro salute
 mundi, ut illius fructum saluberrimum
 anima sibi intraheret ad salutem æter-
 nam. Supposuit etiam capiti ejus velut
 pro

pro cussino omnem dolorem cordis sui
dulcissimi, quem in Cruce persenserat
ex eo, quod præsciebat amarissimam,
turpissimam & innocentissimam Passio-
nem & mortem suam in tam multis fore
infructuosam. His, quasi pro lintea-
minibus candidissimis, supposuit de-
solationem illam miserabilem, quâ ipse
amicus fidelissimus ab omnibus amicis
derelictus velut fur, vel latro crudeli-
ter comprehensus & immisericorditer
vinctus, ad mortem est propulsus, &
insuper ab inimicis contumeliosè deri-
sus, subsannatus & injuriis afflictus.
Deinde contexit eam Dominus omni
fructu suæ pretiosissimæ mortis, unde
sanctificaretur secundum omne bene-
placitum Divinæ pietatis. *lib. 5. c. 32.*
ab init.

Hic quidem Magister noster non instruit
speciali doctrinâ, sed exemplo: nempe,
quomodo beata huic animæ in se lectulum
ad suavem quietem composuit suis pro no-
bis toleratis laboribus & doloribus; ita ean-
dem quietem adhuc parat omni sincerè a-
manti animæ in Passione sua affectuosè se
exercenti. Sed & vicissim suavissimam in
ea anima recipit ipse quietem, quæ se in e-
jus Passione diligenter exercet, ut cum illa
dicat: *Fasciculus Myrrhæ Dilectus meus mihi,*
inter ubera mea commorabitur. Cant. 1. 12.
Hæc

542 QUIES ANIMÆ IN CHRISTO

In
Cant.
Serm.
61.
Joan.
20.
Ps. 83.

Hæc est illa , de qua Cœlestis Sponsus :
*Columba mea in foraminibus petre , in caverna
macerie.* Cant. 2. 14. Pulchrè & piè ad hoc
S. Bernardus , qui per *foramina* intelligit Vul-
nera Christi : *Petra , inquit , est Christus.*
Bona foramina , quæ fidem adstruunt
Resurrectionis , & Christi Divinitatem.
Dominus meus , inquit , & Deus meus. Unde
hoc reportatum oraculum nisi ex forami-
nibus Petræ ? In his passer invenit sibi do-
mum & turtur nidum , ubi reponat pullos
suos &c. Et revera , ubi tuta firmaque
infirmis securitas & requies , nisi in Vul-
neribus Salvatoris ? Tantò illic securior
habito , quantò illi potentior est ad sal-
vandum &c. Inter reliquas hanc saluta-
rem & optimam ponit Religiosis doctrinam
& regulam , ad constantem in Christo sibi
captandam & tenendam quietem , Joannes
Thaulerus apud Ludovicum Blosium. Ab
omnibus , *inquit , quorum Deus vera cau-
sa non est , abstracti eritis.* Temporis
quantulamcunque perditionem , ut virus
pestiferum fugietis. Solitudini libenter
vacabitis : in qua liberè & expeditè vos
Deo unietis : primò quidem ad floridam
dignissimæ Passionis Christi arborem , &
ad gloriosa Vulnera ejus ; deinde etiam
ad præclarissimæ Divinitatis illius celsitu-
dinem vos ipsos convertentes : nam ita
ingredientes & egredientes plena pascua
invenietis. *Instit. Spirit. append. 4. c. 4. n. 5.*

Quomodo querendus Deus in quo anima quie-
scat , vide supra Tit. *Deus Bonus in se & ad
nos.* Tex. *Quatuor modis querendus Deus.*
Aliàs de *Querendo Deo* fuisset sub hac it. Q.
etiam

etiam Titulus ; sed specialem textum alium non inveni. Adverte tamen ad hoc duo , quæ propono ad hanc occasionem paucis : *Vbi , & quando querendus Deus ?*

Vbi querendus Deus ?

S. Paulus in sua dissertatione cum Philosophis Atheniensibus de præsentia veri Dei , inter reliqua hoc ad ipsos est locutus : *Fecit ex uno omnè genus hominum inhabitare super universam faciem terræ , definiens statuta tempora & terminos habitationis eorum , querere Deum , si forte attrectent eum , aut inveniant , quamvis non longè sit ab unoquoque nostrum. In ipso enim vivimus movemur & sumus. Act. 17. 26. & 27.*

Invenitur quidem Deus in omnibus creaturis ; sed pro se anima humana non invenit , nisi in se : introversa ergo in se statim invenit pro se. Cum primum enim se recolligit ad Deum , Deus se recolligit ad eam. Quare pulchrè & benè observat S. Augustinus , quomodo , cum Deus ubique , nobiscum tamen non sit : & quomodo in nobis , „ non tamen in nobis : Magna , inquit , ho Lib. 14.
„ minis miseria est , cum illo non esse , sine de Tri-
„ quo non potest esse , id est , subsistere. In mi.
„ quo enim est , procul dubio sine illo non 6. 12.
„ est : & tamen , si ejus non meminit , cum-
„ que non intelligit , nec diligit , cum illo
„ non est. Ideo querendus , & inventus
tenendus , ut nobiscum sit , qui in nobis est.

Si longè à Deo est anima per Pœnitentiam quærat , accedat & certò inveniet. Nam ipse promisit : *Queritis me & invenietis : cum in toto corde quaesieritis me. Jerem. 29. 13. Iterum : Convertimini ad me , & ego convertar*

§44 QUÆRENDUS DEUS,

vertat ad vos. Unde Psalmista monet : *Accedite ad eum & illuminamini, & facies vestrae non confundentur.* Psal. 33. 6. Præclare ad hoc infert & concludit S. *Augustinus* : Sed dicit aliquis : Quomodo ad eum accedo ? Tantis malis, tantis peccatis oneratus sum, tanta scelera clamant de conscientia mea, quomodo audeo accedere ad Deum ? Quomodo ? Si humiliaveris te per Pœnitentiam. Pœnitentia facit te accedere ad Deum. Pœnitentiâ invenis Deum, & in te, si ad te redieris, & ex te ipsum accersis. Plura de hoc vide supra *Pœnitentia de peccatis.*

Si propè jam est anima ad Deum (est enim prope per Humilitatem suam : nam humilia respicit & alta à longe cognoscit. Psal. 137. 6.) amplius se humiliet & amplius accedet, & amplius inveniet. *Nam humilibus Deus dat gratiam.* 1. Petri 5. 5. Unde & alter Apostolus monet : *Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis.* Jac. 4. 8. Optimè S. *Augustinus* : Vir tibi propinquet Deus ? Humilia te. Nam tantò à te erit altior, quantò tu elatior. Infer nunc : Tantò tibi erit propinquior, quantò tu humilior. Hinc idem S. Doctor : Videte, fratres, magnum miraculum. Altus est Deus : erigis te, & fugit à te : humilias te, & descendit ad te. Quare ? Quia excelsus est, & humilia respicit, & alta, id est, superba, à longe cognoscit, ut deprimat. Perge ergo in Humilitate, & directè ad Deum perges, & citius ac certius atque etiam fortius eum apprehendes. Si humiliter incedis,

In Ps.

137.

ad v. 7.

Serm.

2. de

Ascens.

Dom.

incedis, obviam ipse tibi procedit. Sed & de hoc plura jam supra V. *Humilitas*.

Si jam per Charitatem induxit anima Deum ad se; amplius diligat, & inducet eum majori gratiâ ad se, ac inventum & inductum strictius tenebit in se. Quia *Deus Caritas est*: & qui manet in Charitate, in Deo manet, & Deus in eo 1. Joan. 4. 16. Ergo qui proficit Charitate, proficit gratiâ Divinâ. Hunc profectum quærere, est Deum quærere, & quærendo possidere: ubi desinis quærere, desinis possidere. Unde S. *In Ps.*

Augustinus: Amore crescente inquisitio *104.*
crescat inventi. Ob hoc pulchrè S. Bernardus, ita alloquens Deum Unicum Bonum *ad r. 4.*
nostrum: Bonus es, Domine, animæ *Tract.*
quærenti te, quid ergò invenienti? Vis *de Dilig.*
ergo inveniri, & quæraris; quæri, ut in- *gendo*
veniaris. Vult igitur diligi, ut quæra- *Deo.*
tur; & quæri, ut diligatur, & dilectione *c. 7.*
teneatur. Amplius de hoc in sequenti sit. *ad finem*

Quando Quærendus Deus?

Intellige hoc ex monito Psalmistæ: *Querite*, inquit, *faciem ejus semper*. Psal. 104. 4. Quare semper? Quia semper gratiâ ipsius indigemus: quia semper Salvatore pro salute nostra opus habemus: quia sine ipso semper miseri, imò nihil sumus. Seu, uti S. Augustinus hîc observat & declarat: Deus semper quærendus, quia semper & amandus. *Est, inquit, sine fine quærendus, quia sine fine amandus: etiam inventus adhuc perquirendus. Quomodo hoc fiat, amplius & subtiliter hisce declarat: Qui diligitur, etiam præsens quæritur, dum Charitate perpetua, ne fiat absens, optatur & agitur. Proinde*

546 QUÆRENDUS DEUS,

„ inde , quem quisque diligit , etiam cum
 „ cum videt sine fastidio semper vult esse
 „ præsentem , hoc est , semper quærit eum
 „ esse præsentem. Quem ergo quis affectat
 sibi præsentem , quærit semper quem affe-
 ctat. Quò igitur Deum affectabis magis,
 magis quæres ; magis quæres , cum magis
 diliges. Diligendo quæris & invenis , quem
 diligis : & nisi diligeres , non quæreres , nec
 invenires.

Movet ad hoc & ob hoc quæstionem præ-
 dictus S. Doctor eodem loco , quam forsan
 „ alius moveret : Sed , si semper quæritur ,
 „ quando invenitur ? An semper dixit , in
 „ tota vita ista , quâ hîc vivitur , ex quo
 „ nos hoc facere debere cognovimus , quan-
 „ do & inventus quærendus est ? *Pulchrè deus*
 „ *ipse resolvit hoc medio* : Jam quippe illum
 „ invenit Fides , sed adhuc eum quærit
 „ Spes. Charitas autem & invenit eum per
 „ Fidem . & eum quærit habere per Spe-
 „ ciem. Ad hanc ergo beatissimam acqui-
 sitionem & possessionem anima illa pervenit,
 quæ semper *sobriè , justè & piè vivendo in hoc*
saeculo quærit Deum : & quæ sic vivendo
 quærit , confidat , jam de illis est , ut Apo-
 stolus subjungit : *Expectantes beatam Spem.*
 Tit. 2. 12. Sed dum invenit , si adhuc
 quærit , certò expectare potest ; nam ideo
 monet Angelus Apocalypticus : *Qui justus*
est , justificetur adhuc : & Sanctus sanctificetur
adhuc. Apoc. 22. 11. Quare semper in bo-
 no proficere , est semper Deum quærere : &
 qui ultra non quærit , non tantum amplius
 nil invenit , sed & quod tenet citius perdet ,
 & forsan frustra etiam expectat *Beatam Spem.*

Præclare

Præclare de hoc profectu Spirituali, quem
 quærere debemus, si Deum invenire volu-
 mus; *S. Bernardus*: Nunquam, ait, justus
 arbitratur se comprehendisse, nunquam
 dicit, satis est; sed semper esurit, sititque
 justitiam (*ideo semper fontem, semper cibum
 quærit; illum nempe, qui est Fons & Panis Vitæ*)
 ita, ut si semper viveret, semper quan- *Epist.*
 tum in se est, justior esse contenderet, 253. ad
 semper de bono in melius proficere totis *Garino.*
 viribus conareretur. Et hoc est: *Quærite Abb.*
faciem ejus semper; donec perveniamus ad il-
 lam beatam Visionem, ubi *revelatâ facie glo-*
riam Domini speculabimur. 2. Cor. 3. 18. &
cum facie ad faciem videbimus. 1. Cor. 13. 12.
 Ubi tunc sic invenietur (*ait ad priora S.*
Augustinus) ut sufficiat nobis, & alterius
 non quæratur. Nam satiabor cum appa-
 ruerit gloria tua; inquit ille, qui prius dixit,
 Ego autem in justitia apparebo conspectui
 tuo. *Psal. 16. 15.* Sempiterna itaque justus
 esuries (*infert ad prius sua dicta S. Bernardus*)
 sempiternam meretur refectionem. Quæ-
 ramus ergo usque in finem, unde sine fine
 gaudere mereamur.

Quod Deus nunquam frustra quæratur,
 optimè prædictus *S. Bernardus*: Solus, in- *Lib. 5o*
 quit, est Deus, qui frustra nunquam quæ- *de Con-*
 ri potest: nec cum quæratur, inveniri non *siderat.*
 potest. Doccat te hoc experimentum *c. 119*
 tuum, aut si non, experto credito, non
 mihi, sed Sancto, qui ait: *Bonus es Do-*
mine sperantibus in te, anima quærenti te.
Thren. 3. 25. Unde & ipse promittit se
 certò inveniendum ab iis, qui cum sollici-
 tē quærunt: Ego, ait, diligentes me diligo:
 Mm & qui

548 RECREATIO ET REFECTIO

Serm.
69. in
Cant.

Et qui manè vigilant ad me, invenient me. Pro-
verb. 8. Præclare etiam ad hoc iterum
„ memoratus S. Bernardus Vides, inquit,
„ quomodo non solum te amore suo cer-
„ tum te reddat, sed etiam de solitudine
„ sua, quam pro te gerit, si te senseris soli-
„ citum sui. Vigilas tu, vigilat & ille; con-
„ surge in nocte, in principio vigiliarum,
„ accelera quantum vis, etiam ipsas antici-
„ pa vigilias, invenies eum, non prævenies.
„ Temere in tali negotio, vel prius tibi ali-
„ quid tribuis, vel plus: nam ille te magis
„ amat & ante. Imò, ut ait idem, per se
„ ipsum dignatur invisere Deus animam
„ quærentem se, quæ tamen ad quæren-
„ dum toto se desiderio & amore devovit.
Quandocunque ergo verè & rectè eum quæ-
„ beris, jam inveniendus te expectat. Sed
plura pro hoc mei instituti non est.

Serm.
31. in
Cant.

Scriptit integrum tractatum de Arte qua-
rendi Deum, & in eo multa præclara & eru-
dita noster Benedictus Hæftenus. Venat,
Sacre.

RECREATIO ET REFE- CTIO CORPORALIS.

I. Pia intentio ad Refectionem corpo- ralem adhibenda.

Cum comedendo ad singulas offas
ruminaret hunc Versiculum di-
cens: *Virtus tui Divini Amoris incorporet*
me totam tibi, Amantissime IESU. Et si-
militer

militer ad singulos haustus diceret hunc
Versiculum : *Effectum Charitatis*, qui tam
 vehementer in intimis tuis prevaluit, A-
 mantissime IESU, transfunde & conserva in
 intimis meis, qui penetrando totam substan-
 tiam meam, jugiter distillet per omnes mo-
 tus, vires & sensus corporis & animæ meæ
 tibi ad laudem tuam æternam. Quæsit à
 Domino, qualiter similem devotio-
 nem à quibuslibet acceptaret? Respon-
 dit Dominus : Quoties tali devotione
 comeditur à quoquam una buccella,
 ego me fatebor cum illo comedis; ac
 per hoc ab ipso quasi impotionatum
 fuisse, ac si tot pocula amoris incentiva
 cum eo bibissem, quæ in alterutrum
 nostros affectus ardentissimè inflammas-
 sent. Ideoque secundum Divinam
 Omnipotentiam meam affectum amo-
 ris illius tempore congruo satis dignan-
 ter illi manifestabo. *lib. 4. c. 23. post
 med.*

Hæc pia praxis si etiam tibi mora sit, et-
 iam reficiendo corpus animam reficis, atque
 simul tecum tuâ sanctâ intentione Aman-
 tissimum JESUM hospitem cordis tui gra-
 tiosissimum ad gustum reficies, quia pasce-
 tur nostris sanctis intentionibus, ac vicissim
 suavissimo spiritali gustu de sui amoris af-
 fectu jucundè ab ipso reficeris. Nunquid
 hoc est, quod ipse dicit : *Si quis aperuerit me-*

550 RECREATIO ET REFECTIO

hi januam, intrabo ad illum & cenabo cum illo & ipse mecum? Bona Intentio aperit, Charitas introducit, Amoris sancti affectu utrimque fit grata refectio. Pulchrè Rupertus Abbas illud Apocalypsis dictum sic applicat, cum Dominum quasi animam alloquentem inducit: *Cenabo tecum, delectabor boni conscientia tua;* (bona conscientia sunt sanctae intentiones & bonae Voluntates) *postea verò & tu cenabis mecum; id est, post mortem in caelo aeternis bonis & deliciis meis perfrueris.*

Qui igitur cum dicta pia intentione se reficit, semper æternam benedictionem de sua refectioe recipit. Sic ergo pascas corpus, ut simul pascatur ac reficiatur & anima tua ad magnum profectum Vitæ æternæ. In cura corporis, cave ne unquam absit cura animæ, nec aliquando illius prævaleat.

II. *Etiã Recreatio & Refectio corporalis intentione bonâ ad Deum directâ, ipsi valdè grata.*

QUâdam nocte cum ex multimoda consolatione præsentia Domini & spiritualium intellectuum exercitatione nimis esset debilitata, recipiens Lias recreavit se tali intentione, quod ipsum Dominum in semetipsa reficeret. Quod Dominus magnificè acceptans, ait: *Modò fateor mihi recompensatam amaritudinem illam, quam de spongia in cruce pro amore tuo bibi, quoniam pro ipsa*

ipsa jam de corde tuo indicibilem dulcedinem sugo. Et quantò tu puriùs ad laudem meam corpus tuum recreaveris, eò suavius ego me profiteor in anima tua refectum. *lib. 3. c. 57. ab init.*

Duo sunt observanda in refectiōe & recreatione corporali. Primum, ne voluptuosa & excessiva sit; ut in illa voluptatem non quæramus, nec nimietate excedamus. Secundum, ut, cum pro necessitate & debito etiam cum medio est, insuper bonâ intentione informata sit: nimirum si hoc fine corpus reficis, ut ad obsequia Divina suis officiis commodiùs se applicet, & viribus suis, pro gloria Dei applicandis, non deficiat, ad quod venit consilium Apostoli: *Sive inquit manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei facite. 1. Cor. 10. 13.*

Ubi ergo in refectiōe tua inservis necessitati, in illa tenes medium, ac laudem Dei intendis, etiam refectio corporis tui Deo sic grata est, ac si ipse in te reficeretur: & bonum corporis etiam pro bono animæ egerit. Quare salutare ad hoc monitum *S. Basilij*: In omnibus Deo gratias age, qui hæc omnia (*quibus reficeris*) ad tuum commodum creavit & ordinavit, ut Creatorem agnoscas, ames & laudes. *Hom. in Iulittam Martyrem.*

III. *Formula intentionis cum fructu
ad omnem corporalem necessariam refe-
ctionem applicanda: ab ipso Do-
mino tradita.*

Adjecit Dominus: Quicumque stu-
duerit singula commoda suæ in bi-
bendo, comedendo, dormiendo & si-
milibus (quæ ex natura cogitur susci-
pere) eâ sumere intentione, ut dicat
corde vel ore: Domine, hunc cibum, vel
aliud quodcunque suscipio in illo amore, quo
tu ipsum eundem sanctificasti, cum in tua
sanctissima humanitate consimili utereris ad
laudem Dei Patris & salutem totius generis
humani, orans, ut in Unione Divini amoris
tui cedat in augmentum salutis omnibus cæ-
lestibus, terrestribus & purgandis. Ille sin-
gulis vicibus, quibus tali intentione
aliquod suscipit commodum, præten-
dit coram me quasi scutum quoddam
firmissimum, quo contra diversas mo-
lestationes, quibus à mundanis infe-
stor, quasi protectus defendor. *lib. 4.
c. 13. ante med.*

Hanc salutarem etiam assuesce praxim;
& animâ & corpore benè reficieris.

Immediatus quidem finis corporalis no-
stræ refectiois nobis est Restauratio & con-
servatio vitæ corporalis; homini tamen
Christiano Ultimatus sit *Gloria Dei*, pro
qua

qua se conservare intendat : ideo , ut refectione non tam se sibi , quàm Deo servet. Tenendo medium & intendendo gloriam Dei , non tantùm suâ refectione homo ad peccatum non excedet , sed insuper , quia Dei gloriam respicit , meritum ipsi accedet. Quidquid naturalis & corporalis commodi per se malum non est , in Dei gloriam per intentionem relatum , semper bonum & nobis meritum evadit.

Planè bonus Christianus , suæ creationis finem respiciens , satis perpenderit , quòd non vivat , ut edat (sic intellige de omni corporali refectione) sed edere ipsum oporteat , ut vivat , & Deo vivat ; cui si vivat , æternùm etiam cum eo vivere habeat : ideo omnia propter Deum.

Vide Intentio mentis bona.

RELIGIO, RELIGIOSUS.

I. *Religio, seu Status Religiosus est arbor frondens, & frugifera.*

ORanti pro quadam persona , status ipsius hoc modo sibi revelatus est. Vidit enim arborem valdè venustam ante thronum gloriæ Divinæ Majestatis , cujus stirps & rami rotundâ viriditate vernabant ; sed folia ipsius aureo splendore rutilabant , quam arborem persona illa , pro qua orabat ascendens quasi quodam instrumento præscindebat quosdam ramusculos jam arescere inci-

554 RELIGIO, RELIGIOSUS.

pientes , quibus præscisis protinùs de throno Dei ejusdem coloris ramus undique constipatus apparebat & ipsi porrigebatur , quem loco præscisorum interfereret. Qui statim , ut apponebatur convalescens , producere videbatur fructum rubei coloris , quem illa persona decerpens obtulit Domino , & Dominus miro modo delectabatur in ipso. Per arborem siquidem illam notabatur Religio , quam eadem , pro qua oravit , intraverat ad serviendum Deo. Per folia aurea notabantur opera bona , quæ in Ordine perficiebat. Quæ ex meritis cujusdam propinqui sui , qui ipsam ad ordinem duxerat , & devotis desideriis & orationibus suis Domino commendaverat , tantò reputabantur digniora , quantò aurum aliis prævalet metallis. Per instrumentum autem , quo arescentes ramos præscindebat , notabatur consideratio defectuum suorum , quos recognoscens per dignam pœnitentiam præscindebat. Per ramum quoque , qui sibi porrigebatur de throno Dei ad inferendum loco præscisi rami , significabatur perfectio Sanctissimæ Conversationis Jesu Christi , quæ suffragantibus meritis prædicti propinqui sui semper parata

RELIGIO, RELIGIOSUS. 555

parata erat quoslibet ipsius supplere defectus. Per fructum insuper, quem carpendo offerebat Domino, significabatur Bona Voluntas, quam ad emendandum defectus suos habebat. In qua Dominus magnopere delectatur, quia multò magis acceptat bonam Voluntatem sinceri cordis, quàm opera magna sine intentione pura. *lib. 4. c. 74. §. 4. per tot.*

Nota Primò: Religio est *Renunciatio saeculi*. Unde qui Religionem (id est, Statum Religiosum) assumunt, amore Dei mundo, & omnibus, quæ in mundo sunt, ex toto renunciant, ad monitum Apostoli: *Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est Charitas Patris in eo. 1. Joan. 2. 15.* Ideo, ut Charitatem Dei, quâ & ipsi diligant Deum & diligantur à Deo, non perdant, potius relinquunt mundum. Nam, ut verè *S. Leo Papa*, in di- *Serm.?*
,, lectione mundi cuncta sunt noxia. Et ve- *2. de*
rè noxia; quia, ut alter pronunciat Aposto- *jejun.*
lus, *amicitia huius mundi inimica est Dei. Ja-* *7. meum*
cobi 4. 4. Secundò est Religio, *Abnegatio* *sis.*
sui, ut assumens Religiosum statum non tantum non mundum, sed neque se ipsum diligat, & hoc potius; quia ut ait *S. Bernar-*
,, *du*, Deus non tam quærit nostra, quàm nos. Unde & ipse Amator noster JESUS:
Qui vult venire post me, abneget semetipsum.
,, *Matth. 16. 24.* Imò verò maximè, ait
,, *ad hoc prædictus S. Bernardus*, & principali-

556 RELIGIO, RELIGIOSUS.

Tract.
de con-
temp.
mundi
c. 1.

„ter abnega te metipsum, si deliberas sequi
„eum, qui exinanivit propter te semet-
ipsum. Et omnino, cui adhærere Deo bo-
num est, nec mundo adhæret amplius, nec
sibi inhæret, ut in libertate Spiritus totus
Deo adhæreat. Tertiò, Religio est Imitatio
Christi. *Sic ipse expressit: Qui vult
venire post me, abneget semetipsum &
tollat crucem suam & sequatur me. Id
est ambulet, sicut ego ambulavi, assequa-
tur conversationem meam. Hinc S. Joan-
nes: Qui dicit, se in ipso manere (id est, fide
& Charitate Christo adhærere) debet sicut
ille ambulavit, & ipse ambulare. 1. Joan. 2. 6.
Religio est via Domini, in qua animæ
Deo devotæ post Dominum ambulant ad
Vitam. Hoc est, quod ipse effatus: Qui
sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit
lumen Vitæ. Joan. 8. 12.*

Nota secunda: Status Religiosus, Arbo-
ri virenti & frugiferæ comparatus, exigit
continuum exercitationem bonorum ope-
rum, unde in anima Religiosa Virtutes in-
ferantur & Viria extirpentur, quod est jux-
ta Pietatis regulam (cui cum primis stude-
re debent Religiosi) *Declina à malo & fac
bonum Psal. 36. 27.* Quantum verò à ma-
lo deficiet, tantum in bono proficiet & Vir-
tutum incrementa sumet. Omnino oportet
animus Religiosus semper floreat sanctis de-
sideriis & propositis, ac flores ipsos etiam in
fructus bonorum operum deducat, ex qui-
bus ad Virtutes Christianas proficiat. Pro-
fessio Religiosa, inquit S. Bernardus, est
„quærere Deum: ideo Religiosi sunt Genera-
„tio quærentium Dominum. Psal. 21.

Ad
frat. de
Monte
Dei.

Qui

Qui semper quærit bonum facere, quærit Dominum, quia in bono invenitur; & inde proficit quærens Dominum. Quare, ut semper in melius proficiamus, monemur: *Quærite faciem ejus semper.* Psal. 104. 4. Semper quærit, qui semper bono intendit.

Nota Tertiò: Ramus aridus est in Religione, qui non viret bonis desideriis & non frondet bonorum fructibus: timeat ab Agricola præcisionem, cum aliquando venerit & invenerit aridum, non fructum ferentem. Speret autem infitionem in Arborem Vitæ, qui ad adventum ejus cum ubertate fructuum inventus fuerit: planè cum apparuerit Christus Vita nostra, tunc & cum ipso apparebit in gloria. Coloss. 3, 4. Et hoc est, quod ipse promisit: *Vbi ego sum, illic & minister meus erit.* Joan. 12. 26. Ecce fructum de Imitatione Christi, fructum de fructu bonorum operum tuorum. De Imitat. Christi in sequentibus quid ampliùs.

II. *Vita & Conversatio boni Religiosi debet esse Imitatio Christi, & maxime in tribus.*

PRO alia devotiùs exorans persona; hanc percepit instructionem, secundùm quam totam suam componere deberet conversationem, ut scilicet nidificaret in caverna maceris Sanctissimi lateris Domini JESU, & in summo foraminis pausando sugeret mel de Petra, id est, dulcedinem intentionis de corde JESU.

558 RELIGIO, RELIGIOSUS.

JESU Deificato : sicque secundum quod diligentissime in scripturis sacris conversationem Christi perpendere posset, ejus per omnia exempla imitari stude-
ret, & specialiter in tribus. Quorum primum est, quod Dominus sæpius per-
noctabat in Orationibus : unde & ipse in omnibus tribulationibus suis & ad-
versis semper ad Orationis subsidium confugere deberet. Secundò in hoc, quod sicut Dominus prædicando cir-
cumibat civitates & castella : sic ipse studeat non solum verbo, sed etiam in omni opere, gestu, vel quocunque mo-
tu corporis sui proximum per bonum ædificare exemplum. Tertiò, ut sicut Dominus JESUS beneficia diversa indi-
gentibus impendit : sic ipse verbis & fa-
ctis proximis hoc impèdat beneficium, ut quodocunque aliquid agere, vel lo-
qui disponit, semper tali præveniat in-
tentione, ut in Unione perfectissimo-
rum operum Domini illud commendet ipsi, secundum suam laudabilissimam Voluntatem regendum ad salutem Uni-
versitatis. Et post consummationem iterum in eadem Unione offerat illud Filio Dei ad emendandum, ac Deo Pa-
tri dignè præsentandum in laudem æter-
nam. *lib. 3. c. 74. §. 2.*

RELIGIO, RELIGIOSUS. 559

„Optimè *S. Augustinus* : Tota Vita Christi *Lib. de*
 s, fti in terris per hominem ; quem suscipere *Ver.*
 „dignatus est, disciplina morum fuit. Hanc *Relig.*
 convenit omnino ut assumant, qui veniunt, *c. 16.*
 ut pauperem imitentur Christum Docto-
 rem Vitæ ; & Ductorem in via Vitæ, qui
 nec solum verba *Vita eterna* habet, Joan. 6.
 69. Sed ipsa *Via ; Veritas & Vita est.* Joan.
 14. 6. *Via*, in qua ambulemus ; *Veritas*, per
 quam rectè gradiamur ; *Vita*, per quam re-
 ficiamur & vivamus. Qui ergo cum Do-
 mino ambulare vult, Vitam ejus imitari
 oportet, & inde perveniet ad Vitam. Qua-
 re pie & meritò *S. Bernardus* ad Dominum :
 „Sequamur, Domine ; te per te, ad te ; *Sermo*
 „quia tu es *Via, Veritas & Vita* : *Via* in 2. de
 „exemplo, *Veritas* in promisso, *Vita* in *Ascens.*
 „præmio.

Dixi supra Religionem esse Arborem ;
 nempe est arbor transplantata de Arbore Vi-
 tæ Christi (est enim Imitatio Vitæ Christi)
 quam quidam rectè vocat *Arborem Scientiæ*
boni & mali. Dixi etiam Religionem, quæ
 est exercitatio in bono, præ se ferre studium
 declinandi à malo, & faciendi bonum. Hoc
 ediscimus de Vita nostri Emanuelis, de
 quo prædictum : *Butyrum & mel comedet, ut*
sciat reprobare malum & eligere bonum. Isa. 7:
 15. Bonam Vitam instituere, qualis debet
 esse boni Religiosi, aliundè melius non di-
 scimus, quàm ab Authore Vitæ bono Ma-
 gistro nostro : si ipsum imitemur, non pos-
 sumus non benè vivere. Bonam Vitam pul-
 „chrè describit *S. Bernardus* : Bonam Vitam, *Sermo. 2.*
 „ait, ego puto, & mala pati & bona face- *in festo*
 „re, & sic sic perseverare usque ad mortem. *Sancti*
 Dicitur

*Apo-
stoli Pe-
tri &
Pauli*

„ Discitur vulgò , quia qui benè se pascit ,
„ benè vivit : sed mentita est iniquitas sibi :
„ quia non benè vivit , nisi qui bonum fa-
cit. Et hos maximè incumbit Religioso ,
qui debet esse Imitator Christi.

Ex propositâ doctrina benè observatur ,
quod Religiosa officia singulariter sint *Orare*
(& per hoc intellige Deum colere & lauda-
re) bono exemplo *alios edificare* , *Opera Cha-
ritatis praticare*. Per hæc & Vocationi suæ
& Deo Vocanti satisfaciet. Et hæc externa
substantia seu Species Religiosi , de interna
jam aliquid supra dictum , & quid amplius
dicetur in sequentibus.

Unum adhuc observandum hîc : Quia
Religiosus totus Christi est , cui se totum
devovit , etiam curet actiones suas non tan-
tum conformare ad actiones Christi ; sed
etiam perfectis actionibus Christi per san-
ctam amoris intentionem unire ac quasi in
Unum incorporare ; quò unitæ magis per-
fectæ reddantur , & de meritis Christi ma-
jori apud Deum etiam gratiâ fulgeant.

III. *Requisita ad bonam Conversatio- nem Religiosam.*

Conspexit cor suum in specie cujus-
dam canalis erigi & apponi melli-
fluo cordi Amantissimi JESU Filij Dei ,
qui apparuit ei sedens in suo Regali.
Tunc vidit illam personam (*qua nempe
ad ingressum Religionis se ipsi devotius com-
mendaverat*) pro qua orabat , advenien-
tem

tem & coram Domino reverenter genua
 flectentem. Ad quam Dominus beni-
 gnè manum finistram extendens ait:
*Ego suscipiam illum in meam incomprehen-
 sibilem omnipotentiam & inscrutabilem Sa-
 pientiam, dulcissimamque Benignitatem.* Sicq;
 in his verbis videbatur Dominus perso-
 næ illi præbere tres digitos manus suæ fi-
 nistræ, scilicet indicem, medium & an-
 nularem &c. Per hoc dans intelligi tres
 modos, per quos dicta persona conver-
 sationem suam componere studere de-
 beret. *Primò*, ut quodocunque aliquod
 opus aggredi velit, semper cum hu-
 militate cordis Divinæ Omnipotentiae
 aptando applicaret, profitendo se ser-
 vum inutilem &c. *Secundò*, ut inscru-
 tabili Sapientiae Dei protestetur se indi-
 gnum ad suscipiendum Divinæ cogni-
 tionis influxum &c. *Tertiò*, ut cum
 maxima gratiarum actione acceptet,
 quod Dominus illi ex gratuita pietate
 sua bonam donavit voluntatem, per
 quam duo præcedentia perficiuntur &c.
 Intellexit etiam, quoties persona illa
 Domino cooperante aliquam perficeret
 bonam Voluntatem, statim illam Do-
 minus in specie annuli pretiosi impone-
 ret manui suæ dexteræ, ostendens il-
 lum,

lum, quasi ex hoc gloriando, omni militiæ suæ cœlesti, quod tale Xenium à Sponsa sua, id est, à personæ illius anima, recepit. *lib. 3. c. 74. §. 1.*

*De
grat.
& lib.
arbit.
c. 18.*

Quod pro hac personâ ingrediente Religionem à Domino est dictatum; idem dictatum sit cuique Religiosæ animæ. Colli- go ergo Dominum ipsi dictasse & commenda- dalle *Humilitatem*, *Charitatem* (quæ teste S. Augustino, non est aliud, quàm *Bona Vo- luntas*) *Gratitudinem*. Humilitate veneratur Dei *Omnipotentiam*; nempe se inutilem, & sufficientiam suam tantum à Deo esse verè recognoscendo. Charitate, seu Bonâ Vo- luntate veneratur Dei *Sapientiam*, quæ licet indignum, suis etiam cum collustrat radiis, tamen; quæ de superno lumine ipse recipit, libenter & affectuose etiam in alios diffun- dit; cum non tantum suæ, sed & aliorum prospicit salutem. Gratitudine veneratur Dei *Benignitatem*, gratum se exhibendo pro omni gratia ab eo accepta. Bonus Religiosus, qui hæc prosequitur, est ad laudem totius Sanctissimæ Trinitatis.

Ideo addiscat Religiosus *Primò* veram *Humilitatem*, quâ verâ sui cognitione se nihil esse sincere recognoscat, & ex hac recogni- tione omnia sua bona Deo Authori attri- buat, à quo omnia accepit: & ipsum, quod potest, tantum per eum posse, qui eum confortat. Bonus ergo Religiosus est, qui ante Deum se nihilum recognoscit, & inter homines se minimum æstimat & facit: te- net enim fundamentum omnis boni, Hu- militatem, quæ, bene docente S. Leone, Est

est tota Christianæ Sapientiæ disciplina. *Epist.*
 Secundò addiscat Charitatem, quâ bona à *ad Deo*
 Deo accepta animæ & corporis secundum *scorum*
 facultatem suam fideliter etiam & charitati-
 vè aliis communicet, imitando Redempto-
 rem & pium Magistrum, qui pertransit be-
 nefaciendo. Act. 10. 38. Bonus igitur Reli-
 giosus est, qui charitativus & beneficus est,
 assequitur enim præceptum & exemplum
 Domini, Dei & hominis. Tertiò addi-
 scat synceram *Gratitudinem*, quâ sua bona
 refundat suo fonti à quo sibi defluxere; a-
 liàs, ut ait *S. Bernardus*, gratiarum cessabit
 decursus, ubi recursus non fuerit, nempe
 gratitudinis: & hoc non tantùm animo
 gratè recognoscendo, ac gratias dicendo,
 sed maximè accepta dona ad laudem Dei
 benè applicando. Bonus itaque Religio-
 sus est, qui Deo pro acceptis beneficiis,
 maximè Vocationis gratia, semper gratus
 est, qui gratus erit, si dignè ambulet *Vocatio-*
ne, quâ vocatus est, ut per suam conversatio-
 nem in omnibus honorificetur Deus.

Adverte, si Religiosus in Vocatione sua
 benè vult procedere, oportet semper teneat
 bonam Voluntatem eamque sæpius reno-
 vet; & non tantùm bonam Voluntatem,
 quâ declinat à malo, sed etiam quâ faciat
 bonum & semper proficiat in bono, ut o-
 mnino sit efficax ad effectum & profectum
 Charitatis. Scienti enim bonum facere,
 & volenti & pro posse facienti ad bonum
 provenit Religio assumpta, & huic præser-
 vata est promissio Divina. Planè Religio-
 sus in omnibus juxta monitum *S. Pauli* pro-
 bare debet, quæ sit *Voluntas Dei bona, & bene-*

564 RELIGIO, RELIGIOSUS.

placens & perfecta. Rom. 12. 2. Sed probare ex zelo Spiritus ; unde antecederet Apostolus posuit : *Reformamini Spiritu mentis vestre.* Si Religiosus sæpius reformat Spiritum mentis suæ , venit in maiorem cognitionem Divini beneplaciti, ex hac extimulat se & etiam progreditur ad maiorem perfectionem.

IV. *Exercitia Religiosa mortificationis interna & externa, atque Virtutum opera, sunt pulcherrima rosæ , quibus apprimè florebat S. Benedictus.*

Benedicti Patris nostri Sanctissimi festo præclaro , dum sub Matutinis Deo intenderet devotius ob honorem & reverentiam tanti Patris , vidit in Spiritu ipsum Patrem gloriosum in conspectu fulgidæ semperque tranquillæ Trinitatis honorabiliter stantem venustum formâ decorumque aspectu. Ex cujus singulis articulis membrorum videbantur mirabiliter germinando prodire rosæ pulcherrimæ miræ Virtutis & vernantiæ fragrantiaque singularis : sicque quodlibet membrorum ipsius vernabat velut amœnissimum Rosetum ; quia quælibet rosa de medio sui producebat aliam rosam , & illa ultra aliam , sicque plurimæ prodibant de qualibet , quarum

rum quælibet alteri venustate, virtute & vernantiâ suâ præpollebat, & diversæ diversas amœnitatis suæ odorifero virore præcellebant, sicque totus floridus & amœnissimus Sanctissimus Pater gratiâ & nomine Benedictus semper Venerandæ Trinitati omnique militiæ cœlesti, miræ & inæstimabilis delectationis incitamentum ministrabat, & ad tantæ Beatitudinis suæ congratulationem provocabat. Itaque per flores rosarum, quæ de singulis ejus membris efflorebant, notabantur singula exercitia, quibus illê carnem suam domando Spiritui subjugaverat & omnia opera Virtutum, quæ peregerat per omnem conversationem suam sanctissimam, & etiam opera omnium imitatorum suorum, qui ejus exemplo & doctrinâ provocati sæculo renunciantes sub regularis discretionis tramite, viâ regiâ ipsum sequentes, jam ad portum Patriæ cœlestis pervenerunt, & adhuc usque ad consummationem sæculi perventuri sunt. De quibus singulis idem Venerabilis Pater singularem obtinet dignitatem. Pro qua universitas omnium Sanctorum ipsius claritati & felicitati congaudens Dominum sine fine collaudat. *lib. 4. c. II. ab init.*

Religiosus, ut re Religiosus & decus Religionis sit, non solo titulo gaudens, debet esse Rosetum, quod de studiis Religiosis semper vernal elegantissimis Rosis. Nam Religiosis sæculo renunciantibus & Deo se totos devoventibus singulariter commendatur illud: *Florete flores quasi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam & collaudate canonicum.* Eccl. 39. 19. Id est, Florete gratiosis Virtutum floribus, & datæ odorem boni exempli (ut vere dicant: *Christi bonus odor sumus.* 2. Cor. 2. 15.) & omnia studia vestra in laudem Dei dirigite, ut in omnibus à vobis honorificetur Deus. Nam quid prodesset gratiam mundi contemnere, & post hunc contemptum non se gratiosum Deo reddere: non sic germinare, unde anima floreat, ut iusta in æternum ante Dominum.

Tota Religiositas seu substantia Religiosi consistit in tribus & dependet à tribus. Primò consistit in perfecta sæculi & sui ipsius *Abnegatione*: Secundò in interna & externa *sedula Mortificatione*: Tertiò in strenua *Virtutum Exercitatione*. Dependet Primò ab animo ex toto abstracto à sæculi Vanitate ab effectu creaturarum & proprio amore; ut Deus verè & solus ab anima quærat & ametur. Secundò dependet à mortificato animo in passionibus, in inordinatis desideriis, in appetitu sensuali; & etiam à mortificatione externa carnis, quâ caro Spiritui subjugetur; ut anima à Dei amore non recedat, vel omnino retrahatur: ut in interna pace cum Dilecto conversetur. Tertiò à sanctis propositis, bonis intentionibus, piis desideriis & zelo proficiendi in bono;

bono ; ut anima semper tendat & tota feratur in Deum , Deum unicum finem teneat in eoque solo delectetur & totam se occupet per Virtutum exercitationem. Mortificatio disponit ad proferendos Virtutum flores , Exercitatio producit : planè sicut nulla rosa sine spina , sic nulla virtus viret sine mortificatione mentis vel carnis. Religiosus ergo mortificatus & virtutibus exercitatus est Domino amœnissimum Roseum , in quo suaviter obambulat & rosas animæ æternùm reservandas colligit.

Qui gloriaris autem te Filium S. Benedicti , vide sis ille , ut dicitur : *Filius sapiens doctrina est Patris.* Proverb 13. 1. Ut nempe de vita & conversatione tua luceat doctrina Patris tui S. Benedicti , quam ipse tibi verbo & exemplo proposuit. Item : *Filius sapiens latificat patrem.* Proverb. 10. 1. Filius sapiens eris , si sapias secundùm Spiritum & non secundùm sæculum & carnem ; & tunc etiam eris lætitia & gloria Patris : Si tu es gloria Patris , benè gloriaris cum filiis S. Benedicti de tanto Patre.

Pulchrè S. Bernardus disserit Serm. in festivitate S. Benedicti , ubi Sanctissimum Patrem comparat Arbori fructiferæ plantatæ secus decursus aquarum , & ad hoc infert , quòd in triplicem confessionem Amoris Domini pascat gregem suum , tibi à Domino commissum , & hunc triplici fructu , nempe , ut ait , pascit Vitâ , pascit doctrinâ , pascit intercessionem. Felices sunt illi de grege suo , felices filij , qui inveniuntur in Vitæ imitatione , in doctrinæ prosecutione , & ad hoc felices ejus inter-

568 RELIGIO, RELIGIOSUS.

cessione, qui certò pascua habent ad Vitam æternam.

V. Religiosi boni & zelosi sunt sub tutela B. Virginis.

CUm cantaretur Versus, *Ora pro nobis Sancta Dei - Genitrix*, procedens Virginum Regina, flexis reverenter genibus se Mediatrix Dei & Congregationis exhibuit, devotissimè orans pro singulis. Quam Filius Imperialis reverentissimè sublevans & penes se in throno gloriæ suæ collocans, potestatem ipsi trihuit liberalem, quæcunque vellet imperandi. At illa protinùs imperavit ordini potestatum, ut velociùs circumdantes Conventum manu forti à millies mille antiqui hostis fraudibus defenderet. Qui protinus mandato Reginae parentes scutis suis singulis alterutrum junctis undique conventum circumvallabant. Tunc ista dixit ad B. Virginem: Nunquid Mater misericordiæ hâc firmissimâ tutelâ non proteguntur, qui modò non sunt in Choro? Respondit pia Virgo: Hâc protectione non modò munitur Congregatio, quæ apparet in Choro, sed per illam designatur Congregatio omnium, qui toto cordis desiderio

derio exoptant Religionem veram in loco isto, vel ubicunque perpetuò & augeri, & ad hoc consequendum summo studio pro posse suo laborant. Si qui verò minùs curant de Religionis conservatione, nec studium adhibent eam in semetipsis tenendi, sive in aliis promovendi: hi nimirum hâc sanctorum Angelorum minimè fulciuntur. *lib. 4. c. 9. circa fin.*

Ecce Regina Angelorum cum Angelis suis protegit & defendit omnem Religiosam Communitatem, in qua zelus Religionis & Religiosæ disciplinæ fervor viget: & singillatim unamquamque animam sub suo præsidio servat, quæ zelo Religionis ducitur in se & in aliis conservare & promoverè studium & Spiritum Religiosum: fovet enim omnes ut piissima Mater, qui Filium suum & propriâ imitatione venerantur, & imitando propensius amant, ac honorem ejus promovent, alios etiam in studium honoris & amoris ejus adducendo. Zelat enim honorem Filij sui.

Religiosi religiosè viventes & præsidium & subsidium B. Virginis habent: tuentur ab ea, & promoventur per eam. Nam ipsa est, quæ de se ipsa dicit: *In me gratia omnis viæ & Veritatis, in me omnis Spes Vitæ & Virtutis.* Eccl. 24. 25. Dicit S. Thomas: *In Opere omni opere Virtutis potes eam habere in adjutorium. sculo.* Sic etiam in omni Vita tua, si eam Religiosè vis instituere & conformare Vitæ Fi-

570 RELIGIO, RELIGIOSUS.

lij sui habebis eam certò in adiutorium. Vis ergo esse sub præsidio B. Virginis & habere ad profectum Spiritualem subsidium, assume etiam zelum Religionis, qui assumpsisti Religionem, patronam eam certius experieris & auxiliatricem. Nec aliqua aliquando Religio sine ipsius auxilio profecit.

VI. *Humilitate & confidentiâ in Deum* *tuetur se Religiosus ab insidiis hostium.*

ADjecit Dominus : *Si quis desiderat tali munimine (nempe Angelorum) defendi, studeat ad modum scutorum istorum inferius, id est, in semetipso esse parvus per Humilitatem : & superius, id est, in me, latus esse per securam confidentiam, de mea piè præsumendo largiflua benignitate, lib. 4. c. 9. ad fin.*

Discere debet Religiosus ab eo, quem venit imitari, effici parvus & semper manere parvus. Nam fundamentum Religionis, quæ est (ut superius dictum) Imitatio Christi, est *Humilitas*, & hæc etiam custos Religiositatis, nempe Viræ Religiosæ, quæ Virtutum exercitio & profectu agenda est. Optimè & meritò alloquendæ sunt animæ Religiosæ præclaris verbis S. Gregorij : Audiant, inquit, omnes : (omnes, quæ adhæ-
re volunt Domino) Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Audiant omnes : Immundus est apud Deum, qui exaltat cor suum. Audiant omnes : Quid superbis terra & cinis ? Audiant omnes Domi-

„ Dominum dicentem : Discite à me , quia
 „ mitis sum & humilis corde. Ad hoc nam-
 „ que Unigenitus Dei Filius formam humi-
 „ litatis nostræ suscepit : ad hoc invisibilis
 „ non solum visibilis , sed etiam despectus
 „ apparuit. &c. Quanta erga humilitatis
 „ Virtus est , propter quam solam veraciter
 „ edocendam , is , qui sine æstimatione
 „ magnus est , usque ad Passionem factus
 „ est parvus ! *lib. 34. Moral. c. 21.* Magnus
 ergo, ut sit Religiosus in profectu Virtutum,
 sit parvus mente : sic magnus & parvus, for-
 tis & robustus erit contra potentem hostem,
 quem semper animæ Humilitas prosternit.

Parvus quidem sit Religiosus mente , sed
 magnus animo : habet enim multa præcla-
 ra agere , fortia pati , & adversantia vincere.
 Ad omne Divino adjutorio necesse habet :
 confidat , hoc non deerit , si ex toto corde
 Deum quærat & amet. Nam *Bonus est Do-*
minus sperantibus in se anima querenti illum.
Thren. 3. 25. Et ipse expressit : *Ego diligen-*
tes me diligo. *Proverb. 8. 17.* Ergo non po-
 test esse , ut suo auxilio non adsit diligentibus se.
 Quia Religiosus mittit omnes spes
 vanas & totam Spem suam in Deo collocat ,
 benè de illo dicitur : *Benedictus vir , qui con-*
fidit in Domino , & erit Dominus fiducia ejus.
Et erit quasi lignum , quod transplantatur super
aquas &c. Nec aliquando desinet facere fructum.
Jerem. 17. 7. Sperans in Deo , est semper
 arbor frondens & frugifera , nam in omni
 tentatione & difficultate à Deo , cui se con-
 fidit , opem & gratiæ influxum hauriet , un-
 de humorem Spiritus recipit , ut nunquam
 arescat.

572 RELIGIO, RELIGIOSUS.

Tentatio seu militia est Vita hominis super terram. Job. 7. 1. Sed Religiosus insuper monetur : Fili, accedens ad servitutem Dei, sta in iustitia & timore, & prepara animam tuam ad tentationem. Eccl. 2. 1. Quia militanti Deo strictius insidiatur hostis. Unde S. Gregorius : Omnes, qui ea, quæ mundi sunt calcant, & quæ Dei sunt, plenâ intentione desiderant, Leviathan contra se suscitant. Et S. Leo : Intelligamus, inquit, quanto studiosiores pro salute nostra fuerimus, tanto nos vehementius ab adversariis impetendos. Pulchrè observat S. Hieronymus, qui ait : Nisi jejunare cœpisset Dominus, tentandi non fuisset occasio diabolo, juxta illud : Fili accedens ad servitutem Dei : &c. Nobis ad exemplum, qui ad servitutem Dei accedimus & Institutum imitationis Christi assumimus, ut semper instructi simus ad illudendum infidias diaboli, quas singulariter intendit Christi affeclis. Humilitate ergo & fiducia in Deum protegimus nos. Humiles & in Deum confidentes Religiosi benè ac rectè dicunt : Domine, ut scuto bonæ Voluntatis tue coronasti nos. Psal. 5.

*In c. 3.
Job.*

*Serm. I.
de Quadages.*

*In c. 4.
Matth.*

VII. Religiosi boni inter Martyres computantur.

IPse fons Vitæ & Origo lucis perpetua, atque omnis bonitatis Author satians Satietas Angelorum ob reverentiam & devotionem, quâ ipse die ab Ecclesia reco-

recolebatur commune festum omnium Sanctorum, videbatur quosque fidelium adhuc in terris militantis Ecclesiae degentes Choris Sanctorum jam in caelis triumphantium interservisse secundum meritorum suorum dignitatem &c. Cognovit autem specialiter Choro Sanctorum Martyrum Ordinem Religiosorum, sub obedientia regulari Deo, fervientium, insertum, eò quòd sicut Martyres Sancti in eo membro, in quo passi sunt pro Domino, specialem decorem simul & potestatem receperunt inæstimabilis delectationis. Ita & Religiosi pro singulis delectamentis, à quibus in quacunque re se continent: ut in visu, gustu, auditu, ambulando, vel loquendo & similibus Sanctorum Martyrum meritis adæquati, consimilem cum ipsis percipient remunerationem in caelis. Quoniam licet persecutor ipsorum non fundat sanguinem, tamen (quod majus est) propriam abscindere voluntatem studeat per continuas abstinentias immolantes quodammodo sacrificium confessionis quotidianum Domino Deo in odorem mirificae suavitatis. *lib. 4. c. 57. paulò post init.*

Ecce,

574 RELIGIO, RELIGIOSUS.

Ecce, mi Religiose, habes hîc substantiam veri Religiosi (quæ est mortificatio mentis, cordis & carnis) hanc si tenes, spes securè te etiam gloriæ & beatitudini Martyrum associandum. Martyrum gloria tibi etiam reservata est, si propter Deum verè mortificatè juvas.

Religiosus quotidie immolat se Deo per suam Resignationem, abnegationem, obedientiam, internam & externam mortificationem; ac per hoc continuum martyrium agit. Planè veri Religiosi, abstractè, continenter, abstinenter, humiliter & obedienter viventes, illud dicere possunt: *Propter te (Domine Jesu) mortificamur tota die.* Psal. 43. 22. Bonus Religiosus assequitur consilium Domini: *Qui vult, inquit, venire post me, abneget semetipsum & tollat crucem suam quotidie & sequatur me.* Lucæ 9. 23. Pulchrè de quotidiano Martyrio Religiosi S. Bernardus: *Memento, ait, & unicum & quotidianum esse Baptisimum similiter & Martyrium. Est enim & Martyrii genus, quædam effusio sanguinis in quotidiana corporis afflictione. Sic quippe infirmis & pusillis corde necesse est, ut quem semel pro Christo ponere non sufficiunt, saltem mitiori quodam, sed diuturniori Martyrio sanguinem fundant. Idem præclare de hoc disserit super illud: Tres sunt, qui testimonium dant in terra, Spiritus, aqua & sanguis.* 1. Joan. 5. 8. Ubi sic exhortatur: *Et nos ergo, fratres, ut vel fideles nos probemus Deo nostro, si martyrium sanguinis non habemus (Martyrium enim testimonium est) quæranus vel testimo-*
nium

Serm. I.
in Octa-
va Pa-
sche.

Serm.
de S.
Clemen-
te Papa
&
Mart.

„ nium aquæ , & ne ipsum quidem despi-
 „ ciet Deus &c. Nos si sanguinis testimo-
 „ nium non habemus , habemus Spiritum
 „ & aquam : quoniam sine Spiritu , nec
 „ sanguis nec aqua sufficiet &c. Sanè ta-
 „ men , aut vix , aut nunquam sine aqua ,
 „ aut sanguine Spiritum arbitror inveniri.
 „ Propterea , charissimi , quæramus vel a-
 „ quam , qui sanguinem non habemus &c.
 „ Accipe igitur triplicem aquam , quam ti-
 „ bi Salvator apponit. Plorat super Laza-
 „ rum & super civitatem Hierusalem , &
 „ hæc est *Aqua prima*. Sudavit imminente
 „ jam Passionis horâ , & hæc est *Aqua se-*
 „ *cunda* : non ab oculis tantum , sed à toto
 „ corpore manans : hæc autem rubea est ,
 „ sanguineique coloris , sicut scriptum est :
 „ Et factus est sudor ejus , sicut guttæ sangui-
 „ nis decurrentis in terram. *Luce 22.* Jam ve-
 „ rò *tertia* est *aqua* , quam & prædiximus de
 „ latere ejus una cum sanguine manasse. Et
 „ tu ergo *Primam* quidem habes , si rigas la-
 „ chrymis tuis conscientiaæ tuæ stratum , &
 „ dolore compunctionis præteritorum di-
 „ luis maculas peccatorum. *Secundam A-*
 „ *quam* habes , si in sudore vultus tui vesce-
 „ ris pane tuo : & labore Pœnitentiæ cor-
 „ pus tuum castigas , ac restringis concupi-
 „ scentiaæ flammam. Est autem sanguinei
 „ coloris , sive propter laborem , sive etiam
 „ propter ipsum quem extinguit concupi-
 „ scentiaæ ignem. Jam verò , si proficere
 „ potes usque ad devotionis gratiam , pota-
 „ beris *Aqua Sapientiæ Salutaris* , & Spiritus
 „ Christi , qui super mel dulcis est , fiet in
 „ te fons aquæ salientis in vitam æternam.

„ Et memento hanc esse aquam , quæ pro
 „ cedit de latere dormientis , & sine omni
 „ molestia fuit. Oportet enim jam mori
 „ tuum esse mundo , qui in hac volueris
 „ gratia delectari. *Ita S. Bernardus.*

Ergo *Compunctio* , *Mortificatio* & *Devotio*
 faciunt Religiosum gratam Deo Victimam
 & Sacrificium in odorem suavitatis. Et ex
 hoc Martyris merito accedit. Sed etiam , si-
 cut Martyr , ut Charitatis in Deum det tes-
 timonium , dat Vitam : Et Religiosus , ut
 idem det testimonium , totam Vitam suam
 dat Deo , nempe applicat ad servitutem
 Dei ; & ob hoc se ipsum abnegat , mundo
 ex toto renūciat , delectationes sæculi sper-
 nit & carnem mortificando Spiritui subijcit,
 Christo configit se Cruci & mundo crucifi-
 xus manet. Causa igitur Religiosæ morti-
 ficatæ vitæ est *Amor Dei* , finis *Vita æterna*
 proveniens de fruitione æterna Dei. Unde,
 sicut Martyres sacrificant & dant suam Vi-
 tam temporalem , ne hanc amando perdant
 æternam : ita planè sacrificant Religiosi Vi-
 tam suam Deo , eam totam in obsequia Di-
 vina exhibendo & impendendo , ne hanc
 amando perdant æternam. Et hoc est ,
 quod Caput nostrum Christus docuit : *Qui*
odit animam suam in hoc mundo , in Vitam æter-
nam custodit eam. Joan. 12. 25. Rectè de ve-
 ris Religiosis (qui nempe tales non tam ha-
 bitu , quam Vita sunt) etiam dicitur : *Sunt*
testimonia fidei (id est , fidelitatis) *probati.*
Ideo & accipient coronam Vitæ : quam repre-
misit Deus diligentibus se. Jac. 1. 12.

VIII. *Doctrina pro persona Religiosa
litterata.*

ORans pro duabus personis sibi devotè commissis, dixit ad Dominum : *Tu Domine, qui corda nosti omnium, dignare mihi multum indigna de his duabus aliqua revelare, quæ tuæ sint placita Voluntati & ipsarum congruant salutis.* Tunc Dominus benignè multum proposuit duas revelationes de duabus personis, pro quibus tunc oraverat, quarum una litterata, altera verò fuerat illiterata, sed tamen conversa sicut & prior, dicens ut easdem revelationes de illis faceret etiam ipsis proponeret ad instructionem.

Revelatio itaque de statu personæ litteratæ talis erat, nam cùm oraret pro ea, Dominus respondit : Ego assumpsi eam cum Apostolis ad montem novi Luminis. Unde secundum interpretationem nominum Apostolorum in monte assumptorum persona ista studeat componere suam conversationem. *Petrus* itaque interpretatur *Agnoscentis*. Ergo studeat ipsa in omni scriptura, quam legit, diligenti consideratione investigare, ut agnoscat se ipsam. Verbi gratia

578 RELIGIO, RELIGIOSUS.

gratia, cùm legit aliquid de vitiis, vel virtutibus, diligenter perpendat, si quid adhuc de vitiis in se reperiatur, aut quantum in virtutibus illis profecerit. Sicque se ipsam perfectiùs agnoscendo studeat etiam secundùm interpretationem nominis *Iacobi*, qui dicitur *Supplantator*, in se viriliter luctando omne vincere Vitium, & ad Virtutum, quæ sibi defuerint fideliter conari profectum. Quia verò *Ioannes* interpretatur, in quo est *Gratia*, studeat quotidie unâ saltem horâ inter diem & noctem, manè aut vespere, vel quandocunque magis sibi viderit expedire, se ab omnibus exterioribus abstractam recolligere intra se ad vacandum mihi & videndum, quæ sit Voluntas mea. Et quidquid tunc inspiravero illi, sive ut me laudet, & gratias agat pro beneficiis, tam sibi, quàm Universitati collatis; vel ut pro peccatoribus, sive animabus purgandis exoret, in hoc tunc summâ devotione se exerceat pro modulo suo, per moram, quam statuerat sibi. *lib. 3. c. 74. §. 5. per tot.*

Quacunque doctrinâ, vel scientiâ polleat aliqua persona Religiosa, & eam pro Honore Dei & propria ac aliorum salute non applicat, Scire suum vanum & nihil est, quia

RELIGIO, RELIGIOSUS. 579

quia non prodest. Utilissima Scientia est, *Serm.*
 „ dicit *S. Bernardus*, Scire & Nosse seipsum. 36. in
 „ *Et hoc*, inquit, postulat ratio & Utilitatis *Cant.*
 „ & ordinis. *Et ordinis* quidem: quoniam
 „ quod nos sumus, primum est nobis:
 „ *Utilitatis* verò, quia talis scientia non in-
 „ flat, sed humiliat, & est quædam præpa-
 „ ratio ad ædificandum. Nisi enim super
 „ Humilitatis stabile fundamentum Spiri-
 „ tuale ædificium stare minimè potest. *Et*
 „ *S. Augustinus*: Hæc est tota Scientia ma- *In Ps.*
 „ gna hominem scire, quia ipse per se nihil 70.
 „ est: & quoniam quidquid est, à Deo est, *Conc. 18*
 „ & propter Deum est. Se ergo nosse præ *brevi*
 „ aliis omnium necessaria Scientia est. Planè, *post*
 „ nihil scit, qui se ipsum nescit. Post hoc *init.*

„ Optima Scientia est, quæ non inflat,
 „ sed cum Charitate ædificat.

„ Optima Scientia est, quæ non sua
 „ quærit, sed quæ JESU Christi.

„ Optima Scientia est, quæ hoc, quod
 „ boni scit, sibi & aliis pro bono animæ
 „ benè applicat.

„ Optima Scientia est, quæ sapit ea,
 „ quæ sursum sunt, non quæ super terram, non
 „ transitoria, sed æterna.

„ Optima Scientia est, quæ post sui
 „ ipsius veram notitiam etiam Dei Summi
 „ Boni cognitionem inducit.

„ Optima Scientia est, quæ Dei amorem
 „ non tantum non extinguat, sed magis ac-
 „ cendit.

Utraque igitur cognitio, sui ipsius & Dei
 „ omnino ad salutem necessaria est: *Nam si* *Abb.*
 „ ignoras te, loquitur ad priora *S. Bernardus*, *supra*
 „ non habebis timorem Dei in te, non Hu-
 „ milita-

Ibid. in
priori-
bus.

„ militatem. An verò sine timore Dei &
 „ Humilitate de salute præsumas, tu vide-
 „ ris &c. Quid si ignoras Deum? Poterit-
 „ ne Spes esse salutis cum Dei ignorantia?
 „ Ne hoc quidem. Nec enim potes aut a-
 „ mare, quem nescias; aut habere, quem
 „ non amaveris. Noveris proinde te, ut
 „ Deum timeas: noveris ipsum, ut æquè
 „ ipsum diligas. Omnis ergo alia scientia,
 si non nociva, saltem sine ista animæ pa-
 rum, imò nihil conducibilis est: quia ista
 de necessitate medijs ad salutem in adultis
 est. Pulchrè & præclarè prædictus Melli-
 fluus Doctor etiam asserit de modo sciendi
 in salutari Scientia, super illud S. Pauli:
Qui se putat aliquid scire, nondum cognovit quo-
modo oporteat eum scire. 1. Cor. 8. 2. Ad quod
 „ sic loquitur: Vides, quoniam non pro-
 „ bat multa scientem, si sciendi modum ne-
 „ scierit? Vides, inquam, quomodo fru-
 „ ctum & utilitatem scientiæ in modo
 „ sciendi constituit? Quid ergo dicit *modum*
 „ *sciendi*? Quid nisi, ut scias quo ordine,
 „ quo studio, quo fine quæque nosse oport-
 „ eat? *Quo ordine*? Ut id prius, quod ma-
 „ turius ad salutem est. *Quo studio*? Ut id ar-
 „ dentius, quod vehementius ad amorem.
 „ *Quo fine*? Ut non ad inanem gloriam, aut
 „ curiositatem, aut aliquid simile; sed tan-
 „ tum ad ædificationem tuam, vel proximi.
 Hæc scientiâ & hoc modo sciendi tibi & a-
 liis utilis eris. Omnia si scias, & hoc nescias,
 pessimè scis & nescis.

Effectus igitur hujus salutaris scientiæ est:
 In se refecare vitia & implantare Virtutes,
 & hoc ipsum conari in aliis. *Conservatio* hujus
 scientiæ

RELIGIO, RELIGIOSUS. 581

scientiæ, est Medula & frequens de sua Vilitate & defectuositate, ac de Divina Bonitate Meditatio, atque ad hoc bonæ Religiosæ conversationis continuatio. *Studium* in hac scientia, est Divinæ Voluntatis Investigatio, ejusque executio, atque cum ea Conformatio. *Finis* Dei gloria, & propriæ ac aliarum animarum Salus æterna.

Si ad Scientiam accedat Salutaris ac sobria Sapietnia, ad Sapientiam Prudentia, ad omnia ista Humilitas & zelus Religiosus in Charitate radicans; tunc tanquam pulchra gemma elucet de litterato Religioso Scientia, qui & in se & in aliis pro Gloria Dei multum ædificat & fructificat.

IX. *Doctrina pro persona Religiosâ non litterata.*

Revelatio de persona illiterata hæc erat. Illa itaque gravabatur pro eo quod sibi videbatur habere impedimentum ab Oratione ex diversis curis officij sibi commissi. Unde cum oraret pro ea, tale accepit à Domino responsum: Ego non elegi eam ad hoc, ut tantum unâ horâ diei mihi serviat, sed magis ad hoc, ut totâ die sine intermissione mihi adsit; id est, ut omnia opera sua continuè mihi ad laudem perficiat eâ intentione, quâ vellet orare. Et insuper hanc superaddat devotionem, ut scilicet in omnibus operibus, quibus in

582 RELIGIO, RELIGIOSUS.

officio suo laborat, semper desideret, quod omnes, qui utuntur laboribus suis, non solum reficiantur in corpore; sed etiam attrahantur in Spiritu ad amorem meum & confortentur in omni bono. Et hoc quotiescunque facit, toties quasi singula fercula operum ac laborum suorum, quasi saporosissima salsa, mihi benè condire videbatur. *lib. 3. c. 74. §. 6. per tot.*

Omnis anima accepta Deo est, quæ in Charitate est; & ex Charitate operatur: alias non est acceptor personarum. Religiosa ergo persona Illitterata suâ bonâ simplicitate intendat laudem & honorem Dei, sit devota, & studeat Charitati, satis sibi pro sua salute erit docta. Continuata bona Intentio, continua est devotio: bona intentio continuat, ubi observatur illud Apostoli: *Omnia in gloriam Dei facite. 1. Cor. 10. 31.* Item: *Omnia vestra in Charitate fiant. 1. Cor. 16. 13.* Qui proin in suis operibus bene semper intendit, semper orat, & hic assequitur monitum Apostoli, qui suadet: *Sine intermissione orate. 1. Thessal. 5. 17.* Anima illa, quæ suis actionibus etiam externis semper est intendens Deum, tota die sine intermissione adest Deo: & toties se de novo repræsentat Deo, quoties pio affectu inter labores suos se erigit ad Deum.

Optimè advertit S. Augustinus in illud D. Pauli, *Plenitudo Legis est Dilctio. Rom. 13. 10.* Haberi per Charitatem plenam scientiam: Noli, inquit, per plura ire at-

quo

que distendi. Sit in te Charitas, & necesse est plenitudo scientiæ consequatur.
 „ Quid enim nescit, qui Charitatem scit?
 „ Quandoquidem dictum: *Deus Charitas est.* Satis pro bono tuo sapiens eris, licet altiora aut profundiora non sapias vel capias, si times, & amas Deum. In hoc salutarem Sapiëntiam sitam esse pulchrè observat S. Bernardus: In altero, inquit, initiaris ad *Serm.*
 „ Sapiëntiam, in altero & consummaris: 37. in
 „ quia initium Sapiëntiæ est Timor Domini. *Cant.*
Psal. 110. Et plenitudo Legis est Charitas. Si times & amas, *declinabis à malo & facies bonum.* Et hoc pro salute scire & tantum sapere sufficit.

Doctrina pro Superioribus Religionis.

X. *Quâ intentione & quomodo praeesse debent Prælati, ut sibi & aliis utiliter præsent.*

ORans pro quibusdam officiatis, intellexit hoc sæpiùs Domino magis placere in officiatis illis, quibus adest dignitas Prælaturæ, ut scilicet habentes sint quasi non habentes; id est, ut potestate prælationis utantur velut re ad diem, vel ad horam concessâ, semper parati singulis horis eam resignare: & tamen frequenter solliciti sint pro utilitate operum, quomodo laudem Dei ni-

584 RELIGIO, RELIGIOSUS.

mis pro posse suo lucrentur, quasi semper dicentes in corde suo : *Eia, festina, ut hoc in laudem Dei promovere non negligas : & tunc liberè onus officij depones, cum pro posse tuo omnia perfeceris, quæ Deo laudabilia & proximo utilia noveris.* lib. 3.

c. 73 §. I.

Ex hac doctrina collige, quod Prælatus, seu Superior Religionis duplicem debeat habere finem in sua administratione, ut hæc apud Deum commendabilis, & sibi ac aliis utilis sit : nempe *curare animas, & promovere Gloriam Dei.* Quod si negligat, sibi & aliis æternum damnum inducit. Ex hoc duplici fine duplex jam sibi etiam debitum incumbit, ut nimirum sedulus sit in promotione Gloriæ Dei, ut sollicitus pro salute animarum sibi commissarum. Optimè proin & propriæ, & animæ sibi commissæ bono præest, qui ad laudem Dei præest, & suâ Superioritate & Superioris potestate honorem Dei & bonum Religionis promovet ; quia „ talis prodest. Quare S. Bernardus : Purita- „ tem cordis in eo Prælatus habeat, ut „ prodesse desideret, non præesse : ut scili- „ cet proprium commodum & honorem sæ- „ culi, seu aliud quidpiam suum in præla- „ tione non quærat, præter solum benepla- „ citum Dei & animarum salutem. Charitas ad utrumque inducit. Itaque, ut hic præclarè prædictus S. Bernardus advertit, Christus Summus Pastor volens S. Petrum suum Ecclesiæ suæ Vicarium instituere, tri- na interrogatione probat : *Amas me, amas me,*

Serm.
36 de
diversis
circa
fin.

ibid. in
fine.

me, amas me? Nimirum ob hoc: Si Charitatem teneret, sufficere ipsum ac valere pro Regendo Ecclesiam suam. Ubi Charitatem suam trinâ etiam confessione confirmavit, confirmatus etiam est à Domino pro administratione & regimine Ecclesiæ suæ. Unde statim subjunxit: *Pasce oves meas.* Joan. 21. Concludit ad trinam interrogationem Petro factam memoratus S. Pater: Meritò „ siquidem, *ait*, interrogar, an Charitatem „ habeat, piscator hominum constituendus. Lucrari & pascere animas officium est Vicarij Christi. Unde & S. Augustinus per interrogata Christi Petro quasi hoc insinuatum dicit: *Sit Amoris officium pascere Dominicum gregem, sicut fuit timoris indicium negare Pastorem.* Tract. in Joan. tract. 123. Qui pascit benè, benè regit: & benè regit, qui benè pascit. Salutariter ergo reget, qui non tam potestate, quàm Charitate regit.

Assimilat S. Bernardus Superiorem & *Serm.* Prælatum in Religiosa domo, secundum 3. in conditionem suam, S. Marthæ, quæ ex- *As-* cepit Dominum Jesum in domum suam. *sumpt.* Lucæ 10. Unde & monet, ut cum ipse ex- *B. Virg.* ceperit eum in domum suam (excipiet, cum per Charitatem introduxerit eum) & ipse sollicitus sit & turbetur erga plurima, quæ pro necessitate domus Domini sunt.

In domo sæculari est familia & res domestica. Familia, ut in bona conversatione sit, ac rectè omnia agat, curatur: res domestica, ut benè tractetur & servetur, attenditur. Sic æquè in domo Religiosa est curanda familia & observanda res domestica. Nempe oportet, ut invigilet Prælatus, tan-

quam Administrator domus Domini, ut res domestica, id est, omnis Regularis Observantia ritè servetur, Ordines exactè teneantur, Divinae laudes ac quæque functiones Spirituales diligenter agantur. Debet & fidelis dispensator inveniri, cui credita est dispensatio domus, & quem constituit Dominus super familiam suam; debet & esse custos ipsius familiæ, tanquam Domini gregis, ut Paterfamilias & Pastor: quò in omnibus *domus sue sit benè prepositus.* Dispensator, *ut det omnibus in tempore tritici mensuram;* id est, provideat de Spiritualibus alimentis, quibus animæ ad salutem ferventur, & in necessitate pro necessitate distribuat. Custos sit per bonam disciplinam, quâ animabus non laxantur frena, sed astringuntur, ne laqueos inimici incurrant; ne per libertatem filij de familia in foveam perditionis se præcipitent ipsos, vel præcipitentur. Audi, quod aliàs S. Augustinus de filij naturalis disciplina adstruit, sed magis applicandum ad disciplinam filij Spiritualis: Amat, *inquit,* Deus disciplinam. Perversa autem & falsa innocentia est, habenas laxare peccatis. Valdè inutiliter, valdè perniciosè sentiet filius patris lenitatem, ut justè postea sentiat Dei severitatem. Et hoc non solus, sed hoc non solus, sed cum dissoluto patre suo &c. *Infert dein:* Sed fortè negligit malus filius, vel monita patris, vel objurgationes, vel severitatem; tu imple personam tuam, Deus de illo exigit suam. *Ita S. Augustinus in Psal. 50. in fine.*

Amet ergo quod Deus amat Vicarius Dei, nempe & promovere Gloriam Dei, & salutem curare animarum.

Religio est Corpus Domini.

XI. Qui propugnat rationabiliter justitiam ad promovendam Religionem, vestit Dominum.

Per responsum, *Induit me Dominus &c.* intellexit, quod ille, qui laborat verbo vel facto ad promovendam Religionem & rationabiliter propugnando justitiam, quasi vestit Dominum vestimento salutari, simul & ornatissimo: & Dominus remunerabit eum in vita æterna, secundum liberalitatem suæ regalis munificentiae, circumdando eum vestimentis lætitiæ & pro augmento præmij coronâ gloriæ specialis decorabit. Sed singulariter intellexit, quod ille, qui promovens bona vel Religionem, adversa patitur, tanto gratior est Deo, sicuti acceptius est pauperi vestimentum, quo calefit simul & vestitur. Et si nihil profecerit ille, qui promovet, Religionem impediuntibus aliis, omnino tamen non minuitur merces illius coram Deo. *lib. 3.*

c. 30. §. 12.

588 RELIGIO, RELIGIOSUS.

Corpus Domini Religiosa Communitas est, ubi tamen Congregatio in nomine Domini est; nam tunc Dominus in medio est; sic enim ipse edixit & promisit: *Vbi duo, vel tres congregati sunt in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Matth. 18. 20, Anima hujus corporis Charitas est, per quam omnis viget Religio. Unde S. Hilarius in dictum locum Matthæi: *Ipsæ qui pax & Charitas est, sedem atque habitationem in bonis atque pacificis voluntatibus collocabit.* Ubi igitur bonæ voluntates, quia ibi Charitas, non tantum ipsas inhabitat Christus animas, sed & inter ipsas habitat; ut ipse ipso Unum sint, tanquam membra in Uno corpore: & sic in medio eorum est, & manebit, quamdiu Charitas non refrigescit & deficit. Semper Christus decedit, tum ab anima tum ab ipsa Communitate, cum Charitas frigescente incipit, quia solâ Charitate fovetur. Unde totus defectus Religionis & Religiosi ex defectu Charitatis est, cum amplius non quæruntur quæ Jesu Christi, sed quæ sua & mundi sunt; ex quo defectu zelus Religiosus & ipsa Religio deficit, & Jesus quasi necessitatem in suo corpore patitur.

Qui ergo haber Charitatem, non tantum sibi, sed & aliis vult esse utilis; nam Charitas non diffusa in alios, Charitas non est: unde, quia in se bonus, etiam semper zelat bonum, & hoc quoque pro Gloria Dei promoveri in aliis. Quare & ipse adlaborat ad promovendum bonum, quo Dominus honorificatur & quasi fovetur. Si enim in mundo (ut ipse dixit Matth. 25.) ipse vestitur; sic magis bonum Spirituale, quod in aliis promo-

promoveretur, ipse quasi recipit: ideo talem fidelitatem non tantum præmio essentiali, sed & singulari accidentali remunerabit. Vestietur namque talis fidelis anima, quæ pro Corpore Christi (id est, pro Religione servanda) providet, stola immortalitatis, ornabitur magnâ gloriâ cœlesti, & fovebitur gaudiis æternis; quæ singularia etiam parata sunt iis, qui pro bono Religionis & animarum ad Gloriam Dei elaborarunt. Est promissum Domini apud Prophetam: *Qui ad iustitiam erudiunt* (idem intellige: qui modo quoque promovent) *multos, fulgebunt quasi stellæ in perpetuas æternitates.* Daniel. 12. 3. Aliorum Justitia etiam refulgebit in ipsos & refulgebit ab ipsis. Sic glorificabitur in cœlis, qui in terris Dominum verbo & facto in se & in aliis glorificavit. Perit autem & ipse, qui Religionem, cum possit, non erigit & perire finit. Bonus est Dominus, sed sibi bonis ad tuendam, servandam & promovendam gloriam suam.

XII. *Affectum bonum erga Religionem, & Charitatem in Religiosos, quàm DEVS singulariter remuneret.*

Die quodam, dum celebraretur Missa pro anima cujusdam pauperculæ ipso die sepeliendæ: ista misericordiâ mota legit pro animæ ipsius remedio quinque *Pater Noster* in honorem quinque *Vulnerum Domini.* Tunc inspirata di-

590 RELIGIO, RELIGIOSUS.

ta divinitus obtulit etiam in Charitate Domino omnia, quæ Divina Pietas in ea & per eam dignata est unquam operari ad augmentum beatitudinis ejusdem fœminæ. Quod cum fecisset, statim vidit animam ejus in locum suum in cœlis à Domino præparatum honorabiliter sublimari &c. Tunc requisivit à Domino, unde anima illa hoc promerisset? &c. Respondit Dominus: Cum tribus hoc promeruit. Primò, *quia videlicet semper bonam voluntatem habuit & desiderium in Religione mihi serviendi, si facultatem habuisset.* Secundò, *quia Religiosos & quosque bonos homines dilexit.* Tertiò etiam, *quia libenter ipsis ob honorem mei servivit & beneficit.* Et subjunxit Dominus: *Quantum à quoquam hominum hæc tria prædicta acceptem, in animæ illius sublimatione perpende.* lib. 5. c. 24. ab init.

Quod S. Paulus commendat in bona & pia Vidua, *Si Sanctorum pedes lavit.* 1. Tim. 5, 10. Huc intellige de quovis Charitatis officio, quod Sanctis, id est, Deo devotis, seu Religiosis, qui se totos Divino servicio dicant, exhibetur. Hæc ergo benevolentia & beneficentia qui se commendat apud Deum, singulariter respicitur à Deo. Omnes quidem homines diligendi in Domino propter Dominum; sed speciali Spiritus affectu diligendi sunt devoti Domino, quia
& isti

RELIGIO, RELIGIOSUS. 591

& isti specialius diliguntur à Domino ; nam ipse apud Sapientem : *Ego diligentes me diligo.* Proverb. 8. 17. Unde specialius etiam diligendi dilecti Domini , in quibus diligitur Dominus. Commendatur verò Dilectio Christiana , non ea , quâ homo hominem diligit naturali affectu ; sed illa , quâ magis ex virtute & ob Virtutem diligitur homo : & hæc Dilectio etiam solum est commendabilis apud Deum , quia est in Deo & propter Deum. Qui diligit bonos , profectò & ipse bonus est , quia diligit Virtutem & ob Virtutem : *Simile enim amat sibi simile.* Et mali quidem sunt diligendi , illis benefaciendo , sicut Dominus solem suum facit oriri super bonos & malos. Matth. 5. Sed non affectus inclinatione ad ipsorum malum.

Adverte , quod Religiosus propter Religionem (quæ est Sacrificatio Deo , & ideo Religiosus consecratus Deo) Venerandus & amandus est ; omnique amore & honore dignus : sed curet , ut Religio in ipso , ut digno tali honore honoretur , & dignâ vitam Religiosâ se Religionis honore dignum reddat. Vita maximè insinuare debet Religionem , non habitus : ubi habitum mores Religiosi exornant , dignus impenditur honor Religioso ; quia aliquid cœleste ab ipso refulget : aliàs honorabilior Religiosa modestia sub sæculari habitu est , quàm Religiosus habitus cum sæculari dissolutione. In quo Religiosi mores condecorant habitum , Religiosa resplendet gratia omni Veneratione digna. Quod aliàs dicit Apostolus : *Qui benè præsumt Presbyteri , duplici honore digni habeantur.*

592 RELIGIO, RELIGIOSUS.

Epist.
208.

habeantur. 1. Tim. 5. 17. Dico ego in simili : Qui benè religiosè vivunt , & dignè *ambulant Vocatione* , quâ *vocati sunt* , quia vitâ suâ Deum honorificant & per exempla sua etiam alios faciunt honorificare Deum , *duplici* (id est , multo) *honore digni habeantur.*
„ Meritò , sunt enim , ait S. Bernardus , cives
„ Sanctorum & domestici Dei. Imò reges
„ sunt : ipsorum est enim Regnum cælo-
„ rum jure & merito paupertatis. Sic Deus
honoratur in sanctorum honoribus.

Vide sup. Observantia Regul.

Pro conclusione hujus Tit. placuit adhuc addere præclaram doctrinam prædicti S. Bernardi , de bona & laudabili conversatione Religiosa : item duas breves affectuosas & efficaces exhortationes ad Religiosos , ejusdem.

DOCTRINA.

In quo consistat bona & Religiosa Vita.

Serm. 1. in festo SS. Apostoli Petri & Pauli , circa med.

Putas parva res est scire Vivere ? Magnum aliquid , imò maximum est. Non vivit , qui superbiâ inflatur , qui luxuriâ sordidatur , qui cæteris inficitur pestibus : quoniam non est hoc vivere , sed vitam confundere & appropinquare usque ad portas mortis. Bonam autem Vitam ego puto , & mala perpeti , & bona facere , & sic perseverare usque

que ad mortem. Dicitur vulgo, quia qui benè se pascit, benè vivit: sed mentita est iniquitas sibi, quia non benè vivit, nisi qui bonum facit.

Arbitror autem, quòd tu, qui in Congregatione es, benè vivis, si vivis ordinabiliter, sociabiliter & humiliter. Ordinabiliter tibi, sociabiliter proximo, humiliter Deo. *Ordinabiliter*, ut in omni conversatione tua sollicitus sis conservare vias tuas, & in conspectu Domini & in conspectu proximi: cavens tibi à peccato, & illi à scandalo. *Sociabiliter*, ut studeas amari & amare, blandum te & affabilem exhibere: supportare non solùm patienter, sed & libenter infirmitates fratrum tuorum, tam morum, quàm corporum. *Humiliter*: ut cùm hæc omnia feceris, spiritum Vanitatis studeas exsufflare, qui ex hujusmodi nasci solet: & quantumcunque illum senseris, negare omnino consensum.

EXHORTATIO PRIMA.

Ad vacandum juxta Vocationem solè Deo. Serm. 2, de diversis.

O Bsecro vos, fratres, per communem salutem, studiosè suscipite datam

datam vobis opportunitatem operanda salutis. Obsecro per misericordiam pro qua tam miserabiles vos facere studuistis, facite ad quod venistis, ad quod ascendistis de fluminibus Babylonis. *Super flumina Babylonis* (ait Propheta) *illuc sedimus & fleuimus, dum recordaremur tui Sion.* Psal. 136. Nulla vobis hinc sollicitudo de negotiis secularibus, non de ipso victu & amitu necesse est cogitare. Procul a vobis magna quidem ex parte Dei malitia & sollicitudo Vitæ. Sic abscondit vos Deus in abscondito tabernaculi sui. *Vacate itaque dilectissimi, & videte, quoniam ipse est Deus.* Psal. 145. Verum ut hoc quandoque possitis, curandum est vobis prius, ut videatis, quid estis vos &c.

EXHORTATIO SE- CUNDA.

Ad vivendum soli Deo. Epist. 143.
ad suos Claræ - Vallenses in fine.

Fratres, servite Domino in timore, ut sine timore quandoque de manu inimicorum vestrorum liberati serviatis illi. Servite in Spe, quoniam fidelis est in promissis. Servite ex merito, quia multus ex meritis est. Nam etsi cætera
taceam,

taceam, hoc solo certè non immeritò vitam sibi vendicat nostram, quòd pro ea præbuit suam. Nemo igitur sibi vivat; sed ei qui pro se mortuus est. Cui enim iustius vivam, quàm ei, qui si non moreretur, ego non viverem? Cui commodiùs, quàm promittenti Vitam æternam? Cui magis ex necessitate, quàm flammæ perpetuas minitanti? Sed servio voluntariè, quia Charitas libertatem donat. Huc provoco Viscera mea. Servite in Charitate illa, quæ timorem expellit, labores non sentit, meritum non intuetur, præmium non requirit, & plùs omnibus urget. Nullus terror sic sollicitat, nulla præmia sic invitant, nulla iustitia sic exigit.

Ipsi ergo vivamus, qui nobis vivere & mori lucrum est; ut æternum cum ipso vivamus.

Resignatio. Vide sup. Abdicatio Volunt. & infra Voluntas Resignata.

REMUNERATIO DIVINA.

I. *In Divina acceptione reservatur etiam minimum, quod ad laudem Dei dirigitur & agitur.*

Fideliori Provisorii claustrì compatiens dum multùm oraret Dominum,

596 REMUNERATIO DIVINA.

num, ut scilicet difficiles labores, quos sæpius in negotio Congregationis perferret, ipsi piè restitueret. Dominus respondit: Corpus illius, quod toties talibus laboribus pro me lascescitur, est mihi quasi quoddam thesaurarium, in quo tot drachmas argenteas repono, quoties ipse aliquod membrum commovit ad necessaria sibi commissis acquirenda: & cor ipsius est mihi quasi aream, in qua tot aureas drachmas reconditas mihi habere gaudeo, quot ipse recogitationibus instigatur, subditis sollicitè providere ad laudem meam. *lib. 3. c. 69.*

Ecce, ut nobis fidelis Deus, si vel etiam in paucis sumus ipsi pro laude & gloria sua fideles, quàm fideliter & nos remuneret. Sic illi gaudium æternum retribuitur, qui etiam *in paucis fuit fidelis. Matth. 25.* Quia Dominus, ait hîc *S. Hieronymus*, non tam lucri magnitudinem, quàm studij Voluntatem considerat: id est, impensum nostrum secundum facultatem nostram.

Acceptat gratè Deus omnes, quales quales, conatus & actus nostros, mentis & corporis, quos ad laudem suam dirigimus, & ad remunerationem æternam nobis reservat. Planè, ut Theologicum illud: *Faciendi quod in se est, Deus non deest*: nec auxilio, nec præmio; minimum enim actum propter se factum æternum remunerat; quia
fidelis

REMUNERATIO DIVINA. 597

fidelitatem amoris respicit; quæ etiam in parvo relucere potest.

Deus pensat non quantum; sed ex quanto; & hoc recompensat.

Ast verò in modico semper fidelis; etiam cum suo Modico non tantum placet Deo; sed etiam; quia in conatu suo placet; adauget sibi merita & thesaurizat sibi *thesaurum non deficientem in cælis*; quem Deus interim apud se reponit. Etsi omne quoque nostrum magnum; tantum modicum; imò nihil sit ad meritum Dei (qui incomparabilia de nobis meritis & meretur; ad quæ nos nunquam sufficientes) & ad præmium æternum; quod fideli reddetur; nempe in se infinitum; nam; *ut ait S. Augustinus*, Præ. *In Ps.*
 ,, mium Dei ipse Deus est: quia Deus se 72. *ad*
 ,, ipsum mihi promittit; & id in æternum v. 26.
 ,, me habiturum promittit. O quantum fidelis; ô quàm Bonus Deus! pro nostro modico; quod etiam ab ipso accepimus; si fideliter reddimus; se ipsum nobis dat. Et quis sapiens negligeret tantum Bonum; quod etiam modico (modico labore & dolore; modicâ impensione & passione; modico Charitatis actu) lucrari potest?

Quidquid ergo vel minimum amore Dei præstamus; agimus; laboramus; impendimus; vel sustinemus; æterna nobis remuneratio reservata manet. Nam etiam pro Charitate; exhibendo *potum calicis aquæ frigidaë*; mercedem Christus promisit reddendam. Matth. 10. 42: Merito ad hoc *S. Augusti-* *Serm.*
 ,, *nus*: Quis erit; *ait*; qui se possit excusare; 62. *de*
 ,, cum etiam pro calice aquæ frigidaë merce- Temp.
 ,, dem se Dominus redditurum promiserit?

598 REMUNERATIO DIVINA.

Quasi diceret: Quis est, qui se possit excusare, quòd si majora non valet, saltem minora opera Charitatis, secundum facultatem suam non valeat exercere, vel impendere; aut Deo immediatè, aut proximo propter Deum? Qui verò Charitatem suam *seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.* 2. Cor. 9. 6. Id est, qui multus est in Charitate, multum etiam de sua Charitate fructum referet, quem Dominus ipsi largâ benedictione & hîc & ibi in mercedem pro Charitate reddet.

II. *Minimum actum, etiam sensuale, propter se factum remunerat Deus.*

CUm sibi à pluribus consuleretur, ut se contemplationi subtraheret, quousque pristina restitueretur sanitati: ipsa secundum morem suum, quo semper sensui aliorum magis, quàm suo crederet, etiam istorum monitionibus acquiescendo, talem præbuit consensum, quòd admittebat exteriores delectationes in exornandis imaginibus Crucis Christi, ut cum talibus quasi ludendo abstraheretur quidem ab interiori studio contemplationis, & tamen per exteriorum imaginis Christi repræsentationem, jugem posset habere memoriam sui Unici Amatoris. Unde nocte quâdam

dam cū occuparetur cogitando, qualiter Crucifixo sepulchrum delectabile de paleis prapararet, in quo eum feriā sextā ad vesperam reponderet in memoriam Dominicæ Passionis, Benignus Dominus (qui potius intentionem respicit, quā opus amantis) tali occupationi se ingerens dixit ad eam: *Delectare in Domino, Charissima, & dabit tibi petitiones cordis tui.* In quibus verbis intellexit, quod quando aliquis propter Deum quærit delectationes in rebus consimilibus, tunc Dominus delectatur in corde ipsius: sicut aliquis paterfamilias delectatur in habilitate lusoris convivarum suorum, cū ipse in lusu suo delectatur. Et hæc est *petitio cordis*, quæ datur homini sic in exterioribus propter Deum innocenter delectanti: quia cor hominis naturaliter petit, id est, desiderat, ut Deus delectetur in ipso. Tunc ista dixit: Et quid, Amantissimè Deus, ex tali delectatione poteris habere, quæ magis sensualitati deservit, quā Spiritui? Respondit Dominus: Sicut Usurarius avarus invitus negligeret, si saltem unum denarium lucrari possit: sic ego, qui delicias meas habere statui in te, multò invitius per-

600 REMUNERATIO DIVINA.

mitterem mihi unum cogitatum, five motum extremi digiti tui propter me factum, sic perire, quod ipsum non in summam laudem meam converterem ad tuam salutem æternam. *lib. 3. c. 54. ab init.*

Quidquid Domino in honorem & amorem fit, gratè acceptat, quàm minimum fit: quia hoc de bonitate ipsius est, ut, quod de bona intentione est, tanquam sibi volitum recognoscat & gratè acceptet. Sed quidquid Deo de nobis gratum, hoc nobis meritorium est. Unde etiam nobis in meritum venit, si juxta monitum Apostoli *manducamus & bibimus, five aliud etiam* (ad reficiendum corpus, & recreandum animum) *quid facimus, in gloriam Dei facimus.* 1. Cor. 10. 31. Modò medium non excedatur, voluptas & vanitas non quærat, sed soli necessitati inserviat. Delectatio tamen in re seu exercitio Spirituali externo præstat meritò delectatione in refectione corporali, etsi etiam hæc in bonum finem, propter Deum, fiat: nam Deo conformius, ideò & ipsi amabilius, quod refert aliquid magis Spirituale; nempe ubi res, quæ tractatur est Spirituality & in finem Spiritualem.

Finis ergo intentionis & actionis nostræ, cum est ad bonum, quod est propter Deum, facit meritum, & huic redditur præmium, quodquod & quantumcunque sit, quod agitur. Si te mortificas à delectabili propter Deum retrahendo, benè facis & meritum habes:

REMUNERATIO DIVINA. 601

habes : Si te in honesto delectabili recreas ad laudem Dei, etiam benefacis & meritum refers. *Dilige, & fac quod vis.* ait S. Augustinus : Omne enim per dilectionem proveniet tibi in bonum : nam *diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* Rom. 8. Diliges, ubi omnia tua ad laudem Dei diriges : & inde meritum & merces.

Vide Intentio bona, Recreatio corporis.

III. *Anima & corpori est preservata singularis beatitudo celestis in premium, ubi se hęc propter Deum sincere intenderunt.*

CUM instantius Dominum exoraret, ut provisoribus Claustrī gravamen alleviaret, Dominus respondit : Cur tibi durum videtur, si aliquis causa mei gravamina suffert, cum ego sim solus ille verus amicus, in quo fidelitas nunquam veterascit ? &c. Ego solus verus amicus in illa anxia necessitate venio ad desolatam animam cum vernanti florentia omnium operum bonorum, quibus unquam cogitatu, verbo, vel opere exercitavit se homo ille in hac Vita, quæ omnia ad instar rosarum & liliorum in vestimentis meis florent. Et ex illa vivida vernantia meæ Divinæ præsentia revirescit anima in spem Vitæ

602 REMUNERATIO DIVINA.

æternæ, ad quam se agnoscit invitari,
 & pro singulis oneribus suis remunera-
 ri &c. Sicut corpus constat compagina-
 tum diversis membris, sic anima ex af-
 fectionibus, quæ sunt timor, dolor,
 gaudium, amor, Spes, odium, pudor.
 In quibus singulis quantum se homo
 exercuit ad laudem meam, tantum
 tunc in me inveniet inæstimabilis & in-
 effabilis jucunditatis & securitatis dele-
 ctamentum, unde præparata cooptatur
 æternæ beatitudini. In resurrectione
 futura, quando corpus hoc mortale in-
 duet incorruptionem, tunc singula
 membra recipient singula præmia meri-
 torum, pro singulis laboribus & exerci-
 tationibus in meo nomine & pro amo-
 re mei peractis. Sed anima accipiet in-
 comparabiliter dignioris excellentiæ
 nobilitatem pro singulis exercitationi-
 bus affectionum sanctarum, quibus
 unquam causa amoris mei est commo-
 ta, vel compuncta, vel etiam corpus
 vegetavit. *lib. 3. c. 69. circa med.*

Et si remissiora opera ex Charitate acta
 etiam referant suam remunerationem: ta-
 men quò intensius te Deo impendis, eò ma-
 jori & securiori Spe æternæ remunerationis
 roboraris. Crescit enim cum Charitate
 Spes: Caritas incrementum sumit, de
 majori

REMUNERATIO DIVINA. 603

majori pro Deo impensione & profectu in bono. Fundamentum Spei pro æterna Vita, quæ datur bonis pro præmio suorum laborum & suæ in Deum fidelitatis, est bona & Deo beneplacens Vita: hæc eò melior, quò Charitate magis fervida pro honore Dei laboriosius impenditur. Ad magna nam- *Hom.*
 „ que præmia, inquit *S. Gregorius*, perveniri *37. in*
 „ non potest, nisi per magnos labores. De- *Evangel.*
 „ lectat mentem magnitudo præmiorum?
 „ Non deterreat certamen laborum. Promissum æternæ Veritatis erigat Spem: Spes certi & magni præmij, facili-
 „ tem. Temporaneo labori manet merces & requies æterna; & hæc major & beatior, quò major pro Deo labor: & tunc, quando
dicet Spiritus, ut requiescant à laboribus suis, hæc invenietur & illa dabitur.

Præclarè nos animat in labore Dei, ne defatigemur, ut deficiamus, *S. Augustinus*: No-
 „ li esse piger in labore breviter, & gaude-
 „ bis incessabiliter. Æternam Vitam tibi
 „ daturus est Deus, cogita quanto labore
 „ emenda sit. Venale est, quod habeo,
 „ dicit tibi Deus, eme illud. Quid habet
 „ venale? Requiem venalem habeo, eme il-
 „ lam. De labore intendite, ut simus in
 „ nomine Christi fortes Christiani &c. Di-
 „ cit tibi Deus: Ego ostendo quanta illa
 „ sit requies, tu judica quanto labore emen-
 „ da sit. Dicit ergo Deus quanta futura sit
 „ ipsa requies. Beati qui habitant in domo
 „ tua, in sæcula sæculorum laudabunt te.
 „ Psal. 83. Hæc est requies sempiterna:
 „ sine fine erit requies ista, sine fine erit gau-
 „ dium hoc, sine fine erit lætitia ista, sine

604 REMUNERATIO DIVINA.

„ fine erit incorruptio Vitam æternam ha-
 „ bebis , requiem , quæ non habet finem,
 „ Quanto labore digna est Requies , quæ
 „ non habet finem ? Si verum vis comparare
 „ & verum judicare , æterna requies æterno
 „ labore rectè emitur. Verum hoc est ; sed
 „ noli timere , Misericors est Deus. Si enim
 „ haberes æternum laborem , nunquam per-
 „ venires ad æternam requiem &c. Ergo ,
 „ ut aliquando pervenias ad id , quod emis ,
 „ non in æternum laborandum est : non
 „ quia non valet tanti , sed ut possideatur ,
 „ quod emitur. Digna est quidem emi la-
 „ bore perpetuo , sed necesse est , ut labore
 „ temporali ematur &c. Cum vivis, labora,
 „ in paucis annis. Inde jam requies erit , &
 „ finem non habebit. *Hæc S. Augustinus. In*
Psal. 93. ad vers. 20. Hæc merces diligentibus
 Deum , & quia diligunt , laborantibus
 pro Deo , *in Vita æterna Requies æterna* (vivent
 enim separati à Deo , quia non dilexerunt
 Deum ; vitâ æternum misera & sine omni
 requie) beata hæc dabitur cum gaudio æter-
 no animæ & corpori , cum simul sincero
 pro gloria Dei se impenderunt , & ad hoc
 desudarunt. Sicut utrique cum malefecer-
 rint , poena reservata est æterna , sic utique
 utrique etiam , cum bona fecerint , manet
 gloria æterna , cuique sua pro labore suo in
 mercedem specialis & excellens.

Bonum ergo facientes non deficiamus : tempore
enim suo metemus non deficientes. Galat. 6. 9.
Qui metit , inquit Fidelis Servator noster ,
mercedem accipit , & congregat fructum in Vitam
æternam. Joan. 4. 36. (loquitur quidem hic de
 lucro animarum ; sed idem etiam intellige
 de lu-

REMUNERATIO DIVINA. 605

de lucro ut priorum meritorum de operibus bonis in Dei laudem actis) Unde & ipse etiam : *Et procedent , qui bona fecerunt , in Resurrectionem Vitæ.* Joan. 5. 29. Nempe Vitæ beatæ & æternæ , quæ justis in mercedem dabitur , eaque æternum animâ & corpore frui habebunt. Noli proin , ô anima , parcere tibi , nec corpori tuo ad multam & studiottam impensionem pro gloria Dei : *Ecce enim merces vestra copiosa est in cælis.* Nam cum apparuerit Christus Vita vestra , tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Coloss. 3. 4.

Vide Opera bona , Meritum.

SENSUS EXTERNI.

I. *Præstat invigilare pro regenda sensibus externis , quàm inniti dulcedini cordis.*

Cum mihi aliquando communicaturæ sub Missa copiam tui liberaliùs indulgisses , & ego niterer investigare , quid facere prævalerem , quô tibi qualemcunque vicissitudinem tantæ dignationis saltem ex parte rependere possem. Tu instructor Sapientissime , proposuisti mihi illud Apostolicum : *Optabum ego ipsa anathema esse pro meis fratribus.* Rom. 9. 3. Et cum usque ad tempus te docente scivissem animæ mansionem in corde constare , ostendisti tunc etiam in cerebro mansionem ipsius :

ipsius: quod postea (fateor) scripturâ testante cognovi, licet id ante nescirem. Et dixisti hoc esse magnum, si anima relictâ dulcedine fruitionis cordis causâ tui corporalibus sensibus regendis invigilaret. *lib. 2. c. 14. in fine.*

Monet Sapiens : *Omni custodiâ serva cor tuum : quoniam ex ipso procedit Vita.* Proverb. 4. 23. Unde custodiendum ? per bonam custodiam sensuum externorum : nam per illos, ac per fenestras mors animæ citius ascendit, & peccati periculum subit. Quod si anima detrimentum patiatur, juxta sententiam Salvatoris, quid prodest lucrum universi mundi ? Matth. 16. 26. Dico ego : Quid prodest homini gustus internus animæ, si necdum pericula animæ declinare didicit. Non ergo gustum, sed securitatem cordis quære, quò certius animæ Vitam serves ; nam non ex illo, sed ex ista Salus animæ est. Prius medicinam cordi adhibe mortificando à curiosis externis, quàm velis gustu Spiritus recreari in internis. Ordo præposterus prius studere suavi internæ mentis devotioni, quàm necessariæ sensuum externorum mortificationi. Neque etiam illam sine ista assequeris verè unquam. Quod docebit amplius doctrina sequens. Omnino, Mortificatio sensuum externorum est disciplina morum : & hæc præ omni alio conducibilis animæ & commendabilis apud Deum.

II. Vbi non est custodia sensuum exteriorum, perditur gustus interna devotionis.

PErtractans aliquando, quo iudicio aliqui tantâ Spiritus pinguedine in servitio Dei abundarent, aliis tam aridis remanentibus, hunc à Deo accepit intellectum: Quòd cor à Deo creatum est ad continendas delectationes, sicut Vas, quod continet aquam: si verò Vas continens aquam, eam emitteret per minuta foramina, vas tandem evacuari posset, in tantum, quòd etiam vas siccum remaneret: sic cor humanum continens delectationem, si eam emittit per sensus corporis, videndo scilicet, vel audiendo, vel etiam per alios sensus corporis perficiendo quæ libent, tantum emittere potest, quòd cor vacuum remanebit ad delectandum se in in Deo. Unde & hoc quilibet in se poterit experiri. Cùm libuerit videre, vel loqui verbum unum, in quo parvus vel nullus est profectus, si hoc statim perficit, pro nihilo reputat, quia sicut aqua perfluit. Si verò propter Deum continere proponit, tantum crescit in corde, quod vix superare prævalet. Unde cùm in talibus didicerit homo se supe-

superare, affuescit in Deo delectari, & quanto graviori labore hoc perfecit, tanto fructuosius in Deo incipit delectari. *lib. 3. c. 30 §. 25.*

Quod alias Psaltes pro avertendis oculis à Domino petit, ne Vanitatem videant, idem sub hoc petitur pro auribus & lingua; ne illæ Vanitatem audiant, & ista non loquatur. *Averte, inquit, oculos meos, ne videant Vanitatem. Psal. 118. 47.* Quare hoc? Ne cor vagari incipiat à Deo suo, quod facile per libertatem sensuum externorum ad Vanitatem distrahitur. Nam si à Vanitate habet anima aversos oculos externos, magis habet ad Veritatem conversos suos oculos internos. Deus & Veritas, & Charitas est. Ubi mens versatur in Veritate, magis accenditur in Charitate; & Charitate succensa, magis etiam amat Veritatem, quam Vanitatem: inde delectationes Spiritus cordi convenientes ad Charitatem. Cœlestia, utpote æterna, vera sunt: terrena & mundana, quia transitoria, vana sunt, quibus fallimur. Dicitur Vulgò: *Quod oculus non videt, cor non amat.* Ubi igitur Vanitatem minus videbis, minus amabis; magis ad Veritatem, quam fides proponit, oculos internos convertes & hanc amabis: unde tibi vera de vero & non vana de vanis proveniet delectatio cordis, quæ delectatio in Domino est, & cum gustu Spiritus est.

Petit à te Deus tuus cor tuum: *Præbe, fili, inquit, cor tuum mihi. Proverb. 23. 26.* Quare ipsi? Vult enim, ut solas delectationes tuas habeas in ipso: nam ubi hæret cor tuum,

tuum, ibi & delectatio tua. Si illud non ad ipsum recollectum teneas, sed per vana, quò sensus externi ducunt, vagari permittas, non ipsi, sed mundo & carni præbebis cor tuum. Unde non mirum, quòd non percipias Spiritus dulcedinem; quia ad ipsum te non vertis. Plane delectationes in Vanitate, excludunt delectationes in Veritate, quæ sunt delectationes in Deo. Nempe, ut ait Apostolus, *animalis homo* (qui sensualitati deservit, & sensibus suis libertatem admittit) *non per ipse ea, quæ sunt Spiritus Dei.* 1. Cor. 2. 14. Et inde ariditas Spiritus. Imò, ubi libertas sensuum, ibi libertas Spiritus intercluditur.

Pulchrè & verè meditatur S. Bernardus (vel quisquis illarum Meditationum est Author) de volubilitate & instabilitate cordis humani, quòd cor dimissum ad vana, ad jacturam animæ citius aberret, & à vero aberret, nisi mortificando iterum se reducat, & ad cœlestia, æterna & Deum recolli- gat: & non posse manere recollectum in Deo, nisi à vanitate sensus externos abstra- hat. Cum cor, *inquit*, ab amore cœle- stium elongatur, & in amore terrestrium occupatur, elabitur ab illis, & involvitur in istis: Vanitas illud recipit, curiositas deducit, cupiditas allicit, voluptas sedu- cit, &c. Per multa dispergitur, & huc illucque quærit, ubi requiescere possit, & nihil invenit, quod ei sufficiat, donec ad ipsum (*nempe Deum*) redeat. Et tunc delectationes Spirituales recipit. Cor nostrum semper inquietum, nisi in Domino quiescat. Fecisti nos, Domine, ad te, ait

*In Me-
ditat.
ca. 9.*

Lib. I.

Confess.

c. I.

„S. Augustinus, & inquietum est cor nostrum, donec quiescat in te. Ubi ad cariosa se dimittit, & per vana vagatur, magis inquietatur, quia non satiatur.

Quantò ergo minus delectaris externis, tantò magis mente delectaberis in Deo. Recollige tantum sedulò & custodi sensus tuos externos, manebis internè collectus cum gustu Spirituali in suavitate devotionis. Quid amplius desiderare potes? Experieris certò, quod ille expertus promittit: *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* Psal. 36. 4. *Quid petit cor tuum?* Si sapit, peter Deum suum, qui solus sapiet: erit placè sine ipso amarus omnis alius amor. Multas delectationes vis? In Uno multas habes, imò omnes habes, quæ justè & salutariter effectari possunt: in Uno Deo tuo. Non proin alia multa petas, ipsum pete, qui continet omnia, & cum quo habes omnia, quæ cor tuum exsatiare possunt. Si ipse est desiderium tuum, si ipse tota delectatio tua, ipse se dabit tibi. Quid desiderabilius posset dare cordi tuo? Dabit se tibi hic per gratiam suam, illic per gloriam suam; ubi *videbimus eum sicuti est.* Pulchrè & benè utrumque observat S. Augustinus in illud Psalmi 15. v. 11. *Delectatio (ita ipse legit) in dextera tua usque in finem: Quod ex persona, ait, susceptionis humanæ (sicut & reliqua huius Psalmi) loquitur Filius Dei ad Deum Patrem, & ad hunc intellectum sic explanat: Delectatio est in favore & in propitiatione tua in huius vitæ itinere, perducens usque ad finem gloriæ conspectus tui.* Has delectationes, quæ sunt

& erunt

& erunt in Domino, invenit, qui non alias in creaturis quærit: has invenit, qui se in vanis & curiosis non distrahit: has invenit, qui ipsi toto corde adhæret.

Qui vult ergo manere tutus in conscientia, liber in animo, suavis in Domino, constans in bono, abstrahat omnino sensus suos ab omni Vanitate; planè omne hoc experietur beneficium. Quisquis verò quærit delectari in Domino & gustu recreari Spiritus, ostia sensuum suorum si non diligenter claudat, citius Vanitas occupabit cor, quæ à Domino distrahet, Spiritum arescere faciet, & animæ multa bona diripiet; si non vel & ipsam etiam deprædetur animam. Effluit balsamum Spiritus & devotionis succus, ubi cor ad vana diffuit. Frequens auditur animarum querela: Non habeo succum Spiritus, gustum vel saporem devotionis nullum persentisco, tota arida in omni exercitio spirituali sum. Inquire conscientiam tuam: forsàn, ô anima, causa est Vanitas, cui intendis, & nimia in vanis curiositas, cui deservis, quæ Spiritum bonum exsufflat, & omnia interiora dissipat. Ubi autem ex ista culpa ariditas non provenit, sed, Deo ad tuam patientiam exercendam cordi tuo eam imittente, eâ fatigaris, non erit tibi ad damnum, sed patienter portata etiam ad meritum. De hoc plura supra. V. *Devotio & Exercitia Spiritualia.*

III. *Gratissimum Deo Sacrificium Mortificationis & refrenatio sensuum externorum.*

DEsideravit aliqua sibi donari à Domino, quibus per tres illos dies

continuos (*ultimos Bacchanaliorum*)
mundani insolentiùs delinquunt, acce-
ptius Deo obsequium posset exhibere.
Respondit Dominus : In nullo poteris
mihi gratiùs obsequi, quàm in eo, quòd
patienter in memoriam meæ Passionis
sufferas quæcunque obveniunt grava-
mina sive interiora, sive exteriora, &
cogas te ad facienda ea, quæ tibi magis
sunt contraria. Et hoc saluberrimè in
custodia sensuum externorum & refrenatione
ipsorum perficere poteris. Nam quicun-
que se in memoriam meæ Passionis in
his studuerit exercere, absque dubio
largam remunerationem à Pietate mea
accepturum. *lib. 4. c. 15. paulò post init.*

Inter omnia, quæ Deo suo offert homo,
gratissimum ipsi sacrificium est illud, à quo
se homo difficiliùs abstrahit: hoc est Volun-
tas propria & sensualitas; nam in his amat
se ipsum; & quia in his se amat, se ipsum
hisce abdicando, Deo sacrificat. De Sacri-
ficio Voluntatis, supra dictum V. *Abdicatio*
Volunt. Sensualitas nutritur à sensibus ex-
ternis, hos refrænando & his contractis ipsa
mortificatur. Ubi major hominis in suis
sensibus est Mortificatio, major etiam Deo
in homine est delectatio, quia & tunc ho-
mo magis occupatur circa Deum. Pro hoc
Sacrificio Martificationis in subtractione
sensuum tuorum à delectamentis Vanita-
sum, singularem Divinæ gratiæ tibi addu-
cis bñe

cis benedictionem, & maximè ad profectum in Virtutibus. Insuper pro hac manebit tibi æterna larga Remuneratio; ut qui hinc delectamenta vana respuisti, vera beatæ æternitatis recipias. Nullus ego dubito, quòd, sicut singuli sensus pro gloria Dei applicati suam specialem sunt habituri gloriam, sic & singuli amore Dei mortificati suam specialem etiam sint habituri beatitudinem.

Pulchrè observat S. Bernardus, quòd a- *Serm.*
nimæ Vita sit Veritas, Sensus Charitas: habere 10. de
autem animam Vitam suam & rectum sen- *diver-*
sum, cum *adharendo Domino unus Spiritus est* sis.
tum eo; quia tunc stat in Charitate & Veri-
tate. Sicut corpori sunt quinque sensus,
sic animæ appropriat *quinque - partitam dile-*
ctionem, eamque cum corporalibus sensibus
comparat. Est enim, *inquit*, Amor pius,
quo parentes diligimus. Est amor iucun-
dus, quo socios diligimus. Est & erga
omnes homines amor iustus, erga inimicos
amor violentus, erga Deum Sanctus & devotus.
Istum ultimum confert cum *Visa*: nam si-
cut oculus pergit & juxta sphæram activita-
tis suæ pertingit ad suum objectum natura-
le; ita anima, quæ Deum toto corde dili-
git, oculo intentionis suæ pergit & pertin-
git ad objectum suum supernaturale, Deum,
quem immediatè, & omne aliud, quod a-
mat, amore ipsius amat. Et sicut visus præ-
cæteris est nobilissimus & excellentissimus
sensus, sic præstat Amor Dei omnibus aliis
amoribus, qui omnes sine isto caduci sunt.
Unde iste Amor jam disponit ad Visionem
Dei, quæ erit facie ad faciem, quem cum

614 SENSUS EXTERNI COHIBENDI.

toto corde in hac vita amaverimus, in æternâ
na, videndo eum *facie ad faciem*, æternum
amabimus. Cura, ut oculus tuus purus &
simplex sit, amor tuus purus, castus & san-
ctus, illâ beatâ certo anima tua æternum
beabitur Visione. Quò verò oculus tuus
purus maneat, vide ne cor tuum vanis &
terrenis per sensus tuos multum commovea-
letur; ideo diligentius istos ab illis abstrahere.

Mortifica ergo diligenter & cohibe sensus
tuos à vanis, quò amorem tuum totum
Deo consecres; & Victimam, toties quo-
ties te in hoc mortificabis semper Deo offe-
res gratissimam: animam simul tuam in Vi-
tam æternam custodies.

SOMNIA NOCTURNA.

*Somnia gravia & molesta indulta à
Domino possunt etiam venire ad
meritum.*

NOcte quâdam saporì dedita per
somnia suavius à Domino visita-
batur, in tantum, quod ex consortio
præsentia Domini, velut deliciaribus
epulis sibi referta videretur. Unde evi-
gilans Domino grates persolvit, dicens:
Quid, Domine Deus, ego indignissima
præ aliis merui, qui sæpius per somnia
in tantum gravantur, quod etiam per
clamores cæteris quandoque incutiunt
terrorem. Ad quod Dominus respon-
dit:

SOMNIA NOCTURNA. 615

dit : Quos mea paterna providentia disponit per tolerantias sanctificare, si vigilantes corpori suo student commoda procurare, unde se occasionibus meritorum privant : ego illis ex Divina plenitudine per somnium ingero gravamen, ut saltem sic aliqua mereantur. Et illa : Num Domine, hoc illis poterit proficere ad meritum, quod sine intentione & quasi contra Voluntatem patiuntur? Tunc Dominus : Benignitas mea hoc perficit. Nam, ut in sæcularibus videtur quidam se vitro ac cupro componentes ornati cernuntur, sed qui auro & gemmis redimuntur, multò ditiores reputantur. Similiter etiam in illis fit. lib. 3. c. 2. ad fin.

Ad hanc doctrinam *Nota Primò*, quòd somnus est capiendus, sicut & cibus, non ad voluptatem, sed ad necessitatem, ut corpus per nocturnam quietem se recolliget & restauretur pro ulterioribus laboribus ad gloriam Dei : & sic etiam somnus venit ad meritum propter intentionem bonam (de qua supra) & somnia intervenientia mala non ferunt culpam.

Nota Secundò : Non est ad culpam quòd in somno ex somniis contingit, quia præter Voluntatem est : tamen ad meritum ei, qui evigilans statim contra malum protestatur, eique resistit. Sed ad præcavendum, maxime cures, ut bonis cogitationibus munitus

416 SOMNIA NOCTURNA:

obdormias. De somniis aliàs nec culpa, nec meritum; quia de phantasia sunt: utrumque tamen ex Voluntate evigilantis, si vel reprobatur, vel consentitur: si reprobatur, meritum; si consentitur, culpam & damnum reportat: Etiam, Deo permittente, casti & Sancti somniis immundis affici possunt, illis minimè tamen animà inficiuntur: quin potius evigilantes protestando & deestando castimonià se confirmant. Ita de se expressè refert S. *Augustinus*: Vivunt, aut, in memoria mea carnalium rerum imagines, & occurrant mihi vigilanti quidem carentes viribus; in somnis autem usque ad delectationem, factumque simillimum pertrahentes. Et tantum valet imaginis illusio in anima mea & in carne mea, ut dormienti falsa visa persuadeant, quod vigilanti vera non possunt. Ubi est illa ratio, quæ talibus suggestionibus resistit vigilans? Etsi res ipsæ vigilanti ingerantur; inconcussus maneo. l. i. 10. *Confess. cap. 30.*

Nota Tertiò: Cùm alias horrida somnia Deus immittit, vel permittit, quæ terrorem incutiunt de aliquo exitio animæ vel corporis, temporale vel æterno, contingente læpius, ut animo compunctio inducatur ad bonum animæ; vel ut ad bonam reducatur vitam, vel ut confirmetur ad maiorem profectum in bona Vita. Et hoc est, quod Job ad Dominum: *Si dixero, consolabitur me lectulus meus, & relevabor loquens mecum in strato meo. Terrebis me per somnia & per visiones horrore concuties. c. 7. v. 13. & 14.* Aliàs ne sis somniorum observator, nam
nisi

TENTATIO HOSTIUM ANIMÆ. Si
nisi illusionem recipies. Unde Ecclesiasti-
cus : *Quasi, qui apprehendit umbram & perse-
quitur ventum : sic & qui attendit ad visa men-
dacia. c. 34. v. 2.* Per mendacia intelligun-
tur hic Somnia, quæ plerumque sunt fig-
menta, & tantum phantasiæ, vanitates &
umbræ.

TENTATIO HOSTIUM ANIMÆ.

I. *Electi proteguntur ab Angelis : sed
subinde pro gloriosiori triumpho permit-
tuntur ad tempus tentari.*

Cum cantaretur Responsorium : *Vo-
cavit Angelus Domini &c.* Intellexit
quomodo anima Angelorum, quorum
subsidia plenè sufficere possunt, circum-
dant electos ad protegendum eos. Sed
Dominus paternâ providentiâ quando-
que suspendit eandem protectionem,
ut permittat electos in aliquo tentari,
unde gloriosius remunerentur, quanto
magis sibi subtrahâ Angelicâ custodiâ
& protectione Dei, suâ quasi Virtute
triumphant. *lib. 3. c. 30. §. 12.*

Nota : Dicit, *suâ quasi Virtute* : Non
quòd homo suâ Virtute vel aliquantulum
sufficiat : Sed *sufficiencia nostra ex Deo est.*
2. Cor. 3. 5. Unde Moyses exhortans Israe-
litas, hæc ad illos : *Postquam afflixit ac pro-
bavit, ad extremum misertus est tui, ne diceres in*

618 TENTATIO HOSTIUM

Soliloq,
6. 15.

corde tuo : Fortitudo & robur manus meae haec mihi omnia praestiterunt. Sed recorderis Domini Dei tui, quod ipse vires praeberit. Deuter. 8. 17. Satis expertus S. Augustinus, quid suam virtute valuerit, haec erga Dominum profite-
tur : Credebam me sufficere per me, neque percipiebam, quoniam tu regebas me, donec aliquantulum te elongasti à me, & cecidi statim in me, & quod surrexi fuit ex te. Sæpius quidem Deus non protegit, ut non tentemur; semper verò protegit & confortat, ut non vincamur si nos legitime cersemus; sic ex sua Virtute semper est nostra Victoria. Ideo S. Paulus, agnoscens sufficientiam suam ex Deo esse, dixit : *Deo gratias, qui dedit nobis victoriam.* 1. Cor. 15. 57.

Ubi gravius cerramen superatur, insignior Victoria reportatur, gloriosior triumphus reservatur. Ideo ex Dispensatione Divina sæpius permittitur aliqua anima gravius tentari, (quam tamen Deus suam gratiam non deserit) ut post Victoriam inter potentiores Victores mereatur in cælo gloriosius triumphare. Unde de illis, qui vincunt peccatum; tentationi fortiter resistendo & conscientiam mundam servando, dicit Dominus : *Qui non inquinaverunt vestimenta sua; ambulantes mecum in albis, quia digni sunt. Qui vicerit, sic vestietur vestimentis, & non delebo nomen ejus de Libro vite, & confitebor nomen ejus coram Patre & coram Angelis ejus.* Apoc. 3. 4. & 5. Ecce hic gloriosus triumphus manet, & æternum, tentationi fortiter resistendo Vincenti peccatum. Gloriosam Victoriam sequitur gloriosus triumphus : sed, ut ait

S. Am.

„ *S. Ambrosius*, non est gloriosa Victoria,
 „ nisi ubi fuerint laboriosa certamina.

Hinc etiam adverte, cuique homini assignatum quidem esse specialem Angelum ad custodiam; sed non tam ad averrendam tentationem, quam ad præservandum in tentatione à periculo & occasione peccati.

„ *Vnde S. Bernardus*: Cautè ambula, ut vi- *In Ps.*

„ delictet, cui adsunt Angeli, sicut eis man- *20.*

„ datum est, in omnibus viis tuis. *In quo- *Serm.**

„ vis diversorio, in quovis angulo Angelo *12.*

„ tuo reverentiam habe &c. Quoties ergo

„ gravissima cernitur urgere tentatio, & tri-

„ bulatio vehemens imminere, invoca cu-

„ stodem tuum ductorem tuum, adiutorem

„ tuum in opportunitatibus, in tribulatio-

„ ne: inclama cum, & dic: Domine salva

„ nos perimus. Si per te cautus sis, & An-

„ gelo tuo reverentiam habeas, ejusque subsi-

„ dium invoces, licet etiam periculum subeas,

non tamen in periculo peribis: planè in

protectione Dei cœli commoraberis.

II. *Permittit Deus animam tentari, ut*

superata tentatione mereatur gloriosius

coronari.

Cum sæpiùs niteretur à Domino precibus obtinere extirpationem vitiorum, tam in se, quam in aliis, frequenter videbatur sibi, quòd plenius illud impetrari non posset, quam ut Pietas Dei relaxaret necessitatem illam, quæ fit ex perversa consuetudine: sci-

Qq s

licet,

§20 TENTATIO HOSTIUM

licet, ut tam facile faceret illam resistere vitio, quasi nihil accrevisset difficultatis ex consuetudine, quæ dicitur altera natura. Nam & in hoc recognovit admirabile consilium Divinæ Pietatis super salutem generis humani, quâ ut amplius homini accrescat cumulus glorificationis æternæ, permittit eum pluribus vitiis gravius impugnari, ut eò felicius de triumpho valeat exultare.
lib. 3. c. 30. §. 19.

Quæ ad superiorem doctrinam sunt annotata, ad hanc etiam rectè sunt observanda; quia etiam de Victoriâ tentationum agit.

Sed adverte: Sæpius in scriptura *Tentatio* intelligitur *Tribulatio*. Sic intelligendum illud Tobiae: *Quia acceptus eras Deo, necesse fuit, ut tentatio probaret te.* c. 12. v. 13. Et illud Jacobi: *Omne gaudium existimate, cùm in varias tentationes incideritis.* c. 1. v. 2. Aliàs *Tentatio* intelligitur *Infestatio hostium animæ*. Ob hoc nos Servator noster orare docuit: *Et ne nos inducas (id est, ne permittas nos induci) in tentationem, ut per tentationem inducamur in peccatum.* Aliquando pro utroque sensu usurpatur & simul intelligitur, tam tribulatio, quàm infestatio; uti est illud S. Jacobi: *Beatus vir, qui suffert tentationem.* c. 1. v. 12. Et illud Ecclesiastici c. 34. 9. *Qui non est tentatus, quid scit?* In hoc utroque sensu intelligit S. Augustinus illud, quod Deum oramus, *Et ne nos inducas in tentationem,*

nem, quod sic explicat : *Ne deserti tuo adjutorio, alicui tentationi vel consentiamus decepti, vel cedamus afflicti.* Sic est, ut una *Tentatio* faciat nos pati, alia certare : pro utraque paratur corona in cœlo, si illa superatur *Patientiâ*, hæc *Resistentia*.

Ad propositam verò doctrinam observe-
mus *Tentationem*, quâ infestamur ab ho-
stibus, qui militant adversus animam no-
stram, adversus quos vicissim animæ est
colluctatio, qui sunt *mundus, caro & diabo-
lus*; quos cum vicerit, meretur sibi *Victoriæ*
suæ coronam & palmam, tam sicut illi,
qui venerunt ex magna tribulatione corpo-
ralis passionis, vel ex aliis ærumnis hujus
temporis. Sicut *nemo coronatur, nisi legitime
certaverit.* 2. Tim. 5. ita omnino legitime
certanti reservata est gloriæ æternæ corona,
& eò major quò graviori certamine major
est *Victoriâ*. Legitime certat. qui constan-
ter & perseveranter usque ad mortem certat,
& huic est promissa corona Vitæ. *Tota Vi-
ta hominis super terram est militia, est tentatio.*
Job. 7. 1. Unde Dominus : *Esto fidelis usque
ad mortem, & dabo tibi coronam Vitæ.* Apoc. 2.
10. Ne ergo deficias fidelitate in tuis ten-
tationibus, (quibus probaris) ecce reserva-
ta est tibi corona Vitæ. Ideo S. Jacobus :
*Beatus vir, qui suffert tentationem : quoniam,
cum probatus fuerit, accipiet coronam Vitæ, quam
repromisit Deus diligentibus se.* c. 1. v. 12. Un-
de S. Paulus ex fiducia suæ fidelitatis : *Bo-
num certamen certavi, cursum consummavi, fidem
servavi. In reliquo reposita est mihi corona justi-
tiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die justus
Iudex &c.* 2. Tim. 4. 7.

622 TENTATIO HOSTIUM

Sum.
72. de
Temp.

Tentationes , ô anima , te fragiliorem non facient , sed qualis in Charitate sis , ostendent. Præclare & verè *S. Augustinus* : „ Nescit se homo , nisi in tentatione discat se. *Fortis est* , ait illa , *ut mors dilectio*. Cant. 8. 6. Non tantùm fortis , ut gravia corporis & hujus temporis mala forti patientiâ portet , sed etiam , ut forti resistentiâ mala animæ in tempore superet. Fortitudinem tuam exeret , & probabit Tentatio.

III. *Non est homini in malum Tentatio , sed ad animæ bonum : modò seriùs & non serus fit ad resistendum.*

PRO quadam persona tentata Dominum exorans tale accepit responsum : Ego tentationem illam immisi , & permitto ei ad hoc , ut talem defectum suum recognoscens & dolens , dolendoque devincere studens , nec prævalens humilietur : & per hoc alij ejus defectus , quos non recognoscit , coram oculis meis ex parte deleantur : sicut contingere solet hominibus , qui dum unam maculam evidentiorē in manibus suis considerant , manus totas abluunt , sicque & ab aliis sordibus mundantur , quas nequaquam abluissent , si per illam evidentiorē compulsi non fuissent. *lib. 3. c. 77. per tot.*

Adver.

Advertendum ex hac doctrina, quod ob
triplicem finem permittat Deus hominem
tentari, & ad suum bonum. *Primus*: Ut
probetur ejus fidelitas, de qua jam etiam in
superiori Annor. dictum. *Legitimè certans*
coronatur. Fidelis usque ad mortem est promissa
corona Vitæ. Quare S. Augustinus: Qui non In Ps.
tentatur, non probatur: qui non proba- 69. ad
tur, non proficit. Virtutes enim certan- vers. 4.
do & superando comparantur & congregan-
tur: de Virtutibus crescit profectus animæ.
Nec est meritum, nisi ex Victoria de tentante
Vicio; sic enim Virtus exercetur, ut Vitium
superetur: superando vitium, Virtus clare-
scit & triumphat. Victoriæ corona manet &
præmium. Unde ac commodè iterum S. In Ps.
Augustinus: Nec potest coronari, nisi vi- 60. ad
cerit; nec potest vincere, nisi certaverit; vers. 3.
nec potest certare, nisi inimicum & ten-
tationes habuerit. Ergo Tentatio ad bonum
animæ.

Secundus finis immixtæ Tentationis, ut ho-
mo in humilitatem redigatur, in humilica-
te exerceatur & conservetur: nam ex hac
homo sibi ipsi innotescit; uti præclare præ- *Id. ibid.*
dictus S. Doctor observat, ubi ad priora et-
iam ista subjungit: Vita nostra in hac
peregrinatione sine tentatione esse non po-
test, quia profectus noster per tentatio-
nem nostram fit; nec sibi quisquam inno-
tescit, nisi tentatus. Ex hac innotescen-
tia sui descendit homo in humilitatem,
quæ docente S. Bernardo, est illa Virtus, De
quâ homo verissimâ sui agnitione sibi ipsi grad.
vilescit. Hæc, inquit, convenit his, qui Humi-
ascensionibus in corde suo dispositis, de lit. r. l.
Virtute

624 TENTATIO HOSTIUM

„ Virtute in Virtutem, id est, de gradu in
 „ gradum proficiat. Humilitas est fun-
 „ damentum, ex quo confurgit profectus no-
 „ ster: ut verò Humilitate anima non deficiat,
 Tentatio exercitans conservat, Unde &

Tertius finis, ut per humiliationem Ten-
 tationis etiam alij defectus (uti præfert pro-
 posita doctrina) in nobis corrigantur, co-
 mendentur atque deprimantur & deleantur.
 Rectè taliter humiliata anima cum illa di-
 cere potest: *Bonum mihi, Domine, quia hu-*
miliasti. Psal. 118. 71. Optimè observat
 S. Ambrosius de tentatione diaboli, quòd
 intendens & intentans homini malam, in se
 ipsum, ab homine per resistantiam illusum,
 convertat malum, & tentatio homini ver-
 tatur in bonum, ubi sic præclare loquitur:
 „ Magna potestas, magna gratia, quæ im-
 „ perat diabolo, ut se ipse destruat: se enim
 „ destruit, cum hominem, quem tentando
 „ supplantare studet, ex infirmo fortio-
 „ rem efficit: quia dum carnem debilitat, men-
 „ tem ejus corroborat. Illuditur ergò dia-
 „ bolus, ut ipso mortis suæ vulnere contra
 „ se armet; quem debilitandum putavit.
 „ Et post pauca concludit, quòd Deus, quasi de
 „ veneno ejus faciat Spirituale antidotum;
 „ ut quod venenum est, medicamentum
 „ fiat: venenum ad interitum carnis, medi-
 „ camentum ad salutem Spiritus. Sic homo
 viriliter certans & occasiones ex se præca-
 vens, Deum certum Adjutorem habet ad
 vincendum, & Victor fidelissimum Remu-
 neratorem.

Optimè hanc doctrinam cepit optima Di-
 scipula Magistri nostri S. Gertrudis, quæ
 cum

Lib. I.
 de Pa-
 nit.
 c. 13.

eum aliis ad nostram eruditionem etiam
 hanc ad nos direxit, illis, quæ ad Domi-
 num sic locuta est verbis: Gratias fidelitati
 tuæ, Deus, gratias protectioni tuæ Vera
 Una Divinitas, una & trina Veritas, tri-
 na & una Deitas: quæ non permittis nos
 tentari supra id quod possumus: quia
 quandoque ad exercitationem nostri pro-
 fectus concedis tentandi potestatem. Si
 nos videris fidenter tuo adiutorio inniten-
 tes, tu litem contra nos propositam tuam
 facis in tantum, ut ex copiosissima libera-
 litate tibi servans pugnam, nobis tribuas
 Victoriæ: si tamen voluntatis bonæ fer-
 vori inhæreamus. *lib. 2. c. 11. Sic planè,*
qui suâ fiduciâ habitat in adiutorio Altissi-
mi, in protectione Dei cœli commorabi-
tur. In hac protectione tutus vincet, & ex
Virtute protegentis Victor æternum trium-
phabit. Ita coronat Deus bonam volunta-
tem volentem abstinere à malo & perseve-
rare in bono, quæ etsi virtute suâ minimè
sufficeret. Ergo de malo tibi imminente
dispone tibi bonum; dispones, ô anima,
si malo non cedas & consentias. Deus bo-
næ Voluntati & conatui tuo etiam non dee-
rit. Ubi facultatem dat te tentandi, certò
non dabit in animam tuam, quamdiu Vo-
luntate tuâ benè constiteris.

De mediis, tentationibus resistendi, &
 in tentationibus à malo se præservandi, vi-
 de apud Ascetas.

Vide supra Peccatum.

TRIBU-

626 TRIBULATIO HUIUS
TRIBULATIO HUIUS
TEMPORIS.

I. *Præservat nos à malo animæ, & operatur in nobis meritum Patientiæ & Humilitatis.*

In festo quodam dum vitio capitis in cantu impediretur, requisivit à Domino, cur sæpius in festis sinceret hoc evenire? Et super hoc tale accepit responsum: Ne fortè per delectationem modulationis elevata gratiæ minus idonea videatur. Et illa: Gratia tua, Domine, posset in me hunc casum præcavere. Et Dominus: Ad meliorem profectum cedit homini, quòd sibi occasio casus tollitur per depressionem gravaminis; quia inde illi duplex meritum crescit, scilicet Patientiæ & Humilitatis. lib. 3. c. 30. §. 17.

Tribulatio hujus temporis non solum est fidelitatis probatio, sed etiam à malo animæ præservatio. Prosperitas enim facile extollit, adversitas & tribulatio deprimat, & deprimendo in humilitate servat, ac à malo animæ præservat: sic citius peccatur in bono felicitatis, quàm in malo temporaneo humilitatis & adversitatis, teste illo experito, qui rectè agnoscens bonum sibi tribulari & humiliari, dixit: *Bonum mihi, Domine, quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas.*

tuas. Psal. 118. 71. Nam iste cum cecidit *In Ps.*
 (uti optimè observat S. Augustinus) tan *50. ad*
 tum in prosperis cecidit. Unde & ipse con- *vers. 1.*
 cludit : *Periculosior est res prospera anima , quàm* *ibid.*
adversa corpori. Et hoc tribulationis benefi-
 cium primum , quod præservet à peccatis.

Alterum , quod etiam purget à peccatis &
 animam curet ac sanctet. Sic enim fidissimus
 noster Medicus , Bonus Deus , plagis plagas
 curat : nam ipse vulnerat & medetur , percutit
 & manus ejus sanabunt. Job. 5. 18. Internus
 Medicus , inquit S. Gregorius , abscindit vi- *Lib.*
 rus putredinis ferro tribulationis. Et S. 26.
 Augustinus : Intelligat homo Medicum Mor-
 esse Deum , & tribulationem medicamen- *c. 15.*
 tum esse ad salutem , non poenam ad *In Ps.*
 damnationem. Sic optimus quoque Pater 21.
 flagellat omnem filium , quem recipit. Hebr. 12. 6. *Epist. 2.*
 Hinc S. Bernardus ad quendam per infir- *ad v. 2.*
 mitatem emendatum : Flagellatum te vi *Epist.*
 deo & emendatum , & aliud suspicer , 23.
 quàm unum esse ex filiis ?

Tertium beneficium Tribulationis & o-
 peratio Virtutum : Nam præter hoc , quod
 tribulatio vel præservet à malo animæ , vel
 ab ipso malo curet animam , etiam per me-
 rita Patientiæ & Humilitatis instaurat ani-
 mam ad futuram in coelo gloriam. Ideo
 Apostolus : *Gloriamur in tribulationibus : scien-*
tes quod tribulatio Patientiam operatur : patientia
autem probationem , probatio verò Spem , Spes au-
tem non confundit. Rom. 5. 4. Tribulatio
 igitur promovet ad Patientiam omnemque
 Virtutem , quam probatam facit Patientia ,
 & præsertim in nobis erigit Spem certam fu-
 turæ gloriæ : Siquidem in tribulatione ,

In Ps.
90.
Serm.
17.
Præfat.
in eun-
dem Ps.

In cit.
locum
S. Pau-
li.

„ait præclarè S. Bernardus, Spes gloriæ, imò
„ & ipsa in tribulatione gloria continetur;
„ sicut Spes fructus in semine. sic & ipse
„ fructus in semine est. Unde ex hoc fun-
„ damento idem: Apud Deum ipsa quoque
„ tribulatio magna quædam consolatio po-
„ terit inveniri. Omnino, prosperitas non
est seminatum Virtutum, magis adversitas,
quæ patientiam & humilitatem operatur,
unde, tanquam ex suo fundo excrescunt
„ Virtutes. Sic planè per tribulationes, re-
„ ssumè ait S. Chrysostomus, homo aliàs in-
„ compositus & indomitus fit mitis, pa-
„ tiens, flexilis & obediens Deo. Et ex
hoc pergit in omne Virtuofum, à quo facile
distrabit prosperitas.

Mittit ergo Deus & submittit homini sibi
dilecto externa mala, ut præservetur ab in-
terno animæ malo; vel si infectus hoc ma-
lo, ut de eo curetur & sanetur: sic enim
pius pater filium, quem diligit castigat. Insu-
per, ut homo per hæc mala exercitatus ma-
gis proficiat in bono, & Virtutum merita
sibi accrescant ad magnam incrementum
gloriæ æternæ.

**III. Per tribulationes hujus temporis
anima magis coaptatur gratiæ Divinæ.**

Affectuosiùs orans pro quadam per-
sona videbatur mensuram bonam,
de corde Domini haustam, cordi illius
infundere, quæ statim post receptio-
nem ejusdem in amaritudinem est con-
versa. Super quo dum ista miraretur,
saliter

taliter à Domino est instructa : Cum quis amico suo nummos tribuit , ille qui accipit libertatem habet comparandi pro eis quicquid voluerit. Et cum pro simili pretio comparari possint poma dulcia & acida ; quidam tamen libentiùs emunt acida , eò quòd videntur esse durabilia. Similiter cùm ego precibus electorum meorum deflexus alicui gratiam infundo , ipsa operatur in eo , secundùm quod magis cujuslibet utilitati congruit. Verbi gratia : Quibusdam magis congruit , in præsentì diversis gravaminibus potiùs , quàm dulcedine consolationis exerceri : ideoque cùm ipsis gratiam infundo , convertitur in amaritudinem præsentium gravaminum & tribulationum , per quas magis magisque gratiæ meæ coaptantur secundùm optimum beneplacitum cordis mei Divini : Quòd , quamvis ipsos lateat in præsentì ; tantò tamen dulciùs experientur in futuro , quantò hìc fidentiùs laboraverunt , adversitates quascunque pro amore nominis mei sufferendo patienter. *lib. 4. c. 60. circa med.*

Si per tribulationes anima magis coaptatur Divinæ gratiæ , etiam per eas magis æternæ gloriæ. Si enim compatimur , inquit Apostolus , & conglorificabimur. Rom. 8. 17.

630 TRIBULATIO HUIUS

Hinc verissimum ejusdem est testimonium :
Id enim , quod in presenti est momentaneum & leve tribulationis nostrae , supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis. 2. Cor. 4. 17. Singulare itaque animæ præservativum pro beatâ æternitate sunt tribulationes præsentis temporis. Planè adversitas potius, quàm prosperitas deservit ad animæ æternum bonum. Unde illi , qui in hoc tempore gaudebat omni prosperitate , dictum : *Fili recordare , quia recepisti bonâ in vita tua. Lucæ 16. 25.* Depressio in hac vita elevat ad futuram gloriam. Sic & statutum est : *Per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei. Act. 14. 21.* Et ipse Servator noster : *Angusta porta & arcta Via , quæ ducit ad Vitam Matth. 7. 14.* Certior ergo de tribulatione spes futuræ gloriæ , quam operatur Patientia & probatio. Rom. 5. Unde præclare S. Bernardus : *Utilis , ait , Tribulatio , quæ probationem operatur , ducit ad gloriam. Cum ipso sum , inquit , in tribulatione , eripiam eum & glorificabo eum. Agamus gratias Patri misericordiarum , qui nobiscum est in tribulatione , & in omni tribulatione nostra nos consolatur. Res enim necessaria tribulatio , quæ in gloriam vertitur ; tristitia , quæ mutatur in gaudium ; gaudium sanè longum , quod nemo tollit à nobis , gaudium multiplex , gaudium plenum. Res necessaria ista necessitas , quæ coronam parit. Non contemnamus fratres : semen modicum est : magnus exinde fructus exurgit. Fortè insipidum , fortè acerbum est , fortè granum Sinapis. Non consideremus , quæ videntur ; sed quæ*

Serm.

17. in

Pf. 90.

22 quæ non videntur in eo. Quæ enim vi-
 22 dentur temporalia sunt ; quæ autem non
 22 videntur, æterna &c. De hac beata Spe
 simile quid S. Augustinus, super illud Plal-
 mi, *Factus es Spes mea*, quomodo nempe *In Ps.*
 Christus per suam Passionem factus est Spes 60.
 nostra, ita & nobis passio & tribulatio Spes *ad 7.4.*
 22 nostra sit. Habemus enim, *inquit*, duas
 22 Viras : sed unam, in qua sumus, alte-
 22 ram, quam speramus. In qua sumus,
 22 nota nobis est : quam speramus ignota no-
 22 bis est. Tolera, in qua es, & habebis,
 22 quam nondum habes &c. Laboribus suis,
 22 tentationibus, passionibus suis, morte suâ
 22 demonstravit tibi vitam Christus, in qua
 22 es : Resurrectione suâ demonstravit tibi
 22 Vitam, in qua eris. *Optimè idem in sen- Sent.*
 22 tentiâ : Non queratur homo, quando in 1866
 22 his, quæ justè habet, patitur adversitates,
 22 Per amaritudinem enim inferiorum do-
 22 cetur amare meliora, ne Viator tendens
 22 ad patriam, stabulum pro domo diligat.
 22 *Item in iudicium sententiâ* : In præsentī vita & *Sent.*
 22 deliciae temporales dulces sunt, & tempo- 226.
 22 tales tribulationes amaræ sunt. Sed quis
 22 non bibat tribulationis poculum metuens
 22 ignem gehennarum ? Et quis non con-
 22 temnat dulcedinem sæculi, inhians bonis
 22 æternis ?

Est quidem tribulatio in hoc tempore po-
 num acutum ; sed est fructus de *Ligno Vitæ* :
 qui tamen etiam aliquando, pro tuo sola-
 cio æterno, æternæ beatitudinis suavitate
 dulcis erit gutturi tuo. Ita planè post hu-
 miliatorem sequitur exaltatio, post humi-
 litatem gloria, post passionem salus, post

632 TRIBULATIONES HUIUS

tribulationem solatium, post miseriam felicitas, post laborem suavis requies. Si illa amara in hac vita amplecteris amore Dei, hæc suavia in altera vita, diligentibus Deum parata, te spectant. *Deus autem omni gratia* (loquitur ita ad nostrum solatium Apostolus) *qui vocavit nos in æternam suam gloriam in Christo Iesu, modicum passos ipse perficiet, confirmabit, solidabitque* 1. Petri 5. 10.

Hic nempe inchoatè per gratiam, ibi consummatè per gloriam æternam. Ita nobis fidelis Deus, & adjuvando & remunerando, cum eum diligimus.

III. *Mittit Deus tribulationes ad nostrum bonum: & adest nobis in tribulatione.*

ORans pro quadam persona gravata, tale accepit responsum: Noli diffidere; nullo permitto electos meos gravari supra id, quod possunt; & semper adsum eis modum ponderando, & sicut mater, cum parvulum suum calefacere vult ad ignem, semper tenet manum inter ignem & parvulum: sic ego, cum scio congruere, ut electos meos purgem per tribulationem, non facio hoc ad eorum conlumptionem, sed potius ad probationem & salutem. *lib. 3. c. 84. ab init.*

Ista doctrina cum prioribus ferè coincidit. Tamen ad hanc adhuc observa, quod dicit

dicit Siracides : *In igne probatur aurum & argentum , homines verò receptabiles in camino humiliationis.* Eccl. 2. 5. Id est , afflictionis & tribulationis. Subijcias te humiliter Divinae disciplinae , quæ certò paterna est , adverte eam tibi esse ad medelam , ad salutem. Si verè amas , si verè speras , te in tribulatione ad patientiam adhortaberis & compones , atque dices cum illo : *Veruntamen Deo subiecta esto anima mea : quoniam ab ipso patientia mea.* Psal. 61. 6. Id est , (ut hic observat S. Augustinus) *ab ipso Spes mea.* Quia id , quod non videmus , speramus : *per patientiam expectamus.* Rom. 8. 25. Pulchrè in sua Enarrat. in dictum locum Psalmi „ prosequitur præfatus S. Augustinus : Venit „ dolor meus , veniet & requies mea. Venit „ tribulatio mea , veniet & purgatio mea. „ Nunquid lucet aurum in fornace artificis ? „ In monili lucebit , in ornamento lucebit : „ patiatur tamen fornacem , ut purgatum à „ sordibus veniat ad lucem &c. Fornax „ mundus , palea iniqui , aurum justì , „ ignis tribulatio , Aurifex Deus. Quod „ vult ergo Aurifex , facio : ubi me ponit „ Artifex , tolero. Jubeor ergo tolerare , novit ille purgare. Ardeat licet palea ad incendendum me & quasi consumendum me : illa in cinerem vertitur , ego sordibus careo &c. *Hec & plura S. Augustinus.*

Si verè amas , etiam confides de præsentì auxilio ab eo , quem amas ; & dices cum Apostolo : *Omnia possum in eo , qui me confortat.* Philip. 4. 13. Quis est , qui confortat ? Deus : hujus enim amore ago & patior ; & cum patior , ejus amore agor. Omnia ergo

634 TRIBULATIO HUIUS

In
Cant.
Serm.
85.

Serm.
16. in
Ps. 90.

In
eund.
Psal.
Serm.
17.

possum agere, omnia pati, & cum patior
omnia fortiter tolerare in eo, qui me con-
fortat. Nempe, ut ait S. Bernardus, Deus
in se sperantes, quasi omnipotentes facit.
Sic planè potero in tribulatione tolerare om-
nia, quia mecum est in tribulatione. Sic
enim de patiente suo dicit: *Cum ipso sum in
tribulatione.* Psal. 90. 15. Mover hic prædi-
ctus Mellissus Doctor: Unde scimus,
quod nobiscum sit in tribulatione? Ex eo
utique quod in ipsa tribulatione nos su-
mus. Quis enim sustineret, quis subsi-
steret sine eo? &c. Pulchrè hoc ipsum
prosequitur in subsequenti Sermone, ubi
amplius declarat, quomodo in tribulatione
nobiscum sit Deus, & post tribulationem
nos semper cum Deo erimus. Cum ipso
sum in tribulatione, ait Deus: *Et ego aliud in-
terim requiram, quàm tribulationem? Mihi ad-
harere Deo bonum est. Non solum autem, sed &
ponere in Domino Spem meam.* Psal. 72. Quia
eripiam eum, inquit, & glorificabo eum. Cum
ipso sum in tribulatione. *Deliciae meae*, inquit,
esse cum filiis hominum. Proverb. 8. Emma-
nuel nobiscum Deus. Ave gratia plena,
ait Angelus ad Mariam, Dominus tecum.
In plenitudine gratiæ nobiscum est, in
plenitudine gloriæ erimus nos cum eo.
Descendit, ut prope sit his, qui tribulato-
sunt corde, ut nobiscum sit in tribulatio-
ne nostra. Erit autem, quando rapiemur
in nubibus obviam Christo in aëre, & sic
semper cum Domino erimus &c. Ad hoc
solatium piè se ad Dominum convertens ita
eum affectuosè alloquitur: Bonum mihi,
Domine, tribulari, dummodò ipse sis
mecum,

„mecum, quàm regnare sine te, epulari si-
 „ne te, sine te gloriari. Bonum in tribu-
 „latione magis amplecti te, in camino ha-
 „bere te mecum, quàm esse sine te vel in
 „cœlo. Quid enim mihi est in cœlo, & à
 „te quid volui super terram? Aurum pro-
 „bat fornax & viros justos tentatio tribula-
 „tionis. Ibi, ibi cum eis es Domine, ibi
 „in tuo nomine congregatis medius astas,
 „sicut olim cum tribus pueris es dignatus
 „etiam ethnico apparere, ut diceret, quia
Species quartus similis filio Dei. Daniel. 3. Quid
 „trepidamus, quid cunctamur, quid refu-
 „gimus hunc caminum? fervit ignis, sed
 „Dominus nobiscum est in tribulatione,
 „Si Deus nobiscum, quis contra nos? *Ita
 eleganter, piè ac solatiosè S. Bernardus.*

Quisquis ergo es in tribulatione, gaudeas
 te esse in tribulatione; quia Dominus te-
 cum, qui te confortat in tribulatione, & su-
 perata tribulatione remunerabit Patientiam
 tuam: ubi tamen Amor Dei constanter o-
 peratur tecum in tribulatione usque in fi-
 nem. *Charitas patiens est.* 1. Cor. 13. Inde
 gaudium in tribulatione, quia inde Spes
 Vitæ.

Vide Adversitas.

VINDICTA HUMANA.

I. Hæc non querenda, nec petenda.

O Ravit, ut Dominus Congregatio-
 nem ab insidiis inimicorum pater-
 nâ protectione suâ custodire dignare-

636 VINDICTA HUMANA.

tur. Cui Dominus : Si, inquit, sub potenti manu mea humiliamini, recognoscetes coram me in cordibus vestris, quoniam exigentibus negligentis vestris, quoniam exigentibus negligentis vestris mereamini castigari, paterna misericordia mea vos ab omni incurfu inimicorum conservabit illætas. Si autem per superbiam nequiter contra eos, qui vos infestant, elevamini, optantes & imprecantes illis malum pro malo : justitia mea justo judicio permittente ipsi adversum vos prævalebunt in pluribus, vos lædendo, molestantes. *lib. 3. c. 68. in fin.*

Patientiâ certius vinces inimicum, quàm vindictâ : & certiotem Domini (*qui sibi vult reservari vindictam. Deut. 32*) habebis assistentiam & tutelam, *Et si Deus pro nobis, quis contra nos? Rom. 8. 31.* Ergo nulli malum pro malo reddentes. *Rom. 12.* Neque corde per malas imprecationes, neque ore per contumelias, neque opere per illationem alicujus damni, nos aliquando vindicemus. Sic Joseph Patriarcha fratribus sibi malè facientibus non malum pro malo reddidit, sed bonum. Sic alter Joseph, Salvator noster inter tuas acerbissimas pœnas crudeliter à malis sibi illatas, non contra ipsos vindictam petit, sed pro illis remissionem & veniam rogavit. Patientiæ bonum amittitur & insuper Deus offenditur, ubi vindicta vel petitur,

Genes.
45.
Luca
22.

VINDICTA HUMANA. 637

titur, vel assumitur. Audi S. Augustinum: In Ps.
„ Vis, ut ille (*inimicus tuus*) corrigat cor ad- 93. ad
„ versus hominem, tu corrige cor adversus *vers. 1.*
„ Deum: ne fortè cum optas vindictam
„ Dei, si venerit, te priorem inveniat. *Apud*
Nempe ad vindictam. Si non optanda mi *S. Pau-*
nus facienda vindicta. Saltem te reserva bo- *lum ad*
num, si proximus ad te non est bonus. *Rom.*
Præclare S. Bernardus ad illud Domini, Mi- 12.
„ hi vindicta, & ego retribuam, *sic resolvit: v. 19.*
„ Ita prorsus est. Ipse retribuet, sed si ei *Serm.*
„ vindictam serves (*tu nec petas, nec facias*) 3. de
„ si non tollas ab eo iudicium, si non reddas *An-*
„ retribuendis tibi mala. Faciet iudicium, *num-*
„ sed injuriam patienti: in æquitate judica- *ciat.*
„ bit, sed pro mansuetis terræ.

II. *Non mala pro malis, sed bona red- denda exemplo Christi.*

Cum accidit homini, quòd grava-
mina sua in aliquo posset vindica-
re verbo, vel facto, retractare studeat,
ex quanta cordis dulcedine Amator
suus nequaquam malum pro malo re-
stituens, se in nullo vindicavit verbo:
sed omnia, quæ pertulit cum optimo
recompensavit; cum ipsos à quibus us-
que ad mortem persecutus est, ipsâ suâ
Passione & morte redemit. Et sic exem-
plo Domini studeat bona restituere pro
malis. *lib. 3. c. 42. ad med.*

638 VIRGINITAS MENTIS

Lib. de
Pa-
tient.
c. 10.

Noli vinci à malo, sed vince in bona malum
Rom. 12. 21. Hoc monitum Apostoli, hoc
& exemplum Dilecti nostri. Optime Tertu-
llianus: Si patientiæ incubabo, non dole-
bo. si non dolebo, ulcisci non desidera-
bo. Hinc illa descriptio Patientiæ apud
S. Gregorium: Patientia, inquit, est aliena
mala æquanimiter perpeti: contra eum
quoque qui mala irrogat, nullo dolore
morderi. Disce à Magistro Pietatis &
Domino tuo etiam adversariis tuis bene vel-
le & facere. Cum inimici essemus, inquit Apo-
stolus, reconciliati sumus Deo per mortem Filij
ejus. Rom. 5. 10.

Affectuosè alloquitur & monet idem A-
postolus omnes Christianas animas: Induite
ergo vos, ait, sicut electi Dei, sancti & dilecti,
viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem,
modestiam, patientiam, supportantes invicem &
donantes vobismet ipsis, si quis adversus aliquem
habet querelam: sicut & Dominus donavit nobis,
ita & vos. Coloss. 3. 12. & 13. Hæc Chri-
stiana decora sunt, quæ summè exornant
animam.

Non vis vindictam sumat Deus de pecca-
tis tuis, nec tu assumes vindictam de offen-
sa proximi tui. Da veniam, & dabitur tibi.
Benefac, & benefiet tibi.

VIRGINITAS MEN- TIS ET CORPORIS.

I. *Hæc proxima est Deo.*

AD sinistram partem Domini astitit
unus tantum Chorus Angelorum,
quibus

quibus seorsum aderant Chorus Apostolorum & seorsum ab his Martyrum, hinc Chorus Confessorum, post quos Chorus Virginum. Quod cum illa cerneret & admirans recoleret, quod *in Sap. 6. corruptio secundum scripturam proximum facit esse Deo*: intellexit, quod inter Dominum & beatas virgines specialis radiabat splendor nivei candoris, qui præ cæteris sanctis Virgines Domino, quâdam suavissima blanditate & miræ jucunditatis familiaritate, conjunxit. *lib. 3. c. 17. post med.*

Adverte integritatem Virginitatis esse de mente & corpore, juxta illud Apostoli: *Ut sit sancta corpore & spiritu. 1. Cor. 7. 34.* Hæc *incorruptio proximum facit esse Deo.* Ex unius defectu, qui est, vel fuit, non est anima ita proxima Deo, etsi justa jam, vel etiam beata, sicut illa, quæ integritatem mentis & corporis custodivit. Potest quidem & alia esse proxima Deo, sed per gratiam, & juxta gratiam in gloria, sed non per dignitatem, quæ integritati Virginali specialis est. Animæ integerrimæ Virgineæ castitatis *sequimur Agnum quocunque ierit. Apoc. 14. 4.* ideo & proximæ sunt. Quæ proximæ sunt Ecclesiæ Sponsæ, etiam proximæ sunt ipsi Sponso Regi, juxta illud: *Adducentur Regi Virgines, proximæ ejus offerentur tibi. Psal. 44.* *De di-*
15. Hinc S. Cyprianus Virgines Ecclesiæ *scipl. &*
 Christianæ isto insignit titulo: *Illustrior habitu*
 portio gregis Christi. Et S. Augustinus isto *Virg.*
elogio:

Lib. de
S. Vir-
ginit.
c. 13.
Lib. I.
de Vir-
ginibus.

in elogio: Virginalis integritas Angelica portio
est. *Quare S. Ambrosius*: Nemo miretur, si
Angelis comparentur, quæ Angelorum
Domino copulantur. Integra Virginitas
in terris cœleste quid est.

II. *Macula Virginitatis etsi deleta,
manet tamen quasi plica in vestimento.*

Alterâ vice orans pro quadam, quæ
nimis desiderabat meritum Virgi-
nitatis habere coram Domino, & ta-
men timebat se ex humana fragilitate
aliquo modo quandoque nævum in-
currisse: apparuit eadem persona inter
amplexus Domini niveis vestibus indu-
ta, quæ decentibus erant compositæ
plicis. Unde & his verbis à Domino
est instructa. Cùm ex humana fragi-
litate Virginitas nævum contrahit, &
inde homo ad veram pœnitentiam per-
venit, Benignitas hoc mea animæ quasi
ad compositionem tribuit, quòd ma-
culæ illæ in Virginitate compositæ ap-
parent, sicut plicæ in vestimento. At-
tamen cum solvi non possit scriptura,
quæ dicit: *Incorruptio proximum facit esse*
Deo, hæ eædem maculæ ex tam magnis
peccatis contrahi possent, quòd ex par-
te suavitatem Divini amoris impedi-
rent. lib. 3. c. 87. per tot.

Nota,

Nota, Nævum Virginitatis esse, ubi, licet corpus non corrumpitur & corporalis Virginitas jacturam non patitur, tamen voluntario in concupiscentias turpi consensu, vel etiam impuris tactibus aut gestibus commaculatur, ut inde anima minùs illustris compareat. Delicatus verò flos *Virginitas*, quæ si non benè custodiatur, facile vento aliquo maligno aduritur & distorquetur, ut nævum aut maculam contrahat: quam etsi anima pœnitentiâ diluat & se à vulnere sanat, atque corpus adhuc integritate Virginitatis servet, tamen, ut dicitur, *etiam sanato Vulnere cicatrix manet*: tamen, ut hîc Magister docet, plicas habet in suo vestimento: nec amplius ita pulchra facie est. Charitate verò intensiori & illustriori omnia restituere potest, ut & hîc nævus contractus & plica ingesta inter illustriora Charitatis vix compareat.

Nota Secundò: Amissâ verò ex integro Virginitate potest quidem anima redire ad Charitatem, nunquam certò amplius ad Virginitatem: hoc diadema semel amissum, amissum æternum: sed rediens per Pœnitentiam ad Charitatem, tantum in ea potest proficere, ut inter dilectas singularis compareat, atque coronam à Deo diligentibus se promissam recipiat. Licet non reportet Aureolam Virginitatis, tamen coronam Justitiæ & fidelitatis sibi repositam teneat. Fulgebit igitur suâ Charitate, licet non splendeat Virginitate. Quæ ergo Virginitatis thesaurum anima adhuc incorruptum tenet, vigilet, ut saluum custodiat, quò & sibi Virginitatis & Charitatis coronam duplici merito

merito beata conservet, & duplici diademate æternum insignis sit.

III. De triplici ordine castorum in terra, venit etiam triplex gloria eorum in cælo.

Ducta in altiore cognitionem intellexit ex eo, quod dicit Dominus in Evangelio: *In domo Patres mei mansiones multe sunt.* Specialius fore tres mansiones, in quibus beatificantur triplici modo integritatem Virginalis pudicitiae sectantes. *Prima mansio* est illorum, qui suspecta omnino fugiunt & non suspecta rationabiliter admittunt: & si quid inter hæc mentem pulsando tentaverit, viriliter certando devincunt. Si quando verò ex humana fragilitate aliququaliter succumbunt, hoc dignis Pœnitentiæ fructibus delent. *Secunda mansio* est illorum, qui in tam non suspectis, quam in suspectis cautiùs agentes omnino elongantur ab omni, quod posset esse occasio alicujus tentationis. Castigant carnem suam & in servitutem redigunt, in tantum, ut quasi impossibile sit illi contra spiritum rebellare: qui omnes beatificantur secundùm hoc ex una parte, quod pietas Dei eos gratuito sanctificavit; ex altera parte secundùm quod

quod ipsi gratiæ Dei præcipuè sunt cooperati, se ipsos à malo retrahentes & in bonis exercentes. *Tertia mansio* est illorum, qui præventi à Domino in benedictionibus dulcedinis omne malum quasi naturaliter abhorrent, & tamen inter diversitates accidentium quandoque cum malis, quandoque cum bonis conversantur pro diversitate causarum, semper tamen immutabili proposito malum detestantes & bono adhærentes: sicque tam se, quam alios homines student immaculatos custodire. Tales homines ex humano affectu, qui eis non deest, miro modo lucrum reportant: dum etiam pium erga alios affectum pertimescentes, humiliantur, & inde diligentius ad sui custodiam animantur. *lib. 4. c. 4. post med. §. post hæc &c.*

Ad castimoniam tuendam opus est maximâ cautelâ; nam hostem non à tergo, sed in nobis habemus: facilis enim ubique carnis illecebra, quæ non utitur aliis armis, quam suâ ipsa voluptate: hæc fugienda, ut vincamus. Nec possumus esse tam cauti ab hoc hoste, quin non periculis faciliè obviamus. Qui autem amat periculum certius peribit in illo. Si affectus pius & bonus est pertimescendus, magis familiaris conversatio fugienda cum lexu non æquali: nam stupa igni nunquam sine periculo applicatur.

644 VIRGINIT. MENTIS ET CORP.

*Hom. 3.
super
Missus
est.*

„tur. Quare *S. Bernardus* : Solent Virgi-
nes, quæ veræ Virgines sunt, semper pa-
vidæ, & nunquam esse securæ, & ut ca-
veant timenda, etiam tuta pertimescere,
scientes se in vasis utilibus thesaurum
portare pretiosum, & nimis arduum esse
vivere Angelicè inter homines, & in ter-
ris more cœlestium conversari, & in carne
cœlibem agere vitam. Ac proinde quic-
quid novum, quicquid subitum fuerit or-
tum, suspectas habent insidias, totum
contra se æstimant machinatum Unde
Virgo virginum improvisè Angelum salu-
tantem respiciens & ejus salutationem au-
diens, *turbata est*, inquit Evangelista, in
sermone ejus, & cogitabat qualis ista esset salutatio.
Lucæ 1. 29. Ad hoc *S. Ambrosius* : Disce
Virginem à verecundia. &c. Trepidare Vir-
ginum est, & ad omnes ingressus viri pa-
vere, omnes viri affatus vereri.

Vis ergo non castimoniz subire pericu-
lum cum animæ periculo, semper ejus tibi
sint suspecta pericula. Nil periculosius,
quàm inter pericula non timere pericula.

VIRTUS ET VITIUM.

I. *Anima Sponsa Christi debet mori
vitiis & vivere Virtutibus, ut tota
Christo Dilecto vivat.*

Cum in Passione legeretur, Emisit
Spiritus, ista ex nimio affectu pro-
strata corpore in terram dixit : Ecce Do-
mine mi, in honorem pretiosæ mortis tuæ toto
prostrato

prostrato corpore peto per Amorem illum, qui
 te Vivificatorem omnium creaturarum mori
 coegit, ut mortifices in anima mea omnia,
 quæ tibi in ea displicent. Cui respondit
 Dominus: Expira modo omnia vitia
 & defectus, quos in te mori desideras,
 & intrahe tibi ex Spiritu meo omne,
 quod ex Virtutibus & perfectione mea
 habere optas, sciasque indubitanter,
 quòd omnium, quæ modo expiraveris,
 plenam indulgentiam: & omnium, quæ
 ex Spiritu meo intraxeris, effectum sa-
 lutarem obtinebis. Et quotiescunque
 de cætero pro devincendis defectibus
 jam expiratis, sive pro obtinendis Vir-
 tutibus, jam à me tibi inspiratis, labo-
 rare studueris, duplicem semper fru-
 ctum, scilicet meæ Passionis & tuæ Vi-
 ctoriæ reportabis. *lib. 4. c. 23. post med.*
§. Deinde.

Labora, ô anima, in extirpandis vitiis &
 inferendis Virtutibus, (si amas laborabis)
 & Vita tua erit abscondita cum Christo in Deo. *Ex Epist. ad*
 Ubi nobis morimur, vivimus Christo & in *pist. ad*
 Christo. Unde Apostolus: Pro omnibus *Coloss.*
 mortuus est Christus; ut qui vivunt, jam non sibi *3. 3.*
 vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est & resur-
 rexit. 2. Cor. 5. 15. Vult nos Deus conformes
 fieri imaginis Filij sui. Rom. 8. 29. Illa ani-
 ma jam reddidit se conformem, quæ cum
 S. Paulo verè dicere potest: Vivo autem jam

non ego ; vivit verò in me Christus. Galat. 2. 20.

„ Anima humana (ut vivat Christo & Christo
 „ in ea) debet in se deficere , ait S. Anselmus ,
 „ & proficere in Christo ; qui mortuus est ,
 „ ut nos peccatis moreremur ; & resurrexit ,
 „ ut ad justitiæ opera resurgeremus. Quan-
 tum ergo in nobis vitiis deficimus , tantum
 Virtutibus proficimus & in Christo vivi-
 mus. Hinc erigimur in Spem , ad illud ,
 quod etiam Apostolus : *Cùm apparuerit Chri-*
stus , Vita vestra , tunc & vos apparebitis cum ipso
in gloria. Coloss. 3. 4. Age ergo etiam & dic
 „ cum S. Augustino : Eia , ô Dulcissime
 „ Domine , hoc mihi tecum pactum sit :
 „ Planè moriar mihi ipsi ; ut tu solus in me
 „ vivas. Omnino vives Vitâ Christi , si tibi
 mortuus es : & apparebis cum ipso in gloria ,
 cùm jam appares conformis imaginis suæ.

Serm.
 112. de
 Temp.

Præclarè de Virtute & consequente eam
 „ Gloriâ S. Bernardus differit : Virtus , inquit ,
 „ gradus ad Gloriam : Virtus mater Gloriæ
 est. Quàm præposterè ergo agant , qui sine
 hoc gradu Virtutis contendunt ascendere ad
 Gloriam , quam sine Virtute nunquam con-
 tingent , pulchrè ibid. hisce demonstrat :
 „ Non rectè planè , sed perversè est animi ,
 „ ante quærere gloriam , quàm exercere Vir-
 „ tutem ; & velle coronari , qui legitime
 „ non certaverit. Vanum est vobis , inquit ,
 „ ante lucem surgere. Ita est : frustra ad cel-
 „ situdinem nititur gloriæ , qui prius non
 „ claruit Virtute. Frustrâ fatuæ Virgines
 „ Sponso obviam surgunt , quarum lampa-
 „ des extinguuntur : & ideo fatuæ , quia
 „ vacuis gloriantur lampadibus , Virtutis
 „ oleum non habentes. *Hæc S. Bernardus.*

Serm. 1.
 de S.
 Victore.

Stude.

Studeamus præ aliis Humilitati, quæ
 fundamentum & custos Virtutum est: in
 hac conformemur Dilecto nostro, qui *semet-*
ipsum humiliavit: in hac similis nobis factus *Philip.*
 est; nam *in similitudinem hominum factus for-* 2.
mam servi accipiens: in hac possumus illi con-
 formari, in mirabilibus similiari, non expe-
 dit; sed nec, si voluerimus, valebimus; ex
 hac similitudine veniemus ad eam, de qua
 dicitur: *Similes ei erimus: quoniam videbimus*
eum facti est. 1. Joan. 3. 2. Humilitatem
 ergo æmulemur & *charismata meliora*, inde
 exaltabimur ad gloriam. *Humilem Spiritu sus-*
cipiet gloria. Prov. 29. 23. *Et qui se humilia-*
verit, exaltabitur. Matth. 23. 12. Humilitati
 vitia cedunt & Virtutes accedunt.

II. Delectatur & reficitur Dominus no- stris Virtutibus.

S Mechtilde graviter ægrotante, cùm
 in die Dominico, quo per Sacratif-
 simi corporis & sanguinis Christi susce-
 ptionem extremam horam expirationis
 suæ Divinæ Misericordiæ committeret,
 ista (S. Gertrudis) pro ea oraret, co-
 gnovit in Spiritu, quòd Dominus ani-
 mam ipsius totam sibi Divinâ virtute
 intraxit, & post moram eam corpuscu-
 lo reinspiravit ad tempus iterum ibi mo-
 raturam. Tunc ista ait ad Dominum.
 Ad quid, Domine, eam adhuc in
 terris morari vis? Ad hoc, inquit Do-
 minus,

minus, ut perficiam in ea opus, quod Divinâ dispensatione mea in diebus istis operandum præordinavi. Et ad hoc ipsa triplex mihi ministerium exhibebit, scilicet Quietem Humilitatis, Mensam Patientiæ, ac lusum Virtutum. V. gratia. In omnibus, quæ audit vel videt de aliquo semper se humiliando reputat indignam, ac omnibus viliores. Per quod mihi exhibet satis delitiosam quietem in corde & anima sua. Secundò in omnibus infirmitatibus & tribulationibus suis gaudens Patientiam amplectatur & libenter pro amore meo omnia gravamina soffert: sicque mensam mihi præparat valde sumptuosam. Tertiò per diversarum Virtutum exercitationem delectabilissimum Divinæ Voluptati meæ exhibet lusum. *lib. 5. c. 6. ad init.*

Benè dicit syncerè diligens & dilecta Domini anima: *Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia.* Cant. 2. 16. Verè pascitur in te Dominus, si habeas in te Virtutes: Lilia enim, ait *S. Bernardus*, Virtutes sunt. Radix verò Charitas progignit Virtutum flores. Sponsus itaque, loquitur idem *S. Bernardus ad prius fundamentum*, & cum sit Virtus, in Virtutibus complacet sibi; & cum sit Lilium, libenter inter lilia commoratur; & cum sit Candor delectatur candi-

Serm.
71. in
Cant.

„ candidis. Et fortassis hoc est, quod dici-
 „ tur pasci inter lilia, candore & odore Vir-
 „ tutum delectari. Habent enim & mores
 „ colores suos, habent & odores. Tu ergo,
 „ qui hæc audis, vel legis, cura habere lilia
 „ penes te, si vis habere habitatorem lilio-
 „ rum habitantem in te. Et ut tibi Dile-
 ctus semper sit Dilectus, cura semper cordi
 tuo inferere lilia & in te habere lilia, donec,
 ut illa dixit, *aspiret dies & inclinentur umbræ:*
 aspiret dies felicitatis æternæ, & inclinentur
 umbræ miseriæ hujus Vitæ. Hinc Dilecti
 monitum & promissum: *Esto fidelis usque ad*
mortem & dabo tibi coronam Vitæ. Apoc. 2. 10.

Dicit Dilectus noster: *Deliciae meae esse*
cum filiis hominum. Prov. 8. 31. Planè sunt
 ipsi deliciae esse cum homine, si tamen apud
 hominem invenit, quas amat, delicias,
 Virtutes. Anima Virtuosa optimè invitat
 cum illa Dilectum suum & dicit: *Veniat*
Dilectus meus in hortum suum & comedat fructum
pomorum suorum. Cant. 5. 1. Invitatus per
 sancta desideria semper gratè advenit, quia
 novit se inventurum suas delicias. In hor-
 „ tum, ait S. Gregorius, Dilectus venit, &
 „ fructum comedit, quando Christus men-
 „ tes visitat, & bonorum operum delecta-
 „ tione se satiat.

Debuisset nunc poni Tit. *Vnio cum Deo;*
 sed satis de hoc invenies in sequentibus.

VOLUNTAS BONA.

I. *Appropriat sibi omne bonum spirituale.*

Dum illa oravit pro sibi commissis, ut Dominus singulos dotaret gratiâ potiori, & tale accepit responsum: Ego cuilibet donavi fistulam auream talis Virtutis, ut cum ea quilibet sibi attrahere possit de intimis mei Deificati cordis quæcunque desiderat. Quam fistulam intellexit illa esse *Bonam Voluntatem*, per quam homo omne bonum Spirituale, tam cœlestium, quàm terrestrium sibi propriè potest vendicare. v. g. Cùm homo desiderio accensus vellet, tantum posset exhibere Deo laudis, gratiarum, actionis, obsequij & fidelitatis, quantum aliquis Sanctorum ipsi exhibuit: hanc talem Voluntatem acceptat immensa Dei Bonitas, quasi perfectam. Sed fistula exinde aureo colore nobilitatur, cùm homo regratiatur Deo, quòd tam nobilem sibi donavit Voluntatem, cum qua infinitum plus lucrari potest, quàm universus mundus totis viribus perficere posset. *lib. 3. c. 30. ad init.*

Voluntas bona est quasi omnipotens, non quidem semper quò ad effectum rei; semper tamen

tamen propter effectum, ad effectum meriti illius boni ad quod suâ intentione se extendit: quia Deus, ait S. Augustinus, cor- In Ps.
nat intrus Voluntatem, ubi non invenit 103.
facultatem. Nam & omnis gloria eius filie Conc. 1.
Regis (animæ humanæ) ab intrus. Psal. 44. 14. ad fin.
Nempe in conscientia, in corde, in Volun-
tate: habet enim ornamenta sua anima, de
quibus in ea sibi Dominus complacet, ubi
ea bona habet.

Dicit Apostolus de immensa Dilectione Dei in homines: *Qui etiam proprio Filio suo non pepercis; sed pro nobis omnibus tradidit illum: quomodo non etiam omnia cum illo nobis donavit?* Rom. 8. 32. Omne bonum donavit: Pacem enim, quæ præfert omne bonum, donavit. Quibus donavit? Hominibus bonæ Voluntatis. Sic enim in Nativitate Domini canebant Angeli: *In terra Pax hominibus bone Voluntatis.* Bonam Voluntatem suam, 2. 14. id est Benevolentiam suam, semper adhuc Deus exhibet illis, qui cum ipso sunt bonæ Voluntatis, qui præferunt bonam in corde suo Voluntatem: & quia præferunt, referunt: hanc de Deo referentes, referunt omne bonum.

Voluntas bona, quæ aliud non est, quàm Charitas, est semen meritorum; nam & in ipsis operibus sola Bona Voluntas meritum facit: posset enim opus ex se bonum fieri malum, nisi per bonam Voluntatem bonum conservaretur, ex qua bonitate suam habet apud Deum gratiam & suum meritum. Unde etiam per se & in se habet meritum, ubi ad extra non habet facultatem. Charitas, inquit ad prius dicta S. Augustinus, non erogatur

gatur de saccello, sed de corde puro, conscientia bona & fide non ficta. 1. Tim. 1. 5. Et hic ubique Bona Voluntas. Charitas sola refert meritum & præmium. Semper gratè sacrificas Deo, quoties ipsi tuam proponis & offers Bonam Voluntatem. *Sequens doctrina ferè idem referet.*

II. Bona Voluntas jam ipsa Charitas est.

Affectu nimio ducta, die quadam, cum diceret ad Dominum: O utinam, Domine, haberem talem ignem, quo anima mea ad similitudinem liquidissimæ substantiæ liquefieri posset, quò subtiliùs eam totam tibi infundere possem! Dominus respondit: *Voluntas tua talis tibi ignis est.* Ex quibus verbis intellexit, quòd homo per Voluntatem suam plenum affectum habeat omnium desideriorum illorum, quæ spectant ad Deum. lib. 3. c. 30. §. 18.

Charitas non potest aliud, quàm Bonum Velle; & nemo potest Bonum Velle, nisi qui „amat. Unde S. Augustinus: Charitas aliud „non est, quàm Bona Voluntas. Nunquam Dilectionis sanctæ potest esse satis; tum ex parte objecti, nempe Dei, qui infinite Bonus, etiam definite dignus amore: tum ex parte subjecti, nempe sincere amantis animæ, quæ hoc Summum Bonum magis recognoscens, amando semper amore magis accenditur, & accendi amoris affectu impel-

De
grat.
& lib.
arbit.
c. 18.

impellitur. Quare cum illa amante anima apud illum indeficientem Ignem, apud Eum, qui *Charitas est*, etiam jam succensa semper adhuc per sua desideria sollicitat & affectu exclamat: *O Ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueru, accende me.* Quasi petat: Accende me, ut non tantum Charitate *gust. in* amplius non deficiam, sed & proficiam. Sic *Salsloq.* planè desideria in Charitate benè radicata c. 34. semper crescunt. Si Voluntas bona non deficit, neque Ignis Amoris in te deficiet, & hoc præsente bona cœlestia tibi nunquam deficere possunt, quæ desideras. Voluntas Bona desideria bona fovet, & desideriorum procurat effectum; ideo illa experta suasit anima: *Delectare in Domino & dabit petitiones cordis tui.* Psal. 36. 4. Quando delectatio tua in Domino? Semper, quando mens & Voluntas tua in eo: & tunc non potest esse non bona. Et quid petit cor tuum? Illud, quod ipsum satiare potest: Deum suum. Ecce hoc Bonum potes habere per Voluntatem Bonam: Deus se communicat Voluntati Bonæ.

Non ergo deficiat in te Bona Voluntas, & non deficiet in te Ignis Charitas, nec sub ista aliquod bonum. Multa bona desideras à Deo & propter Deum? Dilige, & de desideratis amplius ne dubites bonis: quidquid enim desiderat in opere Charitas, hoc ipsum jam potest apud Deum Bona Voluntas. *Si nihil deest timentibus Eum.* Psal. 33. 10. Minus diligentibus Eum. Unde subiungitur: *Inquirentes Dominum non minuentur omni bono.* Psal. 11. Voluntas bona potest omnia, & tenet

& tenet omnia , quæ animæ salutaria & Deo beneplacita : ab hac te , & tua probas omnia.

III. *Bona Voluntas continet in se splendorem & profectum , Virtutum etiam meritum , ubi facultas non est ad actum.*

2. Cor.
6.

IN Dominica *Invocavit* , sub Missa intendens Epistolæ , ut in Virtutibus , quæ in ea recitantur , aliquas utiliores colligeret ad imitandum aliosque docendum , dum nullo super hoc spirituali intellectu donaretur , dixit ad Dominum : Doce me Amator Benignissime , quibus præcipue Virtutibus tibi possim placitè deservire , quia , heu ! nequeo singulis quotidie notabiliter insudare. Respondit Dominus : Perpende , quòd in medio cæterarum Virtutum inseritur , *In Spiritu Sancto*. Et quia Spiritus Sanctus est *Bona Voluntas* , audeas super omnia habere *Bonam Voluntatem* , & sic omnium Virtutum poteris habere specialem decorem & profectum. Quia sola Voluntas plùs lucratur , quàm unquam aliquis operibus posset perficere aut obtinere. Qui enim habet integram *Voluntatem* , quòd libentissimè super omnem creaturam me vellet laudare , amare , mihi gratias.

VOLUNTAS BONA. 655

gratias agere, condolere, & in omni Virtute perfectissimo modo se exercere, & posset: ille indubitanter à Divina liberalitate mea remunerabitur, quandoque copiosius, quàm unquam ullus hominum opere potuisset obtinuisse. lib. 4. c. 17. ad fin.

Hæc doctrina etiam cum prioribus coincidit. Hoc tamen ad hanc observandum: Qui Charitate & Bonâ Voluntate aguntur, Spiritu Sancto, qui Caritas & Bona Voluntas est, agi. *Quicumque autem, ait Apostolus: Spiritu Dei aguntur, ii sunt filij Dei. Rom. 8.* Qui manent filij, illis & manet hereditas; unde Apostolus prosequitur: *Si autem filij, & heredes: heredes quidem, coheredes autem Christi.* Ecce Voluntas Bona magnam & copiosam sibi mereri potest hereditatem: & quò solidior illa, copiosior ista. Quidquid etiam meriti & præmij aliæ Virtutes reportant, hoc per Bonam Voluntatem & Charitatem reportant.

Inter fructus Spiritus, quos enumerat & proponit Apostolus, primus est *Charitas. Galat. 5.* Ex hoc descendunt & proveniunt omnes alij, quos per Charitatem Spiritus Sanctus in nobis operatur. Pulchrè & præclarè observat S. Augustinus in illud Psalmi 89. Et
 „ sit splendor Domini Dei nostri super nos
 „ & opera manuum nostrarum dirige super
 „ nos, & opus manuum nostrarum dirige.
 Quòd omnia opera nostra bona unum opus sint, nempe de Una radice Charitatis. Audi ipsum: *Quem Versum si velimus exponere, id mihi videtur habere sententia, quòd omnia bona opera*

Rom.
13.

opera nostra, unum opus est Charitas: plenitudo enim legis est Charitas. Nam in superiori Versu cum dixisset: Et opera manuum nostrarum dirige super nos: isto ultimo, non opera, sed opus dixit manuum nostrarum dirige, tanquam ultimo Versu volens ostendere, ipsa opera unum opus esse, id est, ad unum opus dirige. Tunc enim recta sunt opera, cum ad hunc unum finem diriguntur.

Rom.
10.

Finis enim præcepti Charitas est &c. Opus ergo unum est, in quo sunt omnia, fides quæ per Dilectionem operatur, Spiritus Sanctus Splendor Divinus per Bonam Voluntatem & Charitatem dirigit opera nostra, & in unum quasi opus redigit, nempe Charitatis.

Hom.
25. in
Evang.

Idem observat S. Gregorius, ubi exponit, omnia præcepta Divina Unum præceptum esse, nempe Charitatis. Quia inquit, quidquid præcipitur, in Charitate solidatur. Declarat hoc optima similitudine: Ut enim, ait, multi arboris rami ex una radice prodeunt: sic multæ Virtutes ex una Charitate generantur. Nec habet aliquid viriditatis ramus boni operis, si non maneat in radice Charitatis. Ad hoc ipsum non absimiliter iterum S. Augustinus:

Tract.
87. in
Iean.

Meritò Magister Bonus Dilectionem sic sæpe commendat, tanquam sola præcipienda sit, sine qua non possunt prodelle, cætera bona, & quæ non potest haberi, sine cæteris bonis, quibus homo efficitur bonus. Omnium ergo Virtutum fructus de Charitate sunt: & fructus Charitatis Virtutes sunt: sic ipsa in suis se reperit fructibus & crescit in ipsis fructibus. Ubi Bona Voluntate non deficiis, nec Charitate, nec

alius

aliis Virtutibus deficiēs , consequenter nec fructus tibi unquam deficient.

IV. Bonæ Voluntatis probatio maximè est in adversis : Hæc probata , quidquid voluit & vult , sibi apud Deum reservata tenet.

Apparuit ei Dominus J E S U S , (*decumbenti ingravi infirmitate*) quasi in medio animæ ejus , in magna gloria circumdatus vernantibus floribus rosarum & liliorum , aitque ad eam : *Attende qualiter glorificor ex dispositione Bonæ Voluntatis tuæ , tanquam splendoribus rutilantium stellarum , & candelabrorum aureorum , secundum quod Ioannes in Apocalypsi legitur similem vidisse filio hominis in medio candelabrorum aureorum habentem in dextra sua septem stellas . Et ex reliquiis cogitationum diversarum se cordi tuo ingerentium afficior , tanquam amœnitate simul & dulcedine vivarum rosarum & liliorum .* Tunc illa dixit : *Eia , Deus cordis mei , quid tam diversis Voluntatibus intricas mentem meam sine effectu ? Nam præteritis paucorum dierum curriculis , induxisti mentem meam & incitasti desiderium meum ad accelerandum Unctionis Sacramentum . Circa quod dum diversimodè*

modè occuparer, multis me consolationibus super hoc lætificasti. Et nunc è contrario provocat desiderium ad institutionem Religionis alterius loci, cum tamen adhuc tam invalida sim viribus, quòd vix vias necessarias perambulare possum? Respondit Dominus: *Delectat sæpius amicos ad invicem consabulari de multis, ex quibus nullus sequitur effectus. Et etiam amicus disponit sæpe cum amico quæque difficilia, ut per hoc amici sui erga se quodammodo probet fidelitatem, & magnopere acceptat bonæ Voluntatis ejus erga se Benignitatem. Similiter & ego delector cum electis meis disponere de diversis, quæ nunquam evenient: (nempe immittendo diversas bonas Voluntates, quæ nunquam in actum reducentur) ut ipsorum erga me comprobem dilectionem & fidelitatem. Et ut pro infinitis meritis ipsos remunerem, quæ nunquam opere perficere possent, quia omnem eorum Voluntatem respicio quasi perfectam. Ego enim provocavi quodammodo mentem tuam ad desiderium mortis, & hinc ad accelerationem Functionis. Unde & omnia, quæ devotio tua, tam Voluntate; quam opere in præparatione talium perfecit, ego adhuc in intimis cordis mei Divini reservavi tibi in salutem æternam. lib. 3. c. 64. ad fin.*

Ecce quàm Bonus Deus diligentibus se, maximè per diversa in fidelitate jam probatis, ut multa bona ipsis retribuere habeat, multas menti ipsarum ingerit bonas Voluntates, & sancta in ipsis erigit desideria: imò Charitas ipsa jam radicata ad multa sancta desideria accendit. Hic ignis Charitas, si cui menti verè insidet, eamque ex toto occupat, nunquam in ea quiescit; ubi ad extra actualiter non potest, saltem per Voluntatem internè operatur: unde plurimas sæpe excitat Voluntates bonas, quæ apud Deum sunt odores gratissimæ suavitatis.

Perfectæ Dilectionis ac probatæ bonæ Voluntatis anima, suam Bonam Voluntatem, ut probatum apud Deum amplius reddat, cum illa amante anima Domino sacrificat cor suum, & dicit: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum.* Psal. 56. 8. Unde paratum? quia confirmatum in bona Voluntate sua; & ideo, quia confirmatum, etiam conforme vult esse omni Voluntati Divinæ. Egregiè S. Augustinus in dictum locum Psalmi: *Audi paratum cor in Apostolo, qui imitatus est Dominum suum: Gloriamur, Rom. 5. inquit, in tribulationibus. Quia tribulatio patientiam operatur, patientia probationem; probatio Spem, Spes verò non confundit; quia Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis. Erat in pressuris, in ca-*
tenis, in carceribus, in plagis, in fame & siti, in frigore & nuditate, in omni vastatione laborum & dolorum: & dicebat, gloriamur in tribulationibus. Unde? Quia paratum est cor ejus. Quid ita paratum, gloriantem,

riantem, fortem & constantem fecit? *Bona Voluntas, Caritas.* Itaque Voluntas bene probata Bona est, quæ semper est constans, quam neque adversa deiiciunt, nec prospera extollunt; quam nil amplius separare potest à Charitate Dei. Non ergo Voluntas Bona est tantum in bono Bona, sed & in malo ostendit quòd sit Bona: & in hoc fortior & solidior. Sic enim est fortis, ut mora *Dilectio. Cant. 8. 6.*

*Hom.
9. de
Verb.
Apo-
stoli.*

Ne etiam causeris, quòd hæc vel illa facultas tibi desit, vel deesse posset. Totum habet, inquit *S. Augustinus*, qui bonam Voluntatem habet. Cum hoc toto jam subsistit: nam habet totum, quod est ad Dei beneplacitum & quod ad proprium meritum. Unde Voluntates bonæ etiam præteritæ, & desideria aliquando habita, quæ licet in actum, aliunde impedita, nunquam veniant, vel actus desideratus ipsis non obveniat; tamen apud Deum tuum semper adhuc vigorem habent: si apud nos semper vigent. Quare propter Bonam Voluntatem etiam Sacramentum, quod est, vel fuit in Voto, apud Deum salutarem habet effectum; uti per sequentia hujus Textus, de Sacramento Extremæ Unctionis Magister noster satis declarat.

*Vide sup. Caritas, Desiderium.
punc in sequent. Voluntas Resignata.*

VOLUNTAS RESI- GNATA.

*Perfèctè Resignata non aliud querit
quàm purè Beneplacitum Dei.*

Intellexit singulas de Congregatione
Domino circumstantes, quasi per fi-
stulas sibi collatas pro posse suo gratiam
Divinam intrahere sibi: & aliquæ qui-
dem directè de intimis Divini cordis
trahere videbantur; aliis verò per ma-
nus Domini procedebat, quòd accipie-
bant: & ideo, quantò remotiùs à corde
trahebant, tantò difficiliùs obtinebant
desiderata: & quantò propius cordi Do-
minico extrahere conatæ sunt, tantò fa-
ciliùs, digniusque & abundantius hau-
riebant. Unde per has, quæ directè &
proximè de corde Dominico haurie-
bant, notabantur hi, qui se totos Divi-
næ Voluntati conformant & subdunt,
super omnia desiderantes, ut laudabi-
lissima Voluntas Dei circa se plenissimè
perficiatur, tam in Spiritualibus, quàm
in corporalibus. Et hi tantâ efficacia
cor Divinum medullitus commovent
erga se, quòd tempore à Domino præ-
ordinato, tantò copiosius suaviusque
suscipient in se torrentem Divinæ suavi-
tatis,

662 VOLUNTAS RESIGNATA.

tatis, quantò pleniùs se totos commiserunt ipsius Voluntati. Per illos verò, quæ per alia membra Domini intrahere conabantur, significabantur hi, qui pro desiderio suo quælibet dona gratiarum, sive studia Virtutum secundum dispositionem beneplaciti proprii conantur obtinere: & hi tantò difficiliùs laborant pro desideratis, quantò ampliùs propriæ innitentes Voluntati, Divinæ se providentiæ minùs committunt. *lib. 3. c. 30. à med.*

Dicit Sponsus Cœlestis dilectæ suæ, in qua sibi complacer: *Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te. Cant. 4. 7.* Intelligunt aliqui hanc plenam pulchritudinem animæ de puritate ejus conscientiz. Ego quidem hoc maxime etiam intelligendum judico de puritate cordis, quoad simplicem intentionem Voluntatis, quæ pure Deum & ejus beneplacitum in omnibus intendit, & nihil sibi proprii vult & querit: ideo ad hoc beneplacitum non tantum suâ actione respicit, sed & se totam, quò ad omnem circa se dispositionem, eidem resignat. Unde & alias bis eam sic compellat: *Ecce tu pulchra es, amica mea, ecce tu pulchra es.* Ex quo ipsi pulchra sit, statim subjungens indicat: *Oculi tui columbarum. Cant. 1. 14.* Quare ipse Dilectus & Magister noster monet: *Estate simplices sicut columbæ. Matth. 10. 16.* Si oculis anima sit simplex, oculos columbarum habet, & inde tota pulchra.

Hinc

Hinc iterum Servator noster : *Si oculus tuus simplex fuerit , totum corpus tuum lucidum erit.* Matth. 6. 22. Per *oculum* , notum est , quòd hic intelligent Sancti Patres *Intentionem bonam , puram & simplicem* , quæ nempe pure tendit in Deum , & finem suum habet ipsam *Charitatem & beneplacitum Dei*. Illa ergo anima bonos & gratiosos habet oculos , quæ in omnibus solum Divinum Beneplacitum respicit , & juxta hoc secum disponi & agi toto animo requirit : & inde per omnia Dilecto placet.

Tota itaque pulchra est anima , quæ non tantum nihil terreni , sed nec quid proprii sibi quærit , & tota in Divinum Beneplacitum unice tendit. Unde non pulchra ? si tota ipsi conformis : si una cum ipso est mens & Voluntas. Placet anima Deo faciendo Voluntatem ejus , sed ei in omnibus se conformando tota placet. Nec potest non tota placere ei , quæ tota ad ejus Voluntatem & Beneplacitum stat : & tantò est beatior , inquit *S. Augustinus* , quantò plus placet. Omnino plus placebit , quæ Voluntate conformior. Planè , ô anima , si tota Voluntas tua ad Deum & in Deo , etiam ipse de te dicet : *Voluntas mea in ea.* Isa. 61. 4.

Ubi perfecta Charitas (cum Deus diligitur tantum propter se) tunc etiam semper perfecte *Resignata Voluntas* ; ut jam diligens anima aliud non velit , quàm quod Deus vult : & quod ipse non vult , etiam non velit ; in tantum (uti Magister noster aliquando etiam docuit *S. Catharinam Senen.*) ut bonum , quod ipse non vult , etiam non velit. Sicuti & suam discipulam hic docuit,

Hoc &
plura
similia
habentur in
suo
Dialo-
go.

Serm.
26. de
divers.

cuit, illas sibi esse intimas, quæ desiderant,
,, ut Divina Voluntas circa se plenissimè
,, perficiatur, tam in Spiritualibus, quàm
,, in corporalibus. Hæc perfecta Resignatio
refert perfectam Charitatem, & animam to-
tam pulchram, & inde ex toto Dilectam:
hinc & Dilectus perfectius & suavius etiam
se ipsi communicat, tum per gratiam, tum
per speciales affectus ac sanctos internos
motus, in suavitate suæ internæ præsentia.
Hæc beata anima gaudet plenè internā quie-
re, ob hoc, quòd Divino Beneplacito tota
conquiescit. Ad hanc pacem certò expectan-
,, da æterna. Unde meritò *S. Bernardus*: Quid
,, aliud est, quàm Vita æterna, totā affe-
,, ctione Divinam in omnibus sequi Volun-
,, tatem? Nempe Vita æterna inchoativè
per plenam internam pacem. Quare subjun-
,, git: Consensum nostrum necesse est Di-
,, vinæ subijcere Voluntati, si pacem æter-
,, nam & pacem desideramus habere præsen-
,, tem. Perfecta Unio cum Deo perfectum
facit: hanc nos inducit perfecta Resignatio
in Divinam Voluntatem, quod ex sequenti
doctrina amplius patebit.

II. *Resignatio ad Divinam in omnibus
Voluntatem est fundamentum ad Perfectio-
nem. Perfectioni studet, qui Divina se
Voluntati conformare studet.*

AD illa verba Isaiaë c. 40. v. 10. Et
opius illius coram illo. Intellexit: Ho-
mo totum se Divinæ providentiæ com-
mittens, voluntatem Dei in omni facto
suo

tuo desiderat , & hic jam per gratiam Dei perfectus apparet coram Deo. *lib. 3.*

. 30. §. 4. ad fin.

Unio cum Deo perfecta , reddit te perfectum ; sed hæc perfecta non est , nisi ex hoc trino in Unum sit confecta , quæ verè efficiaris Unus Spiritus cum Deo , nempe Conscientia , corde & Voluntate. Ubi in uno deficis , jam Unio tua defectuosa , & non vera est , aut omnino nulla est. Adequa- tam verò perficit plena Conformitas cum Divina Voluntate : ad hanc viam sternit & fundamentum ponit *Resignatio* , quæ frequentata inducit illam Conformitatem , ex qua dependet Perfectio. Planè summa Perfectionis Christianæ sita in hoc est , ut Voluntas humana Divinæ tota & plenè subijciatur. Pulcher & subtilis est in hoc discursus S. Bernardi (vel illius , quisquis est Author Epist. ad frat. de Monte Dei c. 16.) quòd per conformitatem nostræ Voluntatis cum Divina , efficiamur Deo similes. Velle , *inquit* , quod vult Deus , hoc est jam similem Deo esse. Non posse velle , nisi quod vult Deus , hoc est jam esse , quod Deus est , cui Velle & Esse idipsum est. Unde benè dicitur , quòd tunc plenè *videbimur eum sicuti est , cum similes ei erimus* ; hoc est , erimus , quod ipse est. Quibus enim potestas data est filios Dei fieri , data est potestas , non quidem ut sint Deus ; sed sint tamen , quod Deus est , sint sancti , futuri planè beati , quod Deus est. Et hæc est hominis perfectio , Similitudo Dei. Ut ad hanc similitudinem (quia ad

imaginem Dei creati) conemur & nos in-
 tendamus , subjungit : Propter hoc e-
 nim solum creati sumus & vivimus , ut
 Deo similes sumus , cum ad imaginem
 Dei creati simus Quò ergo conformior
 Divinæ Voluntati est anima , eò perfectior :
 quò perfectior , eò similior est Deo , qui
 ipsa Perfectio est. Ex hac similitudine cer-
 tius transibimus ad illam (quia Deus reco-
 gnoscet imaginem suam) de qua dicitur :
Similes ei erimus ; quoniam videbimus eum sicuti
est. 1. Joan. 3. 2.

Fundamentum omnium Virtutum est
 Humilitas : ergo sine hoc fundamento ad
 Perfectionem conscendere non potest , mi-
 nus contingere eam , quæ anima non tota
 subdita est Divinæ Voluntati. In quo enim
 magis eam oportet suam remonstrare Hu-
 militatem , quàm *sub manu Dei Potentis* , in
 plena subjectione Voluntatis ? Unde perfe-
 ctè diligens Deum dicit cum illo : *Nonne*
Deo subiecta erit anima mea ? Psal. 61. Rectè
 ad hoc prædictus *S. Bernardus* : Scio qui-
 dem , inquit , creaturam omnem , velit
 , nolit , subiectam esse Creatori. Sed à
 creatura rationali voluntaria subiectio
 quæritur , ut voluntariè sacrificet Domi-
 no , & confiteatur nomini ejus : non quia
 terribile & sanctum , non quia omnipo-
 tens , sed quia bonum est. Nempe dili-
 gens anima ex Charitate , non tantum ex ne-
 cessitate subiecta est ; ideo ultrò subiecta ad
 omnem Voluntatem Divinam , quam in
 se perfici desiderat. Adverte igitur , quòd
 perfectè diligens nihil excipiat à Divina Vo-
 luntate , sicut ille , qui dixit , *Nonne Deo sub-*
iecta

Serm.
 26. de
 divers.
 sis.

jecta erit anima mea ? nihil excepit ; sed vult animam suam totam subjectam esse omni Voluntati Divinæ , & resignatam ad omnem : unde , quia in uno centro dilectionis manet , non evertitur , quidquid circa ipsum vertitur , vel etiam invertitur , nam animam suam , quia Deo perfectè subjectam tenet , etiam in Deo stabilitam habet ; fundata enim est in illo : *Quod Deus vult , hoc & ego volo : Quod Deus non vult , nec ego volo.* Et hoc perfectæ Dilectionis est , imò ipsa jam Perfectio est. Hæc ita in Domino stabilita & tota ei jam unita anima , est illa Dilecta , de qua ipse , ut Sponsus dicit : *Vna est columba mea , perfecta mea.* Cant: 6. 8. *Columba* , quia in Unum Deum respicit. *Perfecta* , quia *unus Spiritus est cum Eo* : quia ipsi tota conformis , quâ conformitate perfecta est.

Studeas , ergo , ô anima , Voluntati Divinæ inhærere in omnibus ; ut eam & facias , ei & te humiliter subdes , eique ex toto te conformes : perficies te ad beneplacitum ejus , eris *Vna & Perfecta* , quæ unicè placebis & amaberis dilecta æternum.

III. Verè Præsignatus animus totaliter renunciat omni Utilitati propriae : Delictari in Domino ipsi sufficit.

DOminus ad illam : Si quis finaliter hoc in corde suo experitur , quòd Voluntas ejus per omnia ita meæ Divinæ sit unita Voluntati , quòd nec in minimo unquam , prospero , vel adver-

fo casu possit à meo beneplacito aliquatenus discordare : & insuper in illo quod agit, vel patitur, ita purè laudem vel gloriam mei solius desiderat, quòd in omnibus propriæ renunciat totaliter Utilitati & mercedi : ille securè potest affirmare, quòd quidquid boni sensuum suorum exercitiis apprehenderit cum interno sapore, hoc ex me venisse. *lib. 4. c. 14. circa med.*

Ista doctrina cum prima ferè coincidit, quòd perfectè Resignata anima purè Deum in omnibus quærat & spectet. Tamen ex ista singulariter hoc est notandum, quod qui in suis exercitiis, vel exercitationibus, sive pro bono propriæ, sive alienæ animæ, se Deo exhibet sine omni respectu alicujus commoditatis & utilitatis propriæ, spiritalis vel corporalis, temporaneæ vel æternæ, pro certo habere possit, suos, in suis exercitiis tum activis tum passivis, gustus internos, etiam sensibiles, esse immisos à Deo, & non procreatos à natura; & hoc ex beneficio perfectæ Resignationis & Unionis cum Deo.

Adverte, quòd illa anima sit sincere amans Deum, & tota ipsi fidelis, quæ omne quod vult, non sibi, sed Deo vult; nempe ad ejus laudem & gloriam. Sufficit ipsi Deus suus: ideo in omni quod vult, ipsum solum vult, ipsum solum spectat, solum quærit; in nullo se, in nullo quod suum est. Sufficit ipsi, si Deus honorificetur per ipsam.

ipsam. Sicut Dilectus, ut ait *S. Bernardus, Serm.*
 „ non ad aliud amat, quàm ut ametur, *sic nec 83. in*
 „ *dilecta* ad aliud amat, quàm ut amet : ut *Cant.*
 Amori satisfaciatur, non sibi de Amore ali-
 „ quid quærat : Ipse Amor, *inquit idem, ibid.*
 „ per se sufficit sibi, is per se placet, & pro-
 „ pter se. Ipse meritum, ipse præmium sibi
 „ est Amor, præter se non requirit causam,
 „ non fructum. Fructus ejus, usus ejus.
 „ Amo, quia amo ; amo, ut amem. Ad
 hunc perfectum Amorem deducit animam
 diligentem plena in omnibus Resignatio :
 unde renunciat omni proprio : Dilecto vult
 sola & tota esse, sibi in nullo. Et quia se
 totam Dilecto consignavit ad omnem ejus
 dispositionem, ad omnem etiam est parata,
 sine omni exceptione, & sine omni etiam
 commodo proprio ; nam novit omnia bene
 ab illo disponi, & nil contra gloriam suam
 propriam. Resignata ergo amplius non cu-
 rat, vel prospero recreari, vel adverso exer-
 ceri, indifferens ad utrumque : Beneplaci-
 tum Divinum ex toto sufficit, & huic ac-
 quiescit, in nullo se amplius quærens. Un-
 de si omnia solatia saporis ac gustus interni
 deficerent, à sua fidelitate tamen non de-
 ficeret.

Sed adverte iterum : Licet non spectetur
 à fideli anima gustus quisquis sensibilis in-
 ternus, sive in aliquo actu perfectæ Unionis
 cum Deo, sive in aliis piis exercitiis ordina-
 tis vel immediatè ad Deum, vel ad proxi-
 mum propter Deum, solo Charitatis affe-
 ctu contenta : tamen bonus & fidelis Deus
 illis, plenè resignatis, qui nullam propriam
 in his quærunt utilitatem, sed purè ejus be-
 nepla-

neplacitum, laudem & gloriam, intenti soli Charitati, sæpius & certiùs immittit tales sapores & suavitates gustus spiritualis, quibus ad maiorem profectum excitantur, ad maiora & plura bona exercitia animantur, ad fortiora subeunda corroborantur.

Solum igitur Dei beneplacitum perfectè diligens anima in omnibus spectat, sine omni proprio commodo, & mercedis intuitu non dubitans tamen, etiam in sua Resignatione, Deum ipsum, quem solùm querit, suam aliquando *magnam nimis fore mercedem*. Scit quidem promissam mercedem, sed ut ad mercedem non respicit. Ita planè, quisquis se & sua non querit, certiùs Deum & sua bona invenit.

IV. *Delectatur Dominus in mente plenè resignata ad suam Voluntatem.*

DOminus ad illam: Ego valde delector in cordibus eorum: qui gravamina sua cum humilitate, patientia & gratitudine fiducialiter committunt meæ paternæ pietati, quæ diligentibus se universa, tam prospera, quàm adversa commutat in bonum. *lib. 4. c. 12. circa med.*

Dilectus animæ nostræ suas habet delicias in corde Charitate plenè instructo; nam ibi sui Amoris suavitate invenitur, ubi toto corde amatur. Sic ipse dicit: *Diligentes me diligo*: Proverb. 8. 17. Iterum: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diligit*

diliget eum, & ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus. Joan. 14. 23. Ubi Charitas & Bona Voluntas, ibi Spiritus Sanctus: sic tota Sanctissima Trinitas est in corde Charitate instructo. Cor Charitate plene instructum est illud, quod toto affectu adheret Deo, ita etiam omni voluntate sua: ad hoc Dilectus intrat & ibi deliciatur. Nam ipse dixit: Ecce sto ad ostium & pulso (pulsat per adversitates & gravamina) Si quis aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, & coenabo cum illo & ipse mecum. Apoc. 3. 20. Aperit, qui statim accedit Voluntate sua. Quandoque ergo audis pulsantem, statim aperi, statim ipse porrige clavem, statim ipsi con-signa Voluntatem tuam. Sic enim in simili instruxit alias dilectam suam discipulam, istam, ubi ab illo requisivit, quæ sit clavis ad hospitium cordis, cui sic respondit: Voluntas tua propria. Intellexit ad hoc: Hanc, qui Deo plene resignant (voluntatem suam) indubitanter confidere potest de benignissima pietate sua, quod in omnibus suam operetur salutem. Tunc & Dominus intrat & perficit in corde & anima ejus omnem Divinæ delectationis suæ Voluntatem. Vide sup. Abdicat. prop. Volunt. num. 5.

Omnino, sic diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Rom. 8. 28. Et in bonum non quodcunque sed æternum: Quia diligentibus Deum præparantur bona, quæ sunt apud Deum; nempe quæ oculus non vidit, auris non audivit, nec in cor hominis ascendit. 1. Cor. 2. 9. Sis humilis, patiens & gratus Deo in omnibus, quæ tibi adversè vel
com.

672 VOLUNTAS RESIGNATA.

commodè accidunt ; nam tibi omnia præordinat in bonum , tantum in hoc tibi etiam verte. Totum te & tua committe fideli Amatori tuo , & veniet ad te , & delicias suas habebit in te , & curam geret pro te : in nullo certò jacturam habebis , si jactes in ipsum curam tuam. Nunc igitur in hujus vitæ accidentium diversitate, *Expecta Dominum , viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.* Psal. 26. 14. Ad hoc s.

„ *Augustinus* : Sustinendo Dominum habebis eum , habebis, quem sustinebis. Aliud desideras, si majus, si melius, si suavius inveneris.

Ergo , ô anima , quæ vis esse dilecta Domini, resigna te in omnem Voluntatem Domini , Dominus erit tecum. Numquid non omnia cooperabuntur tibi in bonum cum Dominus tecum ?

V. *Anima & corporis dispositio Divinae providentiæ committenda.*

Dominus ad illam : *Qui querit salubriter gratiam meam , in beneficiis evidentius inveniet me : & qui fideliter querit amorem meum , in intimis suavius me sentiet.* Per hæc verba intellexit , quòd magna distantia est inter eos , qui salutem non tantum corporis , sed & animæ suæ quarunt secundum dispositionem propriæ Voluntatis ; & inter illos , qui se fiducialiter Divini Amoris providentiæ committunt. *lib. 4. c. 61. post init.*

Monet

Monet Apostolus : *Omne sollicitudinem*
proicientes in eum (in Deum) quoniam ipsi cu-
ra est de nobis. 1. Pet. 5. Tu igitur tantum
 dilige & Dominus pro salute tua tibi satis
 providebit : optimè curaberis , cum ipse cu-
 rabit te. Si etiam profectum in bono mayo-
 rem , atque etiam maiorem Charitatis in-
 tensionem ad multa tua vota & instantes
 preces impetrare nequis , ne deiiciaris ani-
 mo : cogita sic Voluntatem Dei esse , & ei
 te resigna & conforma. Eo sis gradu con-
 tentus , ad quem te gratia Divina elevat ,
 & in quo te Dominus constitutum vult ;
 nam & hoc tua debet comprehendere Ora-
 tio : *Fiat Voluntas tua.* Tu verò ex te nun-
 quam velis tædio victus consistere , sed ad
 profectum tuum omni conatu te extendere :
 ubi vota & preces non impetrant , & cona-
 tus suum non sortitur effectum , Deo bo-
 num animæ tuæ totum committe , ipse fa-
 ciet , quod est placitum in oculis suis , &
 hoc ad tuum bonum. Tam gratus eris Deo
 Resignatâ Voluntate tua , quàm forsan esses
 majori profectu tuo. Etiam animæ salu-
 tem non aliter velle , quàm prout Dominus
 vult , conditio fideliter & sincerè amantis
 est. Beneplacitum Dei ames super omnia ;
 & in nullo placere velis , quàm in eo , in
 quo te sibi placere vult , & quantum vult.
 Optimum desiderium , Deo velle placere
 optimè & super omnia : ex hoc desiderio
 jam maximè placet anima , etsi non habeat
 omne , de quo alij placent. Dicit S. Paulus ,
 quòd Spiritus Sanctus sua dona dividat singu-
 lis , prout vult 1. Cor. 12. 11. Non ergo ali-
 ter etiam velimus , quàm prout ipse vult.

Opere-

674 VOLUNTAS RESIGNATA.

Operemur secundum gratiam acceptam, jam satis placebimus. *Simile de Resign. etiam in bono spirituali refert doctrina 1. & 2. huius tit.*

Quære verò gratiam Dei, illam nunquam non invenies; et si alia pro corpore & anima quæ quæris non invenies. Et hoc est, quod ipse Dominus apud Prophetam promittit. *Quæretis me, & inventetis: cum quaesieritis me in toto corde vestro.* Jerem. 29. 13. Semper invenitur per gratiam suam, cum toto corde quaeritur. Sic nunquam frustra quaeritur. Unde S. Augustinus: Illum quære, qui nunquam deesse potest. Si in aliis ad votum tuum, etiam bonum, non tibi adest, certò tibi gratia sua non deest. Quando S. Paulus à Domino petebat, ut auferret ab eo *stimulum carnis*, direxit eum ad suam providentiam & Resignationem in suam voluntatem, per hoc, quod ei dixit: *Sufficit tibi gratia mea.* 2. Cor. 12. 8. Quasi dixerit: Gratia mea tibi sufficiat: reliquum totum mihi committe: interim volo ut certes. Amando quaeritur Deus, amando & invenitur: si illum inveneris, sufficit tibi. Amat ille fideliter, qui nil sibi ex sua Voluntate vult; sed omnia sua resignat Divinae Voluntati & committit ejus Bonitatis providentiæ; quia aliud, quam Deum, non quaerit, quem toto corde diligit. Illud selectissimum est, non quod proprius, sed quod Amor Dei eligit: hic aliud non eligit, quam Voluntatem Dei, & hanc etiam ad se impleri desiderat. Sic S. Bonaventura refert de S. Francisco, sapientius eum intimo amoris affectu ad Dominum dixisse: *Tuæ Voluntatis.*

2^a Ps.
34. ad
v. 4.

„tatis, Domine, adimpletio mihi super-
 „plena consolatio est. Optimè proin con-
 cludit monitum illius Senis datum suo di-
 „scipulo: Sustine ergo, *inquit*, & roga
 „Deum, ut quæ ipse vult, concedat. *In Vit.*
Patr. lib. 3. n. 157.

**V I. Magnum defert honorem Deo, qui
 totam Vitam suam ejus dispositioni
 committit.**

IN Adventu per Responsorium, *Eccè
 venit Dominus &c.* intellexit, quòd si
 quis integrâ Voluntate disponderet in
 corde suo desiderare, ut omnis modus
 vitæ suæ, tam in prosperis, quàm in ad-
 versis, secundùm laudabilissimam Dei
 Voluntatem regatur, cum tali cogita-
 tione mediante gratia Divina tantum
 honorem defert Deo, quantum hono-
 rem defert Imperatori, qui coronam
 Regni capiti suo imponit. *lib. 3. c. 30*
v. 2.

Ideo Resignata Voluntas Deo defert ma-
 gnum honorem, quia Eum in sua provi-
 dentia, quæ rectissimè & optimè omnia di-
 sponit, laudat. Unde monitum Sapientis:
Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, &
ne innitaris prudentiæ tuæ (ita nec Voluntati
 tuæ) *in omnibus viis tuis cogita illum, & ipse di-*
riget gressus tuos. Proverb. 3. 6. Et monitum
 Tobiae ad filium suum: *Omni tempore benedic*
Deum: & pete ab eo, ut vias tuas dirigat, &
omnia

676 VOLUNTAS RESIGNATA.

omnia consilia tua in ipso permaneant. Tob. 4. 20. Si ipse dirigat, rectius perges; nam ipse errare non potest. Tunc bene cum illo dicis: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit. Psal. 22.* Minus deseritur à Deo, qui suæ providentiæ se totum committit. Semper laudas Deum de suâ Bonitate, cum de Bonitate sua bene confidis; & quia confidis, te ipsi etiam totum committis.

*In Ps.
148.
ad 7.8.*

Pulchrè disserit S. Augustinus de Providentia Divina circa nos & nostra, quem audi: *Quidquid ergo hîc accidit contra Voluntatem nostram, noveris non accidere, nisi de Voluntate Dei, de providentia ipsius, de ordine ipsius, de nutu ipsius, de legibus ipsius: & si nos non intelligimus quid quare fiat, demus hoc providentiæ ipsius, quia non fit sine causa: & non blasphemabimus. Cum enim cœperimus disputare de operibus Dei: quare hoc, quare illud, & non debuit sic facere, malè fecit hoc, ubi est laus Dei? Perdidisti Al-leluja. Omnia sic considera, quomodo placeas Deo, & laudes Artificem. In omni ergo etiam, quod circa te disponit Divina providentia, confitearis Domino, quoniam Bonus.*

Honora Deum plenâ Resignatione Voluntatis tuæ, ut te conformem habeas ad omnem Voluntatem ejus, honorificaberis & ab eo gratiâ & gloriâ æternâ. Semper Resignatus ad omnem Voluntatem Divinam, *benedicis Dominum in omni tempore: inde tibi lucraris benedictionem æternam, ubi erit laus æterna.*

VII. *Est pro bono hominis, quod nesciat
Divina circa se decreta: Resignatio in Divi-
nam providentiam est ipsi ad magnum
meritum.*

Rursus ipsa ad Dominum: Nun-
quid, Pater misericordiarum, tan-
dem post hanc septimam infirmitatem
pristinæ me restituere dignaris sanitati?
Respondit Dominus: Si in prima infir-
mitate intimassem tibi, quòd septies de-
cumbere debuisses, forsan ex humana
infirmitate expavescens, ad impatien-
tiam lapsa fuisses. Similiter, si modò
promitterem tibi, quòd ex hac infirmi-
tate nunc ultimò laborare deberes, cer-
tè cum spe ad finem illius intenderes, &
inde meritum tuum minueretur. Ita-
que paterna providentia increatæ sa-
pientiæ meæ utiliter disponit te utrum-
que ignorare, ut semper cogaris ad me
toto corde anhelare: & omnia tam in-
teriora, quàm exteriora gravamina tua
fiducialiter mihi commendare, qui tam
dulciter te respicio fidelitate & sollicitus
sum pro te, quòd nullatenùs permitto
te gravari supra, quàm possis sustinere,
cùm bene noverim teneritudinem deli-
catæ patientiæ tuæ. Quod liquidè per-
pendere potes in hoc, quòd graviolem
U u 2 post

678 VOLUNTAS RESIGNATA.

post primam infirmitatem sensisti debilitatem, quàm nunc in hac septimana persentias. Quamvis hoc velut impossibile judicet ratio humana; sed tamen prævalet omnipotentia mea Divina. *lib. 3. c. 55. ad fin.*

Dicit Psalmista : *In manibus tuis, Domine, sortes meae.* Psal. 30. 16. Planè sortes nostræ in manu Domini; quia & nos & omnes eventus nostri dependent ab ipso : ab ipso, à quo reguntur omnia, cui subiecta omnia, „cujus nutu vertuntur omnia. Voluntas „Dei, inquit hic *S. Augustinus*, in humano „genere fors est : fors veniens de occulta „Dei Voluntate, apud quē non est iniquitas. Quomodo sortem nostram vertat & sit versurus Bonus & Rectus Dominus : quomodo nempe Voluntas Divina circa nos & nostra disponat, vel sit dispositum, ignoramus : scimus verò Divinam Providentiam nullā sua dispositione falli. Disponit nobiscum Bonus Dominus quò ad actionem vitæ, & quò ad finem vitæ. Vitam nostram agimus inter prospera & adversa, finimus per mortem : quomodo & quando nobis ista obventura sint ignoramus : quia verò semper expectanda, ad ea semper etiam parati inveniamur mente & Voluntate, subditi humiliter Divinæ providentiæ, cujus dispositionis ignorantia nobis est ad singulare bonum.

Inprimis ergo, quòd ignoremus quæ nobis bona vel mala obventura sint, inde nobis bonum : Primò, quòd per hanc ignorantiam

etiam magis in humilitate conservemur; ne per bona præscita extollamur & liberiores reddamur, & in libertate Dei Creatoris obliviscamur. Nunc cum sortes nostræ in manu Domini occultæ sint, & ignoremus, quomodo nobis vertendæ, humiliamur sub manu Dei potenti, & timemus ne pro bonis expectatis nobis eveniant mala: hinc quia semper in timore de malis, etiam magis humiliamur & recogitamus sæpius potentiam & justitiam Dei nostri. Unde *Beatus homo, qui semper est pavidus.* Prov. 28. 14.

„ Quia semper humilis: nam talis timor,
 „ inquit *S. Bernardus*, generat, nutrit & servat *In*
 „ Humilitatem. Secundò est nobis hæc *Cant.*
 ignorantia ad bonum; nam si sciremus, *Serm.*
 quæ nobis eventura mala, diffidentes de *54.*
 nostris viribus nimis pusillanimes redderemur, & horrore illorum malorum nimium fatigaremur & dejecti fieremus. Vult sub hac ignorantia Bonus Dominus de sua Bonitate benè sentiamus, & de sua in nos fidelitate confidamus, quòd non patietur nos
 „ tentari supra id, quod possumus, *sed ten-*
 „ tatione accedente faciet etiam proventum, ut
 „ possimus sustinere. Tertiò est ad bonum; quia cum utrumque ignoramus, eventurum nobis bonum vel malum, & utrumque ex Divina providentia & dispositione pendeat, ut nos resignatos semper habeamus & ad omnem dispositionem Divinam paratos, atque ex hoc meritum Resignationis & Humilitatis reportemus: *scimus enim, quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* Rom. 8. Pulchrè observat S. Augustinus in illud Psalmi, *Sicut tenebræ ejus, ita &*
 U u ; *lumen*

680 VOLUNTAS RESIGNATA.

In Ps.
138.
ad 7.
12.

lumen ejus, Resignationem hominis justis ubi per *tenebras* intelligit tribulationes hujus temporis, per *lumen* prosperitatem hujus vitæ: quia utrumque dependet à providentia Divina, antequam unum de istis sibi eveniat, justus jam est indifferens & paratus ad utrumque, nam ipsi *sicut tenebræ, ita & lumen ejus*, & è converso. Unde de illo: *Non contristabit justum quicquid ei acciderit.* Eccl. 12. 21. Ex hoc triplici bono nobis bonum, quòd nesciamus pro nostris eventibus Divina circa nos Decreta.

Dein etiam nobis bonum, quòd non tantum nesciamus Divinam dispositionem circa eventus vitæ nostræ, sed etiam ipsum finem Vitæ, qui nobis certus, sed incertus quando & quis futurus. Ideo nobis incertus dies mortis, ut observemus omnes dies: ut omnis dies nos paratos inveniat. *Nescit homo finem suum.* Eccl. 9. 12. Nescit quando & qualis futurus. De hoc eventu: ô homo, non tantum cures; sed solùm provideas, ut finis tuus te bonum inveniat. Præclare ad hoc etiam S. Augustinus: Novit Deus, *inquit*, quid agat. Tu time, & bonus esto. Undecunque voluerit, ut ex eas hinc, paratum te inveniat. Inquilinus enim es, non possessor domus: locata enim est tibi domus. Domus ista tibi locata est, non donata; etsi nolis, migrabis: & non eam tali conditione accepisti, ut quasi temporaria certa tibi sint. Quid dixit Dominus Deus tuus? Quando voluero, cum dixerò, migra, paratus esto. Ita August. in Psal. 148. ad 7. 8. De hoc vide plura sup. Tit. Mors.

Resi.

Resignatio ad Divinam Voluntatem, etiam quò ad finem Vitæ Deo gratissimum sacrificium est: sic enim se & sua omnia homo Deo offert. Anhelat quidem diligens anima esse cum Dilecto, non solum affectu, sed & præsentia in re: verum, quia diligit (et si expectare ipsi difficile) patienter voluntatem advocantis expectat; non enim aliud vult, quàm quod ipse vult; & tunc finem hujus Voluntatis vult, quando ipse vult.

Sic Piissimus Dominus per ignorantiam istam suæ providentiæ dispositione optimè nobis providit. Time ergo Deum, humilia te coram Deo, totum te resigna in Voluntatem Dei, ac committe te & tua Benignissimæ Providentiæ Dei, benè de Bonitate ejus confidens: hoc te servat Deo, & erit tibi bonum æternum.

VIII. *Resignatio pro morte & Vita, Deo gratissima.*

CUm valde desideraret secundum Apostolum *dissolvi & esse cum Christo* & Philip. super hoc multos de profundo cordis ^{1. 23.} emitteret ad Deum gemitus: vice quâdam hoc responso est consolata, quòd quotiens integro corde desiderium suum transmitteret, pro eo, quòd vellet absolvi de carcere mortis hujus, & tamen insuper voluntatem suam in hoc stabiliret, quòd in corpore manere vellet, quamdiu Deo placeret, totiens Filius

682 VOLUNTAS RESIGNATA.

DEI adderet totam conversationem suam conversationi ipsius, & inde miro modo perfecta apparet in conspectu Dei Patris. *lib. 3. c. 30. §. 22.*

Placet Christo desiderium tuum, quod velis esse cum ipso: sed magis placet affectus, velle conformari cum Voluntate sua: quia in illo quæris te; in hoc autem quæris ipsum; quia honori ipsius intendis, cum Voluntatem ipsius tuo commodo & bono præponis: uti pro hac causa jam plura supra dicta. Vive interim in Charitate, ut moriaris in Charitate: quodocunque morieris, eris inter illos beatos mortuos, qui in Domino moriuntur. Apoc. 14. 13.

Ut ergo tibi benè consulas, velis vivere Christo, velis & mori Christo: Vivere mortali vita, quamdiu vult: mori in hac vita, quando vult. Poteris omnino tunc cum illo dicere: *Mihi Christus vivere est, & mori lucrum.* Philip. 1. 21. Vivit Christo, qui ad Voluntatem Christi, & pro honore Christi vivit: moritur Christo (& tunc sibi lucrum) qui ad Voluntatem Christi, & amore Christi moritur. Tunc & ipse inter illos, qui dicunt: *Sive enim vivimus, Domino vivimus: Sive morimur, Domino morimur. Sive ergo vivimus, sive morimur Domini sumus.* Rom. 14. 8. Ideo Domini sunt, quia se totos pro Vita & morte Domino consignarunt. Pulchrè hoc observat S. Gregorius de illis, qui Christo in lucro animarum deserviunt: Sibi, ait, non vivunt, quia per omne, quod agunt, ad lucra spiritualia anhelant, atque orando, prædicando, sanctis operibus

Hom.

2. in

bus insistendo, cœlestis Patriæ cives multiplicare desiderant. Sibi minimè moriuntur, quia conspectu hominum Deum suâ morte glorificant, ad quem pervenire etiam moriendo festinant. Sic cum sibi non vivunt, maximè sibi vivunt: nam cum aliis, maximè etiam sibi Vitam lucrantur æternam. Et ob hoc non dolent pro honore Dei sibi differri, quod illis minimè auferri potest, & certius reservatum manet.

Modò ergo, ô anima, sit tibi adhærere Deo bonum per affectum amoris in conformitate & Unione Voluntatis: subsequetur certius adhærere Deo, & planè inhærere per Unionem Visionis beatificæ in fruitione æternæ felicitatis.

IX. Voluntas benè Resignata est indifferens ad Vitam & mortem: & hoc est signum fidelitatis erga Creatorem.

NOcte quadam, dum multis modis Domino blandiretur, inter alia requisivit ab eo, unde hoc esset, quòd quamvis jam longo tempore ægrotasset, omnino tamen scire non desiderasset, an infirmitas ipsius morte aut sanitate terminari deberet: sed potius pro eodem sibi esset mors & Vita? Respondit Dominus: Cum sponsus sponsam deducit ad Rosetum, unde colligat flores rosarum ad connectendum sibi sertum,

U u s tum,

684 VOLUNTAS RESIGNATA.

tum, sponsa tantopere delectatur in
dulci confabulatione Sponsi, quod nun-
quam perquirat, qualem sponsus velit
carpore rosam: sed cum ad Rosetum
pervenerit, tunc quamcunque rosam
sponsus decerpserit, & sponsæ ad anne-
ctendum ferto porrexerit illam sponsa
sine omni dijudicatione alacri prompti-
tudine connectit. Similiter anima fi-
delis, cujus summa jucunditas est Vo-
luntas mea, & in ea delectatur quasi in
Roseto, illa certò pro eodem acceptat,
si mihi placet ipsam restituere sanitati,
sive vitam finire præsentem. Quia ni-
mirum plenâ fidelitate se meæ commit-
tit paternitati. *lib. 3. c. 56. per tot.*

Hæc doctrina cum priori ferè coincidit.
In iucundo verò versatur anima Roseto,
quæ se promptè ad omnem Divinam Vo-
luntatem vertit: quia sibi & Dilecto gra-
tiosa facit omnia. Hinc quoties de Volun-
tate Divina ipsi quid porrigitur, suæ etiam
statim Voluntati id ipsum inserit: prout
nempe à Deo quid pro se disponitur, ad
hoc se componit etiam se ipsam, & in hoc
gratiosum de bonis & rectis voluntatibus
componit fectum æternæ jucunditatis. Imò
ipsi cordi Dilecti inserit quasi Rosam cor
suum, cum suam in ejus Voluntatem totam
defigit; unde ex utraque parte dicatur:
„Voluntas mea in Eo, & Voluntas mea
in ea.

VOLUNTAS RESIGNATA. 685

Nunquam igitur anima diligens, in Rosero Voluntatum conformitate cum Dilecto versans, quærit: Quare mihi, Domine, hoc & hoc? Quare jam, & non alias? Quare isto, & non alio modo? Quare mihi, & non alteri? Quare sic Voluntas tua ad me &c. Nunquam, dico, plenè Resignata anima hoc quærit. Hæc Unica causa pro omni ipsi jam sufficit: Quia sic est Voluntas ejus: sic beneplacitum ejus: sic optima providentia ejus. Et quia sic Voluntas ejus, etiam sic mea. Ita Voluntatem ejus jam habet ad voluptatem. Ita quamvis porrectam Rosam de grata manu Dilecti gratè accipit. Ita in sua Resignatione blanditur Domino, suaviatur in Domino, & ipse Dominus jucundatur in ea; quia unius secum Voluntatis est. Ita planè, ô anima Resignata, gaudebit Sponsus super sponsam, & gaudebit super te *Isa. 62.*
Dens tuus. Quia talis anima tota versatur in Voluntate Domini, semper indifferens & tota Resignata est ad mortem & Vitam.

Sed ad hoc etiam adverte, quòd monet Dominus in Evangelio: *Vos similes, inquit, hominibus expectantibus Dominum suum &c. Lucae 12. 36.* Qui expectant Dominum, etiam mortem expectant, non timent. Qui non sic vivunt, quasi semper hîc victuri, benè expectant, & dum vivunt expectant, & quia expectant, etiam ad adventum Domini & ad suum exitum semper se parant. De reliquo indifferenter se habent. Non enim sic amant Vitam suam, ut Creatori suo eam non citiùs etiam vellent reddere: quia sciunt se tantum ut depositum tenere. Nec citiùs, etiam in desiderio æternæ Vitæ, eam volunt

Hom.
13. in
Evang.

volunt deponere, quàm quando ipse Dominus vult reperere. Unde nec sic temere mortem, ut per infirmitatem pulsanti Domino non statim vellent aperire: Optime ad nostrum propositum nobis declarat predictum monitum Salvatoris nostri S. Gregorius: Venit quippe Dominus, ait, cum ad judicium properat: (*intellige hic particulare*) pulsat verò cum jam per ægritudinis molestias esse mortem vicinam designat. Cui confestim aperimus, si hunc cum amore suscipimus. Aperire enim Judici pulsanti non vult, qui exire de corpore trepidat; & videre eum, quem contempsiisse se meminit, judicem formidat. Qui autem de sua spe & operatione securus est, pulsanti confestim aperit, quia lætus Judicem sustinet.

Qui Dominum omni tempore expectat, semper securè expectat: & quia eum expectat, cum amore suscipit & cum suscipiente securè de vita decedit.

Dicit ergo diligens, & quia diligens plene resignatus animus; Vult me Dominus vivere? Vivam ad Voluntatem ipsius: Vult me mori? Moriar ad voluntatem ipsius. In utroque mihi bonum est cum sto ad Voluntatem ejus; quæ non potest mihi non bene velle, ubi mea ipsi se conjungit recta Voluntas. Ubi enim mea ad suam accedit Voluntas, ejus jam etiam ad me se inclinat paterna Bonitas. Nam *Bonus Israel Deus his, qui recto sunt corde.* Psal. 72. 1.

✠: (✠): ✠

X. Qui

X. *Qui resignat se in amissione chari amici Divinae Voluntati, meretur Divinam consolationem.*

CUm oraret pro quadam persona, quæ gravabatur propter infirmitatem cujusdam familiaris suæ, quam timebat in brevi amissuram, his verbis instructa est à Domino: Cum homo timet amittere, vel jam amisit aliquem amicum dilectum, in quo habuit non solum amicitiae consolationem, sed etiam exhortationem ad animæ profectum: si illud gravamen, quod cor suum inde sentit, offert mihi cum integra Voluntate, ita quòd etiam, si benè posset amicum illum retinere, sponte eo vellet carere ad laudem meam, eligens magis, ut Voluntas mea in hoc perficiatur, quod amicum perdat, quàm quod Voluntas sua in hoc perficeretur, ut amicum reservaret. Certus debet esse, qui unâ saltem hora cor suum flectere potest ad talem Voluntatem, quòd post illam horam semper Benignitas mea conservat illam oblationem in ea nobilitate & perfectione, sicut in illa hora fuit in corde ipsius. Et omne gravamen, quod postea ex humana

mana fragilitate sustinet, cooperatur illi profectum æternæ salutis: in tantum, quod singulæ cogitationes, cor ipsius gravantes, ut scilicet *dum cogitat illam & illam consolationem, vel adiutorium, vel alleviationem nunc habere posses in illo homine, quo nunc te oportet careere*: tales, inquam, & consimiles cogitationes ex humana fragilitate hominem aggravantes, post supra dictam oblationem, talem habent effectum in anima, quod in ea præparant locum Divinæ consolationi: quia ego veraciter volo animæ ipsius tot consolationes infundere, quot cogitationes gravantes se post oblationem supra dictam permittit in cor suum venire. *lib. 3. c. 86. ab init.*

Quod hic docetur de Resignatione in amissione chari amici, eadem stat ratio pro Resignatione in amissione cujusque rei græ & charæ.

Gratissimum offert Deo sacrificium, qui offert, quod sibi præ alio ex singulati affectu & solatio gratum atque charum est: quia offert quasi adipem cordis sui.

Habes charum amicum, & hunc tenere amas in Deo: Deus eum tibi adimit; quia amasti in Deo, nunquid non libenter ipsi cedes, & te voluntati ipsius resignabis? Quis enim oportet tibi magis sit amicus, quam Is, quem te oportet præ omnibus amare? Nil proin sic ames, ut in amissione illius

illius non contesteris, te Deum plus amare, qui dedit, ut haberes, & nunc voluit, & fecit, ut amitteres. Nil igitur Divinâ Voluntate habeas amicabilius, nil charius.

Aliàs verò non malè quis dolet, qui ordinate dolet de amissione amici; sed ipsam dolorem consignet Deo, & se in Voluntatem ejus resignet eique se conformet; certò merebitur in suo luctu consolationem Divinam, & certiùs etiam expectare habet æternam. *Lugentes*, quos Christus pronunciat *beatos*. Matth. 5. intelligit S. Augustinus il- *Lib. 1.* los, qui adversitates lugubres à Deo immis- *de* sas patienter tolerant: Et isti *consolabuntur.* *Serm.* Qui patienter tolerat, Deo se resignat; nec *in mano* patienter toleraret, si se non resignaret. *De te.* hoc plura jam infra.

Cùm ergo perdis amicum, quem habuisti pro tuo solatio, incipias habere Deum Unicum solatium tuum, qui tibi certò erit ad solatium, cùm te ipsi ex toto consignaveris.

XI. *Patiens & Resignatus animus est thalamus Divini amplexus.*

A Liâ vice communicatura cùm ista interrogaret Dominum, quid operaretur cum ea (*nempe S. Mechtilde*) respondit: *In thalamo suavis amplexus quiesco.* In quibus verbis intellexit hunc esse *thalamum suavis amplexus*, in quo cum Domino & Dominus cum ea quiescebat, videlicet, quòd quamvis diversis grava-

gravaminibus & continuis doloribus vexaretur ; tamen de pietate Domini confidens , omnia sibi ex Divina misericordia provenire credebat ad salutem , semper gratias Deo agens ejusque paternæ providentiæ omnia sua fiducialiter committens. *lib. 5. c. 6. brevi post init.*

Certum est , cùm anima in se ipsa plenè quiescit , etiam Dilectum ipsi conquiescere : nunquam autem plenè quiescit , nisi plenè resignata. Tunc , quia est perfectà per conformes Voluntates Unio , etiam quasi suavis amplexus invicem est. Dicit tunc fidenter Resignata dilecta : *Ego dilecto meo , & ad me conversio ejus.* Cant. 7. 10. Tota conversa ad Voluntatem Dilecti , habet certò Dilectum ex toto conversum ad se. Per hanc Unionem , observat S. Ambrosius , est anima jam in statu perfectionis ; unde inquit : Jam perfectà requiem in se Verbo ministrat , ut convertatur super eam & caput suum reclinet , atque requiescat. Unde & S. Bernardus de hac Conversione seu conformitate Voluntatum quid amplius : Talis conformitas , inquit , maritat animam Verbo , cùm cui videtur similis per naturam , similem se nihilominus exhibet per Voluntatem &c. Verè Spiritualis factique contractus est iste. Parum dixi Contractus , Complexus est. Complexus planè est , ubi idem Velle , & nolle idem , unum facit Spiritum de duobus.

Patientia in adversis quia remonstrat perfectam Charitatem , perfectam quoque utrius-

*De
Isaac
& Anima.
c. 8.*

*Serm.
83. in
Cant.*

utriusque ad invicem remonstrat conversionem Dilecti ad dilectam, & dilectæ ad Dilectum. Nam Dilecti promissum est: *Cum ipso sum in tribulatione.* Psal. 90. Et Dilectæ reciproca Vox est: *Quis nos separabit à Charitate Dei, quæ est in Christo IESU? Non tribulatio, non angustia &c. Neque mors, neque Vita.* Rom. 8. Idem *Charitas patiens est.* 1. Cor. 13. Patientia ergo perfecta non est aliud, quam perfecta conformatio cum Voluntate Divina: quoties patiens se resignat Divinæ Voluntati, toties conformatur Voluntas & confirmatur Charitas, & inde patiens generat in se Virtutem Patientiæ. Ubi proin mihi ostendis verè resignatum, ostendes & verè patientem: ostendis patientem, ostendes & resignatum. Nam impatiens est ille, qui non vult pati, quod Dominus vult, quando vult, quantum vult, & quamdiu vult. Qui non vult esse paratus ad flagella Domini semper ea impatienter suscipit. *In Patientia vestra, inquit Dominus, possidebitis animas vestras.* Lucæ 21. 19. Ad hoc S. Gregorius: *Per patientiam possidemus animas nostras, quia dum nobis ipsis dominari discimus, hoc ipsum incipimus possidere quod sumus.* Dum nos possidemus, quiescimus; & suavis quia intra nos est quies, etiam delectat Dominum in nobis quiescere.

Verus patiens autem non tantum gratè suscipit flagella patris diligentis, sed & sub ipsis flagellis gratias agit; scit enim disciplinam patris esse in bonum, & pias manus percutere ad salutem. Quare monitum Apostoli: *In omnibus gratias agite,* 1. Thes. 5. 18.

692 VOLUNTAS RESIGNATA.

In R.
pist. ad
Ephes.
4. 5.

Nam omne, quod de Divina paterna manu venit, nobis ad bonum venit; tam adversitas, quam prosperitas, tam infirmitas, quam sanitas; modò nobis in bonum etiam, vertamus. Hinc S. Hieronymus: Christianorum propria Virtus est, etiam in his, quæ adversa putant, referre gratias Creatori. Voluntas Domini in omnibus nobis bona, ideo grata anima in omnibus gratè eam semper recognoscet.

Adhære, ô anima, plenâ Charitate Dilecto tuo in omnibus, suavis quietis apud te inveniet thalamum; nec dubites, si tu amplexaris ejus Voluntatem, ipse amplexabitur te suâ gratiâ, & insuper admitteat te in Divinos suos aliquando amplexus, quibus beatè inhærebis æternum. Rectè, ut verò dilecta, sic dicere potes: *Lava ejus sub capite meo & dextera illius amplexabitur me. Cant. 2. 6.* Nunc *Lava* gratiæ sub capite: Tunc *Dextera* amplexum cum æterna gloria.

XII. Insignis actus Resignationis ipsius S. Gertrudis, quem placuit pro nostra eruditione hîc addere.

COntigit aliquando per viam ambulanti, ut in ascensu collium ad decliviora iterum caderet; propter quod multò hilarior facta in Spiritu Domino loquebatur: *Amabilissime IESU, quàm benè contigisset mihi, si casus ille mihi ad te celerius perveniendi dedisset occasionem!* Hæc verba dum internos admiraremur per-

percontantes, formidarétne sacramentis non munita mori? Respondit: 'To-
to corde sacramentis salutiferis opto an-
te muniri, quàm moriar: iis tamen
confidenter præfero providentiam ac
Domini mei Voluntatem. Hanc enim
saluberrimam non ambigo esse ad mor-
tem præparationem; propterea morte
aut subita, aut diutinâ, utrum illi pla-
cuerit, ad eum optatiùs est mihi veni-
re. Spero enim qualicunque morte hæc
Ince defuncta fuero, Dei misericordiam
mihi nunquam defuturam, siue qua
mihi æquè certa incumbat damnatio,
tam in ea morte, quæ improvise irruit,
quàm in illa quæ longè ante prævisa est.
Hoc modo in omnibus, quæ sibi evene-
runt, exultabat; quia securam semper
ad Deum habuit confidentiam, ala-
crem ac fortem animum, qui nunquam
deficiens perpetuò florebat. *lib. I. c. II.
post med.*

Nota ad hoc: Resignationem perfectam
comitatur Confidentia in Divinam provi-
dentiam & Bonitatem: & semper hæc ge-
rit alacrem fortemque animum, qui para-
tus ad omnem Divinam Voluntatem. *Spem Præfati.*
gerit bona conscientia, ait S. Augustinus. Un- *in Ps.*
de dicit ille: *Non contristabit iustum, quidquid* 31.
ei acciderit. PROV. 12. 21. Quod dicit Pro *Habes.*
pheta: *Iustus in fide sua vivet: Ideo vivet* 2. 4.

& in fiducia & in spe, quâ animæ, maximè Christianæ, nil dulcius. Quare & alter Propheta: *Benedictus vir, qui confidit in Domino: & erit Dominus fiducia eius.* Jerem. 17. 7.

In Sent.

q. 369.

Quod S. Paulus vovit suis Colossensibus 3. 10. hoc planè in se habet perfectè resignatus animus: *Pax Christi exaltet in cordibus vestris.* Hæc Pax Christi, inquit S. Augustinus, est omnis intentionis actionisque perfectio. Hæc annunciata est mundo per Angelos in Nativitate Domini: *In terra pax hominibus bonæ Voluntatis.* In pace inventus iustus, etsi morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit. Sapient. 4. 7. Unde S. Bernardus: *Iustus etsi mortem non cavet, tamen non pavet.* Epist. 105. ad Romanum.

Alias præclarus actus Resignat. ejusdem S. Gerardi, à Domino valde gratè acceptus.

CUM igitur ab ipso Domino diversimodè instigata esset ad desiderandam carnis absolutionem, atque post hoc hepatis vitio per tempus ægrotare cœpisset, & à medicis, qui eam consideraverunt, intellexisset, quòd impossibile videretur, ipsam de cætero pristinam recipere sanitatem: cum mira Spiritus exaltatione gratias proinde referens Deo, hæc verba interferebat: *Quamvis mihi Domine mi, præ omnibus deliciis, hoc exoptabile sit & jucundum, ut carere*

696 VOLUNTAS RESIGNATA.

tate excocta, quæ se confirmando in corde, ipsum quoque cor resignatum ad Divinam Voluntatem in Deo confirmat. Dicit Psalmista de justo, cujus Voluntas in Deo confirmata est: *Gloria & divitiæ in domo ejus.* Est in domo (id est, corde) ejus Gloria Spei, & divitiæ sunt meritorum ac gratiæ Divinæ augmentum; uti ad hæc pulchrè & verè *Augustinus*: Domus enim ejus, cor ejus est: ubi Deo habitante opulentius habitatur cum Spe vitæ æternæ, quàm hominibus habitantibus in marmoratis laquearibusque tectis, cum timore mortis æternæ. Sequitur itaque: *Iustitia ejus manet in seculum seculi.* Psal. 111. 3.

De plena conformitate Voluntatis hujus S. Gertrudis cum Volunte Divina præ- clarum & stimonium ipsius Sponsi Christi.

Interrogavit S. Mechtildis Dominum An Dei hæc Electa Gertrudis culpam contraheret etiam; aut unde id fieret, quòd omni hora festinaret perficere quidquid tunc fortè ejus menti faciendum incidisset? &c. Dominus Respondit: Ego cor meum tam misericorditer, quàm inseparabiliter ejus animæ conjunxi, ut mecum effecta sit unus Spiritus. Hinc usavenit illi in omnibus, & ad omnia Voluntati meæ tam concorditer consentire, ut major concordia non

non sit membrorum corporis ad suum
 cor, quam animæ ejus ad me. Quo-
 modo enim homo, dum cogitat in cor-
 de suo: fac hoc, confestim manus, quia
 consentiunt & obtemperant cordi, mo-
 vent se ad faciendum. Quando item
 cogitat: Vide illud, oculi consentientes
 absque mora aperiuntur: Sic ista quo-
 que mihi indefinenter adest, & singulis
 horis, quod ego intendo perficit. Ego
 enim illam singulari modo præ aliis in-
 habitandam mihi elegi, quamobrem
 voluntas ejus, & inde etiam opus bonæ
 Voluntatis ejus cordi meo inhæret,
 quasi dextera mea, quâ operor, quæ-
 cunque volo. Intelligentia ipsius est
 mihi oculorum loco, dum intelligit ea,
 quibus ego oblector. Et impetus spi-
 ritus ejus est mihi ad modum linguæ;
 nam hoc spiritu impellente loquitur
 quæ ego volo. Discretionem ejus utor ut
 auribus: quandoquidem aures miseri-
 cordiæ meæ ad se inclinant, ad quæ ipsa
 pietate compassionis flectitur. Ejus in-
 tentionem habes pro pedibus, dum ipsa
 hoc intendit, quod sequi me decet. In-
 de fit, ut secundum impetum Spiritus
 mei semper cogatur festinare, ut unâ re
 absoluta ad aliam juxta meum instin-

698 VOLUNTAS RESIGNATA.

Etum accincta, parata inveniatur. Optimè autem pacata est conscientia ejus, nec scrupulo angitur, si de de consuetis exercitiis propterea quidquam neglexerit: quia ad obediendum Voluntati meæ, id licet intermissum videatur, aliunde tamen, ubi mea est per ipsam impleta Voluntas, id ipsum duplicato fructu compensatur. *lib. I. c. 17. in med.*

Vide, an non Resignatum ad Divinam Voluntatem, & ex Resignatione confirmatum in Voluntate Dei Cor sit Cœlum? Fac similiter, eris & tu Cœlum: quia Dominus tecum. Coapta ergo etiam cor tuum Domino, ipse certò coaptabit quoque se ad te, & reget te. Quid tunc erit in te, nisi una conformitas, una suavitas, una Charitas, unum Cœlum? Sic enim, ubi Deus, ibi cœlum. Quid ad hoc? Restat, ut sis æternum cum Deo tuo beatus in cœlo conformitate æterna: tunc enim *similis ei eris; quoniam videbis Eum sicuti est.*

ZELUS BONUS.

I. *Hic impediri non debes ad faciendum beneplacitum Dei per respectum hominum.*

Dominus ad illam: *Multa dispono, permitta, aut jubeo in salutem electorum, licet inde reprobi scandalizentur.*
Verba hæc ho. sensu accepit Virgo, intelli-

telligens Dominum saepenumero instigare electos suos, ut aliqua faciant, unde alij scandalizentur, licet non propterea fiat, ut scandalizentur proximi. Atque ideo electi non debent ea opera bona omittere, ut pacem ab iis, qui omnia interturbant ac pervertunt, habeant. Optima enim pax est, bonis mala vincere, hoc est, non omittere ea, quæ Deo quis scit esse beneplacita; licet imperfecti & mali ea pervertant, aut propterea murmurent. Nam huiusmodi homines non omittendo Dei Voluntatem, sed obsequiis & benevolentiiis aliis placandi atque vincendi sunt. Hic enim sanctior est modus lucrandi proximum. In quo si quis nihil etiam profecerit, propter eorum obstinatam duritiam, qui volunt melioribus adversari; mercedem tamen humiliationis suæ nihilominus magnam obtinebit.

lib. 1. c. 16. ad fin.

Nota: Scandalum, de quo hic dicitur, non esse propriè scandalum, ut est *causa spiritualis ruine alterius*: hic enim potius efficit ædificatio, si videntes bonum benè viderent, & ut bonum respicerent. Sic Pharisæi in Christo scandalizati sunt, à quo tamen scandalum venire non potuit. Ubi alij offenduntur de bono, ex quo offendi non deberent, non curandum; præcedit enim

Gloria Dei iniquam aliorum offensam. Et diabolus de bono offenditur. Cave ergo ne ob offensam alienam de tuo bono, omittas bonum, vel omnino dimittas bonum; tunc enim tibi ipsi esses scandalum. Cave etiam, ne sis de illis, qui agnitâ Veritate volebant adherere Christo, sed ob respectum hominum se subtraxerunt, de quibus dicit Evangelista: *Dilexerunt hominum gloriam magis, quam gloriam Dei.* Joan. 12. 43. Fidem Christi tales quidem habent; sed non Charitatem, quia si haberent Charitatem, adhererent Christo, nec unquam favor aut gratia humana à Charitate Christi in aliquo bono eos subtraheret. Zelus boni est effectus Charitatis, si hunc zelum non habes profecto nec Charitatem habes; si Charitatem non habes, nec Deum habes.

An habeas Zelum bonum qui est ad Bonum, perquire cor tuum, an ipsi placeat Bonum, & ex Bono Deus: si hoc invenis, invenies jam aliquo modo radicem agere in corde tuo Zelum bonum: sed age, ut etiam fructum faciat, alias licet tibi placeat bonum, necdum tamen tu placebis Deo, nisi etiam facias bonum, ex quo places Deo: faciendo bonum Zelus tuus perfectus & probatus est, quia de radice fructuosa est. Neque Zelus verus potest aliquando esse sterilis, conatur quantum ex se ad fructum semper; saltem prodit se Deo Voluntate bona, tibi facultate non potest: ex humano verò respectu nunquam admittit impedimentum: Deum attendit, quidquid dicant homines, non curat.

Vis ergo non alienari à Bono, fac bonum, etsi hominibus non placeas de tuo bono. Audi S. Paulum : Si adhuc hominibus ~~non~~ placerem, Christo servus non essem. Galat. 1. 10. Nemo enim potest duobus Dominis servire. Matth. 6. 24. Pulchrè & verè S. Augustinus : „ Homo hic non placet utiliter, nisi cum „ propter Deum placet : id est, ut placeat „ & glorificetur Deus. Sufficiat ergo tibi, ut Christo placeas ad tuum æternum bonum. Dicit Apostolus de fidei servo, qui sua fidelitate se Domino probatum vult, etiam intendere debere ipsi soli placere : *Ut ei, inquit, placeat, cui se probavit.* 2. Tim. 2. 4. Vis te probatum & dignum Deo? Velis ei soli placere.

II. *Zelus pro salute animarum promovenda, quid mereatur.*

Intellexit, quod quandoque aliquis scribit, vel alios docet ea intentione, ut laus Dei per hoc promoveatur & profectus animarum : tunc omnis profectus, quem quis unquam ex illa scriptura, sive doctrina, etiam per mille annorum millia consequitur, totaliter cedit in illius salutem, qui sua intentione hoc Domino primitus prælibavit. *lib. 4. c. 13. paulò post init.*

Dicit Dominus apud Prophetam : *Qui ad iustitiam erudiunt multos fulgebunt quasi stellæ in perpetuas æternitates.* Dan. 12. 3. Sunt quasi stellæ jam in hac vita, qui juxta verbi doctrinam

Serm.
3. de
Epiph.

Cælest.
Hilar.
lib. 3.

Strinam etiam vitæ exemplo docent ; uti
,, præclare *S Leo* : Quicumque in Ecclesia
,, piè & castè vivit &c. cœlestis quodam-
,, modo instar luminis est Et dum ipse san-
,, ctæ Vitæ nitorem servat, multis viam ad
,, Dominum quasi stella demonstrat. Dicit
,, *S Dionysius* : Divinarum omnium perfe-
,, ctionum Divinissima est, Dei cooperato-
,, rem esse in salute animarum. Magnum
,, & tibi bonum lucraris cum animam proxi-
,, mi lucraris.

Impensius Deum amat, qui non tantum
propriam, sed etiam propter Deum studio-
sius salutem proximi curat.

III. Doctrina de Zelo bono, qui est pro defendenda Veritate.

IN Festo S. M. Magdalene sacro, et-
iam hæc ad eam Dominus : Si dele-
ctat te etiam illud mihi adhibere un-
guentum, quod eadem devota mulier
alabaastro legitur super caput meum ef-
fudisse, unde & domus impleta est ex
odore unguenti, scito te, amando Ve-
ritatem, decentius illud habituram.
Nam, qui amans Veritatem pro illa de-
fendenda quandoque amicos amittit,
vel alia gravamina incurrit, aut labo-
ribus se sponte ingerit : ille revera fra-
cto alabaastro unguentum pretiosum ca-
piti meo superfundit. Unde & domus
repletur odore bono ; quia ipse efficitur
causa

causa exempli boni, dum qui alios corrigere studet, ipse à vitiis efficitur emendatior, adhibendo sibi maiorem cautelam eorum, quæ in aliis corripuit. Sicque fit odor bonus in omni loco, dum & se emendat & alios suo exemplo ædificat. Si verò amans Veritatem pro illa defendenda in aliquibus delinquit, durioribus verbis Zelo impellente aliquos corripiendo, aut alio quocunque modo, siue negligentius siue distri-ctius agendo: hunc ego certò apud Deum Patrem & omnes cœli cives fideliter excusabo, quemadmodum Mariam excusavi, inò pro ipso universa emendabo. *lib. 4. c. 47. circa med.*

Absit plùs amicus amicum, quàm Veritatem: nam in Veritate amatur Deus. Demonstrabis proin te amare Deum, cum ius ejus in Veritate defendis. Dicit *S. Gregorius: Hom. 7. in Ezech.*
 „ Si de Veritate scandalum sumitur, utilius
 „ permittitur nasci scandalum, quàm Veritas relinquatur. Sic dico & ego: Melius & utilius est tibi, ut in amico amicitie jacturam patiaris, quàm honor Dei, neglecta Veritate (ubi eam defendere posses) per tuam negligentiam in jacturam veniat. Causa Dei præcedit omnem causam aliam, hanc igitur præ omni alia conare tueri. Ungas potius oleo Caput tuum, id est, Christum Dilectura tuum, honorem ipsius tuendo & promovendo, quàm assumes oleum peccatoris,

toris, amico in malo consentiendo, vel etiam blandiendo. *Ungat te Deus tuum oleo letitiae*, ubi unxeris Zelo tuo Caput Christi tui.

Sed adverte, quod ille bene & recte defendat Veritatem, qui eam suo exemplo confirmat, ut nec ipse contra Veritatem agat. Nunquam Zelo bono alios reprehendit, qui ipse reprehensibilis est. Est dictum *S. Augustini*: Qui non Zelat, non amat. Dicitur & alias: *Charitas incipit à se ipsa*; ita & Bonus Zelus incipit à se ipso; dum à se ipso incipit, exemplo ad alios procedit, & inde verbis suis in reprehensione magis etiam proficit. Bene ergo reprehendit, qui simul ædificat. Sic ergo defende Veritatem, ut ipse non sis alienus à Veritate. Tu prius ambula in Veritate, ut possis habere comites ad Veritatem. Unde *S. Bernardus*: Prius Veritas in nobis, quam in proximis inquirenda.

*De
grad:
Humi-
lit. c. 4.*

Intelligitur quidem philosophice Veritas omnis substantia rei. Sed nobis *Veritas* hic recte intelligenda illa Conformitas ad Regulam primam, quæ est Voluntas Dei quæ non fallit, neque fallitur: seu etiam singulariter Conformitas illa cum Illo, qui dixit: *Ego sum Via, Veritas & Vita*. Joan. 14. 6. Conformitatem istam assumimus, cum ambulamus sicut ille ambulavit; tunc enim in ipso manemus. Ad hanc ergo Veritatem dirige te & alios, pervenietis ad Charitatem, ubi est jucunda æternitas, & æterna Veritas.

Vide Fraterna Correctio.

IV. *Non impugnas concordiam, qui
pugnat pro iustitia.*

DUm oraret pro concordia Charitatis, Dominus Virtute illa, velut quodam opertorio cætera dona Spiritus Sancti conservanda in anima ejus contegens firmiter communivit. Cumque ipsa iterum timeret se hoc opertorium Concordiæ amissuram per duriores contradictiones aliquarum contra Religionem sentientium, Dominus respondit: *Virtus Concordiæ non distrahitur, quando homo resistit injustitiæ: imò me ipsum impono scissuris cordis Zelo meo distracti, atque tutius in eo obfirmo & conservo inhabitationem & operationes Spiritus mei Divini. lib. 4. c. 38. post med.*

Potius concordandum cum Deo, quam cum hominibus. Charitas non aliud est, inquit S. Augustinus, quam bona Voluntas. Nil ergo habet contra Charitatem, qui habet bonam Voluntatem: & maxime habet Charitatem, qui alteri bene vult pro salute animæ suæ. Concordia Charitatis consensus est bonæ Voluntatis. Indicar satis ipse Servator noster, quæ sit vera concordia Charitatis, ubi dicit: Si duo ex vobis consenserint: *Ubi duo vel tres congregati sunt in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Matth. 18. 20.* Ubi ergo consensus & congregatio est in nomine Domini, in Charitate Dei, ibi in medio

De
grat.
& lib.
arbit.
c. 18

medio eorum Dominus, ibi concordia Charitatis est. Ubi verò concordia non ad bonam voluntatem rectè resistitur iniquæ voluntati. Consensus ad bonum & in bono fovet Charitatem, non vitiorum simulatio. Mala pax, quâ vitia foveantur. Bona impugnatio, cum vitia expugnantur: nullum scandalum, ubi iniqui motus sunt de mali destructione & boni promotione; ubi salus proximi intenditur & honor Dei quaeritur. Pater subtrahendo pueri cultum, illum quidem turbat, sed non curat, quia respicit periculum, de quo intendit illum eripere: „ Quare meritò *S. Bernardus*: Cum carpuntur vitia, & inde scandalum oritur, ipse sibi scandali causa est, qui fecit, quod argui debeat, non ille, qui arguit.

*Epist.
78. ad
Suggerium
Abbatem.*

V. Animi motus discretus, cum est pro bono, non est passio iracundiæ, sed bonus Zelus.

DUm oraret sibi donari tranquillitatem, visus est Dominus cor ejus velut circulo aureo ambire contra infestationem inimicorum. Tunc ista dixit ad Dominum: Heu! Domine mi, timeo, me hoc tranquillitatis munimentum citiùs disrupturam, eò quòd cum aliqua video tibi contraria, nequaquam dissimulare possum, quin cum vehementia contradicam. Ad quod Dominus: Per talem commotionem nequaquam

quam distrahitur tranquillitatis bonum;
sed potiùs, velut cancellis quibusdam
variis mirabiliter perornatum, per quos
inextinguibilis ardor Spiritus Sancti ef-
ficaciùs animam aspirando suaviùs re-
frigerat. *lib. 4. c. 38. ad med.*

Adverte, quod si etiam Zelus Bonus ar-
metur aliquâ iracundiâ, non deficere illum
per hoc à Charitate; imò esse aliquam suc-
censionem, quæ à Charitate est. Sic est
communis Doctorum sententia, iram nul-
lum esse peccatum si assumatur Zelo justi-
tiæ ad extirpanda vitia; nam hæc magis de
radice Charitatis est, quia ex motivo bono
est. Non est contra Virtutem motus, qui
pro virtute est imò propter Virtutem subin-
de necessarius est. Quod optimè nobis pro-
ponit S. Gregorius in illud Job 5. 2. *Virum
stultum interficiet iracundia*: Ubi Virtuofam à
vitiosa iracundia sic distinguit: Sciendum
,, est, quod alia est ira, quam impatientia
,, excitat; alia, quam Zelus justitiæ format.
,, Illa ex vitio, hæc ex Virtute generatur.
,, Si enim nulla ira ex Virtuteurgeret, Di-
,, vine animadversionis impetum Phinees
,, per gladium non placasset. Hanc iram,
,, quia Heli non habuit, motum contra se
,, implacabiliter supernæ ultionis excitavit.
,, Nam quò contra subditorum vitia tepuit,
,, eò contra illum districtio æterni Reëtoris
,, exarsit. Ex hoc collige iram irascenti esse
ad malum, ubi est ad vindictam ad bonum
verò, ubi pro correctione & reductione ad
bonum assumitur. Quod optimè etiam no-

In Ps.
4.

„bis explicat *S. Chrysostomus*. Sic irascitur,
„*inquit*, Pater filio, sed curam illius gerens.
„Ille est, qui temerè irascitur, qui se ipsum
„ulciscitur: qui autem aliena corrigit, is
„est omnium mansuetissimus (*etsi Zelo justitiae*
„*ferveicens compareat*) Nam Deus etiam
„non se ipsum vindicans, irascitur; sed nos
„corrigen. Itaque cum in scriptura de ira
Divina mentio est, non aliter intelliges,
quàm de Zelo Justitiæ ejus; qui si Virtus
non esset, in Deo non esset.

In E-
pist. ad
Galat.
ad c. 6.

Noli ergo negligere curare vulnus si est
secundum, perge; non attende reclaman-
tem patientem, sed cura salutem perichitan-
tem, maxime si animarum tibi incumbit
cura, quia anima neglecta à te requiretur.
Minimè igitur lædes concordiam Charitatis,
ubi agis ex Charitate pro justitia & æqui-
tate. Unde præclarum dictum *S. Augustini*,
„Dilige, & fac quod vis. *Item*: Dilige,
„& dic quod voles, si senseris te in gladio
„Verbi Dei liberatorem hominis esse velle
„ab obsidione vitiorum.

Minimè est contra Charitatem, quod in-
tendit Charitatem & gloriam Dei.

**VI. Concertatio ex Zelo bono, etiam
pro aliquo bono, sit discreta; aliàs
Deo non placet.**

ORans pro duabus personis verbis
ad invicem contendentibus, qua-
rum uni videbatur, quod ipsa justitiam
defenderet, alteri verò videbatur, quod
charitatem proximorum promoveret.

Respon.

Respondit Dominus : Cùm benignus pater videt parvulos suos coram se ludentes & jocosè contendentes ad invicem , quandoque dissimulat & ridet. Si autem unum adversus alterum duriùs insurgere conspexerit , repente confurgens acriùs corripit delinquentem. Sic ego Pater misericordiarum , quod eas bona intentione video leviùs contendere , dissimulo quidem ; licet magis acceptarem , quòd integra pace cordis ambæ fruerentur. Sed si aliqua earum contra alteram duriùs ageret , certe virgam paternæ justitiæ se corripientem effugere non valebit. *lib. 3. c. 79.*

Habuius in priori doctrina , eum qui Zelo justitiæ procedit , benè procedere : omnino , si ordinatè procedit ; nam oportet : ut simul ordinata accedat Charitas ; ab hac enim procedit omnis Virtus ; sic namque definit S. Augustinus Virtutem : *Virtus est Lib. 5. ordo amoris. Ad hoc è converso dicendum : de Ci- Ordinatus Amor, non est aliud, quàm Virtus : v. t. nam Virtus Christiana de radice Charitatis est. Lei 1. 214*

Adverte ad hoc : Anima , quæ vult in justitia procedere , ordinatam oportet habeat Charitatem , & quæ vult procedere in Charitate , justitiam non deferat. Igitur & Zelum habere justitiæ , & Zelum Charitatis , bonum est ; si autem unus ex his excedat , bonus non est : si autem uterque , neuter

Epist.
25. ad
Hugo-
nem
Serm.
49. in
Can.

bonus est. *Discretio*, quæ ordinat *Charitatem* & est *Moderatrix Virtutum*, benè in utroque disponit. Sic enim, ubi ista non intervenit *Moderatrix*, etiam in pia concertatione & æqua defensione facile per excessum erratur. Ad hoc proin benè veniunt præclarè monita *S. Bernardi*: Habeat *Charitas*,
 „ *Zelum*, sed adhibeat pro tempore mo-
 „ dum *severitas*. Ubi est vehemens æmula-
 „ tio, ibi maximè *Discretio* est necessaria,
 „ quæ est ordinatio *Charitatis*. Semper qui-
 „ dem *Zelus* absque scientia minùs efficax
 „ minusque utilis invenitur, plerumque au-
 „ tem & perniciosus valde sentitur.

Recte potest dici de talibus, licet in pia causa æmulatoribus indiscretis, illud *Apostoli*: *Æmulationem Dei habent, sed non secundum scientiam*. Rom. 10. 2. Nempe illam, quæ *Charitatem* benè ordinat. Ideo ordina secundum discretionem *Charitatem* tuam, cum pro *justitia* decertas; aliàs certò de nulla vel tibi, vel aliis reportabis fructum.

VII. *Zelus Bonus, ut sit benè ordinatus pro communi Bono, tria requirit.*

Cum oraret pro quadam persona, quæ inde gravabatur, quòd timebat se culpam quandoque incurrere coram Deo, ex eo, quod molestiùs ferret negligentias quorundam, quorum exemplo timebat minui *Religionis* & *disciplinæ* profectum: his verbis à Magistrorum optimo est instructa: Si quis desi-

desiderat, ut Zelus ipsius mihi sit laudabilissimum sacrificium & animæ suæ utilissimus profectus, tria debet summo-
pere curare. *Primum* est, ut personæ illi, cujus negligentias persequitur, cum humanitas, seu indigentia exigit, sereniorē exhibeat vultum, & secundum suam exigentiam verba & opera charitativa. *Secundum* est, ut caveat, ne in aliquo loco recitet illas negligentias, ubi nullam sperat emendationem, sive illius personæ, quæ culpabilis est, sive aliarum audientium cautelam. *Tertium* est, ut si quid conscientia sibi dicit emendandum in aliquo, hoc nullo amore humano reticeat: sed purè ad laudem Dei & animarum salutem quærat occasiones, quomodo charitativè & proficuè defectus possit deponere. Et tunc certè remunerabitur secundum laborem, non secundum profectum. Quoniam si nullus sequitur profectus, hoc profectio non suum, sed aliorum sibi non consentientium, seu contradicentium erit damnum. *lib. 3. c. 79. ab init.*

Ecce quàm piè ac prudenter & salubriter agendum pro conservatione Religionis seu Religiosæ disciplinæ Magister Bonus nos instruit: ut nempe Zelum pro bono communi habeamus, in Zelo aurem benè & rectè

In Ps.
342 ad
vers. 1.

Epist.
25.

procedamus, nec aliquando ex aliquo respectu humano ab eo deficiamus, & tamen in eo nec etiam excedamus. Et hoc est, ut ad superiorem doctrinam adduxi, quod requirit Apostolus *Zelum Dei habere secundum scientiam*. Nimirum secundum illam scientiam, quæ ædificat & non inflat; quæ, ut ait S. Augustinus, *comitem habet Charitatem & Magistram Humilitatem*. Ubi comes Charitas & Magistra Humilitas, etiam intermedia Mansuetudo est, tunc & inter istas Discretio optima Moderatrix est, quæ radicem mali non uno impetu extrahere, sed moderatè præscindere dicitur. Unde consilium S. Bernardi: *Vigor iustitiæ semper firmus, nunquam princeps*. Aliàs, (ut supra etiam ex ipso allegatum) *sine scientia* (id est, sine discretionem) minus utilis Zelus est, quin & perniciosus esse potest.

Hic ex Zelo agendi modus omnibus quidem in religiosa Communitate (ubi omnes Dei honorem zelare debent) incumbit; maximè tamen Superioribus, quos oportet Religionis & animarum esse tutores ac custodes, ne vel ipsa Religio, vel animæ in Religione iacturam patiantur. De Zelo, conservandi seu erigendi Religionem, aliud quid amplius dictabit sequens doctrina.

Itaque si Zelum pro bono, etiam communi, tenes, benè; & omnino, si Deum amas, oportet, ut teneas: Si modum in Zelo tuâ actione tenes, melius: ita nempe, ut Zelum non timidè contineas, nec tamen etiam inordinatè profundas. Hoc medio ubique magis proficies.

VIII. *Zelus in Religionis Instaurazione.*

QUODAM tempore illi præ filiis hominum formâ Speciosus Dominus JESUS apparuit qui Regalibus suis humeris domum amplam magnamque sibi innitentem videbatur sustentare, allocutusque hanc suam Electam hoc modo: Vidēsne quanto labore, quanta curâ ac vigilantia dilectam mihi hanc domum, hoc est, Religionem sustentem? Hæc namque per universum pene mundum ad ruinam declinat, propterea quod tam pauci in mundo reperiuntur, qui pro illa tuenda, promovenda vè fideliter aut operari, aut pati velint: propterea tibi, ô dilecta, congruit defatigationi meæ compati. Adjecitque Dominus: Quicumque aut verbo, aut quovis opere promovere conantur Religionem, eamque curant ad meliora erigere, hi velut columnæ suffultæ domum hanc, quantum possunt, mecum sustentant, meque onere atque fatigatione levant. *lib. 1. c. 8. ad medium.*

Zelatori & Reparatori animarum nostrarum, ubi flagello facto ejecit de templo eementes & vendentes, applicatur illud Psalmi 6. v. 10. *Zelus domus tuæ comedit me.* Joan. 2. 17. Ad quod S. Augustinus: Quis co-

Tract.
10. in
Iean.

„ meditur Zelo domus Dei ? Qui omnia ,
„ inquit , quæ ibi videt perversa , satagit e-
„ mendare & cupit corrigere ; non quiescit :
„ Si emendare non potest , tolerat , gemit.
Religiosa Zelosa anima non tantum dolet
de deficientia Religionis ; sed etiam ad labo-
rat ad conservationem de ruina , & ad ipsam
reparationem.

Exiciendo & submovendo de Religione ,
quod contra Religionem est , erigitur incli-
nans ad ruinam Religio : sustentatur disci-
plinâ. Ad hoc attendent , quibus cura do-
mus incumbit : & qui ipsi columnæ domus
positi sunt , ne ipsi vacillent , cum sustentare
deberent. Attendent quoque omnes , qui
amant domum suam , quibus major honor
Dei cordi est , & Religio verè in corde est :
attendent , inquam , ne in ruinam veniat ,
vel à ruina iterum restauretur , si in aliquam
jam declinavit. Quare ad priora *S. Augu-*
„ *stinus* : Unumquemque Zelus Domus Dei
„ comedat , in qua domo membrum Dei est.
Membra se invicem confovent , erigunt ,
„ instaurant ad salutem curant : simul in
„ uno corpore simul volunt esse viva & sana.
„ Ne ergo dicas : (*concludit prædictus S. Doctor*)
„ Quid mihi est aliena peccata curare : ve-
„ niat tibi in mentem servus , qui talentum
„ abscondit & erogare noluit. Dicit Domi-
nus : *Ignem veni mittere in terram , & quid volo ,*
nisi ut accendatur ? Luc. 12. 49. Si hoc igne
succensus es , omnino voles & curabis , ut
etiam in aliis accendatur : si autem hunc
Zelum non habes , ipse totus frigidus es , si-
ne igne es.

O felix anima in domo Domini , quæ in
exitu

exitu de domo corporis sui potest habere hoc solarium, ut dicat ad Dominum : *Domine dilexi decorem domus tue.* Psal. 25. 8. Quis decor Domus Dei? Sanctitas & iustitia vitæ habitantium in ea. Sic enim ille omnes *Zacharias* affectus Christi, secum servire Domino ad *rias in* hortatus est ; *Serviamus illi in Sanctitate & suo* *Iustitia* coram ipso, omnibus diebus nostris. Luca *Cant.* 1. 75. Iste decor decet servos Dei in domo Dei : si in ipsis est, etiam in Domo est : Si inhabitantes sancti sunt, etiam domus sancta est, domus Dei est. Qui hunc decorem diligit (diligit, qui verum Zelum Religionis habet) cum in se & in aliis promovet, & inde Domum Dei exornat. Profectò ob hanc fidelitatem de ista domo, in qua fidelis inventus est, ibit in domum Domini, ubi etiam gloriâ & honore coronabit eum Dominus. Amas Christum, & propter Christum suas redemptas animas ? Amas & honorem Dei ? Et ad hoc te non seriò applicabis ? Quomodo amas hoc, quod non Zelas ? Quomodo Zelas, si te non applicas ? Deficis à Zelo, deseris Christum in suo labore, meritò ipse te deserit suo favore.

Similem doctrinam habes *lib. 3. c. 30.* *S. 12.* De qua vide sup. V. Religio. Tit. Religio est Corpus Domini &c.

Placuit adhuc etiam addere præclarum exemplum Religiosi Zeli pro salute animarum hujus dilectæ Discipulæ Christi
S. Gertrudis.

Quantùm animarum Zelus Religio-
 nisque ac pietatis studium cor ejus
 Y y 5 acce-

accenderunt , testari potuerunt & ejus verba & opera. Siquidem in proximo ubicunque advertisset defectum , quem ipsa corrigi desideraret ; si desiderio suo frustraretur propterea fortasse , quòd ille aut non praevaleret , aut quòd diligentiam conatumque non admooveret tantum , quòd emendatio sequeretur ; hoc adeò hujus cor gravabat , ut haud quam potuisset consolari , nisi vel orationibus ad Deum , pro hujusmodi homine fufis , vel suis alteriusvè , quem huic sciret negotio fore idoneum , exhortationibus eò rem perduxisset , ut quantulamcunque saltem vidisset illius defectus emendationem. Ubi , si quando (ut hominum est consuetudo) eam quis consolari volens diceret , non eam curare debere eum , qui se ipsum nollet corrigere ; ipsa pro eo nihil detrimenti , sed suam esset laturus ipse damnationem : hæc verba tanto audiebat retractabatque dolore , ut non secus atque gladium se penetrantem videretur sentire. Ajebat enim se mortem suaviùs ferre , quàm hoc modo super ejusdam consolari infelicitate , quam ille tunc primùm miserâ experientiâ disceret , quando post mortem irremediabiliter

liter supplicium incidisset æternum. lib.
1. c. 8. ab init.

Si amas Deum, sic & amabis animas.

*Quod hætenus de Bono Zelo diseruium,
breui compendio accipe à S. Paulo in sua
exhortatione ad Rom. c. 12.*

Habentes autem donationes secundum
gratiam, quæ data est nobis differentes:
sive prophetiam secundum rationem fidei;
sive ministerium in ministrando, sive qui do-
cet in doctrina, qui exhortatur in exhortan-
do, qui tribuit in simplicitate, qui præest in
solicitudine, qui miseretur in hilaritate. Di-
lectio sine simulatione. Odientes malum, ad-
herentes bono. Charitate fraternitatis invi-
cem diligentes. Honore invicem prævenien-
tes. Solicitudine non pigri Spiritu ferventes:
Domino servientes: Spe gaudentes: In tri-
bulatione patientes. Orationi instantes: Ne-
cessitatibus Sanctorum communicantes. Ho-
spitalitatem spectantes. Benedicite perse-
quentibus vos: benedicite & nolite maledice-
re. Gaudere cum gaudentibus, flere cum
flentibus. Idipsum invicem sentientes: Non
alta sapientes, sed humilibus consentientes.
Nolite esse prudentes apud vosmetipsos: Nulli
malum pro malo reddentes: providentes bona
non tantum coram Deo, sed etiam coram o-
mnibus hominibus.

Sic

Sic dona à Deo dantur , ut per Zelum & ad bonum proprium , & proximi , ac ad laudem Dei benè applicentur. In hac praxi dirigit Zelus bonus : & per hunc benè fiunt omnia.

S. P. N. Benedictus , de Zelo bono , quem debent habere Monachi , c. 72. ita suam Regulam concludit.

Sicut est Zelus amaritudinis malus , qui separat à Deo , & ducit ad infernum : ita est Zelus bonus , qui separat à vitiis & ducit ad Deum & ad Vitam æternam. Hunc ergo Zelum ferventissimo amore exerceant Monachi &c.

Pro coronide operis appono tibi , pie Lector , magnum promissum Domini ac Magistri nostri , de certo profectu salutis æternæ , capiendo ex his suis doctrinis contentis in lib. Insinuat. D. Pietatis. S. Gertrudis.

Lib. 4. c. 14. brevi post init.

Sicut per memetipsum quondam juravi Servo Noe : quod non inducerem ultra aquas diluvij super terram ad delendum eam : Sic juro tibi per Divinitatem meam , quod nullus eorum , qui audit verba tua cum humilitate , & dirigitur secundum ea pia intentione , unquam poterit perire. Sed viâ tutâ directoque tramite absque omni errore perveniet ad me , qui sum Via , Veritas & Vita. Et hoc juramentum meum confirmo cum sigillo

mee

mea sanctissima Humanitatis , quo tunc carui , eò quòd necdum essem homo factus.

Lib. 4. c. 30. per tot.

DEsideravit à Domino, ut dignis eam Virtutum fructibus per effectum Corporis sui faceret foecundari. Respondit Dominus : Certè faciam te in memetipso fructificare , & per te plurimos mihi attraham. Ad quod illa : Domine , quomodo poteris tibi aliquos per me indignam attrahere ; cùm ego jam ex magna parte perdiderim gratiam loquendi & alios instruendi , quâ aliquando abundavi ? Respondit Dominus : Si gratiam haberes loquendi , aestimares fortasse , quod ex tua eloquentia hoc praevaleres , ut homines ad me traheres : ergo hoc tibi ex parte subtraxi , ut non ex te , sed ex gratia mea speciali cognoscas te hoc praevalere. Aperuitque Dominus sanctissimum os suum & attraxit Spiritum dicens : *Sicut modo attraxi spiramen meum , sic omnes , qui cum devotione & affectu propter me inclinaverint se tibi , eos revera attraham mihi , faciamque eos de die in diem proficere in melius.*

*Lib. I. c. 16. Exponit Dominus causam,
quare suas dictatas ipsi doctrinas per
ipsam etiam aliis voluerit
revelari.*

CUm hæc Sancta Virgo, Dei esse vo-
luntatem, ut scripta hæc ad homi-
num venirent notitiam, intellexisset:
admirans secum mente revolvit, quæ-
nam hujus posset fore utilitas, quando
jam animo decreverat in vita sua nulli
hæc manifestare. Post mortem verò
suam nil aliud superesse, quàm ut le-
gentes multi turbarentur, propterea,
quòd inde nihil possint ædificationis hau-
rire. Hæc dum ita meditaretur, Do-
minus ejus cogitationibus respondit,
dicens: *Et quid tibi utilitatis videtur inde
provenire, quòd scriptum legitur Beatam Ca-
tharinam, dum esset in carcere, à me visi-
tatam, illique à me dictum: Constans esto,
quia ego tecum sum. Aut quid inae, quòd
legor Joannem singularem mihi dilectum vi-
suasse dicens: Veni Dilecte mi &c. Nam &
alia multa que iis plura, tam de his, quàm de
aliis sanctis meis, cur leguntur, nisi ut legen-
tium & audientium augeatur devotio, &
erga humanum genus Pietas mea reveletur?*
*Subjungensque: Pari, inquit, modo potest
aliquorum accendi devotio, ad eorundem de-
siderium,*

fiderium, quæ te legunt accepisso ex me, considerantium gratiam & liberalitatem Bonitatis meæ, qui subinde studebunt suam mutare Vitam ad meliora.

Placuit ex propositis doctrinis aliquas singulares & bene-notabiles sententias seorsim ponere, quas **AXIOMATA** nomino, quia sunt prima principia in Schola Pietatis, à quibus nunquam declinandum: quas anima Devotionis & Charitatis studiosa sibi quoque singulares habeat. Apposui etiam ad illas breves declarationes, quas de mea bona intentione & simplicitate, Benevole Lector, etiam boni consule.

AXIOMATA

Celebriora Cælestis hujus Philosophia.

Desumpta ex propositis doctrinis
S. Gertrudi dictatis.

ABDICATIO PROPRII SENSUS.

I. Qui causa Amoris Christi proprio sensui abdicando alienum sequitur, ejus meritum tantò magis cumulatur, quantò graviùs contra se ipsum certat.
fol. 9.

Nota;

Philip.
2.

Nota : Hoc maximè locum habet in eo , qui , abdicando propriæ Voluntati , Amore Christi se Obedientiæ submittit , eamque gratè excipit & exequitur. Meretur Christi gratiam , qui amore Christi est Obediens & Obedientiæ amans. Christus amore nostri *factus obediens* amat amore sui obedientes ; nam sibi similes , quia corde humiles.

ADVERSITAS , AFFLICTION.

2. Adversitas tam corporalis , quam Spiritualis verissimum signum Electionis est. *fol. 19.*

Hebr.
12. 6.

Nunquid ergo gratanter acceptanda & forti dilectione portanda ? Ecce Deus vult te electum , accepta disciplinam , & electus es. *Quam enim Dominus diligit , castigat ; flagellat autem omnem filium quem recipit.* Diligit te Pater , cum castigat : dilige & tu Patrem dum castigat , & certum signum electionis habes : es nempe dignus & acceptus filius Patris.

3. Deus permittit nobis adversari , ut ardentius ad Eum recurramus. *fol. 29.*

Horrida temporalium adversitatum tibi Dominus submittit ; sed pro bono tuo : vult enim ut ad Bonitatem suam te convertas & confugas , quo securius horrida æterna effugas. Facile prospera distrahunt à Deo : certius adversa nos recolligunt ad Deum. Exerceat Deus animam adversis , quam vult apud se reservatum , & sibi conservatum. Væ ergo illi , quam dimittit ire secundum desideria cordis sui. Sua , ô anima , tibi Deus vult

vult solatia, ideo ad ea quærenda per adversa huius temporis te compellit. Et minus certò DEO intendit, quæ humanis & mundanis solatijs multum intendit. Sibi soli, tanquam amans solam, vult DEUS vacantem, quam diligit animam: huic Univerſiùs sua reservat solatia, pro præſenti tempore & beata æternitate.

4. DEUS immittit subinde homini tribulationes, ut certiùs maneat cum ipſo. fol. 26.

Proſpera extollunt, adverſa humiliant. Hinc citiùs deſerit homo DEUM in proſperis, quàm in adverſis; & cum deſerit, etiam deſeritur. Ne proin deſerendi obveniat occasio & ratio, humiliat adverſus DEUS animam, quam amat: Nam, ut verè S. Bernardus, *Via ad humilitatem eſt humiliatio*. Humiliat ergo DEUS animam, ut faciat humilem, & humili adſit ſua gratia: *Humilibus* s. Pet. *enim DEUS dat gratiam*. Hæc ſubſiſtit anima in DEO & DEUS in anima. s. v. s.

5. Quò gravior eſt paſſio eò puriorem clarificationem animæ præſtat. fol. 35.

Aurum igne ſæpius probatum magis purificatur: nec tantum non deficit in ſumma intenſione ignis, ſed & perficitur, ut reddatur probatiſſimum. Sic anima amans adverſitatibus ſæpius & intenſiſſimè probata, nunquam charitate deficiet, ſed proficiet. Sic & anima in adverſitatibus, græ acceptis, ſemper Charitate ſolidatur, pro ut arbores turbine multum concuſſæ radices ſolidiores agunt. Quare in Charitate

An-
gust. in
Psal.
83. ad
Vers. 1.

plene radicata citius implantatur Paradiso
cœlesti : & ut probatissimum aurum, sine
ulteriori purificatione statim Cœlesti Aulæ
importatur, cum hinc advocatur. Ita pla-
ne, ut ait S. Augustinus, *nulla infelicitas*
(*nulla adversitas*) *frangit, quem felicitas*
(*mundi*) *nulla corrumpit.* Erectus ad Deum
animus in utroque stat fortis & constans
Charitate.

6. Gratitude in adversis est orna-
tissima Gloriæ Corona. fol. 20.

1. Thes-
sal. 5.
7. 18.

2. Cor.
4. 17.

Apoc.
2. 10.
Jacobi
3. 12.

Monet Apostolus : *In omnibus gratias agite,*
nempe DEO. Ergo etiam in adversitati-
bus. *Et hæc est,* inquit S. Hieronymus, *pro-*
pria Christianorum Virtus, etiam in adversis gra-
tias referre. Merito etiam in his referendæ;
nam, ut memoratus Apostolus, *quod in præ-*
senti est momentaneum & leve tribulationis nostre
supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pon-
dus operatur in nobis. Operatur autem, cum
gratè tribulatio excipitur & patienter por-
tatur. Non putas ergo tribulationem quæ
tantum operatur, esse DEI beneficium, pro
quo ipsi gratiæ referendæ? Monet te Fide-
lissimus Remunerator ad gratam fidelita-
tem inter omnes vitæ hujus Varietates
semper constanterque tenendam. *Esto in-*
quit, Fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coro-
nam Vitæ. Ob hoc *Beatum* pronunciat Vi-
rum S. Jacobus, qui (*fideli constantia, suffert*
temptationem, quoniam cum (in sua fidelitate)
probatu fuerit, accipiet coronam Vitæ, quam re-
promisit Deus diligentibus se.

Hanc promissam coronam fabricat Cha-
ritas, quæ omnia suffert : Ornat Grati-
tudo, quæ gratiam addit. Sed & ipsa Cha-
ritas

ritas gratitudinem & per gratitudinem gratiam operatur singularem.

Gratus animus benedicit Dominum in omni tempore, propter hoc & ipse benedicitur æternum à Domino.

AMOR SANCTUS.

7. Amor Jesu (tum ipsius ad nos, tum noster ad ipsum) nunquā quiescit. f. 690.

Ipse enim semper intendit salutem nostram, & anima amans devotioni ipsius; & ista, dum omni studio in omnibus quærit, quæ JESU CHRISTI sunt. Hæc verè dicit: *Ego dilecto meo & ad me conversus ejus.* Et hæc ipsa, quia nunquam & in nullo alio quiescit, securissimè in JESU quiescit; & sua quiete etiam suavem dat in se JESU quietem. Ideo ille: *Fecisti nos, Domine, ad te & inquietum est cor nostrum donec quiescat in te.* Quærendo JESUM quiescit in JESU, & hæc quies JESU.

Cant.
7. 10.
Aug.
gustin.
Confess.
lib. 1.
c. 1.

8. Amor facit complacentiam. fol. 49.

Nempe quam Deus amat animam, in ea complacet sibi. Et vicissim, quæ Deum amat, placere se facit Deo. Et cur non placeret, in qua videt, quod naturæ suæ est; imò, quod ipse est, quia amor est, qui sibi complacet in se? Hic proin facit, ut dilecta dicat: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Sine fide quidem ut ait Apostolus, impossibile est placere DEO, sed, ut ipse etiam, *Sola fides valet* (ideo & sola DEO placet) quæ per Charitatem operatur.

Cant.
2. 16.
Hebr.
11. 6.
Galat.
5. 6.

Ergo per Charitatem fidelis anima placet, & sine Charitate non potest placere

1. Cor.
13 2.

An-
gust. in
Psal.
32.

Conc. 1.

DEO. Unde iterum Apostolus: Si ha-
buero omnem fidem, ita ut montes transferam,
Charitatem autem non habuero, nihil sum. Charitas
proin facit hominem filium DEI, in quo
sibi complacet. Ille placet DEO, inquit S.
Augustinus, cui placet DEUS. Amatur quod
placet, & placet quod amatur, & dum ama-
tur placet.

9. Amanti Deum omne, quod ci-
tra Deum reperitur, inconsolabilis do-
lor videtur. fol. 3.

An-
gustia-
nus Ps
26. ad
Vers. 9.
Idem
Confess.
lib. 13.
c. 1.

Unde æquissimum illius Amantis fuit
desiderium, qui dixit: *Quidquid mihi vult
dare Dominus meus, auferat totum, & se mihi det.*
Nam quidquid præter illum mihi est, dulce non est.
Iterum: *Omnis copia, quæ Deus meus non est,
mihi egestas est.* Illud ergo Bonum animæ a-
manti ad plenam delectationem sufficit,
quod est *Bonum omnis boni.* Hoc ama, hoc u-
nicè inquire, in hoc delectare & habebis pe-
sitiones cordis tui.

*Beneficentia, vide infra Caritas
in proximum.*

CHARITAS.

10. Regalis vestis est Caritas, sine
qua nullus Regnū intrat cæleste fol. 589.

An-
gusti-
nus
Præ-
fat. in
Psal. 31.

Excluditur anima à nuptijs Sponsi cæle-
stis, quæ charitate, utpote veste nuptiali,
non amicta comparet. Est enim sine chari-
tate non tantum non decora, sed & nihil est.
Charitas, inquit S. Augustinus, dicitur *Amor
DEI & proximi* (iste nempe, qui est funda-
tus in Amore Dei, qui est propter Deum &
in Deo) *Amor mundi, amor huius sæculi cupidi-*

tas dicitur. Caritas Dei perficitur & confirmatur per Charitatem proximi, quod expresse S. Joannes: *Si diligamus invicem, Deus in nobis manet, & Caritas ejus in nobis perfecta est.* Et magis perfecta est, si etiam non se diligentes diligat. Anima ergo perfectam Charitatem non habens, vestem nuptialem non habet, hinc non digna admitti ad cælestes regias nuptias: de hac proin sibi in tempore provideat, & certius admitretur. Caritas præbet gratiam apud Dilectum, ut dilecta in beatos amplexus ipsius recipiatur.

1. Ioan.
4. 12.

II. Anima serenatur & fulgescit ex operibus Charitatis. fol. 35.

Animæ Vita Deus Caritas. Unde S. Joannes. *Qui non diligit, manet in morte.* Ubi mors, ibi omnia horrida: ubi vita, ibi omnia gratiosa. Quæ proin anima ad opera Charitatis (cùm nempe omnia agit propter Deum) studiosè se extendit, non tantùm manet in vita, sed etiam adauget sibi vitam, quia adauget sibi per merita gratiam. Viget corpus per incrementum sanitatis: viget anima per incrementum Charitatis. Caritas vegetat, informat, exornat, confortat & in Deo vitâ suâ confirmat animam. Illa unica hanc totam reddit pulchram & amicam Deo, cui dicit: *Tota pulchra es Amica mea.* Opera Charitatis sunt, quæ radicem Charitatis habent, & ex illa florescunt in fructum meriti. Inde monitum Apostoli: *Omnia vestra in Charitate fiant.* Dilige ergo, & fac quod vis, gratum erit Deo, & tu gratus Deo: florebis in æternum ante Dominum. Caritas planè facit opera gratiosa, & opera augmentant Charitatem ad majorem

1. Ioan.
3. 14.

Cant.
4. 7.

1. Cor.
16. 19.

rem gratiam : Sic crescunt opera ex Charitate & Caritas cum gratia per opera. Et hæc est gratia coram Deo.

12. Divinitas Christi delectatur pausare in operibus Charitatis, in quibus homo lassatur. fol. 19.

Divinitatis Bonitas Charitatis tranquillitati suaviter se immittit : declinat enim in centrum suum. Ubi hæc tranquillitas? In anima operibus charitatis invigilante : nam ubi Caritas, in pace sunt omnia & maxime ubi etiam pro Charitate ex Charitatis motivo desudatur. Labor Charitatis structura omnis Sanctitatis, in qua Sanctum Sanctorum requiescit. Quare ipse Deus noster : *Sancti estote, quoniam ego Sanctus sum.*

Levit.

11.44.

Tit. 2.

14.

1. Cor.

14. 1.

Pro-

verb. 8.

31.

Apo.

14. 3.

Sanctificamur autem per opera Charitatis. Sic enim & Salvator noster sanctificavit nos per suam Charitatem, de quo Apostolus : „ Qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos „ redimeret ab omni iniquitate & munda- „ ret sibi populum acceptabilem sectatorem „ bonorum operum. Qui ergo sectantur bona opera (quæ sunt ex Charitate) sanctificat se. Et hoc est, quod idem monet Apostolus : *Sectamini Charitatem.* Verè tunc Deo delicia esse cum filiis hominum ; ubi in filiis hominum invenit delicias Charitatis. Laboras in operibus Charitatis, quiescit in te Deus per Charitatem : inde & tu mereberis aliquando post tuos labores audire à Spiritu (cum in Domino, qui in te quiescit, morieris) ut requiescas à laboribus tuis, Requiem Domine beatus ingrediens eamque fructurus æternum. Ubi nunc Deus pacis tecum, tunc

tunc & tu in pace in idipsum dormies & requiesces. Charitas jam ad hoc singulariter in spe *Psal. 43* constituet te.

13. Qui lassatur in operibus Charitatis, justissimè requiescet in tranquillo thalamo Charitatis. *fol. 689.*

Thalamus Charitatis, est gratia Dei, in qua suaviter quiescit anima, quæ se Deo & proximo propter Deum sincera Charitate impendit, instauraturque ex hac quiete in spem quietis æternæ. Planè requiescit in Thalamo Charitatis, quæ ad suam dilectionem, Divinam sibi attrahit gratiam & dilectionem; nam ipse edixit: *Ego diligentes me diligo, & qui mane vigilant ad me, invenient me.* Alij vertunt *invenient gratiam, invenient pacem.* Et hæc est suavis requies animæ. Verè vigilat ea anima ad Deum, quæ sedula est in operibus Charitatis. Ecce suavis requies ad labores Charitatis tuæ est ipse Deus gratiâ suâ, & ipse etiam pro laboribus tuis *Mercēs erit magna tua nimis.* Hic te protegit gratiâ suâ: ibi remunerabit te scipso, quo melius & excellentius expectare non potes. Quàm *Beatus es* ergo ex laboribus tuis, & quàm *benè tibi erit.*

*Pro-
verb. 8.
17.*

CHARITAS IN PROXIMUM.

14. Homo nil perdit, sed multum lucratur Charitate alios adjuvando: *fol. 531.*

Quomodo perderet, quod in cæleste gazophylacium æternum deponit? Quid perdit, qui per Charitatem Deum invenit, & Jesum lucratur? Nec unquam hic ergo se

730 AXIOMATA CELEBRIORA

Pro-
verb.
19.17.

negligit, qui proximo propter Christum in animæ & corporis necessitate charitative deservit: nam ubi Christum per charitatem, jam certo etiam se ad salutem suam invenit: & hoc luctum suum. Nunquam est charitas infructuosa; etiam dum alijs, sibi fructuosa est; imò adhuc fructuosior sibi, dum alijs fructuosa est: nam & proprium fructum operationis habet, & communicarum etiam recipit. Sic enim crescit, cum erogatur, charitatis meritum. Quod sapiens de corporali Eleemosyna pronunciat, hoc etiam de spirituali, id est, de omni charitatis obsequio proximo propter Deum in necessitate præstito, intellige: *Fœneratur, inquit, Domino, qui miseretur pauperis: (ei beneficiendo) & vicissitudinem suam reddet ei.* Ecce sic fructificat sibi Charitas, quæ se & sua Amore Dei communicat alijs.

15. Optima pax est, bonis mala vincere. fol. 699.

Rom.
12.20.

Benefaciendo inimico devincis eum tibi: sanctoque hoc medio reducis & ipsum in Charitatem, quæ pacem fundat. Hoc est, quod in suo monito infert Apostolus: *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum &c. hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput ejus.* Id est, succendes eum tuâ beneficentiâ ad redamandum. Nam certum est, quod ait S. Augustinus: *Nulla major est provocatio ad amandum, quàm prævenire amando.* Talibus armis devincitur & captivatur inimicus in obsequium Charitatis, & ducitur in triumphum Pacis, Christoque adducitur, qui est *Pax nostra.* Ergo, ut ad priora monet Apostolus, *Noli vinci à malo, sed vince in bono malum.*

Augustinus
Tract.
de Cath.
techiz.
rud.

COELESTIS HUIUS PHILOSOPHIAE 731

lum, reduces & proximum, & te ipsum in sanctam pacem, & Deus Pacis erit vobiscum.

Vis igitur tibi benè? benefac proximo tuo, etiam tibi malefacienti, lucraberis illum per *Idem in* medium charitatis, & tibi Bonum pacis, *Psal.* quo tibi æternum benè erit. *Qui benè vult 70. ad inimico suo, DEO similis est. inquit memora- vers. 19* tus S. Augustinus.

CONCORDIA.

16. Virtus concordiae non distrahitur, quando homo resistit iniustitiae.
fol. 705.

Charitas non agit perperam. Non est contra charitatem, quod pro charitate agitur: *1. Cor. 13.* ubi proin Charitas non læditur, nec Concordia. Agitur pro Charitate, quod ad promovendum bonum commune pro gloria DEI agitur, & salus proximi quaeritur. Quod alteri bonum directè pro suo bono quaeritur, ex Charitate est. Iniustitiae nil admittit Charitas, quæ omnis iustitiae radix est. Unde S. Augustinus: *Dilige, dic & fac quod voles.* Quare idem monet: *Concordes simus hic, diligamus proximum sicut nos, nempe proximi salutem, sicut nostram velimus.* *Aug. in Epist. ad Gal.* Ad hoc nunc conclude: si diligis proximum sicut te ipsum, nunquam discors es à proximo tuo, etsi non concordas ad iniustitiam eius; nam in hoc vis bonum ipsius, & quia vis, diligis ipsum: si vellet intelligere, diligeret & ipse, quod tu diligis pro ipso. *Idem in Psal. 33 ad vers. 15.* Planè fovebis concordiam fundatam in DEO, cum promotes bonum commune pro gloria Dei, resistendo iniustitiae. Sic, ut prædictus S. Doctor observat, etiam inter Sanctos

Id. ibid.

erant rixæ, sed non quæ occiderent Concordiam, quæ interimerent Charitatem. In justitia enim erant consentientes. Cave ergo, ne unquam sis inter illos, qui magis diligunt hominum gloriam, quàm gloriam Dei; minùs enim diligeteris à Deo: nam Charitas, quæ Deum in nostram dilectionem trahit, quærit quæ Dei sunt. Charitas compaginat, ideo sola veram concordiam, quæ in Deo est, inducit & fundat. In omni verò alio, quod in Deo est & pro gloria Dei, concordes semper cum proximo, sic in Deo congregati eritis, & ipse in medio vestri erit.

CONFIDENTIA.

17. Sola Confidentia omnia facile potest à DEO obtinere. *fol. 571.*

Sola obrinet; sed fundata in Charitate. Ideo in Fide, Spe, & Charitate accedendum ad Deum, ut efficaciam habeant preces nostræ. Adde Fidei & Spei Charitatem, armatas habes preces. Hinc, quod S. Jacobus adstruit de dono Sapientiæ, de omni alio dono, à Divina Bonitate impetrando, intellige: Si quis vestrum, inquit, indiget Sapientiâ, postulet à DEO &c. Postulet autem in Fide, nihil hesitans. Verè S. Augustinus: Si Fides deficit, oratio perit. Unde D. Thomas: Oratio merendi efficaciam habet à Charitate, at verò efficaciam impetrandi à fide & fiducia. Quare S. Joannes: Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad DEVM. Tunc enim firmamur Fide, Spe, & Charitate, quæ nos gratificant apud Deum; unde apud Eum exaudiri meremur. Magna Fides, inquit S. Bernardus, magna meretur. Sed con-

comi-

Jacobi.

1.5. &

6.

Augustin.

Serm.

36. de

Verbo

Dom.

D. Th.

2.2. q.

83. a.

15 ad

3.

1. Ioan.

II. 21.

COELESTIS HUIUS PHILOSOPHIAE. 733

comitante *Spe*, quam gerit, (ut ait S. August.) *Bernar*
bona conscientia, & Charitate, sine qua Fides *Serm.*
mortua est. Unde recognoscenda Bona *32 in*
conscientia, dat hoc medium prædictus S. *Cant.*
Augustinus: *Charitas*, inquit, *benè operantis* *In Præ.*
dat ei Spem bonæ conscientia. *fat. ad*

Confidentia in Divinam Bonitatem cum *Pfal.*
vera Pœnitentia semper nobis obtinet Divi- *31.*
nam Misericordiam. Unde S. Bernardus *ibid.*
ita piâ fiducia ad Dominum: *Sola Spes apud*
te Miserationis obtinet locum, nec oleum Miseri- *lerem.*
cordia nisi in vasa fiducia ponis In omnibus er- *17. 7.*
go *Benedictus Vir confidit in Domino & erit Do-*
minus fiducia ejus. Si benè speras, honoras
Deum, quo eum tibi divincis.

Vide de hoc textus in V. *Fiducia & Pœnitentia.*

COR HUMANUM.

18. Anima, quæ tota mente vacat
DEO cor suum præjucundum DEO
præbet in habitationem. *sol. 1.*

Quidquid aliud præter cor tuum DEO
præbueris, nil gratum protulisti. Hoc so-
lum in omni substantia tua amat, unde hoc
solum à te petit: *Præbe*, inquit *fili mi, cor tu-* *Prover.*
um mihi. Hoc da, & solum ipsi sufficit. Ze- *23. 26.*
losus æmulator cordis tui Deus tuus non ab
alijs, quàm à se solo vult illud occupetur:
ubi ab alijs videt præoccupari delicijs, suas
ibi non invenit. Præbes cor tuum DEO,
cum ipsi tota mente, tota affectione, tota
devotione vacas, ipsi tota Charitate inhæ-
res. Ubi solum Soli vacat, Soli intendit,
Soli adhæret, planè præbuiisti cor tuum
Deo tuo. Divisum non respicit. Totum
se occupat DEO suo, & ipsum totum oc-
cupabi-

734 AXIOMATA CELEBRIORA.

Prover.
8. 17.

Bernar
Serm.
69. in
Cant.

cupabitur à DEO suo : ipsi intendat, certus sis, quod & tibi intendat. Cùm videt se solum à te amari, totus ab eo amaris: ubi sollicitum te sui, habes & ipsum sollicitum tui. Pulchrè & rectè S. Bernardus in illud „ Sapiientis: *Ego diligentes me diligo, &c.* Vi-
des *inquit*, quomodo non solum de amo-
re suo certum te reddat, sed etiam de soli-
licitudine sua, quam pro te gerit, si te sen-
serit sollicitum sui. Redde ergo, ô anima te totam DEO tuo, & DEUS tuus se to-
tum reddet tibi: Vaca ipsi & ipse vacabit tibi. Si DEUS thesaurus cordis tui (est, cum ipsum solum toto corde amas) quid amplius requiras? Ecce ipse Possessor & DEUS cordis tui, & ipse Possessio tua: Ipse te possidet, & tu ipsum. Totum de hac beata possessione habes, quod requirit natu-
râ suâ cor tuum: nam sola hac beatitudi-
ne plenè contentari potest.

19 Cor hominis naturaliter deside-
rat, ut delectetur in ipso. *fol. 599.*

Quid naturalius potest cor hominis ap-
petere, quàm Creatorem suum complacere sibi in ipso? Nam quid conformius ipsi, quàm Author naturæ suæ, cuius naturæ & ipsum confors factum: Per quem non so-
lum est, vivit & movetur, sed & sapit, un-
de cæteris animantium cordibus excellen-
tius est: Complacet verò sibi in ipso, cùm est cor secundum cor suum; cùm nempe amat, quod ipse amat; cùm in eo delecta-
tur, in quo ipse delectatur; cùm totum & in omnibus conforme est Voluntati suæ; cùm tota affectione diligit solum Ipsum, qui est super omnia diligendus. Illius cor placet DEO,

COELESTIS HUIUS PHILOSOPHIAE. 735

DEO, cui placet DEUS. Tum cor exigit DEUM suum, & Deus tuus exigit cor tuum : Da ergo illi, quod jure exigit : & dimitte ipsum totum in illum, quem ut centrum suum naturaliter & unice petit. Cum cor tuum est in DEO suo, & Deus tuus in corde tuo, jure dicis *Deus cordis mei.*

20. Stultus est, qui amorem suum (*cor suum*) terrenis occupat, cœlestia negligendo. *sol. 51.*

Verè stultus, quia non sapit pro bono suo, qui vana præ veris diligit. Vana sunt terrena, quia transeunt : Vera cœlestia, quia æterna sunt. Merito proin Psalmista : *Filij Psal. 4. hominum, usquequo gravi corde, ut quid diligitis 3. vanitatem & queritis mendacium? Affectuosè*
,, ad hoc exhortatur S. Augustinus: Ut
,, quid vultis beati esse de istis infimis? So-
,, la veritas facit beatos, ex qua vera sunt o-
,, mnia. Nam *Vanitas est vanitatum & omnia 1. 2. Eccles. 1. 2.*
,, *vanitas.* Ut quid ergo amore rerum tem-
,, poralium detinemini? Ut quid tanquam
,, prima extrema sectamini, quod est Vani-
,, tas, & mendacium: Cupitis enim per-
,, manere vobiscum, quæ omnia transeunt, tanquam umbra.

Ecce, quàm non sapis amando, & quærendo terrena transitoria, & negligendo cœlestia æterna. Terrena certiùs, etiam non volens aliquando dimittes; cœlestia & æterna infeliciùs amittes. Beatus in illis non es, quia *universa Vanitas & afflictio Spiritus: v. 14. minus in istis eris; quia ad ista non per- venies: duplici miseria miser. Vel s. ergo sapere & intelligere, ac æterna providere. As- sequere proin monitum Apostoli: Quæ sur Colos. 3. sum 3.*

sum sunt quærite, quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram. Hoc si sapias, ad æternum bonum tibi sapias.

DESIDERIUM CORDIS BONUM.

21. Quidquid propter DEum desideratur, in hoc ipso DEUS desideratur. *fol. 200.*

*Thron.
3. 25.*

Bonum desideratur, quidquid propter DEUM bene desideratur: & ob hoc DEUS, Fons omnis boni desideratur. Nec animæ bonum esse potest, quod propter DEum non desiderat. Ipse debet esse finis desideriorum nostrorum, ut bona sint: ubi non est, cor nostrum vanum est, quod in DEO stabiliri non potest. Si DEUS tuus unice in desiderio tibi est, omnia desideria tua bona sunt, quia in ipsum dirigis: & ipse etiam tibi Bonus est; nam certum est, quod Propheta edixit: *Bonus est Dominus animæ querenti illum.* Quærit, quæ desiderat: & desiderat, quæ quærit. Desideratur Deus in omni, in quo ipse Unus quæritur, vel propter ipsum Unum aliquid quæritur. Ubi ergo DEUM unice desideras, & in omnibus unice quæris, invenies Eum Bonitate sua; ipse etiam tibi Desideratus certo veniet, & Bonum habebis in extremis tuis Dominum.

22. Cum dilata desideria crescunt, crescit etiam per consequens cumulus meritorum. *fol. 654.*

Quamdiu non deficiis à desiderio bono, à DEO non deficiis: & quidquid bonæ voluntæ

lunatis per tuum desiderium ad ipsum mittis, meritum inde recipis; nam merita exurgunt de bona voluntate. *Pax hominibus bona Voluntatis.* Planè, proficiente bona Voluntate ad dilata desideria merita tibi accrescunt, coronat enim Deus solam bonam Voluntatem. Non ergo deficias à bona Voluntate tui desiderii, etsi minus in opere potens sis, & in meritis non deficies, ut etiam operante non minus habeas. Charitate, quæ radix meritorum, etiam pauper dives esse potest, Hæc etiam ubi impotentia in anima est, extra opera ipsi fructificat.

Amplius hoc indicabunt subsequencia.

23. Sufficit DEO in homine, cum plus habere non potest habere magnum desiderium: & quàm magnum vellet habere, tam magnum habet coram Deo.

fol. 202.

Omnino sufficit; quia sic totum habet quod DEUS ab ipso requirit: Si habet, quod DEUS ab ipso requirit, etiam ille recipiet quod à DEO querit; nempe, quàm indiget, gratiam ipsius: cum hac verè dives est, etsi alia facultate pauper sit.

Tantum autem valet homo apud Deum, quanta sua est Charitas: ipsam Charitatem dignoscit DEUS ex hominis Voluntate.

Tene ergo patientiam in dilatis desiderijs tuis, & certus esto, quia nec tua patientia, nec desiderium tuum peribit in finem. In fine videbis, quàm in desiderijs tuis tibi fructuosa fuerit bona Voluntas.

24. Plus placet DEO desiderium
cum

738 AXIOMATA CELEBRIORA
cum gravamine quàm cum delecta-
tione devotio. fol. 12.

Id est, ubi in exercitiis pietatis sentis ani-
ditatem cordis & inde gravaris, patienter
feras hoc gravamen, Deoque idipsum offe-
ras, & plus placebit DEO tua Patientia &
Resignata Voluntas, quàm sensibilis in de-
votione voluptas. Gratiſſimum apud De-
um Sacrificium, Victima propriæ Volun-
tatis.

Fides, Fiducia. Vide Confidentia.

GRATITUDO.

25. Gratitude magis habilitat ani-
mam ad quælibet dona DEI suscipien-
da & conservanda fol. 563.

Dignus est, amplius & majora recipere,
qui pro acceptis gratus invenitur: indignus
qui gratitudinem non refundit. Hinc me-
rito S. Bernardus: *Gratiarum cessat decursus,
ubi recursus non fuerit: nec modò nil auge-
tur in grato, sed & quod acceperat, vertitur ei
in perniciem.* Nempe propter ingrati-
tudinem. Sic ingratitude exsiccat etiam flu-
enta gratiarum, ut ipsa gratia Divina ab in-
grato planè depereat. Gratitude fovet in
nobis gratiam, beneficia Divina, quæ ad-
auget, etiam conservat, & nos ipsos DEO
servat. Præ omnibus verè DEO gratus est,
qui gratiam acceptam pro gloria DEI be-
nè applicat. Ita sis gratus & majorem
semper apud Deum invenies gratiam.

HUMILITAS.

26. Ornatus animæ convenientis-
simus Humilitas. fol. 288.

*Serm.
1. de
Qua-
drages.*

Conve-

Convenientissimus planè Ornatus & Habitus animæ Sponsæ Christi; nam hunc, cum *habitu inventus ut homo*, assumpsit Dilectus ejus, *formam planè servi accipiens*: in hac Humilitatis forma vult eam sibi conformem, ut sibi in ea complaceat: nam hæc solâ formâ Charitate exornatâ, formosa etiam est in alijs virtutibus, unde ex toto placet. Ergo ex Humilitate, & anima, placet Deo, & per Humilitatem aliæ in te placent ipsi virtutes. Ideo præ omni alia hanc in Electissima Matre sua *respexit*. Unde in ejus persona canit Ecclesia: *Dum essem parvula (Spiritu humilis) placui Altissimo*. Humilitate proin te exorna, placebis Domino super omnia, & præ omnibus te respiciet; quia humilia respicit.

Sequens simile quid insinuat.

27. Qui sibi displicet, placet Deo.

fol. ubi sup.

Qui in se habet complacentiam, & non in DEO, à quo omnia habet, superbus est. Humilis ergo, qui sibi displicet; nam *Humilitas est verum vilipendium sui*. Qui sibi displicet, propter Humilitatem non potest non placere DEO, quia habet, quod in eo amat: hanc enim, quam ita adamavit, ut in terris assumeret, etiam in nobis singulariter amat virtutem; propter quam & nos amat: *nam superbis resistit*. Unde monitum Apostoli: *Qui gloriatur, in Domino gloriatur*: non enim qui se ipsum commendat, ille probatus est, sed quem Deus commendat. Humilis non aliud quærit quàm gloriam DEI, & in omnibus dat gloriam Soli Deo. Hoc fac, certò gloriosus eris coram Deo.

Philip.

2.

Iacobi

4.6.

2. Cor.

10.17.

28. Humilitas præparat fundum
in anima ad dona DEI suscipienda.
fol. 666.

Matth
25.28.

Qui naturalia dona à DEO accepit, si hæc non fundat in Humilitate & pro gloria Dei non applicat, non est dispositus ad alia dona, quæ sunt supernaturalia, recipienda, unde minus dispositus pro gratia Dei, *quàm solum dat humilibus.* Dispone animum tuum ad plenam Humilitatem & eris dispositus pro omni gratia Dei; venientq; tibi, eâ jam instructo, omnia pariter cum illa, quæ ad salutem tuam sunt necessaria: & dona tua naturalia erunt etiam per te bene applicata. Verificatur in homine, qui à Servatore suo didicit esse *humilis corde*, quod ipse edixit: *Omni habenti dabitur, & abundabit.* De superbo autem, quod subjunxit: *Ei autem, qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo.* Defluunt fontes gratiarum ad valles Humilitatis, & ibi subsistunt: Alta declinant.

29. Humilitas est fundamentum
& conservatorium gratiarum. *fol. 236.*

Hoc cum priori ferè coincidit. Dissolvuntur & diffuunt omnia ædificij spiritualis, ubi fundamentum Humilitatis deficit. Deperduntur simul omnes etiam gratiæ: si quæ naturales manent, quia tantum ad vanitatem applicantur, nullam spirituales consistentiam habent, hinc nec fructificant ad salutem æternam. *Fundamentum, & æternum ædificium, pro mansionem in Patria celesti, aliud nemo ponere potest, quàm quod posuit Christus.* Id est, quod suo exemplo nos docuit

cuit Christus. Quod illud? Humilitas. In hac te funda, non tantum non patieris ruinam, sed etiam divinam gratiam stabiliaris, & proficies. Ex meritis tuis gratiam roboratis confurgit ædificium tuum; sed nisi ex fundamento Humilitatis: imò sine Humilitate nec merita essent. Vis ergo invenire gratiam, te conservare in gratia & crescere in gratia, de medio & fundamento cogita Humilitatis.

30. Ventus vanæ gloriæ exsiccat
Fuenta Divinæ Gratiae. fol.

Sic nempe exsiccat, ut non tantum nihil gratiæ animæ amplius influat; sed & quod aliquando influxit, totum evanescat & pereat. Humilis verò animus non tantum omnia conservat, sed & se ad plura & majora beneficia Divina semper capacem reddit. Revolve priora dicta de Humilitate. Revolve etiam tecum, & cor tuum require, quo fine tua instituas & agas. Si advertas vanam gloriam, time; quia per hanc omnia perdis: nam ærugo est, quæ omnem gratiam spirituales consumit. Si observas finem tuum Charitatem & Dei gloriam esse, benè spera. *Diligentibus enim Deum omnia cooperantur in bonum.* Rom. 8.

31. Quandoque Deus plus delectatur in virtute Humilitatis, quàm in gratia Devotionis. fol. 278.

Hoc primo sic intellige: qualemcunque externam exhibeas devotionem, si internam non exhibes Deo cor contritum & humiliatum, Devotio tua Deo non sapit. Condimentum omnis devotionis est Charitas cum

Philip.
2.

Humilitate. Secundo sic intellige: Plus delectatur Deus in actibus Humilitatis, maxime obedientiae & Charitatis in proximum (servitia charitativa ei exhibendo) quam exercitijs privatae devotionis. Exerce te strenuè in Humilitate, super omnia Deo devotus es, & ex hac Deo super omnia gratus. Per Humilitatem actus singulariter offers Deo Sacrificium in odorem suavitatis; quia per hanc bonus odor Christi es, qui se ipsum humiliavit factus obediens usque ad mortem crucis.

32. Dominus in homine tantò magis delectatur, quantò minus homo ipse sibi in se invenit, unde possit vanè delectari vel gloriari. fol. 249.

Adverte, quod dictum: *Ipse sibi in se invenit.* si enim sibi ad vanam gloriam invenit, & inde vanè gloriatur, male invenit: si autem in se invenit pro gloria Dei, & inde in Deo gloriatur, benè invenit. Quantò etiam minoris te facies, tantò majoris te Deus faciet. Magnificat anima tua Dominum, quando te humiliter parvum recognoscis: & Dominus certò respiciet, in qua delectatur, Humilitatem tuam.

33. Deus permittit nobis inesse defectus, ut ad majores ducat profectus. fol. 199.

De
grad.
Humi-
t. 1.

Ita pius medicus salubriter prospicit salutis nostrae. Nam recognoscendo proprios defectus reducitur etiam homo ad recognitionem suae defectuositatis, de qua humiliatur. *Humilitas* enim definiente S. Bernardo, est virtus quâ homo verissima sui agnitione sibi ipse vilescit.

videbit. Ex hac sui agnitione dicit homo respiciens defectus suos in humilitate compunctus: *Bonum mihi, Domine, quia humiliasti me.* Planè bonum, quia nisi humiliasses, me deferuisses. Humilitate, quæ sibi vindicat gratiam, conservamur in Deo, & proficimus in Deo. Et hic fructus, qui manet humili- bus, de quo excrescunt ad exaltationem æ- ternam.

Psal. 57

INTENTIO MENTIS BONA.

34. In Speculo æternæ Claritatis perlucidè splendet omnis intentio ope- rum nostrorum. *sol.*

Homo videt, quæ patent, Deus autem intima cordis. Sic intimæ etiam intentio- nes obijciuntur in obrutum Divinum, ex quibus nos dijudicat, ut nihil cordis ipsum lateat. Intentio format opera nostra. Red- dunt intentiones & voluntates bonæ opera bona, intentiones & voluntates malæ ope- ra mala. Omnia tua fiant in charitate, in- tentione bona informabis opera tua, de qua gratè refulgebunt in Speculo æternæ Claritatis & tu cum illis fulgebis in perpe- tuas æternitates.

35. Dominus potiùs intentio- em respicit, quàm opus amantis. *sol.*

99.

Nempe potiùs cor amantis, quàm opus operantis respicit: & ubi opus respicit, tunc solùm propter respectum Charitatis, pro- pter intentionem amantis; Nam Charitas intentionem cordis ad opus applicat. Sic

Gens.

DEUS priùs respexit ad Abel, quàm ad mu- 4. 4.

744 AXIOMATA CELEBRIORA

In Psal.
89. ad
vers. 17

1. Tim.
1. 5.

nera ejus. Et quia ejus cor rectum erat, respexit & munera ejus. Charitas informat & rectificat opera nostra, inde & digna reddit, ut respiciantur. Opera possunt quidem dirigi ad diversos fines bonos immediatos, ad unum tamen eumque ultimum, nempe DEUM, dirigit Charitas. Ita ut pulchrè observat S. Augustinus, omnia opera bona *unum opus sunt*, nimirum *Charitatis*, per quam in unum finem respiciunt, quæ etiam per bonam intentionem opera rectificat. Vis in actionibus tuis à DEO grate respici? Habeant per intentionem bonam suum respectum fixè ad DEUM. *Finis præcepti est Charitas de corde puro & conscientia bona: Charitatis finis DEUS.* Hic fige pedem tuum, rectè & firmiter stabis, quia sub respectu DEI eris.

Idem ferè dictat sequens Axioma.

36. Dominus multò magis acceptat bonam Voluntatem sinceri cordis, quàm opera magna sine intentione pura *sol. 555.*

Quantumcunque opus magnum est, si charitate non informatum corruptum est. Dictum priùs DEUM potius respicere cor cum intentione sua, quàm opera quæcunque etiam magna. Et hoc ideo, quia intentione rectificat cor, & cor rectum rectificat opus: ideo hoc solum ex illa valet. Prævalet, proin apud DEUM omni opere bona & recta voluntas, quam etiam sine opere gratissimè acceptat DEUS. Conclude ex hoc: Quia ex sola bona Voluntate placet opus, etiam placebit bona voluntas sua bona intentione.

COELESTIS HUIUS PHILOSOPHIÆ. 745

entione sine opere. Tantum ergo magna velis, ubi non magna vales: & tantum valebis apud DEUM, quantum ex intentione valet cor tuum.

37. Motum unius digiti propter DEUM factum non relinquit irremuneratum. *fol. 600.*

Sic & opus quodque minimum amore sui actum. Nempe intentionem amore sui elicitam, propter amorem remunerat. Quod Deus græ accipit, ex intentione bona recipit, & propter hanc etiam gratiam reddit. Sic etiam promisit porrigenti propter se *uni ex minimis suis calicem aquæ frigide, Matth. 10.42.* non eum deperditurum mercedem suam. Divesces, si etiam quantacunque parva frequentius Domino deferis: quia tibi ad remunerandum, etiam cum fœnore, reservat. Intende in omnibus benè (nempe, ut omnia propter DEUM) & tibi benè intendisti & providisti.

38. Nullum est tam parvum opus, quod homo facit bona intentione ex quo specialem non consequatur profectum. *fol.*

Consequitur aimirum profectum gratiæ, quia de omni opere bono augmentat sibi anima gratiam Divinam: hâc proficiens confirmatur in cæpto bono & roboratur ad majora. Et si etiam opus parvum sit, tamen est semen ad magnum fructum: si re non magnum, virtute tamen intentionis magnum esse potest. Tantum diligenter negotieris bonis operibus, etiam ex parvis

746 AXIOMATA CELEBRIORA

magnum profectum facies & lucrum non parvum reportabis.

Similia refert sequens Tirulus.

MERITUM HOMINIS APUD DEUM.

39. Quaecunque facit homo per puram intentionem, meritoria ipsi sunt.

Pura Intentio est, quæ tota tendit in DEUM: vel, si quid aliud respicit, hoc unice propter DEUM. Et hæc est in homine, cum sua Voluntate ad Voluntatem DEI accedit; cum nempe Divinum beneplacitum ex toto attendit, & in omnibus DEI gloriam quærit: cum quidquid agit, propter DEUM agit. Unde ex hoc meritum? Propter Charitatem, quâ homo DEUM diligit: sine qua nihil mihi prodest, & cum qua omnia mihi profunt. Amorem enim meretur amorem. *ad hoc namque DEUM amat* (suâ gratiâ prævenit) *ut ametur*: (ait S. Bernardus) quo nostro suo nos dignos reddamus amore, & inde ejus mereamur amorem. Hoc ipsum est, quod dicit: *Ego Diligentes me diligo*. Prævenit dilectione, ut diligamus; & diligit, dum diligimus. In omni ergo actione tua intende Soli DEO, & ipse ex toto intendet tibi. Hinc meritum habes, hinc fructum totius salutis tuæ.

Prov.
8. 17.

40. Nullum bonum est in homine tam parvum, quod non remuneretur.
fol. 536.

Et si bonum dederit Deus, tamen quod homo

homo cooperatus sit ad bonum, meretur ut Deus remuneret. Remunerat Deus non quasi nobis de nobis, cum *sufficientia nostra ex 1. Cor. DEO sit*; nec ipse bonorum nostrum egeat: 3. 9. sed remunerat, quia nobis promisit, quod reddet; cum nempe fecerimus, quod præcepit, & cum reddiderit Charitas, quod ab ipso accepit. Debitor noster est ex fidelitate sui promissi; ita tamen, si fidelitatem ipsi reddimus nostri obsequij. Hinc unumquodque bonum, quantumcunque sit, exigit quasi à Divina fidelitate remunerationem meriti sui. Sicut enim nullum malum impunitum, sic nullum bonum irremuneratum manet. Accendat te Charitas ad agendum bonum, quantumcunque sit, Divina acceptione, ex qua remuneratio est, dignum erit.

De simili dictum est priori Tit. n. 37.

41. Nihil tam parvum negligit homo, unde non incurrat meriti detrimentum.

Hoc ex priori facile deducitur. Nam si bonum, quodcunque etiam parvum, suum habet meritum, & meretur suam remunerationem: sic homo multum sibi negligit, qui non etiam in parvis sibi meritum colligit. Etiam fragmenta colligenda ne pereant. Omnino nec minima occasio lucrandi meritum negligenda. Vis tibi thesaurum superabundantem thesaurizare in cælo, etiam minuta collige; omnia enim in Divina acceptione tibi reservantur: invenies *mensuram confertam, coagulatam & superfluentem*, si multa cælo importaveris. Me-

te dum tempus merendi est, ut aliquando
venias cum exultatione portans manipulos
tuos.

OPERA BONA

*Vide quæ de operibus Charitatis & de
Charitate proximi supra dicta.*

PASSIO DOMINI.

42. Nunquam sine fructu est,
quando quis pia intentione respicit
Crucifixum. *sol. 114.*

Ideo non sine fructu est hæc pia inspe-
ctio: Nam erigitur Spes, & concipitur so-
latium, quod spem salutis inducit: excita-
tur devotio in Deum Salvatorem nostrum:
animus movetur in gratitudinem pro bene-
ficio Redemptionis, & ad amorosam com-
passionem: Patientiæ ac Mansuetudinis ex-
emplum desumitur: Mens in Humilita-
tem flectitur: incenditur amor in Crucifi-
xum Amorem suum: Charitas roboratur
ad plenam Resignationem in Divinam Vo-
luntatem: Desiderium multo amore Jesu
patiendi crescit. Hæc cum senties in ani-
mo tuo, nunquid non reporraſti magnum
fructum? Ora autem, ut per Charitatem
Jesu Crucifixi hic in te confirmetur.

Nunquàm ergo longè ab oculis tuis ha-
beas Imaginem Crucifixi, ne depereat à te
hic fructus.

43. Sicut impossibile est, aliquem
tractare farinam & pulverem nullum
contrahere; sic esse non potest, ut quis
cum

CŌELECTIS HUIUS PHILOSOPHIÆ. 749
cum devotione etiam parva Dominicæ
intendat Passioni & nullum inde fru-
ctum percipiat. fol. 447.

Quomodo non fructum perciperet, &
vitæ fructum, ubi ad fragrantiam tantæ
Charitatis accedit? In Passione enim Do-
mini Odor vitæ; nam per eam sumus re-
dempti ad Vitam. Redemptio nostra qua-
si recreatio nostra, eramus enim in morte.
Unde semel instaurata anima per Passionem
Domini ad Vitam, eam meditando adhuc
certò instauratur ad Spem Vitæ maximè si
accedat imitatio, ad quam inducit medita-
tio. Quare ad Meditationem & imita-
tionem Christi Patientis & Crucifixi salu-
tatis est exhortatio *S. Bernardi*: Sit interim
inquit Meditatio nostra, fratres, Christus &
hic Crucifixus. Ipsum ponamus signaculū
super cor, signaculum super brachium
nostrum, Ipsum amplectamur brachijs
quibusdam vicariæ dilectionis; Ipsum
sequamur studio piæ conversationis. *Hoc*
enim iter (hoc medium) *quo ostendatur & no-*
bis ipse, qui est Salutare DEI, Serm. I. de verb.
Isaiæ: Vidi Dominum, &c.

PECCATI FUGA.

44. Quò maturiùs, eò fructuo-
siosiùs & feliciùs cuilibet resistitur
malo. fol. 498.

Verum malum solum est peccatum. Un-
de Siracides monet: *Quasi à facie colubri fu-* *Eccli.*
ge peccata: & si accesseris ad illa, suscipient te. *21. 2.*
Maturat quisque citiùs fugam ad conspe-
ctum colubri: sic anima de salute sua pro-
vida

750 AXIOMATA CELEBRIORA

Lib. I.
Epist.
II.

vita non tantum studiosè declinat occasionem peccandi, & ad ipsas illecebras minimè ultro accedit; sed & ipsis accedentibus citius de periculo fugit, ne in eo pereat. Nam verissimum est illud S. Cypriani: *Nemo diu tutus esse potest, periculo proximus.* Cum impeditur ab insidiantibus, resistentiâ maturâ contravenit & citius se expedit. Fuge ergo, si prævides, peccatum, priusquam te invadat vel præveni resistendo, si te tentatione accedat, ne te præoccupet: in utroque salvabis te. Ipse perditionis tuæ causa es, ubi vel ipse te periculis tradis, vel maturè malo resistere negligis.

45. Bonæ mentes culpam timent, ubi culpa non est.

Pro-
verb.
15.27.
14.27.
28.14.

Id est: Timoratae conscientiae semper cautè & circumspectè incedunt & agunt. Suspectum habent omne, quod vel aliquantulum speciem mali habet: ideo semper sollicitæ, quomodo declinent à malo. Et hoc est, quod dicit Sapiens: *Per timorem Domini declinat omnis à malo.* Iterum: *Timor Domini fons Vitæ, ut declinent à ruina mortis.* Unde & ipse etiam: *Beatus homo, qui semper est pavidus: Qui verò mentis est duræ (id est, qui nil curat) corrui in malum.* Adverte verò, quod timor hîc intelligatur Cautio, quæ est Virtus, non anxietas vel perplexitas quæ tam perniciosa est, quàm conscientiae mala libertas. Time, cautè ambula & senti de Domino in bonitate, & benè semper incedes & rectè in via salutis perges.

46. Voluntas renitens peccato conservat animam immaculatam, quantum-

COELESTIS HUIUS PHILOSOPHIÆ. 751
tumcunque venenosum sit, quod cordi
ingeritur. *fol. 492.*

Sola suggestio mali non nocet, ubi Vo-
luntas non consentit in malum; sine vo-
luntario enim nullum est peccatum. Sicut
meritum ex bona Voluntate, sic culpa ex
mala radicem ducit.

Tantum cave, ne suggestio evincat con-
sensum, nunquam inficietur anima malo
peccati: quin ipsum malum tibi erit in bo-
num cum restitisti malo & vicisti; nam
Victor tibi fecisti meritum & confirmasti in
te Virtutem, quæ erat impugnata.

QUIES ANIMÆ IN DEO.

47. Cor sanctæ amantis animæ
quiescit in solo corde Dilecti. *fol. 518.*

Nempe quiescit in solo Deo, qui solus
sanctæ diligitur, & in quo solo sancta & se-
cura quies est. Quia si ad alia se dimittit,
illisq; se immittit, non est verè amans Deum,
qui totum ad se vult applicari & in se solo
delectari. Dominus se totum tibi dedit,
Ipse hæreditas tua, Ipse portio tua. Cur er-
go non totum cor ipsi redderes, qui hoc i-
psum, imò seipsum totum tibi dedit? Unde
etiam verè amares, si non toto corde eum
amares: Si in alio requiescit cor tuum,
quàm in ipso, & aliud præter Dominum
quiescit in corde tuo, non est Deus cordis
tui. Ubi alienum est à Deo cor tuum, e-
tiam alienus est à corde tuo Deus tuus. Si-
ne Deo tuo, nec tuus tibi ipse es; alienan-
do enim, te perdidisti. Quocunque alio
beatus es, & hæc beata tibi non manet Por-
tio, totus miser es. Si sufficit Deo tuo cor
tuum

tuum, sufficiat ergo & cordi tuo Deus tuus: hoc totum ipsi exhibe, ipsi & tibi sufficit: ipse habet, quod requirit: tu habes, quo majus & melius requirere non potes.

RESIGNATIO IN DIVINAM PROVIDENTIAM.

48. Magis utile est, quod Deus homini immittit, quàm quod ipse sibi eligit.

DEUS infinitæ Bonitatis & infallibilis providentiæ, homini, quem charitate perpetua dilexit, non potest nisi bonum velle; unde & omnia ipsi providet & disponit in bonum. Nec ejus providentia in sua dispositione falli potest, potest autem homo in sua electione. Ideo ne velis tuæ inniti voluntati, etiam pro viso tibi bono; sed committe dispositioni divinæ providentiæ, quæ novit quid tibi bonum, & tibi vult bonum. Ne ergo tibi eligas, ne forsan fallaris: certius & felicius stabis, si steteris ad nutum Dei. Sed verò sincere amans anima non præeligit suum bonum præ fine divinæ providentiæ in sua dispositione; potiùs parata carere suo bono, quàm divina in se non impleatur voluntas. Tantùm committe te & tua omnia divinæ providentiæ, & divina bonitas benè omnia circa te disponet. Resignatione in divinam providentiam perfectā perfectè amas, ex hoc tibi optimè consulisti & providisti: nam ubi cesseris de tua voluntate & desiderio, etsi bono, magis tibi accedet divina bonitas, quæ certò reddet, quod tibi melius erit.

rit. Sic dotatur ex charitate resignata voluntas.

REMUNERATIO BONI.

Vide supra Tit. *Intentio bona & Meritum.*

COLATIUM HUMANUM.

49. Consolatio humana minuit divinam. fol. 165.

Consolationem humanam hic non intelligendam eam existimo, quam homo recipit ab homine in necessitate Spirituali & corporali; quia hoc opus charitatis & misericordiae est, ad quod nos ipse Magister exhortatur; unde nec eam, quam homo in tali necessitate ipse sibi quaerit: sed eam, quam quaerit ex sensualitate sua in solatijs terrenis & mundanis, pro carne & non pro spiritu, pro delectatione magis, quam pro necessitate. Tunc enim omnino minuitur ipsa consolatio spiritus, quae est divina: nam quae de carne & mundo est, contrariatur divinae & spirituali. *Caro enim concupiscit adversus spiritum. Et Amicitia huius mundi inimica est DEI.* Ad hoc accommodè & rectè S. Bernardus: *Impleri, inquit, visitationibus Domini (visitat per consolationes) anima non potest, quae distractionibus subjacet, & quanto magis illis evacuabitur, tanto amplius istis implebitur; si multum, multum; si parum, parum &c.* Caro enim & spiritus in uno domicilio non commorantur. Sed tamen consolationem temporalem moderatam & licitam, ad instaurationem vitium naturalium pro gloria Dei ampli-

Gal. 5.

17.

Iacobi

4. 4.

Serm.

3. in

Ascens.

Dom.

1. Cor.
7. 31.

amplius applicandarum, non immerito tibi subinde admittis: attamen cor noli nimium apponere, animūq; vel totum immittere, ne à spiritu distrahat, vel ipsum omnino disperdat. Sis ergo ex illis, *qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur*: tunc nec mundus nec caro à spiritu distrahet, & consolationibus spiritualibus ac divinis non destituet.

50. Quantò quis ab humanis solatiis derelinquitur, tantò magis à Divina misericordia respicitur. fol.. 166.

Psal.
36. 25

Non vidi justum derelictum, inquit Psalmista. Nempe non derelictum à DEO. Quo modo enim derelinqueret eum, quem amat? De isto dicit: *Cum ipso sum in tribulatione.* Non admittit ipsi solatia huma-

Psal.
90.

na: non tamen adimit ipsi sua Divina; imò citius mittit, cum eum non videt in humanis. Time DEUM & spera in DEUM non eris derelictus, quantumcunque ab humanis sis desolatus. Unde ille ad solatium pauperum dixit: *Qui timetis Dominum sperate in illum: & in oblectationem veniet vobis misericordia.*

Ecccl. 2.
9.

Nempe spem securius concipietis de vestra salute, de Divina gratia & æterna gloria, quæ certius reservatur, pauperi & à mundo desolato, qui hîc non recipit bona sua. Et hoc est, quod etiam Psalmista: *Quoniam non in finem oblivio erit pauperis Patientia pauperum non peribit in finem.*

Psal. 9.
19. &
20.

Qui verò ultro ab humanis solatiis se subtrahunt, illi adhuc gratiosius à DEO respiciuntur, & suavius visitantur: plus enim recreantur internis, quæ sunt deliciae Spiritus,

Spiritus, qui ab externis solatiis se subtrahunt. Tales sunt illi pauperes Spiritu, qui nil terreni & mundani solatii amplius requirunt, minus inquirunt, solo DEO contenti, propter quem omnia reliquerunt, & illis se abdicarunt. Istis Spes Regni cælestis est ad solatium; nam de illis Salvator pronuntiavit: *Beati pauperes Spiritu: quoniam ipsorum est Regnum cælorum.* Et est istis ad solatium Charitatis suavitas; nam per hanc degustant in servitio Divino, *quàm suavis est Dominus.* De tali paupere dicit Psalmista ad Dominum: *Tibi derelictus est pauper.* Quod S. Augustinus sic pulchrè declarat: Ideo enim pauper est, id est, omnia hujus mundi temporalia bona contempsit, ut tu sis tantum spes ejus. Addit Psalmista: *Orphano tu eris adiutor.* Id est: cui moritur pater hic mundus, per quem carnaliter genitus est, etiam potest dicere: *Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.* Talibus enim pupillis Pater fit Deus. Iste pauper rectè dicit: *Dominus assumpsit me.*

Noli igitur tristari, qui es in temporali miseria, conforma te divinæ voluntati; nam certò ex illis es, ad quos Dominus: *Mundus gaudebit; vos contristabimini; sed tristitia vestra vertetur in gaudium.* Et de quibus ipse etiam: *Beati, qui lugent (sed luctu non turbante charitatem) Quoniam ipsi consolabuntur.* Noli & tu quærere terrena solatia, qui semel illis renunciasti; manent tibi certò, quæ solum veram referunt beatitudinem, promissa Divina & æterna.

SPES SALUTIS ÆTERNÆ.

§ 1. Nullius salus minuitur, ubi impedimentum ex propria culpa non incurritur. fol. 494.

Peccatum perdit salutem. Negligentia in bono impedit salutem. Industria in operibus bonis promovet & confirmat salutem, in peccato si es & hæres, in perditione es. Si in bono negligens, in periculo es. Si sedulus in operibus bonis, certior in tua spe de salute es. ubi aliunde ad aliquod desideratum bonum opus impedimentum intercurrit, jam bona voluntas promovet bonum. Etiam per solas bonas voluntates operatur anima ad salutem: imò, ut supra dictum est, nisi voluntas bona reddit opus bonum; cum hæc proin ad opus se promoveri impeditur, operatur per se in divina acceptatione, quod per opus externum operata fuisset. Salus ergo tua dependet ex bona voluntate tua. Ubi te ipsum non impedis & negligis, neglectus non eris. Voluntas bona ad impeditum opus se substituat, & salva tibi erunt omnia.

Plura de hoc sup. Tit. *Intentio bona & Meritum.*

TENTATIO VIRTUTIS.

§ 2. Virtus non impugnata apparet in cælo minùs gloriosa.

Certantes reportant palmam. Nec potest esse inter triumphantes, qui non fuit inter certantes. Nemo verò certat, nisi impugnetur. *Qui non est tentatus quid scit?* inquit ille. *Quid is expertus, qui non habuit,* quod

quod vinceret? Qui non vincit, quomodo gloriae palmam reportaret? Tentatione virtus probatur & perficitur. Sic ille doctus à Domino. *Virtus in infirmitate perficitur.* Nempe crescit virtus (& cum virtute gloria) adversis agitata, & illecebris impugnata. Tentatur enim & impugnatur homo, vel illecebris ad peccandum, vel adversis ad patiendum: in illo vincit forti resistentiâ, in isto suavi Patientia. In utroque gloriola est victoria & triumphalis gloriae corona. Hæc & tibi manet, ubi bonum certamen certaveris, ut viceris.

2: Cor.
12. 9.

VOLUNTAS BONA.

§ 3. Sola Voluntas plus lucratur, quàm unquam aliquis operibus posset perficere, aut obtinere.

Sola Voluntas. Nempe, ubi ad opus facultas non est; aliàs sola voluntas non sufficit; nam Deus, ut à nobis honorificetur, de nostra facultate etiam opus exigit. Extra facultatem verò sola bona voluntas ad nostrum meritum & lucrum sufficit. Cum voluntate etiam potentes esse possumus ad profectum animæ; imò tantæ virtutis bona voluntas est, ut operis impediti defectum ex toto suppleat, & apud Deum in vicem succedat. Sic namq; voluntate potentes sumus, ut multa bona velle possimus, licet multa operari non valeamus. Unde, vigeat semper in nobis bona voluntas, multum semper valebimus apud Deum. Et inde totum lucrum nostrum, quo Deum suâ gratiâ nobis lucratur.

Vide sup. *Desiderium bonum & Meritum.*

ZELUS BONUS.

Qui se à vitijs emendat, & alios bono exemplo ædificat, hic tenet Zelum bonum. fol. 703.

Eccli.
14.5.

Matth
16.26.

Lib. 1.
de Con-
siderat.
c. 3.

Rectè Zelat salutem alterius, qui prius Zelat propriam. Nam *qui sibi nequam est, cui alij bonus erit?* Qui Zelat amat; sed Charitas incipit à se ipsa. Vix lucrabitur alium, qui ipse perditus est. Et si lucretur: *Quid autem prodest homini, inquit Servator noster, si mundum universum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur?* Prius te cura, quàm alios curare velis; tunc tibi & aliis utilis eris. Unde meritò S. Bernardus ad Eugenium Papam: A te tua consideratio inchoet, ne frustra extendaris in alia neglecto. Et si sapiens sis, deest tibi ad sapientiam, si tibi non fueris. Quantum verò? Et quidem senserim ego, totum, &c. Quidquid extruxeris extra te, erit instar congesti pulveris, ventis obnoxium. Non ergo sapiens est, qui sibi non est. Sapiens sibi, sapiens erit, & bibet de fonte putei sui primus ipse. A te proinde incipiat tua consideratio; non solum autem, sed & in te finiatur, &c. A te igitur incipe. Ubi te curasti feliciter curabis & alios. Si facis & doces, exemplo Christi benè Zelas Zelando tibi & alijs benè ædificas: tibi & aliis prodes.

REGULÆ.

Studiosè observanda ab ijs, qui intendunt huic Philosophiæ.

CHRISTUS Magister in Prologo lib.
Insinuat. D. Piet. circa med.

1. Qui mea Voluntate compellitur,
supra omnem Obedientiam compellitur.

2. Amicitia humana in DEO non
fundata, ut virus Lethale fugienda. *fol.*
44.

3. Summa delectationis, spei, gaudii,
doloris, timoris cœterarumque affectionum
stabiliantur in mei amore. *fol.* 33.

4. Studere debet quilibet, ut per
corporalium rerum similitudinem Spiritualium
delectationum suaves intelligentias degustare mereatur. *fol.* 7.

5. Præstat regendis sensibus corporalibus & operibus Charitatis invigilare,
quàm internæ dulcedine cordis inniti. *fol.* 418.

6. Cùm magno labore oportet elevari per contemplationem ad fruitionem
suavissimi Amoris DEI.

7. Quidquid DEUS cum homine ordinat,
sive prosperum, sive adversum, credat sibi saluberrimum esse. *fol.* 14.

8. Qui mihi vult adhærere, quod mihi displicet,
jure ipsi non debet placere.

9. Qui

9. Qui vult Dominum cordis hospitio suscipere, oportet ipsi resignet clavem propriæ Voluntatis. *fol. 18.*

10. Qui benè vult mori, non debet sibi vivere, sed DEO. *fol. 370.*

11. Nunquam malum pro malo reddendum, sed bonum pro malo exemplo Christi. *fol. 74.*

12. Causa honoris mei, & suæ propriæ salutis, vellent Speciales mei majorem affectum dilectionis ostendere suis adversarijs, quàm benefactoribus.

13. Electi DEI non debent ideo omittere opera bona, ut pacem ab ijs, qui omnia interturbant ac pervertunt, habeant. *fol. 699.*

14. Quilibet homo omnia adversa & gravamina, tam cordis, quàm corporis diligenter involvere debet Passioni Dominicæ. *fol. 469.*

15. Ad Venerationem Crucifixi debet accedere Imitatio Passionis ejus: Sola Veneratio parum prodest. *fol. 120.*

16. Unusquisque tenetur coram DEO fratrem suum à malis retrahere & ad bonum promovere. *fol. 184.*

17. Debet esse ipse à vitijs emendatus, qui vult emendare alios. *fol. 703.*

18. In Humilitate se conservare debet, qui vult habere affluxum gratiarum. *fol. 236.*

ORATIO.

ORATIO.

*De S. Gertrude, ut per ejus me-
rita Pietas Divina in suam etiam
gratiam nos admittat.*

Domine JESU CHRISTE,
qui per Dilectam fa-
mulam & Sponsam tuam
Gertrudem, thesaurum Di-
vinæ Pietatis nobis insinua-
re fecisti: Supplices hanc
Benignissimam Pietatem
tuam exoramus, ut per me-
rita ejus, & gratiam, quam
apud te invenit, nobis quo-
que de Bonitate tua largiri
digneris gratiam piè secun-
dum Voluntatem tuam vi-
vendi, ut mereamur etiam
cum ea de tua pietate æter-
num gaudere. Qui
vivis & regnas,
&c.

F I N I S.

Facultas Superioris.

NOS REYMUNDUS D. G. Monasterij
Admontensis Ord. S. Benedicti Abbas &c.
Congregationis ejusdem Ordinis in Diœcesi Sa-
lisburgensi Præses &c. Facultatem damus Di-
lecto nobis in Christo Conventuali nostro
P. SIMONI Huebmann/Opus suum, cui titu-
lus, PHILOSOPHIA CÆLESTIS, per
Theologos revisum, in publicum edi faciat.
Ex Abbatia nostra Admontensi Calendis Janua-
rij 1672.

A P P R O B A T I O

*Reverendissimi Consistorii Metropo-
litici Salisburgensis &c.*

Librum hunc, intitulatum, PHILOSO-
PHIA COELESTIS, &c. ab Admodum
R. P. SIMONE Huebmann Ord. S. Benedi-
cti Professo Admontensi, Supremo in Gdß/
probè concinnatum, variisque Sententiarum flo-
ribus conspersum, de Mandato Reverendissimi
Consistorii à me relectum, dignissimum cen-
seo, qui mediante Typo, ex umbra in lucem
producatur; cum præsertim veræ Fidei nihil
officiat, honestis autem moribus quampluri-
mum conducat.

JOANN. BAPT. Rärer / SS. Th. D.
Celsiss. & Reverendissimi Princ.
Archiep. Salisburg. Consiliarius, &
B. M. V. ad Nives Canonicus.

Hubmaier, Balthasar,

Philosophia coelestis

Salisburgum [1672]

Asc. 2464

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10263670-1

VD17 12:103480W